

1761 01454116 3

H E R B A R Z
P O L S K I .

7

o

1

HERBARZ

P O Ł S K I

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DODATKAMI Z POŹNIEJSZYCH AUTORÓW,
RĘKOPISMÓW, DOWODÓW URZĘDOWYCH

I WYDANY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

T O M VIII.

W L I P S K U

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1 8 4 1.

CS
874
N6
t8

Za pozwoleniem Cenzury.

Drukarnia BREITROFFA i HERTELA w Lipsku.

HERBY

I

FAMILLIE SZLACHECKIE.

R.

Raba herbu Kos w Prusiech, to jest trzy rzeki na tarczy, czyli trzy pasy wszecz tarczy prosto idące, na helmie Ślepowron z pierścieniem; tak go opisał, *MS. o Famil. Pruskich*: bo *Paprocki* i *Okolski* o nich mileżą. Jedni z tego domu, jeszcze za Krzyżaków, osiedli byli w Malborskiem, drudzy w Pomorskiem województwach. Z tych był *Maciej Raba* z *Waplewa*, kasztelanem Elbląskim, w roku 1489. według *Posseliusza Historji*; a *MS.* wspomniony, chce go mieć wojewodą Pomorskim; w roku 1476. uspakajał niektóre kontrowersye między *Jakóbem Kostką* i *Bażeńskim*, eo się pokazuje z *ksiąg Grodzkich Malborskich*). Kwitnął potem *Anzelm Raba*, dziedzic na *Waplewie*, z żoną swoją *Szynweską* w roku 1582. pochowany w *Stargardzie*, ezego świadkiem nagrobki ich kamienne. *Katarzyna Rabiańska*, najprzód *Jana Plemińskiego* starosty *Kowalewskiego*, po nim *Maciej* *Niemojewskiego* *Rolieza*, wojewody Pomorskiego, małżonka. *MS. Konopats.* Druga *Katarzyna*, była za *Wojciechem Dulskim* chorążym Pomorskim. Trzecia *N.* najprzód za *Rembowskiem*, a drugim związkim, za *Janem Dulskim*. Czwarta *N.* za *Loką*, *Barbara* za *Melehiorem Grąbzewskim*, ale *sterilis*. *Rapowie* niegdy w *Krakowskiem* kwitnęli, tych herb był taki: tarcza na dwie części przedzielona, na wyższej ptak naksztalt *jastrzębia* stoi na jednej nodze, drugą do góry podniósł, sam w prawą

*) Ten *Maciej Raba* wojewoda Malborski podpisał praw Gdańskich potwierdzenie od *Alexandra Króla* w *Malborgu*. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 190.* — *Przypisek Krasickiego.*

tarczy obrócony; na niższej pieńek leży o czterech sękach, z których dwa na górze, a dwa na spodzie; widziałem ten herb w Krakowie na nagrobku Katarzyny Rapowny żony Jędrzeja Fogelwedra zmarłej 1575.

Rabaszowski, w Podlaskiem województwie. Stanisław Rabaszowski, pisarz grodzki Trembowolski, w Ruskiem podpisał elekeją Jana III. Króla.

Rabiej Gnojnicki, w Troekiem województwie Jerzy Rabiej Gnojnicki 1632.

Rabiński herbu Łodzia. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, w kazaniu jednak na pogrzebie Anny Modlibowskiej, pisze o nich *Hippolit Strykowski*.

Rablewski herbu Rawicz, w Chełmskiej ziemi. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Józef Rablewski w zakonie Societ. Jesu, z ojca Jędrzeja urodzony, tenże Jędrzej z Maryanny Zmijowskiej spłodził syna Ignacego, i córkę Zofią, Antoniego Otlinowskiego małżonkę.

Rabrocki, w Krakowskiem województwie. Bartłomiej Rabrocki, dziedzic na Brzeźnie, Podrzechu, Woli i Wosokiem w roku 1581. *Acta Castren. Sandec*.

Rabsztyński herbu Kłanry, w Krakowskiem województwie. I o tych eż pisarze nielęzą. Alexander Rabsztyński w Rijowskiem województwie 1674. N. była za Janem Balem komornikiem Sanockim 1680. siostra jej za Drogonem.

Rabsztyński herbu Topor, jednęże dzielnicę z Tęczyńskimi, pod któremi i o tych się mówić będzie.

Racadowski herbu Trupiągłowa. Racadowski dziedzic na Racadowie, trzy mile od Kalisza, 1518. na liście kościola Broniszewskiego.

Rachański herbu Jastrzębiec, w Bełzkiem województwie. Jeden z nich chorążym był Bełzkim, żona jego Beata Lasocianka chorążanka Lubelska.

Rachański herbu Juosza, w Bełzkiem województwie.

Racibor herbu Jastrzębiec, w Lubelskiem województwie. Jakób Raciborowicz kasztelan Sandomierski w r. 1241. przeciwko Tatarom mężnie wojując, krew z życiem dla ojczyzny wylał, o eżem nasi historycy piszą.

Raciborowski herbu Jelita, w księztwie Oświęcimskiem z Raciborowie. Marein Raciborowski wojski Oświęcimski 1648. miał za sobą Zofią Trzebińską, ale z nią *sterilis*. Brat jego Alexander, którego syn Szymon, z Barbary Pieniążkowny wojewodzanki Sieradzkiej, spłodził córkę Maryannę, najprzód Michalowi Szamowskiemu, z tym *sterilis*, po nim, Stanisławowi ezy Józefowi Jezierskiemu, stolnikowi Łukowskiemu, zaślubioną. Są zda mi się inni, co się herbem Prus

1mo pieczętują, z których był Stanisław kanonik Wolborski 1634. roku.

Wojciech Raciborowski w r. 1778. podstoli Czerwonogrodzki. —

W r. 1788. Ludwik starosta. — *Krasicki*.

Raciborski herbu Rawicz, w ziemi Czerskiej. Z tych Anzelm Raciborski dziekan Rujawski, kanclerz Poznański, mąż katedrze Rujawskiej wielce zasłużony 1642. r. *Damalew. in Episc. Vladislav. fol. 174.* Jan dziekan Warszawski, kanonik Pultuski, 1631. destynowany do kompozyceyi między duchowieństwem i stanem rycerskim. Dobra Dawidy i z przyległościami dziedziczne, darował OO. misyonarzom u Ś. Krzyża w Warszawie *). Paweł chorąży Czerski, miał za sobą Gizičką kasztelanę Czerską, z tej był syn Henryk Stanisław, którego z Jadwigi Leżeńskiej synowicy biskupa Łuckiego, były dwie córki, Agnieszka Wojciecha Zaborowskiego, stolnika Inowrocławskiego, i Maryanna Jana Kłopotkiego, miecznika Łatyczowskiego, małżonki. Synów zaś trzech, Jędrzej w obozie umarł *sterilis*. Mikołaj stolnik Braclawski, z Konstancyi Szeligowskiej, którą Stamirowska urodziła, splodził syna Jana, i córki dwie, Annę, Samsona Bombek stolnika Łatyczowskiego, pułkownika artylleryi koronnej, i Julianę, Jędrzeja Oborskiego, małżonki. Tomasz, trzeci syn Henryka, tego z Słuchockiej syn Antoni miecznik Liwski, którego z Konstancyi Leżeńskiej miecznikowny, córki dwie, Zofia i Maryanna, synowie trzej, Mikołaj, Leonard i Norbert.

Franciszek Raciborski w roku 1778. pisarz grodzki Halicki. — *Przypisy Krasickiego*.

Racieski. Jan w Inowrocławskiem, Bartłomiej, Raciesey, w Brzeskiem Rujawskiem 1674.

Raclawski. Anna Raclawska księżni Staniątcka zakonu Ś. Benedykta 1635.

Raczeński herbu Lubicz, w ziemi Drohickej, patrz **Rejczyński**.

Raczko Mosalski herbu Ostoja, w Litwie i ziemi Mielnickiej. Raczko mąż rycerski w wojsku Litewskiem, o którym *Strykowski* pisze *lib. 22. f. 701.* że w roku 1506. pod Kłeckiem, Tatarów przeprawy naszym broniących na rzece, długą rusznicą, ognia z niej dając, odstraszał, a potem widząc jak się jej bali, choć nienabita, kilku ich gonił. Mikołaj w Zmudzi 1621. Raczko skarbnik Mielnicki 1733. N. Kaspra Jerzykowieza podkomorzego Mielnickiego małżonka. N. sę-

*) Dobra *Dawidy* pod Warszawą były tylko w administracyi Misyonarzów, oddane zaś były na Seminarystów kleryków dyecezyi Poznańskiej i z intrat onych Misyonarze przed kapitułą kolegiaty Warszawskiej corocznie się rachowali. — *Przypisek Krasickiego*.

dzianka ziemska Brześciańska, była za Piekarskim N. była za Grzegorzem Massalskim podkomorzym Grodzieńskim, i w ten dom wniosła dobra Raczki nazwane.

Raczkowski herbu Poraj. O tych tak Paprocki jako i Okolski milezy, piszą się z Raczkowie, jedneje dzielnicy z Garniszami, według *Baranowskiego*. Walenty z Raczkowie Garnysz Zygmunta III. i Władysława IV. sekretarz, z sejmu 1627. do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu naznaczony, mąż rycerski we wszystkich expedycyach swego czasu, zszedł z tego świata 1639. ciało jego u Ś. Trójcy w Krakowie złożone, z nagrobkiem, który wypisał *Starowol. in Monum.* miał za sobą Mstowską, córkę Jędrzeja. Brat Walentego Augustyn, bezdzietny umarł 1637. także pochowany, pod Chocimem rycersko stawał, co o nim nagrobek jego sławi. Jerzy Raczkowski rotmistrz pancerny 1658. *Komput wojska*, a w roku 1662. *Konstytucya Sejuowa fol. 29.* w krwawych zasługach, wieś Pieskary do zgonu życia jego puściła mu, a po śmierci jego, successorom na piętnaście lat, też dobra trzy-mać pozwoliła.

Raczkowski herbu Prus Imo. Paprocki położył ich **Kaczkowski**, ale omylnie. N. Raczkowski rotmistrz pie-szy, przy dobywaniu miasta Uły w r. 1568. pierwszy z swemi ludźmi na mury wskoczył. *Kojał. Biel. fol. 622.* Adam Raczkowski tegoż herbu w Sieradzkim województwie 1696. z Raczykowa Niemsta podsedek Warszawski 1453. *Statut Masov. fol. 98.*

Raczulski. Wojciech Raczulski, miał za sobą Katarzynę Leszczyńską w Rawskim województwie.

Raczyński herbu Jastrzębiec, w ziemi Wieluńskiej. Alexander Raczyński 1674. Wojciech miał za sobą Konstancją Kowalską, podkomorzankę Wieluńską. Zygmunt Raczyński, żyje w województwie Rawskim, ten miał za sobą Maryannę Leszczyńską herbu Belina, z której córka jedna Konstaneya.

Raczyński herbu Natęcz, w Wielkiej-Polszcze. Jan Raczyński, w zawód konia puściwszy, gdy z niego szwankował, szyję złamał, trzy godziny jak umarły leżał, ofiarowany jednak od hraci swoich do Częstochowy, przyszedł do siebie i do zupełnego zdrowia, działo się to w r. 1623. *Nieszpork. Odrob. Stolu fol. 160.* Bracia jego trzej, Walenty, Piotr i Zygmunt: ten to zda mi się Zygmunt, był potem surrogatem grodzkim Nakielskim, starostą Jasienieckim, który klasztor OO. Bernardynom w Łobzynie fundował, a w Bydgoszczy oltarz Ś. Antoniemu z marmuru czarnego i alabastru wystawił, także sobie i swoim grób wystawił w r. 1652. o czem świad-

czy napis nad nim położony, kędy wspomina córkę jego, Janowi Wąglikowskiemu, miecznikowi ziem Pruskich, staroście Osieckiemu, zaślubioną. Syn zaś jego Franciszek. Jan Karol starosta Mieściecki, z województwa Pomorskiego posłował na konwokacyą 1696. Piotr mąż rycerski. Michał Razimierz najprzód podśedek Poznański, potem Gnieźnieński, dalej Kaliski kasztelan, potem wojewoda Kaliski, umarł wojewodą Poznańskim 1738. posłował na sejm 1683. z kąd komissarzem naznaczony do dyfferencyi pogranicznych od Szląska, *Const. f. 13.* i znowu w roku 1690. *Constit. f. 17.* i na konwokacyą 1696. miał za sobą Krystynę Krassowską, z której córka Ronkordya, dostała się w małżeństwo Serafinowi Żychlińskiemu staroście Stawiszyńskiemu, druga Razimira Bona, Józefowi Czapskiemu kasztelanowi Elbląskiemu, synowie zaś dwaj, Leon i Wiktor. N. Raczyńska Krzyckiego Stanisława, kasztelana Poznańskiego małżonka. Łukasz i Franciszek 1696. podobno ten Franciszek miał za sobą Heindensteinównę kasztelanę Gdańską, z której córka, wydana za Bleszyńskiego, kasztelanica Miedzyrzeckiego. N. kanonik Gnieźnieński, wiceprezydent trybunału koronnego 1727. N. miał za sobą Helenę Jarnowską kasztelanę Kowalską, pozostającą wdową po Franciszku Żegockim. Stanisław w zakonie naszym życie zakończył w Sendomierzu 1678. Michał zaś we Gdańsku 1716. Są i w Litwie tegoż herbu Raczyńscy, z których jeden osiadł był w Inflanciech, a gdy Szwedzi tę prowincyą posiadli, do Wileńskiego się województwa przeniósł: syn jego Daniel, kapłan i kaznodzieja nauki wielkiej in Societ. Jesu, umarł na przełożeniu w Rowieńskim 1662. Wojciech w Brześcieńskim 1648. Jędrzej sędzia ziemski Wilkomierski, starosta Rumborski 1674. Jadwiga, Jana Zaleskiego w województwie Trockiem, małżonka. W roku 1655. gdy Smoleńsk opanowała Moskwa, a ziemianów tamecznych, do drugiego chrztu niewolila, sami tylko dwaj Raczyńscy, zadnem się, ani perswazyami, ani postrachami, przywieść do tego nie dali. *Royalow. in MS.*

Zygmunt Raczyński sędzia Nakielski i starosta Jasieniecki, o którym *Niesiecki* pisze, był synem Piotra z Rudy i Ewy *Rychłowskiej* a wnukiem Stanisława R. z Rudy dziedzica *Raczyna, Kopydłowa i Okalewa*, i Elżbiety *Rychłowskiej*. Zygmunt miał trzech braci: Wiktora *sterilem*, Samuela, który się pisał *de Ruda*, i Felixa; tego ostatniego potomstwo nie jest nam wiadome, Samuel zaś miał dwóch synów, Stanisława i Leona, a Leon miał syna Zygmunta. Mylnie więc *Niesiecki* suponuje, iż Zygmunt starosta Jasieniecki miał braci Walentego i Piotra. Oltarz ozdobny i nagrobek, o którym *Niesiecki* wspomina, i który Zygmunt Raczyński starosta Jasieniecki u ojców Bernardynów w Bydgoszczy w r. 1652. wystawił, zostały w r. 1840. po zniesieniu klasztoru do kościoła katedralnego w Poznaniu przeniesione.

Na wspomnianym oltarzu widać herb *Nalecz* raz z Panną między rogami na helmie, drugi raz z strusiami piórami; obydwaj jednak razy otoczony literami które dowodzą, iż tak jedna jako i druga tarcza zarówno Zygmuntovi Raczyńskiemu służą.

Pozostałym znacznym majątkiem po tymże Zygmuncie Raczyńskim staroście Jasienieckim podzielili się, jak wskazuje dział r. 1677. w Poznaniu spisany, czterej jego synowie z Katarzyny *Jelowieckiej* (własnego herbu) podkomorzanki Krzemienieckiej splotzeni.

O tych czterech synach Zygmunta Raczyńskiego i o ich potomstwie do tego co *Niesiecki* pisze, przydamy następujące wiadomości:

I. Jan Karol starosta Mieściski, najstarszy syn Zygmunta Raczyńskiego umarł bezpotomnie, podobno w Paryżu.

II. Franciszek Stefan, był drugi syn Zygmunta, tego z Anną *Heidenstein*, kasztelaną Gdańską, było potomstwo Andrzeja i Zygmunta, który z Magdaleną *Sędzičką* splotził Antoniego i Józefa. Antoni z Katarzyną *Szygowską* starościanką Prawnicką miał synów dwóch: I. Ignacego, księcia arcybiskupa Gnieźnieńskiego: ten przeznaczony był w młodości swojej do zakonu Jezuitów, któremu do zgonu był przychylny i wiele bardzo świadczył. Po ukończeniu nauk pod najslawniejszymi nauczycielami Jezuitickimi w Włoszech, gdy już do kraju swego miał wracać; bulla Klemensa XIV. w r. 1773. zakon Jezuitcki rozwiązująca, stanęła na przeszkodzie powołaniu jego. Stopniem jego pierwszym w koleji pasterskiej był stopień plebana w Kostrzynie; nie długo potem został kanonikiem a następnie prałatem katedry Poznańskiej. Po śmierci Okęckiego w roku 1792. jednomyślnie od kapituły na biskupstwo Poznańskie został obranym. Własnym kosztem ukończył kościół katedralny w Poznaniu co do zewnętrznej struktury, i pałac biskupi znacznie na ówczas zrujnowany wyreperował i powiększył. Nominowany został księciem arcybiskupem Gnieźnieńskim patentem Króla Pruskiego z dnia 3. Maja 1805. r. W r. 1820. z zezwoleniem stolicy apostolskiej, złożył arcybiskupstwo, po czem, rok jeden pomieszkałszy w Rzymie w kolegium Jezuitów, wrócił do kraju, i w Gallicyi życie ukończył d. 19. Lutego 1823. przeżywszy 82. lat. 2. Wojciecha *sterilem*.

Józef, ten trzy razy wstępował związki małżeńskie, i z ostatniego z Karoliną *Bonkowską* były córki i syn Wincenty Raczyński, komandor Maltański, szambelan Cesarza Rosyjskiego, i jego z Anną *Wolff* *Sudinghausen* splotzeni trzej synowie: Leopold Wilhelm urodz. w r. 1808. Edward Alexander w roku 1813. i Edward Atanazy w roku 1824. wszyscy trzej w służbie wojskowej rosyjskiej, i córka zaślubiona kuznowi swemu *Wolff* *Ludinghausen*; ci dziś jeszcze żyją w Kurlandyi.

III. Michał Razimierz Raczyński wojewoda Poznański, trzeci syn Zygmunta posłował od Jana Sobieskiego do Wiednia w r. 1689. wielokrotnie o działaniu jego na tem poselstwie mowa jest w dziele *Epistolae historico-familiares* Żaluskiego T. I. pars II. O jego potomstwie dalej mowa będzie, życie jego było czynne, jak świadczą liczne po nim pozostałe rękopisma dotyczące się urzędowań i usług jakich dla kraju się podejmował. Urodził się podobno roku 1650. umarł 1738. pochowany w Woźnikach.

IV. Piotr, czwarty syn Zygmunta którego *Niesiecki* jako męża rycerskiego wspomina, był wojskim Wschowskim, miał za sobą *Moszczyńską* z *Dombskiej*, siostry biskupa Krakowskiego splot-

dzoną. — Tenże Piotr dożył 105 lat. Syn jego Franciszek miał za sobą Maryannę *Dąbską* kasztelanę Konarską, która mu spłodziła córkę zaślubioną Moszczyńskiemu kasztelanowi Santockiemu. Tych zaś córka Teresa była za Razimierzem Raczyńskim marszałkiem nadw. koron. o którym niżej. Potomstwa płci męskiej po tymże Piotrze Raczyńskim nie zostało.

Michał Raczyński, wojewoda Poznański, miał z Krystyny *Krasowskiej*, dwóch synów, Wiktora, którego syn z Magdaleną *Działyńską* spłodzony, Razimierz, generał Wielkopolski, marszałek nadworny koronny, starosta Czerwonogrodzki, umarł w Warszawie w 85. roku życia swego w r. 1824. i Leona kasztelana Santockiego, generała leitnanta, szefa regimentu pieszego, gubernatora Elbląga, i starostę Behrenholńskiego, jako też dwie córki, jedną za Zychlińskim, drugą za Czapskim kasztelanem Elbląskim.

Leon miał za Wiridyany *Buńskiej* kasztelaneki Kowalskiej (która *zdoło* połączona była z Józefem Mielżyńskim, wojewodą Poznańskim) syna Filipa generała majora, szefa regimentu pieszego i starostę Mieścickiego, jako też dwie córki, Esterę Pannę i Katarzynę za Rodolińskim podkomorzym Wschowskim.

Razimierz marszałek miał dwie córki, Magdalenę za księciem Michałem Lubomirskim i Michalinę za wyżej wzmiankowanym generałem Filipem Raczyńskim. Z tego ostatniego małżeństwa urodzili się Edward i Atanazy Raczyńscy, o których niżej.

Tytuł hrabiego otrzymał od Króla Pruskiego Fryderyka Wilhelma III. marszałek Raczyński w roku 1798, który tytuł rozciągnięty został później na braci Edwarda i Atanazego.

Życie czynne Razimierza marszałka poświęcone było ważnym usługom krajowym: w roku 1764, gdy nie miał więcej jak 24 lat, był marszałkiem konfederacji Wielkopolskiej, w roku 1768, był już pisarzem koronnym, w roku 1788, marszałkiem nadw. kor. w roku 1793, złożył łaskę. Ostatnia i jedna z najważniejszych jego czynności była prezydencya komisyyi bankowej trilateralnej, która wspólnie od Cesarzów Austryackiego i Rossyjskiego, jako też od Króla Pruskiego została mu powierzona, a po której ukończeniu w r. 1800, ozdobionym został orderami Pruskiemi, orła czarnego i ezerwonego, jako też orderem Rossyjskim ś. Alexandra Newskiego.

Edward hrabia Raczyński urodz. 1786. Imię to, każdemu z dziś żyjących, kochających nauki i pamiętki narodowe pewno jest znajome. Mąż ten urodzeniem, majątkiem i osobistemi zdolnościami do najpierwszych w kraju dostojęństw sposobny, odrzekł się wszelkich podobnego rodzaju zaszczytów — lecz inszym sposobem staje się może więcej jeszcze krajowi użytecznym, i jako protektor uczonych i wydobywca z zapomnienia pamiętek narodowych, zjednał sobie sławę i wdzięczność u ziomków, która pewno potomność jeszcze ogólniej wyplacać będzie. Przez ciąg lat 20, przeszło Edward hr. Raczyński wydał kosztem swoim szereg dzieł historycznych, z dawnych rękopismów, które bez jego starania pewnoby dotąd i dłużej, publiczności znane nie były. Wyliczać te wszystkie trudno było. Lecz z liczby dzieł przez niego samego napisanych i wydanych dosyć wspomnieć niedawno wyszły „*Gabinet Medalów*.“ Oprócz licznych podobnych dla kraju przysług, w Poznaniu wystawił gmach wspinały, umieścić w nim przez

wiele lat zbierany księgozbiór z przeszło 17000 tomów złożony, i takowy wraz z gmachem darował na wieczne czasy miastu Poznaniowi, na publiczny użytek; uposażywszy zakład ten w znaczne fundusze i obostrzywszy nienaruszoność warunków fundacyi. Otworzenie biblioteki nastąpiło d. 5. Maja 1829. r. — Edward hr. Raczyński ma z Konstancyi hrabiny *Potockiej* syna jedynego Rogiera urodzonego 1820. —

Atanazy hrabia Raczyński narodził się 1788. był postem Króla Pruskiego na dworze Duńskim od roku 1830. do r. 1834. Fundował majorat na dobrach *Obrzyckich* pod Poznaniem, któremu majoratowi Król oddał dziedzicznie głos wrylny (*Virilstinme*) w stanach prowincyalnych Poznańskich. Dzieci jego z Anny *Radziwillouny* spłodzone są Karol Edward, urodzony roku 1817. Wanda r. 1819. i Teresa r. 1820. ta ostatnia za Janem brabią Erdödy, erbobergespanem Warasdinu.

W Wielkopolsze a mianowicie w Poznaniu widać pamiątki, które ta familia zostawiła po sobie, jako to klasztory w Łobżenicy i w Woznikach (ostatnie fundowany wspólnie z Mielżyńskimi) i publiczne budowle w Poznaniu. Między którymi wyżej wspomniana biblioteka publiczna fundacyi Edwarda hr. Raczyńskiego. Imienia także tego widzimy rozkrzewienia w innych okolicach dawnej Polski, jako też w Rossyi w guberniach Smoleńskiej i Charkowskiej, lecz połączenie ich z Raczyńskimi, o których mowa tu była, nie jest nam wiadome. Zył także ostatnich czasów Raczyński opat Łędzki i biskup *in partibus*, a w r. 1639. Albert kanonik Poznański, których familijnych stosunków nie znamy.

Z dawniejszych dokumentów jakie familia posiada przytoczymy tu jeszcze niektóre wiadomości.

Akta Wieluńskie świadczą, iż familia Raczyńskich w XV. wieku w okolicy Wieluńskiej mieszkała i że posiadała wieś *Raczyn*, *Malyszyn*, *Ruda* (która w dawnej historii Polskiej wielkie miała znaczenie), *Kopydlów*, *Okalew* i inne wsie. W owych czasach nosiła ta familia na przemian nazwiska Raczyńskich i Malyskich, albo z *Malyszyna*, Malych, a w ostatnich wiekach ci Raczyńscy, o których szczególnie w artykule *Niesieckiego* mowa, nie przestawali się pisać z *Raczyna*, i *Malyszyna*, chociaż od dwóch blisko wieków ani *Raczyna* ani *Malyszyna* już nie posiadali. — Wnosić by więc można, iż ci Raczyńscy są szczepelem familji Szamotulskich należących również do rodu Naleczów, historia albowiem uczy nas, iż niektórzy członkowie rodu Szamotulskich przybrali byli imie malych, *parvus*, Malskich de Mala. Wojciech Malski wojewoda Łęczycki i general Wielkopolski pisał się zwykle Albertus de Male jak świadczą akta urzędowe z lat 1442—1447.

Leż pomijamy tu domniemania do których ugruntowania potrzebne by były jaśniejsze dowody, i przytoczymy tu tylko facta i imiona które bliższą mają styczność z imieniem Raczyńskich i Malyskich. — W pisaniu nazwiska *Raczyn* widzimy wielką różność, albowiem czytamy w najdawniejszych aktach częściej *Raczen*, *Radczin*, *Radschin*, a nawet *Radischen*, aniżeli *Raczyn* podług dzisiejszej stałej ortografji.

W roku 1352. podpisał w Poznaniu *Boguslaus de Raczeno* konfederacyą z wielu innymi urzędnikami i szlachtą.

W roku 1511—1517. sprawował urząd *subjudicis Wielunensis Nicolaus Radziński* czyli *Nicolaus de Radczino*. Tenże Mikołaj

był w roku 1503 — 1507. podwojewodzym Wieluńskim. Tego Mikolaja połączenie familijne z Raczyńskimi którzy od Zygmunta starosty Jasiemieckiego pochodzą nie jest wątpliwe.

W roku 1419. był Wierzbęta Strus *de Radischen subjudex terrae Wielunensis*, a na tym samym dokumencie podpisany jest Sbislaus *de Radschin*.

W roku 1425. widzimy *Mathiam Strus de Radezyno* któremu Król Władysław nadał przywilej następującej osnowy. Ten ciekawy dokument oryginalny na pergaminie znajduje się w ręku familji.

Otóż wyciąg z niego:

„*Significamus tenore praesentium quibus expedit, universis, praesentibus et futuris, notitium praesentiam habituris; quo modo attente meritis intuitu perpendentes gratiae fidelitatis studiosa obsequia et multiplicium constantium meritorum, quibus nobilis Mathias Strus de Raczyno noster fidelis celsitudini nostrae haecenus placere meruit et in futurum arito fidelitatis studio poterit praestantius complacere: horum intuitu volentes ipsum specialium gratiarum nostrarum prosequi favoribus et ad obsequia nostra reddere promptiorem, sibi in et super omnibus poenis judicialibus theutonici juris Magdeburgensis, in Civitate nostra Poznaniensi nostram concernentibus majestatem, centum marcas monetae et numeri polonice, videlicet quadraginta octo grossos in marcam quamlibet computando, dedimus, donavimus, contulimus etc.*“

W r. 1454. podpisani są na akcie Wieluńskim dwaj bracia, Mathias i Thomas *de Raczyno*.

W roku 1480. genealogia tych Raczyńskich od których pochodził Zygmunt Raczyński starosta Jasiemiecki i jego descendencya nieprzerwanie jest udowodniona dokumentami, które się tu omijają, gdyż nie dowodzą takowe, tylko posiadanie dóbr, successye, i działy. — *Z dokumentów familijnych.*

Raczyński herbu Ślepowron, w księstwie Litewskim.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisal.

Radamski herbu Pogonia 4to. Zygmunt I. Król Polski, na zjeździe z Władysławem Królem Węgierskim i Czeskim, na instancją niektórych Panów Polskich, Władysława Radamskiego, między rycerstwo Polskie policzył, i w herbie nosić pozwolił ręki zbrojnej z obłoku wyciągnionej, trzymającej goly miecz, w polu czerwonym. O czem czytałem list tegoż króla *in MS. Petricov*.

Radawiecki herbu Bończa, w Lubelskim województwie. Jędrzej Radawiecki zakonu Kaznodziejskiego Ś. Teologii doktor w roku 1632. Zofia była za Janem Stepkowskim. *Acta Castr. Lublin*. Piotr w ziemi w Wołyńskiej 1528. *Metryka Wołyńska*. Bonawentura, zakonu Ś. Franciszka obserwantów, mąż wielkiej pokory, darem od Boga wyrzucaniem czartów z ciał ludzkich wsławiony. Ten, gdy plaga Boska powietrzna na Rzeszów miasto padła, służył chętnie zapowietrzonym, już co do ciała, nędznych żywnością opatrując, aż też sam zapowietrzony, umarł w roku 1647. życia swego 84. ciało jego pogrzebiono w grobli stawowej nie daleko miasta: i lubo lat kil-

kanaście w ziemi zakopane było, za ogłoszeniem jednak od opętanych, wykopane, nienaruszono wyjęte, i do pospolitego innym braci grobu przeniesione.

Radecki herbu Doliwa, w Belzkim województwie. Paweł Radecki scholastyk Sandomierski, polernu wielkiego człowieka. *Alloqu. Osecen. lib. 3. cap. 5.* Jakób miał za sobą Petronellę Kłeczowską. Tomasz Annę Kołakowską, z której synowie: Jerzy, Franciszek, Cyryak, i córki: Zofia, Teresa, Teofila. Cyryak sędzie Belzki, dziedzie na Mianowicach, był chorążym Belzkiem, miał za sobą Konstancją z Tuczamp Łaszczownicę, siostrę Alexandra Łaszcza, wojewody Belzkiego, syn z niej chorąży Belzki pojął Zahorowską. N. chorąży Belzki, za którym była Firlejowna Zofia, kasztelanka Sańocka. Lukrecya, Jana Petrykowskiego małżonka. Stanisław sędzie Belzki 1676. Alexandra z Heleny Sulimowskiej synowie: Jan i Mikołaj.

Radecki herbu Drya, w Kaliskim województwie. Jeden z nich w legacyi wysłany do Iwoni hospodara Wołoskiego, przeciwko prawu narodów sekwestrowany, i do Konstantynopola odesłany, wszakże potem, za Taranowskiego posła do Porty naleganiem, wolno był puszczoney. Stanisław, Poznański, Płocki i Pułtowski kanonik, deputat na trybunał koronny r. 1620. Mikołaj kanonik Płocki. Wojciech skarbnik Łęczycki w Poznańskim województwie 1674.

Radecki herbu Godziemba, w Kujawwskim i Belzkim województwach. Jedną ich dzielnicą z Lubrańskimi, tego zaś imienia nabyli z Radeza Lubrańskiego. Ordynacya Jana Lubrańskiego biskupa Poznańskiego, i Mikołaja Gardziny Lubrańskiego, wojewody Poznańskiego, braci rodzonych, u *Paprockiego o herbach fol. 280.* położona, wspomina Skalnego Redza Lubrańskiego, że szedł od dziada jednego z nimi, to jest, że sobie byli bracia stryjeczni rodzeni, i dla tego między innymi ten Skalny, w ordynacyi do sukcesyi po Lubrańskich, włożony. Z tych był Jan, pamiętny wojownik, który z Niezabitowskim i Pretfiezem, koło Zbaraża po trzykroć Tatarów na różnych miejscach zbił, plon odebrał i niewolnika. *Bielski także fol. 44.* sławi jednego z nich mężstwo w Wołoszech. Syn tego Jana do zgrzybiałego wieku żołnierz, bezdzietny z tego świata schodząc, dobra swoje kollegio naszemu Kamienieckiemu darował, wszakże *Paprocki*, i pod herbem Doliwa tego Jana położył. Pisali się potem z Krukowa w Kujawwskim województwie. Z tych N. Radecka, była za Siemianowskim Mikołajem. *Kazanie, Brama Grzymata.* Stanisław spędził córkę Barbarę, Jerzego Telefusa małżonkę. Krzysztof z Chmielekiej, miał syna Mikołaja, chorążego Horodelskiego,

pulkownika królewskiego, ten z pancerną i usarską chorągwią we wszystkich expedycyach, jak rycersko stawał, z tego poznać, że mu pod Chociąm rękę poderzuiono, w Moskiewskiej okazji w plecy cięto, pod Wiedniem na Janezarów napadłszy, wyciął, działa ich na nichże samych obrócił. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Piotrowską, z której syn Alexander, umarł *sterilis*: drugi raz, z Teresą Lipską chorążanką Belzką, z tą zostawił trzy córki: Barbarę Kurdwanowską kasztelanową Halicką, Helenę Stadnicką podstolinę Belzką, Zofią Wybranowską łowczyną Łukowską, synów zaś pięciu: 1. Krzysztofa podstolego Belzkiego bezpotomnego 2. Antoniego chorążego Horodelskiego, męża rycerskiego, to pod Podhajcami, to indziej na Ordzie szablę przytępiwszy, Turków kilku pojmał i do Króla przyprowadził: deputatem był na trybunał koronny 1723. trzydzieści tysięcy zapisał OO. Trynitarzom do Tomaszowskiego konwentu, umarł kasztelanem Lubaczowskim 1736. Złączył się był dożywotnie z Eufrozyną Humiecką łowczanką Podolską, z tej zostały się trzy córki, Katarzyna Sługocka podczaszyna Chełmska, 2do Komorowska. Teresa zakonnica Ś. Benedykta we Lwowie, Maryanna Komorowska stołnikowa Belzka: synowie zaś czterej, Tomasz chorąży Horodelski, żona jego Cetnerowna starościanka Szczerowiecka, pozostała wdowa po Łosiu chorążym. Mikołaj *Scholarum Piarum*. Józef miecznik Belzki, złączył się dożywotnie z Anną Kocowną sędzianką ziemską Belzką, z tej się został syn Mikołaj, 2do *voto* z Iwanicką chorążanką Nowogrodzką, z tej ma córkę. Jędrzej, czwarty syn kasztelana. Po Eufrozynie zmarłej, pojął tenże Antoni, drugą jej siostrę Joannę, za dyspensą papieżką, pozostała wdową po Czapskim podczaszym Parnawskim, potomstwa nie było. Po tej przybrał sobie w małżeństwo Kielezewską, chorążankę Lubelską, z tej dwie córki. 3. Romualda, umarł w zakonie naszym we Lwowie w roku 1715. zapisawszy collegio Jarosławskiemu pewną sumę. 4. Waleryana, starostę Romanowskiego, pierwsza żona jego Przerębska, druga Marchocka, wdowa po Tułkowskim, z niej jest trzech synów, i córek. 5. Józefa chorążego Grabowieckiego, temi czasy kasztelana Lubaczowskiego, deputatem był na trybunał koronny, komissarzem do Radomia, posłem na sejmy, sędzią grodzkim Grabowieckim, z Teodorą Suchodolską wdową po Blinowskim, żył bezdzietnie.

W r. 1778. Jan Radecki łowczy Buski. — Michał podstoli Buski. — Mikołaj podczaszy Grabowiecki. — Michał podstoli Grabowiecki. — *Krasicki*.

Radecki herbu Rudnica, w Brześcieńskim województwie, z tą jednak różnicą, że strzała przez podkowę nie do

góry żeleżem, ale na dół idzie. Z tych byli Jan i Paweł Raddecy, z matki Czerniewskiej herbu Śreniawa urodzeni.

Radgowski, w ziemi Łomżyńskiej. Franciszek Mateusz Radgowski wojski Łomżyński, i Jakób 1674. Adam miał za sobą Zofią Olszyńską.

Radkiewicz, w Mińskiem województwie. Samuel Radkiewicz 1632. N. była za Michałem Łyszkiewiczem stolnikiem Orszańskim.

Radlicki herbu Korab, w Wielkiej-Polszcze, od których potem Bohowscy swój początek wzięli. Michał z Radlicy, niedaleko Ralisza, którego syn Jan biskup Krakowski, z matki Krystyny urodzony, pomógł mu do tej infuły nie tylko poler wielki w innych naukach, ale też i biegłość w medycynie: chęcią albowiem tej nauki uwiedziony, do Francji się puścił, kędy lat kilku nakładem, do tej o sobie opinji przyszedł, że gdy Ludwik Król Węgierski i Polski, stargane niezwycajnemi chorobami zdrowie swoje chcąc dzwignąć, Króla Francuzkiego upraszał, żeby mu doświadczonego w lekarskiej sztuce człowieka przysłał, ten monarcha chcąc Ludwikowi, ile swemu wnukowi, dogodzić, Jana do niego, z niemalem cnoty jego zaleceniem, wyprawił: i nie omylił się na swoim zdaniu Król Francuzki, wkrótce albowiem Ludwik, za staraniem Jana, do pierwszej pory zdrowia przyszedł: co mu zawdzięczając Ludwik, do kanonji Krakowskiej, pieczęć mu wielką koronną przydał; z tym tytułem czytałem go na liście tegoż Ludwika u *Nakiel. w Miechov. fol. 318.* w roku 1381. Skoro się zaś dowiedział o śmierci Zawiszy biskupa Krakowskiego, jego na tę katedrę, usilnem naleganiem u kapituły, zalecał: obrany tedy zgodnie, i od Jana arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony w roku 1382. Suchą u Jangrota, Chrapkowiec, Porębkę, Abrahę u Bądzinia, i Szyszową, dobra kupiwszy, do biskupstwa przyłączył, kościół farny, w Bodzęcinie miasteczku, Ś. Krzyża fundował. Książęcia Raciborskiego Janusza, o Lipowiec i Sławków, gwałtownie od niego spustoszony, prawem do tego przejisnął, że mu nadgradzając szkody, trzech wsi w księstwie Raciborskiem ustąpić musiał, i darować kościołowi Krakowskiemu, to jest Chelmu, Koszutów i Gemielniec. Wikaryom Krakowskim, żeby ich był zachęcał do śpiewania godzin kapłańskich, wszystkie offertory, które składano u grobu i ciała Ś. Stanisława biskupa, przekazał, dziesięcinę także od stołu swego w Nowej Górze, i dziesięć grzywien w żupach solnych, tymże wiecznie darował. Długo siedział na tej katedrze? nie zgadzają się autorowie. *Paprocki o herbach fol. 463.* Powiada, że obrany w roku 1382. że umarł w roku 1393. pisze jednak że tylko lat dziesięć na tej katedrze przydywał, a prze-

cież według jego komputu, byłoby lat jedenaście. *Starowolski in Vitis Episcop. Cracov.* twierdzi, że wzięty w r. 1380. a wszedł do grobu 1392. r. dwanaście zaś lat rządów jego biskupstwa naznacza, myli się jednak w tym *Starowolski*, gdy wstęp jego na tę katedrę zrzuca na rok 1380. bo jakom wyżej namienił, jeszcze w roku 1381. tylko był kanonikiem Krakowskim i kanclerzem, jako się podpisał u *Nakielskiego*, musiał tedy dopiero zostać, według *Paproc.* biskupem 1382. że też umarł w roku 1392. jawnie nagrobek świadczy, toć tylko lat dziesięć, tą dyecyją rządził. Okazją śmierci jego była trucizna, którą go poczęstowano na traktamencie u proboszcza Ś. Floryana, i kanonika Krakowskiego, Kula nazwanego, z której wszyscy inni, co przy tym stole siedzieli, wkrótce śmierć półknęli, biskup jednak, z tej, który miał w medycynie experyencyi tak wielkiej, że wejrzawszy na człowieka, śmierć mu bliżką, albo życie przepowiadał: postrzegłszy niestrawny z zgubą życia swego kasek, którym go nakarmiono, kazał się u balki nogami do góry, głową na dół powiesić, i tak długo cienszemi prątkami po brzuchu smagać, póki śmiertelnej ze wszystkimi potrawami, które tam jadł, nie zbył poczesnej, czem sobie przewlokł życia do trzech lat. Pochowany po śmierci w kaplicy Mansyonarzów, w której temi czasy Najśw. Sakrament chowają, z nagrobkiem na pawimencie, z herbem Korab, ten mu w roku 1518. Jan z Łaska arcybiskup Gnieźnieński, jako swemu pradziadowi (mówi grobowiec) restaurował, i *Starowol. in Monum.* pisze. Z czego poznać, że dom Łaskich Korabitów, wziął swoje początki od Radlickich. Kwitnął potem Piotr z Radlicy, kasztelan (nie pisze jednak *Paprocki*, jaki,) w roku 1400. Jan Radlicki vice instygator koronny r. 1629. *Baranow. N.* Kazimierza Mączyńskiego, starosty Klonowskiego, druga Korzeniowskiego, pisarza ziemskiego Poznańskiego 1680. r. małżonki. Jędrzej sędzia ziemski Poznański, kaplicę Matki Boskiej, przy kościele Poznańskim OO. Franciszkanów, i modnie wystawił, i bogato wykształtował. *Stojikowski, kazanie, Walecznik w bramie.* Inszym także przybytkom Boskim wiele uczynności świadczył, zszedł zaś z tego świata w roku 1678. Do Radlickich, po zejściu familji Łaskich Korabitów, jako do najpierwszych suksessorów, przeniosło się *jus Patronatus* na probostwo Łaskie, plebanią Sadkowską, kantoryą Gnieźnieńską, dziekanią Kaliską, mówi *Okolski t. 2. fol. 181.*

Radlicz patrz **Haza**.

Radliński herbu *Gryf*, pod Tarnowem i na Wołyniu, piszą się z Radlna. N. Radlińską, wspomina nagrobek w Tarnowie, i *Starowol. in Monum.* Adam Radliński rotmistrz pancерnej chorągwi, koni 76. *Komput wojska 1658.* Wa-

wrzeniec podsedek Mielnicki, i Jan w województwie Podlaskim 1674. podpisali elekcya Jana III. Króla Polskiego.

Radliński herbu Tarnawa. Gotard Radliński starosta Rokenhauski, jeden z najprzedniejszej kawaleryi Polskiej, których Król Kazimierz, po sławnej pod Puckiem z Krzyżaków wiktoryi, w roku 1462. pańsko regalizował. O czem *Histor. Polon. Prut. Posselii. Bielski powiadu fol. 437.* że gdy Jasińskiego Regimentarza, Krzyżacy zdradą pod Starogardem pojмали, i tryumfowali, jakby Polaków na głowę porazili, tedy wojsko osierocone po swoim rządzcy, tegoż Gotarda sobie za głowę obrali, który wnetże Starogard obległ: umarł przed rokiem 1487. jako u tegoż *Posseliusza* list pewny wspomina. *Cromer lib. 26.*

Radłowski. *) Tych wspominają różne tranzakeye. *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie w r. 1625.* N. miał za sobą Agnieszkę Rostkowską sędziankę Grabowiecką.

Radogoscki herbu Jelita, w Łęczyckiem województwie, jedneje dzielnicy z Seeygniewskiem. Z tych Mikołaj z Radogoszczy kwitnął w roku 1439. jako z jego podpisu dowodzi *Papr.* Jan kanonik Łęczycki, sekretarz królewski, z sejmu 1569. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Prusiech. *Constit. fol. 40.*

Radogoski herbu Ostoja, w ziemi Łomżyńskiej.

Radohowski, w Wolyńskiem województwie.

Radojewski herbu Ogończyk, w województwie Inowrocławskiem, jedneje dzielnicy z Zakrzewskiem, ale od dóbr Radojewicz, działem wziętych, tak nazwani. Adaukt Zbozy z Zakrzewa na Radojewicach Radojewski, z Orzelskiej spłodził trzech synów: Piotra Zbozy Radojewskiego, którego z Jadwigi Mycielskiej, córka Anna, była za Kazimierzem Karskim: Jana, ten z Ewy Czarkowskiej tylko dwie córki zostawił, z tych jedna zakonnica w Bydgoszczy, druga Zofia, Panną umarła: Swentosława, tego z Wilkostowskiej, syn Wojeiech, chorąży Inowrocławski, Katarzyna Ponętowska podsedkowna Inowrocławska, powiła mu syna Wojeiecha, który z Barbarą Mycielską, zrodził trzech synów, Mikołaja chorążego Bydgoskiego, Jana Chryzostoma chorążego Bydgoskiego surrogata grodzkiego Poznańskiego, *Constit. 1717. fol. 20.* temi czasy kasztelana Inowrocławskiego i Rafała Stefana, podezaszego Brzeskiego Kujawskiego, sędziego grodzkiego Kruświckiego. N. miał za sobą Annę Osiecką, z tej była córka Teofila za Janem Koleczyńskim podezaszym Inowrocławskim.

*) *Trzy radla,* późniejsi heraldycy familji tej za herb naznaczają. — P. W.

Radoliński herbu *Leszczyce*, w Wielkiej-Polszcze. Paprocki i Okolski o nich nie pisali. Maciej z Radolina, wojewoda Inowrocławski r. 1400. a bodaj nie pierwszy ten urząd, w tym województwie piastował, jako się mówiło w pierwszym tomie. Piotr Wisz z Radolina, biskup Krakowski, z ojca hrabi Maedy, z matki Małgorzaty, urodzony, jako chce *Długosz*, czyli z Anny, jako *Paprocki*; jeździł w poselstwie do Bonifacjusza Papieża od Królowy, i od tegoż Papieża do Królowy, *Litterae Bonifacii*, u *Długosza* 1399. Po zejściu Jana Radlickiego, kapituła Krakowska, Setega z Chmielika, kantora Wiślickiego i kanonika Krakowskiego, herbu Róża, już sobie była zgodnie obrala, któryby był tą dycecyą rządził, tym czasem Bonifacjusz IX. Papież, dowiedziawszy się o śmierci Radlickiego, nie czekając elekcji od kapituły, Mamfiolowi synowcowi swemu, tę infułę konficerował. Bolało to Króla Jagiella i Królowa Jadwigę przetoż endzociemca, żadną miarą, do possessyi biskupstwa tego przypuścić niechcieli, ale Jadwiga, znać urażona, że od kapituły, nie podług kondycyi swojej w dobrach Jaxvee nazwanych przyjęta była, jako pisze *Starowski*, i na elekcję, Sיעiecha mniej uważając, Piotra Wisch nazwanego, proboszcza Kujawskiego, obojga prawa doktora, a swego kanclerza, do tej infuły, stolicy apostolskiej usilnie zaleciła: I stało się, że Papież widząc nieprzelamane Królestwo za Piotrem Wissem, swoją dyspozycją za Mamfiolem skassowawszy, tegoż Piotra na tej katedrze potwierdził w r. 1392. Był na ubogich, klasztory, zakony, i kościoły, prawie rozrzutny. Kościół S. Maryi Madaleny, na ulicy kanoniczej w Krakowie, wystawił, i do *Collegium Juristarum*, inkorporował. *Pruszez in descript. Cracov.* Drugi w Bolechowicach wymurował. Trzeci w Krakowie na Piasku na cześć Maryi Panny, i OO. go Karmelitom oddał. Czwarty w Witowskiej Woli, pod tytułem S. Krzyża, na instancją Mancinny z Konina starosty Lwowskiego z domu Rawicz, któremu niektóre dziesięciny przyłączył, od stołu biskupiego oderwawszy ich; też samę łaskę wyświadczył wielu innym kościołom, jako w Sienieńskiej Woli, na prośbę Jadwigi Królowy, prebendzie w Kamienieckim zamku, od Klemensa Moskorzewskiego, podkanclerzego koronnego, kościołowi w Popkowicach, od Michała z Chmielowa sędziego Krakowskiego, kolegiacie Tarnowskiej, od Jana Tarnowskiego, kasztelana Krakowskiego, prebendzie S. Trójcy na zamku Lubelskim, Psalterystom siedmnastu, od Jagiella Króla, przy kościele Krakowskim, fundowanym, na których też podawanie *jus Patronatus*, na siebie i na swoich successorów otrzymał od tegoż Pana. *Canonicos Regulares* z Kłocka sprowadził do Krakowa, kościół im Bo-

żego Ciała oddał w roku 1405. który oni potem za pomocą Króla Jagiella wymurowali, mówi *Paproc.* Do kościoła katedralnego dał kielich złoty, ornat i dalmatyki złotogłowe, kościółek do kropienia, miednicę, nalewkę i kryżmal, srebrne. Jadwiga Królowa umierając, ostatniej woli swojej, jego sobie, z Tęczyńskim kasztelanem Krakowskim, exekutorami obrała; więc wysypawszy, to na ubogich, to na fundacyą akademii Krakowskiej, zebrane od niej pieniądze, sam Piotr Wisch, przy introdukcyi akademii do Krakowa, pierwszą lekcycą *ex Jure Canonico* dyktował, przy obecności wielu pralatów i senatorów, według *Starowol.* Na Seneńskim koncilium, siła pracy podjął, żeby był tylko kościołowi prawowiernemu, który schizma rozrywało, pokój pożądany zjednał, mówi *Długosz in Vitis Episc. Posu. w historyi zaś swojej pod rokiem 1408.* świadczy: że na Pisańskie koncilium stawiający się w licznej i do powagi przybraanej komitywie, chwałę tam imienia Polskiego utrzymywał przez wszystkie czasy. Ztamtąd wraz z opatem Tynieckim, wybrał się do Palestyny, gdzie miejsca święte uczciwszy, grób Pański nawiedziwszy, gdy się do Wenecyi powrócił, za poradą doktorów, wzięwszy mocniejsze lekarstwo, wpadł w letarg, z którego aż do śmierci niemógł zupełnie być uleczony: przecież do ojczyzny, lubo z wątłym zdrowiem, w roku 1410. zawitał. Ta jego niemoc, okazała mu była, do seiągnięcia go na niższą katedrę: Wojciech albowiem Jastrzębczyk, biskup Poznański, zażył jej na swoją stronę, Piotra, jako mniej sposobnego do funkcyi pasterskiej, i falującego na głowę, udał, czego niektórym kanoników niewdzięcznością płacących Wischowi, za beneficya kościelne, któremi ich napechał, świadectwem popierał, czem tak nabił uszy Jagiella Króla, że u Jana XXIII. Papieża wymógł, żeby go pozwoił z Krakowskiego biskupstwa, na Poznańską infułę przenieść, nawet gdy Piotr w komitywie kolligatów, krewnych, i innych przy słuszności stojących, do Króla zajechał, suplikując żeby mu resztę życia swego dopuścił spokojnie przy swej katedrze zakończyć, nietylko nie otrzymał, ale też, gdy Mroczko z Łopuchowa, żwawiej się za Piotrem umawiał, Król własnymi rękami pochwyciwszy go, do więzienia wtnać kazał: czem wszyscy przerażeni, zamilkli: (tego Mroczka krewnym Piotra czyni *Długosz, Bielski* go do herbu Leszcyc pociąga *fol. 302.* gdzie powiada, że mu Preismark zamek w Prusach, Król Jagiello pod kommendę oddał, ale go tenże autor wyżej znowu Należczem pisze) Piotr lubo się opierał, przecież z płaczem ustąpić z Krakowskiej, na której 20. lat przysiedował, na Poznańską musiał: na tej dwie lecie tylko zabawiwszy, w roku 1414. na drogę wieczności przeniósł się, w ka-

tedrze Poznańskiej pogrzebiony. Król Jagiello dowiedziawszy się o jego śmiertelnej chorobie, w bliskości na ten czas będąc, do Ciężyna gdzie leżał, przybył; tam pokłękawszy przed Piotrem, prosił, żeby mu darował niesłuszne obejście swoje z nim. Na co pobożny biskup: „Daruję ci Królu: bo wiem żeś to nie-tak z swojej chęci na to się odważył, jako raczej z podżogi cudzej ambicyi, adwersarza jednak mego na sprawiedliwy sąd Boski powołuję.“ Gdyby jednak Piotr dłużej był żył, nie pewnością, żeby był na swoją katedrę, przez koncylium Konstancyeńskie, które się w następującym roku zaczęło, przywrócony. Sarkali albowiem wszyscy na to zgromadzeni na ten synod ojcowie, a osobliwie ci, którzy na przeszłych koncyliach, Pizańskim i Seneńskim, enotę Piotra znali, tak dalece, że też i pozwy koncylium Wojciechowi Jastrzębczykowi wydać kazało, wszakże to wszystko interpozycyą królewską za Wojciechem, rozchwiała, że od tej sprawy sądenia ojcowie na synodzie ustąpili. Synowica jego rodzona Barbara, była za owym sławnym wieku swego mężem, Zawiszą Czarzyni herbu Suli-ma, na wojnie Tureckiej zabitym, po którym, wzięwszy na się raz żalobę, osierociła z potomstwem wdowa, nigdy póki żyła, nie złożyła. *Długosz pod rokiem 1428.* gdzie ją zowie *faeminam rarae virtutis*. Stanisław Radoliński z Agnieszki Korytowskiej, spłodził córkę Maryannę, Jana Dobrogojskiego małżonkę. Maryanna Radolińska, Maciejowi Poniatowskiemu chorążemu a potem kasztelanowi Łęczyckiemu, zaślubiona. Jędrzej (ojciec jego urodzony z Rolanki, miał za sobą Bieganowską, która z Brozogajskiej spłodzona) kasztelan Krzywiński, a przedtem najprzód pisarz grodzki Kaliski, pod który czas dwa razy posłem był na sejm obrany, dwa razy na trybunał deputatem, zostawszy surrogatorem Poznańskim, tyleż razy te funkcyę z pochwałą na sobie piastował. Na kościół, w Pleszowie od ognia zniszczony, siłą z swojej szkatułyłożył, do restauracyi także kościoła Jarocińskiego, i na pokrycie jego blachą, i na kaplicę, którą z gruntu przy nim wymurował: na trzech kapłanów, przy tejże fundowanych kaplicy, fortuny swojej nie żalował. W każde święto Matki Boskiej do sakramentów śś. przystępując, zjednał sobie tę łaskę, że w dzień Oczyszczenia jej, z tym się rozstał światem, zostawiwszy z Anny Mycielskiej czterech synów: Wojciecha, Jędrzeja, Stanisława i Jana, jeden z nich miał za sobą Łaszczownę, drugi Sarnowską, trzeci Łubieńską. N. była za Molendą. N. za Mikołajem Siedleckim. *Pęski kazanie na jego pogrzebie.* Kazimierz umarł w zakonie naszym 1715. w Ostrogu, Antoni i Ludwik 1696. Józef podkomorzy Wschowski żyje dożywotnie z Świniarską córką Mikołaja, i z niej zostawuje potomstwo, to jest synów kilku: Mikołaja, Ję-

drzeja, Józefa, Wojciecha i Jana; córkę zaś Teresę. Bywał posłem na sejmy i deputatem na trybunał koronny. N. Radoliński dziedzic na Żelaskowie, ten żyje z Walewską, kasztelaną Rozpierską rodzoną siostrzenią swoją, za dispensą papieżką.

Z czterech synów Andrzeja kasztelana Krzywińskiego, z *Mycielskiej* (jak wyżej): — 1. Wojciech pierwszy imienia tego podkomorzy Wschowski, które dygnitarstwo do potomstwa jego przeszło, miał za żonę Annę z Łaszcza *Łaszczoinę* herbu *Prawdzie*. — 2. Andrzej starosta Santocki, dwie pojął żony, i z obydwóch zostawił potomstwo. Pierwsza jego żona była Katarzyna *Borkowska* herbu *Nowina*, córka Kazimierza Borkowskiego i Magdaleny *Leszczyńskiej* wojewodzanki Poznańskiej herbu *Wieniawa*. Drugą żoną jego była Maryanna *Sarnowska* wojewodzanka Łęczycka herbu *Korwin*. — 3. Stanisław Rajetan starosta Rogoziński także dwie pojął żony. Z pierwszej Agnieszki *Korytauskiej* jedną pozostawił tylko córkę Maryannę, która poszła *Imo voto* za Jana Dobrogojskiego wojewodę Bełzkiego herbu *Grabie*; *2do voto* za Macieja Poniatońskiego kasztelana Łęczyckiego i chorążego kor. Z drugiej żony zaś z Izabelli *Lubińskiej* herbu *Pomian*, kasztelana Sandomiersk. córki, spłodził synów kilku z których jeden Ludwik, i córkę jedną Konstancją, która poszła za Franciszka Daleszyńskiego herbu *Korczak*.

Wojciech pierwszy podkomorzy Wschowski spłodził z Anny *Łaszczoiny* synów trzech. Dwoch z nich Andrzej i Józef bezdzietnie umarli; trzeci zaś Józef Stefan, drugi podkomorzy Wschowski, ożenił się z Teresą *Swiniarską*. Bywał kilka razy posłem na sejmy i przesiadywał w trybunale kor.; podpisał r. 1696. elekcyą króla Augusta II.

Andrzej starosta Santocki zostawił z żony pierwszej Katarzyny *Borkowskiej* synów pięciu: — 1. Franciszek kanonik Poznański. — 2. Jan żył bezpotomnie z Teresą *Chelmską*. — 3. Adam kasztelan Konarski, miał żonę Maryę Abdank *Malczewską*. — 4. Stefan dworzanin króla Augusta II. generał w wojsku koron. Zginął w młodym jeszcze wieku na wojnie Szwedzkiej. — 5. Seweryn, który jedną tylko zostawił córkę Teresę, Michała Ostoi Starzeńskiego małżonkę. Z drugiej swej żony *Sarnowskiej*, zostawił Andrzej starosta Santocki następujące potomstwo: 1. Andrzej, żył w małżeństwie dożywotnem z Maryą *Walewską* córką Michała Walewskiego najprzód kasztelana Spicimirskiego a później wojewody Sieradzkiego; i siostrą. — 2. Katarzyna małżonka N. Zapolskiego kasztelana Wieluńskiego. — 3. Marya, Jana z Bogusławie Sierakowskiego kasztelana Brzeskiego herbu *Ogończyk* małżonka. — 4. Zofia małżonka N. Walewskiego kasztelana Spicimirskiego.

Z małżeństwa Józefa Stefana Radolińskiego, drugiego podkomorzego Wschowskiego i Teresy *Swiniarskiej* pięciu urodziło się synów i córka jedna. — 1. Mikołaj, komendantz orderu Ś. Jana Jerozolimskiego, umarł w krajach cudzoziemskich. — 2. *) An-

*) Od tej epoki familia ta powiększej części w księstwie Poznańskim i Prusach pozostała, i tytuł hrabiów w Polszcze przez nią używany, przyznany jej został i w monarchji Pruskiej, ze wszystkimi stanowi temu należnymi prerogatywami. Dziś zaś panujący król Pruski Fryderyk Wilhelm IV., w królewcu d. 13. Września 1840. Juliusza i Władysława hrabiów Radolińskich, (w końcu wspomnianych) tytułem Szambelańskim zaszczycił. —

drzej trzeci podkomorzy Wschowski, na *Kretkowie*, *Skokach*, *Hamrze*, *Radolinie* i *Białym Pan*, nie chcąc podpisać elekcyi Króla Stanisława Poniatowskiego na tron Polski gdy mu się nadana i przymuszona wydawała, i popierając całą swoją siłą i powagą wybór księcia Henryka Pruskiego na królestwo Polskie, wyniósł się zupełnie do Prus, gdzie udarowany został dygnitarstwem szambelańskim. Później ulubiony przez Króla Fryderyka Wilhelma II. już Andrzej Prusy nieporzucił, jak tylko aby podróż do Francyi i Włoch uczynić. Krótko po powrocie wpadł w ciężką chorobę i młodo jeszcze w zamku swoim Bilskim umarł roku 1779. Miał Andrzej za żonę Annę z Błociszewa Ostoja *Gajewską*, córkę Rafała Gajewskiego starosty, kasztelana Rogozińskiego. Ta po śmierci Andrzeja, i za instancją Króla Fryderyka Wilhelma, drugi raz poszła za Fryderyka reich-grafa von Flotow., szambelana królewskiego. — 3. Stanisław, kawaler orderu Ś. Stanisława, i po bracie Andrzeju czwarty podkomorzy Wschowski. Był on na dziedzicznych dobrach *Lobzenicy*, *Jarocinie*, *Siernik*, i wielu innych dobrach Panem, i w Siernikach wystawił pałac wspaniały którego dzisiaj te dobra zdobi. Miał za żonę Katarzynę *Raczyńską*, kasztelana Santockiego Leona córkę. Z tego małżeństwa dwie spłodził córki, które są następujące: a. Wiridyanna w pierwszym małżeństwie zaślubiona z Józefem hrabią Riwileckim, starostą, kasztelanem Wieluńskim, orderów Polskich i Orła czerwonego Pruskiego kawalerem, ostatnim posłem extraordinaryjnym Rzeczypospolitej przy dworze Berlińskim. — b. Antonina, małżonka Stanisława Brezy z Goraja, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawalera, ministra sekretarza stanu Króla J. M. Fryderyka Augusta Saskiego i wielkiego księcia Warszawskiego. — 4. Wojciech starosta Wieluński, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler. Miał za żonę N. *Bnińską*, córkę Wojciecha Bnińskiego starosty Nakielskiego i kasztelana Kowalskiego. — 5. Jan, który pojął za żonę N. *Galecką*, córkę Galeckiego wojewody Poznańskiego i Maryi Ciołek *Poniatowskiej* małżonków. — 6. Córkę Katarzynę, żonę Edwarda Garczyńskiego kasztelana Rozpińskiego.

Andrzej z małżeństwa swego z Maryą *Walewską* zostawił następujące potomstwo: 1. R a j e t a n a, wojskiego najprzód a potem kasztelana Poznańskiego, orderu Orła białego i Ś. Stanisława kawalera, którego ożenił się z Małgorzatą Pomian *Łubieńską* ministrami byłego sekretarza stanu siostrą. — 2. Konstancją, zaślubioną *Imo voto* z Janem Walewskim, chorążym Sieradzkim, Ś. Stanisława orderu kawalerem. *2do voto* z Stanisławem Ponińskim wojewodziecm Poznańskim. — 3. Salomeę Piotra Abdank *Kruszewskiego* małżonką. — 4. Antoninę, której mężem był Piotr Karśnicki z wielkiej Karśnicy, kasztelan Wieluński.

Andrzej trzeci podkomorzy Wschowski, kilkoro spłodził dzieci, których imiona następują: 1. Teresa, zaślubiła się z Baronem Fryderykiem von Domhardt, ordynacyi Worina w Pruskim Królestwie Panem, radcą stanu itd. — 2. Jan Ignacy, orderu Cesarskiego Ś. Anny kawaler, młodo bardzo w r. 1789. wszedł do wojska jako chorąży gwardyi koronnej Pruskiej, pod osobliwą protekcją Króla Wilhelma II. Leczył w r. 1794. niechęć przeciw dawnej ojczyźnie w wojsku służyć, wziął demissyą i udał się na dalekie podróże, i dopiero po upłynionych wielu latach znowu do

kraju powrócił. Gdy wielkie księstwo Warszawskie ustanowione zostało a część dóbr jego w nim się znajdowała, przez współobywateli województwa za marszałka sejmku Waleckiego ogłoszony został; potem także na sejm główny od województwa swego za posła wybrany. Po zakończonej misji znów wrócił polityką się trudnić i aż w roku 1810. przyjął urząd prefekta generalnego Prus zachodnich, lecz i ten wkrótce potem złożył. Ożenił się za dyspensą papieżką z własną swoją bratową, Maryą *Nieborską* kasztelaną Płocką, zmarłą w Dreźnie r. 1834. Z tego małżeństwa zostają następujące dzieci: Stanisław urodzony 8. Maja 1812. r. i córki dwie, Józefa i Emilia. — 3. Józef, na *Kretkowie* i *Borzenczykach* Pan, i brat młodszy Jana Ignacego. Młodo bardzo umarł zostawując z Maryi *Nieborskiej* syna jednego, Juliusza.

Jan Radoliński synów dwóch i córkę jedną zostawił: Franciszek starszy bezżennie umarł. Drugi zaś Ignacy, na *Jarocinie*, *Siernikach* i *Dobry* Pan, zostawił z małżeństwa z Anną hrabianką *Kwilecką* siostrą stryjeczną, syna jednego Władysława urodzonego roku 1806. I córek dwie, Gabryele, która w miesiącu Czerwcu 1837. roku umarła, i w Jarocińskich grobach złożona. Drugą zaś Petronellę wydaną za generała Borona de Habé.

Z Rajetana kasztelana Poznańskiego pochodzi linia jedna poboczna tej familji pod imieniem Radolińskich-Lanckorońskich znana. Ta linia w dzisiejszem Królestwie Polskiem osiadła, posiada tam dziedzictwa znaczne, jako to dobra *Zelaskowskie* i wiele innych.

Piotr Radoliński-Lanckoroński, orderu S. Stanisława kawaler, na *Zelaskowie* Pan, marszałek sejmku województwa Ralskiego, i poseł na sejm główny roku 1788. nareszcie podkomorzy nadworny koronny, miał za żonę Teklę Poraj hrabiankę *Lanckorońską*, hrabi Poraj Lanckorońskiego wojewody Sandomierskiego i łowczego wielkiego koronnego córkę, od czasu małżeństwa tego przyjęła linia ta dla rozróżnienia zwyczaj noszenia dwóch nazwisk Radolińskich-Lanckorońskich. — Dwie siostry Piotra bezżennie umarły, trzecia zaś z Walewskim się zaślubiła. — Z małżeństwa swego z hrabianką *Lanckorońską* Piotr Radoliński-Lanckoroński pięciu zostawił synów: Ludwika w Francyi osiadłego; Stanisława któren ożenił się z hrabianką *Rusocką* z Gallicyi; Roman; Włodzimierz, i Alexander. A córek cztery: 1. Izabella, Józefowi Kolonna Walewskiemu zaślubiona. — 2. Maryanna, Karolowi Walewskiemu zaślubiona. — 3. Emeta z Radolina-Lanckorońska, bez mężna. — 4. Józefa dwóchmężna; *Imo roto* kasztelana Fundament z wielkiej Karsnicy Karsnickiego żona; *2do roto* poszła za mąż roku 1835. w Weneeyi za hrabię Poito, Włoskiego Pana, i Papieża Grzegorza XVI. Capellari po siostrze siostrzeńca. — Z dokumentów familjnych.

Radomicki herbu Kotwicz, w Wielkiej-Polszcze. Dom pod tem imieniem starożytny: bo Dobrogost Radomicki w roku 1382. podpisał konfederacyą Wielkopolską pod interregnum, u *Januszowsk. w Statut. fol. 74.* Kwitnął potem Hieronim wojewoda Inowrocławski, starosta Wschowski, z sejmku 1638. *Constit. fol. 19.* i 1641. *Constit. fol. 18.* komissarz mianowany, do pogranicznych differencyi. Pan na ubogich miłosierny, kiedy na sustentacyą ich w Koninie trzy-

dziestu, w Zerkowie piętnastu, uczynił. Na zakonne domy nie-
mniej szcudrośliwy, osobliwie na OO. Bernardynów, gdy w
Wschowie kościół ich i klasztor od sześćdziesiąt lat, od he-
retyków opanowany, zniszczony, windykował, i znacznym na-
kładem restaurował, temiż zakonnikami osadził. Przy Zę-
kowskim kościele, kurs Panny Maryi fundował: i braetwu Ś.
Anny pewną coroczną pensją naznaczył. Tak wielkiej był
sily, że wiatraki, porwawszy ze wszystkim impetem rozpędzone
skrzydło, całe utrzymywał, podkowy żelazne kruszył. Wszakże
potem przez półszósta lata, różnemi chorobami od Boga nawie-
dzony, ogniem i innymi przygodami dotknięty, z sił spadłszy,
wspaniałem tylko sereem, wszystko mile przyjmował, aż też w
roku 1652. poszedł po cierpliwości swojej zapłatę: córka jego
starościna Pohiedzka, syn Marcin starosta Wschowski, w sa-
mej porze, gdy już był rękę na Tureckich karkach zaprawił,
świat i nadzieję o sobie prędką śmiercią pomieszał: drugi Ka-
zimierz Władysław kasztelanem był Kaliskim, z tym tytułem
komissarzem naznaczony do granic z sejmu 1670. *Constitut.*
fol. 26. na którym krzesła i życie swoje skończył, lubom
ci ja sam omylnie myślał, że się na Poznańską kasztelaniją
przeniósł. Złączył się był dożywotnie pierwszym związkiem z
Zofią Ossowską, drugim z Bukowiecką: córka jego Anna
była za Damianem Garczyńskim chorążym Poznańskim. Sy-
nów zaś pięciu: pierwszy Maciej z Ossowskiej urodzony,
najprzód kasztelan, dalej wojewoda Kaliski, potem wojewoda
Inowrocławski i general Wielkopolski, nakoniec umarł woje-
wodą Poznańskim w roku 1728. Ludowika z Otoka Zaleska
herbu Dolega, podkomorzanka Łęczycka, tylko mu córkę po-
wiła, Katarzynę, wydała za Sapielę Jerzego Wilkowskiego;
drugi Jędrzej Alexander z tejże urodzony, kasztelan Kaliski, a
dalej i Poznański, potem wojewoda Kaliski, aż też i Poznań-
ski, marszałkował w trybunale koronnym 1709. ustąpił bratu
Maciejowi krzesła Poznańskiego w roku 1716. żona jego Fran-
ciszka Czarukowska starościanka Osiecka, z której syn Jan wo-
jewoda Inowrocławski i general Wielkopolski, marszałek try-
bunału, koronnego, na której funkeyi umarł 1728. zostawi-
wszy z Broniszowny kasztelaniki Kaliskiej syna, ale ten dzie-
ciną umarł; i córki, Annę Szoldrską, starościnę Łęczycką i
Rogozińską; drugą Działyńską starościnę Nakielską; trzeci
Stefan w Węgrzech i podczas Wiedeńskiej wojownik prze-
ciwko Turkom; czwarty Jan; piąty Władysław z Bukowieckiej
urodzony, kasztelan Poznański, wziął województwo Poznań-
skie po Macieju bracie, z którego wszedł do grobu w roku
1723. jest jego *Oracya w druku in fol. 1688. Fortitudo*
Martis a conjunctione armorum Palladis proveniens. Z Ga-

jewskiej, córki Franciszka kasztelana Rogozińskiego, synowie jego dwaj: Maciej i Jędrzej starosta Odolanowski, obadwaj pomarli, same tylko zostały córki. N. Radomińska była za Alexandrem Zaleskim kasztelanem Nakielskim.

Radomiński herbu Prus 2do, w Dobrzyńskiej ziemi. Mikołaj z Radomina, lowczy Dobrzyński w roku 1415. *na liście Króla Jagiella danym Miastu Lubelskiemu*. Bartłomiej pisarz Bobrownicki za czasów *Paprockiego*, według którego, jednę są dzielnicę z Zgliniickimi. N. Radomińska była za Kitnowskim.

Radomski herbu Brodzie, w ziemi Warszawskiej. N. Radomska, była za Prokopem Łuszczewskim.

Radomski herbu Pobog, w Krakowskim województwie. Z tych był Jan Radomski za czasów *Paprockiego*.

Radomski herbu Prus 3tio, ale z tą różnicą, że na wierzchu podkowy barkiem do góry postawionej, kładą półtora krzyża: Są zaś familianci tego imienia w Brzeskiem Litewskim, województwie. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał.

Radomyski, piszą się z Radomyśla, jakom widział na nagrobku w Krakowie w kościele Ś. Franciszka. N. Radomyski, miał za sobą Maryannę Skubecką, drugi Jastkowską.

Tomasz Radomyski w r. 1788. pisarz ziemski Łukowski. — N. Radomyski Jezuita był spowiednikiem Maryi Leszczyńskiej Królowy Francuzkiej. — *Krasicki*.

RADONISKI

HERB.

Paproc. w Gniazdzie fol. 1193. O herb. fol. 680. Okol. tom. 2. fol. 575. Kiejnoty fol. 102. tak ich herb opisują. Tarcza na ukoś dwiema liniami przedzielona, od prawego boku z dolu, w górę na lewy bok tejże tarczy, linije obiedwie szeroko od siebie odległe, jednakową wszędzie miarą, róża jedna nad temi liniami, druga pod niemi. Koloru tarczy, liniji, róży, ani helmu, dopieroż początku tego herbu, nikt nie opisał. Radonisey według *Paprockiego* nim się zaszczycają,

których *Okolski* Radomskiemu zowie. Z tych był Mateusz Radomski starosta Filipowski.

Radoński herbu *Jasieńczyk*, w ziemi Warszawskiej. Okolski ich pisze Radowski.

Radoński herbu *Łada*, w ziemi Warszawskiej. Jędrzej z Radonia Radoński, kasztelan Zarnowski 1674. Adam starosta Inowłodzki marszałek trybunału koronnego 1703. r. miał za sobą Maryannę Tuczynską kasztelanek Gnieźnieńską. Są i w Grodzieńskim powiecie. N. Jacka Roszutskiego małżonka.

Antoni Radoński w roku 1778. podsedek Radomski. — Michał przełożony nad szkołą kadetów w Warszawie. — Anastazy wojski Opoczyński. — Adam podstarości Opoczyński. — Jan podstoli Chęciński. — Bonawentura podwojewodzi Chęciński. — W r. 1788. Jakób chorąży Gnieźnieński. — *Krasicki*.

Radoński herbu *Radwan*, w Mazowieckiem województwie. Paprocki i Okolski o nich nie pisal.

Radostowski herbu *Łabędź*, w Sandomierskiem województwie.

Radoszewski herbu *Nieżgoda*, w Prusiech. Marcin Radoszewski, za czasów *Paprockiego* mąż chwalebny. N. miał za sobą Ewę Działyńską kasztelanek Brzeską Rujawską. Są i w księstwie Litewskim Radoszewscy, z których jeden osiadł w Nowogrodzkim województwie.

Do tych zapewne należą Radoszewscy w Litwie osiedleni. z których Leo w roku 1778. sędzia grodzki Trocki i podczasz. — *Przypisy Krasickiego*.

Radoszewski herbu *Oksza*, w województwie Sieradzkim. Dawna i można w Czechach kiedyś kwitnęła familia Werszowców: bo jako *Paprocki dowodzi z kroniki Czeskiej*, jeszcze za Mnata księcia Czeskiego, kolo roku Pańskiego 800. Zyl potem Gesko syn Tisty w roku 1103. który Swiatopelka księcia Czeskiego, sprzyśniętego z Cesarzem Henrykiem na zgubę Polski, zabil: za co, przyjechawszy do Bolesława Krzywostego monarchy Polskiego, hojnie był udarowany, wziął albowiem dobra Siemikowice, Radoszewice, Lipnik, Broszcin, Bogumilowice, Strożę, Zielęcın, Dylów, Wrocice, i wiele innych, od których sukcesorowie jego różnych imion nabyli, jako Imbram, który się pisal z Siemikowic, ten jako listy rozdzielne świadczą, w roku 1441. miał dwóch synów: Stogniewa i Bogusława: z których Stogniewowi działem dostały się dobra Siemikowice z przyległościami, Bogusławowi Radoszewice, tego syn Mikulasz Boksza, w Węgrzech zold wojenny prowadząc, we dwudziestu potrzebach z pogany, tak się dobrze zasłużył Królowi Ludwikowi, że od niego miał znaczne opatrzenie na kilku zamkach, osobliwie trzymał od niego

Ramienice i Terebesz, wszakże po śmierci tego Króla spuściwszy te zamki, wrócił się do Polski, gdzie w lat wieku swego 85. zmarł w roku 1574. złączył się był dożywotnie z Konopnicką starościeńką Wieluńską: synów trzech zostało: Marek, Jerzy i Jędrzej: to *Paproc.* Z tych Jerzy Boksza Radoszewski był podkomorzym Wieluńskim, poseł z województwa Sieradzkiego na zjazd Wislicki, *Constit.* 1587. *fol.* 439. i na sejm koronacyi Króla Zygmunta III. *Constitut.* *fol.* 442. i 1613. *fol.* 24. z Mogilnicką herbu Konezak zostawił potomstwo. Marek najprzód podkomorzy Wieluński, poseł na sejm 1616. i deputat do kwarty Rawskiej, *Const.* *fol.* 19. i 1627. i 1629. komissarz do granic, *Constit.* *fol.* 16. potem kasztelan Wieluński, z tym tytułem podpisał elekeę Władysława IV. 1633. *Constit.* *fol.* 8. miał za sobą Annę Biskupską podkomorzankę Łęczycką. Paweł Boksza Societatis Jesu pierwszy prowincyal prowincyi Litewskiej 1608. N. Jędrzeja Lipskiego żona. N. Lipskiego wojewodzica Rawskiego. Albrycht Radoszewski, któremu, Konstytueya sejmowa 1621. na expedycey generalną przeciwko Turkom, chorągiew nosić kazala ziemi Wieluńskiej, na miejscu zgrzybiałego w lata chorążego Wieluńskiego. *Constit.* *fol.* 3. Bogusław najprzód biskup Rujowski, opat Świętokrzyski 1632. kollegio naszemu Faustowskiemu w swojej dycezyi przyczynił fundacyi, wieś dla niego przykupiwszy, Konotop nazwaną, z Rujowskiego przeniesiony na Łuckie, wjechał na nie 1634. na którym siedząc do roku 1638. wszedł do grobu puchliną umorzony. Był biskup pobożny, karności w duchowieństwie przestrzegający, na Żydów przyostrzejszy. Jędrzej z Siemichowie Radoszewski, kasztelan Wieluński w roku 1661. z sejmu komissarzem zapisany do granic od Szląska, *Const.* *fol.* 25. i do kwarty Rawskiej, *Const.* *fol.* 40. wspominają go jeszcze Konstytuee 1676. *fol.* 54. miał za sobą Jadwigę Grodziecką kasztelanę Miedzyrzecką. Jan stolnik Wieluński 1667. komissarz do granic. *Constit.* *fol.* 21. Marek cześnik Gostyński 1661. *Constit.* *fol.* 25. Stefan kanonik Gnieźnieński, Stanisław i Alexander 1674. N. miał za sobą Zofią, Władysława Zapolskiego stolnika Brzeskiego Rujawskiego córkę. Jędrzej, inszy od tamtego, chorąży Wieluński, żonie swojej Barbarze Popławskiej, nagrobek wystawił u Franciszkanów w roku 1668. z herbem Leliwa, raczej Drzewica, Stanisław 1657. *Acta Castr. Vielun.* N. Jana Rwiatkowskiego małżonka. N. miał za sobą Włodkownicę. Walentyn kanonik Rujowski, i Sandomierski: proboszcz kollegiaty Klimuntowskiej temi czasy. N. miał za sobą Jadwigę Morawską. Jędrzej w zakonie naszym zmarł w Rawie.

Wojciech Radoszewski biskup Hirenński, suffragan Sandomier-

ski, kawaler orderu Ś. Stanisława, był deputatem na trybunał koronny 1788. roku. — Stanisław Radoszewski, o którym wspominają akta grodzkie Wieluńskie 1657. r., ten z Wiktoryą *Olewińską* spłodził synów sześciu: Adama *sterilem*, Michała *sterilem*, Marcina, Alexandra, Jana i Franciszka. — Jan Radoszewski z Zofią *Walewską* (która po śmierci tegoż poszła za Jana Miaskowskiego) z tą zostawił potomstwo dwie córki: Katarzynę, i Ewę Michała Ossowskiego małżonkę, i Stefana syna, od tego *proles*. — Stefan czyli Szczepan *Boksza* Radoszewski podstoli Bidgoski, deputat na trybunał 1754. roku z województwa Inowrocławskiego. — Franciszek *Boksza* Radoszewski starosta Szadkowski, syn szósty Stanisława z Wiktoryi *Olewińskiej* urodzony dwóchżenny *1mo voto* z Zofią *Zapolską*, Władysława Zapolskiego stolnika Brzeskiego Rujawskiego córką, z tą syn Stanisław *sterilis*, i dwie córki: Agnieszka Radoszewska najpierwej za Janem Łukomskim, z którym syn Antoni Łukomski, i dwie córki, Katarzyna za Antonim Zakrzewskim. Druga Ludwika Łukomska za Kazimierzem Gaezorowskim, powtórnie za Stanisławem Urbanowskim. Taż Agnieszka Radoszewska miała drugiego męża Józefa Grudzielskiego, z tym córka za Szymonem Romorowskim. Druga córka Franciszka Radoszewskiego Maryanna za Andrzejem Trepką, od których dwie córki: Franciszka za Wojciechem Pieszkowskim herbu *Lubicz*, ten miał córkę Julianę Stanisława Radoszewskiego małżonkę, i syna Michała Pieszkowskiego. Druga Teresa Trepezanka Franciszka Pruskiego żona, z których dwie córki: Agnieszka Walentego Bogdaniego, i Julianna Antoniego Chelstowskiego małżonki. — Wzwyż wspomniany Franciszek Radoszewski starosta Szadkowski *2do voto* miał za sobą Franciszkę *Nieborowską* pozostałą wdowę po Stefanie Wierzbowskim staroście Szadkowskim, z którym miała córkę Maryannę Wierzbowską Adama Ledochowskiego kasztelaną Wołyńskiego żonę. Z rzezoną *Nieborowską* Jana Nieborowskiego kasztelaną Sochaczewskiego i Anny *Tarnowskiej* małżonków córką, spłodził syna Michała. — Michał *Boksza* Radoszewski kasztelan Brzeziński, orderu Ś. Stanisława kawaler, który od młodego wieku starał się dopełniać obowiązku dobrego obywatela, będąc najpierwej stolnikiem Gostyńskim, był deputatem na trybunał koronny 1754. i 1766. roku z województwa Sieradzkiego, potem przez stopnie zasług został kasztelanem, ten z Maryanną *Olszowską* Antoniego Olszowskiego miecznika Dobrzyńskiego i Maryanny *Ostrowskiej* małżonków córką, zostawił syna Rocha. — Roch *Boksza* Radoszewski syn Michała kasztelan, wszedł w śluby małżeńskie z Kunegundą *Wierzchlejską* Wawrzeńca Wierzchlejskiego i Jadwigi z *Stawskich* małżonków córką, z tą spłodził trzech synów: Adama, Józefa i Franciszka Radoszewskich. — *Heraldyka Wielądka*.

RADOSZYŃSKI HERB.

Powinna być na tarczy taka figura, jaka się tu kładzie, a na hełmie trzy pióra strusie. *Paprocki i Okolski* o nieh nie pisał, tylko *Kojatowicz in MS.* gdzie powiada, że ten herb

RADOSZYŃ-
SKI

HERB

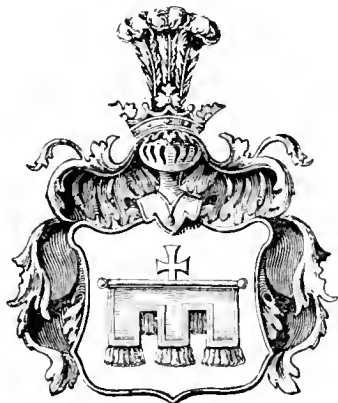
z Wołynia od Radoszyńskich do księstwa Litewskiego przeniesiony, jakoż w *Metryce Wołyńskiej* w roku 1528. czytałem Siemiona i Romana Radoszyńskich, ziemianów Wołyńskich, wspomina ich także *Konstytucya* 1581. Jerzy sędzia ziemski, a potem podkomorzy Kowieński, syn jego także Jerzy, podstoli Lidzki, którego dwóch synów zostało: Mikołaj podstoli Lidzki, i Jakób, który pod chorągwią usarską hetmana Litewskiego w roku 1655. poległ pod Wierzelowinami: córka zaś poszła za Daniela Szezukę rotmistrza.

Radowicki herbu Grzymala, w Chelmińskim województwie. Jerzy Radowicki w powiecie Wolkowiskim 1674. N. Adama Konopackiego małżonka. N. miał za sobą Kruszyńską kasztelanę Gdańską.

Stanisław Radowicki herbu *Grzymala* osiadłszy w Wolkowskim spłodził Jerzego Stanisława podstarościego i łowczego Wolkowskiego ten z *Ordynówny* miał synów trzech: Antoniego, Benedykta, i Piotra. — Z tych Antoni łowczy Wolkowski z *Kopciówny* herbu *Róża* sędziarki Braclawskiej spłodził Jerzego, Stefana i Eleonorę Zawiszyną. — Po *Kopciównie* Antoni łowczy pojął *Golejowską* wdowę po Gedroju z której syn Iguacy młodo umarł, drugi Medard Felicyan. — Benedykt syn Jerzego Stanisława brat Antoniego łowczego Wolkowskiego z N. miał synów Wacława i Erazma. — Wacław w zakonie Dominikańskim, Erazm miał za sobą *Judycką* kasztelanę Mińską ale z nią żył bezdzietny, był podstolim Wolkowskim. — Piotr trzeci syn Jerzego Stanisława miał za sobą *Ołędzką* siostrę koniuszego Litewskiego z której pozostałe dzieci: Razimierz ma potomstwo, — drugi Dominik pojął *Wysocką* i z niej także zostawuje potomstwo, trzeci ich brat Stefan Alojzy łowczy Wolkowski temi czasy złączył się dożywotnie z *Puchalską*. — *Krasicki*.

Raduński herbu Abdank, w Grodzieńskim powiecie. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, tylko *Kojal. in MS.*

RADWAN

HERB.

Powinna być chorągiew żółta, jak ich zwyczajnie w kościołach zażywają, o trzech polach, u każdej z niej u dołu frandzle, na wierzchu jej krzyż, w helmie trzy pióra strusie. Tak go opisują. *Paproc. o herb. fol. 273. Okol. tom. 2. fol. 560.* Nadany za Króla Bolesława Śmiałego w okazji z Rusią; rotmistrz albowiem Radwan nazwiskiem, wysłany z częścią wojska na podjazd, trafunkiem napadł na obóz nieprzyjacielski, w tak ciasnym razie, że im ani uchronić się od potyczki z Rusią, ani z niemi potykać, ile w malej kwocie z daleko liczniejszym wojskiem, niebyło sposobu. Przecież wszyscy na to się zgodzili, żeby raczej trupem paść na placu, aniżeli potuchę uciezką swoją nieprzyjacielowi uczynić. Wielkiem tedy screem skoczyli do Rusi, i pewnie że ryeersko ich gromili, ale ci widząc małą garszkę ich, śmiałości nabywszy, nietylko chorągiew im odebrali, ale i ich rozproszyli. Rotmistrz Radwan, chcąc swoich znowu do poparcia potyczki przywieść, skoczył do bliższego kościoła, gdzie wzięwszy chorągiewkę kościelną, i zebrawszy swoich, mężnie na nieprzyjaciela natarł. Ruś rozumiejąc że nowe jakie wojsko z nowym posiłkiem przypadło, uchodzić i pierzehać poczęła, przy Radwanie wygrana stanęła, za co, też samę chorągiew kościelną, za herb otrzymał, krom innych danin. Wszakże *Paprocki* jeszcze za panowania Bolesława Chrobrego w roku 1021. Radwana kanclerzem koronnym pisze, co miał wziąć z dawnych przywilejów koronnych, z czego wnosząc: że albo ten herb dawniejszy od Bolesława Śmiałego czasów, a dopiero od Bolesława Krzywousty, któremu niektórzy autorowie przypisują, że go on nadal wspomnianemu Radwanowi; albo Radwanowie przed Bolesławem Śmiałym, inszym się herbem pieczętowali: jakoż tego Radwana, którego *Paprocki* kładzie biskupem Poznańskim w roku 1138. *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.*

nie do herbu Radwan, ale do herbu Sreniawa pociąga, gdzie i ja o nim mówić będę.

Przodkowie domu tego.

Pakosław kasztelan Krakowski w roku 1222. W tymże czasie Arnold był wojewodą Mazowieckim. Drugi Arnold wojewodą Brzeskim Rujawskim 1228. Pakosław wojewodą Sandomierskim w roku 1241. Przedpelko wojewodą Poznańskim w roku 1277. Arkentoldus wojewodą Raliskim r. 1280. Przelaw kasztelanem Raliskim 1280. Zdzisław kasztelanem Brzeskim Rujawskim w roku 1300. Przedpelko kasztelanem Poznańskim 1320. Bartłomiej z Więcborga wojewodą Poznańskim w roku 1387. O tych wszystkich mówiło się w pierwszym tomie, o każdym na swem miejscu. *Długosz* pisząc o Jadźwingach, wspomina Radwana, który razem siedmiu wodzów Jadźwingów, i z panem ich, pojmał, i do Konrada księcia Mazowieckiego przyprowadził. *Paprocki* z listów klasztornych o drugim Radwanie kanclerzu koronnym pisze, że kwitnął 1153. Zowią ten herb inaczej *Wierzbowa*, z jakiej okazji, niemogłem się nigdzie doczytać. Marcin Czeik proboszcz Miechowski w r. 1371. herbu Radwan. *Nakiel*. f. 293.

Herbowni.

<i>Babski,</i>	<i>Jeziorkowski,</i>	<i>Oleśnicki,</i>
<i>Bieniewski,</i>	<i>Judycki,</i>	<i>Osiński,</i>
<i>Brandysz,</i>	<i>Karski,</i>	<i>Oświęcim,</i>
<i>Braniecki,</i>	<i>Rissowski,</i>	<i>Oziębłowski,</i>
<i>Chlewiński,</i>	<i>Kohatowski,</i>	<i>Pakoszewski,</i>
<i>Chlusi,</i>	<i>Kononowicz,</i>	<i>Paszkiewicz,</i>
<i>Cikowski,</i>	<i>Kowalewski,</i>	<i>Pawęcki,</i>
<i>Czapla,</i>	<i>Krotki,</i>	<i>Pełka,</i>
<i>Dąbrowski,</i>	<i>Krukowski,</i>	<i>Peperzyński,</i>
<i>Dębski,</i>	<i>Krzyczewski,</i>	<i>Pietruszewski,</i>
<i>Dobrosielski,</i>	<i>Leszczyński,</i>	<i>Piwko,</i>
<i>Dostojewski,</i>	<i>Lubawski,</i>	<i>Prokowski,</i>
<i>Fiedziuszko,</i>	<i>Łodziński,</i>	<i>Proniewicz Zata-</i>
<i>Frystacki,</i>	<i>Łukawski,</i>	<i>maj,</i>
<i>Głiński,</i>	<i>Magnuszewski,</i>	<i>Przygodzki,</i>
<i>Głuchowski,</i>	<i>Mienczewski,</i>	<i>Przypkowski,</i>
<i>Gorski,</i>	<i>Mioduski,</i>	<i>Radwan,</i>
<i>Hluzanin,</i>	<i>Nabut,</i>	<i>Radwański,</i>
<i>Jakaeki,</i>	<i>Nadarzyński,</i>	<i>Rakowski,</i>
<i>Janowicz,</i>	<i>Nicki,</i>	<i>Rpiński,</i>
<i>Jarzębiński,</i>	<i>Okęcki,</i>	<i>Rusiecki,</i>
<i>Jaskłowski,</i>	<i>Okuszeko,</i>	<i>Rybieński,</i>

<i>Siemionowicz,</i>	<i>Stecki,</i>	<i>Wierzbicki,</i>
<i>Skarzewski,</i>	<i>Świszewski,</i>	<i>Wilam,</i>
<i>Stawkowski,</i>	<i>Szczyt,</i>	<i>Wolodkiewicz,</i>
<i>Stużewski,</i>	<i>Tumalewski,</i>	<i>Wojkunowski,</i>
<i>Sołokaj,</i>	<i>Uchański,</i>	<i>Zembocki,</i>
<i>Stanisławski,</i>	<i>Wiadrowski,</i>	<i>Zebrzydowski.</i>

Duńczewski, Kuropatnicki, Malachowski, Wielądek i inni następującym familiom także ten herb przypisują:

<i>Buchwicz,</i>	<i>Oleszyński,</i>	<i>Suchorzewski,</i>
<i>Charmański,</i>	<i>Pokoszewski,</i>	<i>Szarawski,</i>
<i>Caluszański,</i>	<i>Prakowski,</i>	<i>Wolodkiewicz,</i>
<i>Lachowicz,</i>	<i>Stużewski,</i>	<i>Wytam.</i>

Nie wszyscy jednak tu położeni, jednym kształtem herbu Radwan zażywają, a najprzód Dostojewscy, nad chorągwią krzyża nie kładą, ale miasto niego pierścień, a w helmie rękę zbrojącą z mieczem, zaniesioną w prawą, ręka aż po ramię. Hluszaninowie w księztwie Litewskim, w helmie tylko tę odmianę mają, że pięć piór strusich kładą, które kopia mająca na sobie pierścień, od prawego boku tarczy niby przeszyla.

U Judyekich średniej połę, ani krzyża niemasz u chorągwi, ale miasto nich strzałę przez środek chorągwi, do góry żelźcem prosto wyręchtowaną noszą, a w helmie Ślepowron z pierścieniem w pysku stoi na strzale, i on i strzala żelźcem w prawą tarczy obrócona. Kóhalowscy miasto krzyża na chorągwi, kładą grot z proporcem, i tem się tylko różnią. Krukowscy, nad chorągwią i krzyżem, postawili Ślepowrona z pierścieniem w pysku, w prawą tarczy patrzącego. Krzyzewscy też strzałę, co Judyecy do góry żelźcem położyli, to oni na dół, i tąż symmetryą, helm jednak jest pospolity jak w herbie Radwan, to jest trzy pióra strusie. Paszkiewiczowie, i Sołokajowie, chorągiew zwyczajną zostawili, ale miasto krzyża na niej, pół strzały tylko od żelźca, prosto do góry żelźcem założyli. Siemionowiczowie, miasto średniej połę u chorągwi, gwiazdę, pięćgraniastą kładą. Tuż należą Kmitowie, którzy dwie chorągiewki kościelne, bez krzyżów jednak, jedną nad drugą, w herbie mają, a w helmie pawi ogon, na którym gwiazda. Świszewscy zaś na Wołyniu, według *MS. Ks. Rutki*, też same dwie chorągiewki do góry wywrócone noszą.

Radwan herbu Radwan, w Krakowskiem województwie, długo tym imieniem zaszczycał się, jako pisze *Paprocki*, że za jego czasów był Jan Radwan, mąż w sprawach Rzeczypospolitej biegły: a *Baranowski* twierdzi, że tamże w Krakowskiem, są we wsi Radwanowicach, Radwanscy herbu Radwan, którzy różne przydomki mają, jako Baranowie, Knochowie, Gołębiowie, Midonowie. N. miał za sobą Kamecka.

Radwańscy herbu Radwan. O nich wspomina tu *Niesiecki z Baranowskiego*. Jest to dom zacny na Wołyniu. Roku 1778. Stanisław Radwański stolnik Wołyński. — Jan podstoli Łucki. — N. komornik ziemski Łucki. — Konstytucya sejmu roku 1690. wspomina urodzonego Franciszka Radwańskiego, *Vol. V. fol. 826.* pod tytułem; *Approbatio relacyi Urodz. Fr. Radwańskiego.* — *Krasicki.*

Radwankowski. Stanisław Radwankowski, Ornetę, miasto biskupa Warmińskiego, Krzyżakom poddał 1520. *Biel. fol. 549.*

Radyłowski. Jakób Radyłowski, władca Przemyski w roku 1549. Antoni władca Przemyski 1578. pierwszy z nich, był na koncylium Trydentskiem, za unią gorliwy pasterz.

Radzanowski herbu Abdank, w powiecie Wiślickim, w województwie Sandomierskiem. Stanisław Radzanowski w zakonie naszym umarł we Lwowie 1668.

Radzanowski herbu Prawdzie, w Płockiem województwie. Paweł z Radzanowa chorąży Płocki w roku 1277. *Statut Masov. fol. 67.* inny Paweł chorąży Płocki, w roku 1408. podpisał przywilej Ziemowita księcia Mazowieckiego, dany Jastrzębczykom, u *Paproc. o herb. fol. 127.* Paweł wojewoda Bełzki w r. 1436. jako się dowodziło w pierwszym tomie. N. kasztelan Sierpski, miał za sobą córkę Jana Rostki kasztelana Zakroczymskiego, a siostrę Ś. Stanisława Rostki; tenże czy inszy kasztelan, miał za sobą Annę Krasińską sędziankę ziemską Ciecchanowską. Marcin, najprzód chorąży, potem podkomorzy Płocki, według *Paprockiego Łukasza, Łaski Cudowne f. 59.* ostatni z domu tego wszedł do grobu, pochowany w Skąpym u OO. Bernardynów, żona jego była Anna Izbińska, ale *sterilis*: w roku 1630. do Matki Boskiej Sierpskiej dał był wotywę srebrną.

Radzewski herbu Łodzia, w Wielkiej-Polszcze. Barbara, Adama Koszutkiego małżonka. Franciszek z Bnina Radzewski, podkomorzy Poznański temi czasy, i wymowy wielkiej i ludzkości nieporównanej, i rozsądku głębokiego Pan: czego dał dowody, to na komissyach różnych, na które go ojczyzna narażała, osobliwie jednak, gdy rozerwaną domowemi rozruchami ojczyznę w r. 1717. do pożądanego pokoju, jako jeden z komissarzów, przyprowadził, to na różnych sejmach. Złączył się był dożywotnie z Wiktoryą Bułakowską podezaszanką Poznańską, a gdy mu ta bezpotomnie umarła, z Czarnkowską starościanką Osiecką. Siostra jego była za Michałem Dobrzyckim, oboje zrodzeni z ojca Jana, z matki Maryanny Pogorzelskiej, marszałkował ten Franciszek izbie poselskiej na elekeyi 1733.

Radzewski herbu Świerczek, w Poznańskim województwie, czyli raezej **Radzewski**, z których Piotr w Kowieńskim powiecie 1632.

Radziątkowski. Zofia Radziątkowska Jana Kowalskiego herbu Wierusz małżonka.

R A D Z I C H E R B.

O nim się mówiło pod Kmicieami, tu tylko przydając, eo *Starowski twierdzi in Vitis Episcop. Cracov.* że Gomp Włoch, biskup Krakowski, tym się herbem pieczętował, wzięty był na tę stolicę w roku 1023. umarł 1032.

Radzicki herbu Nalecz na Krainie. Z tych było dwóch w zakonie naszym, Jan i Stanisław, synowiec Jana, rządził kolegium Piotrkowskim, pierwszy umarł w Kaliszu r. 1700. Są i w Zakroczymskiej ziemi Radziecy, czy do tego herbu należą, zgadnąć nie mogę. Marcin pisarz ziemski Zakroczymski, miał za sobą Zofią Grabionczankę stolnikównę Czerską, z której córka Konstancya, była za Rudzińskim, ezesnikiem Łukowskim, i syn Stanisław podstoli Zakroczymski, ten z Anny Jasińskiej, śplodził Antoniego, sędziego Zakroczymskiego, ma za sobą Zabięką Kunegundę, i z niej potomstwo; posłował na konwokaeyą 1733. N. miał za sobą Dorotę Kucharską. N. Rutę Ogińską podkomorzankę Trocką.

Józef Radzicki w r. 1778. podkomorzy Zakroczymski, żona jego *Krajewska*, córka Chryzostoma kasztelana Płockiego. — *Irasicki*.

Radziejowski herbu Bibersztejn. *Okolski* Kazimirskiego Biberszteina Radziejowskim zowie.

Radziejowski herbu Junosza. Dom starodawny w Polsce, i w ludzi wielkich rozrodzony. Najdawniejszego jednak z nich czytam, Jana z Radziejowa zakonu Raznodziej-skiego, ś. teologii doktora, który prowineyi i zakonowi swemu dobrze zasłużony, na biskupstwo Teodozyeńskie, i suffraganią Gnieźnieńską, był wyniesiony w roku 1505. *Frydrycho. in S. Hyacin.* N. miał za sobą Małgorzatę Kryską, wojewodzankę Płocką. N. Maciejowską wojewodzankę Lubelską. Jędrzej kasztelan Sochaczewski, starosta Rawski 1511. na przywileju kolegiaty Łowickiej, a w drugim roku, już wojewoda Płocki, jakom dowodził w pierwszym tomie. Mikołaj wojewoda Brzeski Rujawski w roku 1544. Kwitnął potem Mikołaj kasztelan Gostyński 1562. na przywileju miasta Krakowskiego, który miał za sobą Działyńską, wojewodzankę Pomorską. Stanisław, najprzód kasztelan 1618. r. potem wojewoda Rawski 1627. nakoniec wojewoda Łęczycki 1633. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Katarzyną, Marka Sobie-

skiego wojewody Lubelskiego córką, a ciotką rodzoną Króla Jana III. drugi raz z Krystyną, Piotra Sapielhy starosty Uświat-
skiego córką, z Weiheroway spłodzoną. Siostra tego woje-
wody Łęczyckiego, była za Krzysztofem Bąkowskim, podko-
morzym Pomorskim, *MS. de Famil. Pruss.* córka Eulalia
Eleonora, za Pawłem Niszczyckim kasztelanem Sierpskim.
Synów zaś jego z Sobieskiej było dwóch, starszy Mikołaj ka-
sztelan Łęczycki, ten z Agnieszki Plicheianki, Walentego ka-
sztelana Rawskiego córki, żadnego nie zostawił potomka. Drugi
Hieronim starosta Łomżyński, z tym tytułem marszałkował w
izbie poselskiej w roku 1645. a w roku 1651. wziął pieczęć
mniejszą koronną, wszakże niesłuszną potwarzą przed Królem
Janem Kazimierzem udany, do tego przyszedł, że czei i honoru
odsądzony, za granice uchodzić musiał. Ztamtąd wysłał do
Polski niewinności swojej manifest, którym to sobie wyrobił.
że w roku 1662. za interpozycją Maryi Ludowicy Królowy
Polskiej, Króla przeprosiwszy, i przez Konstytneją sejmową
dekret na siebie skwapliwie ferowany, skassowawszy, mógł
prywatnie w ojezycznie życie prowadzić. Więc że w roku 1666.
nowa bojaźń, nowej od Porty Tureckiej, po zniesieniu pod
Brahlowem wojska naszego od Tatarów, wojny zaszła, Król
Kazimierz Hieronima do Konstantynopola extraordinaryjnym
posłem, wysłać unymślił, honorem go województwa Inflantskie-
go uczeiwszy; z chęcią się na tę przysługę Panu ofiarował
Hieronim, jakoż pracującego w tem poselstwie śmierć zastała.
Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń, najprzód Eufrozynę
Eulalią hrabiankę Tarnowską, córkę Jana Gratusa kasztelana
Zarnowskiego, która była owdowiała po Konstantym książęciu
Wiśniowieckim, staroście Ramionaekim, po niej Elżbietę Ślu-
szczankę wojewodzankę Trocką, wdowę po Adamie Kazanow-
skim, marszałku nadwornym koronnym, została po nim córka
jedna, niewiem czy nie Cecylia, Jana Tarnowskiego herbu
Roliez, starosty Wojnickiego, małżonka, druga Anna, była
za Wojciechem Prażmowskim, chorążym nadwornym koron-
nym, starostą Łomżyńskim; i synów dwóch z Tarnowskiej;
z tych młodszy Jan Szeszny kasztelan Wieluński, starosta
Bolesławski, zabity w pojedynku, Joanna Brzostowska woje-
wodzanka Trocka, córkę mu tylko powiła Urszulę Krystynę,
która wydana za Mikołaja Siemianowskiego kasztelana Wieluń-
skiego; podobno miał i drugą Annę Wodyńską, kasztelanę
Podlaską, i z niej potomstwo, jako mówi paneg. *Triarius.*

Miehał Stefan, starszy syn Hieronima, najprzód Gnie-
znieński i Warszawski kanonik, proboszcz Ś. Michala na
zanku Krakowskim, a w roku 1681. za promoecją Jana III.
Króla Polskiego, we krwi sobie blizkiego, biskup Warmiński

i podkanclerzy koronny, rządził tą dycęczyą z pochwałą wszystkich: bo najprzód, stary zwyczaj administracyi sakramentów, z kościołem się Rzymskim niezgadający, zniósłszy, agendę, według opisania od Pawła V. Papieża, na całą dycęczyą wydrukować kazawszy, wprowadził zwyczajne ceremonie w kościele katolickim, w tym punkcie, Elbląg i Królewiec wizytował, święto S. Razimierza Królowieza Polskiego, aby uroczyscie obchodzono, postanowił, kaplicę w zamku Heilberskim, i kościół w Frauburgu, przyozdobił. Wyniosła go potem też łaska królewska wyżej: bo między kardynałów, *cum titulo S. Praxedis*, policzony, w roku 1687. aż też i na prymacyalną w Polsce godność i arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, na którym siedząc, po śmierci Jana III. interrex w Polsce, gdy książęcia de Conte na tron Polski ogłosił, a druga partya Augusta Fryderyka książęcia Saskiego, wprędce do Krakowa sprowadziła, nie on, ale Stanisław Dąbski, biskup na ten czas Kujawski, zwyczajne przy koronacyi ceremonie odprawił. W roku potem 1707. w Gdańsku, śmiertelne to życie zakończył, ostatni z domu Radziejowskich Junoszków potomek, w Warszawie u OO. misyonarzów pochowany, których za żywota swego do Łowicza sprowadził i ufundował. Był Pan tak w szczęściu jako i w nieszczęściu umysłu zawsze wspaniałego, w stylu gładki, czego dowodem jeszcze są listy jego u Zaluskiego na różnych miejscach, i mowy na elekeyi miane.

Radziejowski herbu Rawicz. O tych namienia *Nieszporzkowicz w książce Tryumf.* bo Paprocki i Okolski o nich nie wiedzieli. Ignacy Remigian Radziejowski podczaszye Bracławski 1688. wydał wierszem Polskim, panegiryk na wjazd Lubomirskiego Jerzego starosty Sądeckiego. Jan Karol pułkownik królewski, sędzia kapturowy Lwowski 1733. i potomstwo jego z Siemińskiej, siostry kasztelana Lwowskiego.

W r. 1778. N. Radziejowski chorąży Gnieźnieński. — *Krasicki.*

Radzikowski herbu Ogończyk. *Genealogia Ogończyków* tak o nich pisze: Jakób Radzikowski, syn Mikołaja z Kutna, wojewody Brzeskiego Kujawskiego, wzięwszy w działo Radziki, nazwał się Radzikowskim, syn jego Mikołaj kasztelan Dobrzyński 1505. u *Łaskiego w Statucie, fol. 120. i na liście Alexandra Króla, danym miastu Lwowskiemu*, tego zaś byli dwaj synowie, Jędrzej Radzikowski, wojewoda Płocki, i Jan starosta Bydgoski, którego córka Barbara, dziedziczka na Radzikach, wydana za Pleckiego, ten także Plecki, miał tylko córkę jedynaczkę, dziedziczkę na Radzikach, która poszedłszy za Walentego Kuczyńskiego, Radziki w ten dom wniosła, póty ta *Genealogia*; atoli, najprzód Mikołaj z Kutna, nie był wojewodą Brzeskim Kujawskim, ale Łęczyckim, jako się mówiło

w pierwszym tomie: potem kładzie Jędrzeja wojewodę Płockiego, którego ja jednak, nie de Radziki, ale z Radziejowic napisanego, czytał na przywilejach. Potem, Mikołaj z Rutua kwitnął 1478. Jakób syn jego musiał żyć koło roku, 1490. Mikołaj kasztelan Dobrzyński 1505. Jędrzej wojewoda Płocki 1512. zaczętem przez lat trzydzieści i cztery, cztery generaeyce skończyły się, co się nie zda do podobieństwa. *Paprocki* powiada, że Piotr z Radzikowa, pierwszym był autorem herbu Ogończyk, i zostawił dwóch synów, Piotra Ogona i Jędrzeja Powalę, a z tego wniesć trzeba, jak dawny dom Radzikowskich i najpierwszy między Ogończykami w Polsce. Są jeszcze i temi czasy Radzikowscy w Wielkiej-Polszcze. N. miał za sobą Barbarę Roszutską. N. była za Alexandrem Psarskim burgrabią Kaliskim.

W r. 1778. Mateusz z Radzikowski pisarz ziemski Łukowski. — Mikołaj regent grodzki Łukowski. — *Krasicki*.

Radziwiński herbu Brodzie, jeszcze za książąt Mazowieckich, sławna i w honory i w dzieła wielkie familia. Maciej Radziwiński, na dworze księcia Ziemowita przez wiele lat zasłużony, marszałkiem był potem u niego w roku 1382. Drugi tegoż imienia, czy też tenże sam, wojewoda Mazowiecki 1400. Jan kasztelan Warszawski i hetman księstwa Mazowieckiego. *Paproc.* Jan syn tegoż Jana, rotmistrz zaeny i fortunny, który z Mazowsza znaczne roty sprowadzał Królom Polskim, był na ekspedycyi Wołoskiej pod Bukowiną za Jana Albrzycha. *Twardow. Pałac.* Bartłomiej z miastkowa cześnik Czerski, w roku 1525. podpisał z innymi dekret księstwa Mazowieckiego przeciwko heretykom, u *Lubińsk. in Vitis Episcop. Ploc.* Adam starosta Czechowski za czasów Zygmunta I. na liście tegoż Króla, *in MS. Petricov.* Jan na dworze Króla Zygmunta Augusta lat 17. przepędziwszy, wziął wysługi swojej pamiętkę w księstwie Litewskim niektóre dobra, od którego także Radziwińscy Frąckiewiczowie rozplenieni, o których mówiło się pod Frąckiewiczami. Stanisław Radziwiński, dworzanin Króla Augusta, w roku 1569. poseł na sejm Lubelski, podpisał unią księstwa Litewskiego z Koroną, *Constit. fol. 172.* potem według *Paprockiego* kasztelan Zakroczymski, starosta Liwski i Ramieński 1583. tak wielkiej siły, że chłopu co duższemu, stanąwszy na jednej nodze, dopuszczał się o ziemię uderzyć, czego żaden nie mógł nad nim dokazać, w czym próbował i cudzoziemców. Żrebeca, którego kilka chłopów liną utrzymać nie mogło, doskoczywszy, ułapił za uszy, i dotrzymał, póki masztalerz na niego uzdy nie włożył, szedł potem żrebiec pokornie, gdy go puszczoneo: bo mu była część głowy spuchła i uszy, od ściśnienia tęgiego. Podezas inter-

regnum, gdy Lawski wojewoda Mazowiecki z tym się pożegnał światem, ziemianie województwa tego, obrali go sobie byli wojewodą, wszakże gdy na elekeyi trzymał stronę Cesarską przeciwko Stefanowi, tak zwawie, że lubo szlachta Mazowiecka przyjęła już była Batorego za Króla, ztemwszystkiem on przy swojej partyi dostawając, na Koronacyą do Krakowa nie zjechał, Król Stefan tym postępkim jego urażony, wziął mu województwo, a Kryskiego Stanisława na nie wyniósł. Gdy się potem do Stefana naklonił, ojezyzna oddała mu w dyspozycyę, zebrane z Płockiego, Mazowieckiego, Rawskiego i Podlaskiego województw, summy. *Constit. fol. 367.* Tenże sam Stefan dal mu kasztelanią Czerską, *Constit. 1587. fol. 437.* aż też Zygmunt III. na krzesła go województwa Podlaskiego osadził 1590. *Constit. fol. 564.* i 1591. *fol. 616.* w legacyi wysłany do Moskwy, tam życiem swoim tę usługę ojezyzny zapieczętował, lubo ciało do Polski przywiezione. Miał za sobą Teodorę, Romana księcia Sanguszka, wojewody Braclawskiego i hetmana polnego Litewskiego, córkę, z której spłodził córkę Annę, Rafała Leszczyńskiego wojewody Belzkiego małżonkę, zmarłej w roku 1635. wypisał nagrobek *Starowol. in Monum.* z synów jego Adryan, w zakonie naszym Bogu życie swoje poświęcił: w którym na kaznodziejskich ambonach, w Krakowie, w Lublinie, Poznaniu i Lwowie, gorliwie do ludzi kazał przez wiele lat, rządził także kollegia Lwowskie i Sandomierskie, gdzie go też śmierć zastała w roku 1615. miał na jego pogrzebie kazanie, Rasper Cichocki kanonik Sandomierski: wydał Adryan do druku dysputacyą swoją, którą miał z Arryanami, pod tytułem: *Dysputacya Lubelska z Statoryuszem Ministrem Nowochrześcijańskim. in 4to w roku 1592. w Krakowie.* Wojciech kasztelan Czerski 1601. r. *Constit. fol. 756.* a przedtem kasztelan Zakroczymski 1596. zda mi się że żona jego była Zofia Daniłowiczówna, podskarbianka wielka koronna, która potem żyła z Pawłem Sapiehą, podkanclerzym Litewskim a dalej z Opalińskim Lukaszem, marszałkiem koronnym. Syn jego Jan oboźny koronny, Liwski i Dybowski starosta, ten w Moskiewskiej ekspedycyi i podczas Rokoszu. z pięknem się sercem stawil, śmierć go jednak młodo zabrała w roku 1621. wieku swego 37. któremu brat jego Adryan starosta Liwski, nagrobek w Warszawie u Ś. Jana wystawil. *Starowol. in Monum.* luboć i sam wkrótce za bratem w drogę wieczności poszedł 1630. tamże pochowany. *Idem.* Wspominają Jana *Konstytucye Koronne 1609. fol. 903.* gdzie go Rzeczpospolita deputowała do rewizyi ksiąg Liwskich. Siostra obudwu tych braci Maryanna, zakonnica trzęciej regny Ś. Franciszka w Warszawie 1626. *Morawski w Życiu B. Giel-*

nowiusza lib. 3. c. 5. N. Radziwińska była za Józefem Kłownowskim wojewodą Brześciańskim.

W r. 1778. Ignacy Radziwiński podczaszy Lubelski. — Marcin deputat wielokrotnie na trybunał kor. — jego siostra była za Prązmowskim i po nim bezdzietnym znaczna substancya w dom Prązmowskich weszła. — W roku 1788. Arnold stolnik Czerniechowski. — *Irasicki.*

Radziwiński herbu Lis. Jedni z nich z Korony w Żmudzi osiedli, z tych był Jędrzej Alexander podkomorzy Żmudzki, z sejmu 1647. komissarz do rozgraniczenia puszczy królewskiej, *Constitut. fol. 20.* miał za sobą Annę Rudomiankę kasztelanę Nowogrodzką. Marcin z Bielewiczowny, córki Piotra, miał synów trzech, Jan młodo we Włoszech umarł, Olbrycht podkomorzy Żmudzki, cywun Szawdowski, Alexander stolnik Żmudzki, synowie jego z Anny Alexandrowiczowny, Wojciech i Malcher. *Kojałow. in MS.* Drudzy kwitną w ziemi Ciechanowskiej. Z tych Antoni kasztelan Ciechanowski, miał za sobą Teresę Rudzińską kasztelanę Czerską, z której synowie, Józef i Kazimierz, i córka Anna Szpilewska. Marcin, Adam i Jan 1674.

Radziwiński herbu Lubicz, w ziemi Ciechanowskiej. O Radziwińskich herbu Lis, twierdzi *Paprocki*, że już ten dom ustał, luboć że w Litwie kwitnie, świadczy *Kojałow.* niewiem tedy, czy ei którychem tam położył w ziemi Ciechanowskiej, czy nie tu należą. Matka naszego ks. Tomasza Dunina była Radziwińska tego herbu. Wiktoryn profess Miechowski, wydał *in fol. Asciam, panegiryk Wojciechowi Korycińskiemu proboszczowi Miechowskiemu 1652. N.* podstoli Nurski, miał za sobą Katarzynę Mycielską, podczaszanę Kaliską, drugi siostrę jej Maryannę, ale z nią *sterilis. N.* miał za sobą Annę Noskowską herbu Łada, sędziankę ziemską Zakroczymską.

Maciej Radziwiński podstoli Nurski miał za sobą Katarzynę Mycielską podstolanę Kaliską, z tą spłodził Antoniego, który z Teresą *Baranowską* zostawił potomstwo, córek dwie: Annę z Dominikiem Radolińskim *sterilem.* Helenę za Antonim Murzynowskim podstolim Rypińskim, i synów trzech: Franciszka: drugiego Adama, ten z Jozefatą *Kaczkowską* zostawił syna Tadeusza. Trzeci Józef Radziwiński wojewoda Gnieźnieński orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, w stanie rycerskim zawsze poświęcał usługi swoje dla ojczyzny i dobra publicznego, będąc siedm razy posłem na sejmach, deputatem na trybunał Piotrkowski i Bydgoski, sędzią ziemskim Gnieźnieńskim lat dwadzieścia. Ten z Michaliną *Złotnicką* zaślubiony, spłodził synów dwóch: Piotra z Teklą *Pikarską* ożenionego, i Jakóba drugiego. Córek trzy: Maryannę z Alexandrem Moszczyńskim starostą Brzeskim Rujawskim: Lucyą z Mateuszem Rosenem: Franciszkę z Władysławem Lubieńskim zaślubione. — *Wielqdek.*

W roku 1778. Stanisław Radziwiński stolnik Ciecchanowski. — Teodor lowczy Ciecchanowski. — *Krasicki*.

Radziwiński na Wołyniu. N. Radziwiński miał za sobą Czetwertyńską księżniczkę, córkę Gabryela. Mikołaj starosta Zieleźnicki, miał za sobą Piasecką. Piotr miecznik Nowogrodzki, deputat na trybunał koronny 1738.

W r. 1788. F. Radziwiński cześnik Wołyński. — *Krasicki*.

Radzimowski herbu Dołęga, w województwie Płockiem, w ziemi Zawkrzeńskiej.

Radzimski herbu Napiwon, w Wielkiej-Polszcze, tak w prawdzie herb swój zowią, przecież daleko go inszą symetrią kształtują, niżeli go *Długosz*, i nasi pisarze, i ja sam z nich położyłem, to jest powinny być dwa wilki, jeden nad drugim, pod górą w prawą tarczy bieżące, takem go widział w Krakowie między herbami Jana Dąbskiego, dziekana Krakowskiego, przed wielkim ołtarzem na pawimencie w katedrze, ezwany jego herb. Potem w Poznaniu w kościele Ś. Katarzyny. Takż opisuje *Petrus sancta cap. 54. fol. 369.* tylko że wilki lizkami zowie, i przydaje, że powinny być żółte, złotem niby nabijane, z koroną na głowie, z obrączką na szyj, i tem się, według niego, szezycą Borkowie w Saxonji. Podobny temuż położył *Emmanuel Naxera Societ. Jesu*, w dedykacyi tomu swego drugiego na księgi Jozuego, Ludwikowi Mendez de Haro książęciu, hrabi de Olivares, margrabi del Carpio, koniuszemu najwyższemu królewskiemu w roku 1652. to jest dwa wilki w prawą tarczy bieżące, tylko że każdy z nich Kozła w pysku niesie, zkąd od Wilków *a lupis* Lopeziuszów nazwisko zwyczajne tej familji: z tej zaś okazji ten herb nabyty być mieni, że gdy Król Asturów, Kantabrow w Hiszpanji chciał sobie podbić, Lupus Zuria, o wolność narodu swego zastawując się, wojsko przeciwko niemu zebrał: już tedy uszykowane obadwa przeciwko sobie gminy wojsk stanęły, i tylko natrzeć na siebie miały, w tym dwaj wiley wypadli, z porwanemi kozłami w pysku, przez środek między oba szeregi przeszli, eo obaezywszy Kantabrowie, za dobry to sobie znak wzięli, uderzyli na nieprzyjaciela i zwyciężyli, z tej okazji, jakim kształtem ich widział, takim ich w herb swój przyjął zwycięzca hetman. O Radzimskich *MS. in Domo Profess. Cracov.* tak pisze. Przodkowie ich, na Szląsku zdawna dziedziczyli, z których kolo roku 1300. Fryderyk albo Friezko Borek, był generałem Wielkopolskim, i kościół Ś. Katarzyny w Poznaniu zakonnicom Ś. Dominika wystawił, ale to fundacya Przemysława książęcia Wielkopolskiego, jako świadezy erekeya, ehyba tedy dopomógł do kościoła fabryki. Gdy zaś wkrótce Szląsk od Władysława Łokietka odpadł, a do Króla Czeskiego Jana

przywiązał się, także też Jan, pod pretextem jakiegoś prawa, Wschowską ziemię z wojskiem najechał, chcąc ją sobie podbić, Borek zebrawszy co mógł do boju ludzi zdolnych, Czechów zламаł, Wschowską ziemię i powiat Kościański, z rąk ich oswobodził, co mu Król odwdzięczając, miasto Gostyn z czterdziestą wioskami, i Łoszakowice w ziemi Wschowskiej i z przyległościami, wiecznem mu prawem puścił i jego potomkom. Tegoż to Fryczka syn albo wnuk był, Maciej Borkowicz, wojewoda Poznański, o którym mówilo się pod herbem Napiwon. Rwiął potem Marcin Borek Gostyński, dziedzic na Gostyniu i Łoszakowicach, ten z Suchorzewskiej, dziedziczki na Pleszowie i Radzimiu, trzech synów spłodził: Macieja, Stanisława i Marcina. Z tych Stanisławowi dostały się działem dobra Łoszakowice z 15 innymi wioskami, ale córka, którą tylko jedynaczkę zostawił, poszedłszy za Opalińskiego, ojca Jędrzeja marszałka wielkiego koronnego, i generała Wielkopolskiego, te dobra w dom Opalińskich wniosła. Marciniowi dostał się działem Gostyn z czternastą wsi (od którego zda mi się idą Gostyńscy Borkowie) Maciej najstarszy, wziął działem część Pleszowa, Raszkowa, Potarzyce ze dwunastą wsiami, a między nimi Radzimie, gdzie gdy sobie rezydencją był obrał, od nich nazwany Radzimski, syn jego Piotr z Falezewskiej, siostry rodzonej Jerzego biskupa Łuckiego, zostawił syna Wojciecha męża rycerskiego, tego z Doroty Mycielskiej, syn jeden Piotr, na Moskiewskich i Wołoskich ekspedycjach wslawiony, fortuny jednak na przysługę ojczyzny dużo nadwerczył, w r. 1558. od Jana Ruklinowskiego kupił był część w Zdunach; zostawił trzech synów: Jana, Wojciecha i Tomasza. Drugi syn Stanisław, w zakonie naszym, ten, gdy w powołaniu swoim chwiać się począł, wysłany z księdzem, jeszcze młodym będąc, na missyą do Szląska, nacy pewnej niemogąc usnąć, widzi przed sobą duchowną osobę, wszystkie obsypaną wrzodami, z których, płonieniami ogień wybuchał, ta rzecze do niego: Przypatrz się prawi, na jakie męki na wieki skazany od Boga jestem, zem nierozumnie porzuciwszy prawowierną wiarę, heretykami uwikłał się błędami, a nie spodziewaj się, żeby cię co innego czekało, tylko także w piekle ognie, jeżeli zakonne jarzmo zrucisz z siebie: ezem utwierdzony w swojej wokacyi, żył potem na przykład wszystkim. Do Transilwanji wysłany w roku 1586. w Kładypolu, tam gdy się i nasi powietrzem zarazili, służył wszystkim z osobliwą miłością, sam rękami ciała ich grzebał: za którą uczynność, rektor tego collegium, Ferdinandus Capecius, który tąż plagą Boską szedł tamże z tego świata, szczególnie pokazywawszy się, Stanisławowi podziękował, oraz oznajmił, że ci wszystkie, którzy w tam-

tem kollegium w ten czas byli pomarli, już się do nieba dostali, na dowód tego przydał, król prawi Stefan trzy dni dopiero jak umarł, eo się wkrótce tak, jak mu powiedział, pokazało. Po śmierci Stefana, wiele ucierpiał od zajadłych herezyków w Siedmiogrodzkiej ziemi: z kąd pieszko powróciwszy do ojczyzny, i professorską katedrę filozoficzną skończywszy, rządził kollegia, Kamienieckie lat 10. wszystkim tam miły, Lwowskie, Kaliskie i Lubelskie, na którym życie skończył w roku 1622. misją obozową przyjął był na siebie, na której, zachęcając kawalerją Polską do bitwy na Turków i Tatarów, po kilkakroć ledwo się w Tatarskie lęka nie dostał. O bracie jego pisze *MS. Kaliski*, że miał trzech synów: Adama, Wojciecha i Stanisława. Jan Radziński w Litwie był osiadł, gdzie w zasługach krwawych, wziął niektóre dobra. Franciszek miecznik Poznański i Wojciech 1674. r. Piotr Radziński 1677. ustąpił kollegio Poznańskiemu ogrodu swego.

W roku 1778. Józef Radziński sędzia ziemski Gnieźnieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Radziński herbu Poraj, w Krakowskim województwie. Wawrzeniec kanonik Sandomierski 1615. *Cichoc.* Balcer Radziński w Łęczyckiem województwie poborca 1609. r. *Constit. fol. 927.* Jadwiga zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Maryanna Radzińska, Floryana Konarzewskiego, pisarza grodzkiego Rejńskiego, małżonka. Paweł Antoni Radziński gwardyan Sanocki 1696. N. Radziński miał za sobą Mycielską, wdowę po Mielńskim.

Radziszewski, w Podlaskiem i Mazowieckiem województwach. Jędrzej Radziszewski, żonie swojej Maryi, de Cardona Franciszka Segorbieńskiego księżęcia córce, zmarłej w roku 1614. nagrobek w Rzymie u Ś. Stanisława wystawił. *Starowol. in Monum. fol. 814.* Maciej podstarości Mielnicki z sejmu 1628. poborca. N. kasztelan Liwski 1664. Piotr miał za sobą Elżbietę Skotnicką kasztelanę Halicką, z której córka Maryanna, była za Piotrem Bykowskim kasztelanem Podlaskim. Alexander kasztelan Podlaski 1667. Stanisław w ziemi Bielskiej 1674. Przeclawa była córka Alexandra za Janem Suchodolskim, i synów dwóch, Jan stolnik Podlaski, z Katarzyną Hubicką żył bezpotomnie. Drugi Stefan, ten najprzód z Anną Gałaszczanką, (z której był syn Jan) potem z Teresą Krasnodębską żył *sterilis. Geneal. jurid.*

Michał Radziszewski w roku 1788. chorąży Starodubowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Radziwił herbu Trąby, w wielkiem księstwie Litewskiem, jedna, z między najprzedniejszych, familia książęca, której początki *Strykowski fol. 298. Kojal. in Fastis Radi-*

*vilianis, Histor. Posselii Polon. Pruth. fol. 185. Genealogia tegoż Domu na mappie sztychowana, od Narymunda, wielkiego księcia Litewskiego, a potomka Palemonowego, który z innymi przedniejszemi familiantami Rzymskimi, w Litewskich krajach, wyniósłszy się z Rzymu, osiadł, wywodzą: tego albowiem Narymunda syna, w dzieciństwie od ojca odumarłego, gdy cheiwość na rządy całego księztwa, własnych stryjów jego, na śmierć i zgubę szukała, pobożność mamki tak utaila, że nikt o nim nie wiedział, krom jednego, pogańskich na ten czas zabobonów najwyższego rządcy. Ten osierociale, i od ambieyi najbliższych krewnych jego, zrzucone z nadziei po ojcu do siebie dziedzictwem spadającego księztwa Litewskiego dziecię Narymuntowicza, chcąc w lepszą fortuny uprawić porę, a wiedząc, gdzie Witenes wielki na ten czas książe Litewski, najczęściej się polowaniem bawił, czy to w gniazdie orlim, jako jedni twierdzą, czy też na drzewie, w kolebce zawiesił, i nie omylił się na swojej imprezie, Witenes albowiem w knięją wyjechaawszy, i fortunnie na to niemowle napadłszy, Lizdejka imieniem nazwać kazał, od orlego gniazda, po pańsku go odchowac, a potem gdy się wszystkiej tajemnicy o nim dowiedział, od umierać mającego najwyższego kapłana opiekuna jego, chcąc się niby z nim państwem swoim dzielić, gdy dorósł, córkę mu swoją w małżeństwo oddał. Po śmierci Witenesa, Gedymin syn jego na państwo wstąpił, ten lowami rozrywając melancholią księżęcą, nad Wilią rzeką, dzikiego wolu swemi rękami zabił, gdzie że go noc zaszła, tamże zasypiającemu śniło się, jakby widział żelaznego wilka, nieporównanej wielkości, w którego wnętrzościach, sto innych wilków zamkniętych wyło. Strwożony nieco tym snem Gedymin, gdy się różnych wieszczków i dworzan swoich ciekawiej o nim bada, Lizdejko tak mu go wytłomaczył. Wilk ten prawi żelazny, znaczy miasto i zamek, który na temże miejscu, gdzie ten sen miał wystawisz, stolicą będzie książąt Litewskich, i głową innych miast twego państwa. Sto wilków w nim zamkniętych, znaczy gmin pospółstwa, który w temże mieście, od ciebie fundowanem, mieszkać będzie. Usłuchał rady jego Gedymin, miasto Wilno i zamek założył, Lizdejka pańsko regularizował, a pospolity głos, Radziwilem go zwać począł, od rady erekeyi miasta Wilna: to *Gvagnin, Stryjkow. MS. o Familiach Pruskich i inni*. Działo się to kolo roku 1305.*

Kojalowiez tak in Fastis Radivilianis, jako i w Manuskryptach swoich: ba i Genealogia tego Domu Książęcego, na mappie sztychowana, taką osnowę od Lizdejkona, wprowadzają: Lizdejko prawi z Witenesowny, splodził Wirszyła, ten Sypueyusza, temu Kojalowiez zapisał syna Grzegorza

Ostyka, który w pięciu synach swoich, miał być przodkiem wielu familji, jako się mówiło w siódmym tomie, pod Ościkami, a między temi pięciu, rachuje pierwszego Mikołaja Radziwiła, Priscum nazwanego, wojewodę Wileńskiego, ale się pomylił, i ja za piórem jego idąc: bo to jest jawna, że ten *Priscus* Mikołaj, (jako niżej dowodzę z *Statutu Łaskiego fol. 130.* nie był synem Ostyka, ale Radziwiła, nie był pierwszym Radziwilem, ale drugim. Ostyk nie był mu ojcem, ale stryjem; a bratem rodzonym pierwszego Mikołaja w tym domu, i pierwszego Radziwiła: ojciec zaś tego rodzeństwa obojga, był Wojszund, czego jest jawnym dowodem, *Statut Łaskiego fol. 128.* gdzie Wojszund, i z synem swoim Radziwilem, w roku 1401. podpisał pokój wieczny Litwy z Koroną Polską: Wojszunda zaś ojciec Syrcpucysz. Do tego mankamentu Kojalowiczowi, rozumiem że byli nasi historycy, *Długosz libro 13. fol. 96. Miechowita lib. 4. fol. 313. Cromer lib. 22. fol. 499.* okazyją: bo w roku 1452. piszą, że Radziwił Ostykowicz, był wysłany od stanów Litewskich z podarunkami do Szachmeta, Chana Tatarskiego; dlatego niewiedząc Kojalowicz, że był jeden Radziwił syn Ostyka, a drugi tegoż czasu Radziwił, syn Wojszunda, a brat stryjeczno rodzony Radziwiła Ostykowicza, tak zmięszal jednego z drugim, i owszem nawet ojca, pierwszego Radziwiła, z synem swoim drugim Radziwilem, że co pierwszemu, albo ojcu należało, to on drugiemu, to jest synowi jego przywłaszczył: co i z samego lat komptu poznać: bo powiada, że ten Mikołaj Priscus, pułkownikując w wojsku Jagiella w. ksiąźęcia Litewskiego, gdy ten pan kraj Sandomierski pustoszył, a Wisła szeroko za brzegi wylawszy, przejścia na drugą stronę wojsku Litewskiemu bronila, pierwszy się w Wisłę z koniem rzuciwszy, a potem u niego uwiesiwszy, całe wojsko przykładem swoim pobudził, że się szczęśliwie na brzeg drugi przeprawiło. W roku 1384. Pod Zawichostem także pisze, że do dobycia tego zamku, sposób podał Jagiellonowi, gdy ani dział, ani armat, Litwa nie miała; atoli się to utrzymać nie może, żeby te wszystkie okazy, Mikołajowi Radziwiłowi, Priscus nazwanemu, przypisować się mogły: bo jeżeli, jako chce *Kojalowicz, w roku 1509.* a już pułkownikował w roku 1384. toć by musiał mieć lat więcej niż sto pięćdziesiąt, czego mu jednak żaden nie przyznaje, znać tedy, że to był inszy wojownik o te czasy Radziwił, a inszy, i syn tego dalszemi czasami. Druga, tenże *Kojalowicz parte 2da historyi swojej, i Strijkowski lib. 15. cap. 8.* o Witoldzie pisząc, wspomina Mikołaja Radziwiła, marszałka Litewskiego, że Jeremferdeja hana Tatarskiego, wyprawiony z wojskiem, zbiwszy nad Wolgą, adwersarza jego

na państwo osadził, w roku 1419. Tamże ten powiada, że po Rumboudzie w roku 1440. brał łaskę Litewską Mikołaj Radziwił, toć znać że był inszy marszałek w roku 1440. od tego, który w roku 1419. marszałkował. Z tego tedy, co się do tychczas mówiło, przyznać trzeba, że Mikołaja Priscusa Radziwila, ojcem był Radziwił syn Wojszunda, marszałek Litewski, który pierwszy z tego domu w Krakowie z Królem Jagiellem ochrzczony, jako mówi *Starowol. in Bellat. Sarmat. f. 163.* na chrzcie świętym wziął imię Mikołaja, które z osobliwszej ku świętemu Mirrhy infulatowi chęci, chciał żeby wszyscy, którzyby się pierworodni w tym domu rodzili, na sobie nosili, co się i podziśdzień świątobliwie zachowuje. Ten to Radziwił sławny za Jagiella i Witolda książąt Litewskich, przeciwko Tatarom, Krzyżakom i Moskwie pułkownik, przeciwko Inflantezykom hetman, wielki w pokoju i okazji Pan według *Starowol.* Tego syn Mikołaj Priscus, a drugi Piotr Radziwiłowicz podkomorzy Litewski, starosta Ejkszyski w roku 1499. jako się podpisał u *Łask. w Statucie fol. 130.*

Mikołaj wtóry Radziwiłowicz, Priscus nazwany, wojewoda Wileński i kanelerz Litewski, tak się podpisał w roku 1499. u *Łaskiego w Statucie fol. 130.* a ztąd poznać, że był synem Radziwila, nie Ostyka, bo się nie pisze Mikołaj Ostykowicz, ale Radziwiłowicz, tak jako jego syn, tamże, i w tymże roku, tak się podpisał. Mikołaj Mikołajewicz Radziwiłowicz, podczaszy (na ten czas) Litewski i starosta Bielski, gdzie w imieniu Mikołajewicza, wyraził ojca swego Mikołaja, zaś w Radziwiłowiczu, dziada z tej najwięcej racyi, powinna upadać osnowa ks. *Rojałowicza*, tak *in Fastis Radivilianis, jako też in MS.* gdzie on tego Mikołaja, zowie synem Ostyka. O tym tedy Mikołaju Radziwiłowiczu, pisze *Stryjkowski* i *Rojałowicz*, że po zejściu Rumbouda w roku 1440. wziął łaskę wielką Litewską, gdzie z innemi Panami Litewskimi zmówiwszy się, lubo to było przeciwko ustanowionym z Polską traktatom, Kazimierza syna Jagiellonowego, na wielkie księstwo Litewskie obral i wyniósł, *Stryjkow. fol. 592.* a w następującym roku, od tegoż Kazimierza i stanów Litewskich, do Władysława Króla Polskiego do Węgier wysłany w legacyi; o approbacyą tejże elekeyi upraszał, wszakże daremnie. *Stryjkow. fol. 594. Długosz, Kromer, Bielski, Rojał.* W dwie lecie potem, gdy Tatarowie Perekopsey po śmierci hana swego, upraszali Kazimierza księżęcia Litewskiego, aby im w Litwie na wygnaniu będącego Acigereja na państwo ich przywrócił, Kazimierz Mikołajowi buławę oddawszy, z wojskiem go wysłał, aby Acigereja na haństwie osadził, co on do skutku szczęśliwie przyprowadził. *Stryjkow.*

fol. 598. *Kojalów*. Tenże Kazimierz po klęsce naszych pod Warną, i zabiciu od Turków Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, brata swego rodzonego, na elekeją nowego Pana w Polsce, wysłał go w legacyi do Piotrkowa, w roku 1445. gdzie mu siłą powagą swoją u Polskich stanów do korony dopomógł. *Strykowski fol. 608. Kojal. part. 2. Histor. Litv.* Wszakże po sejmie Parezowskim, w roku 1451. z jakiegoś poróżnienia z Polskimi Panami, tak on, jako i przedniejsi z Litewskich urzędników, herby Polskie, które przy unji Litwy z Koroną na sejmie Hrodelskim, na siebie i na sukcesorów swoich przyjęli byli, znowu w insze pozamieniali, to *Strykw. fol. 615. i Bielski fol. 396.* Z tego fundamentu niektórzy dochodzą, że herb Sulima od Wojszunda dziada, i Radziwiła ojca swego, na sejmie Hrodelskim przyjęty, spuściwszy ten Mikołaj, do herbu Trąby, od Ośrików braci swoich stryjecznych, niegdy przywłaszczony, rzucił się. Tak ojezyźnie swojej zasłużonemu, według *Kojalów. in Fastis*, najprzód województwo Smoleńskie, a dalej Wileńskie, i z pieczęcią wielką Litewską dano, na którym krześle żył jeszcze 1505. r. jako namienia *Strykowski fol. 690.* gdy Illicza niewinnie ukrzywdzonego sprawy bronil przeciwko kniaziovi Glińskiemu, przed Alexandrem Królem, z kąd niektórzy życia jego lat zamierzają dziewięćdziesiąt i dziewięć, i to jest pospolite różnych autorów zdanie. *Genealogia jednak sztychowana tego Domu*, więcej mu lat rachuje: bo powiada, że się urodził, w roku 1391. umarł 1508. żył lat sto siedmnaście: *Kojalowiec in MS.* twierdzi, że jeszcze żył w roku 1509. i podpisał się na liście królewskim. To pewna, że widząc go Alexander Król Polski, w sędziwej, ale i żywej starości, pytał się go ciekawiej, jakimby sposobem, w tak późne lata, wiek swój przeciągnął? na co Mikołaj odpowiedział: Od młodości mojej prawi, nigdym się nieczemnym zbytkiem nie bawił, zdaleka zawsze od gorących trunków bywałem, a samę tylko wodę z źródła pijałem: *Przetocki, kázan. na Ś. Mikołaj, i inni*, gdy przydaje, że na placu dworu swego w Wilnie, kościół na cześć Ś. Jerzego wystawił, i przy nim OO. Karmelitów osadziwszy, klasztor im ufundował. Na fabrykę także kościoła OO. Bernardynów, aby w temże Wilnie co prędzej stanął, największy sumpt, między innemi Panami Litewskimi,łożył, kędy po śmierci pogrzebiony, do której od własnego syna Albryelita biskupa, na szczęśliwe z tego świata zejście był przygotowany. Z Anny Mondwidowny, blizkiej we krwi Króla Jagiella, córki dwie spłodził, jedna z nich Zofia, wyposażona za Haderschbana, Prymasa Węgierskiego, druga Anna, za Ziemowita księcia Mazowieckiego, jako chce *Bielski fol. 517.* gdzie o niej

powiada, że po śmierci męża swego, trakt Wizki wykupowała, na synów swoich, od Glinków w roku 1511. że zszedłszy z tego świata, w Warszawie u OO. Bernardynów pochowana w r. 1521. *fol. 550. atoli Kojalow. i Starowol. in Monum.* z jej nagrobku, który zmarłej matce wystawił syn Stanisław, książę Mazowiecki, świadczą, że była Konrada księcia Mazowieckiego małżonką, i synów czterech: Mikołaja, Albrychta, Jerzego i Jana, którzy wszyscy jeszcze za żywota ojca swego, w senacie Litewskim, wraz z nim zasiadali. *Stryjkow. Kojal.* Z tych

Mikołaj III. syn pierworodny Mikołaja II. podczaszy Litewski, namiestnik Bielski, jakom wyżej dowodził z *Statutu Łaskiego*, potem wojewoda Trocki, aż też Wileński i kanclerz wielki Litewski, książę na Goniądzu i Medele, pan na Chorewni; z temi tytułami podpisał list Zygmunta I. w roku 1511. w *Księżce Prawa i przywileje Narodu Ruskiego*, *fol. 23. i 1514. fol. 25.* Ten w roku 1452. w legacyi wysłany do hana Tatarskiego, upominając się polomanego od nich przymierza, przez najeżdżanie Podolskich krajów, w tej drodze będąc, wszystko swoje straciwszy, ledwo życie salwował, przyprowadził z sobą Szachmata hana Tatarskiego, który od Taurykanów zwyciężony, w księztwie Litewskim osiadł, to o nim rozpisali nasi historycy, ale to bardziej ojeu jego służy, inaczey, bardzoby długo musiał żyć; ten Mikołaj Królowi Alexandrowi, w wielu wprawdzie interesach był doświadczonej dzielności, osobliwie jednak w ponowieniu paktów i unji między koroną Polską i księstwem Litewskim w roku 1499. gdy albowiem Jana Albrychta Polskiego, i Władysława Węgierskiego i Czeskiego Królów, braei, Turceka wojna przyeiskala, żeby w ojezynie pokoju wewnętrznego domowe rozruchy nie klóciły, obojga tych naradów zupełna harmonia zdala się być potrzebna. W tymże roku z księciem Ostrogskim Konstantynem, w szupłej Litwy garści pod Wiedrussą, na daleko liczniejsze wojsko Moskiewskie, wielkiem sercem nacierał; wyszedł jednak z tej kłęski szczęśliwie. *Stryjkowski lib. 27. cap. 7. Bielski fol. 489. Gvagnin.* Wkrótce potem po zejściu Jana Albrychta Króla, na sejm Piotrkowski, z Wojeiechem Taborem, biskupem Wileńskim, i Janem Zabrzezińskim marszałkiem Litewskim, w legacyi jeździł, którą sprawił, że Polscy Panowie naklonili się na elekcyą Alexandra Króla. *Bielski fol. 285. Cromer lib. 30.* I lubo w wielkich faworach u Królów Polskich zawsze profitywał, przecieź praw i swobód ojezystych nie nadwerczenia, gorliwie bronil i przestrzegał. Doznał tego Krzysztof Iliniez, gdy mu nad prawo starostwo Lidzkie odebrano. Skoro się zaś re-

bellia Glińskiego otworzyła, Mikołaj, na ten czas podczaszy Litewski, wziął województwo Troekie po Zabrzezińskim od Glińskiego zabitym w roku 1505. *Stryjkow. fol. 690.* Nie tu stanęła łaska królewska, dobra mu nawet Goniądz i Rajgrad, po Glińskim do Moskwy zeszył, w dziedzictwo oddała w r. 1509. Tem zachęcony wielkiego pan umysłu, gdy w r. 1511. Helena Moskiewskich monarchów córka, pozostała Alexandra Króla wdowa, z naprawy niektórych, kryjomie z Wilna, wielkimi ojęzona skarbami, do Moskwy ubiegać zamysłała, przezornego na wszystkie przypadki, niemogła się uchronić Mikołaja: bo ją ten z drogi nazad do Wilna odprowadził. W roku 1512. kiedy w Poznaniu na walnym Królów Chrześcijańskich sejmie, w pięknym ludzi dworskich kompueie stanął, Moskiewskim i Tatarskim krojem przystrojonych, przy powadze Zygmunta Króla, (niektórzy ich tysiąc naraehowali) i na drugim znouw w Auszpurgu sejmie, kędy zważywszy w nim Pańskie przymioty, między książęta Rzymskie, pierwszego z tego domu policzył, z tytułem książęcia na Goniądzu i Medeli, Maxymilian Cesarz, herb jego w ten kształt przeformowawszy; to jest, że powinien być orzeł czarny z skrzydłami i nogami i ogonem, rozeiągnionemi, z pyskiem otwartym, trochę w lewą stronę obróconym, i z językiem wywartym, na głowie jego mitra książęca, na piersiach tarcza, na której trzy trąby myśliwe, niby w tryangul ułożone, widzieć. Wzbrańał ei się tej godności Mikołaj, dosyć lustry z domowych i ojezystych splendorów mając, ale mu ją Maxymilian Cesarz do Litwy przez Wawrzeńca Miedzielewskiego, proboszcza Wileńskiego, choć nie affektującemu, w roku 1518. do Litwy zaszł, z pięknem tego domu zaleceniem: bo tam familią Radziwiłowską *Nobilissimam*, i same książęta, *Fratres, et Consanguineos suos* (podobno z książąt Mazowieckich, ile wuj ich był rodzony) nazywa. Jeszcze jednak i tu się opierał przywoźnemu tytułowi Mikołaj, gdyby mu go była Rzeczpospolita na sejmie w Brześciu, publiczną uchwałą nie przyznała. Ten ztemwszystkiem tytuł książęcy, nie długo w tej linii Radziwiłowskiej dziedziczył, w króćce albowiem na synach jego trzech bezpotomnie zeszyłych, zginął. To *Kojałowicz*: patrz eo o tem pisze *Adam Grodziecki w Książce, której tytuł: Przestroga o tytułach, num. 33.* Żył lat więcej niż siedmdziesiąt którego jednak roku życie skończył, nigdzień się nie mógł doczytać, leży w Wilnie w katedrze u Ś. Stanisława.

Mikołaj książę na Goniądzu i Medelach, biskup Żmudzki, ten Knyszyn, dziedziczne swoje dobra, pańską fantazyą Zygmunтови I. Królowi Polskiemu darował. Pod który czas, i jak długo na tej katedrze przydował, nigdzień się nie mógł

domać, to tylko namienia *Facies Rerum Sarmat. Rs. Narumow. S. J.* że miał mieć jakieś zatargi z kapitułą swoją, i z bratem swoim starostą Zmudzkiem. Brat jego rodzony Stanisław, w młodym wieku z tego świata zebrany. Siostry także ich rodzone, Elżbieta, Jerzemu Olelkowiczowi, książęciu Słuekiemu, *Bielski fol. 453.* druga Zabrzezińskiemu, marszałkowi Litewskiemu, trzecia książęciu Dubrowickiemu, zasłużone: te jednak wszystkie dzieci, i jeszcze Jan starosta Zmudzki, o którym niżej, z którejby matki były spłodzone, nie wiem bo *Geneal. Radziw.* powiada, że ojciec ich Mikołaj III. miał za sobą Zofią księżnę Nasiłowską, jam zaś czytał *in MS. Petricov.* na liście Zygmunta I. że ten Mikołaj III. osierociął zostawił żonę swoją, Zofią Paeownę, wojewodżankę Połocką i marszałkownę Litewską, która kolo roku 1525. będąc tennarką Kobrynia, kościół tamże fundowała. Był ten Mikołaj III. w różnych naukach i w wielu językach dobrze biegły, ale go najwięcej żarliwość o wiarę katolicką, i cnoty pańskie zalecają, o których ztąd sobie każdy snadno wnieść może, że ile razy mszy świętej, dla nacisku różnych zabaw, słuchać nie mógł, albo ubóstwu do stołu służyć, tyle razy cały dzień, umartwiwszy się od wszystkich potraw, na samym tylko chlebie i wodzie przestawał, i w tem przedsięwzięciu, trwał aż do zgonu życia swego.

Jan książę na Goniądzu i Medele, starosta generalny Zmudzki, a przedtem eześnik Litewski, syn trzeci Mikołaja III. wojewody Wileńskiego i kancelerza, brat Stanisława i Mikołaja biskupa Zmudzkiego, przybrawszy sobie w dożywotnią przyjaźń Annę Kościeniównę, trzy tylko z niej córki spłodził, które z różnemi połączył domami, to jest: Annę z Stanisławem Ryską, wojewodą Połockim, hetmanem Litewskim, Petronią z Stanisławem Dowojną, wojewodą Plockim, Katarzynę czy Elżbietę z Mikołajem Sieniawskim, wojewodą Ruskim i hetmanem wielkim, koronnym. Zszedł z tego świata w roku 1542. w Rejdanach pochowany. *Stryjkw. lib. 24. cap. 5. fol. 759.* i na nim tytuł książąt na Goniądzu i Medele ustal. Pamiętna będzie jego dla ojczyzny przysługa i odwaga: bo gdy Wojeiech margrabia Brandeburski, mistrz Krzyżacki, pełen nadziei odjęcia Litwie księztwa Zmudzkiego, część wojska swego tak konnego jako i pieszego, do Zmudzi wysłał, któraby drogę większemu wojsku, z którym sam ciągnął, do dalszego zwycięztwa torowała, ten Jan w roku 1516. zebrawszy na przedce rycerstwo tego księztwa na pustoszących kolo Ragnety Krzyżaków, mężnie natarł, i fortunnie ich poraził, inszych do ucieczki przymusił, a co największa, Wojeiecha mistrza tak dziarskością swoją przeraził, że od imprezy wojennej całe ręce

opuścił. *Kojal. in Fastis Radivil.* Tu przestrzegam, *Starowol. in Bellat. Sarmat.* wielom z tego domu elogia swojej popisał, ale i w imieniach i w latach, i w wyliczaniu dzieł ich, wiele się pomylił, tak, że co jednemu należało, to on drugiemu przywłaszczył.

Albrycht, najprzód biskup Łucki, a potem Wileński, syn drugi Mikołaja II. wojewody Wileńskiego i kanclerza Litewskiego, po śmierci Tabora, objął rządy dycecezy Wileńskiej, w roku 1505. gdzie nieporównaną na ubóstwo szczytnością, zasłużył sobie, że go jałmużnikiem zwano. Powróciwszy z Rzymu, kędy od Juliusza II. Papieża, mile był przyjęty, na wielu miejscach, osobliwie w ojczyznych dobrach, cokolwiek jeszcze bałwochwalstwa pogańskiego znajdować się mogło, wszystko to wykorzenił, bałwany ręką swoją pokruszył przywileje wielkie kościołowi swemu u koronatów Polskich wyjednał, które wraz z innymi dawniejszemi, w jedną księgę zebrane, że stolica apostolska potwierdziła, uprosił. Tenże swój kościół w bogaty aparat przystroił, w porządek ułożył, świątobliwymi i mądrymi kapłanami zagęścił, którym do wszystkiego dobrego, przykładem swoim był powodem. Klasztor OO. Bernardynom tamże w Wilnie wystawił i ufundował. Nie było żadnego dnia, któregooby się gromadno na pałac jego ubodzy nie cisnęli, a według niektórych, liczba ich do trzechset dochodziła, *Skarga libro de SS. Eucharist.* tym on sam potrawy nosząc, do stołu służył, i nigdy pierwej do stołu swego nie siadł, choćby najzaśniejszego miał Gościa w domu swoim, pókiiby był gościa Chrystusa, jako zwykł był mawiać, w osobie owego kalectwa nie uczęstował należeć: ztąd wielka o nim opinia świątobliwości u wszystkich, a nawet i u ojca własnego, który mu do mszy służywać, nie wstydzil się. Umarł jak żył pobożnie w Werkach w roku 1519. *Starowol. in Monum. z nagrobku jego w Wilnie u Ś. Stanisława.*

Jerzy kasztelan Wileński, hetman wielki Litewski, trzeci syn Mikołaja II. brat Albrychta biskupa, i innych; pisał się na Birzach i Dubinkach, które Dubinki, według *Długosza historyi w roku 1415.* Witold wielki książę Litewski zakładał i fundował. Wspamiętałego to był gieniuszu ten Jerzy, i dla tego, posługując na koronacją Zygmunta I. Króla Polskiego, w roku 1507. w takiej się ludzi swoich komitywie na nią stawil, że jej równej nie było, ale się nad wszystko, bardziej Marsowy duch, i nieuleknione serece, wydawały, trzydzieści bitew jego rachując z różnemi nieprzyjacielami, zawsze jednak z powodującym się szczęściem. W roku 1511. z Jerzym Olelkowiczem, książęciem Shuekim, Tatarów od Rijowa z plonem obfitym powracających, we dwudziestu milach dogoniwszy, i pogromił, i

wyzul z zdobyczy. Nie mniejszem srecem na nich, w roku następującym, z książęciem Ostrogskim, pod Wiśniowcem nacierał, gdzie w sześć tysięcy wojska naszego, Mendygereja hana, dwudziestą tysięcy Tatarów uzbrojonego, porażono, tak fortunnie, że ledwo sam han ze trzema synami swemi, życie mógł ucieczką salwować, gdy z naszych tylko sto trupem legło, a co tem dziwniejsza, że ta potyczka cały dzień wrzała. We dwie lecie, na Celadyna Moskiewskiego hetmana, szablę swoją obrócił, którego, między Orszą i Dąbrowną, z tymże książęciem Ostrogskim tak starł na głowę, że z osmdziesiąt tysięcy Moskwy, czterdzieści tysięcy trupa rachowano, sam Celadyn i z dziesięciu wojewodami, w ręce się naszych dostał. W roku 1519. na ten czas wojewoda Rijowski i starosta Grodzieński, skoro Wojciech Brandeburski margrabia, a mistrz Krzyżacki, granice Polskie z wojskiem najechał, Jerzy z Litwy do Prus wtargnąwszy, na różnych miejscach tak go szczęśliwie raził, i tak długo, że go przymusił do tego, iż o pokój prosić u Króla Zygmunta musiał, który mu do czterech lat przeciagniono. Gdy się od jednej ściany ojezyczna uspokoiła, znowu od drugiej, na nią burza powstała. Tatarzy, samą tylko drapieżną życie prowadząc, na Podole i Podgórze, we trzydzieści i cztery tysiące, w roku 1522. wyciekli, Konstantyn książe Ostrogski, z tymże Jerzym wslawionym wojownikiem, już na ten czas wojewodą Trockim, pasy im przecięli, już w czterdzieści mil za Rijowem, dwadzieścia i cztery tysiące od szabli ich legło, a między nimi, Imbraim Basza Perekopski Turecki, a niewolnika osmdziesiąt tysięcy odbito: słowem, tak się wszędzie z fortunem mężstwem swoim popisał Radziwił, że po śmierci Ostrogskiego książęcia w roku 1533. najzdolniejszym go do buławy wielkiej Litewskiej, wszysey sądzili, Król Zygmunt, to ich zdanie, swoim przywilejem utwierdził, przydawszy do tego i kasztelaniją Wileńską, po tymże Konstantynie wakującą. I nie omyliła się na nim ojezyczna, w wielu na Moskwę expedycyach: bo w roku 1535. Homla mocą pod nimi dobył, Starodubu w Siewierskiem księztwie, którego Owczyna wódz Moskiewski, w sześćdziesiąt tysięcy swoich bronił, dostał, i ogniem w perzynę obrócił; tyle zaś tam niewolnika Moskiewskiego naszym się dostało, że daleko liczbą swoją, komput wojska Litewskiego przechodził: patrzył na to z daleka Bazyli Car Moskiewski, ale sił swoich z tym Polskim Herkulesem probować nie śmiał; aż też między takimi tryumfami śmierć go zastała, nie tak laty, jako bardziej zasługami dojrzałego, w roku 1541. do której całemci się wprawdzie życiem zawsze gotował, ale osobliwie, kiedy się co rok od Kwietnej niedzieli aż do Wielkiejnoey, w klasztorze jakich zakon-

ników zamykał, tak na roztrząsaniu sumienia swego, jako i świętej bogomyślności. Zaślubił był sobie Barbarę Wolską z Podhajec, ile się domyślam, była to córka Mikołaja kasztelana Sendomierskiego, ta mu powiła dwie córki: z których jedna Anna dostała się w małżeństwo księżęciu Holszańskiemu, druga Barbara, tej gdy młodo odumarl Stanisław Gastold wojewoda Trocki, krasnością nrody jej i wdziękiem przymiotów niewiedziomy Zygmunt August I. dożywotnie ją sobie związał, która w Krakowie pompatycznie w roku 1550. na tronie Polskim ukoronowana zasiadła, nie długo jednak cieszyć się jej tą godnością pozwolono, bo z tronu do grobu weszła w roku 1551. pochowana w Wileńskiej katedrze.

Mikołaj książę na Birżach i Dubinkach, syn dopiero wspomnionego Jerzego, kasztelana Wileńskiego i hetmana, najprzód podezaszy Litewski od roku 1544. tak się podpisał u *Herburta w Stat. fol. 303.* i u *Januszow. fol. 837.* potem wojewoda Trocki, według *Stryjkow. lib. 24. cap. 6. f. 763.* i *Kojal. par. 2.* od r. 1551. do którego krzesła przydał mu Król August Kiejdanów z przyległościami wiecznem prawem: jeszcze był tymże wojewodą w r. 1564. co poznać z dykcyonarza Jana Mączyńskiego, synowi jego Mikołajowi w tym roku przypisanego, gdzie go wojewodziecm Trockim zowie, nakoniec wojewoda Wileński, i kanclerz Litewski, które obadwa honory zwały się na niego, po śmierci Mikołaja Czarnego, brata stryjecznego; a nadto hetman wielki Litewski, po Grzegorz Chodkiewiezu, starosta Oszniański, gubernator Inllantski księżciem S. R. Imperii od Karola V. wyniesiony. Najwięcej tego Mikołaja ekspedycye wojenne wslawiły, Król August wielkie wojsko, na Gwillhelma Fürszenberga mistrza krzyżaków Inllantskich uzbroił, które pod Pozwolem obozem stanęło w roku 1557. tym czasem z pewną częścią ludzi Mikołaj w Inllanty wkroczył, gdzie Gwillhelm, to pożarem tej prowincyi przerażony, to męstwem walecznego wojownika Mikołaja nastraszony, przez posłów Ferdynanda Cesarza pokój sobie uprosił; tymże postrachem ulękniome Tatarskie kosze na Wołyń wyciekające, nie raz przed jego szablą pierzehały: i Moskwa w roku 1561. z Inllant już do Litwy inkorporowanych, nawet gdy powtóre, Witebskie województwo naszła, i kolo Dambrowny wszystko ogniem niszczyła, skoro się o zbliżeniu jego dowiedziała, do granic się swoich umknęła, którym wet za wet oddając Mikołaj, Smoleński kraj w perzynę obrócił. We trzy lata potem, to jest w roku 1564. z Grzegorzem Chodkiewiezem, nie mając do boju tylko cztery tysiące swoich, Piotra Szujskiego trzydziestu tysięcy Moskwy uzbrojonego nad Ulą rzeką na głowę poraził, zamek im Taurus, choćci dobrze opa-

trzony, szturmem odebrał. *Varsavicius in paneg. Stephani*. Za Króla Stefana pod wojnę Moskiewską, już z wielką buławą hetmania, pod Połockiem i wielkimi Łukami, wszystkich tryumfów tego Króla był nierozdzielny towarzyszem. pod Sokolem tak pasy wszystkie zalegl Szeremetowi z wojskiem Rossyjskiem ciągnącemu, że niemógł dać odsieczy oblężeniom. W roku 1580. Uswiętę przez akkord odebrał, Jezierzyski zamek, tylko się na imię tego wielkiego hetmana chciał poddać. *Bielski* 772. i 776. Tak na usługach tej ojezyny, i zdrowie i życie strzał w roku 1588. w Genewęskich nowinkach uplątany, a jako nagrobek jego u *Starowol. in Monum.* powiada o nim: *Privati boni negligentior, publici studiosissimus*. Żona jego według *Kojal*. Książka, według *Geneal.* Katarzyna Tomicka, podobno Stanisława wojewody Kaliskiego córka, z tej synowie: Mikołaj i Krzysztof. Z tych

Mikołaj książę na Birzach i Dubinkach, wojewoda Nowogrodzki, starosta Mozyrski i Merecki, a drzedtem najprzód łowczy, dalej podkomorzy Litewski. *Stryckow. w roku 1581. przypisał mu Księgę V. kroniki swojej Litewskiej*, z czego poznać, że jeszcze za żywota ojca swego już i z bratem swoim Krzysztofem w senacie zasiadał; jak ojezyny koehał, dowodem jest jego ekspedycya na Moskwę pod wielkimi Łukami, gdzie się z nieporównaną odwagą, osobiście na nieprzyjaciele narażał. *Sachinus Histor. Societ. part. 5. lib. 2. num. 35.* twierdzi, że po śmierci Stefana Batorego Króla, gdy niektórzy zawaśnieni na niego, na sejmie *electionis* domogali się tego, aby akta tego pana skassowała Rzeczpospolita, a osobliwie względem fundacyi kollegji naszego Połockiego, od tegoż koronata uczynionej, najwięcej się tak niezwycajnym zamachom oparł, ten Mikołaj, eo tym dziwniejsza w nim powinno być, że z ojca swego był od wiary katolickiej daleki. Sprzyścił się był dożywotnie, najprzód z Alexandrą księżniczką Wiśniowiecką, zda mi się wojewodzanką Wolyńską, wdową pozostałą po Jerzym książęciu Czartoryjskim, atoli z nią *sterilis*, a potem z Zofią Chlebowiczówną, miała to być córka wojewody Podlaskiego: *Paproc. o herb. fol. 661.* z tej się zostało dwie córki: z tych jedna Katarzyna, *Imo voto* Naruszewiczowi, *2do voto* Piotrowi Gorajskiemu staroście Uszpolskiemu, dożywotnią świadczyła przyjaźń; druga Zofia, ta wprzód Jerzemu Chlebowiczowi staroście Zmudzkiemu, po nim Krzysztofowi Mondwidowi Dorohostajskiemu, marszałkowi wielkiemu Litewskiemu, zaślubiona, i syn Jerzy. Jest w druku u *Hubnersa tabul. Geneal. 1327.* Radziwiłów, ale w niej kilkanaście oczywistych mankamentów znalazłem.

Jerzy książę na Birzach i Dubinkach, kasztelan Trocki.

syn Mikołaja wojewody Nowogrodzkiego, sto ussarvi, tyleż piechoty, trzymał swoim sumptem przeciwko Szwedom pod Rokenhauzem. *Histor. decenni belli Livon.* Marszałkował w trybunale Litewskim, w roku 1599. przeszedł na wieczność w roku 1613. według *Starowol. in Monum.* Miał za sobą Zosią Zborowską kasztelanę Gnieźnieńską, hetmanównę nadworną koronną, która po jego śmierci ponowila śluby z Abrahamem Sieniutą. *Acta Terrestr. Caliss. w roku 1610.* wspominają Jerzego kasztelana Trockiego żonę, Zosią Czarnkowską, córkę Adama Sendziwoja, wojewody Łęczyckiego i generała Wielkopolskiego: umarł Jerzy *sterilis*.

Rzysztof książę na Birzach i Dubinkach, wojewoda Wileński, hetman wielki Litewski, starosta Solecki, Urzędowski, Boryszowski, Rokenhauzki, syn drugi Mikołaja wojewody Wileńskiego i hetmana, brat rodzony Mikołaja Nowogrodzkiego. Był najprzód podeczasym Litewskim, i hetmanem połnym Litewskim, osiadł w krótee na kasztelanui Trockiej, *co poznać z Księgi III. Kroniki Strykowskiego*, przydała mu łaska królewska pieczęć mniejszą, do tych wszystkich przeszłych faworów, ojciec zaś własny, spuścił na niego pieczęć wielką, z której się jednak Rzysztof po śmierci jego wyzuił, osiadłszy na krzesle województwa Wileńskiego i z buławą wielką Litewską. Cztery razy wkraezał w małżeńską ligę, pierwszy raz z Anną Sobkowną starościeanką Warszawską, z tej dzieci, Mikołaj i Barbara, młodo pomarły: drugi raz z Katarzyną księżniczką Ostrogską, Konstantyna wojewody Rujowskiego córką, z tej syn Janusz, o którym niżej: trzeci raz z Katarzyną Tęczyńską, Stanisława wojewody Krakowskiego córką, pozostała wdową po Jerzym książęciu Słuckim, z tej syn Rzysztof, i córka Elżbieta, z Leonem Sapichą wojewodą Wileńskim i hetmanem wielkim Litewskim skolligowana, na kościół Ś. Razimierza w Wilnie dobroczynna: *Annuae Societat. 1608.* umarła 1610. Czwarty raz z Elżbietą księżniczką Ostrogską, siostrą rodzoną Katarzyny, drugiej żony tegoż Rzysztofa, ale z nią bezpotomny, była to wdowa po Janie Riszka staroście Zmudzkiem. *Paproc. Ogrod. fol. 207.* Syt honorów, i pełen zasług w ojezynie, dni swoje skończył w roku 1603. *Bucholcer Chronol.* kędy go zowie *Heros inclutus*, i pewnie bez pochlebstwa to napisał: bo z młodych lat swoich zaprawiwszy rękę na Moskiewskich karkach pod Sokolem i Uświatą, zasłużył sobie na to, że go ojeu jego za kollegę przydano z mniejszą buławą: od którego z wojskiem wysłany do Inflant, na wielu miejscach wojsko Moskiewskie starł szczęśliwie, osobliwie jednak pod Wendą, gdzie trzemasty jazdy, cztery tysiące ich poraził, Bierepecz zamek szturmem wziął pod niemi.

i demoliował, wojewodów i działa zabrane w tej kampanji, ojen swemu do Wilna przyprowadził. Stefanowi Królowi drogę torując do Moskwy, Kozian, Sitno, Krasne i insze mniejsze forteczki, wszystkie prezydja w nich wyciąwszy, ogniem spalil. Pod Turówłą jakim sereem i mężtwem na nich nacieral, pisze *Biel. w roku 1579. fol. 763.* toż uczynil pod wielkimi Łukami trzema tysięcy ludzi uzbrojony. Chorągiew jego wraz z drugą Kuzanowskiego, napadlszy na wycieczkę Moskiewską, mężnie ją wsparł. *Biel. fol. 779.* W głąb potem Państw Moskiewskich Krzysztof wtargnąwszy, w szerz i w zdłuż tamte kraje ogniem pustoszył, aż do Wołgi rzeki; patrzal na to rezydujący tamże Car Moskiewski, ale choć donagajacemu się tego Krzysztofowi, pola nigdzie dać niecheiał, więc Radziwił, Rżów, Toropee i Starzyce opaliwszy, z oblitym plonem do ojezyny odwrócił, kniazia zaś Moskiewskiego, tak odwagą swoją dobrze nastrazonego zostawil, że zaraz po powrocie Krzysztofa, księdza naszego Possewina wyslal do Stefana Króla, pokoju szukając. *Biel. fol. 783.* Na Szwedów potem potęgę swoją obrócił, których najprzód przez swego regimentarza Jana Sיעińskiego, pod Orlem tak dobrze przetrzepal, że pierzehać musieli; atoli znowu większe zebrawszy wojsko w roku 1601. Karol syn Karola Króla Szwedzkiego z niedobrego łoża splodzony, do Inflant wtargnął, zaszedł mu drogę lubo w nierównych siłach Krzysztof: stoczywszy z niemi bitwę, cztery tysiące Szwedów trupem na plaeu polozył, z obozu i dział wyrul, Rokenhauz miasto do poddania się przymusił, Wendę, wyrzuciwszy ztamąd nieprzyjaciela, odjął. *Cluver fol. 711. Kojal.* Z tego swego kawalerskiego serea, majestatom Polskim zawsze byl niły, to jest Stefanowi Królowi, którego w roku 1576. na granicach Polskich wital, *Bielski fol. 726. Constit. fol. 293.* i Zygmunтови III. któremu, gdy się z ojcem swoim Janem Karolem w Rewlu dla różnych konferencyi zjechał, w pięknej ludzi swoich komitywie assystował: A że był, w nagłej potrzebie tej ojezyny, pewnej summy pożyczyl, dla tego w niej puszczoneo mu było starostwo Żymorskie, co potem approbowała Rzeczpospolita przez *Konstytucyą 1616. fol. 44.*

Janusz książę na Birżach i Dubinkach, koniuszy, a dalej podezaszy Litewski, starosta Boryszowski, Żymorski, Bystrzycki i Szywejski, syn starszy Krzysztofa wojewody Wilńskiego i hetmana w. Litewskiego z Katarzyny księżniczki Ostrogskiej, z którym wraz Szwedów w roku 1601. i innych czasów, w dwieście usarwi, których z swojej szkatuly wystawil, wojował, a w Rokenhauzie mężnie oblężenie wytrzymał, rozdrażniony jednak, to Myszkowskiego marszałka koronnego

procederem, że w tumulte pewnym w Krakowie, pod królewskim bokiem wszczętym, niektórych jego ludzi sekwestrowano. to że starostwo Dudzińskie sobie jeszcze za żywota ojcowskiego od Króla obiecał, Ckodikiewiczowi Karolowi hetmanowi dano, do rokoszanów się przeciwko Zygmunтови Królowi przywiązał, u których i marszałkował na zjeździe Lubelskim, i partyą ich, tak swoim jako też i swoich niektórych wojskiem zmocnił, wszakże po rozgromieniu ich pod Guzowem, łaskę królewską sobie snadno przejednał, w kilka lat potem kasztelaną Wileńską uńczony, na której siedział do roku 1620. jadąc albowiem na sejm koronny, w Prusiech go śmierć zastała: wkroczył był w stan małżeński, z Zofią Olelkowiczówną księżną Slucką, blizką swoją krewną, która mu lubo *sterilis*, dobra Sluckie i Kopylskie zapisała, po niej z Elżbietą Zofią księżniczką Brandeburską (1613.), córką Jana Jerzego kurliszta, z tej syn co idzie. Temu Januszowi, i bratu jego Krzysztofowi na Indurskich dobrach dziedzictwo przyznała, *Konstytucya 1616. fol. 43.*

Bogusław książę na Birzach i Dubinkach, chorąży, a potem komiuszy Litewski, z tym tytułem podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza Króla, w roku 1648. Pięknie się był popisał ojczyźnie z swem mężtwem: bo najprzód pod Beresteczkiem, do zwycięstwa nad Kozakami, już na ten czas general gwardyi królewskiej, siła dopomógł, z niemniejszą stawiał odwagą pod Mohilowem, i w inszych kampaniach, wszędzie nieprzyjaciółom wielkiem screen odpór dając; atoli widząc dużo nachylone szczęście Jana Kazimierza Króla, przykładem wielu inszych Panów Polskich, jako i Litewskich, i on się też do Szwedzkiej strony naklonił w roku 1655. *Tulden. lib. 5. Histor.* przy której żwawiej się trzymając, Sluck, Mir, Nieśwież i Tykocin Szwedami osadził, Brzeście Litewskiego dobywał, z temiż Szwedami pod Warszawą za Jana Kazimierza Króla, pod Prostkami z Pruskim wojskiem, na Wincentego Gosiewskiego, i Michała Kazimierza Radziwiła, nacierał; widząc jednak, że znowu Bóg nad wszystkie nadzieje stronę Jana Kazimierza Króla dźwigać począł, i on go przeprosił; a że się z starostwa Barskiego, dla dobra tej ojczyzny, dobrowolnie wyzwał: dla tego Rzeczpospolita, przez Konstytucyą 1661. z pierwszych wakansów deklarowała mu to *aequivalenter* nadgrodzić, a tym czasem w pewnej summie insze mu dobra puściła. *Constitut. fol. 5.* W następującym roku posłował na sejm, gdzie o nim Konstytucya świadczy *fol. 10.* że liczny komput ludzi swoich stawił pod Wilno do boku królewskiego. Aż też ostatni z tej linii książąt na Birzach i Dubinkach, zszedł z tego świata. Maryą Annę albowiem córkę jedynaczkę Janusza księcia Ra-

dziwila, wojewody Wileńskiego i hetmana w. Litewskiego. brata swego rodzonostryjecznego, zaślubiwszy sobie, z niej tylko córkę Ludwikę Karolinę spłodził, która *1mo voto* żyła z Ludwikiem księżęciem Brandeburskim, z tym *sterilis*, *2do voto* z Karolem księżęciem Neiburskim, z którym także tylko córka została, Anna księżniczka Neiburska, dziedziczka na Shucku, Kopylu, Birzach i Dubinkach.

Krzysztof książę na Birzach i Dubinkach, syn drugi Krzysztofa wojewody Wileńskiego i hetmana z Tęczyńskiej. Pod Janem Karolem Chodkiewiczem, hetmanem wielkim Litewskim, do którego obozu w znacznym się kompuencie ludzi swoich rycerskich stawił, zaprawił się w marsowe dzieła, osobliwie w roku 1609. pod Parnawą przeciwko Szwedom wojując, dla tego ten pamiętny wojownik, widząc w nim nieulekniony umysł, i predką w nagłych okkurencyach radę, i u obozowych ludzi affekt, najwięcej u Zygmunta III. Króla pracował kolo tego, żeby mu go było za kollegę z mniejszą buławą przydano, co się też stało. Pod Chocimską expedycją obojga narodów hetman Chodkiewicz, Turków z Carem ich Osmanem, gdy tryumfalnie razi, Gustaw Król Szwedzki, widząc ogołocione z wojska Królestwo, i Turecką wojną zatrudnione, przeciwko paktom wpadł do Infant z wojskiem, i nad niemianie wszystkich, Ryga mu się prędzej poddała, a wkrótce całą tę prowincyą posiadł; wprawdzie Krzysztof, zebrawszy co mógł napręde ludzi zdolnych do boju, podjazdami na różnych miejscach wojska Szwedzkie napadał, i fortunnie gromił, niemogąc jednak większej daleko potencyi wydolać, z garsztką swoich musiał się przytrzymać, pókiły mu większy sukurs na pomoc nie przyszedł. (*Starowol. Orat. in funere Sigism. III.* powiada, że ten Krzysztof pod Nitawą tak dobrze ich przetrzepał, że i z Nitawy ustąpić musieli, i do Szwecyi uchodząc, ledwo drogę do morza znaleźć mogli.) Ze jednak po zerwanym sejmie, żadne nie były opatrzone, Gustaw więcej sobie pozwolił, niespodzianym w Litewskie granice wkroczeniem, Birzę zamek dziedziczny tego Krzysztofa obległ, w roku 1625. i po kilku szturmach przypuszczonych, przycisnął go do tego, że się poddać musiał, gdzie sześćdziesiąt miedzianych dział i znaczną zdobycz znalazłszy, do Rygi Szwed uprowadził. *Brachel lib. 5. Piasec. hoc anno.* Krzysztof jednak szeszupłą garsztką ludzi swoich tak nieprzyjacielowi dokuczyl, wielą podjazdami niszcząc wojsko jego, że dalej w głąb Litwy nie postąpił. Do tego nieszczęścia pomogła nie mało zawisła niektórym nienawiść przed Królem Zygmuntem, która na tego przezaenego męża nie mogąc zdrowem okiem patrzeć dzieła, ale go przed majestatem Polskim ndawala, *Brachel. lib. 2. Piasec.* przyszło do tego, że lubo

tak zasłużonego tej ojezynie, z buławą wielką Litewską, wakującą po śmierci Chodkiewicza, nad zwyczaj, że pospolicie hetmani polni, na wielką postępować zwykli, minięto: Rzy-sztof jednak, choć tak w respekie królewskim upośledzony, przecież po klęsce naszych pod Walmuzą od Szwedów, że sobą zaslonił Litwę od dalszych inkursyi nieprzyjacielskich, solennie mu za to na sejmie dziękowano, koszta wszystkie i szkody podjęte, nadgrodzie deklarowano. *Constit.* 1626. *f.* 10. Wszakże przezorny ten Pan, unikając niesnasek jakich, któ-reby wynikać mogły, nie interesował się do żadnych rządów wojskowych, aż do śmierci Zygmunta Króla, po której mar-szałkował na konwokacyi do elekeyi Władysława Króla w r. 1632, bo nie tylko był w rękę silny, ale i w radzie wielki, dla tego o nim napisał *Potocki in Centur. Viror. fol.* 108. *Sic arma tractavit, ut Bellonae acutam Palladem jungeret, Moderatorem Comitiorum si audisses, Julium reducem orbi Polono arbitraveris: Smolensco obsidione Sebiniانا, id est ultra centum milliam virorum, liberando, sexdecim fere suorum millibus illam adhibuit Fludistous IV. tantorum triumphorum additamentum. Virum imperatoris artibus in-signum ad senium usque aequabili passu comitata est for-tuna, qui ut Bellatoris, ita et Pucatoris Litvani nomen me-ruit.* Władysław IV, jak tylko na tronie Polskim osiadł, Rzy-sztołowi zrazu kasztelanią Wileńską, potem i województwo Wileńskie z buławą wielką ofiarował, z któremi tytułami, ko-missarzem uczyniony, w roku 1634, pokój z Moskwą zawarł i podpisał. Tak od jednej strony uspokoiwszy Moskwę, do Szwedów i Inflant się z wojskiem obrócił, gdzie fortunnie na wielu miejscach zagał początki tej expedyeyi, atoli zasze z Szwedami pakta, piękną do zwycięztw dalszych zatamowały mu drogę, a wkrótce, to jest w r. 1640, i w inszą wieczność drogę poszedł, Genewskiej sekty obrońca wielki i protektor. Z Anny z Ciechanowa Ryszczanki, wojewodzanki Mścisław-skiej, córkę, zrzęczył z Jerzym Chlebowiczem wojewodą Wi-leńskim, syn zaś z niej, ten co idzie.

Janusz książę na Birzach i Dubinkach, podkomorzy Li-tewski, dalej starosta Zmudzki i hetman polny, a na koniec wojewoda Wileński i hetman Litewski wielki, marszałek try-bunału Litewskiego w roku 1648. Pod Smoleńskiem z ojcem swoim na Moskwę wojując, początki marsowe zakładał: sam już buławę w rękę mając: jak nieuleknionego był serea, po-kazał na karkach Kozackich, w roku albowiem 1649. Turowa, Mozyru, Bobrójka, Rzeczyey dobywszy, wszystkich rebelli-zantów, których tam zualazł, wyciął: pod Lojowem, napadł-szy na Rzyczewskiego czterdziestą tysięcy uzbrojonego, na

głowę poraził, jego samego dobrze ranę pojął: Pińsk przez regimentarza swego Grzegorza Mirskiego odebrał, za które jego dla ojczyzny zabiegi, publicznie na sejmie Warszawskim Rzeczpospolita podziękowawszy, niektóre mu dobra przez Konstytucyą wiecznym prawem puściła. Czem zachęcony, w roku 1650. pod Soszą, Niebabę pułkownika Kozackiego, z piętnastą tysięcy buntowników, i z życia wyzuli, i z obozu; za powodującym szczęściem dalej idąc, przyciągnął pod Rujów, obawiając się jednak rozhukane chłopotstwo, zawczasu z miasta pierzechnęli: obywateli tylko tego miasta, gdy się na sławę imienia jego poddali, do przysięgi wierności przymusił. Złączywszy się potem z Polskim wojskiem, gdy pod Białocerkwią do bitwy przyszło, Janusz prawe skrzydło nieprzyjacielskie swoją natarczywością złamał, i z pola do obozu wpędził, aż też i do traktatów przymusił: tą swoją tryumfalną nad nimi ręką, tyle w nich sprawił, że lubo potem po Polsce grassowali, Litewskiej jednak prowincyi granic nie tykali. W roku jednak 1654. nowa się burza od Moskwy na to Królestwo zwiła, których jednak Janusz dobrze pod Szkwłowem przywitał, kiedy ich trzydzieści tysięcy z pola spędził krwawą bitwą. Dalsze jego procedery w tych tam koniunkturach, opisuje *Apologia*, którą, broniąc sławy jego, do druku podano; także *Theatrum temporis Germanicum, Henrici Aushelmi de Ziegler, impressum Lipsiae f. 822.* umarł w Tykocinie 1655. *intensissimis artuum doloribus pressus*, mówi Potocki kasztelan Kamieniecki, *Centur. Virorum fol. 107.* którego rodziną siostrę, a córkę Stefana wojewody Braclawskiego i pisarza polnego koronnego, na imię Katarzynę, miał ten Janusz za sobą, ta gdy mu świątobliwie zeszła w roku 1643. ile prawowierna katoliczka, pojął po niej Ilinę Mohilanę gospodarownicę Wołoską: z Potockiej był syn Krzysztof, ale młodo wszedł do grobu: córka zaś Marya Anna, żręczona z Bogusławem Radziwilem, koniuszym Litewskim, jako się wyżej mówiło.

Jan kasztelan Trocki, hetman Litewski, ezwartny syn Mikołaja wtórego, wojewody Wileńskiego i kanclerza, pisał się z Muśnik według *Starowol. in Monum.* był marszałkiem Litewskim i starostą Słonimskim, z temi tytułami czytano go na liście Zygmunta I. Króla: w książce, której tytuł: *Prawa i przywileje narodu Ruskiego, fol. 26.* w roku 1514. Osobliwsze się w nim wydawało nabożeństwo: bo najprzód pacierze kapłańskie codzień zwykł był mawiać, w wielki post ledwo co jadł, chlebem się tylko, i to go wprzód popiołem posypawszy, w stępną środę poświęconym, zasilał. Wiary świętej katolickiej gorliwym był obrońcą: dla czego też, gdy nawiedzał

progi śś. apostołów Piotra i Pawła w Rzymie, od Juliusza Papięza, tem imieniem wtórego, wielkimi nadany odpustami, i mile przyjęty, jako i od innych Włoskich książąt; fundował parochie, Nieświeżką i Drubowską. Ojczyzna też, jego zasługami zaszczycona: bo najprzód posłował po dwakroć do Moskwy, raz w roku 1506. drugi raz w roku 1508. *Kojałow*. Tatarów na Podole wpadających, nieraz z inszemi gromił; z ojcem i z bracią, tryumfalnych nad Moskwą ekspedycyi i trudów był nierozdzielny towarzyszem. Do owej nad Tatarami pod Kłockiem tak znacznej wygranej, siła dopomógł, ale najwięcej się jego mężstwo, żadną przygodą niepoalterowane, i żywość pańskiej duszy, prędki dowcipu obrót, niespracowana na dobro pospolite czułość, w expugnacyi Starodubu, pokazały. Tak Moskwie i Tatarom nie jednym bojem sił dobrze przytarłszy, pełen zasług świat pożegnał w roku 1542. Trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z księżniczką Łukomską, z tej zostawił dwie córki, Annę Stanisławowi Riezgajło, hrabi na Krozach: Zofią, Hinczewi, hrabi na Mirze, skolligowane; z tej potem raeyi, gdy Riezgailów i Hinczów niestało potomstwa, obadwa te hrabstwa zwały się na potomków tego Jana Radziwiła. Drugi raz z Gastoldowną, z której dzieci młodo pomarły. Trzeci raz z Rieszczanką, z tej miał trzech synów, Mikołaja Czarnego, tak od włosów nazwanego. Jerzego, w dzieciństwie zmarłego, i Jana.

Jan książę na Olyce i Nieświeżu, krajeży Litewski (syn Jana kasztelana Trockiego z Rieszczanki) na sejmie Brzeskim od Zygmunta I. w roku 1544. kreowany, z tymże tytułem podpisał *przywilej ziemi Bielskiej u Januszow. w Stat. f. 837. Strykkow. lib. 24. cap. 5. f. 760.* umarł 1551. wieku swego 35. czego dowodem nagrobek jego w katedrze Wileńskiej, który wypisał *Starowol. in Monum.* gdzie o nim tak mówi: *Ob egregius virtutes, Imperatori Carolo V. et Regibus Poloniae, Sigismundo I. et Sigismundo Augusto, et Principibus Italiae, praecipue Ferdinando Gonzagae Principi Malphetae amabilis:* bo już miał zaręczoną sobie córkę jego, ale śmierć tę ligę rozzerwala; pierwsza zaś żona jego według *Genealogji*, miała być Fredrowna, według *Kojałow*. wdowa po Hinczu, z której potomstwa nie miał: Król August był na jego pogrzebie.

Mikołaj Czarny książę na Olyce i Nieświeżu, wojewoda Wileński, marszałek wielki i kanclerz Litewski, starosta Brzeski, Kowieński, Mozyrski, Lidzki, Boryszowski i Szawelski, syn starszy Jana kasztelana Trockiego z Rieszczanki, ten go jeszcze młodego. dla większego poleru, do cudzych krajów

wyprawił, pod który czas, całą prawie zwiedziwszy Europę, gdy do ojczyzny powrócił, wszystkich opinie o sobie zwyciężył, a skoro się z pięknymi natury talentami, na dworze Zygmunta I. Króla Polskiego pokazał, serce sobie pańskie, tak niemi ujął, że mu łaskę wielką Litewską w roku 1544. konfirował. *Stryjkow.* August I. Król, do faworów ojeowskich, jeszcze i swoje przydał: bo względem Barbary Radziwiłowny żony swojej, a stryjeczno rodzonej siostry tego Mikołaja, chcąc wyżej wynieść jej familią, wysłał go posłem swoim na sejm rzeszy Niemieckiej, do Karola V. Cesarza, kędy ten monarcha, szacując w nim Pańskie przynioty, tytuł *S. Romani Imperii Principis*, po zeszej bezpotomnie linii Radziwiłowskiej książąt na Goniądzu i Medele, zlał na niego, i na jego brata rodzonego Jana krajezgo, i na stryjecznego ich Mikołaja, na Birzach i Dubinkach dziedzica, i na wszystko potomstwo od nich pochodzące: do herbu nawet ich, to jest do orła w koronie, trzy helmy przydał, tym kształtem, że we środku powinno być pół orła takiego, jako i na tarczy, po prawej stronie tarczy, pół gryfa z skrzydłami i nogami dwiema do góry wspiętymi, ku orłowi głową obróconego, po lewej zaś stronie, pół lwa z dwiema łapami wyniesionemi w górę, także do orła głową skierowanego i całym sobą. Przywilej dany od Karola w roku 1549. w tymże roku potwierdził August I. i Rzeczpospolita na sejmie Brzeskim przyjęła.

Kładę tu słowa przywileju Karolowego. *Quo vero ejusmodi illustratio magis resplendeat avitis armis et insignibus vestris, aquilam nigram, cujus pedes sint caerulei coloris, in glauco campo, et in pectore aquilae scutum ad angulos rectos, in quatuor partes proportionales divisum, quarum superior dextra, et inferior sinistra, caelestini, reliquae vero duae oppositae rubri coloris sint, superior quidem dextra, tres tubus nigri coloris, cum zonis aureis, tres vero caeterae hujus scuti partes alia arma et insignia Familiae Vestrae, nempe inferior dextra duos pisces albi seu argentei coloris, sinistra lunam aurei seu crocei coloris, cornibus sursum vergentibus, et supra lunam, ejusdem coloris aurei stellam, sex radiis cornescentem; superior autem laeva pars clipei soleam ferream equi, coloris argentei complectatur. Ad haec, galeas tres in summo, ex his intermediam quidem, quae similiter Patruo vestro a Caesare Maximiliano concessa erat, auratam, cum corona, et dimidia aquila superposita, extensas alas, et caput aurea corona regali coronatum habente, dexteram itidem cum corona, et fulvo Leone dimidiato, quo etiam antiquitus Majores vestri usi sunt. Sinistram vero galeam, etiam cum*

corona, et anteriore parte Gryphi fulvi coloris, addenda. concedenda, et largienda durinus. W tem opisanii, cztery się herby tego Mikołaja Czarnego wyrażają. Pierwszy Trąby, ojezysty; drugi Leliwa, babki z ojea Monwidowny; trzeci Podkowa macierzyński, Kiszczanki; czwarty Ryby, babki z matki, ile dochodzę Naruszewiczowny. We dwie lecie potem, do łaski Litewskiej, przydano mu pieczęć wielką, a wkrótce, po zejściu Gastolda, województwo Wileńskie; z temi tytułami wyprawiony do Ferdynanda Króla Rzymskiego aby imieniem Zygmunta Augusta Króla, zrekowiiny nezyuil z Ratarzyną córką tegoż Ferdynanda, pozostałą wdową po księżciu Mantuańskim, którą legaacyą wielkim kosztem, nie mniejszym splendorem zakończył, i Królową do Krakowa sprowadził, pod który czas Ernestowi synowi Maxymiliana Króla Czeskiego, był ojeem chrzesnym. Inflanty potem obszerne mu pole otworzyły do wiekopomnej sławy, których obronę przeciw Moskiewskim insultom od Króla mając sobie powierzoną, z lekka do tego naklonił, że pewnemi kondycyami, jego przemysłem ułożonemi, ta prowineya i z Kurlandya, inkorporowane do księztwa Litewskiego zostały, a żeby tem gruntowniejsza ta liga na potem trwała, w Rydze, imieniem Króla swego, vice-

rej Mikołaj, przysięgę odbierał wierności w roku 1560, tak od Gotarda Kettlera, i w nim całej kawalerji jego, jako i od arcybiskupa Rygskiego, i w nim całej kapituły: krzyż złoty, który zwykł był na szyi nosić mistrz Krzyżacki, i pieczęć, na której była wryta najś. Panna na oślecin do Egiptu uchodząca, w Wilnie, w oczach senatu całego, Królowi oddał. *Kojar. in Fastis Radiv.* Zawdzięczając mu taką przysługę Król August, puścił mu rządy Infantaskiego księstwa. Na tak wielkie ławory królewskie, nie mogła zdrowem okiem patrzeć nienawiść, przetoż pokątnie szeptać poczęła, jakby po śmierci Augusta I. Króla, ile bezpotomnego, księstwa Litewskiego affektował, aż się też i do uszu królewskich przecisnęła ta nowina, którą tem więcej rozżarzyła suspicya, gdy w roku 1564. na sejmie, unia Litwy z Koroną nie doszła, na który Mikołaj posłem był z innemi Pannami Litewskimi, *Constit. fol. 52.* ale to wszystko śmierć uspokoiła, która przypadła na rok 1567 w Łukiszkach. *Bucholcer 1565.* Był pan wielkich cnót, hojny, przezorny, miłosierny, ludzi mądrych i rycerskich kochający, ojezyźnie wielmi zasłużony, a jako *Aloysius Lipomanus.* nuncyusz niegdy w Polsce papieżki, w liście swoim do niego danym 1556. kędy zaszczywiwszy się jego ku sobie affektem, tak o nim pisze. *Quod olim de Saladino Saracenorum Principe dicebatur: Nihil illi ad virtutem defuisse, nisi quod Christianus non esset, hoc de te quoque merito dicendum esse, nihil tibi ad virtutis cumulū deesse, praeter Catholicam religionem,* on albowiem pierwszy Genewskie nowinki do księstwa Litewskiego wprowadził, i żwawie utrzymywał, co poznać z listu jego do tegoż Lipomana danego w roku 1556. który w Królewcu wydrukowany od apostaty Wergeryusza. Biblią na Polski język od swoich ministrów przełożoną, w Brześciu Litewskim w roku 1563. swoim nakładem podał do druku. W Olyce zamek z fundamentu wyniósł. Ciało jego z Wilna do Dubinków przemiósł, Krzysztof II. Radziwił, za konsensem wnuków jego. Elżbietę Szydłowiecką, kasztelanę Krakowską, zaślubiwszy sobie, cztery córki z temi połączył domami, Krystynę z Janem Zamojskim, kanclerzem i hetmanem, umarła 1580. wieku swego 18. *Bielski fol. 770.* Zofią z Achacym Cemą wojewodą Pomorskim, ta zbudowała w Gniewie Kruczganek. Annę Magdalenę z Mikołajem Buczackim podkomorzym Podolskim, starostą Barskim. Elżbietę z Mikołajem Mieleckim wojewodą Podolskim i hetmanem w. koronnym, przedziwnej pamięci była ta Pani: zkąd całego prawie pisma ś. nauczywszy się, wielu doktorom katolickim, przy obrocie swoim, ciężka w dyskursie o wierze była, przy ojcowskich błędach mocno się zastawiając. atoli potem, i Arryań-

skich i inszych się chwytala; aż też przez ks. Benedykta Herbesta Soc. Jesu, do kościoła katolickiego skierowana, i owdowiawszy, statecznie w tej wierze i świątobliwie wiek swój skończyła. I synów czterech: Mikołaja Sierotkę, Jerzego kardynała, Albrychta i Stanisława.

Stanisław książę na Olyce, syn Mikołaja Czarnego najmłodszy, najprzód marszałek nadworny Litewski 1587. *Sarnie. dedykat.* dalej wielki, łaskę potem dohrowolnie spuściwszy, osiadł na krześle starostwa Zmudzkiego, z tego do grobu wniesiony w roku 1599. w Olykim kościele, luboć go śmierć w drodze do Rzymu na jubileusz wielki, w Palestynie zastała, któremu syn jego Albrycht nagrobek postawił, *Starowol. in Monum.* Młodszym będąc, gdy się z cudzych krajów wrócił, żarliwości swojej o wiarę katolicką i pobożności, znaki dał oczywiste: bo najprzód z Olyki ministrów Kalwińskich, tam od ojca swego sprowadzonych, rugował, i księżą katolickimi osadził; tamże nowy kościół z fundamentów wyniósł Pańską strukturą, i obostrzył; jeżeliby kiedykolwiek sukcesorowie jego, mieli się wydzielić od społeczności z kościołem Rzymskim, aby na ten czas *Jus Patronatus* tego kościoła, do biskupów Łuckich należało. Insze także synagogi heretyckie pozosił. Rusi zaś schizmą zarażonej dał na wołą, albo przystąpienie do unji, albo z dóbr wyzucie, i z miasta wypędzenie: czem się wielu ich do jedności nakłoniło. Łukiszki folwark do akademji Wileńskiej wieczną darowizną przyłączył. Co rok pod czas wielkiego postu zwykł się był zamykać w Eremitorium, przy klasztorze Nalibockim, który on fundował na cześć Boską, tam wszystkim ten święty czas, na rozmyślaniu o męce Pańskiej, i inszych dobrych uczynkach, pędził aż do wielkonoce. Po wysłuchaniu mszy ś. prosto się udawał do szpitala, tam ręką swoją ubogich karmił, odziewał, chorych przez domowego medyka ratował, toż dopiero do pałacu swego powracał na obiad. Ojezyźnie też pokazał, jak mu była miła, kiedy pułk cały jazdy, z swojej szkatuły, Stefanowi Królowi sprowadził. Z hracią swoją rodziną, taką uformował ordynacyą, aby na dobrach, osobliwie Olyce, Nieświeżu, Rleku, Mirze, Grodku i innych, córki nigdy w tym domu nie dziedziczyły, ale tylko synowie, i to starszy z nich, a gdyby tych nie stało, tedy bliżsi z tejże linii, osobliwie starszy, żeby na tych dobrach brał sukcesyą, którą ordynacyą, najprzód Stefan Król potwierdził swoim przywilejem, a potem Zygmunt III. z konsensem Rzeczypospolitej w roku 1589. *Constit. f. 529.* Sprzyściągł się był dożywotnie z Maryną z Markowie, Michala Myszkii kasztelana Wołyńskiego córką, zesła w roku 1600. z tej Elżbieta była za Jędrzejem Sapiełą wojewodziec Miń-

skim, starostą Homelskim i Bielskim, *Histor. Sapieha*: Druga Krystyna, ta poświęciwszy życie swoje Bogu w klasztorze Nieświeżkim S. Benedykta, księżną tam przydowała, *Konstyt.* 1638. fol. 53. wspomina, że pewne swoje ojczyste dobra zamieniła za inne w Nowogrodzkim leżące, które, za konsensem Rzeczypospolitej do swego konwentu przyłączyła, to jest Wilzyna, Łuczna, i Słoboda: życia swego terminu dopędziła w Gdańsku w roku 1657. *singulare decus monialium*, według *Szczygiel. in Aquila fol.* 155. Synów także dwóch, Mikołaj Krzysztof, powróciwszy z cudzych krajów, wieku swego 25. w roku 1614. z światem się rozstał, do Najśw. Matki szczególniej nabożny. *Drexelius in dedic. Gymnasii, Annuae Societ.* 1584. *Cichoc. Alloqu. lib.* 21. c. 21.

Albrycht Stanisław, książę na Olyce, kanclerz Litewski, starosta Łucki, Piński, Gniewski, Rowieński, Tucholski, i Wieloński, syn drugi Stanisława starosty Żmudzkiego: żona jego pierwsza, Reina de Eisenrych, rodem z Bawaryi, kędy jej dom sławą, zacnością, urzędami, i wysokim spowinowaceniem kwitnął, wdowa po Michale Działyńskim wojewodzie Brzeskim Rujawskim, tej Albrycht postradał w roku 1637. Druga, Krystyna Lubomirska, Stanisława wojewody Krakowskiego córka, atoli z obiema żyjąc bezdzietny, poszedł po zapłatę świątobliwego swego życia, w roku 1656. w Gdańsku, w Olyce pogrzebiony. Przez czterdzieści lat prawie, w których urząd tak podkanclerski, jako i kanclerski piastował, tak nie nadwężenia sumienia swego, jako i całości praw, i swobód ojczystych, szczególniej przestrzegał. Władysławowi IV. w roku 1624. do cudzych krajów wyjeżdżającemu, Zygmunt III. Król i ojciec, przydał go za marszałka, peregrynacją tę, niewypowiedzianą roztropnością, powinną powagą, kosztem też nawet i swoim miarkował, z wielkim tak Władysława honorem, jako i swoim, u wszystkich Panów Chrześcijańskich, ale najbardziej u Urbana VIII. Papieża: wolno czasem strofował w młodym Królewiczu skore i bujające postęпки, przecież z taką moderacją, że mu ta funkcyja jego nie była na potem przeszkodą do tego respektu, w sercu Władysława, już na tronie Polskim osadzonego, w jakim profitował u Zygmunta ojca, i owszem chciał go ten Pan na wyższe krzesła posunąć, gdyby był Albrycht nie wylamał się z nich, jedynie tym pretextem, żeby był na pieczętarskim urzędzie, miał obszerniejsze pole do przysłużenia się i religiji i dobru pospolitemu. Na wszystkie kampanie za czasów trzech Królów, Zygmunta, Władysława i Jana Kazimierza, liczne chorągwie zwykł był do obozu posyłać, które jak z jego szkatuły powstały, tak też, żeby i żyły bez ucieniężenia ludzkiego, prowidował. W Rownie w zamku

wieżą wymurował, i w niej lamus na konserwacyą ksiąg ziemskich i grodzkich, co approbowala Rzeczpospolita na sejmie 1638. *fol. 53.* toż samo podjął się uczyć i w inszych miastach, których był starostą, osobliwie w Pińsku, Tucholi, i Gniewie, *Constit. 1647. fol. 25.* a jako o nim napisał *Potoc. Centur. Viror. fol. 308. Majorum institutis propugnandis impendit vitam, adversus vitia Reipubl. sua mole labentis, stetit quasi solus, cadentemque quantum retrahi potuit, retinuit, dum vixit. Oratio illi minus compta, sed ipsum qui in animo erat, loquebatur eundorem; lingua illi cum pectore mira consentiebat harmonia.* Korrupcyom wszystkim przystępu do siebie zawsze gorliwie bronil, rząd gdy jeden z Panów Litewskich, dziesięć tysięcy czerwonych złotych ofiarował mu, żeby tylko do wakansu pewnego nie był mu na przeszkodzie, i pieniędzmi wzgardził, i do wakansu drogę zatamował, że przeciwko prawu, nie mógł się na nim mieścić. Lubo przy urzędzie pieczętarskim tak zatrudnionym, żadnego jednak dnia nie opuścił, któregoby, krom pacierzy kapłańskich, nie miał odmówić *Officium parvum B. Mariæ Virginis*: Godzinek o niepokalanem poczęciu tejże Matki Boskiej, i Rożańca; codzień nadto godzinę jedną, a czasem dwie albo trzy, nabożnym dawał rozmyślaniom. Pilne zawsze miał oko na swoje dworską czeladkę, i żeby jakiej obrazy Boskiej nie było, troskliwie przestrzegał, i za nich się często do Boga modlił. Już kanclerzem będąc, na początku każdego miesiąca, do kongregacyi przy akademji Wileńskiej zstępował, i tam studenckiej młodzi patronów świętych rozdawał. Mszy świętej codzień słuchał, a do spowiedzi i komunji prawie co tydzień przystępował, także w święta uroczyste Matki Boskiej i swoich świętych patronów. Pospolicie zaś, klęcząc na obadwa kolana, modlił się, z czego gdy się jedno z nich skancerowało, nie prędzej jednak leczyć się na nie pozwolił, aż póki ozywiste gangreny niebezpieczeństwo, nie wymusiło na nim ratunku, przecież i w ten czas, gdy na jedno chorował, na drugim klęczeć nie przestał. Tak, lubo przewlokłem klęceniem, postami i inszemi sposobami, ukrócał ciało swoje; nie mając jeszcze na tem dosyć, wymyślił był taką machinę, w której się pewnych czasów zamykać kazal, tak misternie zrobiona była, że się w niej, ani ręką, ani nogą ruszyć nie mógł, i jego samego widzieć nie było, tylko grzbiet jego do biczowania obnażony, tam poufalszemu słudze swemu sieć się kazal, sam sobie naznaczywszy wiele plag wbić miał w Pańskie ciało, a żeby był, ani prośbą jego albo stękananiem, ani miłosierdziem zmiękczony, nie folgował, ale szecerze dokładał, za każdą razą po takiej katowni, Pańsko go udarował. Na ubogich był prawie roz-

rzutny, w Wilnie i w Pińsku pod czas głodu, u stolów po ulicach dla nacisku wystawionych, przez naszych ojców niezmierną zgrają ludzi żywił i sustentował; toż i w Pińsku w tejże przygodzie wyświadczył. Wysłał był swoje własną chorągiew do obozu, przeciwko nieprzyjaciolom ojczyzny, ta mężnie nacierając, wszystko w picń wycięta. Niewiedział jeszcze o niezem książę Albrycht, w tem gdy się modli nie daleko kominka, stawa przy nim jeden z pobitych towarzystwa, i nieśmiejąc mu przeszkadzać do modlitwy, dREWKA tylko na ogień przykładał. Obejrzy się książę, i poznawszy go, pyta co by tu robił, odpowiada, żeśmy wszyscy w potrzebie na placu legli, to nasze szczęście, że wszyscy do nieba należemy, atoli jeszcze się musimy wypłacać sprawiedliwości Boskiej, ty byłeś chciał, możesz nam dać pomoc: będziesz zaś miał ten znak pewny, że potrzebujemy jeszcze twego ratunku, gdy zapuściwszy się w poblizszy swemu pałacowi staw, tak Ignąć będzie, że jej ciężko dobyć będzie, i zniknął. Wylał się zatem na dobre nezyunki Albrycht za ich dusze, osobliwie msze i jałmużny, i gdy w staw zapuścić kazał niewód, a więznął, znowu i po drugiraz czynił za nich dobrze, dopiero za trzecią razą gdy się wolno przeszła, zrozumiał, że i oni na wolność syuów Boskich wyszli. *Naram. Fac. rer. Sarmat. fol. 321.* Pokazała mu się także pierwsza żona jego, i z płaczem go prosiła, żeby ją z mąk czysewowych ratował, niemógł się pojąć Albrycht, że białogłowa tak pobożna, i po tak wielu mszach i jałmużnach, jeszcze się nie wypłaciła Panu Bogu, ale mu to podziwienie wybila, gdy powiedziała, że te wszystkie suffragia komu inszemu Bóg przyłączył, dla tego kochającej żonę i po śmierci książę, jak na nowe o jej duszę starać się począł. *Idem Ibidem fol. 318.* Przy kollegiacie Olyckiej fundował i z żoną swoją pierwszą nabożeństwo do najsw. sakramentu we wszystkie czwartki całego roku, z publiczną processją, po której ubóstwo długim szykiem szło do zamku: tam zasadzonymi u kilku stolów, bo ich czasem sto, czasem dwieście liczono, do stołu służyli, potrawy nosili, napój podawali, i chojną jałmużną opatrzonych wypuszczali; żadnego zakonnika, ani ubogiego nieodprawili z prózną ręką od siebie, i owszem kościolów i kapłanów inaczey nie zwali, tylko miłemi dziatkami swemi, szpitale nawiedzali, i jako mogli chorych ratowali. Nadto z tąż żoną swoją, fundował kollegium nasze Pińskie, które approbowala *Konstytucya 1635. fol. 27.* Alumnów Rrakowskich u OO. Dominikanów, kollegiatę Olycką, w niej oltarze wszystkie marmurowe, obrazy od pędzla i sztuki szacowne, monstrancją, kielich, krzyż, patynę, liehtarze, szczerozłotę, proboszczem infułacim i kanounikami ją osadził: Ciało S. Angen-

tyna żołnierza i męczennika, w Rzymie sobie od Papieża dane, z solenną pompą do niej wprowadził, w roku 1627. krom tego, kościoły w Ruusyszyskach i w Weloniu, plebanie Kazimirowska i Nalibocka z jego szkатуły powstały, innych zaś wiele domów Boskich, albo reformowane, albo dostatecznie kościelnymi aparatami ubogacone. Do Najśw. Matki niepokalanie poczętej szczególniejszy nabożny, obowiązany się ślubem, proszącym się dla niej o co, niczego nie odmówić, ztąd i wielkie krzywdy swoje, dla niej z chęcią darował, i znaczne summy wysypał. Napisał i podał do druku kilka swoich książek, jako to *De Laudibus Deiparae Virginis*, *De cruciatibus spinarum Christi*, *Dyskurs nabożny* 1635. *Elogia* 12. *Virtutum sine labe Conceptae Deiparae* 1655. umierając zostawił niedokończone *opus*, *Rerum suo seculo in Europa gestarum*). Testamentem swoim 1656. w metryce mniejszej koronowej roborowanym, zapisał był 25. tysięcy na dobrach swoich Coling, pode Gdańskiem, na sustentacyą tych, którzyby z heretyków do kościoła katolickiego nawrócili się, kollegio także Gdańskiemu naszemu ośm tysięcy, na starostwie Gniewskiem zaległej summie naznaczył, ale to oboje skutku nie wzięło. *Hist. Colleg. Gedan. S. J.*

Wojeicich książę na Kłecku, marszałek wielki Litewski, a przedtem nadworny, Rowieński, Rumborski, Braclawski starosta, syn trzeci Mikołaja Czarnego, wojewody Wileńskiego, kanclerza i marszałka. W roku 1582. do Moskwy w legacyi wysłany, tyle na dobro Rzeczypospolitej pracował, że pożądaną pokój swoim zabiegiem zawarł, *Biel. fol. 785.* ale też i w boju mężny, kiedy Stefanowi Królowi pod Połock i Wielkoluki, w pięknym gronie ludzi wojskowych, tak jazdy, jako i piechoty, stawivszy się, wielkiem sereem nieprzyjaciela raził. Po zejściu Króla Batorego, wprawdzie on z bratem swoim Jerzym kardynałem utrzymywał stronę Maxymiliana Austryaka, jako pisze *Piasecki*, atoli potem niechęć milej rozrywać ojczyzny, do Zygmunta się III. Króla wkrótce nakłonił, któremu, w legacyi wysłany, Annę księżniczkę Rakuską i zaślubił w małżeńską ligę, i do Polski sprowadził w Pańskiej komitywie: to mu poselstwo, wielki affekt u majestatu Polskiego, nie-

*) Jest także jego Dyaryusz łacińskim językiem pisany, zaczyna się od śmierci Zygmunta III. Króla r. 1632. — To pismo szacowne dla wielu tam wyrażonych okoliczności których on był świadkiem poprawił nieco i w lepszą formę ułożył Ogrodzki sekretarz wiel. korony. Kopią tego Dyaryusza posiadał Ignac. Iwasicki biskup Warmiński. — Hr. Edward Raczyński wydał drukiem po polsku pod tytułem: *Pamiętniki Albrechta Stanisława księcia Radziwiłła kanclerza w. Litewskiego. 2 Tomy w Poznaniu 1839. — P. W.*
Tom VIII.

umiejszą u wszystkich zjednało stymę. Pan z Bogiem złączony: bo powróciwszy z Niemiec do ojezyny, za kooperacyą księdza Piotra Skargi Soc. J. i z bracią swoją wyrzekłszy się kalwińskich błędów, kościoły wszystkie w dobrach swoich katolikom przywrócił, drugie odnowił, inne z gruntu postawił, osobliwie w Kłecku, i księży przy nim w dochody opatrzył, tamże szpital wyniósł, i sowiec uposażył; w Wileńskim zaś naszym Ś. Jana kościele, ołtarz wielki i organy, jego nakładem stały, sam się nawet dla przynnożenia większej chwały Boskiej na różnych instrumentach na chórze grywać nie wstydził, ile w muzyce dobrze wyćwiczony, mszy świętej nigdy nie opuścił, ciało swoje różnemi trapił morytyfikacyami, przeniósł się na niemieszając z Bogiem życie, w roku 1593. w Krakowie, ale w Wilnie w kościele naszym pogrzebiony od żony swojej; była to Anna, Gotarda Reitera niegdy mistrza Rzyżaków Infantskich, a potem księżęcia Rurlandzkiego, córka, tej on powodem był do tego, że się z heretyckiej trzody wydzieliła, z nią w Rzymie progi śś. apostołów Piotra i Pawła nawiedził: córka z niej Barbara, paraliżem w młodych latach ruszona, noey jednej nagle, nie bez oczywistego cudu, zupełnie zdrową została, więc za to dobrodziejstwo dziękując Bogu, już była w klasztorze Panińskim poświęcić życie swoje chwale jego postanowiła, jakoż przez siedm lat w klasztorze Ś. Klary będąc, lubo świecka, żyła jednak jak zakonnica w pokorze, cichości, umartwieniu, miłosierdziu ku ubogim, ustawicznie się ćwicząc; z woli jednak Króla Zygmunta III. jako opiekuna, za Mikołaja Ryszkę, kasztelana Trockiego, wydana, przy dziecięcim umarła, w wielkiej świętobliwości życia, wieku swego 23: i syn Jan Wojciech, ten wkroczwszy w małżeńskie związki z Ławinią księżniczką Korecką, rodzoną siostrą Samuela, pamiętnego wojownika, spłodził z niej córkę Annę, Janowi Lubartowiczowi Sanguszkowi, księżciu na Rowlu i Smolanach zaślubioną, i synów dwóch, Jana i Michała: z tych Jan Władysław starosta Wiślicki, życie swoje bezżennie w cudzych krajach całe przepędził, wielkiej nauki człowiek, ale i niemięjszego serea, kiedy będąc na dworze Króla Francuzkiego, słusznym zdjęty ferworem, o honor narodu Polskiego, posła Hiszpańskiego w pojedynku zabił: to pisze *MS. o Familiach Pruskich*.

Michał Karol, książę na Kłecku i Grodku, krajezy Litewski, z tym tytułem podpisał *Confoed. Ordin. 1648*. syn to drugi Jana z księżniczki Koreckiej, ten pod wojnę Kozacką, kilka chorągwi zebrawszy, nieprzyjaciół w Polesie wpadających, szezęśliwie i nieraz pogromił, Moskwie także i Szwedom dał się w znaki; z Izabelli Katarzyny Sapieżanki, Jędrzeja

kasztelana Wileńskiego córki, którą brał w roku 1649. już na ten czas chorąży Litewski, zostawił dwóch synów, ale pierwszy Michał młodo umarł.

Stanisław książę na Rlecko i Grodku marszałek Litewski, a przedtem stolnik Litewski 1678. *Constit. fol. 7.* drugi syn Michała chorążego Litewskiego, wyzuł się z śmiertelności w roku 1690. w którym pojął był Maryą Katarzynę de Bethune margrabiankę, ale z nią nie miał potomstwa. Rlecko to, niegdy książęce dobra były; bo w roku 1422. Michałowi synowi Zygmunta w. księcia Litewskiego, Kazimierz książę Litew. dał był Rlecko, które potem dobra, w dom się Radziwiłowski dostały. *Stryżkow. fol. 597. Kojalow. par. 2.*

Jerzy kardynał pod tytułem *S. Sixti*, i biskup Krakowski, syn drugi Mikołaja Czarnego, wojewody Wileńskiego z Szydłowskiej, którego skoro tylko matka powiła, rój pszczoł do jego się kolebki zleciał; we dwunastu jednak leciech, od obojga rodziców osierocony, do Lipskich szkół na nauki był dany: zkąd powracając i z bracią swoją, Stanisławem i Wojciechem w roku 1572. lubo jeszcze na ten czas, ojeowskim koło wiary duchem tchnęli, nawiedzał nasze kollegium Poznańskie, wkrótce jednak wraz z rodzinami swemi, za księdza naszego Skargi staraniem, zbył się błędu heretyckiego, i katolicką wiarę przyjąwszy, stał się jej wielkim obrońcą i pomnożyicielem. Walerjan Protaszewicz infulat Wileński w lata i zasługi podeszły, widząc w nim i naukę i skromność i piękne obyczaje, a osobliwie zrozumiałwszy w nim chęć do stanu duchownego, żeby był fatalnym herezyi progressom, drogę zatamował, jego sobie za koadjutora przybrał, na co i Stefan Król zupełnie przystał, i Grzegorz XIII. pochwalił z approbacyą, ale go do Rzymu tenże ojciec święty wezwał, gdzie gdy z młodszym bratem swoim Stanisławem stanął, po książęciu od Papieża kilka lat traktowany, które, to na naukach pod Achillesa Galiarda Soe. Jesu instytucyą, to przy papieżkim dworze, z przedziwną u wszystkich chwałą przepędził, a osobliwie, gdy się powrócił z Hiszpanji, dokąd się był wezbrał, na nawiedzenie grobu Ś. Jakóba w Kompostelli, pieszo, w stroju pielgrzymkim, i osobę swoją utaiwszy, nie mógł się na cieszyć Grzegorz z tak świętej w książęciu rezolucyi. Tym czasem Walerjan biskup umiera, wraca się z Rzymu do swego biskupstwa Jerzy, i w roku 24. życia swego, pasterski na się urząd bierze. Tu najpierwej herezyjom wojnę wypowiedział, księgi wszystkie luterskie, jako i kalwińskie, i innych sektarzów, w popiół palić kazał, biblioteki z błędliwych autorów oczyszczać, i żeby ich nikt ani wydawał, ani przedawał, surowym dekretem zakazał. Chciałci się wprawdzie od tej pasterskiej funkcyi uchylić Jerzy, i w za-

konie Soc. Jesu życie swoje P. Bogn poświęcić, w której materji pisał podwakroć do Rzymu, pozwolenia prosząc, atoli gdy mu nawet pod posłuszeństwem tego zabroniła stolica apostolska, w roku 1583. od Bologneta nuncjusza w Polsce papieżkiego, poświęconym na biskupstwo został, wprzód się przez kollekeye do tego stanu świątobliwie przygotowywawszy. W tenże sam czas, w gubernium mu oddał Inflanty na trzy lata Stefan Król Polski, gdzie on, gdy się niektóre miasta chciały Duńskiemu Królowi poddać, zamki im niektóre poodbierał, osobliwie Rarkus, Ernes, Helmet, Rujen, przez Pękoslawskiego regimentarza, kilką ntarezkami rebelizujących dobrze przytarłszy: całej nawet ziemi Inflantskiej przysięgę wierności, Królowi Polskiemu, czynić kazal. *Biel. fol. 795.* Sprawiedliwości w sądach tamecznych świątobliwie przestrzegał, a przytem łagodną ale skuteczną perswazyą, wielu do tego przywiódł, że się Lutra i Kalwina wyrzekli. Co słysząc o nim Grzegorz XIII. w konsystorzu swoim deklarował go *Eminentissimum*, a Król Stefan w Wilnie w kościele katedralnym Ś. Stanisława, nie się takiego niespodziewającemu Jerzemu, oraz i Wojciechowi Bolognietowi, nuncyuszowi na ten czas u siebie papieżkiemu, biret kardynalski na głowę włożył; Zygmunt zaś III. w ośm lat, to jest w roku 1590. na Krakowską go katedrę przeniósł; Klemens VIII. Papież, legatem go swoim choć nieprzytomnego nominował, żeby był między Rudolfem Cesarzem i Zygmuntem III. Królem Polskim pokój ugruntował, co on swoim zabieganiem do skutku przyprowadził, i córkę Cesarską Annę, zmówiwszy Zygmunutowi w małżeńską ligę, do Krakowa ją z wielką pompą wprowadził: przedtem zaś w roku 1589. jeździł do tegoż Rudolfa względem utwierdzenia Będzińskiej tranzakeyi. Temuż Zygmunutowi, córkę Maryą Annę, i Władysława syna, potem Króla Polskiego, ochrzcil. Na dwóch elekeyach papieżkich w Rzymie zasiadał, to jest Imocentego IX. i Klemensa VIII. kędy wielu kardynałów na niego infule papieżką galilo. Gdy się znowu na jubileusz wielki do Rzymu wezbrał, i tam przy ceremoniach otwierania *Portae sanctae* Klemensowi assistował, niespodzianą chorobą zwątlony, w roku 1600. wieku swego 44. przeniósł się z ziemi do nieba. Dniem przedtem nawiedzał go Papież i odpustem zupełnym na tę drogę uzbroił; a o śmierci jego dowiedziawszy się, zapłakał: z kąd ktoś dwa wiersze napisał. *Nemo levem credit mortem, sub qua Caput Orbis sudavit subito, debuit esse gravis.* Pochowany z woli swojej ostatniej w kościele naszym Rzymskim, pod tytułem imienia Jezus, z nagrobkiem, który wypisał *Starowol. in Monumentum.* ciało zaś jego dla większej pompy, przez pałac swóji

nieść kazal Papiież. O jego nauce i pobożności czytaj list 29. Ś. Karola Borromeusza kardynała, między innymi wydrukowanymi w Antwerpii jego listami w roku 1623. kardynał także *Sarnanus in descript. Jubilaei*, jego cnoty wysławia. Jakoż było w nim co chwalić, a najprzód Pańską na Boga szczerobliwość, z której *Seminarium Clericorum* w Wilnie, a drugie w Krakowie ufundował. Wieś Jezowo kollegio naszemu Lubelskiemu darował 1594. Wileńskiej naszej akademji wiele uczynił dobroczynności. Pierwszy kamień na kościół nasz w Krakowie Ś. Piotra położył. Wiele zaś iuszych klasztorów obojga płci, roczną jego raz naznaczoną pensją żyło. Rozrzutność na ubogich, którą uboższe Pamienki wyposażał, szpitale nawiedzając, hojną jałmużną nędzę kalectwa dźwigał. Różnym młodzi sumpt swój na nauki prowidował. aż też, gdy mu biskupich prowentów nie wystarczało na ratunek potrzebujących, Bóg mu sam skarb póddał, kiedy w biskupich dobrach, miedziane i srebrne w Kielecach otworzyły się za jego czasów minerały. Z miedzi tyle dał na pokrycie zamku królewskiego w Krakowie, świeżo pogorzałego, ile było potrzeba. Tak się zaś w nim świętej niewinności żywy konterfekt wydawał, że i u samych nawet dyssydentów był w wielkim podziwieniu. Ile zaś mu tylko zdrowie służyło, codziennie oltarzowe tajemnice sprawował, nie niedbając na języki ludzkie, które go o to censurowały: czy to zaś chrzcil, czy kościoły albo księży święcił, czy bierzmował, czynił to z niewypowiedzianą i ochotą i ukontentowaniem, bez respektu na słabe zdrowie swoje; sam co rok przez siebie samego dycecezyą wizytował, niektóre klasztory w lepszą zakonności klubę zaprawował: duchowieństwo, i przykładem swoim, i przymiloną perswazyą na tór pobożności kierował: był albowiem dziwnie miłych obyczajów, przyjemności takiej, że wszystkich do siebie ciągnęła: pamięci osobliwszej, tak, że cudzoziemskimi językami mówiąc (umiał ich zaś kilka) jakby się w każdym z nich urodził, doskonale mógł się rozmówić. Pisali o nim: *Andr. Victovel. in Vit. Pontif. et Cardin. fol. 1763. Starowol. in Vit. Episcop. Cracov. Petramellarius. Forcius Orat. de laud. ipsius. Daniel Niger Orat. funeb. Kojal. in Fast. Radivil. Rescius in Vita Hostii.*

Mikolaj Krzysztof Sierotka, książę na Olyce i Nieświeżu, syn pierworodny Mikolaja Czarnego, wojewody Wileńskiego, brat rodzony Jerzego kardynała, i drugich. Urodził się w r. 1549. z rodziców jeszcze na ten czas katolickich, i od katolickiego kapłana ochrzczony. Sierotką ztąd nazwany; za czasów Zygmunta Augusta, gdy się na dworze królewskim weselny akt odprawiał, wszysey ciekawością aktu tego uwiedzieni, roz-

biegli się, zostawiwszy w pokojach królewskich dziecię samo Mikołaja, po długiej ochocie wchodzi Zygmunt do swego pokoju, we łzy rozkwilone znajduje książką, i z komizeraeyi nad nim zawoła, Sierotka! jakby opuszczony: zkąd potem toż mu nazwisko przywłaszczono. Skoro się ojciec jego od katolickiej wiary wyłączył, i syna też tego w błędach kalwińskich uwikłał tak mocno, że podrósłszy w lata, Rzymskie ceremonie w żarty, w ohydę posty, zakonnych ludzi w szyderstwa, obrócił: było to, że w zakonne sukienki dworskich swoich przystroiwszy, którzy po całych nocach grassowali, święte klasztory, osobliwie u niewiadomych, ohydził. Raz proszącemu o jałmużnę zakonnikowi, konia nieujeżdżanego i skorego z tą kondycyą darował, żeby na nim do swego konwentu zajechał, spodziewając się, że go gdzie zrzucić z siebie miał nieunoszony Rumak, ale Bóg inaczej sporządził: bo pod owym zakonnikiem tak szedł spokojnie, jak gdyby już dobrze przytarty szkapa. Atoli już na ten czas marszałek nadworny Litewski, błędami heretyckimi wzgardził. Do czego dwie mu rzeczy osobliwą pobudką były. Pierwsza, list ojca jego, w którym się żalił na swoich ministrów, że go fałszywą nauką tak daleko w wierze zawiedli, iż niewiedział w co wierzył; i powtóre, gdy się go ten Sierotka radził w wątpliwościach sekty swojej, tak mu odpisał: masz rozum, ten cię najlepiej nauczy, co masz czynić, bo ja tobie na to odpowiedzieć nie umiem. Druga, cud jawny, o którym pisze *Janus Nicius Erithraeus fol. 187. Kojal. in Miscellaneis. Życie tego Mikołaja po łacinie. Przetocki Kolenda*, gdy albowiem z Warszawy do Wilna dąży, stanąwszy w gospodzie w dzień piątkowy przed Rwietnią niedzielą, czyli jak inni chcą, w sam dzień Wielkopiątkowy, z mięsem sobie jeść gotować kazał, więc przy stole z katolickich obrządków szydzą, i tajemnicę się oltarzowych naśmiewają, ktoś z kompanji owej stolowej z tem się odezwał. Tak to prawda co katolicy uczą, jak to, że ten kapłon upieczony, tu na półmisku postawiony, żyje. Rzecz dziwna, kapłon z półmiska się porwał, i skrzydłami strząsnąwszy, zapiał. Wszyscy na to widowisko przelęknieni, w zadumieniu stanęli, osobliwiej jednak Radziwił, który rozważając z sobą, że go Bóg cudownemi nawet sposobami do siebie i wiary prawdziwej ciągnie, niechęć dalej opierać się ciągnącej się lasce Boskiej, w roku dziewiętnastym życia swego, w roku Pańskim 1568. z kościołem się katolickim pojednał, i tak gorliwym się stał jego obrońcą, że gdy mu sługa jego coś wybluźnił na najśw. sakrament, okrzyknął go i zgromił, i lubo mu był do dworskich dyspozycey bardzo potrzebny, przecieź zaraz go odprawil, mówiąc: Niechęć takiego sługi, który Pana mego blu-

źni: Braci nawet swoim, żeby ojcowskich wyrzekli się błędów kolo wiary, i przykładem był i pobudką. Z temż zmówiwszy się, znaczną summą pięć tysięcy czerwonych złotych, wszystkie heretyckie książki, z bibliotek tak prywatnych jako i publicznych, a osobliwie biblią, pod imieniem ojca swojego do druku podaną, wykupił, i wśród rynku Wileńskiego, w potężny stós ułożoną, spalił, żonę nawet swoją i wielu innych do owezarni katolickiej pozyskał. W tych kolo wiary zabiegach, i ojczyźnie chciał się przymilić, a najprzód pod Ulą przeciwko Moskwie zwycięzko stawał, w roku 1573. z innymi posłem jechał do Francyi, zapraszając Henryka Walezjusza na tron Polski. *Bielski fol. 698.* Z Stefanem potem Królem Gdańszczanów rebelli nkrócał, a na Moskiewską ekspedycyą w licznym ludzi rycerskich kompacie, na nieprzyjaciela nacierał, aż też w szturmie do Połocka, w głowę z pułhaka ranny, jako sam o sobie pisze w swojej peregrynacyi, tak ciężko, że wszystkie na kuracyą jej medyków zabiegi, nie mogły złemu zabezpieć, dopiero po uczynionym ślubie pielgrzymowania do ziemi świętej, całe się rana zupełnie zagoiła: przecież gdy znou do oblężenia Pskowa w obozie pod niewczesny czas, serca drugim dodaje, bólem głowy nieznośnym ścisniony, już na ten czas marszałek wielki Litewski, w roku 1582. w przedsięwziętą wybrał się drogę, z ks. Leonardem Pacifickiem Soc. Jesu, gdzie uczciwszy z należytą weneracyą te miejsca, które Chrystus Pan poświęcił, żyjąc tu z nami na ziemi, zdrów nazad do ojczyzny powrócił, lubo tej podróży swojej w komitywie miał ludzi dwanaście, ale tysiąc niebezpieczeństw i życia i fortuny; o czem czytaj jego *Peregrynacyą po Polsku którą do druku podał in fol. a Tomasz Treterus na Łaciński ją język przelożywszy, powtóre wydrukował w Brunsberdze in fol. 1601.* Tam kawalerem Bożogrobskim uczyniony, widząc w jakim niedostatku zostawali Chrześcijanie, czynsz roczny w Weueckiem Państwie zakupił, z kąd co rok dla zakonników Ś. Franciszka, *Ordin. Minor.* sto czerwonych złotych corocznie na ich potrzeby wypłacać miano, a zaś dwadzieścia i pięć czerwonych złotych, na lampę, która by u grobu Pańskiego na zawsze gorzała. Nadto, do grobu Pańskiego dal kielich szczerozłoty, takąż i patynę i lampę: do Betleem zaś kielich srebrny z patyną, pozłociste. Stanawszy w Polsce, wszystek się wylał na przymnożenie chwały Boskiej. Drukarnią akademii Wileńskiej darował, i dochodów jej przyezynił. Nieśwież miasto swoje dziedziczne zmocniwszy i ufortyfikowawszy, zamkiem z fundamentu wywiedzionym ozdobiwszy, nowemi od Stefana i Zygmunta III. przywilejami ugruntowawszy, *Constit. 1593. fol. 663.* tamże najprzód kollegium

Soe. Jesu od roku 1586. do roku 1588. zupełnie ufundował, co approbowala *Konstytucya* 1589. *f.* 529. kościół przy nim pod tytułem Bożego ciała wspaniały, na który sam, i z żoną swoją, i z bratem Stanisławem, fundamenta kopał, w którym złożył partykulę drzewa krzyża świętego w złoto i perły oprawną, i apparatus go drogim ubogacił. Tamże w roku 1593. klasztor i kościół pod tytułem S. Ratarzyny OO. Bernardynom wyniósł. Tamże klasztor Panieński, którego żadnego w całym księstwie Litewskim nie było, pierwszy założył i uposażył, Panny zakonne reguły S. Benedykta z Chelmu w roku 1591. sięgnawszy do Nieświeża, przy kościele pod tytułem S. Eufemji, pańsko wystawionym, osadził, w Mirze na cześć S. Mikołaja biskupa, i w Świerżnie kościoły farne wymurował i należyte nadał. Tamże za miastem na wzgórk, kaplicę na cześć S. Rafała z muru wyprowadził, a potem kościół daleko obszerniejszy pod tytułem SS. Aniołów stróżów i S. Michała archaniola, przy którym, w roku 1688. *Domus tertiae Probationis* dla naszych ojców założona. Naudto do Bazyliki naszej S. Raziwierza w Wilnie, dobroczynnością swoją siła dopomógł: w Krozach zaś na kollegium nasze gruntów i placów pozwolił. Komendę dla kawalerów Maltańskich w Stwoliwicach i Pocijkach fundował, zostawiwszy *Jus Patronatus* przy ordynatach Nieświeżkich. Gdy tak na Boga hojnie fortunę swoją szafuje, ten mu jeszcze tu na świecie nadgradzał na siebie wynętrzającą się szezodroblliwość; spuściwszy albowiem wielką łaskę Litewską, wziął krzesło kasztelanji Trockiej, z tej postąpił na województwo Trockie, naostatek lubo się i nadwercżonem zdrowiem, i sytością tak wielu honorów, wylamywał, ba i wyzuć się chciał z krzesła, województwo Wileńskie żeby przyjął, prawie był przymuszony, i tak pod bokiem czterech Królów Polskich senatorem będąc, ojczyźnie mądrze i wiernie służył: osobliwie Zygmuntowi III. przy którym pod domową wojnę nienadwercżenie dostawał. Wiele bardzo zaważnionych między sobą sere, do zgody i zobopólnej miłości naklonił, wiele przytrudniejszych interesów swoim obrotem uspokoił. Jego staraniem stanęła *Tabula Geographica*, na której opisane jest księstwa Litewskiego i Zmudzkiego *in Atlante Novo p. 1. fol. 20.* kędy, co pisali mniej prawdziwie, nieświadomi tych krajów endzoiemcy, krótko się refutuje, był albowiem w geografji i medycynie znacznej umiejętności, w księgach się kochający, w językach cudzoziemskich dobrze biegły, w gospodarstwie przemyślny, ztąd drogi publiczne we wszystkich dobrach swoich wielkim nakładem naprawił, i drzewami osadził, rzemieślników różnych z cudzych krajów posprowadzał, ratusze w miastach, szpitale, powystawiał:

na sieroty pańienki posagi naznaczył: uboższych studentów i przyrodziewał, i na nauki im nakładał, niewolników wykupował. Co rok w wielki Czwartek dwunastu ubogim nogi umywał, całował, a potem ich neżestowawszy, sowitą jałmużną opatrywał: nigdy nie siadał do stołu inaczej, tylko żeby mu na początku zaraz podano popiołu, którym on pierwsze kawalki, których miał pożywać, zwykł był posypować. Braetwo miłosierdzia w Nieświeżu fundował. Pewny sługa jego, w ręku mając dobra jego Pańskie, do stu tysięcy blisko Mikołaja ukrzywdził; tym bezsumiecnym zbiorem do wielkiej fortuny i u wszystkich akceptacyi przyszedł, gdy go jednak sumienie coraz o niesłuszne nabycie fortuny strofowało, spowiada się przed kaplanem, między inszemi i tego grzechu; przydaje jednak, że niemogę inaczej uzurpowanej bezprawnie summy wrócić, tylko z uszczerbkiem i sławy i honoru i stanu mego, do którego przyszedłem z tejże samej summy: niemam inszego sposobu z tej toni wybrnąć, tylko jedynie jeżeli respekt książęcy faworyzować mi będzie. Śpowiednik chcąc proszony ratować człowika, idzie do księżęcia, osoby niewymieniając, co się stało powiada: Mikołaj reflektowawszy się: z chęcią prawi darując mu, a jak zwyczaj miał żartować, mówi: Nie wiedziałem żem był tak wielkim Panem, że choćby mię kto ukrzywdził, w tak wielu tysięcy, przecież mogłem utrzymać z reszty, honor i mój, i domu mego. Naostatek pelen lat i zasług, po peregrynacyi życia tego 67. odpoezał w Panu, w roku 1616. kazal się w Nieświeżu w naszym kościele, ostatnią wolą swoją, pochować, w stroju pielgrzymkim, którego niegdy w podróży do ziemi świętej zażywał: a pod statuą swoją, przy nogach ukrzyżowanego Chrystusa, przypisać owe pisma słowa, *Advena ego sum et peregrinus apud te, sicut omnes Patris mei*. Ciało jego do tych czas nieskażone pokazują, krom jednak głowy. Skolligował się był z Elżbietą Eufemią, Jędrzeja księżęcia Wiśniowieckiego wojewody Wołyńskiego córką, z tej córki Elżbietę, najprzód zaślubił Tęczyńskiemu, po nim Krzysztofowi Rische wojewodzie Witebskiemu, i synów pięciu zrodził, Jana, Wojciecha, Zygmunta, Krzysztofa i Alexandra.

Jan Jerzy, książę na Nieświeżu, kasztelan Troeki, z tym tytułem w roku 1613. komissarzem zapisany do ukojenia związkowych w *Konstytucyach fol. 5.* (że o dwóch imionach, ztąd błąd urosł, że go jedni autorowie tylko Janem, drudzy tylko Jerzym pisali) marszałek trybunału Litewskiego w roku 1616. syn Mikołaja Sierotki, wojewody Wileńskiego najstarszy, przeniósł się na inszy świat w roku 1626. w tym sześliwy, że przy zgonie życia swego, rozwiozł ukrócił nalogi: przybrał był sobie w małżeńską ligę Eleonorę księżniczkę

Ostrogską, według *Geneal. Radziw.* według *Kojal. in MS. Jazłowiecką*; oboje to prawda: bo ta Eleonora, Janusza księżęcia Ostrogskiego, kasztelana Krakowskiego córka, najprzód żyła z Hieronimem Jazłowieckim, wojewodą Podolskim, a po jego zejściu, z tym Janem; był to Pan szkodry, i chleba nikomu nie żalujący. Krzysztof Mikołaj, drugi syn Mikołaja Sierotki, ucząc się w szkołach Bonońskich, w roku życia swego 16. w Pańskim 1607. z świata zebrany, ale w Nieświeżu od ojca pogrzebiony. Tym dwiema braćmi, i trzeciemu Wojciechowi, gdy się uczyli w Anszpurgu, *Matth. Raderus przypisał Viridarium Sanctorum*, kędy w prefaeyi ojca ich i matkę sławi.

Wojciech Władysław, książę na Nieświeżu, trzeci syn Mikołaja Sierotki, wojewody Wileńskiego, najprzód kasztelan Trocki, a potem Wileński, starosta Sereszowski: rycerskich dzieł początki zakładał pod Janem Karolem Chodkiewiczem, pamiętnym wojownikiem, pulki liczne na nieprzyjaciół ojezyny, kosztownym nakładem do obozu sprowadzając; w Szwedzkich tedy pod Parnawą i Dynamundą, i Moskiewskich kampaniach, piękną męstwa swego i wojennej umiejętności sławę, o sobie wzniciwszy, zasłużył na to, że już miał ofiarowaną sobie od Władysława IV. Króla Polskiego buławę polną Litewską, z tej się jednak wymówił funkcyi, widząc stargane obozowemi niewczasami zdrowie, ale się wszystek udał na przygotowanie się do dobrej śmierci przez pobożne uczynki, w których życie zamknął w roku 1636. w Nieświeżu pogrzebiony. Jego sumptem stanął oltarz wielki w kościele Nieświeżkim SS. Aniołów stróżów. *Alandus in Histor. Mirac. Ecclesiae SS. Angel.* Skontraktował był dożywotnie, najprzód z Anną Sapieżanką, Leona wojewody Wileńskiego i hetmana w. Litew. córką, a gdy mu ta umarła w roku 1627. z Anną Zienowiczówną z Bratoszyna, kasztelanką Połocką, dzieci jednak jego wszystkie bardzo młodo w grób weszły. *Jest w druku na jego pogrzebie paegiryk od ks. Rywockiego Soc. Jesu napisany w roku 1636.*

Zygmunt Karol, książę na Nieświeżu, czwarty syn Mikołaja Sierotki wojewody Wileńskiego, najprzód krajezy, potem podezaszy Litewski, umarł wojewodą Nowogrodzkim w roku 1642. w lat 50. w Assyżu w kościele S. Franciszka pochowany, kędy mu nagrobek wystawił brat stryjeczny, Albrycht Stanisław kanclerz Litewski. *Starowol. in Monum.* Był oraz starostą Słonimskim, Upitskim i Szawelskim, kawalerem Maltańskim, komendorem Poznańskim, Stwołowickim i Pocijskim, komissarzem generalnym mistrza Maltańskiego, kiedy imieniem jego, Wojciecha Śrzedzińskiego przypuszczał do

professyi zwyyczajnej tejże kawaleryi. *Birkowski kazanie: Kawaler Maltański.* Wsławił się był wielce mężstwem swoim, najprzód albowiem wojował z Turkami na morzu, potem za Ferdynandem Cesarzem przeciwko rebellizantom w Niemcezech, hetnaniąc tam Polskiemu wojsku, na sukurs temu monarsze zeslanemu: w Polsce zaś, już przeciwko Moskwie, osobliwie pod Smoleńskiem, i pod Skowronkową górą, już pod Chociemem przeciwko Turkom, i Osmanowi Carowi Tureckiemu, już w Prusiech przeciwko Szwedom, wszędzie z pięknem odważnego serea zalczeniem. W Stwołowicach domek Loretański na cześć Matki Boskiej wystawił, umyślnie na to architekta z Włoch sprowadziwszy, który ubogacił od pereł i srebra sprzętem kościelnym, a na kapłanów, przy tymże domku rezydujących, wieś Berezowiec, za pięćdziesiąt tysięcy kupioną, dał darował: tamże cztery cerkwie wystawił. *Przetoc. Tubae Radivil. Jul. Bell. histor. lib. 3. fol. 145.* między iuszeimi książętami katolickimi, którzy w roku 1619. nową kawaleryą *Sanctae militiae* nazwaną, na obronę wiary katolickiej zakładali, jako pierwsi jej autorowie, liczy też książęcia Radziwiła: takbym rozumiał, że o tym Zygmuncie mowa, osobliwie, gdy, jako się już wyżej mówiło, za Ferdynanda Cesarza stroną, piersi swoich nadstawiał.

Alexander Ludwik, książę na Nieświeżu, syn piąty i najmłodszy Mikołaja Sierotki, wojewody Wileńskiego: najprzód wojewoda Brzeski Litewski, potem według *Kojatów. in MS.* Witebski, spuściwszy to krzesło, wziął łaskę nadworną Litewską w roku 1636. dalej większą, z tej znowu przesiadł się na krzesło województwa Połockiego, czego dochodzę z *Mowy Władysława Reja wojewody Lubelskiego*, który imieniem królewskim oddając w roku 1662. w małżeństwo, córkę jego Cecylią, marszałkowi na ten czas nadwornemu koronnemu, Mikołajowi Sieniawskiemu, a potem wojewodzie Wołyńskiemu i hetmanowi polnemu koronnemu, zowią ją wojewodzanką Połocką; tej zmarłej w roku 1682. dobroczynność na matkę Bolesną, w Jarosławiu cudami wsławioną, wspomina historyya tego miejsca, dokąd bardzo bogaty aparat oddała. Trzy razy zaś ponawiał śluby małżeńskie ten Alexander, pierwszy raz z Teklą Wołowiczówną starościanką Zmudzką, z Gosławskiej urodzoną, drugi raz z Tyszkiewiczówną, była to Katarzyna Eugenia, córka Janusza wojewody Wileńskiego, wdowa po Januszu książęciu Wiśniowieckim, koniuszym koronnym, trzeci raz z Lukrecyą księżną de Strozen, która po jego śmierci poszła za Kopcia kasztelana Trockiego, z tej Alexandra, córka była Cecylia wżwyż wspomniona: druga zaś Anna Eufemia, zaślubiona Stanisławowi Donhoffowi staroście Wieluńskiemu,

i Radomskiemu, która w Kruszyńcu kurs o Najśw. Matce fundowała, a w Częstochowie, za duszę męża swego, pewne legacye poczyniła, przeszła na wieczność w roku 1663. Trzecia Joanna, *primo voto* Jakóbowi Weilerowi wojewodzie Pomorskiemu, *2do voto*, Bogusławowi Leszczyńskiemu podkanclerzem koronnemu, i generałowi Wielkopolskiemu, zaręczona: synowie zaś dwaj, krom młodo zmarłych, Michał i Dominik. Był ten Alexander oraz starostą Upitskim, Jurhorskim, administratorem Szawelskim, komissarzem do traktatów o pokój z Szwedami, *Constit.* 1623. *fol.* 3. a w roku 1632. imieniem Władysława Królewicza, na sejmie *electionis*, u stanów Rzeczypospolitej prosił o królewską koronę, i w pewne kondycye umówił, *Porządek Elekcji fol.* 10. dnia swoje skończył w r. 1654. w Bononji, z kąd sprowadzone śmiertelne zwłoki, syn Michał, pompatyczną pogrzebową apparencyą, wniósł do grobu w Nieświeżkim kościele.

Dominik Mikołaj, książę na Olyce i Nieświeżu, syn Alexandra wojewody Połockiego z księżny de Strozen, najprzód podkanclerzy 1685. a potem kanclerz wielki Litewski, starosta Radomski, Piński, Gniewski, Tucholski, z temi tytułami podpisał konfederacyą generalną Warszawską w roku 1696. Marszałkował w trybunale Litewskim w roku 1685. przeszedł na życie nieśmiertelne 1697. Pierwszym związkiem ślubował Annie Polubińskiej, marszałkowni Litewskiej; ta zesła w roku 1690. drugim, Krystynie Annie Lubomirskiej, marszałkowni wielkiej koronnej i hetmanowni polnej, owdowiałej po Franciszku Sapielha koniuszym Litewskim: zostawił po sobie kilka córek, jedna z nich Lukrecya, dożywotnie złączona z Grudzińskim starostą Golubskim, *2do* z Donhoffem podczaszym Litewskim; druga Zofia, konsekrowała życie swoje na wieczną służbę boską, przez śluby zakonne, w klasztorze Panien a *Visitatione B. M. Virginis*; trzecia Adelaida Cecylia, zaślubiona Wojciechowi Dąbbskiemu, marszałkowi nadwornemu koronnemu; czwarta Maryanna, w niedorosłym wieku świat pożegnała, i z bratem swoim Felixem, synowie zaś trzej: Jan, Mikołaj, i Michał.

Jan, książę na Olyce i Nieświeżu, syn Dominika kanclerza, wojewoda Nowogrodzki, a przedtem krajezy Litewski, starosta Lidzki, podpisał konfederacyą generalną Warszawską wraz z iuszemi w roku 1696. posługując na konwokacyą; w roku także następującym, komissarzem zapisany, do naklonienia wojska Litewskiego na stronę Augusta II. Króla Polskiego, *Constit.* *fol.* 15. złączył się był dożywotnie z Dorotą Przebendowską, podskarbianką wielką koronną, i generałówną Wielkopolską, syn z niej spłodzony, Marein Dominik krajezy Litewski,

najprzód żył z Belhaecką kasztelanową Biecką, po niej z Trembieką.

Syn Marcina krajezgo Litewskiego z *Belchackiej*, (Józef) był pisarzem Litewskim, zaślubił sobie *Mięczyńską* kasztelanę Podlaską, później wziął krzesło województwa Mińskiego na którem umarł r. 1783. — Siostra jego wydana za Józefa Massalskiego podskarbiego Litewskiego. — *Krasicki*. (O potomstwie Marcina z *Trembickiej* stoi niżej.)

Michał, książę na Olyce i Nieświeżu, krajezy Litewski, syn drugi Dominika kanclerza, żona jego księżniczka Maryanna Siesicka, wojewodzanka Mścisławska, z której syn Leo książę Radziwił, i córka Izabella, za Tadeuszem Ogińskim pisarzem Litewskim.

Mikołaj Faustyn, książę na Olyce i Nieświeżu, trzeci syn Dominika kanclerza, najprzód miecznik Litewski, a potem wojewoda Nowogrodzki, które krzesło wziął w roku 1728. po bracie swoim Janie zmarłym, skolligował się z Barbarą Franciszką Zawiszanką, wojewodzanką Mińską, z której synowie czterej: pierwszy Udalryk koniuszy Litewski, starosta Miński, pojął Zolią Rejowną, podstolanę Cheluską, pozostałą wdowę po Janie Peplowskim kasztelanie Wolyńskim, Pan i w książkach i w mądrych się ludziach kochający; posłował sześć razy na sejmy walne: drugi Wojciech starosta Rzeczycki: trzeci Krzysztof: czwarty Stanisław: córka zaś tego Mikołaja wojewody Nowogrodzkiego Teresa, wydana za Józefa Scipiona, marszałka nadwornego Litewskiego, i starostę Lidzkiego. Druga u Panien Wizytek w Wilnie.

Udalryk najstarszy syn Mikołaja wojew. Nowogrodzkiego koniuszy Litewski z *Rejowną* był bezdzietny, później pojął *Ramieniecką* i z tej miał syna. — Umarł r. 1769. — Stanisław, brat Udalryka, podkomorzy Litewski, z *Pociejowny* wojewodzanki Trockiej zostawił potomstwo. — Krzysztof, drugi brat Udalryka, wojewoda Nowogrodzki (?) z *Sapieżanką* wojewodzanką Mścisławską żył bezpotomnie; umarł r. 1757. — Wojciech, trzeci brat Udalryka, starosta Rzeczycki z *Chalecką* miał potomstwo. — Córka jego N. wydana za Pocięja, strażnika Litewskiego, po którego śmierci ponowiła śluby z Granowskim starostą Tarnogrodzkim. — *Krasicki*.

Michał Razimierz, książę na Olyce i Nieświeżu, syn starszy Alexandra wojewody Połockiego, już krajezy Litewski, już podezaszy, już kasztelan Wileński, już wojewoda, już nakoniec podkanclerzy Litewski, i hetman polny Litewski, starosta Przemyski, Lidzki, Upitski, Rabsztyński, Człuchowski, Niziński, Ostrzewski, Rzyczewski, Gulbiński, Ramieniecki, Homelski, Propojski, marszałek izby poselskiej w roku 1661. *Constit. fol. 78.* kędy jego przemyślnym zabiegiem, obrady publiczne do pożądanego skutku przyprowadzone. Marszałek

w trybunale Litewskim po dwakroć, osobliwie w roku 1664. Fundator OO. Reformatów w Białym w roku 1671. pod tytułem Maryi Anielskiej, i z żoną swoją Katarzyną Sobieską, kasztelanką Krakowską, siostrą rodzoną Jana III. Króla Polskiego, także opactwa *Clarimontis* Benedyktynów Kassyńskich. Komissarz do traktatów o pokój z Moskwą 1662. *Constitut. fol. 1.* i do rozerwania związku wojska Litewskiego 1667. r. *Constitut. fol. 3.* gdzie związane na zgubę ojezyny ręce rozerwał szczęśliwie. Ablegat wielki tak do Cesarza Leopolda, kędy z taką paradą do Wiednia wjeżdżał, że patrzących na niego Niemców oczy razila, widziałem ja ją na blasze sztychowaną, jako i do Innocentego, tem imieniem XI. Papieża, z oddaniem posłuszeństwa stolicy apostolskiej od Jana III. Króla Polskiego w roku 1681. wprowadzić zakurzone w Niemczech powietrze, które mu wielu z dworu jego o śmierć przypawilo, drogę tamowało, przecież go ani to niebezpieczeństwo, ani tysiąc innych trudności, z przedsięwziętej do Rzymu imprezy nie zbiło; po odprawionych kwarantanaach przewlokłych, w Rarynty i w Weneeyi, legacją swoją w Rzymie, z przedziwnym wszystkich plauzem, pompatycznie zakończył, z niemniejszą imienia swego stymą: Beatyfikacją B. Janowi Kantemu, mszą także o nim, i pacierze kapłańskie wyjednał; atoli powracając z swojej funkcyi do ojezyny, w Bononji fatalnej ojeu jego, i stryjowi, i on ostatni dzień życia swego znalazł, spłodziwszy, krom inszych w dzieciństwie zmarłych, trzech synów: Mikołaja Franciszka, starostę Kamienieckiego, ten jeszcze za żywota ojea swego zniknął w roku 1671. Jerzego i Karola Stanisława. Do poleru w naukach, którego ten Michał nabył już w Polskich szkołach, już w cudzoziemskich, przydał z ustawicznego historyków różnych czytania, wielką biegłość w matematyce, geografji, alchemji niepospolitą umiętność. W dziełach zaś wojennych pierwiastki zakładał pod Januszem Radziwiłem hetmanem Litewskim, z którym Krzyczewskiego, i z nim Moskwę poraził: pod Mohilowem potem z swemi ludźmi przeciwko temuż nieprzyjacielowi odważnie stawał: w Nieświeżu mocną przydiem i armatę wojenną zamknąwszy, Chowańskiego, Zmijowa i Szczerby, Moskiewskich wodzów impety, szczęśliwie utrzymał, lubo nie bez zniszczenia poblizszych dóbr swoich: o ezem świadkiem jest *Konstytucya 1661. fol. 4.* i druga *1662. fol. 11.* pod Brześciem potem z Horusowem, pod Basią i Czereją z Dolhorukim mężnie się seiwał. Szwedów pod Warszawą, Brześciem, Prostkami, Nowodworem, Pułtuskim, zwyczajką szabłą dobrze przytępił. Pod Filipowem gdy w batalji naeciera, konia pod nim zabito: pod Narwą całemu wojsku Litewskiemu regimentował. Pod Cho-

cinem swoją natarezywością siła do zwycięstwa dopomógł, w tej okazji szablą w głowę cięty, swego adwersarza Baszę Turreckiego z pistoletu zabił. Jana Razimierza Króla w Białej mając u siebie, i z całym senatem Polskim, gościem, pańsko sustentował. Boskiego honoru nie mniej w swoich wszystkich przestrzegał: dozór pilny zleciwszy niektórym, jeżeliby kto mszy świętej niesłuchał w dzień święty, żeby go surowie karano. W dobrach swoich pilno zakazał, żeby Żydom żaden Chrześcijanin nie służył. W Gdańsku, gdy na kościół nasz, pierwszy kamień zakładano, w roku 1676. on go z Janem Ignacym Bąkowskim wojewodą Pomorskim, niósł na fundamenta, z podziwieniem i zbudowaniem patrzących na to akatolików.

Jerzy książę na Olyce i Nieświeżu, podezaszy Litewski, syn Michała Razimierza podkanclerzego i hetmana polnego Litewskiego, ten gdy już województwo Trockie czekało go, i cisnęło się w dom jego, uprzedził niespodzianą śmiercią ubiegającą się do siebie honory, w roku 1689. z księżniczką Anhaltzką, dożywotnie poprzysiągłszy kontrakty, potomstwa nie zostawił: była to Marya Eleonora, córka Jana Jerzego księcia de Anhalt-Dessau.

Karol Stanisław, książę na Olyce i Nieświeżu, syn młodszy Michała Razimierza podkanclerzego i hetmana polnego Litewskiego z Sobieskiej, stolnik, koniuszy Litewski, a potem podkanclerzy, nakoniec kanclerz Litewski, Przemyski, Bracławski, Człuchowski, Ramieniecki, Krzeczowski, Ostrzewski, Niziński starosta. Pan samą prawie szczerością tętnący, sprawiedliwość kochający, wielkiej ludzkości; marszałkował w trybunale Litewskim w roku 1701. i w trybunale skarbowym w roku 1703. *Constit. f. 29.* Fundował w Nieświeżu OO. Benedyktynów, pod tytułem Ś. Krzyża, a w Białej OO. Bazylianów, co approbowała *Konstytucya 1690. fol. 14.* Znaczne jego w Rzeczypospolitej merita, zapisała druga konstytucya sejmu Lubelskiego, w roku 1703. *fol. 32.* Termin życia jego przypadł na rok 1711. z Anną księżną Sanguszkówną, siostry rodzonej marszałka wielkiego Litewskiego, zrodził cztery córki: Katarzynę, z Janem Branickim ehorążym koronnym, hetmanem polnym koronnym: Konstancją, z Janem Sapięgą kanclerzem wielkim Litewskim: Teklą, najprzód z Jakóbem Flemingiem, generałem feltmarszałkiem Saskim, i koniuszym Litewskim, *2do voto* z Michałem książęciem Wiśniowieckim, wojewodą Wileńskim i hetmanem wielkim Litewskim: Karolinę, *1mo* z Karolem Sapięgą, generałem artylleryi Litewskiej, *2do*, z Alexandrem Jabłonowskim starostą Buskim,

złączone, i synów trzech: Mikołaja, Michała, i Hieronima. Z tych:

Michał Razimierz, książę na Olyce i Nieświeżu, koniuszy Litewski, i marszałek trybunału Litewskiego w roku 1728. dalej marszałek nadworny Litewski 1734. komissarz do Kurlandyi *per Constit.* 1726.znaczony, potem kasztelan Trocki, które krzesło wziął po Janie Sapieha, jak mu pieczęć wielką Litewską dano, i hetman polny Litewski, temi czasy gdy to piszę, po Józefie Ogińskim, zmarłym 1737. wojewoda Trocki, starosta Człuchowski i Ramieniecki. Pojął księżniczkę Wiśniowiecką, Franciszkę Urszulę, kasztelanę Krakowską, i z niej ma potomstwo, córki dwie, Teofilę i Katarzynę, tyleż synów, Jannusza i Karola, ordynatów Nieświezkiego, i Olyckiego, kawalerów orderu S. Huberta, kreowanych 1739. od Karola Filipa elektora palatini Rheni. Mikołaj, brat Michała starszy, podczaszy Litewski, we dwudziestu i dwóch latach od śmierci zabrany. Hieronim, najmłodszy ich brat, podczaszy Litewski temi czasy, starosta Przemyski, *Eques S. Huberti.*

W końcu tu wspomniany Hieronim ks. Radziwił najmłodszy brat Mikołaja i Michała, chorąży wielki Litewski, Przemyski, Krzeczowski starosta, umarł bezdzietny roku 1760. Trzy razy ponawiał małżeńskie śluby: pierwszy raz z Teresą Sapieżanką podskarbianką nadworną Litewską, — drugi raz z Magdaleną Czapską wojewodzanką Pomorską, — trzeci raz z Mięczyńską wojewodzanką Czerniechowską: ta po jego śmierci ponowiła śluby małżeńskie z księciem Woronieckim. —

Linia od ks. Michała wojewody Wileńskiego, hetmana polnego Litewskiego.

Michał Razimierz książę na Olyce i Nieświeżu, koniuszy Litewski i marszałek tryb. Litew. później wojewoda Wileński i hetman polny Litewski, był jednym z najgorliwszych przyjaciół partyi Saskiej w Polsce i najzaciętszych przeciwników Stanisława Leszczyńskiego. August III. Król pamiętny jego ku sobie przychylności udarował go znacznemi włościami. Umarł w Wilnie r. 1763. — Dwa razy ponawiał związki małżeńskie 1o z księżniczką Franciszką Urszulą *Wiśniowiecką* kasztelaną Krakowską (jak wyżej), z tej potomstwo:

I. Jerzy umarł bezżenny.

II. Karol wojewoda Wileński: po śmierci ojca ogromną posiadł fortunę, tak, że roczne jego dochody do 1,300,000 talarów wynosiły. Posiadał kilka obronnych zamków i do 6000 własnego żołnierza. Wychowany w kraju w nieograniczonej wolności, przy szlacheckich i wzniosłych uczuciach, pałał dziką walecznością. W r. 1762. August III. ażeby tem silniej zabezpieczyć się przeciw partyi książąt Czartoryskich, mianował ks. Karola hetmanem wielkim Litewskim. Później zachowując ciągle przychylność swoją dla domu Saskiego był najzaciętszym przeciwnikiem Króla

Stanisława Augusta Poniatowskiego — niemógł jednakże elekcji jego przeszkodzić; lecz i po wstąpieniu na tron Stanisława Augusta r. 1764. nieprzeszedł być jego niebezpiecznym nieprzyjacielem i utworzył przeciw niemu konfederacyą w Radomiu. Wywołany z kraju i dóbr swych pozbawiony, puścił się z 200 konnych, którzy mu pozostali, przez Dniestr i uszedł na ziemię turecką. Przez sejm r. 1764. złożony z województwa i krzesło to oddane ks. Michałowi Ogińskiemu. — Kis. Karol pozbawiony swych dóbr i dostojnictw żył później w Saxonji w Dreźnie: niedługo jednak w tej nieczynności zostawał, i wkrótce stanął na czele nowej konfederacyi (*Barska*) pod obcą protekcyą zawiązaną. W tryumfie na czele 2000 szlachty wszedł do Wilna i został przez sejm roku 1768. napowrót do wszystkich godności i dóbr przywrócony. — Gdy i Król przystąpił do tejże konfederacyi i uczynił ją konfederacyą generalną, wszedł Karol ks. Radz. z Rossyanami do Warszawy. Wkrótce jednak poznał, że jak Król, tak i on sam byli tylko sprzężniami silniejszej władzy i że wszystkie jego czynności bacznie były strzeżone. Gdy przeto widział się być wstanie omylenia baczności na siebie, uszedł do Litwy, gdzie niedługo potem napadnięty został w zamku swym *Nieświerz* i stronnicy jego rozproszeni. Potem wypadku zatrzymał tylko 600 sobie wiernych, których postanowił użyć na dobro ojczyzny; lecz gdy i temu zamiarowi okoliczności owoczesne stały na przeszkodzie, powierzył tych walecznych tworzącemu na korzyść partyi Saskiej konfederacyą, a sam z resztą swych skarbów schronił się do Austrii. Tam znalazłszy księżnę Tarakanoff, uchwycił sposobność szkodzenia Rossyi; lecz poczynający brak dostatecznych do tego funduszów, zmusił go do zaniechania tego zamiaru. Zniechęcony ciągłymi niepomyślnościami powrócił do Litwy, gdzie był powszechnie *lirólem Litwy* zwanym, i tamże daleki od życia publicznego zakończył życie r. 1790. — Pomimo ciągłych niepowodzeń zostawił znaczny majątek. — Dwa razy ponawiał śluby małżeńskie 1mo z Marją ks. *Lubomirską* starościanką Bolemowską, 2do z *Rzewuską* córką Wacława hetmana wiel. koronnego, lecz z obydwojma niezostawił potomstwa. —

III. Córka ks. Teofila wydana za Ignacego Morawskiego generała leutnanta wojsk Litewskich, kawalera orderu Orła białego. —

IV. Córka ks. Katarzyna za Stanisławem Rzewuskim chorążym Litewskim.

Powtórnie ożenił się ks. Michał hetman polny Litewski z *Mycielską* kasztelanką Poznańską wdową po Leonie (?) Radziwiłie krajczyem Litewskim i z tą miał potomstwo:

V. Córka ks. Waronika za Franciszkiem Stanisławem Czapskim wojewodą Chełmińskim.

VI. Córka N. za Grabowskim.

VII. Córka N. za Morykonim.

VIII. Córka N. za Stanisławem Brzostowskim wojewodą Inflantskim.

IX. Syn Hieronim ks. Radziwił podkomorzy w. Litewski kawaler orderów Orła białego i Sgo Huberta Bawarskiego. Ten wstąpił w związek małżeński z Zofią księżniczka *de Tour et Taxis* — i z tą jedyny syn jego

Dominik ks. Radziwił urodzony roku 1786. Po śmierci stryja swego ks. Karola wojewody Wileńskiego, ordynat Nieświeszki i Olycki, szambelan dworu Rossyjskiego, później pułkownik naj-
Tom VIII.

przód 8. pułku ułanów wojsk polskich księstwa Warszawskiego, a potem pułkownik gwardyi Cesarza Francuzów Napoleona, kawaler orderów, Sgo Huberta, Legji honorowej i krzyża wojskowego polskiego, oraz Sgo Jana Jerozolimskiego. Ks. Dominik poświęciwszy całe swoje mienie na usługi krajowe, walczył zaszczytnie w wojnach roku 1812. w Rossyi i 1813. w Niemczech i w skutku otrzymanej rany w bitwie pod Hanau, umarł w miasteczku Lauterech, 6 mil za Moguncyą, dnia 11. Listopada 1813. roku. — Książę Dominik ożeniony był *1mo voto* z Izabellą hr. *Mniszchówną*; z tą rozwiodłszy się, pojął *2do voto* Teofilę *Morawską*, rozwiedzioną Starzeńską. Jedynę potomstwo z tego małżeństwa była córka księżniczka Stefania Radziwiłowna urodzona roku 1810. Freilein dworu Cesarzowej Rossyjskiej i zamężna z księciem Ludwikiem de Wittgenstein adjutantem Cesarza Rossyjskiego. — Umarła roku 1832. u wód zagranicznych w Ems. Na księcia Dominiku Radziwiłła zgasła najstarsza linia domu Radziwiłłów a Ordynacye Nieświczka i Olycka przeszły w posiadłość drugiej linii, (jak niżej) do ks. Antoniego Radziwiłła ożenionego z księżniczką Pruską *Fryderyką Dorotą Ludwiką Filipiną*.

Linia od ks. Michała Radziwiłła wojewody Wileńskiego z hr. Przeddziecką.

Michał syn Marcina krajczego Litewskiego z *Trembickiej* urodzony r. 1744. wojewoda Wileński złączył się z hr. *Przedziecką* podkanclerzanką Litewską. Przetrawawszy burzliwe czasy, usunął się nakoniec od życia publicznego i żył powiększej części w dobrach swoich. Umarł r. 1831. Potomstwo jego jest następujące:

I. Ludwik Mikołaj urodzony roku 1773. jeszcze za życia ojca otrzymał od tegoż Ordynacyą Kilecką i mieszkał w Radziwiłmontcie w Litwie, umarł r. 1830. zostawiwszy z małżeństwa swego z *Wodzińską* syna jedynego Leona: ten urodzony roku 1808. Cess. rossyj. rotmistrz i adjutant przyboeczny, zaślubił sobie d. 12. Lutego 1833. księżniczkę *Zofią Urussów*, — i córkę Helenę zaślubioną ks. Fryderykowi Wilhelmowi Radziwiłłowi (jak niżej).

II. Antoni Henryk drugi syn Michała wojewody Wileńskiego z *Przedzieckiej*, urodz. r. 1775. w młodzieńczym jeszcze wieku przybył na dwór królewski w Berlinie, i rzadkimi przymiotami zyskawszy sobie przychyłność księżniczki *Fryderyki Doroty Ludwiki Filipiny*, córki księcia Ferdynanda, najmłodszego brata króla Pruskiego Fryderyka Wielkiego poślubił ją d. 17. Marca 1796. roku. Przemieszkował powiększej części w Berlinie, gdzie, jako szczególny miłośnik i protektor sztuk, wkrótce dom swój uczynił zgromadzeniem uczonych i w talentach celujących mężów. Sam będąc szczególnym miłośnikiem muzyki, oprócz wielu innych utworów, skomponował muzykę do *Fausta* Göthego, które to dzieło stawia go w rzędzie najpierwszych mistrzów. W roku 1815. mianowany Namiestnikiem w. ks. Poznańskiego, od tego czasu przemieszkował częściowo w Berlinie i Poznaniu. Jeszcze za życie ojca swego był księciem na Nieświerzcu i Olyce, hrabią na Mirze. Umarł w r. 1833. — zostawiwszy potomstwo. Synów

I. Fryderyk Wilhelm książę na Nieświerzcu, Olyce i Mir, urodzony d. 19. Marca 1797. kr. pruski pułkownik i dowódzca

11. pułku piechoty: dwa razy wstępował w związki małżeńskie 1o z stryjeczną siostrą swoją ks. Heleną *Radziwiłową* urodzoną dnia 10. Lipca 1805. poślubioną dnia 23. Stycznia 1825. a zmarłą 26. Grudnia 1827. roku. 2do d. 4. Czerwca 1832. z Matyldą Krystyną księżniczką *Clary i Aldringen*, ma potomstwo syna Fryderyka Wilhelma Antoniego i córkę Wilhelminę Ludwikę Elżbietę.

2. Bogusław (Fryderyk Wilhelm Ludwik) drugi syn księcia Antoniego urodzony dnia 3. Stycznia 1809. r. zaślubiony dnia 17. Października 1832. roku z Leontyną Gabryelą córką księcia Karola Józefa *Clary i Aldringen*, siostrą bratowej swojej: z tej ma synów dwóch: Alexandra Ferdynanda, i Karola Władysława. —

3. Augusta Wilhel. Ludw. Wanda, córka ks. Antoniego, urodz. 29. Stycznia 1813. r. zaślubiona d. 12. Grudnia 1832. r. z księciem Adamem Czartoryskim.

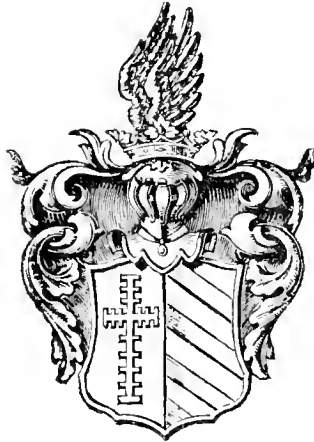
III. Michał, trzeci syn Michała wojewody Wileńskiego urodzony d. 24. Września 1778. r. odebrawszy stosowne wysokiemu rodowi wychowanie, w czasie powstania w r. 1807. wstąpił w szeregi współrodaków i otrzymał pułk piechoty. Później w Gdańsku postąpił na stopień generała brygady, i odznaczał się w obronie tego miasta, pod dowództwem generała Rapp. W roku 1815. po ustanowieniu Królestwa Polskiego, został generałem dywizyi i senatorem Królestwa, i w tych czynnościach zostawał aż do roku 1830. Po zaszyłych w tym czasie wypadkach i zmianie w Królestwie Polskiem, powołany został w r. 1831. na naczelnego dowódcę armji owoczesnej, na którym stopniu stosownie do możności i okoliczności postępując, wkrótce potem usunął się od czynności publicznych. W roku 1815. zaślubił hr. *Stecką* urodzoną r. 1796. i ma potomstwo: córkę ks. Michalinę urodzoną d. 10. Kwietnia 1816. wydaną w roku 1839. za N. Ryszczewskiego: i synów dwóch — Karola urodz. 1. Stycznia 1821. r. — i Zygmunta urodz. d. 2. Marca 1822. r.

IV. Andrzej Walenty czwarty i najmłodszy syn Michała wojewody Wileńskiego z *Przedzieckiej* urodzony dnia 4. Lutego 1780. roku członek rady administracyjnej Królestwa Polskiego i komandor Maltański, zmarły w Dreźnie r. 1838. —

RAES HERB.

W herbie tym, powinna być tarcza wzdłuż przedzielona od wierzchu aż do spodu, po prawej stronie jej powinien być w czarnym polu krzyż długi stryliasty, po lewej stronie, ośm pasów, cztery z nich szkarłatne, cztery srebrne, wszystkie na ukoś od prawego boku z góry, na lewą na dół idące, w helmie są dwa skrzydła orle, jedno podle drugiego, nie rozczepione, ale obadwa ku prawej stronie obrócone, jedno z nich szare, drugie złote. Z tym herbem do Polski przyszedł, za czasów Władysława IV. Króla Polskiego koło roku 1642. Henryk Raes z Luxemburskiego księstwa, kędy zdawna ta fa-

RAES

HERB.

milia się gniezdziła, sciągnięty w te tu kraje nasze od Bogusława księcia Radziwila, i z nim był we wszystkich rewolucyach za Jana Kazimierza, Szwedzkich, Moskiewskich, Węgierskich, Rozańskich, Tatarskich, aż też podczaszym Witebskim zostawszy, pojął w małżeństwo Maryannę Brzostowską herbu Półkozic, podstolańkę Rawską, z Katarzyny Mirskiej strażnikówny Litewskiej urodzoną, ta mu powiła trzech synów: Kazimierza podczaszego Witebskiego, deputata na trybunał Litewski w roku 1722. tego z Felicyaną Ejsmuntówną podczaszanki Orszańskiej herbu Korab, (z którą wraz wiele łask świadczyli kollegio naszemu Sluckiemu, i missyi Rejdańskiej) ci synowie; Józef, towarzysz chorągwi usarskiej Króla Augusta w Litewskim wojsku; Antoni, horodniczy Trocki, i Tadeusz. Jana sędziego grodzkiego Rzeczyckiego, deputata na trybunał Litewski 1726. ten z Barbarą Ejsmuntówną, siostrą tamtej, zostawił córkę, która wydana za Stanisława Wołowicza referendarza Litewskiego. Stanisława starostę Celskiego, deputata na trybunał Litewski 1724. tego żona Bykowska herbu Łopot, *sterilis*, był i poręcznikiem Petyhorskim w wojsku Litewskim. Córki tegoż Henryka, Katarzyna za Stanisławem Korsakiem herbu Lis, cześnikiem i sędzią grodzkim Nowogrodzkim; Teofila, *Amo voto*, za Janem Wojną podczaszym Nowogrodzkim herbu Rlanry, *2do* za Kazimierzem Niesiolowskim kasztelanem Smoleńskim, starostą Cyryńskim. Maryanna za Janem Zernickim herbu Rogala, *2do* za Baką. Teresa za Stanisławem Kłokockim łowczym Dobrzyńskim herbu Nałęcz. Konstancya za Kosakowskim strażnikiem Braclawskim. Reina za Kostrowickim. Dominika zakonnica S. Benedykta.

Kazimierz Raes w r. 1778. sędzia ziemski Trocki. — Franciszek podwojewodzi Trocki. — *Krasicki*.

Rafałowscy książęta. Tych początki *Genealogia Ogińskich na mappie sztychowana*, wywodzi od Teodora księcia Siewierskiego, a w nim od jedynowładzców Ruskich, którego dwaj synowie, Jędrzej i Jan, dwóch familji książąt autorami zostali, to jest Holowczyńskich i Rafałowskich: patrz com pisał w czwartym tomie pod Holowczyńskimi herbu Łabędź.

Rahoza herbu Śreniawa z krzyżem, czyli, jako go drudzy zażywają, z żelazem od strzały, położonym na wierzchu Śreniawy. Z tych był Michał Rahoza metropolita Riejowski, który posłuszeństwo stolicy apostolskiej i Klemensowi VIII. Papieżowi, oddał w roku 1595. Dawniejszemi zaś czasy, według *Kojatów. in MS.* kwitnął, Rahoza kanclerz wielki Litewski, drugi podskarbi nadworny Litewski, Bogdan na imię. Bazyl chorąży nadworny Litewski, brat jego sędzią był ziemskim Mińskim, którego syn Dymitr mąż rycerski. Stefan sędzia ziemski Rzeczycki 1627. komissarz z sejmu do soli. Gabryel podpisał w Mińskiem elekcyą Władysława IV. Samuel w zakonie naszym umarł w Wilnie w roku 1655. drugi w Lublinie życie zamknął w r. 1737. Józef Rahoza. N. Rahozianka była za Bogdanem Judickim.

W r. 1778. Kazimierz Rahoza horodniczy Braclawski. — *Przypisy Krasickiego.*

Rajecki herbu Łabędź. Ci w powiecie Radomskim na Rajcu kiedyś kwitnęli, ale Jan Rajecki, po długiej wojennej służbie w Litewskiem wojsku, za Zygmunta I. osiadł w województwie Trockiem, synowie jego: Rasper chorąży Trocki i Balcer wojski Trocki, córka jego Elżbieta, była za Maciejem Oziębłowskim starostą Szymbańskim; synów zaś było pięciu: Jan, Teofil, Alexander, Gedeon i Wojciech. Z tych, Jan rotmistrz królewski. Teofil rotmistrz pod rajtaryą królewską, w obozie pod Chocimem za Zygmunta III. życie swoje położył, w Wilnie u S. Jana pochowany, zostawił syna podsędka Trockiego. Alexander marszałkiem był Wilkomierskim, z sejmu 1607. komissarzem do pogranicznych dyfferencyi od Rurlandy, i 1611. *Constit. f. 41.* i do dystrybucy piędznej 1613. marszałkował w trybunale Litewskim 1601. r. Gedeon, pod wszystkie expedyce za Karola Chodkiewicza hetmana, mężnie się stawał: gdy w r. 1625. Gustaw Król Szwedzki wtargnął do Litwy, szlachta Wilkomierska za wodza go sobie obrała, z którą on pod Czadosecami podjazd Szwedzki w sto koni wyciął: w roku 1633. Władysławowi Królowi z chorągwią swym kosztem wystawioną, pod Smoleńsk przybył, od którego, najprzód kasztelanią Parnawską, potem Mińską, nakoniec województwem Mińskiem, i starostwem Rumborskiem, uczczony.

Synów zostawił czterech, Władysława starostę Rumborskiego. Teofila marszałka Lidzkiego, posłował na sejm 1661. ztamtąd deputowany na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol. 4.* i 1662. zkład komissarzem stanął do zapłaty wojsku, *Constitut. fol. 6.* i 1670. deputat do pisania instrukcyi na poselstwo do Moskwy, *Constit. fol. 16.* *Poniatowski Morze* przydaje, że miał za sobą księżnę Druką, syn zaś jego Michał starosta Rumborski trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, najprzód z Komorowską, ztą bezdzietny, potem z Siesicką, z tej syn Adam, starosta Rumborski, żyje temi czasy z Maryanną Broniszówną sędzianką ziemską Wilkomierską, dziedzic na dobrach Romaje, Juzynty i Polajki. Trzecia żona Michała Zebrowska, która po zejściu jego, weszła w kontrakty małżeńskie z Ruzewiczem. Katarzyna marszałkowna Lidzka, najprzód żyła z Samuelem Komorowskim; podkomorzym Wileńskim, potem z Janem Oziębłowskim starostą Jakońskim. Zygmunta, ten według tegoż *Poniatowskiego*, pojął Mleczkównę starościankę Zmudzką, i Gedeona ten spłodził Jana Teodora, najprzód eześnika Braclawskiego, potem starostę Jakuńskiego 1669. na elekcyi Króla Michała tak się podpisał, córek tegoż wojewody było trzy, z tych jedna Świętosława, żyła najprzód z Leszezyńskim Wacławem, podkomorzym Brześciańskim, dalej z Sakowiczem wojewodą Smoleńskim, potem z Mikołajem Potoekim generałem Podolskim, nakoniec z Prażmowskim, chorążym nadwornym koronnym. Druga *1mo voto* z Haleckim marszałkiem Lidzkim, *2do* z Tryzną podskarhim Litewskim. Trzecia z Stefanem Radziwińskim Frąckiewiczem, starostą Słonimskim, z której syn Frąckiewicz, starosta Zedicanensis, i córka Firlejowa: to *Poniatowski. Wojniłowicz kazanie Relikwia.* Któraś z tych dwóch ostatnich była za Rzysztofem Potoekim, podczaszym Litewskim. Wojciech, piąty syn Balcera wojskiego Trockiego, najprzód pisarz ziemski Trocki, potem sędzia, z Sokolińskiej córki Konstantyna, zostawił córkę Rachelę Barbarę, małżonkę Pawła Brzostowskiego wojewody Trockiego, ta z mężem swoim aukeyą fundacyi uczyniła kollegio naszemu Mińskiemu, co approbowala *Konstytucya 1683. fol. 9.* i synów dwóch: Konstantego dworzanina królewskiego, ten będąc deputatem w trybunale Litewskim, młodo umarł, i Piotra podkomorzego Smoleńskiego, rotmistrza królewskiego, męża wielkiej odwagi, zszedł z tego świata w roku 1659. Jan Alexander Dunin Rajecki, sędzia grodzki Trocki. Jerzy podstoli Orszański, poseł na sejm 1667. ztamtąd komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 3.* syn jego Teofil 1674. Benedykta zakonnica S. Benedykta w Wilnie 1676. N. była za Janem Czyżem podstolim Wileńskim. N. za Janem Janiewskim. Krzy-

sztof pisarz Litewski 1697. Jan Teodor podstoli Oszmiański 1674. zostawił syna Michała, starostę Berklańskiego, który *sterilis* wszedł do grobu, kalwińskie błędy odrzuciwszy, miał za sobą Annę Chreptowiczównę podkomorzankę Nowogrodzką. Fedor Duin Rajecki horodniczy Nowogrodzki, miał synów dwóch, Jędrzeja komornika Nowogrodzkiego *sterilem*, i Michała, tego było synów czterech, Teodor bezżenny, Hieronim, Jerzy, Dominik podstoli Derbski, i Mikołaj. Z tych Hieronim zrodził Krzysztofa, który w niewolę wzięty do Moskwy, tamże życie skończył. Alexandra, ten po dwakroć wkraczał w kontrakty małżeńskie, raz z Piotrowiczówną, z tej był Stefan, a drugi Floryan podstoli Miński, obadwa bezpotomni. Floryana zaś żona Maryanna Brusiowna, po jego zejściu poszła za Komorowskiego podstolego Pińskiego. Drugi raz z Justyną Kasianowiczówną, z tej synowie dwaj, pierwszy Zygmunt podczaszy Smoleński, temu Krystyna Kozakiewiczówna podstarościanka Mińska, powiła dwóch synów, Michała, którego z Rodomanowny syn Bogusław, i Dominika strażnika Wilkomierskiego, dziedzica na dobrach Rudniki nazwanych. Jeszcze młodziana, i córek cztery, Eleonorę Gintowtową cześnikową Braclawską, Teofilę Snadzka cześnikową Orszańską, Rachelę Bereśniewiczową i Zofią Pannę. Drugi Samuel podstoli Woliński, ten *Imo voto* z Katarzyną Owierkiewiczówną, spłodził syna Bogusława rotmistrza, którego synów czterech, z Katarzyny Obuchowiczówny skarbnikówny Mozyrskiej zrodzonych, Stanisław, Kazimierz, Dyonizy i Wiktor dziedzica na dobrach Roszelew w województwie Nowogrodzkim. *2do voto* z Heleną Imienińską miecznikówną Brześcieńską, Franciszka i Gedeona, z tych Franciszek, sprzysiął się dożywotnie z Anną Łaniewską Wołkówną miecznikówną Mińską, dobra jego Girdowka i Poluze. *3tio voto* z Ludowiką Hołownianką oboźnianką Nowogrodzką, Władysława, Józefa, Tadusza i Adama, dziedzicówną na dobrach Rajeja. Mikołaj trzeci syn Hieronima, brat Krzysztofa i Alexandra, synowie jego Jan i Elias, ten młodo wszedł do grobu, Jan zaś z Niedzwiczówną miał syna także Jana, którego zabito. Jerzy Dominik podstoli Derbski, trzeci syn Michała, brat Hieronima i Teodora, i Mikołaja bezpotomnego, posłował z Trockiego województwa na sejm 1668. r. i komissarz do zapłaty wojsku, zaślubił sobie Emelliannę Korfównę, z tej spłodził syna Jana dziedzica na dobrach Kościuszki nazwanych w województwie Trockiem, którego żona po śmierci męża ponowiła śluby z Jakóhem Drelingiem skarbnikiem Inllantskim, a potem z Janem Grońskim łowczym Wilkomierskim. Adam chorąży Parnawski 1648. r. podpisał elekcyą Króla Michała 1669. r. z Nowogrodzkiego,

synów miał dwóch, Jerzego *sterilem* i Mikołaja, tego córka Wasilewska, i syn Michał, któremu Franciszka Brzozowska, powiła syna Mikołaja *sterilem*, i Jerzego dziedzica na Skryszowie i córki Katarzynę i Maryannę. Samuel Dunin Rajcecki, osiadł w Wolyńskiem województwie, syn jego Jakób, tego zaś potomstwo, Paweł, Kazimierz i Józef. Krzysztof Władysław najpeźód pisarz Litewski, potem kasztelan Brześcieński, żona jego Joanna Sapieżanka wojewodzanka Brześcieńska, ale z nią *sterilis*, ta potem poszła za Tyszkowskiego. Jerzy marszałek Wilkomierski, starosta Rokonawski 1669.

Teofil Rajcecki mężnie się potykając zginął pod Zbarażem roku 1649. — *Kochow. Ann. I. fol. 123.* — Józef Rajcecki w roku 1778. budowniczy Nowogrodzki. — W roku 1788. Dionizy skarbnik Nowogrodzki. — *Iwasiecki.*

Rakowicz herbu Leliwa, w księztwie Litewskiem, Paprocki i Okolski o nieb nie pisal.

Rakowski herbu Kościec, w Przemyskiej ziemi, Mazowszu i Prusiech. Stanisław Rakowski z ziemi Wiskiej, osiadł w Prusiech na Pustnikach, splodził dwóch synów, Adama i Bartłomieja. Jerzy brat Stanisława, osiadł na Pudłaku w Warmji, nazwany od dóbr Pudliński, ten także miał synów dwóch, Jana i Kaspra: od Jana był Bartłomiej, mąż rycerski, który w Połockiem województwie guiezdzić się poczał, od tego był Hieronim, Rafał i Sylwester. Od Kaspra Jan, najprzód żołniersko się bawił, potem sobie stan duchowny obrał, i Jakób, od którego syn Piotr zacny kapłan. Od tychże poszli Stanisławscy. Jakób, miał za sobą Maryannę Olszyńską.

Rakowski herbu Lubiec, w ziemi Ciechanowskiej. Jakób i Wojciech Rakowscy, podpisali elekcyą Władysława IV. Zofia Stanisława Broniewskiego małżonka podezaszego Owruckiego.

Rakowski herbu Radwan, w ziemi Warszawskiej i w Płockiem województwie. N. Rakowski, opat Płocki koło roku 1680. Jan proboszcz i dziekan Piłźnieński, lichtarze srebrne dal do ołtarza Ś. Rostki w Krakowie, i bibliotekę swoje kollegio Krakowskiemu 1675.

Rakowski herbu Trzyudar, w ziemi Wiskiej, i w księztwie Litewskiem, piszą się z Rakowa. Idą od Jambrzyków, ale nazwisko od dóbr wzięli. Stanisław na Bogini i Czachał Rakowski, mąż rycerski, którego syn Jan dworzanin i truckasz Zygmunta Augusta Króla, poseł z Mazowieckiego na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z Koroną 1569. roku, *Constit. fol. 172.* był potem starostą Wiskim, splodził dwóch synów, Macieja i Jana: z tych Maciej zostawił także dwóch synów, Kaspra za którym była Komorowska, i Mikołaja cho-

rażego Wizkiego 1636. *Nieszporok. Odrob. stołu fol. 118.* o jego córce namięnienia. Jan, drugi syn Jana, brat Macieja, pojął Dorotę Oborską starościeńką Kiernowską, ta mu powiła trzech synów, Mikołaja w zakonie Soc. Jesu, Wojciecha kasztelana Wizkiego, starostę Płockiego i Uciańskiego, zszedł z tego świata w roku 1617. w Wilnie pochowany: w Wilnie i w Wiśni kościoły wystawił, na domy Boskie i ubogich szkodrobliwę. *Elegus Wilnen. Coll. Z Zofji Paowny.* Pawła kasztelana Wileńskiego córki, którą Wolowiczówna urodziła, miał syna Jana, męża w różnych językach i obyczajach biegłego, i legacę do Anglii wstawionego, był najprzód podskarbin nadwornym Litewskim, potem wojewodą Brześcieńskim, umarł Witeńskim, wieku swego 45. Pańskiego 1639. w katedrze Wileńskiej po śmierci złożony. *Starowol. in Monumenten.* Z Anną Marellą księżniczką Kórecką, która pierwiej żyła z Mikołajem Chlebowiczem kasztelanem Wileńskim, nie miał żadnego potomstwa. Na sześciu kapłanów w Wilnie na zamku fundacęą uczynił, był oraz starostą Mścibowskim i Jąłowskim. Jan, trzeci brat Wojciecha kasztelana Wizkiego, podkomorzy Wizki, pod interregnum w roku 1587. surrogatem Wizkim obrany. *Constit. 1588. fol. 479.* Synów jego trzech zostało, Stanisław proboszcz Pultuski, kustosz Rlecki, kanonik Płocki, nagrobek Wojciechowi kasztelanowi Wizkiemu w Wilnie postawił. Jan dziekan Łomżyński, kanonik Ramieniecki, Dominik w zakonie Kaznodziejskim. Krom tych ei kwitnęli: Jakób podstaroście Kolski, poborea w ziemi Wizkiej 1593. *Constit. fol. 661.* Jędrzej sędzia grodzki Warszawski, syn jego Maxymilian: którego żona Anna Kielpińska. Jan Karol 1674. Tomasz i Wawrzeniec: Franciszek cześnik i rotmistrz ziemi Wizkiej 1704. *Actu Confoed. Sandom.* Mikołaj z Lesniowie Rakowski 1452. *Acta Terrestr. Leopold.*

W r. 1589. w ratyfikacji tranzakcwi Bendzińskich mianowany jest poseł z województwa Mazowieckiego Olbracht Rakowski łonżniczy królewski. — W r. 1778. Jakób podwojewodzi Wizki. — Franciszek komornik ziemski Wizki. — Daniel regent. — Michał burgrabia. — Wojciech regent grodzki Koliński. — Marcin pisarz grodzki Winnicki. — Paweł łowczy Zwi-nogrodzki. — W roku 1788. Ambroży starosta Stężycki. — *Przypisy Krasickiego.*

Rało herbu Pobog, w księztwie Litewskim, patrz **Kalon.**

Ramański herbu Ślepowron. O Ramańskich świadczą księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1624.

RAMEL

HERB

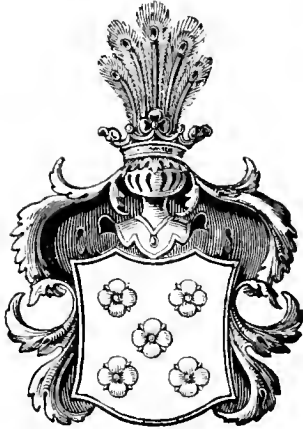
Powinien być mur czerwony o trzech blankach, nad nim gwiazda srebrna w złotym polu, na helmie i koronie cztery pióra pawie, czy inne szachowane czarne i białe. Tym się herbem szczycą Ramelowie w Pomorskiem. Z tych był Henryk Ramel, Króla Duńskiego kanclerz. Otto Ramel u Jana Fryderyka księcia Pomorskiego kanclerz przez lat 18. obadwa w roku 1610. bieg ten życia śmiertelnego zakończyli. Jerzy protonotarius Pomorskiego księcia 1482. roku. W księstwie Brunświckiem Ramel mąż szlachetny, konia pod górą u gałęzi na drzewie uwiązał, który gdy kopytem podkowanym raz i drugi w ziemię uderzył, żyłkę olowną wykopał, po której dokopano się potem olownej góry, z której olowin siła bardzo dobywają: na pamiątkę zaś tego, górę tę Ramelem zowią. *MS. de Famil. Pruss.* N. była za Weiherem, matka Ernesta pułkownika.

Ramsza, w Przemyskiej ziemi: że kwitnęli w r. 1562. świadczy *Rej w swoim Zwierzyńcu*, atoli bliższych czasów Ramsza Paweł z Witebskiem województwem, podpisał elekeją Jana Kazimierza Króla.

RAMULT HERB.

Ma być w polu czerwonym pięć róż białych, takim kształtem ułożonych, jak cynek kości wyrażają, na helmie pawie ogon. Tak go opisał *Paproc. w Gniazdzie fol. 1121. o herb. fol. 569. Okol. tom. 2. fol. 578. Klejnoty fol. 78.* Przyniesiony ten herb z Francji od Baldwina biskupa Kruświckiego, który według *Paprockiego*, tylko rok i to nie cały, na tej katedrze przeżydował 1128. r. według *katalogu Wolborskiego*, siedział lat dwanaście, zszedł z tego świata w roku 1122. Według *Długosza historii*, wstąpił na tę infulę w r. 1111.

RAMULT

HERB.

ustąpił z niej w roku 1128. Pasterz przykładowy i wielą enót ozdobiony. Od brata tedy jego rodzonego, rozpleciona w Polsce familia Ramultów, jeszcze i podziśdzić kwitnie, w Wołyńskiem i Podolskiem województwach. Jan z Zabłojcia Ramult, o którym *Paprocki* pisze, że wiele pism swoich do druku podał, mieć się jednak te tylko widzieć dostało: *De Sacra Poenitentia et ejus partibus, Dialogus, in 12. anno 1571. Cracov. Compendiaria instituendorum nobilium liberorum ratio, dictis et exemplis illustrium Virorum expolita, in 8. Cracov. 1576.* Wojciecha chwali tenże autor w swojej książce, której tytuł *Panosza*. Klemens w zakonie S. Franciszka *de Observantia*, kaznodzieja przez lat 40. świętobliwy, wiele rzeczy przyszłych z ambony opowiadał, i ziściły się; przeniósł się po zapłatę prac swoich koło roku 1564. chwali go *Orichovius dial. de Execut. colloq. 3.* z wielkiej życia pobożności i gorliwości apostolskiej. Mikołaja wspomina *Paproc. o herb.* w roku 1501. *fol. 701.* i drugiego plebana w Cudzcu. Jędrzej z Solca 1589. r. o którym *księgi grodzkie Opoczyńskie*: tenże, czy inny Jędrzej, miał za sobą Barbarę, z Orska Orzecką, z którą miał córkę Jadwigę za Abrahamem Ligezą. Gabryela i Mikołaja, ludzi rycerskich, wspomina *Okolski*. Alexander Mikołaj, oflicyal i kanonik Łucki, proboszcz Jarosławski, pleban Ostrogski, umierając, ostatnią wolą kollegio naszemu 1654. odkazał bibliotekę swoją, i sprzęt domowy: brat jego Jan, dziedzic na Dnietrowicach, żona jego Anna z Trojczyc Trojecka, stolnikowna Przemyśla. Stanisław 1682. r. Jadwiga, żona Maryana Głoskowskiego herbu Korab. *Kromer* o sobie świadczy, że matka jego była tego herbu. Tymże się klejnotem Ramult, szczycą *Czermińscy, Łośmińscy* i *Wiśniowscy*, lubo nieco odmiennie.

Ramult rotmistrz hussarski w Moskwie, Pożarskiego wodza Moskiewskiego z pułkiem zwyciężył, w drugiej potrzebie gdy potwórnego zwycięstwa dociera, zabity. — *Kobierzycki, histor. Wladisl. lib. VII. fol. 112.* — *Niemcewicz, Dzieje Panow. Zygm. III. Tom III.*

Rapacki herbu Warnia. O tych Paprocki, ani Okolski nie pisal: w Przemyskiej ziemi. N. Rapacka księżni Bydgoska zakonu S. Franciszka, kolo roku 1690. N. Rapacki, który zostawil synów trzech, z tych Piotr w duchownym stanie temi czasy żyje, a Franciszek w zakonie naszym pokorne sobie obrawszy życie, dotąd służy Bogu. Prócz tych, są i inisi Rapaccy, ale się herbem Lubicz zaszczycają.

W r. 1788. Ignacy Rapacki komornik ziemski Galiski. — *Przypisy lirasickiego.*

R A P P E

H E R B.

W Prusiech dom starożytny. Z tych Rugelbardus Rappe, podpisał pokój Pruski, u Łuskiego w *Statueie fol. 149.* w r. 1464. Krzysztof kanclerz księstwa Pruskiego 1609. r. dekret komissyi królewskiej podpisał. Otto Ernest, pułkownik królewski, komendant Bialocerkiewski, któremu *Konstyt. 1678. fol. 18.* i 1683. *fol. 11.* każe plaćć jego krwawe zasługi, gdzie też męztwo jego słaui. Herb ich tym kształtem powinien być, jako tu widzisz. Tenże czy inszy Rappe komendant Niemirowski i Sorocki 1695. Są i Ryppowie w Prusiech książęcych, z których Jędrzej Rypp 1612.

Rarog. Walenty Rarog, wielką odwagą przy dobywaniu Smoleńska, wslawiony, na sejmie 1638. r. nobilitowany. O czem *Konstyt. Okol. tom. 3. fol. 360.*

RAROWSKI inaczey **ROR HERB.**

Powinno być sześć cegieł złotych, we trzy rzędy ułożonych, w pierwszym i najniższym powinny być trzy, w drugim

dwie, w trzecim jedna, w polu czerwonym, na helmie nad koroną jabłko złote, nad nim krzyż złoty, które dwa delfiny opasują, głowami na dół, ogonami do góry, z których jeden biały, drugi czerwony, to *Okolski tom. 2. fol. 621*. Takż herb znajdziesz u naszego *Petrasanta fol. 221*. Okazją nabycia tego herbu tę być mieni *Okolski*. Waleczny mąż Rhor nazwany, gdy Budzynia miasta leżącego, w Kroacyi, od Turków opanowanego, z wojskiem, nad którym hetmanił, dobywał, pierwszy na mur wskoczywszy, walić go począł, a potem mężstwem żołnierstwa swego wsparty, zwycięzko go podbił, berło nieprzyjacielskie skruszywszy, miasto na Cesarza odzyskał: za co prawi, też same cegły, które sam był zrzucił, jakim sposobem na ziemi leżały, takim ich w herbie jego ułożono: ostatek, w zaenych dziel swoich nadgrodeł, już potem wzięli. Sześciu potem braci tegoż herbu Rhor, na Szląsku koło roku Pańskiego 1100. kwitnęło, między nimi, Prosper hrabia, kawaler Jeruzolimitański i Maltański, który zszedłszy z tego świata 1107. pochowany w Wiedniu. Drugi Fryderyk, od Kalixta II. Papieża kardynałem uczyniony. Póty *Okolski*; ale ten autor, nie tylko że Budzyn z Węgier do Kroacyi przeniósł, ale też Turków, którzy dopiero w wieku piętnastym, to jest, po roku 1400. Europę najeżdżać zaczęli, jeszcze przed rokiem 1100. już ich chce mieć w Budzynie długo zamieszkających. Dla tego, wątpliwą swoją powieść uczynił. Mikołaj Rhor, miał trzech synów na Szląsku, Jędrzeja na Galowicach, Dawida na Kamiennin, i Jana na Ratajach, dziedziców. Z tych ostatni, sprzedawszy ojcowską w tamtych krajach substancją, do Polski się przeniósł, gdzie od Bartłomieja Laskowskiego, w Wichnińskiej ziemi, kupiwszy w roku 1570. dobra Laski i Grozna nazwane. o czem *Acta Vieluen*. indygenat przez ry-

cerskie dzieła swoje otrzymał, kiedy pod Gdańskiem za Stefana Króla, i indziej, rycersko się potykał, ten pospolitym głosem, miasto Rhor, Rarowskim nazwany, pojawiaszy Działowską, z niej splodził synów pięciu: Karola, Krzysztofa, Jana, Serafina i Bartłomieja. Z tych Karol, z Masłowską w Wieluńskiej ziemi zostawił potomstwo. Jan i Serafin, pod Smoleńskiem, krwią swoją miłość ku ojczyźnie zapieczętowali. Bartłomiej tamże, i w inszych z Chodkiewiczem hetmanem kampaniach, odważnie się potykał, wysłużywszy sobie przez to trzy wsi w Inflanciech, tamże się gniedzicę począł. Krzysztof po obozowych experymentach, złączył się dożywotnie z Anną Bielską, Joachima sekretarza królewskiego córką, z tej miał dwie córki: Katarzynę za Floryanem Inwaldzkim, Zuzannę za Stanisławem Dembińskim; synów zaś czterech: Krzysztofa męża rycerskiego, miał za sobą Krystynę Przyłęcką. Mikołaja, dzie-dzica na Gorkach, wojownika przeciwko Szwedom i Rozakom, Maryna Niewiarowska małżonka jego, w Krakowie na Kazimierzu u Bożego Ciała, umarłego pogrzebła. Joachima, dzie-dzica na Małkowicach, przez dwanaście lat wojenno traktował, i Jana. N. Rarowski, miał za sobą Krystynę Piotraszewską.

Raszanowicz. Stanisław Raszanowicz w Żmudzi pod-pisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Raszkowski herbu Sas na Rusi, piszą się z Raszynia. Prokop Raszko, poseł 1576. na zjazd Jędrzejowski, *Constitut. fol. 246.* w roku 1578. już sędzia Halicki i poborca, *Constit. fol. 353.* w roku 1590. podkomorzy Halicki, poseł na sejm, ztamtąd deputowany do lustracyi dóbr królewskich na Rusi, *Constit. fol. 575.* N. miał za sobą Siecińską herbu Rogala.

Raszowski herbu Grzymała, w Zakroczymskim powiecie, dom starodawny, i w Krakowskim. Zawisza z Raszowa wojski Lubelski 1412. na liście klasztoru *Miechow. u Nakiel. fol. 384.* Paweł Raszowski dziedzic na Sładowie, dwie miał żony. Pierwszą Janowską, podsędka Krakowskiego siostrę, drugą Strusownę, Erazma córkę, z ohiema potomstwo zostawił. Jana także dwie były małżonki, od pierwszej była córka Jadwiga za Zygmuntem Myszkowskim, *Acta Castr. Crac. 1650.* druga żona była Zofia Zbylitowska, córka podsędka Krakowskiego, z którą zostawił Piotra, Wacława, Stefana, Barbarę i Zofią: ten Jan przed śmiercią 1626. został katolikiem, leży w Pińczowie. Tomasz w Troidenowie, mila od Krakowa, trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Malgorzatą Czerską, drugi raz z Achlerowną, trzeci raz z Mękarską, zostawił potomstwo. Alexander brat tych, z Anną Zukowską miał dzieci. Jan synowiec tych, z Belinianką na

Podgorzu zostawił potomstwo: póty *Baranowski*. Jan Raszewski burgrabia Ostrzeszowski 1568. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Zofia była za Janem Mrozowickim, Krystyna za Adamem Ożarówskim. Stanisław pisarz grodzki Sandomierski 1679. Są też i Raszocki z Raszocie w Krakowskiem. Mikołaj Raszewski chorąży Trembowolski 1735. r. N. miał za sobą Maryannę Niewiarowską.

W r. 1778. Józef Raszowski miecznik Lubelski. — *Krasicki*.

Raszten, w księstwie Zmudzkiem, Jan Raszten podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Raszyc herbu Wieże, na Szląsku, to jest powinna być Wieża okrągła, z której blanków, dwie inne wieżyczki z blankami na wierzchu powstają, w każdej z nich okno jedno, na helmie także wieża. *Paproc. w Stambuch Szląski*, gdzie w dedykacyi powiada, że ten herb nabyty za Bolesława Króla (rozumieć Krzywoustą) kiedy przodek domu tego, do Nowego zamku nad Odrą rzeką leżącego, a od nieprzyjaciela ścisło w koło oblężonego, nie tylko że się sam przedarł przez obóz nieprzyjacielski, ale też takim go sercem nieustraszony bronił, że nieprzyjaciel zwątpiwszy, żeby go mógł kiedy dostać, ustąpić w zad musiał. Za tę tedy przysługę, od Pana swego tym klejnotem nieczony. Z tego domu kwitnęli w r. 1255. Otto i Rudolf Raszycowic, którym Władysław książę pozwolił prawa Magdeburgskiego, na dobrach Rudniku, Wośnicy, Medarach, i Stryjbrniku. W roku 1307. Piotr Raszyc, Leszka księżęcia konsyliarz, i jego syn, w roku 1343. konsyliarz Mikołaja księżęcia Raciborskiego i Opawskiego. W roku 1607. Jerzy z Raszyc sędzia ziemski księstw Opolskiego i Raciborskiego, i jego bracia, którym *Paprocki swój Stambuch Słęski* przypisał. Przydaje tamże, że Rozłowscy, Osyńscy, Boryńscy, Weprewski, tegoż są domu i herbu, i wszyscy od przodków Raszyców poszli, ale od dóbr, na których osiedli, inszych każdy z nich nazwisk nabył. Był w r. 1607. Rasper Rozłowski, dziedzic na Adamowiecach, sędzia ziemski księstwa Opolskiego i Raciborskiego; nie tylko zaś w Szląsku, niektórzy z nich dziedziczyli, ale i w Morawie i w Polsce. To *Paprocki*.

Ratowski. Ratowska była za Stanisławem Gozdzkim, Tomasz pisarz ziemski Braclawski 1674. N. Ratowski z Orszy, deputat na trybunał Litewski 1740. N. Ratowska, żyje z Wieniawskim chorążym Przemyślkim, tej brat rodzony Reformat.

W r. 1778. Józef Ratowski miecznik Trembowolski. — Jan regent ziemski Piński. — *Krasicki*. — *Malachowski w Zbiorze nazwisk Szlachetnich* do herbu *Junosza* familią tę podciąga. —

RATULD

HERB.

Powinno być pół pierścienia złotego, do góry końcami obróconego, w środku jego krzyż, w polu czerwonym, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisują *Paproc. o herb. fol. 587. Okol. tom. 2. fol. 579.* różni się w tem od herbu Szeliga, że w Szelidze powinno być pół księżycy niepełnego, a w nim krzyż, a na helmie pawi ogon. Z jakiejby okazyi ten herb był nabyty, żaden nie pisze, tylko na to się zgadzają, że kiedyś hrabiów Ratuldów można kwitnęła familia, którzy w r. 1296. *jus patronatus* opatowi Czirzyckiemu ustąpili do kościoła S. Jana we wsi Gora. Pisali się kiedyś z Skrzydlua, potem za Razimierza III. kontrowersyą mieli, w roku 1477. o wieś Szallary, która im jednak, za pokazaniem prawa do niej, wrócona była. Atoli zszedł już ten dom dawno: bo Marek Ratuld nie zostawił tylko córkę jedynaczkę, która poszedłszy za Jana Pieniązka, sędziego Krakowskiego, starostę Saudeckiego i Nowotargskiego, wszystkie fortuny w dom Pieniązków przeniosła. Piszą też nasi pisarze Ratuldów herbu Działosza, ale tamtychże samych położyli, o których tu mówią. *Paprocki o herbach*, Ratuldów już pod herbem Szeliga, już pod Ratuldem położył, ale to musi być omyłka z podobieństwa obudwu tych herbów.

Ratyński. Ratyńska Maryanna, była za Bartłojem Włodkiem.

W r. 1778. Felicyan Ratyński łowczy Miński. — W r. 1788. Ignacy koniuszy. — *Krasicki.*

RAUTENBERG HERB.

Powinien być haran w lewą obrócony, w pół od nóg i brzucha ostrzyżony, na helmie zaś i koronie, pół barana; tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich*, bo *Paprocki* i *Okolski*

o nich mileżą. Używają go Rautenbergowie w Prusiech. Nie wiem czy tu należy Ludwik Rauter, najwyższy konsyliarz w Prusiech, i regens księstwa Pruskiego, pierwszy podpisał dekretu komisji królewskiej 1609.

Rawa. Rawa Jerzy, rotmistrz Rajtarski, dla mężstwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol. 40.*

RAWICZ

HERB.

Powinna być Panna rozczesana, w koronie na głowie, ręce obie do góry rozszerzone i trochę podniesione mająca, w sukni, tylko po ramiona gołe ręce, siedząca na niedźwiedziu czarnym, w lewą tarczy bieżącym, prawa noga przednia, jak do biegu podniesiona n niego, w polu złotem; w helmie nad koroną, między dwiema jeleniami rogami, pół niedźwiedzia większe, obróconego w lewą tarczy, jakby siedzącego, nogę przednią spuścił, w prawej różą trzyma. Tak go opisał *Paprocki o herb. fol. 428. Okol. tom. 2. fol. 581.* Początki tego herbu, w Anglii zakładają; gdy bowiem Król Angielski schodząc z tego świata, syna jednego i córkę zostawił, której w posagu, wszystkie ruchomości, a między niemi, skarby królewskie odkazał: brat jej, który się był został przy Królestwie, po śmierci ojcowskiej, widząc, żeby był tak wielkich skarbów postradał, gdyby była siostra jego za granicę za męża wydana, ile, że możni i potężni o nią konkurrowali Panowie, za poradą swych Panów, dał ją na pożarcie drapieżnemu niedźwiedziowi, wszakże ten, za sprawą Boską, nie tylko jej najmniej nie szkodził, ale też ulasiwszy się, stopy jej lizal, tak dalece, że go pasem swem okielznawszy, na nim z tarasu wyjechała. O czem gdy znać dano bratu jej, przeprosiwszy ją, wydał w małżeństwo księżęciu Lotaryńskiemu, z którym gdy splodziła kilku synów, o to się postarała, iż im ten herb nadano. Ci rozbie-

zawszy się, czy też ich potomkowie, po różnych krajach, do Czech też niektórzy zaszli, a ztamtał do Polski: to *Paproc.* i *Okol.* i inni.

Wiele domów jest w Europie, które niedźwiedzia w herbie zażywają. A najprzód *Familia Caesarinorum*, jako świadczy *Ulysses Aldrovandus tom. 1. lib. 2. Ornith.* czego popiera *Historja o Papieżach Rzymskich i o Kardynałach*, nosili Orła z rozciągniętymi skrzydłami, na kolumnie stojącego, do której uwiązany był niedźwiedź. Z tej familji było czterech kardynałów, Julianów dwóch, i dwóch Alexandrów, z których jeden Julian, Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, na wojnę przeciwko Turkom namówił, z którym razem pod Warną zginął 1444. Z tych także Prosper Caesarinus Columa, z Włoch wyniółszy się, i z innemi Panami Rzymskimi, w księztwie Litewskim osiadł. Ursynów także familją, do tegoż herbu, to jest do niedźwiedzia, niektórzy ciągną, ale się myślą, bo zdawna się różą pieczętowali; o czem mówiło się pod herbem Poraj. *Bisciola t. 1. Horarum subseciv. l. 20. c. 23.* opisuje statwę człowieka zbrojnego wszystkiego, ta w jednej ręce prawej trzymała różą, w drugiej lewej szalę, na piersiach jej był niedźwiedź wspięty; jedni z Jerzym Spalatin twierdzą, że to była statua Hermana, sławnego wodza Niemieckiego, drudzy, że Arminina wielkiego wojownika, o którym *Vellejus lib. 2. Histor. Juvenis genere nobilis, manu fortis, sensu celer, ultra barbarum promptus ingenio Arminius, Sigimeri Principis gentis ejus filius, ardorem animi vultu oculisque praeseferens, assiduus militiae Romanae comes, et jam Civitatis Romanae jus, equestremque consecutus gradum. Hic ille Arminius, qui invictissimas Romanorum legiones tres, totidemque alas, et sex cohortes, occisione deletit, ipsumque exercitus Principem Quinctilium Varrum, ut sibi manus afferret, compulit.* W Bawaryi, familia Hacloderyuszów, z tabliczką złotą na szyi niedźwiedzia w herbie nosi. Bern miasto w Szwajcarach, na czterech nogach niedźwiedziem się szczyci. Sangalienses i Abbatiscellenses, niedźwiedziem wspiętym do góry. *Gesnerus.*

Długosz w historyi swojej lib. 4. w roku 1100. pisze, że Wawrzeniec Lorek, Bożej nazwany, z familji Rawitów, od Bretysława księcia Czeskiego urażony, że całą jego familją z państw swoich rugował, zabił go, na którego miejsce, gdy Borzywoj brat jego rządu Czeskie objął, Bożejowi i Mutynie bratni jego rodzonemu, darowawszy zabójstwo, do łaski przywrócił, i dobra te oddał Bożej, Saucz, Mutynę, i Lewtomorzyce 1101. r. atoli Światopelk książę Czeski, w roku 1108. Mutynę, i z dwiema synami jego, Bożejem i Borsza-

kiem, także Unisława i Domisława. wszystko to Rawiczanie byli, pozabijać kazał. czem przerażeni drudzy tegoż domu familianci, do Polski się wynieśli: przyjął ich mile Bolesław Krzywousty Król Polski, i w dobra ich w Rawskim województwie opatrzył, gdzie wiele zamków i miast połundowali. i familią swoją w tym tam kraju rozplenili. W następującym potem roku, Jan Czysta, z namowy Krzywousty, zabił Swiatopelka księcia Czeskiego: to *Długosz loc. cit. Cromer lib. 3. et 5.* i inni za nimi historycy nasi. Atoli *Paprocki w Ogrodzie fol. 183. Balbinus Epitom. Rer. Bohem. lib. 2. c. 9.* poświadcza i *Bielski*, że to nie Ursovitye byli, jako chce *Długosz*, ale Wersovitye, nie Rawiczanie, ale Werszowcy: a drudzy, już ich Ursovitas, już Wersovitas piszą. w czem się myślą, bo inszy jest herb Wiersza, inszy Rawicz. Lepiejby tedy mówić, że i herb ten i familianci jego, jeszcze za monarchów pogańskich w tej ojczyźnie kwitnęli. Z tych Prandota był wojewodą Rawskim 1230. drugi tegoż imienia 1260. trzeci 1394. czwarty 1440. jako się mówi w pierwszym tomie. Tomisław także wojewodą Sandomierskim w roku 1325. Prandota z Żelazny wojewodą Płockim, w roku 1452. Sylwester albo Lassota, proboszcz Szkalmirski, tegoż herbu, pisał się z Zdziechowa, ten po zejściu Jana Rzeszowskiego herbu Półkozic, areybiskupa Lwowskiego, już był zgodnie od kapituły Lwowskiej, na jego katedrę obrany: atoli Władysław Jagiello Król Polski, w roku 1436. na instancją Heliasza księcia Multańskiego, Sylwestra z tej infuły strącił, a na miejsce jego wysadził Jana z Szprowy Odrowąza. O czem *Długosz w swojej historyi libro 12. tom. 1. fol. 691.*

Herbowni.

<i>Baranowski,</i>	<i>Galimski,</i>	<i>Justkowski.</i>
<i>Biedrzycki,</i>	<i>Gano Lipski.</i>	<i>Jeziorowski,</i>
<i>Bielski,</i>	<i>Gawroński.</i>	<i>Kamieński,</i>
<i>Biubink,</i>	<i>Gniewosz,</i>	<i>Karwowski,</i>
<i>Boguski,</i>	<i>Gotyński,</i>	<i>Kiemlicz,</i>
<i>Boryszewski,</i>	<i>Gorski,</i>	<i>Kłoczewski,</i>
<i>Celgowski,</i>	<i>Gowarczewski.</i>	<i>Kosecki,</i>
<i>Chobrzyński,</i>	<i>Goworek,</i>	<i>Kosiński,</i>
<i>Czerski,</i>	<i>Grądzki,</i>	<i>Kostro.</i>
<i>Czysta,</i>	<i>Grot,</i>	<i>Kraśnicki.</i>
<i>Dąbrowski,</i>	<i>Grotowski.</i>	<i>Kurosza,</i>
<i>Dębiński,</i>	<i>Gut,</i>	<i>Lasota.</i>
<i>Demiński,</i>	<i>Jarocki,</i>	<i>Lewicki,</i>
<i>Dergon,</i>	<i>Jasieński,</i>	<i>Linowski,</i>
<i>Drzewiecki,</i>	<i>Jasilkowski,</i>	<i>Lipicki,</i>

<i>Malgiewski,</i>	<i>Przyjemski,</i>	<i>Szydłowski,</i>
<i>Męczyński,</i>	<i>Pszczyński,</i>	<i>Tadejowski,</i>
<i>Melgiowski,</i>	<i>Rąblewski,</i>	<i>Trzeciński,</i>
<i>Michowski,</i>	<i>Raciborski,</i>	<i>Warsz,</i>
<i>Mikulowski,</i>	<i>Radziejowski,</i>	<i>Węgrzynowski,</i>
<i>Niedzialkowski,</i>	<i>Reszezeński,</i>	<i>Wilkowski,</i>
<i>Niemczewicz,</i>	<i>Rogoliński,</i>	<i>Wisimirski,</i>
<i>Niesielkowski,</i>	<i>Rokicki,</i>	<i>Wojeński,</i>
<i>Noskowski,</i>	<i>Rudziński,</i>	<i>Wojeżyński,</i>
<i>Nowomiejski,</i>	<i>Rusiecki,</i>	<i>Wolski,</i>
<i>Nożowski,</i>	<i>Sanborzecki,</i>	<i>Wolmiński,</i>
<i>Okolski,</i>	<i>Siedlecki,</i>	<i>Wolucki,</i>
<i>Olędzki,</i>	<i>Skawiński,</i>	<i>Woźnicki,</i>
<i>Olszewski,</i>	<i>Skinder,</i>	<i>Zaborowski,</i>
<i>Oski,</i>	<i>Skowieski,</i>	<i>Zuczkowski,</i>
<i>Ostrowski,</i>	<i>Stupecki,</i>	<i>Zaluski,</i>
<i>Otrembus,</i>	<i>Suopkowski,</i>	<i>Zawada,</i>
<i>Owsiany,</i>	<i>Solomerecki,</i>	<i>Żelazo,</i>
<i>Ożarowski,</i>	<i>Stecki,</i>	<i>Ziemacki,</i>
<i>Ożga,</i>	<i>Suliszewski,</i>	<i>Żołędkowski,</i>
<i>Podczaski,</i>	<i>Sum,</i>	<i>Zwan.</i>
<i>Prusiński,</i>	<i>Szczerba,</i>	

Duńczewski, Kuropatnicki, Malachowski i Wielądek następujące familie równie do herbu Rawicz podciągają:

<i>Bilbink,</i>	<i>Męciński,</i>	<i>Strachocki,</i>
<i>Depult,</i>	<i>Mitrowski,</i>	<i>Szaciński,</i>
<i>Fribes,</i>	<i>Modliszewski,</i>	<i>Warszawski,</i>
<i>Kieniewicz,</i>	<i>Niesulkowski,</i>	<i>Wyszomirski,</i>
<i>Kochan,</i>	<i>Prandota,</i>	<i>Ziemak.</i>
<i>Lasotowicz,</i>	<i>Przystalowicz,</i>	

Raykowski, w województwie Inowrocławskim.

Raymir herbu *Abdank*, w Łukowskiej ziemi było dwóch braci rodzonych Raymirów za czasów *Paprockiego*.

Rayski herbu *Kietlicz* na Szląsku. N. Rayski sędzia Oświecimski, którego córka Anna, była za Mikołajem Brandyszem, sędzią Zatorskim i Oświecimskim. Achaey podstarości Oświecimski, z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy Lwowski. *Constit. fol. 2.* Tenże czy inszy podsedek Zatorski, z sejmu 1661. r. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol. 26.*

Rayski herbu *Korab*, w Kaliskiem województwie, jedną z ich dzielnicą z Radlickimi. Z tych Jan Rayski, dziedzic na Raysku, zmarł w roku 1578. Katarzyna była za Zawadzkiem Tomaszem Światopelkiem.

Rayski herbu *Jelita*, z Polski niektórzy się z nich wyniosłszy, w Litwie osiedli. Melehior Rayski z sejmu 1590.

komissarz do granic, między Podlaskiem i Brześciańskiem województwy. *Constit. fol.* 683. Stanisław sekretarz królewski w Brześciańskiem, Jan w Wileńskiem 1648. N. podkomorzy Wilkomierski. Poteneyanna, Jana Kamińskiego kasztelana Mścisławskiego małżonka 1644. N. Mikołaja Dorohostajskiego wojewody Połockiego, Henryk cześnik Połocki 1674. r. żona Łatycezyńska. Alexander stolnik Starodubowski. Anna, Mikołaja Rzycezewskiego małżonka.

Razek herbu *Abdank*, czy nie **Raezek**. *Paprocki*. Paweł Raezek na weselu Zamojskiego z kopią gonil.

Rdułtowski herbu *Drogosław*, z Łęczyckiego województwa niektórzy z nich osiedli w Nowogrodzkim. Jan Rdułtowski z Radzikowa na Cudnikach i Rdułtowie, skarbnik Mozyrski, potem podkomorzy Derpski: synowie jego z Protaszewiczowny, Michał podczaszy Czerniechowski, i Krzysztof: póty *Kojalowicz in MS.* bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, ale ponieważ się z Radzikowa piszą, toćby się raezej miało mówić, że do Ogończyków należą, jako i Radzikowscy, które herby są sobie podobne. N. podczaszy Miński, córka jego Eleonora, była za Bazylim Filipowiczem stolnikiem Rzezyckim. Jan Michał 1674. Paweł 1648. Piotr w Mińskiem 1674. Jan na Rdułtowie Rdułtowski, sędzia ziemski Nowogrodzki, pojął Helenę Wańkowiezównę stolnikównę Mińską, z którą spłodził dwóch synów, Antoniego terażniejszego sędziego grodzkiego Nowogrodzkiego, i drugiego Leona, córek cztery, Eleonorę, Alexandrowi Sowiezowi Korsakowi, podstolemu i pisarzowi grodzkiemu Nowogrodzkiemu, Judytę, Benedyktowi Bohuszewiczowi, skarbnikowi Mińskiemu, Barbarę, Janowi Haraburdzie łowczemu Nowogrodzkiemu, zaślubione. Zofia jeszcze Panną. Eleonora z Rdułtowie chorążanka Zatorska, była za Wojciechem z Dziergowa Mikłaszewskim. Jan, najprzód kasztelan Witebski, które krzesło wziął po Jerzym Tyszkiewiezu, wziął potem w roku 1739. po śmierci Niezabittowskiego, kasztelanią Nowogrodzką.

W roku 1778. Chryzostom Rdułtowski chorąży Nowogrodzki.

Zona jego *Rzewuska* chorążanka Litewska — z tej córka za Rzewuskim wujem rodzonym. — *Kwasicki*.

Rdzawski z Rdzawy, Marcin Rdzawski, córka jego Anna, była za Tomaszem Trembeckim. *Acta Castr. Cracov.* 1602. Jan Soe. Jesu zabity od Kozaków.

Rębieliński herbu *Lubiec*, patrz **Rembieliński**.

Ręclawski. N. Ręclawski, miał za sobą Klemantynę, *MS. de Famil. Pruss.*

Ręczajski herbu *Rogala*, w Mazowieckiem województwie. N. Ręczajski, z Jadwigi Dzierzgowskiej wojewo-

dzauki Mazowieckiej, syn jego Wojciech kasztelan Warszawski, starosta Derpski i Rowalski: *Kazanie Pamiątka*: z sejmu deputat do kwarty Rawskiej. *Constit.* 1589. fol. 561. *Bielski* o nim pisze fol. 783. że Moskwę, chcąc ubiec Pleszków, poraził, 150 ich na placu położył, sześćdziesiąt pojmał. *Konstytucya* 1593. fol. 650. successorom jego każe z skarbu oddać sumę, którą był dał na potrzeby tej ojezyny. Hieronim archidyakon Krakowski, proboszcz Piotrowiński, kanclerz u Maciejowskiego kardynała, kustosz kielecki, *illustri prudentia, facundiaque, juris peritia singulari, innocentiā morum praestanti*. Sekretarzem był legacyi od Zygmunta III. do Pawła V. Papieża, OO. Karmelitów Bosych w Krakowie, rzeczy swoich ruchomych, ostatnią wolą, dziedzicami uczynił, którym na kościół Ś. Michała, pierwszy kamień położył w r. 1611. kędy też po śmierci złożony. Wojciech 1683. Jedną ich dzielnicą z Łaskiem.

Rędzina herbu *Eada*, w ziemi Warszawskiej.

Regowski herbu *Abdank*, w Sandomierskiem województwie, w powiecie Radomskim. Felix Regowski opat Sieciechowski, gdzie i nagrobek jego widzieć, a pod nim drugi, brata jego Jana, męża sławnego i rządowego. Mikołaj trzeci brat ich, miał za sobą Annę Siedlecką, z której zostawił potomstwo. Stanisław, czwarty ich brat, w ziemi Chełmskiej osiadł. Seweryn podwojewodzy Chełmski, z sejmu 1627. pobora. Samuel podczaszy Chełmski 1661.

Regulski, w ziemi Warszawskiej. Jan Pusz na Regulach, i Maciej Razimierz i Stefan, Regulsey 1674. N. miał za sobą Jurecką Annę. Jadwiga była za Adamem Rychłowskim.

Ręka w herbie. Ręka z koronką, patrz *Betman*. Ręka z pochodnią gorającą, patrz *Połota*. Ręka świni pysk rozdzielająca, patrz herb *Świnka*. Ręka z obloku mieczem zamieszona, patrz *Pogonia 4to*. Ręka z korony z mieczem na dół, patrz *Brandys tom. 2. fol. 265*. Ręka z kitą, patrz *Krzycki*. Ręka przez łokieć strzałą przeszyta, patrz *Sapieha*. Krom tych, *Okolski tom. 2. fol. 603. Klejnoty fol. 106*. Ila i mnie się w Dubnie dostało widzieć między herbami książęcemi, *2do loco*, rękę, po ramię zbrojną, prawą, w polu czerwonym, która na prawy bok tarczy trzymała trzy strzały, dwie pobocznie na krzyż złożone, żeleżem na dół obrócone, trzecia we środku ich prosto ułożona, ostrzem do góry, wszystkie złote, pióra u nich srebrne. Ten herb nadany od książąt Litewskich, gdy albowiem Tatarzy haraczę się od Litwy domagali, ci chcąc się z tej niewoli wybieć, posła do nich wysłali z wypowiedzeniem wojny, ten gdy odważnie, na znak wojny, trzy strzały im oddał, w nagrodę swej przysługi, wziął w herbie

też same strzały: to *Okol.* domysł z *Stryjkow. lib. 6. f. 269.* gdzie o Erdziwile pisze. Ktoby się jednak tym herbem zaszczycał, żaden nie namienia. W kościele także Miedzyrzeckim OO. Franciszkanów pod Ostrogiem, jest także ręka, która na lewy bok tarczy, i tylko dwie strzały trzyma, na krzyż złożone, ostrzem na dół. Tenże *Okol. tom. 2. f. 605.* kładzie herb taki, gdzie ręka na prawy bok tarczy trzyma krzyż, na helmie zaś jest kogut, i przydaje, że ten herb przyniesiony z Franeyi przez marszałka w Prusiech, który pod wojnę Krzyżacką poległ na placu: *Biel. fol. 299.* ale i tu familianta żadnego nie przypisał Okolski, dla czego i ja rycin tych herbów nie kładę.

Reklewski herbu Gozdawa, w Poznańskim województwie i indziej. Jan z Reglewic chorąży Czerski 1436. u *Łaskiego w Statucie fol. 140.* Jakób w Sandomierskiem, którego syn Jan 1598. podstarości Opoczyński. *Acta Castr. Opoczneu.* Wojciech cześnik Sandomierski 1660. Wacława córka Maryanna, była za Michałem Mietelskim. N. miał za sobą Cielecką, z której córka za Tchorzewskim, Zygmunt w ziemi Liwskiej 1674. N. Antoniego Jarzyny małżonka.

W r. 1778. N. Reklewski skarbnik Pilźnieński. — *Kwasicki.*

Rekuc herbu Leliwa. Monwidowicz, syn Jana Monwida wojewody Trockiego, spłodził syna Rekucia, od którego początek wziął dom kniaziów Rekuciów, dziedziców na Krozach; są i w Mińskim województwie, z których Salomon Rekuc Władysława IV. Paweł Jana Kazimierza podpisali elekcyę, to *Kojal. in MS. bo Paprocki i Okolski* o nich niewiedzieli.

Rembieliński herbu Lubieź, w Mazowieckiem województwie. Felix Rembieliński, kanonik Gnieźnieński i Łowicki, mąż ludzki i pobożny, umarł 1527. któremu synowiec jego Jan, kanonik Gnieźnieński i Łęczycki, nagrobek w Gnieźnie wystawił. *Starowol. in Monum.* i znowu w roku 1578. kwitnęli, Jan Rembieliński J. U. D. i Felix, kanonicy Gnieźnieńscy. *Acta Synod. Petrie.* N. Rembieliński miał za sobą Nadarzyńską, z której córka Weronika, dostała się w małżeństwo Uchańskiemu, staroście Chełmskiemu. Jakób pojął Gołyńską, którego córka z niej Emereneyanna, wydana za Jędrzeja Lipskiego herbu Łada. S. Rembieliński, żona jego Bykowska 1693.

W r. 1778. Franciszek Rembieliński viceregent Krasnostawski.

— W r. 1788. Rajetan żupnik Ciechanowski. — *Kwasicki.*

Rembiewski herbu Jastrzębice, w Sieradzkiem i Belzkiem województwach, piszą się z Rembiszowa. Przydomki mają Kruszyna. Niewiem czy nie tu należy Kruszyna z Galowa, jeden z panów Podolskich, którzy Podole w roku

1430. od Litwy oderwawszy, do Polski przyłączyli, o czem *Kromer lib. 20. Biel. i Strykowski. N.* Rembiewska, była za Brzozowskim chorążym Gostyńskim. Jadwiga za Walewskim, matka podkomorzego Sieradzkiego. Jędrzej poborca w Sieradzkim 1647. *Constit. fol. 46.* Zofia, Albraхта Zeleńskiego Doliwcyzka małżonka.

Rembiewski herbu Rogala, w województwie Płockiem. Marcin Rambiewski, Poznański i Płocki kanonik w r. 1524. na *przywileju Collegiaty Łowickiej.*

Rembowski herbu Ślepowron, w ziemi Ciechanowskiej. N. kasztelan Ciechanowski. Gabryel rotmistrz i żołnierz sławny. N. miał za sobą Konstancją Ciemniewską. Jakób Rembowski stolnik Zakroczymski. Według genealogji Krasieńskich, poszli od Sławka Krasieńskiego, sędziego Rozańskiego, z którego piąciu synów był Stesław, temu że się działem dostał Rembów, od niego on i potomkowie jego nazwani Rembowsey.

REMBOWSKI

HERB.

Powinien być w polu czerwonym oszczep albo rohatyna, z galką i jedwabną strefą, ostrzem do góry prosto postawiony, i dwie strzały na krzyż złożone przez oszczep, takim kształtem jak w herbie Jelita, w helmie nad koroną orle skrzydła czarne, tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich*, i jam widział w kościele Peplińskim: bo *Paprocki* i *Okolski* o nich niewiedzieli. Przodek domu tego, urodziwszy się w województwie Lubelskiem, do Prus przyszedł, pojawiwszy Tuczyńską de Wedel, spłodził trzech synów. Jeden z nich w wielkim Turzu nięszkał, miał córkę jedną, Michałowi Konarskiemu wojewodzie Pomorskiemu, staroście Grudziądzkiemu i Hamelsztyńskiemu, zaślubioną, synów zaś trzech: Leonarda opata Peplińskiego; Jerzego, któremu Małzewko działem się dostało, tego tylko

trzy córki zostały, jedna zmówiona była z Sebastyanem Jasińskim w Ostrowitym, druga z Marcinem Dulskim, trzecia z Łukockim; i Wojciecha, tego te córki były, Rossowa, Niewieścińska, Lokowa, Anna Boehlińska, a potem poszła za Stanisława Bartlińskiego, synów zaś trzech. Lenard opat Pepliński, blisko lat 40 komissarz zakonu Cystereyeńskiego, ojczyźnie dobrze zasłużony, umarł 1649. Adryan dworzaniu i sekretarz królewski, od Żygmunta III. posel do Selima wtórego Cara Turckiego, którą legacya, z pochwałą wszystkich, godnie odprawił, i pewnieby był wysoko urosł, tak dla swoich zasług, jak też dla miłych i przyjemnych obyczajów, gdyby była śmierć wątku życia nie przerwała, która przypadła na rok 1646. pogrzebiony w Peplinie z marmurowym nagrobkiem, od Leonory de Langnaun małżonki jego wystawionym, która zszedłszy z tego świata 1649. tamże pochowana, ta najprzód była za Gissą; Adryanowi powiła trzech synów, z tych Krzysztof, miał za sobą Dorpowską z Krowieczyna herbu Junosza, z której miało być dwóch synów, na Suminie i Sycyminie dziedziców. Były i siostry cztery Krzysztofa i Adryana, ale znać nie rodzone, jedna za Jerzym Czarlińskim, druga za Wojciechem Białochowskim, trzecia za Janem Wolfem, czwarta za Mroczyńskim. Drugi syn z Tuczyńskiej osiadł w małym Turzu. Trzeci Krzysztof, z matki Łukockiej urodzony, złączył się był dożywotnie z Bystramowną, urodzoną z Rabiarki, z której córka jedynaczka, poszła za Jędrzeja Branta, i wniosła w dom Brantów Rokocin. N. przeorwsza w Żukowie zakonu Ś. Norberta, życie pobożne zakończyła w roku 1698. Ignacy miał za sobą Barbarę Prusakównę, z tej synowie, Józef i Jakób, i córka Maryanna, Stanisława Jasińskiego sędzica Puckiego żona.

Remer, w księztwie Litewskim. Jan Remer miał za sobą Annę Koniecką. Stefan w Wilkowiskiem 1674. N. generał artylleryi Litewskiej, o którym *Konstytucya* 1690. f. 11. Mateusz chorąży Trocki 1703. N. Rejmer miał za sobą Zuzannę Kołontajównę.

Remiesz, w księztwie Litewskim, w powiecie Lidzkim, kwitnęła niegdy można familia Remieszów, dziedziców na Lipniskach.

Ren, w Żmudzi Jerzy Ren 1621.

RENARD HERB.

Powinna być liszka żółta, w prawą tarczy bieżąca, z ogonem do góry zadartym, w polu modrem, na hełmie nad koroną skrzydło orle białe. Ten herb nadany Janowi Renardowi, pod-

RENARD

HERB.

stolemu Nurskiemu, staroście Tyszowieckiemu, pułkownikowi gwardyi królewskiej, a potem feldmarszałkowi wojsk Saskich. między rycerstwo Polskie policzonemu, przez konstytucyą sejmu Grodzieńskiego, w roku 1726. od Augusta II. Króla Polskiego, od którego wzięli także przywilej na Baronatum, kędy o nich powiada, że z Francyi ta familia do Polski przyszła, że miał brata ten Jan Benedykta, rotmistrza w wojsku Polskiem, że dwóch synów jego zostało, Jakób Antoni, i Jan Piotr, że siostra Jana, była za Klaudyuszem Henrykiem Morel, z której córka Maryanna Orzelska, księżna Holsztyńska.

Replński herbu *Pogonia Polska*, w powiecie Wolkowskim.

Rescius. Stanisław Rescius, na dworze się kardynała Hozjusza wychowawszy, znać było w całym życiu jego, jakie tam wziął do wszystkich enót i nauk ćwiczenie: znać i z tego, co o nim napisał Baronius kardynał *in Notis ad 7. Maji*, gdzie o nim tak mówi: *Stanislaum Rescium S. R. E. Protonotarium, optimi illius atque doctissimi Stanislai Cardinalis alumnum, ob morum egregiam integritatem et insiguem eruditionem, plurimi facio. Lipsius także Epist. Select. Centur. singul. ad Italos et Hispanos, et ad Rescium Epist. 12.* jego nauce osobliwsze elogium zapisał: jakoż znacznie się wydatuje w różnych od niego na świat księgach wydanych. Imo. *De Atheissimis et Phalarissimis Evangelicorum, libri duo, Neapoli in 4to 1596. ubi in primo libro ostendit, quomodo Evangelici Scripturam, fidei symbolum etc. corruperint perverterint etc. altero libro agit de crudelitibus illorum in templa, monasteria, bona Ecclesiastica etc. Addidit Paraencsim ad Equites Polonos, quod libertati Poloniae non indecens sit, parere Ecclesiasticis legibus. 2do. Paraphra-*

*sis in septem Psalmos Poenitentiales, Cracov. 1591. in 12. Accessit ejusdem Panegyricus de Victoria de Turcis, ad Naupactum obtenta. 3tio. De rebus in Electione, profectio, Coronatione Henrici Regis Poloniae, in Gallia et in Polonia gestis, Romae 1574. 4to. Rozmowa o śmierci człowieka z duchem, ex latina, qua auctor scripsit, linguaque Polonice reddita a M. A. S. et 1675. impressa in 4to Crac. 5to. Vita Stanislai Hosii Cardin. et Episcopi Varmiensis, Romae 1587. 2do Olivae 1680. in 8vo, ubi appositu est Relatio de transitu et dormitione ejusdem, ab eodem Rescio conscripta, et Parisiis impressa 1582. in 8vo, separatim. 6to. Spongiu pro Societate Jesu, 1590. in 4to Crac. quam commemorat cum laude Sachinus Hist. Soc. par 5. lib. 10. num. 85. Listy jego niektóre znajdziesz in Tomo 2do Oper. Hosii Cardinalis, ad finem. Święty też Karol Boromeusz kardynał, w liscie swoim do niego, który widzieć między innymi tego świętego listami, w Antwerpji, w roku 1623. wydrukowanemi, sławi jego *eximiam animi simplicitatem, et ad Jesu Christi nomen amplificandum, studium.* Henryk Król Polski szczególnie go sobie poważał, i między sekretarzów go swoich policzywszy, do Francyi go z sobą zapraszał, bo i sam już był z Polski wyjechał, po śmierci brata swego Króla Francuzkiego. Syxtus V. Papież, *Utriusque signaturae* referendaryą go uzcil. Zygmunt III. Król Polski, krom dziekanji Warszawskiej, kanonji Warmińskiej, opactwo mu Jędrzejowskie konferował, i między synów koronnych go policzywszy, w różnych go legacyach i interesach, jako doświadczonej roztropności i dzielności męża, zażywał: osobliwie do Syxta Papieża względem kanonizacyi S. Jaeka, w roku 1589. *Severin. in S. Hyacin. lib. 4.* Do Neapolu także, względem pensyi Barskiej, kędy się z światem pożegnał w roku 1600. 3. Kwietnia, trochę przedtem bibliotekę swoją *Domui Professae Cracoviensi Soc. Jesu,* w osobliwsze księgi obfitującą, darowawszy. *Histor. Domus.* Zwal się przedtem Reska, potem Rescius, według *Starowol. in Scriptor. Polon. centum f. 32. Patria Posnaniensis,* gdzie też ten autor powiada, że jeszcze od Stefana Batorego był do Polski sciągniony, i opactwem Jędrzejowskiem ucezon; w legacyi jeździł od niego do Grzegorza XIII. i Syxta V. Papieżów, i znowu od Zygmunta III. do Rzeczypospolitej Weneckiej, do Ferdynanda księcia Hetruryi, do Klemensa VIII. Papieża, któremu imieniem tegoż Króla posłuszeństwo oddawał. Krom wzwyz wyrażonych ksiąg jego, jeszcze te liezy, *Tractatum de Majestate Sedis Apostolicae. Sermones de Sacerdotio, Pia progymnasmata. Librum pro augmento fidei Orthodoxae. Librum pro defen-**

sione Patrum Societ. Jesu, krom tamtej, *Spongia* nazwanej. *Orationem in causa Canonisationis S. Hyacinthi. Librum Epistolarum Familiarium.*

Reszezeński herbu *Rawicz*, w województwie Krakowskim.

Są także w Lubelskiem, powiecie Lukowskim, z tych Marcin kościeczek Reszezeński, z Barbarą z *Mikolajewskich* małżonką synów miał czterech: 1. Kajetana Onufrego dwóch imion. 2. Ignacego Michała. 3. Jana z Dukli. 4. Seweryna Antoniego, o czym zaświadcza tranzakcyja we Lwowie, d. 4. Stycznia 1783. w aktach złożona. — *Wielądek.*

Retliński, w Dobrzyńskiej ziemi. Wojciech Retliński, najprzód podstarości Bobrownicki, potem podstoli Dobrzyński, w roku 1611. poborea w tejże ziemi. *Univer. Pobor.* N. miał za sobą Konstancyą Rutkowską, pisarzównę ziemską Dobrzyńską.

Retkowski. Dorota Retkowska, najprzód Melchiora Rarczewskiego, potem Mikolaja Peperzyńskiego albo Zebrzydowskiego małżonka.

Reut herbu *Gozdawa*, w Połockiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Romanus Reut w Połockiem poborea 1589. *Constitut. fol. 558.* Fiedor 1601. *Constit. fol. 777.* Alexander w Smoleńskiem, Jan w zakonie naszym, apostołskiej missyi w Persyi podjąwszy się, na niej życie stargał, tamże w roku 1713. Synowiec jego, w szkołach Poznańskich Syntaxim się ucząc, śmiertelnie zachorował; w tej chorobie dano mu konfekeik jakiś na ostudzenie maligny, którego lubo on dla słabości sił nie mógł połknąć, przecież spytany, powiedział, że go połknął: w tym skonął; za to kłamstwo trzy lata czyseową karę ponosił, dopiero po skończonych tych latach, gdy w tejże samej Syntaxim, w której się uczył, studentom książki, kalamarze, czapki, jawnie z lawek na ziemię, bez naruszenia jednak, zrzuceł; za rękę i suknie ciągnął, zakłęty i pytany, ktoby był, wypowiedział wszystko, i czego nikt niewiedział, winę, o którą go w Czyseu chlostano, wyznał, o modlitwę za sobą prosił, za którą, w kilka dni potem, idąc już do nieba, podziękował. *Histor. Colleg.* Jan mieczny Połocki.

Antoni Reut w r. 1778. budowniczy Połocki. — Józef sędzia ziemski Witebski. — Mateusz w r. 1788. podstoli Połocki. — Bazyli Reut podpisał ratyfikacyą tranzakcyi Bendzińskiej r. 1589. — *Krasieki.*

Rewkowski herbu *Świerczek*, w powiecie Grodzieńskim, tak nazwani od dóbr nazwiskiem Rewno, ztąd się piszą Rewko Gawroński. Są i w Litwie Rewkowsey tego herbu: *Kojal. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich nie wiedział.

Rey herbu Oksza w Krakowskim, na Rusi i w Wielkiej-Polszcze. Jan Rey proboszcz Ś. Michała na zamku Krakowskim, na liście Władysława Króla danym miastu Lwowskiemu 1444. a *Długosz lib. 11. fol. 294.* wspomina Jana Reja w roku 1410. że w Grunwaldskiej potrzebie z Krzyżakami, odważnie z innymi stawał. Niewiem czy nie tenże sam Jan był potem sędzią ziemskim Sandomierskim w roku 1434. Stogniew Rey starosta na Rawie, co dziś Barem zowią, o którym *Miechov. lib. 4.* pisze, że był od Tatarów pojmany w roku 1452. Piotr Rey dziedzic na Nagłowicach, ale że bezżenny umarł, dobra te poszły do rąk brata jego rodzonego Stanisława człowieka rycerskiego, ten najprzód żył z Buczacką herbu Abdank, potem z Barbarą z Fulsztyna Herburtową, siostrą rodzoną Herburtu Odnowskiego kasztelana Bieckiego i starosty Sądeckiego, wdową po Zórawińskim, którego pojмали byli Turcy na Bukowinie, za Alexandra Króla, gdzie w więzieniu w kilka lat umarł: z tą Stanisław w roku 1516. spłodziwszy Mikołaja, wiek swój skończył, pochowany w Zórawnie: trzymał w Krakowskim Topołą, Słanowice, Bobin. Mikołaj we dwudziestu lat oddany do Tęczyńskiego Jędrzeja, na ten czas wojewody Sandomierskiego, tak się polerować zaczął, że lubo nie, albo mało co łacińskiego języka umiał, przecież z wrodzonego dowcipu, do tej perfekcyi przyszedł, że książki pisał: Powiadał sam o sobie, że był tak fortunny czy niefortunny, że nigdy póki tylko żył, taka na niego przygoda i potrzeba nie przypadła, żeby w niej będąc, miał kiedy szabli swojej dobyć, chyba w rozwadaniu. Pojął był Rosnowę z Sędziszowa, siostrzenicę arcybiskupa Gnieźnieńskiego Boryszewskiego herbu Róża, który mu w Chełmskiej ziemi kupił Sieniec, i Robylskie dobra. On też niedaleko od Chełma założył miasteczko i nazwał Rejowice. Król Zygmunt I. i Królowa Bona, łaskawi będąc na niego, dali mu jurgielt w Szkałmierzu. Od arcybiskupa Gamrata, dzierzawą trzymał Kurzelów i Biskupiec. Urzędu żadnego ziemskiego przyjąć nie chciał, mówiąc: że wolność i sumienie, w zabawionym żywocie, nigdy bezpieczne być nie może; wszakże posłem na sejmy bywał, i żadnej koronnej sprawy ani zjazdu nie omieszkał. Od Zygmunta Augusta Króla, wziął dziedziczną wieś Mikołaja Odnowskiego, blizkiego brata, Dziewiąciele nazwaną, tylko że miała na Króla przypaść *jure donatario*. Paweł także Bystram brat jego blizki, bezpotomny jednak, dał mu dwie wsi w Lubelskiem województwie, Popkowice i Skorezyce. Okszą miasto w Krakowskiej ziemi nad Nidą rzeką założył, i wiele do niej wsi przykupił. Pisał wiele ksiąg, z których kilka jest przeciwko wierze katolickiej, luboć wiele ich już zaginęło.

1mo. *Postilla polskim językiem*. 2do. *Katechizm dyalogiem*. 3tio. *Psalterz Dawidów przełożył wierszem*. 4to. *Żywot i sprawy Józefa Patryarchy*. 5to. *Spectrum albo Nowy czyściec*. 6to. *Sprawa człowieka Chrześcijańskiego pod figurą kupca*. 7mo. *Apocalipsim S. Jana wyłożył Polskim językiem*. 8vo. *O potopie Noego*. 9mo. *Wiżerunek dla dworskich ludzi*. 10mo. *Zwierzytniec Stanów Szlacheckich, którzy na ten czas żyli, wierszem opisał*. 11mo. *Zatargnienie fortuny z cnotą dla białychgłówn*. 12mo. *Księgi Żywota człowieka poczciwego, rozdzielone na trzy wieki jego: tytuł Książki, Zwierziadło, albo kształt życia, in fol.* 13mo. *Narzekanie na nierząd Polski*. 14to. *Apophtegmata rozmaite*. 15to. *Przemowa do poczciwego Polaka stanu Rycerskiego*. 16to. *Zbroja Rycerza Chrześcijańskiego*. 17mo. *Zegnanie z światem*. Na żadnej jednak podpisać niecheiał imienia swego, że jako sam mówił, od niedouczzonego pochodzily. *Trzeciński w życiu jego*. Kwitnął 1567. zostawił synów trzech według *Paproc.* przecieź trzeciego nie wyraził ten autor. Z tych Jędrzej sędzia kapturowy Krakowski 1587. *Const. f.* 421. z Ratarzyny Dembińskiej kasztelanki Krakowskiej, spłodził dwie córki, Annę Mićkieką w Przemyskiej ziemi, i Ewę, za Adamem Lanckorońskim, obiedwie bezpotomne. Syna zaś Marcina, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Ujejską z Wielkiejipolski, drugi raz z Anną Maryą Słupceką, kasztelanką Lubelską, z Leszczyńskiej urodzoną, z obiedma potomstwo zostawił: to *Baranowski*. Był ten Marcin sędzią kapturowym Krakowskim 1632. r. *Acta interregni*. Mikołaj drugi syn Mikołaja poety, złączył się był dożywotnie z Dorotą Chlebowieczoną, wojewodzanką Wileńską, z której syn Krzysztof. Jędrzej Rey, kanonik Krakowski, dochodami swemi chojnie się z ubogimi dzielił, a potem spuściwszy kanonią, do zakonu S. Franciszka, w Krakowie na Stradomiu, wstąpił, gdzie świątobliwym życiem, cierpliwością, pokorą, przykładem, był wszystkim, tak, że też wielu patrzących na siebie, do pogardy świata zachęcił, zasnął w Panu 1643. 23. Stycznia. Krzysztof stolnik Lubelski, miał za sobą Ratarzynę Drohojewską (córki Krzysztofa, Anna, Stanisława Piekarskiego, Ratarzyna, Piotra Bogusza, małżonki) z tą spłodził czterech synów; Marka, który 1mo voto pojął Gołuchowską, z tej miał syna, ale bezpotomnego, 2do voto z Ożarowską, z tej nie zostawił tylko cztery córki, Elżbietę Borkowską, kasztelanową Lubaczewską, Suchodolską, Zbigowską, i Gorecką. Adama, tego żona Wielowiejska. Stanisława sekretarza królewskiego, z sejmu 1611. naznaczonego do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu, *Constit. fol.* 36. potem stolnika Lu-

helskiego, ten *sterilis*. Jędrzeja starostę Libuskiego, posłował z Poznańskiego województwa na sejm 1627. *Const. f.* 8. i 1628. *fol.* 2. i 1629. i na konwokaeyą 1632. pokój z Moskwą podpisał i 1638. *fol.* 3. miał za sobą Latałską, z której synów jego dwóch: Władysław wojewoda Lubelski, marszałek Królowy Polskiej, wspominają go konstytucye na różnych miejscach, aż do roku 1676. złączył się był dożywotnie z Gorajską, z którą żył bezpotomnie. Siostry jego dwie były, jedna *Imo voto* za Leszczyńskim, *2do* za Buczaekim, druga Karwieka. Mikołaj, brat rodzony Władysława wojewody, pojął Bojanowską, która mu powiła dwie córki, Zofią, Macieją Twardowskiego herbu Ogończyk, małżonkę, drugą Potworowską: i synów dwóch, Karola podstolego Chełmskiego, sędziego grodzkiego Krasnostawskiego, tego, z Maryanną Breziekiej, syn Stanisław, młodo w roku 1716. wszedł do grobu w Krasnymstawie, córka zaś Zofia, zaślubiona Janowi Peplewskiemu kasztelanowi Wołyńskiemu a wprzód podkomorzemu Podolskiemu *), i Jana starostę Libuskiego, tego z Bramowny było córek dwie, Ludowika Romerowa sędzina Nowomiejska, i Maryanna Rylska, komornikowa, synowie także dwaj, Stanisław młodo zniknął, i Jan, miał za sobą Stadnieką kasztelaną Belzką, z tej syn Tadeusz. Adam Rey, komissarz do granie od Węgier, *Constitut. fol.* 5. Jędrzej starosta Małogoseki, spłodził syna Władysława, i córkę Eleonorę, Józefa Potockiego kasztelana Rujowskiego małżonkę, siostra jej Ludowika, z Samuelem Rozierowskim stolnikiem Dobrzyńskim, weszła w kontrakty małżeńskie, ale *sterilis*. Władysław, ten złączył się dożywotnie z Czerną, z której córki, Maryanna zakonnica, Teresa za Leonem Kamińskim, i Zofia Panna, synów dwóch, z tych jeden Karmelita Bosy, drugi Józef. N. Rey miał za sobą Katarzynę Kobielską sędziankę grodzką Piotrkowską. N. miał za sobą Teofilę Morsztynównę starościankę Bolnicką.

Reyczyński herbu Lubicz, piszą się z Prostkowa, znać że od Prostków idą. *Paprocki* o Raczęńskich w Drohickim pisze, że są Lubiezowie; mnie się zda, że ten autor miasto Reyczyńskich, położył Raczęńskich. Maryanna Reyczyńska zakonnica S. Benedykta w Staniątkach, umarła 1707. siostra jej Teresa, była za Małachowskim herbu Gryf w Wielkiej-Polszeze.

*) Po śmierci Peplewskiego pierwszego męża swego, Zofia, ponowiła śluby małżeńskie z Udalrykiem ks. Radziwiłem koniuszym Litewskim. Od jej rodzonego brata Józef Rej kanonik Przemyski umarł w młodym wieku, brat jego Michał starosta Nowomiejski. Siostra obydwóch wydana za Rocha hr. Krasickiego. — *Kwasicki*.

Reyda. Anna Reydowna, Felixa Kaspra Arciechowskiego, podsędka Liwskiego małżonka 1678.

Reyman w Prusiech. N. Reyman Absel starosta Rwiżdziński, miał za sobą Brantownę, z której córka jedna Milewska, druga za Walentym Wąglikowskim.

Reymunt herbu Bożawola, w Ruskiem województwie. Franciszek Reymunt 1686. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał.

REYTEN HERB.

Noszą w herbie męża zbrojnego na koniu, z dwiema rozdartymi na końcach kopijami i oszczepem: w helmie także mąż zbrojny, w ręku trzyma dwie kopije rozdarte i oszczep. Z tych Jan, syn Jerzego z Saezkowny, dziedzica na Zakrzewie i Różlowie, pierwszy w Litwie osiadł, tam w wojsku długim żołdem na sławę zapracowawszy, umarł nagle w Warszawie, pogrzebiony w Stwołowicach w Lorecie fundacyi Radziwiłowskiej: miał za sobą Borzymowską, której siostry rodzone, jedna żyła z Białozorem, druga z Polubińskim, trzecia z Syruciem, ta zaś Borzymowska owdowiawszy, poszła *2do voto* za Alexandrowicza sędziego ziemskiego Grodzieńskiego, z którym miała dwóch synów, Stefana marszałka Grodzieńskiego, a potem kasztelana Nowogrodzkiego, i Razimierza pisarza Grodzieńskiego, z Reytenem także dwóch synów, Mareyana i Franciszka, tego tylko córki zostały, z których jedna Sybilla, przeorszą w Wilnie w zakonie Ś. Benedykta. Mareyan zaś wojski Lidzki, rotmistrz w wojsku Litewskim, z Choromańskiej zrodził pięć córek: Kublicką stolnikową Inflantską, Kierznowską podezaszynę Starodubowską, Massalską sędziń Wolkowiską, Jurewiczową podstolinę Slonimską i Pogorzelską, i syna Michala, skarbnika Mozyrskiego, chorążego Usarskiego, męża rycerskiego pod Wiedniem i indziej, miewał komendy nad wojskiem, umarł w Słucku w roku 1706. pochowany w Nieświeżu u OO. Bernardynów, żona jego Rosudowska, pozostała wdowa po Wojniłowiczu, tylko mu jednego syna powiła Dominika, strażnika Nowogrodzkiego, chorążego Usarskiego pod hetmańską chorągwią: ten żył z Teresą Wołodkiewiczówną stolnikówną Mińską.

Michał Reytan w r. 1778. pisarz ziemski Nowogrodzki. — *Przypisy Krasieckiego.*

Rezgol na Zmudzi, Jan i Stanisław Rezglowie 1621.

REZWIC HERB,

na Szląsku. *Paprocki w swoim Stambuchu*, takim kształtem herb ten położył; są trąby myśliwe siedm, średnia między nie-

mi prosta, drugie sześć po bokach jej zakrzywione, ułożone wszystkie na kształt Ronchy, wszystkie się schodzą u góry cieńszymi końcami, nad niemi księżyc nie pełny, obiema rogami do góry obrócony, na każdym rogu jego gwiazda. Jerzy Rezwic z Rędzierzyna na Petrowieach, sędzia ziemski Opolski i Raciborski, z ojca Jana, także sędziego Opolskiego, urodzony, brat jego Wacław, sędzia ziemski Opawski, mąż wielkiego dowcipu, w roku 1608. Anna Rezwicówna, małżonka Szelichy. Byli przodkowie tego domu hetmanami ziemskimi Opolskimi, patrz **Rezwicz** pod *Leliva*.

RIDGER

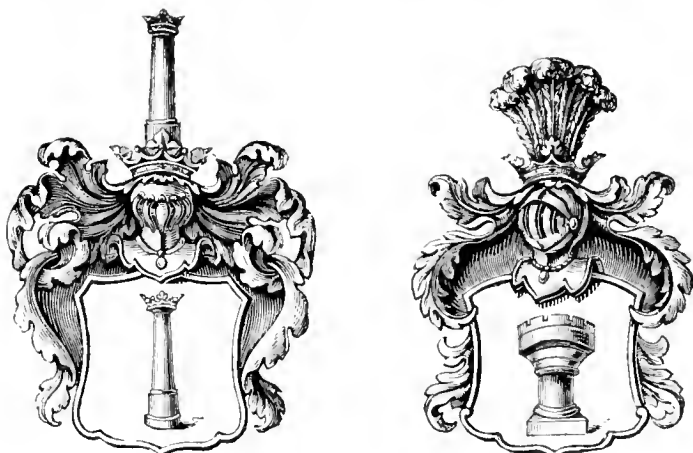

HERB.

Powinna być tarcza tego herbu wzdłuż przedzielona; po lewej stronie, ma być ręka zbrojna, prosto w górę trzymająca taką formę, po prawej stronie tarczy, trzy pasy na ukos od lewej strony z góry, na dół w prawą, nad hełmem i koroną ręka zbrojna, także jako i na tarczy, między dwiema skrzydłami, z których jedno prawe, czerwone do połowy od góry, niżej białe, lewe zaś białe od góry w pół, niżej czerwone; tak go opisuje *MS. o Familiach Pruskich*, bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Tym się szczycą Ridgerowie, w Prusiech dom starodawny, z których Mikołaj Rhediger, wielu dóbr dziedzie, i Felix Ridger, konsyliarz u Rudolfa i Macieja Cesarzów Rzymskich.

ROCH HERB i KOLUMNA.

Paprocki o herbach fol. 464. tak o tym herbie pisze: *Kolumna herb tu przyniesiony z Włoch, jako o tem Katalog dostatecznie świadczy, używali w polu czerwonym kamiennego słupa, na którego wierzchu korona złota. Potem tu odmieniony takim kształtem: miasto korony, baszta mie-*

nią to być nie kolumnę, ale Roch, którego na grze u Szachów używają, i powiadają być właśnie w Polsce nadany. Póty *Paprocki* przed lat półtorasta pisząc: dla tego podle siebie dwa razem te herby położył, kolumnę i Roch: a mnie tem swoim zdaniem dał okazyą, że mianowicie familiantów tego herbu, do herbu Roch, w przeszłych tomach pociągnął: cóżkolwiek jednak bądź, że za czasów *Paprockiego* herbu Roch zażywali, teraz jednak do kolumny prawie się wszyscy referują, dla czego i *Okolski tom. 1. fol. 117.* pod literą C, albo *Columna*, wszystkich herbownych rejestruje, a *tomo 2do* pod literą R, albo Roch, tylko *Pierzchałów* i *Mroczków* położył, i *Leśniowski*, ale o tych mówił i pod *Kolumną*. Co się tedy tyczy herbu Roch, powinien być w polu białem Roch czarny, jakiego więc w szachy grając zażywają, a na hełmie pięć piór strusich, tak go opisuje *Długosz w historii swojej pod rokiem 1333. Paprocki w Gniazdzie fol. 1089. i 1176. O herb. fol. 497. Okol. tom. 2. fol. 614. Klejnoty fol. 72.* Początki tego herbu *Okolski* z tej okazji naznacza: książę prawi *Mazowiecki*, w obozie wojennym interesami zatrudniony, *Pierzchałę* rycerza w szachy z sobą dla rozerwania melancholji, wyciągnął: gdzie gdy mu *Pierzchała Szachmat* dał *Rochem*, książę mu tegoż samego *Rochia* w herbie nadał, i w dobra opatrzył: przecież zapomniał się ten autor w swych pismach: bo lubo te dwa herby za różne od siebie przyznał, ztemwszystkiem i pod herbem *Roch*, *Oborskich*, *Walewskich* i *Łackich*, chwali, choć już ich pod herbem *Kolumną* osadził. *Klemensa* także biskupa *Płockiego*, już tu, już pod *kolumną* kładzie. Co się zaś tyczy herbu *Kolumna*, powinna być w czerwonym polu kolumna prosto do góry stojąca, na wierzchu jej korona, w hełmie nad koroną takąż kolumna; tak go ciż eo wyżej autorowie opi-

suja. Ten herb przyniesiony do Polski od Hattona, areybiskupa Gnieźnieńskiego, z familji Kolumnów w roku 970. O której familji tu niektórych zdania przytoczę niżej. Co się tycze herbu Roch 2do, ten tak opisuje *Okolski t. 2. f. 617.* powinny być trzy gradusy kamienne, od dołu większe, trzeci na górze najmniejszy, na którym stoi lilia sama bez korzenia, różeczki i listków, na helmie pięć piór strusich, pole tarczy czerwone, lilia biała. Jedni to zowią Skalą łomaną, dendzy Kolumną, a gradusy postumentami jej, inni Rochem, ale od tamtego różnym, początki zaś tego herbu wywodzi ten autor z Włoch. Pod Kolumną tedy położył tych familiantów, *Bruleńskich, Chraplewskich, Cieciszewskich, Czosnowskich, Różuchowskich, Leśniowskich, Łęckich, Myszczyskich, Nadolskich, Oborskich, Pęczyckich, Pruszkowskich, Walewskich.* Pod herbem Roch 1mo, *Pierzchałów, Pawłowskich,* i znowu *Leśniowskich;* pod herbem Roch 2do, *Głowińskich, Wiszowatych, Chorążyczewskich,* i znowu *Walewskich, Oborskich, Cieciszewskich.* Ja wszystkich razem na końcu rejestrować będąc, ile że nie mam zupełnej wiadomości, kto, i z jaką dystynkcyą, tym się herbem temi czasy zaszczyca, herb także Roch 2do niżej obaczysz.

Columnarum Domum in Italia praeclarissimum multi auctores ab origine deduxerunt. Sunt aliqui, qui illum fabulosus ab Hercule involvunt initiis. Alii ad Carolum Magnum Imperatorem referunt. Tessier ad Guelfum Ducem Bavariae, et ab hoc, Petrum Columnam Comitum Coleruen-sium Satorem, ex quibus Burgravios Norimbergenses, et ab his Serenissimos Electores Brandeburgicos, deducit. Sed Joannes Crescentius, in Corona Nobilitatis Italiae, ad Trajanum Imperatorem refert, qui auctor fuit Columnae, admirando opere, Romae erectae, a qua et stemma et nomen ejus posteri derivarunt, et oppidum cum arce, et simili columna condiderunt, indeque suam familiam hucusque notant. Spenerus enumerat ex hac familia viros insignes, nempe Xistum, Marcellum, Adrianum III., Martinum V., Alexandrum III., Stephanum VI., Pontifices Maximos, Cardinales plurimos, Vicereges Aragoniae et Neapolitanos, ibidemque Comestabiles haereditarios. Horum primus in familia est semper Eques aurei Velleris, primusque Princeps Pontificii soli. Consanguinitates cum Supremis Europae familiis gerunt, unus illorum contraxit matrimonium cum Alberti Austriaci Imperatoris filia, quae demum Andreae Regi Hungariae, et Venetiarum Principi nupsit. Columnarum haereditaria bona in regno Neapolitano. Inter eorum titulos numerantur Ducatus Paliani,

Principatus Palestrinae, Ducatus et Principatus Castillionis et Sonnini, Principatus Buterae in Sicilia, Ducatus Bassanelli, Principatus Corboniani et Gallicani, quae linea prius fuit Ducum de Zagarolo. De illis quoque Volaterranus sic scribit. De Columensium origine, ut par est in hoc loco recensere, nihil plane exploratum: authorem tamen habeo, qui fert eos ex oppido Columna descendisse. Ipsi in Stemmate nihil antiquius proferunt, quam ab hinc annis fere quingentis, Odonem quendam militem magnum, qui omnia simul eorum castra unus possidebat. Deinde Familiae triplex facta deductio. Prima, quae de Ginabano dicitur. Secunda de Gallicano. Tertia prope de Columna, in quibus Viri Principes prope ducenti usque in hodiernum emicuerunt. Religiosius inter eos nihil Joanne Eduardi filio nominatur. Ps. Cardinalis S. Praxedis, ac Legatus in expeditione Hierosolimitana fuit anno 1220. Martyrium fere passus, nam inter duos postes, a barbaris hostibus inclusus, jam secundus erat, nisi illos divina providentia, ejus constantia fideque permotos poenitisset. Revertens vero, columnam, cui Christus alligatus ad plagas fuerat secum attulit, quae nunc apud aedem S. Praxedis visitur. Ab his etiam viris Xenodochium prope Basilicam Servatoris excitatum. Nihil vero audacius Sciarra qui Bonifacio Octavo restitit, sive Petro Columna, qui sub Paschali Cavios oppidum occupavit; sive Joanne Columna, milite Ladislai Regis. Nihil insuper contumacius Stephano Columna, qui Romae invito Pontifice L. Bavarum coronavit, unde Columnae Genti corona est addita. Nihil denique melius Martino, cujus fama bonitatis, modum tot Ecclesiae turbinibus imposuit. Hujus ex Agapito patre tres fratres fuere. Jordannus maximus natu, Dux Venisiae, deinde Princeps Salernitanus. Sciarra, qui sine liberis decessit. Et Laurentius Comes Albae, ac magnus Regni Camerarius. Huic item ultimo tres liberi fuere, Antonius Princeps Salernitanus, et Marchio Crotonis ac Urbis Praefectus. Prosper, S. Georgii ad Velabrum Diaconus Cardinalis, et Eduardus Dux Amalfitanus, ex quo Joannes et Fabricius genti. Ex Antonio vero, Joannes Cardinalis, ac Prosper, qui gratia nunc apud Julium Pontificem florent, quantum sub Alexandro prius exagitati fuere. Ipsi autem Prosper et Fabricius impigri Duces in rebus Neapolitanis egregiam nuper Hispanis operam navant. Póty Volaterranus. Sarry z domu Kolumnów znajdziesz elogium in Paulo Jovio lib. 1. fol. 33. Tamże lib. 2. f. 63. Juliana Cesaryna kardynała, i innych.

Niemniej i w Polskiem Królestwie dom Kolumnów kwi-

tnął. A najprzód Hatto, albo według drugich Hanno, *Janicus*. Hanno, arcybiskup drugi Gnieźnieński, Rzymianin, który pierwszy z herbem Kolumna w Polszcze zawitał, od Jana XIII. Papieża w roku 970. zesłany, układnością przedziwną obyczajów swoich, świeżo pozyskanych przez Chrześt Bogu ziemianów, w wierze świętej utwierdzał, drugich od balwochwalstwa odejgnionych, kościołowi pozyskał, tylko że już podeszłe lata, nie długo mu w winnicy Pańskiej pracować pozwoliły, we dwie lecie, to jest w roku 972. żyć i robić na chwałę Boską przestał. *Catalog. Liscov. Damal. in Archiep. Gnesn. Długosz, Crassinius, Janicius.*

Tymoteusz biskup Poznański, który z Włoch rodem będąc, po zejściu pierwszego biskupa Poznańskiego Jordana, w roku 1001. rządy tego kościoła objąwszy, przez lat osiemnaście. w dycezyi swojej, siła dusz do Boga swoim zabiegami pociągnął, aż też kresu śmiertelności dopędził w roku 1020. *Długosz, Paprocki.* Ten ostatni, z *Jana Brygiera kroniki.* wspomina Rościslawa hrabię, który w roku 1238. od Konrada księcia Mazowieckiego wysłany z wojskiem przeciwko Litwie i Jadźwingom, Czerwieński powiat ogniem i mieczem pustoszącym, nie czekając drugich chorągwi, z którymi się na pewnem miejscu zejść miał, dowiedziawszy się o równym wojsku Pogan, mężnie uderzył na nich. Ci, niemogąc natarczywości jego siłą swoją złamać, do zdrady się uciekli, co raz następując to dalej, gdy Rościslaw tym bardziej na nich naciera, przywiedli go na lud swój daleko liczniejszy, co postrzegłszy mąż waleczny, a zamiarkowawszy siły swoje, nazad z swojemi odwrócił; wtem nad nadzieję swoją, potyka się z swojemi chorągwiemi, których niechciał czekać; z temi się dopiero złączywszy, tak się o Litwę silnie otarł, że Poganów owych na głowę poraził. Od tego czasu żartem między kawalerją zwany był Pierzchałą, że pierzchnął z potyczki, i przydaje ten autor, że ten Rościslaw był *Praefectus Plocensis, de ea familia, quae defert Columnam, seu Rochum scacalem pro insigni, et exinde familiae suae nomen induit: unde alii vocantur Pierzchały, alii Rochowie, a primo parente Roch nominato.* Z tego, co się z tego autora mówiło, poznać, że herb Roch dawniejszemi czasy zwano Kolumną. Druga, a ponieważ ten herb ma i drugie nazwisko Pierzchała: bo go tak zowie *Statut Łaskiego*, gdy powiada, że na sejmie Hrodelskim, jeden z Panów Litewskich przezwiskiem Dauxa, wziął na siebie i na sukcesorów swoich herb Pierzchała, że tego imienia nabył, nie od kogo innego, ale od Rościslawa tego Pierzchały. *Biel. fol. 164.*

Klemens biskup Płocki, o tym *Długosz w Historji swo-*

jej pod rokiem 1333. tak mówi: *Clemens Praepositus Plocensis, Floriano de Kościelec in Episcopatu Plocensi succedit, fuit nobilis de domo et familia Pierzchala, quae Marschalcum seacalem defert pro insigni, alias Rochum.* Rocca zaś, w Włoskim języku, basztę albo wieżę znaczy. Ten Klemens, od Janisława arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony, skoro sobie Kazimierza króla, mniej przychylnego swojej elekeyi, przejednał: na której stolicy lat dwadzieścia i trzy zapracowawszy, odpoczał w roku 1358. *Łubieński in Vitis Episcop. Plocen.* Do tegoż herbu niektórzy pociągają Wernera biskupa Plockiego, ale według zdania daleko więcej pisarzów, był herbu Róza, gdzie i ja o nim mówiłem. O Stanisławie także z Pawłowa Pierzchala, biskupie Plockim, pisalem go pod Pawłowskiemi Rochami, ten był z ojca Mroczka z Gnatowie urodzony: rząd *Okolski* Mroczków pod herbem Roch położył: ale to imię jego, nie nazwisko familji. *Alexandra* Kolumnę biskupa Margaritańskiego, wspomina *Frydrychow. in Hyacint. fol. 119. Cromer in sua Polonia*, powiada, że ojciec jego był herbu Pierzchala, luboć potem i jemu i bratu jego nowy herb nadany, o czem *sub litera C.*

Prokulf Włoch Kolumna, biskup Krakowski drugi, według *Starowol. in Vitis Episcop. Crocov. fol. 4.* ten od Jana XVI. Papieża poświęcony, i do Polski od niego wysłany, chcąc zadosyć pasterskiej swojej funkeji uczynić, wiele z sobą ksiąg, jako i ludzi mądrych z Rzymu sprowadził, któremi dycecyą swoją zagęściwszy, siła balwochwalców, takimi operaryuszami, do wiary katolickiej nawrócił, nawet młodź Polską, przy dworze swoim chowając, i świątobliwą im dając edukacyą, gdy potem dorosłszy, duchowny stan sobie obrali, miał z nich zdolnych do pracy kolo owieczek swoich pomoenników; tak przez lat dziesięć kolo trzody swojej chodząc, przykładnem życiem, ludzkością przedziwną, wszystkich do siebie nęcąc, szczerością samą mówiąc, gorliwie o honor się Boski zastawiając, przeniósł się po zapłatę swych zasług, w r. 996. w katedrze Krakowskiej pogrzebiony, mąż zawsze w życiu wesoly, i żadną przeciwnością nie pomięszany, książki swoje katedrze tamecznej przy śmierci odkazał.

Tegoż wieku, jako pisze *Kojalowiez w Historji Litewskiej*, Palemon, albo Libo, z Prosperem Cezarynem, obadwa Kolumnowie, to jest kolo roku Pańskiego 990. z Włoch od Insubryi, czyli Liguryi, albo Metruuryi, przybyli do pustyni Litewskich morzem, w komitywie pięćset ludzi, kędy Palemon założył miasto od swego imienia Liba, od którego potem znaczna kraina przezwisko swoje wzięła, to jest Libonia, a teraz Łiwonia. Wystawił i drugie, na pamiątkę rodu swego, i na-

zwał *Roman novam*, a z czasem Romnowne nazwane. Trzecie miasto założył Erragole, to jest *Errantium Coloniam*. Tamże potomstwo zostawił, które niestało prędzej, aż na Mendogu, pierwszym i ostatnim Królu Litewskim. Genealogią jego poleżę, gdzie się będzie mówiło o książętach Litewskich; tu tym czasem dosyć niech będzie, to przytoczyć na zaszczyt Rólu mnów domu.

Herbowni.

<i>Bielicki,</i>	<i>Larysz,</i>	<i>Pogroszewski,</i>
<i>Bruleński,</i>	<i>Leśniowski,</i>	<i>Pruszkowski,</i>
<i>Chorążyczewski,</i>	<i>Łęcki,</i>	<i>Tokarski,</i>
<i>Chraplewski,</i>	<i>Lukomski książę,</i>	<i>Turowski,</i>
<i>Cieciszewski,</i>	<i>Myszeżyński,</i>	<i>Umastowski,</i>
<i>Czosnowski,</i>	<i>Nadolski,</i>	<i>Wulewski,</i>
<i>Dauksza,</i>	<i>Oborski,</i>	<i>Wisowaty,</i>
<i>Głowiński,</i>	<i>Pawłowski,</i>	<i>Wysocki,</i>
<i>Klembowski,</i>	<i>Pęczyci,</i>	<i>Zuboklicki.</i>
<i>Kożuchowski,</i>	<i>Pierzchała,</i>	

Przecież Wysocey w księztwie Litewkiem, według *K's. Kojalowieza*, Rólu mieć w herbie noszą, ale między dwiema płomieniczykami, a w helmie trzy pióra strusie. Prowanów tu kładą nasi pisarze, ale i ci inszym kształtem herb noszą; mówilem o nich pod literą P.

ROCH 3tio

HERB.

O herbie Roch 3tio pisze *Okol. tom. 2. f. 620.* powinny być trzy gradusy, ale od dołu mniejsze, a u góry większe. czyli raezej, trzy wręby, ile że jeden od drugiego oddzielony: na najwyższym z nich lilia, takąż druga na helmie, ale bez wrębów): początków tego herbu nikt nie opisał; mnie się zda, że od Kazimierza III. Króla Polskiego nadany w zasługach

*) Według późniejszych autorów, pole powinno być czerwone, lilia i wręby srebrne. — *P. W.*

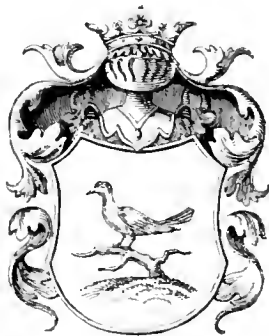
Rościszczkowi, którego i w dobra opatrzył Siechnowice, a Król Alexander przydał do tego Leniewice i Śtupice, w województwie Brześciańskim.

Herbowni.

Hurko, — Karsza, — Rościszko, — Rosudowski.

Ze się Rosudowscy i Hurkowie tymże herbem pieczętują, miałem informacją, atoli Hurków herb, *Kojałowicz* Hakami zowie.

ROCHCICKI

HERB.

Sroka w prawą tarczy obrócona całą sobą, na gałęzi suchej, leżącej na ziemi, stojąca, w polu czerwonym, być powinna; tak ten herb opisuje, *Biel. fol. 735. Okol. tom. 3. fol. 166.* hełmu jednak tego herbu nie opisał; przydaje także, że rycerzowi Sroka nazwanemu, w krwawych zasługach nadany, ząd też herb ten Srocznik zowie tenże autor: tym się herbem pieczętują Rochcicey, z których jeden według świadectwa *Biel. fol. 735.* Jan Rochcicki Słęczak, posłował od Maxymiliana Cesarza do stanów Litewskich, starając się o koronę Polską. Jerzy Rochcicki, miał córkę Zofią, którą wydał za Zbigniewa Bobrownickiego: taż czy insza była za Jędrzejem Dzierżanowskim.

Rocimirski herbu Koczak, w województwie Ruskim. N. Rocimirski, którego żona Przerebska kasztelanka Sieradzka.

Rodecki herbu Jastrzębiec, w ziemi Chełmskiej i Przemyskiej. Jan ale Rodecki napisany, marszałek Mozyrski w Mińskim 1674.

N. Rodecki w r. 1790. chorąży Lwowski z *Stawskiej* trzech miał synów: Wincenty zostawił potomstwo — Jacek i Franciszek bezzenni — i córki dwie, Jadwiga niezamężna i Maryanna za Janem Bobrowiczem. —

Rodziewicz herbu Łuk napięty, w powiecie Oszmiańskim. Seweryn Rodziewicz, służył w wojsku pod usarską chorągwią. Franciszek pleban Lepelski, *Kojałowicz in MS.* Są

i Rodkiewiczowie w Mińskiem, Mikołaj 1648. Stanisław Rodzewicz w Żmudzi 1621. Marcin Franciszek 1697.

W r. 1778. Tomasz Rodzewicz rotmistrz Braclawski. — Jan rotmistrz także Braclawski. — Józef podkomorzy Trocki. — Jerzy sędzia grodzki Rowieński. — Teodor horodniczy Piński. — *krasicki*.

ROGALA

HERB.

Tarcza herbu tego na dwie części wzdłuż przedzielona, po prawej stronie jej, powinien być róg jeleni czerwony, w polu białem, po lewej w polu czerwonym róg bawoli szary: tak go opisuje, *Paproc. w Gniazdzie fol. 1003. O herb. fol. 515. Okol. tom. 2. fol. 606.* luboż ten autor, róg jeleni w polu czerwonym, róg bawoli w białym składa: jakoś i *Paprocki*, tę obserwacją przydaje, że niejednakowy kolor u wszystkich familiantów w tym herbie; na helmie też same rogi, tylko że przemienione; bo bawoli powinien być po prawej stronie, jeleni po lewej: *Ilejnoty fol. 79. Biel. fol. 438.* przeciw powiada, że róg nie bawoli, ale żubrzy być powinien. Ztemwszystkiem Zygmunt August Król Polski, w liście swoim danym familji Zawadzkiej, zowie go bawolim. Na to się wszysey zgadzają, że z Niemiec ten herb do Polski wniesiony, czy to przez Rogalów, czy przez Bibersztejnów, którym znać, że za jakieś kawalerskie dzieło, potem drugi róg przydano, i Rogalą nazwano; miało się to dzieć w roku 1109. za Bolesława Krzywoustą księcia Polskiego, gdy albowiem ten Pan powraeał z Pruskiej i Pomorskiej ekspedycyi, stanął pod Raskami, gdzie gdy dla rozrywki księżęcej, różnego zwierza prezentowano, a między niemi bawoła, ten rozjuszony, wszystkim impetem leciał na Biberszteina odważnego rycerza, nie się tem nieustraszył mężny Bibersztejn, i owszem pochwyciwszy bawoła za róg, tak mocno skręcił, aż róg mu jeden

złamał: co widząc Krzywousty, do dawnego z przodków swoich jeleniego rogu, bawoli mu w herbie przydał. *Paproc. Okol.* A że u Niemców Ibersztejn znaczy kamień Żarnowy, dla tego na pamiątkę tego, któryś z sukcesorów jego, czy też tenże sam w Mazowszu osiadłszy, założył Żarnów, Zawady, Grudowski, Rubiesz, Nowesiola, z których włości potem potomstwo się jego pisało. W tymże Mazowszu zdawna w wielkie dygnitarstwa kwitnęli, jako wspomina z listów starodawnych *Paprocki*, Pomścibora dziedzica z Mnachmacin, kasztelana i starostę Ciecchanowskiego i Prasnyskiego w r. 1240. Daszka albo Damiana Rogalę, wojewodę Mazowieckiego w r. 1250. Piotra starostę Bobrownickiego w roku 1340. z przywileju klasztoru Strzeleckiego. Seibor z Samehocina, marszałkiem był u książąt Mazowieckich. N. Rogala kasztelanem Gostyńskim w roku 1377. *Statutum Masov. fol. 67.* Jan kasztelanem Inowrocławskim 1402. r. *Cromer lib. 16.* Marcin także kasztelanem 1415. jakom dowodził w pierwszym tomie. Jan scholastykiem Szkalmirskim 1460. *Starowol. in Vitis Episc. Cracoviens. pod Sienieńskim.* Jan wojewodą Mazowieckim w roku 1453. *Statut. Masov. fol. 94. i 97. i 122.* pisał się z Wągrzynowa, córka jego Dorota, była za Jakóbem Boglewskim, *Biel. fol. 438. MS. de viris illustribus* powiada, że Dyonizy i Lasearis, hrabiowie z Ibersztejnu, byli przodkami tego herbu.

Herbowni.

<i>Bech,</i>	<i>Koliczkowski,</i>	<i>Paruszewski,</i>
<i>Bolko,</i>	<i>Kosiński,</i>	<i>Pilchowski,</i> +
<i>Chądzyński,</i>	<i>Krasicki,</i>	<i>Poruszewski,</i>
<i>Charmański,</i>	<i>Krasowski,</i>	<i>Powalski,</i>
<i>Chrzanowski,</i>	<i>Lewicki,</i>	<i>Przeciszewski,</i>
<i>Chymowski,</i>	<i>Lewoniewicz,</i>	<i>Pmikiowski,</i>
<i>Cielemecki,</i>	<i>Lipski,</i>	<i>Ręczajski,</i>
<i>Duczymiński,</i>	<i>Loka,</i>	<i>Rembiewski,</i>
<i>Iwanowski,</i>	<i>Lapanowski,</i>	<i>Rogala,</i>
<i>Jurzecki,</i>	<i>Łoski,</i>	<i>Rogaliński,</i>
<i>Jezierski,</i>	<i>Machnacki,</i>	<i>Rogalski,</i>
<i>Jutrowski,</i>	<i>Mandywel,</i>	<i>Rokicki,</i>
<i>Kałuski,</i>	<i>Marszewski,</i>	<i>Rozwadowski,</i>
<i>Karniewski,</i>	<i>Mirostawski,</i>	<i>Rudgierz,</i>
<i>Kiełpiński,</i>	<i>Modrzewski,</i>	<i>Sieciński,</i>
<i>Kobrzyński,</i>	<i>Niwicki,</i>	<i>Skromowski,</i>
<i>Kociński,</i>	<i>Odrzywolski,</i>	<i>Skulski,</i>
<i>Koczorowski,</i>	<i>Orczyński,</i>	<i>Sobeściański,</i>
<i>Koleczyński,</i>	<i>Orzechowski,</i>	<i>Swaracki,</i>

<i>Targowski,</i>	<i>Uwiński,</i>	<i>Zarnowski,</i>
<i>Tchorzewski,</i>	<i>Wągrocki,</i>	<i>Zawadzki,</i>
<i>Trembiński,</i>	<i>Wasilewski,</i>	<i>Zembocki,</i>
<i>Troszyński,</i>	<i>Węgrzynowski,</i>	<i>Zernicki.</i>
<i>Trzylatkowski,</i>	<i>Wessel,</i>	
<i>Turski,</i>	<i>Zaborowski,</i>	

Duńczewski, Kuropatnicki, i Malachowski jeszcze następującym familiom herb ten przypisują:

Pilko, — Radziejowski, — Skomowski, — Wydrażewski.

Nie wszyscy jednak, tu położeni, jednakowo tego herbu zażywają: a najprzód Iwanowscy w powiecie Orszańskim, miasto bawolego rogu kładą losi, pole tarczy jednostajne i nieprzedzielone, a w helmie trzy pióra strusie. Manteułeltowie, na helmie gryfa noszą, w prawy bok obróconego, z łapami przednimi do góry i skrzydłami, inni dwa skrzydła, rozciągnięte w górę, składają na helmie. Na nagrobku marmurowym w Warszawie Jana Horlemessa, widziałem dwa jelenie rogi na tarczy, prawy róg był w złotym polu, lewy w czarnym. Tu przydaje, na zamku w Starembergu, na tablicy kamiennej pod jeleniemi rogami, w roku 1420. tak podpisano. *Dux Albertus, jaculatus est cervum, qui hoc cornu gestabat, unoque ictu septem vulnera inflixit; eodem tempore Cervus, Venator, equus, et canis erant sani oculo sinistro, dextro omnes caeci, hoc testantur viri, foeminae, et pueri in arce Starembergensi.* W Węgrzech dom możny, który się pisał z Studziannej Wody, tegoż herbu według *Paprockiego* zażywał, ale na helmie między rogami nosili Gawrona: jedna z tego domu była za Działyńskim.

Rogala herbu Rogala, w ziemi Wizkiej. Bartłomiej Rogala dziedzic na Sokolowie i Gotkowie, Maciej i Wojciech bracia rodzeni, z tych Bartłomiej zszedł bezpotomny, Maciej z Anny Drozdowskiej spłodził syna Jędrzeja. Wojciech zaś Pikulski nazwany, na Rusi osiadłszy, z Anny Podsekdowskiej, zostawił Pawła Pikulskiego, ten z Krystyny Garnkowskiej, syna miał Alexandra, i córki trzy, Eleonorę, Katarzynę, i Annę.

Rogaliński herbu Łodzia, w Wielkiej-Polszcze, ci się piszą z Dzwonowa. Jakóba z Dzwonowa Rogalińskiego, wypisał nagrobek *Starowol. in Monumen. z katedry Poznańskiej*, był to mąż wojenny, zszedł z tego świata w roku 1647. podobno miał za sobą Annę Konarską. Jan z Dzwonowa, z Szoldrskiej synowie jego, Jędrzej, który w Prusiech mężnie i odważnie czynił, drugi Alexander, ten się był złączył z Domami Godkowskich, Zdzarowskich, i Jabłonowskich, Hieronim. *Czacki kazanie, Sławna wszystkich cnót korona. Wła-*

dysław na Smolicach, Czeluścinie, Zdętawach dziedzic, posłował na konwojacją 1648. miał za sobą Jadwigę Mieszkowską, która mu umarła 1652. on zaś potem został kasztelanem Nakielskim, *Acta Castren. Posnan.* 1664. Anna kasztelanica Nakielska była za Krystyanem Rierskim kasztelanem Rogozińskim. Razimierz brat Władysława kasztelana, fundował OO. Reformatów na cudownej Alwernie, przy Woźnikach, miał za sobą Annę z Brudzewa Mielżyńską 1665. *Franc. Wierusz, kazanie na pogrzeb. Żeglarz fortuny.* Macieja z Zofji Zakrzewskiej syn Józef 1701. Stanisław pisarz ziemski Poznański 1699. żona Bieganowska. Razimierz, żona Teresa Marszewska. N. pojął Teresę Miaskowską. Maryanna *Imo voto* była za Stefanem Domiechowskim, *2do* za Alexandrem Psarskim burgrabią Kaliskim.

Rasper Rogaliński w r. 1787. wojewoda Inflantski, starosta Nakielski. Brat jego Józef kanonik Poznański, proboszcz Wschowski, mąż uczony. Jest w druku jego księga doświadczeń fizycznych. — Trzeci brat Stanisław kasztelan Rogoziński w r. 1779. później w r. 1784. kasztelan Miedzyrzecki. — *Krasicki.*

Rogaliński herbu Rogala, w Kujawskim województwie, Alexander cześnik Inowrocławski, miał za sobą Elżbietę Zernicką, z której córka była Urszula, wydana za Franciszka Rowalskiego. Katarzyna Rogalińska Macieja Wybranowskiego małżonka.

Rogalski herbu Rogala. Kojal. in MS. pisze o nich w księstwie Litewskim. Balcer Rogalski Soc. Jesu, kolegium Wileńskiego i akademji rektor, św. th. doktor. Stanisław w powiecie Grodzieńskim 1674. N. była za Maciejem. Frackiewiczem chorążym Nowogrodzkim. Rasper pisarz ziemski Czerski 1648.

Rogaski herbu Nalęcz, w Łęczyckim województwie. Dobek na Rogaszycach dziedzic, w roku 1436. pięć grzywien zapisał do ołtarza Ś. Mikołaja w kościele Ostrzeszowskim. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Szymon 1629. *Acta Castr. Viellan.* 1629. Anna była za Janem Masłowskim.

Rogaski herbu Rola, w Łęczyckim województwie. Waleryan Rogaski, o którym *Starowol. in Bellut. Sarmat. f. 223.* tak mówi: *Edoctus ab Alexandro Lissovio instructa acie pedem sensim, quasi metus causa referre, aut conversis ordinibus fugae specie reccedendo exhibere, et mox quasi reparata fronte, ingruentibus hostibus obsistere. Quare et in Valachia cum Zolkiewio, contra Turcas strenue se gessit. Inde in Hungariam abiit, a Georgio Hunumay uccersitus, cum Gabriel Betlemius Transylvanie Princeps, cum aliis haereticis, ad Viennam castra metaretur; igitur ad Hume-*

niam duobus millibus Cosacorum, validissimum Hungarorum exercitum profligavit, et occisis ex iis septem millibus et quadringentis, ad Michaloveciam exercitum citis itineribus promovit, ubi nobilitas fere tota Transilvanica, cum septingentis equitibus se incluserat: his igitur per deditionem acceptis, Cussoviam usque ferro et igni cuncta pervastans processit, atque inde in Poloniam rediit. Atoli Piasecki Chron. f. 323. pod rokiem 1619. najprzód powiada, że temu Polskiemu junakowi, Jan imię było: potem, że miał z sobą w ten czas ludzi do boju ośm tysięcy Lissowczyków, że po zbieciu pod Humenią Stefana Rakoegego z wojskiem od tego Rogaskiego, z Posonium miasta wszystka się szlachta Węgierska, która się była na elekeyą nowego Króla zjechała, do domów swych rozeszła, że Gabor Betlem, obawiając się po tej porażce swoich, żeby na niego Rogaski nie uderzył, od Wiednia i oblężenia jego ustąpił; tak mężstwem tego kawalera, i Wiedeń z niebezpieczeństwa wybrnął, i korona Węgierska przy Cesarzu Ferdynandzie zupełnie utrzymana.

Rogaszewski. Adam Rogaszewski archidyakon Rujawski i kanonik Łęczycki, w Gnieźnie pogrzebiony, *Starowol. N.* miał za sobą Annę Silnicką.

Rogiński. Władysław Rogiński chorąży Parnawski, w powiecie Oszmiańskim 1674.

Rogoliński herbu *Rawicz*, piszą się z Woli Rogolińskiej. *N.* Rogoliński podczaszy Belzki, żona jego Maryanna Stradomska. *N.* Mikulowskiego Stanisława herbu *Drzewieca*, małżonka.

Rogowski herbu *Abdank*, w Radomskim powiecie. Felix Rogowski opat Siciechowski, którego nagrobek wypisał *Okolski*.

Rogowski herbu *Działosza*. Jeszcze pierwszemu przodkowi domu tego i herbu, od Bolesława Krzywoustego monarchy Polskiego, w zasługach nadany był Rogów, w roku 1140. z którego potem długo się potomkowie jego pisali, aż też od tychże dóbr Rogowskimi zawołani. Z tego domu *Paprocki* pisze, że był Hincza z Rogowa kasztelanem Sieradzkim, w *Gniazdzie* rok położył 1190. o *herbach* rok 1260. ale w obu miejscach pomylił się, i *Okolski* za nim poświadczając: bo to później było. Hynek z Rogowa, którego straży powierzony był Król Jagiello pod Grunwaldską potrzebę z Krzyżakami, jako świadczy *Biel. fol. 297.* a przedtem posłował do tegoż Króla z innemi, zapraszając go na tron Polski 1399. *Biel. fol. 283.* był potem, według tegoż świadcetwa, podskarbinem koronnym, jakoż tak się podpisał w roku 1400. na liście Króla Jagiella, danym kościelowi Leżajskiemu, u *Nakiel. w Miechov. f. 69.*

Jakób Nadobny z Rogowa herbu Działosza, o którym *Biel.* pisze *fol.* 337. i w następującym, gdy w potrzebie z Świdrygiellem, pod Luckiem zginął. Hincza z Rogowa kasztelan Rospierski, u *Laskiego w Stat. fol.* 82. tenże już kasztelan Sieradzki i podskarbi koronny w roku 1457. *Ibidem fol.* 65. ten Spytka Melsztyńskiego Leliweczyka, gdy Konecyn najechał, i niektóre wiołeneye porobiwszy, za miastem obozem się położył, z nadwornemi królewskimi ludźmi natarłszy na niego, zabił, *Biel. fol.* 358. w roku 1455. komissarz królewski, o pokoju traktował z Krzyżakami. *Cromer l.* 23. *Biel. f.* 407. Tenże czy inszy Hincza z Rogowa, kasztelan Sandomierski, i podskarbi koronny w roku 1468. dobra klasztora Miechowskiego, różnemi długami obciążone, swoją szkatułą oswołodziwszy, temuż klasztorowi szczodrobliwie oddał; na szpital S. Jadwigi na Stradomiu przy Krakowie, więcej niż tysiąc ośmset czerwonych złotych wydał, żeby mu był dochodów rocznych przyczynił; ołtarz Przemienienia Pańskiego w katedrze Krakowskiej wystawił i uposażył. *Nakiel. in Miechov. f.* 570. w której kaplicy widzieć podziśdzień Hinczów nagrobki. *Przewodnik fol.* 11. W Kole miasteczku, w starostwie swoim, w dyeczezi Gnieźnieńskiej, OO. Bernardynów fundował, kościół wymurował, i wielką część klasztoru, pod tytułem Nawiedzenia Najśw. Matki. *Vading. in Annal. l. Miń. 1446. num.* 16. Kościół także S. Agnieszki w Krakowie, i klasztor Panien Bernardynek przy nim, jego kosztem staął. *Idem 1465. num.* 24. Komissarzem był do traktatów o pokój z Krzyżakami. *Cromer lib.* 25. *Biel. fol.* 433. Alexander Hincza, wojski Mielnicki, starosta Łosiecki, poseł na sejm 1569. *Constit. fol.* 172. Hincza de Rogów starosta Brzeski 1390. *Strzykow. lib.* 13. c. 7. Hincza Mikołaj w ziemi Mielnickiej 1674.

Rogowski herbu Jastrzębiec, w województwie Belzkiem. Seweryn Rogowski podstarości Chelmski, poseł na sejm 1618. zamtąd deputatem naznaczony na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4. Wawrzeniec miał za sobą Zofią Stępkowską. Samuel podezaszy Chelmski 1640. Mikołaj i Szymon 1674. N. miał za sobą Jadwigę Grabionezaukę.

Rogowski herbu Nabram, w województwie Krakowskiem, jedneje dzielnicy z Porębskiemi. Zygmunt z Zagorowa Rogowski, stolnik Parnawski, miał za sobą Barbarę Morską, z niej syna Stanisława 1700.

Rogowski herbu Śreniawa bez krzyża. Z tym herbem widziałem położony nagrobek, w kościele Toruńskim u OO. Dominikanów Reginie z Rogów Bilińskiej.

Rogowski herbu Szaszor, w województwie Rawkiem. Stanisław Rogowski w ziemi Warszawskiej 1674. Jan

w Żmudzi. N. Rogowska, Prokopa Lipskiego kasztelana Rogozińskiego małżonka, ale *sterilis*. *Paprocki* i *Okolski* kładą tu Olbiega z Rogowa, męża znaeznego, który był hetmanem u Witolda księcia Litewskiego, synu jego Olbieg kasztelan Rawski, w roku 1465. dziedzie na Rogowie, Kalinie, Olszy, Rawicy, Bronowieach, Ropotach, Wągrach, Mrogi, którego potomstwo zeszło bez sukeссора plei męskiej, więc z córkami fortuna w cudze domy poszła, od niektórych zostali Rogowscy. Z których był Stanisław Rogowski komornikiem u Króla Stefana, mąż wielkiego serea, pod Pskowem u szturm, pod wielkimi Łukami, pod Pieczarami: Turowłą z Koryekim wziął w niewielkim poezcie. N. miał za sobą Rozierowską.

O tymże domie starożytnym i w księztwie Mazowieckiem rozkrzewionym, świadczą tranzakeye liczne w aktach grodu Warszawskiego, z tych niektóre tu tylko umieszcza się. 1598. r. *feria secunda post dominican Jubilate in curia regia Varsaviensi, Nobilis Joannes et Stanislaus Rogowscy fratres germani, olim generosi Stanislai de Kopona filii, divisionem bonorum Kopona, et Wola Zolwińska, approbant. 1664. anno Sabbatho post festum Nativitatis S. Joannis Baptistae Generosus Stanislaus Rogowski rotmagister Sacrae Regiae Majestatis, et Catharina generosi Georgii Mirski ex cubicularum Magni Ducatus Lithvaniae praefecti filia mutuam ad vitalitatem inscribunt, cujus oblata in castro Ravensi 1670. anno. Item 1693. anno feria sexta post festum S. Margarethae V. et M. in curia regia Varsaviensi Gener. Stanislaus Rogowski rotmagister S. R. Majestatis, generosis Joanni Rogowski filio suo bona Paprotnia in palatinata Raven. Donat. Item 1694. die 5. Aprilis, między W. JPP. Franciszkim i Katarzyną z *Gulczewskich* Bienieckimi z jednej, a Wielmożnym JP. Janem Rogowskim z drugiej strony intercyza ślubna. *Cujus contractus nuptialis in castro Crasnostariensi 1694. feria tertia post Dominicam Palmarum* Roboratio. Item 1734. in castro *Vissogrodiensi feria tertia pridie festi S. Michaelis sub interregno. Magnificus Josephus Rogowski Venator Varsaviensis olim Joannis filius, Magnificae Annae de Kobylnickie consorti suae summam 32,000 Fl. Polon. inscribit. Tychże mutua ad vitalitas 1734. anno Sabbatho ante festum S. Thomae. in castro Vissogrodiensi.* Z tych i innych dowodów autentycznych okazuje się, iż Jan i Stanisław Rogowscy bracia rodzeni, byli synami Stanisława z *Kopony* i *Woli Żolwińskiej* dziedzica. Od których Stanisław z Katarzyną *Mirską* strażnikówną Litewską spłodził Jana, ten z Katarzyną z *Gulczewskich* Bieniecką, miał syna Józefa chorążego Warszawskiego, który z Anną *Kobylnicką* spłodził dwóch synów: Iwona Rogowskiego biskupa kameceńskiego, suffragana Chełmińskiego, i Romana cześnika Warszawskiego, córek trzy: 1. Teresa zakonnica u Bernardynek w Warszawie. 2. Felicanna za Szymonem Miszewskim sędzią ziemskim Wyszogrodzkim. 3. Justyna za Tomaszem Damięckim generałem adjutantem komisyy wojskowej. — Roman Rogowski syn Józefa chorążego Warszawskiego, z Anną *Kobylnickiej* spłodzony, cześnik Warszawski, kawaler orderu Ś. Stanisława, wszedł w śluby małżeńskie*

Imo roto z Maryanną *Mlocką* starościanką Zakroczymską, z tą *sterilis*. *2do roto* z Ratarzyną *Bromirską* chorążanką Plocką, z tą zostawia syna Ignacego, i córki dwie: Maryannę, i Cyryllę. — *Heraldyka Wielądka*.

Rogoyski herbu Brochwicz na Szląsku; takim go kształtem zażywają, jako i Oresey.

Rogoziński herbu Abdank, w województwie Sieradzkim. Jan z Rogoźna *Patruus Clenodiatu* Winceneyanny Leżeńskiej wojewodziny Brzeskiej Rujawskiej, starościны Łęczycyckiej 1484. *Acta Terrestr. Lancie*. Stanisław Rogoziński, podstarości a potem podkomorzy Sieradzki, *Constitut.* 1590. *f.* 603. umarł 1610. w katedrze Krakowskiej, przy zakrystyi, pochowany z tablicą marmurową, miał za sobą Elżbietę Puckownę, z którą potomstwo zostawił. Gabryel brat jego, miał w Krakowskim dobra Glewice i Gniazdowice. *Acta Cast. Cracov.* 1585. ten z Wądzonowną, zostawił córki, i syna Jana burgrabiego Krakowskiego, ten z Dorotą Biskupską podkomorzanką Łęczycą, tylko córkę spłodził. *Baranowski*. Konstancya Adama Sławińskiego, Helena Wawrowskiego, pisarza ziemskiego Kaliskiego, N. Jędrzeja Kwiatkowskiego, małżonki. Stefan 1670. z sejmu komissarz do granic. *Constit. fol.* 27. Jan z Łęczycyckiego 1674. Marcin, Paweł i Jędrzej bracia rodzeni. Wawrzeńca syn Jan 1654. Jędrzej w Jazłowcu pogrzebiony. Mikołaj z kopiją gonil na weselu Zamojskiego z Batorówną.

Rogoziński. Wojciech Rogoziński, dla mężstwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 40.

Roguski herbu Abdank. Tak Roguskieh jako i Rogowskieh Abdanków, kładą nasi autorowie, ale podobno omyłką, o Roguskieh, że są tego herbu, mam pewną wiadomość, i *Rojatow. in MS.* powiada o jednym z nich, że osiadł w Połockiem województwie, inni są na Rusi i w Mazowszu.

Roguski herbu Ostoja, w Mazowieckiem województwie. Sylwester Roguski, Rujawski i Warszawski kanonik 1580. Jędrzej pojął Ratarzynę Jutrowską: synów z niej było trzech: Stanisław, Mikołaj i Jacek. Brat Jędrzeja Alexander spłodził pięć córek: Annę Janowi Dobrzańskiemu, Ratarzynę Jackowi Roguskiemu, bratu stryjecznemu, Barbarę Ruszłowi, Maryannę Samuelowi Niesiolowskiemu, zaślubione. Wojciech Roguski, rotmistrz królewski, pod Chmielnikiem sławny wojennemi dzielami, złączył się był dożywotnie z Rarśnicką, z której synowie zostali. Podobno są Rogusey herbu Trąby w Krakowskiem.

Są także Rogusey w ziemi Liwskiej z *Roguszyna starego*. Z tych Piotr Roguski, syn Adama z Maryanną *de Piętki Sobolewską* spłodził trzech synów: Macieja, Antoniego i Wojciecha,

i dwie córki; Maciej Roguski z Franciszką *Ligocką*, spłodził córkę Magdalenę. Antoni z Maryanną *Daszkiewiczówną* zostawił dwie córki, Benignę, Eleonorę. Synów dwóch: Alexandra i Edmunda. Wojciech w zakonie Trynitarzów. — *Heraldyka Wielądka*.

Rohoziński herbu Leliwa. Metryka Wolyńska w roku 1528. liczy ich między swemi ziemianami. N. Rohoziński miecznik Lubaczowski, pojął Maryannę księżniczkę Woroniczką, z niej były dwie córki, Maryanna Czarnoluska, a potem Wojnarowska, i Konstancya za Jerzym Badkowskim, syn zaś Adam miał za sobą Howicką. Adamowi łowczemu Rujowskiemu, Teofila Hulewiczówna, powiła synów dziesięciu, Mikołaja, Jana, Stanisława, Józefa, Franciszka, Jędrzeja, Michała, Piotra, Ignacego, i Floryana, córek cztery, Rozalią, *Imo voto* za Kaszewskim, 2do za Ruleszą, Katarzynę, Dominikę i Barbarę zakonnice. Bazyli i Maciej 1632. *Metryka Wolyńska Rohowiekich* tamże kładzie. Stanisław Rohoziński, stolnik Drohiczy, miał za sobą Rozalią Peretyatkowiczównę.

W r. 1778. Jan Rohoziński wojski Łucki. — Józef komornik graniczny Nowogrodzki. — Jan hr. Krasiński z *Ledochowskiej* urodzony pojął *Rohozińską*. — W r. 1788. Franciszek Rohoziński pisarz ziemski Łucki. — Jakób Wojski. — *Krasiński*.

Rojecki herbu Trzaska, w Podlasku w powiecie Brańskim, ząd się też Maciej i Adam Rojcecy, przenieśli w Krakowskie: od Macieja był syn Szymon, Adama zaś z Rożyckiej herbu Doliwa, czterech synów zostało: Rysztof zginął pod Toropcem, Maciej i Jan dworsko się bawili, i Wojciech. Jan miał za sobą Magdalenę Kochowską.

Rojowski herbu Cholewa, w ziemi Dobrzyńskiej, z Rojowa. Piotr Rojowski, z Zamojskim hetmanem w Wołoszech odważnie stawał, z pochwałą męztwa swego od tegoż hetmana, *Starowski* wypisał jego nagrobek *in Monum.* Niektórzy z nich osiedli w Podgórzu. Jakób cześnik Dobrzyński, sędzia kapturowy Sandomierski 1674. a potem kasztelan Wiślicki, żona jego Ludowika umarła 1704. córka zaś jego dostała się w małżeństwo Mikołajowi Krosnowskiemu wojewodzie Czarniechowskiemu. Bartłomiej podstaroście Nowomiejski, miał za sobą Zofię Trzecińską 1683. Piotr pisarz grodzki Sanocki, Elżbietę Służewską. N. Magdalenę Jelewnę. N. chorąży Parnawski, Maryannę Hańską, pisarżównę Lubelską. Tomasz Franciszek starosta Drohowiski, 1697. posłował na sejm, ząd był deputatem do konstytucyi, *Constit. fol. 17.* miał zdam się za sobą Teresę Łabęcką starościeciankę Kiszyńską, wdowę po Mikołaju Ostrorogu staroście Drohowiskim. N. Maryannę Łowicką. Franciszek pisarz grodzki Sanocki, syn jego Józef. Katarzyna Michała Wojakowskiego żona. Maryanna kaszte-

lanka Wiślicka Jana Drohojewskiego, kasztelana Czerniechowskiego, małżonka.

Rokicki herbu Lubiec, w ziemi Dobrzyńskiej. Wojciech Rokicki pod Pleszkowem odważnie stawał. *Paprocki fol. 405.* Jerzy proboszcz Kurzelowski, kanonik Łowicki, młodsze lata w obozie polerował, dalsze na różnych peregrynacyach w cudzych krajach, z kąd powróciwszy, stan sobie duchowny obral: oltarz Matce Boskiej w Łowiczu i ozdobił, i uposażył w roku 1629. co poznać z tablicy marmurowej, przy tymże oltarzu wystawionej, z herbem pierwszym Lubiec, drugie zaś trzy, Pohog, Gozdawa i Labędź. Stanisław w zakonie naszym, umarł w Bydgoszczy 1675.

Rokicki herbu Rawicz, w Rawskim województwie. Jan Pakosz Rokicki starosta Rawski, miał za sobą Jedlińską, starościeciankę Zawichoską. N. miał za sobą Maryannę Ujazdowską. Adam w Rawskim 1674. Ludwik i Franciszek w Chelmińskim 1632. N. była za Bartłojem Gumowskim. N. za Ruckim.

Rokicki herbu Rogala, w Dobrzyńskiej ziemi; są i w Braclawskim województwie Rokicey, ale niewiem czy tego herbu. Mikołaj Rokicki poborea w Braclawskim 1635. *Constitut. fol. 3.* Stanisław 1674.

Rokitnicki herbu Nałęcz, w Dobrzyńskiej ziemi. Jan z Rokitnice Rokitnicki starosta Rypiński, i Jakób chorąży i starosta Dobrzyński, rotmistrz królewski 1674. posłował na sejm 1662. *Constitut. fol. 2.* Tenże czy inszy chorąży Dobrzyński 1699. Kazimierz kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny 1728.

Rokitnicki herbu Prawdzie, w Dobrzyńskiej ziemi, według *Paproc.* i *Okol.* było dwóch braci rodzonych, rotmistrzów sławnych, Jerzy i Waleryan Rokitnicey, z nich jeden w księztwie Litewskim osiadł. Marcin mąż waleczny. N. miał za sobą Maryannę Szczawińską, wdowę po Kalinkiewiczzu, ale *sterilem.*

Duńczewski w herbarzu dowodzi że Rokitnicey w Dobrzyńskiej ziemi wszyscy są *Prawdziecowie* a nie *Nałęczowie*, i przytacza wyciąg z *Okolskiego*, toż potwierdzający. Podług tegoż *Duńczewskiego* wspomniany tu pod *Nałęczami* Rokitnickimi: Jan z *Rokitnice* Rokitnicki, starosta Rypiński, był syn Jakóba Rokitnickiego, chorążego i starosty Dobrzyńskiego, obadwa mieszkali w ziemi Dobrzyńskiej, i mieli tam swoje possessye znaczne, byli posłami na sejm. Wspomniany Jan Rokitnicki, syn Jakóba, pojął za żonę Bogumiłę *Dąbską*, z którą spłodził Maryannę Rokitnicką. Ta Maryanna poszła za Mikołaja Podoskiego, wojewodę Płockiego, z którym miała synów: Józefa kuchmistrza Litewskiego, Tymoteusza podkomorzego Dobrzyńskiego, Gabryela kanonika Gnieźnieńskiego, Franciszka starostę Rypińskiego, Mi-

chała starostę Bobrownickiego, Ignacego starostę Złotoryjskiego, Podoskich. Ten Jakób ojciec, Jan syn, i Maryanna Jana córka Rokitnicy, pieczętowali się, byli i są od wieków do tych czas herbu *Prawdzie*, a nie *Nalęcz*. Rokitnicy w ziemi Dobrzyńskiej żyjący, herbu *Prawdzie*, w swoich possessyach dziedzią, mając wieś *Rokitnice* w tejże ziemi. Tomasz Rokitnicki stolnik Dobrzyński, i Kazimierz Rokitnicki archidyacon Pultuski, officyał Płocki, wsi *Rokitnicy* dziedzice, bracia rodzeni, w r. 1752. byli razem deputatami na trybunał koronny, obadwa w prawie doświadczeni i u przednich Panów apprendowani. Andrzej Rokitnicki cześnik Rożański, *quot annorum, tot meritorum clarus*. Walenty i Mikołaj Rokitnicy, pierwszy miał żonę *Kangowską*, drugi *Walichnowską*. Jan i Maciej Rokitnicy kanonicy Płoccy. Jest ich więcej żyjących w ziemi Dobrzyńskiej. — To *Duńczewski*.

Z tych Tomasz stolnik Dobrzyński był później kasztelanem Rypińskim, umarł 1781. r. — Karol wojski Sierpski. — *Krasicki*.

Rokosowski herbu *Glaubicz*, w Wielkiej-Polszcze.

Jakób Rokosowski, najprzód podsędek Poznański, poseł na sejm Lubelski 1569. *Const. fol.* 171. potem kasztelan Szremski, podskarbi koronny, starosta Ostrzeszowski, umarł w roku 1580. z Reginy Kościeleckiej, wojewodzanki Łęczyckiej, generalowny Wielkopolskiej, zostawił syna jednego, i córki, z których jedna była za Łukaszem Rydzyńskim, druga za Piotrowskim podkomorzym Lwowskim. Stanisław z sejmu 1641. komissarz do granie od Szląska. *Constit. fol.* 19. Maryanna Pawła Grabskiego herbu *Wczele* małżonka 1700. Marcin 1710. Krzysztof w zakonie naszym, kollegio Poznańskiemu część fortuny swojej zapisawszy, gorąco się na missyą do Indyi prosił, atoli w roku 1660. młodo, dojrzały jednak w cnoty, przeszedł na wieczność w Poznaniu. N. Chryzostoma Marszewskiego małżonka. N. miał za sobą Annę Mycielską.

Józef Rokosowski w r. 1778. kanonik Gnieźnieński i Poznański. — Franciszek stolnik Wschowski. — Tomasz wojski Gnieźnieński. — *Krasicki*.

Rokosz herbu *Ostoya*, w Krakowskiem województwie.

N. Rokosz biskup Kamieniecki, który Dubaniewskich do herbu przyjął 1398. W tymże roku kwitował Dobiesław Rokosz, kiedy mu Władysław Jagiello na dobra niektóre nadał przywileje. Jan 1474. we dwudziestu sześciu kampaniach mężnie stawając, tę jeszcze większą z nich wyniósł sławę, że wszystkie zwycięzkie były. Jan sędzia Krakowski 1400. synów jego trzech: Hippolit, Wacław, i Konstantyn. Hippolit miał za sobą Wielogłowską, z której zostawił synów sześciu, Bartłomieja, Stanisława, Jana, Sebastyana, Hippolita i Piotra. Bartłomiej był trukezaszym u Jana Króla Węgierskiego, miał za sobą Glińską, i z niej potomstwo. Stanisław Jadwigę z Kurzłowy Pieńżkownicę, starościankę Nowotargką; córek także z tej Wie-

logłowskiej było pięć, Barbara za Sokolińskim, Dorota za Mikołajem Fararejem sędzią grodzkim Sanockim, Agnieszka za Ankwiczem, Anna za Trzecińskim. Wacław brat Hippolita, odważny żołnierz w wojsku Węgierskiem, umarł w Waradynie Burkulabem tamecznym. Konstantyn, trzeci brat, młodo zszedł z tego świata. Hieronim pojął Annę Broniewską koniuszankę koronną, starościankę Przemyską i Mednicką, z której było potomstwo. Stanisław i Jan w okazji z Kozakami pobici 1638. z Lubartowskiego kościoła, jednego z nich nagrobek wypisał *Okol.* Prokop z Brzezin Rokosz, złączył się był dożywotnie z Krystyną Lutosławską sędzianką grodzką Sądecką. Samuel stolnik Miński w Lubelskiem 1674. Wacław 1639. *Acta Castr. Cracov.*

Rokosz herbu Hibrida. Ten herb tak opisuje *MS. o Familiach Pruskich*; ma być pół konia ku prawej stronie obróconego, z nogami trochę do góry wspiętymi, i pół ryby od ogona, nad hełmem i koroną, także pół konia i pół ryby; za-

zywają go w Prusiech Rokoszowie czyli raczej Rokusowie, znaczna jeszcze za Krzyżaków familia. Pisze o nich *Paprocki o herb fol. 286.* i *Okolski tom. 2. fol. 472.* ale ci obadwaj w herbie ich pół konia tylko kładą, a pół ryby niemasz. Przecież *Paprocki* powiada, że powinno być pół karpia od ogona. Z tej familji Rokusowna jedna była za Jakóblem Rostką, pierwszym Panem na Szttembergu, starostą Lipieńskim, druga za Samuelem Konarskim chorążym Pomorskim, trzecia za Rafałem Konopackim; pisali się ci Rokusowie von Zehfelden.

Rokotowski herbu Prus Imo, w województwie Rawskiem, atoli Rokotowskiemu deputatowi na trybunał Wileński w roku 1672. przyznają krzyż wierzchem na prawy bok tarczy nachylony, u spodu zaś drugiego krzyża, jeden koniec jest dłuższy niżeli drugi. Piotr Rokotowski w Wileńskim 1648.

Rokowski herbu Topor. Paprocki w Sztambuchu świadczy o nich.

Rokszycki herbu Pobog, w Sieradzkim województwie, z Filipowskiemi jednąż dzielnicy. Jakób z Roniecpola Rokszycki, sędzia ziemski Sieradzki, mąż wstrzemięźliwy, przez całe życie swoje nie pił tylko wodę, umarł 1470. Romiszowska córkę mu powiła, Marcinowi Gomolińskiemu pisarzowi ziemskiemu Sieradzkemu zaślubioną, i syna Jana cześnika Sieradzkiego, ten z Zofią Sławieńską spłodził Krysztoporą, matkę Jana Krysztoporzkiego kasztelana Wieluńskiego, *Trices. lib. 2. Epigr.* to jest, tego cześnika dwie były córki, z których Elżbieta dostała się w małżeństwo Stanisławowi, a Katarzyna Piotrowi Krysztoporzkiemu, braci rodzonym. Marcin Rokszycki kasztelan Polaniecki 1626. deputatem nie raz zasiadał na trybunałach koronnych; fundował na cześć Najśw. Matki OO. Bernardynów w Piotrkowicach, czyli jako pisze *Okol.* w Suliszowie; z Podlęskiej herbu Bogorya, dwie córki jego, panięskie sobie życie za klauzurą zakonną obraly, trzecia była za Wojciechem Dambrowskim miecznikiem Sieradzkim, synów zaś dwóch Władysław Ignacy dworzaniu królewski, żona jego Cceylia, córka hrabi Węgierskiego Banfi nazwanego r. 1642. i Wojciech Razimierz. Siostra tego kasztelana Polanieckiego, matką była Piotra Szyszkowskiego kasztelana Wojnickiego. Z tegoż domu trzy były rodzone siostry, z których Elżbieta, żyła z Rasprem Żaluskim; Katarzyna wielkich enót matrona, z Jędrzejem Warszyckim podkomorzym Sieradzkim, fundatorka pańien zakonnych reguły Ś. Dominika w Piotrkowie; Zofia z Janem Karnkowskim wojewodą Plockim, starostą Wyszogrodzkim, z której to potomstwo zostało; Izabella Stanisławowi Konarskiemu wojewodzie Malborskiemu, *Imo* zaś *voto* była za Garwaskim, *2do* za Riechzewskim; Maryanna Hieronimowi Kryskiemu kanclerzycowi koronnemu, zaślubione, synowie zaś: Stanisław starosta Wyszogrodzki, Michał starosta Wyszogrodzki i Ludwik Karnkowscy, z których ostatni w Prusiech w okazji z Gustawem Królem Szwedzkim poległ. Mikołaj Rokszycki podpisał elekcyą Władysława IV. Elżbieta Wawrzęca Rozierowskiego małżonka. N. była za Malchrem Silnikiem.

R O L A H E R B.

Róża powinna być biała we środku tarczy, w polu czerwonym, w koło której trzy kroje, jeden prosto od dołu jej, drugie dwa z boku, na hełmie pięć piór strusich; tak go opisują *Paproc. o herb. fol. 260. Okol. tom. 2. fol. 624. Biel.*

R O L A

H E R B.

fol. 110. Kojatow. in MS. Z tych Paprocki w Gniazdzie Cnoty tego był zdania, że od Razimierza Króla Polskiego był nadany, poprawił się jednak w późniejszej książce, gdy powiada, że jeszcze za pogańskich u nas monarchów, już był w używaniu, poświadcza mu *Okolski*: eo się jednak chyba o herbie Kroje rozumieć może, który tem się tylko od herbu Rola różni, że w nim róży niemasz, ale się same kroje we środku końcami schodzą; a to dla tego, bo *Okolski* powiada, że ten herb z tej okazji nabyty: kawaler znaezny w Polsce, z domu Porajczyk umierając, jedynaczkę córkę swoją w opiekę oddał księżęciu, ten ją zasłużonemu sobie rycerzowi herbu Kroje, w małżeństwo oddał, więc żeby pamiątka wieczna została, tej ligi, potomstwu z tego małżeństwa rozrodzonemu, w ten kształt herb uformował, to jest różą damy, osadził między krojami ojczyestymi tego rycerza, co jeżeli tak jest, toć herb Rola już się za panowania katolickich Panów w Polsce zaczął: ponieważ i *Okolski* to sam przyznaje, że Porajcykowie dopiero weszli do Polski, kiedy i monarcha Polski wiarę świętą przyjął. Drudzy rozumieją, że ten herb i imię swoje i początku zabrał, od Roli Króla Getów, o którym *Dio Cass. hist. Rom. l. 51. fol. 461. Quidam (Bastarnarum) loco munito occupato, per aliquot dies Crassum obsidentem sustinuerunt, post Rolae Getarum Regis auxilio, eos Crassus coepit. Is Roles* (raczej z Słowiańskiego Rola) *ad Caesarem (Octavianum Augustum) profectus, amicus ab eo, sociusque dictus est.* Póty *Dio*, luboć *Długosz* Roliechów, że w Polsce nastali, popiera.

Dobrogosta Rolę za Razimierza pierwszego, opowiadają historycy hetmanem koronnym, którego syn Stefan był biskupem Poznańskim, wstąpił na tę katedrę, według *Długosza in Vitis Episcop. Posnan.* w roku 1151. wszedł do grobu para-

liżem ruszony w roku 1156. cóżkolwiek bądź że *Paprocki* wziętym go być mieni w roku 1125. śmierć zaś jego składa na rok 1130. po nim nastąpił Radwan na tęż stolicę, potem Bernard, którego *Paprocki* także do herbu Rola naciąga, ale *Długosz loc. cit.* powiada, że był z domu Serokomla, i że wstąpił w roku 1162. ustąpił w roku 1175. Benedykta hrabię Rolę, że kwitnął 1230. wypisał *Paprocki z przywileju*, jako i Mikołaja Rolę podkomorzego Inowrocławskiego w r. 1451. z *Statutu Przyluskiego lib. 2.*

Herbowni.

<i>Arciszewski,</i>	<i>Komorowski,</i>	<i>Rusieński,</i>
<i>Bartochowski,</i>	<i>Konarski,</i>	<i>Rzeszewski,</i>
<i>Białaczowski,</i>	<i>Kozielski,</i>	<i>Sadkowski,</i>
<i>Bolkowski,</i>	<i>Krzęciwski,</i>	<i>Szczyński,</i>
<i>Borucki,</i>	<i>Kucharski,</i>	<i>Skibiński,</i>
<i>Chrapicki,</i>	<i>Lubieniecki,</i>	<i>Skorwid,</i>
<i>Chrościcki,</i>	<i>Łubnicki,</i>	<i>Skotnicki,</i>
<i>Dobrogost,</i>	<i>Murcinowski,</i>	<i>Ślubicki,</i>
<i>Dworzański,</i>	<i>Mielicki,</i>	<i>Sokołowski,</i>
<i>Gadomski,</i>	<i>Miński,</i>	<i>Stanisławski,</i>
<i>Gajewski,</i>	<i>Modrzewski,</i>	<i>Stężycki,</i>
<i>Gawroński,</i>	<i>Niegibulski,</i>	<i>Świętosławski,</i>
<i>Gogoliński,</i>	<i>Niemojewski,</i>	<i>Tarnowski,</i>
<i>Golski,</i>	<i>Ossowski,</i>	<i>Wurgawski,</i>
<i>Gostowski,</i>	<i>Oświany,</i>	<i>Wioteki,</i>
<i>Gumowski,</i>	<i>Piekarski,</i>	<i>Witowski,</i>
<i>Janicki,</i>	<i>Pniewski,</i>	<i>Wituński,</i>
<i>Januszowski,</i>	<i>Podczuski,</i>	<i>Wolski,</i>
<i>Jarochowski,</i>	<i>Pucek,</i>	<i>Wyszczelski,</i>
<i>Kłosowski,</i>	<i>Rogaski,</i>	<i>Zaleski,</i>
<i>Kobylnicki,</i>	<i>Rola,</i>	<i>Zaluskowski,</i>
<i>Kochoński,</i>	<i>Rożycki,</i>	<i>Zbijewski.</i>

Duńczewski, Kuropatnicki, Matachowski i inni następujące familie, równie do herbu tego podciągają:

<i>Lubieniek,</i>	<i>Satkowski,</i>	<i>Ślubicki,</i>	<i>Wawrzecki.</i>
<i>Lubliński,</i>	<i>Scisiński,</i>	<i>Stęszicki,</i>	

O Dobrogostach mówilem w trzecim tomie, alem herbu ich niewiedział, Rolą się Pieczętują, według *MS. Ks. Kojul.*

Rola herbu Rola, w kaliskiem województwie. Stanisława Rolę komornika Lwowskiego, czytałem *in Monumentis. Coll. Leop.* Krzysztof komornik Łukowski, miał za sobą Elżbietę Branicką herbu Rórzak, synów z niej było dwóch. Jan i Mareyan, córek trzy, Elżbieta dostała się w małżeństwo Oknińskiemu komornikowi Łukowskiemu, Dorota Janowi Łaskiemu, Justyna Popławskiemu.

Romain. Ci indygenat w Polsce otrzymali na sejmie coronationis 1676. o czym Konstytucye.

Roman herbu Slepouwon, w Mazowieckiem województwie, a podobno już temi ezasy Romański. Jan Roman z Grojea, poborca z sejmu 1618. w Ciechanowskiej. Tenże czy inszy Jan, podsedek Ciechanowski 1634. i 1643. *Constitut. f. 24.* Wojeiech wojski Sandomierski. *Constit. 1641. fol. 23.*

Romanowicz herbu Lubiez, w Nowogrodzkim województwie. *Kojal. in MS.* Dyonizy Romanowicz sekretarz królewski i viceinstygator Litewski, z sejmu 1690. komissarz do rozgraniezenia Kłobueka od starostwa Krzepickiego. *Const. fol. 20.* Są i Romaezkiewiczowie w Brzeskiem Litewkiem.

Franciszek Romanowicz w r. 1778. sędzia ziemski Wileński. — *Przypisy Krasickiego.*

Romanowski herbu Bożawola, w Chełmskiej ziemi. *Paprocki* i *Okolski* Romanowskich w tejże ziemi cheą mieć herbu Bończa, ale to u mnie pewna, że się Bożawolą pieczętują. Z tych Marcina de Świrz i Mikołaja Romanowskich podczaszego Lwowskiego dostało mi się czytać, *in Monim. Coll. Leop. (1454.) N.* w zakonie Norberta Ś. w Hebdowie, człowiek uczony. *Baran.* Jędrzej podsedek ziemski Belzki, miał za sobą Elżbietę Zawadzka Światopelkownę, z tej splodziwszy córki, Katarzynę Kazimierza Świrskiego, Annę Alexandra Blinowskiego, (z tej synowie, Adam *sterilis*, Jakób miecznik Chełmski, Felicyan, Józef i Ludwik Blinowsey) i Dorotę Marcyana Ostrowskiego małżonki. Jan Karol, najprzód chorąży, a potem podkomorzy Chełmski, *Constit. 1678. f. 7.* w tymże roku był deputatem na trybunał koronny. Tomasz podkomorzy Chełmski, *Constit. 1717. fol. 19.* N. podkomorzanka Chełmska, Tomasza Drzewieckiego stolnika Chełmskiego, N. Pawła Rudnickiego, małżonki. N. Pruskiego.

Patrz w Dodatku w Tomie X.

Romatowski herbu Drogomir. Krystyn z Romatkowa kanonik Rujawski, w roku 1483. exekutor testamentu Oporowskiego biskupa Rujawskiego. *Damalew. in Vit. Episcop. Cujav. fol. 346.* Wawrzeniec Romatowski burgrabia Krakowski 1568. córka podobno jego, Lutoslawska, pisarzowa grodzka Sądeeka. Wojeiech Romatowski, tego herbu, w Starym Wroclawku kościół i klasztor, pod tytułem wszystkich Świętych, OO. Bernardynom w roku 1642. fundował wspólnie. *Damalew. fol. 36.* Tenże, kościół drewniany na eześć Ś. Wojeiecha tamże wystawił, i szcudrobliwie uposażył. *Idem ibidem f. 44.* Augustyn Romotowski w ziemi Wizkiej 1674.

Romboud, według drugich **Rombold** czy **Rumbold**, marszałek Litewski, hetmian Witolda księcia Litew-

skiego w r. 1407, pod drugą jego na Moskwę ekspedycją, w r. 1409. księstwo Zmudzkie od Krzyżackiej niewoli oswobodził, w roku 1429. do Kroczyzna na sejm od tegoż Witolda jeździł. *Cromer lib. 19. Stryjkow. lib. 15. cap. 14.* a z tymże Witoldem, do Zygmunta Cesarza, w sprawie Króla Jagiella. Po śmierci Witolda, Świdrygiella stronę trzymał, i z Polakami bitwę na Podolu stoczywszy, w niewolę się dostał 1431. z której ledwo za interpozycją wielkich Panów wywikłał się, atoli znowu potem pod Oszmianą od Zygmunta księcia Litewskiego zбитy, i z życia wyzuty, fortuna jego wszystka skonfiskowana. *Rojał. par. 2. Stryjkow. fol. 579.* Jan Rumbold w Połockiem 1648.

Romer herbu Jelita, wszakże niektórzy są tego zdania, że się dwiema laskami pielgrzymскими zdawna pieczętowali, i z Włoch do Polski z tym herbem przyszedli, przecież nie prosto, bo niektórzy z nich, wprzód w Węgrzech gucieńdzic się poczęli, z których Gwillelm Romer książę, i w fortunę, i honor, wielkiej estymacyi, pojął Jadwigę Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego córkę, o czem *Długosz lib. 10. f. 12. pod rokiem 1370. Cromer lib. 13.* i inni, i od tego rozumiem Gwillelma, rozpleniony w Polsce dom Romerów: syn jego Jan, za kousensem Króla Władysława Jagiella, wieś Chyszów za Tarnowem założył, co się pokazuje z erekeji tychże dóbr. W kościele Biezdzieckim, jest ich grób, w którym się od lat dwóchset chowają. Bliższych czasów kwitnął Stanisław Romer, a bodaj nie ten, o którym świadczą *Acta Terrestr. Cracov.* w roku 1597. ten z Zofią de Biala spłodził synów sześciu, których potomstwo, jedni w Sandomierskiem województwie, drudzy w Wielkiej-Polszcze, inni w Litwie posiadali. Kazimierza Romera jest w druku *Oratio, na pogrzebie Piotra Firleja wojewody Lubelskiego, 1619. Cracov.* Jan Marcin pisarz grodzki Nowomiejski, dwóch synów spłodził: jednego Józefa sędziego grodzkiego Nowomiejskiego, posłem bywał na sejmy i deputatem na trybunał, żona jego Ludowika Rejowna, starościeianka Libuska, z której synowie, Michał, Ignacy i N., i córki dwie. Drugiego Jana podstolego Pilźnieńskiego, temu Joanna Ankwiczowna chorążanka Pilźnieńska powiła te dzieci: Józefa kustosza Rujowskiego, deputata na trybunał koronny w roku 1739. Alexandra, żona jego Pelczanka. Annę Łętowską chorążycownę Krakowską. Antoniego, temi czasy w zakonie Soc. Jesu, Michała Franciszkana, Ignacego i Magdalenę. Szymon Romer podczaszy Gostyński 1670. z sejmu komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol. 27.* od brata jego dwie się córki zostały, jedna była za Wysockańskim, druga *Imo voto* za Humnickim, z którym spłodziła Sta-

nisiława i Antoniego Humnickich, *2do voto* za Józefem Ruleszą. Józef podczaszy Chełmski, deputat na trybunał koronny 1728. N. skarbnik Radomski, miał za sobą Popielownicę łowczankę Podlaską, Alexander Zofią Pelkownę. N. Annę Leszczyńską herbu Rorezak. Anna Romerowna Stanisława Gabońskiego w Podgorzu. Anna Jędrzeja Burzyńskiego. N. Stanisława Bobowskiego, Magdalena Franciszka Czyżewskiego, Maryanna Walentego Ankwicza stolnika Inowrocławskiego, małżonki; ta ostatnia, jako i Magdalena Sierakowska, były siostry rodzone Józefa sędziego Nowomiejskiego i Jana podstolego, splotzone z Alexandry Walewskiej miecznikowny Sieradzkiej.

W r. 1778. Alexander Romer skarbnik Krakowski. — Roch sędzia ziemski Radomski. — Antoni w Sanockiej ziemi starosta Tyrawski. — W księstwie Litewskim, Dominik Romer podkomorzy Trocki. — Jan sędzia ziemski Trocki. — Franciszek skarbnik Trocki. — *Iwasicki*.

Dziś familia ta znacznie w Litwie i w Gallicyi rozrodzona. — Alexander Romer był kasztelanem Zawichostkim od r. 1758. umarł 1771. — Syn jego Cypryan *Chyzów* Romer właściciel dóbr *Biezdziatka* w Gallicyi — wyniesiony został wraz z potomstwem swoim do godności hrabiowskiej, przez NN. Cesarza Austryackiego Franciszka I. dyplomem z d. 14. Sierpnia 1818. r. —

Romisowski herbu Jelita, w Sieradzkim województwie dom starodawny. *Paprocki o herbach* przywodzi uciniek listu Razimierza Wielkiego, Króla Polskiego, danego w Poznaniu w roku 1342. w którym ten Król niektóre przywileje nadał Dziwiszowi z Romiszowic, i Czerzynie. Drugi także list tegoż Króla, w którym wspominają Piotra z Romiszowic, którego córka Katarzyna, dziedziczka po ojeu dóbr Rajska, Zbigniewie, Pokrzywki, Romiszowic, a po matce, Przeezni, Polanki i Zawady, żyła z Mikołajem z Milkowie. Trzeci list kapituły Krakowskiej 1423. *Nos Capitulum Ecclesiae Cracov. Villas Rembienie, nec non Wierzanowice, in terra Lancieniensi sitas, Zaslaw et Nicolao, filiis Jacussii de Warzelino et Romiszowice, per modum commutationis tradidimus, et a praefatis nobilibus, ipsorum villas Warzelino Pokrzywie accepimus.* Tego Dziwisza tylko się syn jeden został Floryan 1395. od którego córka była za Piotrem z Borków 1441. i synowie dwaj: Piotr i Jarosław Romiszowsey. Z tych Piotr miał za sobą Rzepiszewską, wdowę, córkę Nawoja z Szląska, z tej był syn Mikołaj chorąży Łęczycki, który z Przerębską zostawił synów siedmin, czterech ich młodo umarło, zostali się tylko trzej, Piotr, Jakób i Adam. Z tych Piotra tylko dwie córki były, Zofia Błędowska i Katarzyna Milkowska, o której wyżej mówiłem. Jakób także z Zerniekiej

tylko dwie córki spłodził, Mikołajewską i Agnieszkę Malkowską. Adam trzeci ich brat, starostą był Łowickim za Dzierzgowskiego arcybiskupa; temu Małgorzata Duninowna, pisarza Łęczyckiego siostra rodzona, dwie córki powiła, Annę Maciejowi Warszykiemu, Ewę Borsie, zaślubione: to *Okolski*. *Baranowski* zaś powiada, że córka jego była za Marcinem Wilkockim, synów zaś siedmiu. Hieronima (wspominają go *Konstytucye* 1589. fol. 558.) żona jego Strzemboszowna, z której synowie, Adam i Wojciech, czyli Wincenty, jako chce *Okolski*, i córka Katarzyna. Wojciecha starostę Kozubowskiego i Siedleckiego, dobra jego w Krakowskiem, Miroszew, żona Ujejska. Wacława czy Wincentego, marszałkiem był dworu Myszkowskiego, biskupa Krakowskiego, a potem kanonikiem Krakowskim. Jana starostę na Rynkowce, był najprzód kasztelanem Rozpierskim, a potem podkomorzym koronnym, żona jego pierwsza Pukarzewska, druga Ulińska, sędzianka ziemska Przemyśla. Stanisława, podskarbin był u Karnkowskiego arcybiskupa, a potem kanonikiem Gnieźnieńskim, opatem Paradyjskim. Piotra męża rycerskiego, chorążym był Łęczyckim. Mikołaja, ten z Sarnowską z Osiny, spłodził Jana proboszcza Łaskiego, scholastyka Krakowskiego, kanonika Gnieźnieńskiego i Łęczyckiego 1643. Łukasza, Mikołaja, i Stanisława, którego trzech synów: Jan, Felix i Jędrzej. N. Romiszowski miał za sobą Katarzynę, Piotra Brzechwy podkomorzego Wendeńskiego córkę. Jarosław brat Piotra, syn Floryana, chorąży Łęczycki, od dóbr swoich Stoki, Stokowskim nazwany, nową familią Stokowskich zaczął, o czem na swem miejscu. Magdalena była za Madalińskim kasztelanem Konarskim. N. za Jakóbem Rokszyckim sędzią ziemskim Sieradzkim.

Romocki herbu Słepowron, w ziemi Ciecchanowskiej. Adam Romocki podstarości Płocki, Walentyn podstarości Bielski, N. stolnik Płocki, miał za sobą Jadwigę Łękowską. Stanisław na Sadłowie Romocki, podsędek ziemski, sędzia grodzki, i marszałek konfederacyi ziemi Dobrzyńskiej 1704.

Stefan Romocki w roku 1778. chorąży Wyszogrodzki, żona jego Płaskowska, brat zaś Euzebi kanonik reg. w Czerwińsku. — *Przypisy Krasickiego.*

Ronikier. Stefan Ronikier w księztwie Żmudzkiem 1674. roku.

Malachowski i inni Ronikierów do herbu *Gryf* podciągają, — Michał Ronikier w r. 1773. cześnik Litewski starosta Sniatyński z *Mięczyńskiej* wojewodzanki Podlaskiej zostawił potomstwo. — *Przypisy Krasickiego.*

Ronneberg herbu Newlin, w Krakowskiem województwie. Ernest i Szymon Ronnebergowie, od Zygmunta

Augusta Króla tym herbem nadani, jakom mówił pod herbem Newlin, od jednego z nich był syn Abraham, na ubogich i kościoły szcudroblivy, osobliwie na Krakowski kościół Ś. Barbary, umarł 1626. syn jego Abraham w zakonie naszym zasłużony, zszedł z tego świata w roku 1639. Inni bracia jego osiedli na dobrach Kapiolki nazwanych, w powiecie Lelowskim.

Ropelowski herbu *Suchekomnaty* w Podgorzu. Z tych był w zakonie naszym ks. Stanisław Ropelowski, pracowity koło dusz operaryusz, pokazał się po śmierci swojej, w złotej bogatej i bardzo jasnej szacie, spytany, zacoży też na taką sobie u Boga zarobił szatę? odpowiedział, że m prawi pospolicie nie rozbierając się z szat, zasypiał, żeby m się był łatwiejszym uczynił, gdyby m do chorego wolano.

Ror herb, patrz **Rarowski**.

Rościszewski herbu *Junosza*, w Płockiem województwie. *Okolski* o tym domu pisze, że Terencyusz albo Ziemiuk Rościszewski, miał za sobą siostrę Alexandra księcia Mazowieckiego. Zygmunt scholastyk Wileński, kanonik Krakowski, już miał nominacją na biskupstwo Przemyślkie, ale go tym czasem śmierć zaszła. Wojeiech, którego córka z Mościńskim żyła, Rozesław synów dziewięciu zostawił. Tomasz w zakonie Raznodziej skim zasłużony. Wojeiech został Bernardynem. Wojeiech Soc. Jesu, w dobrach Borków nazwanych urodzony, po filozofji i teologii oduczonej, z katedry Raznodziej skiej po wielu miejscach do ludzi z znacznym pożytkiem mówił, zszedł z tego świata w r. 1619. w Sandomierzu. *Bibliot. Scriptor. Societ.* te od niego wydane książki wylicza. 1mo. *Contra venenatum libellum cujusdam Calviniani, qui contendebat, Pontificem Maximum a daemone missum.* 2do. *Disputationem de Ecclesia haud inutilem esse, contra Faustum Sarinum Arrianum, pod imieniem Jędrzeja Międzyboskiego.* 3tio. *Responsionem ad calumnias cujusdam, qui patrocinium Torunensium contra Jesuitas susceperat, Cracov. in 4to 1615.* 4to. *Orationem ad Senatam Equitescque Polonos, in qua refelluntur ea, quae in Conventu Proszoviensi ac Sredensi, Torunenses Jesuitis objecerant, in 4to C. D.* 5to. *Orationem contra Andream Volanum Sacramentarium, qui Clementi VIII. scripserat Orutionem, qaa per summam impudentiam ei persuadere nitebatur, ut se Pontificatu abdicaret, in 4to C. D. sub nomine Joannis Bobolae.* Michał z Brokowa Rościszewski, sławny pułkownik, będąc w wielkiem nie raz niebezpieczeństwie życia, w różnych okazyach, dał w Sierpcu do Matki Boskiej szczerozłoty łańcuch z krzyżykiem, w którym dyamentów było dwanaście, a potem sam wstąpił do zakonu Ś. Franciszka 1441. r. *Luc. Paproc.*

Łaski fol. 61. Dorota z Moszczonnego Rościszewska, z domu Gorajszowna, i Felicyanna, w tymże czasie kwitnęły: *Idem f.* 63. Paweł 1643. N. miał za sobą Barbarę Morsztynową. Jan sędzia grodzki Kijowski Franciszkę Nitostawską, z tej córka Julianna, żyła najprzód z Błędowskim, potem z Strutyńskim starostą Hrodelskim. N. miał za sobą Maryannę Rutkowską pisarzównę ziemską Dobrzyńską. Adam kasztelan Raciążki, córka jego Jadwiga, poszła za Hippolita Olszyńskiego skarbnika i sędziego Wizkiego. N. starosta Bobrownieki, poseł na sejm 1738. Jan pojął Zawadzka, sędziankę Ciechanowską. N. Kuropatwiankę. Stanisław, Jakób rotmistrz królewski, stolnik Braclawski, i Michał 1674. Franciszek deputat na trybunał koronny w roku 1714. Jan zaś w roku 1718.

Franciszek Rościszewski podwojewodzy Dobrzyński, który z Anną *Bromirską* herbu *Pobog*, zostawił potomstwo synów pięciu: 1. Jan Zygmunt chorąży Zawskrzyński. 2. Bartłomiej kasztelan Rypiński. 3. Franciszek sędzia Brzeski Kujawski. 4. Tomasz stolnik Dobrzyński. 5. Antoni łowczy Brzeski Kujawski. — Jan Zygmunt Rościszewski chorąży Zawskrzyński pierwszy syn Franciszka podwojewodzkiego Dobrzyńskiego, z Anny *Bromirskiej* urodzony, ten z Bogumiłą *Sielską* ożeniony, zostawił potomstwo dwie córki: Ewę Skulską podczaszynę Warszawską, i Antonillę Sierakowską miecznikową Dobrzyńską, N. za Rzątkowskim podczaszym Gostyńskim, N. za Podczaskim miecznikiem Gostyńskim, i dwie zakonnice Norbertanki w Płocku. Synów zaś pięciu: Pierwszy Józef podczaszy Dobrzyński *sterilis*. Drugi Mateusz chorąży Zawskrzyński *sterilis*. Trzeci Tomasz podczaszy Raciążki z Barbarą *Mężyńską* stolnikową Trembowelską zostawił potomstwo. Czwarty Fabian podstoli Dobrzyński *sterilis*. Piąty Franciszek Ignacy kasztelan Sierpski. — Tenże Franciszek Rościszewski kasztelan Sierpski, syn Jana Zygmunta chorążego Zawskrzyńskiego z Bogumiłą *Sielskiej* urodzony, wszedł w śluby małżeńskie z Teofilą, córką Krzysztofa z *Sztenelic Hondorffa* cześnika Nowogrodzkiego, generała majora wojsk J. K. Mei i Franciszki *Kuczewny* małżonków, *Imo roto* będącą za Karolem Mężyńskim stolnikiem Trembowelskim herbu *Kościusza*. Ten mąż od wieku młodego pełen zasług w ojczyźnie, gdy najprzód w roku 1746. był deputatem na trybunał koronny. W tymże roku został pisarzem ziemskim Płockim. W roku 1752. posłem na sejm do Grodna, zaś 1757. sędzią ziemskim Płockim. 1760. posłem od województwa do Króla Augusta III. potem 1763. posłem na sejm *Convocationis*, tam za wiarę, wolność, i prawa ojczyste jako syn ojczyzny mocno obstawał. Naostatek 1775. r. został kasztelanem Sierpskim. Zostawił po sobie nieodrodne potomstwo, córkę Maryannę Pankracego Karniewskiego stolnika Sierpskiego małżonkę, i synów dwóch: Franciszka dóbr *Łubek*, *Wolowicze*, i *Folwarku* w ziemi Wyszogrodzkiej dziedzica, który z Anną *Nieorską* miał córkę Różę, i syna Alexego. — Drugi syn Franciszka kasztelana Sierpskiego z Teofilą z *Hondorffów* urodzony, Jan Rościszewski chorąży Sierpski, dóbr *Borowice*, *Jastultowice*, części na *Bialobrzegach*, *Barcików* w wo-

województwie Płockiem, *Cieśle* w ziemi Wyszogrodzkiej dziedzica. Ten mąż od wieku młodego dopełniał obowiązku dobrego obywatela, będąc najpierwej w wojsku kapitanem gwardyi pieszej koronnej, potem w stanie cywilnym idąc przez stopnie zaslug, doszedł chorążtwa Sierpskiego, niemniej na różnych funkcyach dał dowód przychylnego swej ojczyźnie syna, będąc posłem na sejm walny Warszawski r. 1788. z województwa Płockiego. A obrawszy stan małżeński pojął za małżonkę znacznej familji pełną dobrych przymiotów damę Juliannę *Mokronoską*, Ludwika *Mokronoskiego* strażnika polnego kor. i Józefy Maryanny *Czosnowskiej* córkę, a synowicę Andrzeja *Mokronoskiego* wojewody Mazowieckiego, z którą spłodził syna Józefa, i córkę Antoninę. — Dom tenże Rościszewskich przeszło od 300. lat w ziemi Dobrzyńskiej będący, z licznemi godnemi spokrewnionymi familjami, z tych byli wojewodami, kasztelanami, starostami i biskupami, zawsze swej ojczyźnie wierni i przychylni. — *Heraldyka Wielka*.

W r. 1778. Fabian Rościszewski podstoli Dobrzyński. — Stanisław podczaszy Rypiński. — Władysław sędzia Rypiński. — Jan wojski Płocki. — Tomasz podczaszy Raciążki. — Jakób Rościszewski podstoli Wyszogrodzki. — Paweł podczaszy Ciechanowski. — W r. 1788. Raymund miecznik Rypiński. — Felix podsedek Łukowski. — N. Rościszewski sędzia Zytmierski z *Witowstawskiej* spłodził córkę Strutyńską starostę Horodelską, i Golawieńską. — Syn Rajetan ten wszedł w małżeńskie związki z Maryanną hrabianką *Krasicką* kasztelaną Chelmską, po śmierci której obrawszy stan duchowny był kanclerzem katedralnym Łuckim, scholastykiem Kijowskim: potomstwo jego z Maryanny *Krasickiej* wyżej wspomnianej córek trzy; Anna za Czarneckim, Józefa za Rościszewskim, i Franciszka za Szymanowskim. Synów dwóch, Jan i Onufry, Jan starszy starosta Rożowski pojął był *Jablonowską* z tej jedyna córka w dzieciństwie umarła, a wkrótce po niej ojciec. — Drugi brat młodszy Onufry bezzenny przypadkiem na polowaniu życia dokonał, na siostry więc spłynęła successya znaczna na Ukrainie miasto *Chodorków* z wielu wsiami, miasto *Makarów* z przyległościami i innych wiele dóbr na kilka milionów złotych szacowanych. — *Przypisy Krasickiego*.

Rosen herbu Róże. Powinny zaś być trzy róże białe, dwie na górze podle siebie, jedna pod niemi, w polu czerwonym, na helmie pawie ogon, z boku para gronostajów białych, jako świadczy grabsztyn w Gdańsku w kościele OO. Dominikanów, z napisem: *Strenuus vir et Magnificus Otto de Rosen miles*. Wilhelm Rosen, poseł z Inflant na sejm 1589. *Literae Sigism. III.* Fabian Wilhelm pułkownik królewski, z Finkowiny urodzony, ten, wslawiwszy się w różnych potyczkach z Szwedami mężtwem swoim, a pojawszy Jadwigę Mielżyńską, siostrę rodzoną Macieja kasztelana Szremskiego, wdowę po Manieckim, osiadł w Wielkiej-Polszcze, dóbr nabylwszy pod Guiecznem Krukowa, sam zaś w Inflanciech się urodził, z tą Mielżyńską spłodził synów, jeden z nich Mikołaj podstoli Wschowski, mowca wielki, nie dawno zmarły. Drugi miał

za sobą Błociszewską, z której dwaj synowie temi czasy byli, jeden kanonik regularny, proboszcz Błoński, drugi starosta Grodziecki.

Rosicki herbu Samson, w Wielkiej-Polszeze.

Rosiński, w województwie Trockim, Jan Rosiński 1648. roku.

Roski herbu Władziej, w województwie Witebskiem. Leo Iwanowicz Roski, starosta Miedzialski 1551. Adam podkomorzy Oszmiański 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, a w przeszłym roku od stanów księstwa Litewskiego jeździł do Zygmunta III. posłem, świeżo na tron Polski obranego, po konfirmacyą, praw tego księstwa. Jerzy chorąży Witebski, z matki księżniczki Druckiej urodzony, Stefan syn jego, na Moskwę wielkiego serca kawaler z księżciem Radziwilem.

Rosnowski herbu Ogończyk, w ziemi Przemyskiej. Tomasz Rosnowski kanonik i oflieyal Krakowski 1517. r. na przywileju podpisany danym od Zygmunta I. Króla miastu Krakowskiemu. Jędrzej kanonik Pułtowski, za czasów Stefana Batorego Króla. N. stolnik Przemyski, deputat na trybunał koronny 1727. Katarzyna i Zofia zakonnice u wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Jakób z Rosnowa podkomorzy Sieradzki 1418. u *Nakiel. w Miechow. fol. 401.* Barbara Antoniego Nosadyniego lowczego Urzędowskiego małżonka. N. najprzód Misiuny, 2do Wieniawskiego starosty Tarnogorskiego. Józef stolnik Sanocki, żona jego Teofila Wiktorya Siemianowska chorążanka Sandomierska. Są Rosnowscy i w Wielkiej-Polszeze, z zaenemi skolligowanui domami, lecz czy tego herbu niewiem.

Do komissyi Króla Zygmunta I. do Gdańszczan, między innemi komissarzami wyznaczony Jakób Rosnowski cześnik Poznański. — Data komissyi *Cracov. fer. 2. conduct. Paschae An. 1525.* — N. Rosnowski z *Soltykowny* spłodził córkę za Skotnickim, drugą zakonnice Dominikankę i synów trzech: N. w zakonie Ś. Franciszka Bernardyn. — Stanisław chorąży Czerwonogrodzki z *Jeżewską* wdową po Charczewskim kasztelanie Stońskim spłodził córkę jedyną za Dedyńskim — trzeci syn Jan z *Wolskiej* zostawił potomstwo. — *Krasicki.*

Rosochaeki herbu Prus 3tio w Mazowszu, Podlasiu, Podolu i Litwie. Mikołaj Rosochaeki był sędzią ziemskim Trockim, pisarzem ziemskim Wileńskim, pisarzem skarbowym Litewskim, eywunem Trockim, posłował na konwokaeyą 1674. *Constit. fol. 11.* Syn jego Władysław Michał starosta Niemońcki. N. była za Janem Prusakiem. Tomasz, żona jego Katarzyna Chrząszczowna.

Rosowski, w województwie Sieradzkim. N. Rosowski 1674. Dorota Wojciecha Bużeńskiego. N. Bukowskiego,

malżonki. N. Rossowski miał za sobą Kozmińską. Jędrzej Rossocki w Rawskim 1674.

Rosperski herbu *Nabram* w Prusiech.

Rosperski herbu *Zadora*, w Krakowskim województwie, wyraźnie o nich pisze z *Długosza Nakiel. in Miechovia.*

Rospūt w Prusiech. N. Rosput księstwa Pruskiego kanclerz, którego córka Helena, była za Jerzym Konopaekim starostą Wieliskim.

Rostek, w Wolyńskim województwie, piszą się z Rostków. Stefan Rostek wojski Nowogrodzki, i Mikołaj, podpisali elekeją Jana III.

Rostkowski herbu *Dąbrowa*. Dom to dawny, z których według *Bielskiego fol. 173.* Przybysław z Rostkowa był wojewodą Mazowieckim w roku 1247. któremu Konrad książę Mazowiecki, że Jadźwingów poraził, nadal Prasnysk. Z tego Rostkowa, Rostków familia poszła, o ezem mówilem pod Rostkami, gdzie też pisałem, jako się i insze domy od Rostkowskich rozrodziły. Z tych Wojciech Rostkowski podstoli Płocki, dziedzie części na Rostkowie, osiadł w województwie Belzkim, i nabył dóbr Turkowice, z Heleny Russyanowny, spłodził córkę Helenę, ta panną umarła, i synów dwóch, Jana archidyakona katedralnego Chelmskiego, proboszcza Tyszowieckiego, i Stanisława, któremu Zofia Wereszczyńska powiła trzech synów, Wojciecha kustosa i kanonika katedralnego Chelmskiego, proboszcza Kumowskiego, Kazimierza sędziego Grabowieckiego, tego z Ratarzyny Teleżyńskiej potomstwo, Jan miecznik Liwski *sterilis*, Joanna Wojnarowska, i Agnieszka Radłowska. Jakóba, ten miał za sobą Helenę Siestrzewitowską, z której córki, Teofila za Teleżyńskim, Zofia za Dobrzyckim, Joanna *Imo voto* za Zaleskim, 2do za Jabłońskim, Ratarzyna zakonnica Ś. Brygitty w Sokalu, klasztor ten księżką rządziła: syn zaś Stanisław, który, z Petronelli Riechlewskiej podsędkowny Lubelskiej, te dzieci zostawił; Helenę Komorowską, Agnieszkę zakonnice Ś. Dominika w Belzie, i synów, Antoniego kanonika Chelmskiego, proboszcza Tarnogorskiego, Dominika w zakonie naszymi temi czasy, Jakóba i Felicyana. Krom tych, Maciej Rostkowski miał za sobą Brolnicką. N. opat Świętokrzyski. Adam kanonik Płocki, proboszcz Warszawski, kanonik Pultuski, archidyakon Dobrzyński, a potem biskup Filadelfji, suffragan Łucki, jest w druku jego *Clypeus Cleri Poloni; contra tela fori saecularis, in 4to Varsav. Anno 1728.* i znowu, *Żale za grzechy*; był deputatem na trybunał koronny w roku 1695. umarł 1738. pochowany w Warszawie, kędy fundował *Domum Correctionis.* Józef Rostkowski opat Mogilski temi czasy. Kazimierz pisarz ziemski

Wizki, a potem kasztelan tegoż miejsca, z sejmu 1703. komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol. 13.* Adam starosta Wizki, żona jego powtórna, Anna Belzecka stolnikowna Belzka, wdowa po Michał Puzyna staroście Wizkim. synów jego dwóch, z których jeden starosta Tyszowiecki. Józef pisarz grodzki Zydaczewski, i sędzia kapturowy Lwowski r. 1733. Jan w województwie Wileńskim 1648.

W r. 1778. Marcin Rostkowski kanonik kijowski. — Adam starosta Tyszowiecki z *Belżeckiej* wdowy po Puzynie, a powtórnej swojej żony miał syna N. starostę Wizkiego: ten z *Puzynianką* córką macochy swojej bezdzietny wszedł w roku 1776. Felix Rostkowski łowczy Horodelski. — *Irasicki.*

Rostkowski herbu Pnieńia, w Rawkiem województwie według *Paprockiego* i *Okolskiego*.

Rostocki, patrz **Bolbas**, a bodaj nie herbu *Łabędź*. Katarzyna Rostocka, Mikołaja Lityńskiego małżonka. Elias 1635. *Acta Castr. Sandec.* Ludowika Rostocka starościanka Lelowska, była za Pawłem Morawskim starostą Gniewkowskim i chorążym Inowrocławskim. Samuel w zakonie naszym lat dopędził w roku 1730. wszedł do grobu w Jarosławiu. Marussa Hrehorego Sieniuty małżonka.

Rostopora, w województwie Czerniechowskiem, Michał Rostopora 1674.

Rostowski, w księztwie Litewskim, wspominają ich *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie*, piszą się z Ibian. Jan Rostowski chorąży Rowieński, poslował na różne sejmy 1630. z kąd był komissarzem do Królewca względem portu, *Constit. fol. 39.* i 1634. do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 9.* i 1638. *Constit. fol. 10.* i 1643. *Constit. fol. 19.*

Rostrowicki, w księztwie Litewskim, Stefan z Rostrowie Rostrowicki skarbnik Mscisławski. Jan Rafał. Samuel stolnik Nowogrodzki i Gabryel w województwie Mińskim 1674.

Rostworowski herbu Nałęcz, w Wielkiej-Polszcze. N. Rostworowski, miał za sobą Zofią Krotowską, wojewodzankę Inowrocławską, koło roku 1580. Jakób kasztelan Przemęcki 1626. *Gold. Bractwo.* Szymon Wacław chorąży Raliski w ziemi Nurskiej 1674. Jacek chorąży Liwski, z sejmu 1683. komissarz do ubezpieczenia Elbląga. *Constit. fol. 11.* Jędrzej chorąży Liwski 1685. komissarz do Spiza. *Constitut. fol. 4.* Jan podczaszy Czerski 1703. *Constit. fol. 22.* Teresa Rostworowska chorążanka Liwska z Stadniekiej urodzona, była za Stanisławem Godlewskim kasztelanem Podlaskim, z którym *sterilis.* Jan starosta Czerski. N. kasztelan Liwski, córka jego Anna, temi czasy żyje z Dłużewskim chorążym Krasnostawskim. N. Rostworowska, najprzód z Godlewskim weszła w kon-

trakty małżeńskie, po nim z Józefem Załuskim starostą Rawskim, ale się to małżeństwo rozeszło, Pani pobożna i mądra.

O Nałęczach z Rostworowa wspomina *Bartosz Paprocki* w swoim herbarzu: „Dom Rostworowskich w Wielkiej-Polszcze starodawny.“ — *Okolski* w herbarzu T. II. tak się wyraża. „*Rostworowscii omni studio et observantia Regi, Reipublicae et patriae derivicti, jus enim et natura dictat, et in bello, et in judicio, et prorsus ubicumque decet, Regi, Reipublicae bene facere.*“ Z tych, z pomiędzy dawniejszych, których procedeneyce tranzakcyami probowane dopiero od r. 1530. w archiwach familijnych znajdują się, następujący wyciąg umieszczamy. —

- I. Albert Nałęcz Rostworowski dóbr *Rostworowa, Lulina, Lulinka, Bąblina, Bąblinka, Przyborowa, Mystkowa, Chlewisk*, w województwie Poznańskim dziedzic, z Katarzyną N. herbu *Ogończyk* zrodził synów dwóch, co się dowodzi działami w r. 1556. *f. 397. Akt Poznańskich.* — a.) Macieja sędziego ziemskiego Wschowskiego, który pojął za żonę Jadwigę *Dłuską*, z którą zszedł bezpotomny; co się dowodzi *ad vitalitate* 1574. zapisem 10,000 na *Mystkowie* 1556. tamże *fol. 598. Akt Poznan.* i rezygnacją dóbr *Długie* przez Annę z *Dłuskich*, niegdy *Wawrzeńca Niemcewskiego* pozostala wdową i Macieja Rostworowskiego *2do voto* żoną. —
- II. b.) Jak óba chorążego *Kaliskiego*, wzwyzw spomnionych dóbr dziedzica, który *Imo voto* pojął Katarzynę *Mikolaja Dąbrowskiego* córkę, z którą spłodził Barbarę niegdy *Adama Zylickiego* żonę bezpotomną: dowodzi się interecyją z r. 1562. reformowaną, czyli zapisem 25000 zł. pol. *2do voto* pojął *Zofią Ryczyńską*, niegdy *Wojciecha Ryczyńskiego* córkę z którą bezpotomny. *3tio voto* *Urszulę Krotowską* wojewodzaukę *Inowrocławską*, *Wojciecha* i *Anny z Dłuskich* córkę, dziedziczkę dóbr *Kowalewa, Olbrachcie i Langnowa* pod *Głogową* w *Szląsku*, z którą spłodził syna *Jak óba*.
- III. *Jak ób* Rostworowski (1612.) kasztelan *Przemęcki* pojął za żonę *Elżbietę de Bnin Opalińską* herbu *Łodzia*, niegdy *Piotra Opalińskiego* krajczego koronnego i *Anny ze Zborowskich* spłodzoną córkę, niegdy *Lukasza de Bnin Opalińskiego* marszałka w. koronnego synowicę i po której *Opalińskiej* żądana sukcesywa, probuje się dwoma zapisami 10000 *ratione dotis* przez męża 1612. roku i drugim zapisem 100000 *Lukasza Opalińskiego* stryja *ex tenore* 1634. r. *f. 713. Akt Pozn.* Zostały po nim dzieci. — *Siostry Jak óba*: — 1. *Zofia* niegdy *Jana Potulickiego* małżonka, — 2. *Anna* niegdy *Jędrzeja Małachowskiego* małżonka. — Tenże *Jak ób* Rostworowski z *Elżbietą Opalińską* spłodził *Jana*, *Wawrzeńca* i *Jadwigę*. — Tu się Rostworowscy na dwa podzielili domy; jedna linia szła od *Jana* dziedzica *Kłoczowa*, druga od rodzzonego brata *Wawrzeńca* dziedzica *Leśniowoli*; którzy niewiadomo z jakich powodów ojczyzną fortunę w *Wielkiej-Polszcze* wyprzedawszy, pierwszy do ziemi *Podlaskiej* drugi do *Warszawskiej* mienie przenieśli. — 1. *Jan* Rostworowski na *Kłoczowie* z *Zofią Baranowską* 1634. niegdy *Olbrychta Baranowskiego* kasztelana *Kamińskiego* córką, był głową linii *Kłoczowskiej*. —
- IV. *Wawrzeńce* (1641.) zaś Rostworowski syn *Jak óba* kasztelana *Przemęckiego*, chorąży *Kaliski*, z *Anną de Obory Leśniowolską*, niegdy *Prokopa* wojewody *Podlaskiego* córką, i *Katarzyną*

- z *Parysów*, niegdy Stanisława Leśniowolskiego hetmana w. koron. wnuczką był ożeniony, na której to Annie wygasł ten dom starożytny w Polsce. — Tenże Wawrzeniec osiadł w *Leśniowoli* w ziemi Warszawskiej, próbuje się intercyzą 1642. r. w grodzkich Warszawskich, pozostawił trzech synów: Jędrzeja, Wacława, Hiacynta; co dowodzi donacya na dobra *Głoków* w 1679. r. w *Akt. Warszaw.* oblatowana „*Sabbatho ante Dominicam Invocev. quadragesimalem, oblata Donationis, in Castro Lublincensi factae 1678. Sabbatho post festum S. Luciae Virg. et mart. Albertus Venceslaus Rostworowski M. Laurentii ab Rostworowo Rostworowscii re.villif. Calissensis cum Magna Anna de Obory Leśniowolska prorocatus felices, quia ipse Hiacinto fratri suo germano bona villae Głoków in Terra Varsar. donat.* — Jędrzej chorąży Liwski był z sejmu wyznaczonym komissarzem do Spiża, *Const. fol. IV. 1685.* zszedł bezpotomny.
- V. Hiacynt na *Leśnowoli* brat jego, syn Wawrzenieca cześnika koronnego i Anny *de Obory Leśniowolskiej* podpisał się na traktacie z Leopoldem Cesarzem w Warszawie zawartym (obacz Janina dzieło przez Rubinkowskiego pag. 13.) był nadto mianowany z sejmu komissarzem do ubezpieczenia Elbląga, *Constit. fol. 11.* miał za sobą Zofią *de Zmigrod Stadnicką* kasztelanekę Lubaczewską. Tenże zostawił synów dwóch: Jana Wiktoryna podczaszego Czernskiego, później kasztelana Wizkiego, i Franciszka Hieronima dwóch imion stolnika Podlaskiego bezpotomnie zeszłego.
- VI. Jan Wiktoryn (1706.) Rostworowski ze *Stadnickiej* urodzony, miał za sobą Salomeę *Zbierzchowską* córkę Zygmunta podkomorzycy Łomżyńskiego, z którą spłodził synów dwóch: Jana Antoniego, i Jana starostę Zytomierskiego który zszedł bezpotomnie.
- VII. Jan Antoni kasztelan Zakroczymski, starosta Czernski syn Jana Wiktoryna miał za żonę Konstancją hrabiankę *Lanckorońską*, Wojciecha kasztelana Rawskiego i Alexandry *Zaluskiej* małżonków córkę, z której spłodził synów: Jędrzeja, i Franciszka Xawerego.
- VIII. Jędrzej syn starszy Jana Antoniego poseł na sejmie czteroletnim z powiatu Czernskiego, miał za żonę Józefę hrabiankę *Komorowską*, Jakóba kasztelana Sautockiego córkę, zostawił synów dwóch, Jana od Krzyża i Stefana.
- IX. Franciszek Xawery syn Jana Antoniego pojął za żonę Izabellę hrabiankę *Malachowską*, córkę Mikołaja wojewody Sieradzkiego i Ewy z *Męczińskich* starościarki Ostrzeszowskiej małżonków, co dowodzi tranzakeya dożywocia 1785. *in Curia reg. Varsav. die 11. mensis Martii:* z którą spłodził synów czterech: 1. Stanisława. 2. Antoniego. 3. Mikołaja. 4. Jana Nepomucena. —
- X. Stanisław z *Leśnowoli* Rostworowski pojął w małżeństwo Urszulę hrabiankę *Potulicką*; jak dowodzi intercyza w 1816. roku zawarta w Rogowie powiecie Szkalnierskim wojewódz. Krakowskim: zostawił synów 1. Joachima Augusta. 2. Felixa. 3. Gabryela. — Antoni członek rady stanu Kr. Pols. z Maryanną *Jansen* ma syna Antoniego. — Mikołaj, zaślubił Annę hrabiankę *Dzieduszycką*. — Jan Nepomucen Rostworowski były poseł powiatu Czernskiego, pojął

za żonę, Kamilę Franciszkę de Zejdlar Zborowską. — Z dokumentów familijnych złożonych u wydawcy.

Rosudowski herbu Roch 3tio, w Brześciańskim województwie. N. Rossudowska, najprzód żyła z Krzysztofem Wojniłowiczem podczaszym Mozyrskim, po nim z Michałem Rejtenem skarbnikiem Mozyrskim. Druga z Pawłem Wojniłowiczem podczaszym Słonimskim.

Rosynice herb, patrz **Ślepowron**.

Roszczyc herbu Lis, w Brześciańskim województwie. Choczko i Ofinas Roszczycowie bracia rodzeni, od których pewne dobra koło Ródnia kupił Jan Sapięha wojewoda Podlaski koło roku 1510. albo Michał i Anastazy. Rafał Roszczyc, z Wileńskiego województwa delegowany do korektury statutu Litewskiego z sejmu 1609. fol. 909. Jan w zasługach na sejmie 1667. otrzymał trzy włoki w dobrach królewskich Rzeczycy nazwanych. *Constit.* fol. 19. Krystyna zakonnica Ś. Benedykta u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Roszewski herbu Ciołek, patrz **Koszewski**.

Roszkowski herbu Dołęga, w Płockiem województwie. Piotr Roszkowski opat Mogiński, kustosz Chelmiński, kanonik Warmiński 1699. r. Stanisław 1502. *Acta Terrestr. Leopold.* Zofia Stanisława Borowskiego małżonka.

Roszkowski herbu Łodzia, w Wielkiej-Polszcze. Jedenże dom z Górkami, i dlatego zdawna pisali się z Górki, dobra jednak Roszki, w województwie Poznańskim leżące, dały im nazwisko Roszkowskich. Jan Roszkowski z Górki, kasztelan Przemęcki, ten, według *Paprockiego*, z Pampowskiej herbu Gozdawa Barbary, zostawił potomstwo, ta po bracie swoim Janie bezpotomnie zeszyłym, wniosła w dom Roszkowskich znaczną fortunę. Tenże czy inszy Jan kasztelan Przemęcki, żył jeszcze w roku 1607. i był komissarzem do ukojenia Rokoszanów, *Constit.* fol. 8. a w roku 1611. kasztelan Poznański, *Constit.* fol. 32. żona jego (rozumieć drugą) Katarzyna Złotowska, córka kasztelana Biechowskiego, z niej zostawił syna, sam przeniósł się na wieczność w roku 1613. Jędrzej Roszkowski umarł przed rokiem 1621. zda mi się to syn kasztelana Poznańskiego, złączył się był dożywotnie z Anną z Słomowa Słomowską, z tej córka była za Mikołajem Ostrogiem podczaszym koronnym. N. chorąży Inowrocławski, którego syn Alexander, ucząc się w Kaliszu, wszedł młodo do grobu w roku 1614.

Jan Roszkowski z Górki kasztelan Przemęcki (jak wyżej) żył jeszcze r. 1610. jest bowiem w Manuskrryptach Helsbergskich pisany w tym roku list jego z Gulezewa 12. Października, do Szymona Rudnickiego biskupa Warmińskiego. Żona jego Katarzyna z *Kalinowy*, tak się podpisała na liście osobnym jednegoż dnia co

i męzowski z Gulezewa pisanym do tegoż biskupa Warmińskiego. — Paweł w r. 1778. podsedek Bielski. — Mikołaj regent ziemski Bielski. — W r. 1788. Ignacy susceptant Sieradzki. Są i w Litwie z tych w r. 1778. Onufry oboźny Witebski. — *Przypisy Krasieckiego.*

Tomasz Roszkowski herbu *pień sękaty*, na nim krzyż, w koronie podobny pień sękaty z krzyżem między dwiema skrzydlami. Ten z Petronellą *Umińską* miał syna **Ludwika**, dóbr *kiottina* w województwie Kaliskiem dziedzica, który z **Barbarą Slucką** spłodził córkę jedną **Anielę**, **Wiktora** krąkowskiego małżonkę, z tych potomstwo **Zuzanna** i **Brygida** córki, **Teofil** i **Wincenty** krąkowscy synowie: wżwyż rzeczzonego **Ludwika Roszkowskiego** z **Barbary Sluckiej** dwóch synów. **Walenty sterilis**, i **Andrzej Roszkowski**, ten wszedł w śluby małżeńskie z **Eufrozyną Mierzewską**, córką **Macieja Mierzewskiego** podseodka **Wschowskiego**, i **Katarzyny Karczewskiej** małżonków, z którą zostawił potomstwo dwie córki: **Józefę** i **Nepomucenę**, syna jednego **Wincentego Roszkowskich**. — *Heraldyka Wielądka.*

Roszkowski herbu *Ogończyk*, w Kujawskiem i Podlaskiem województwach, piszą się z **Roszków**, **Zawisza** z **Roszków** w wojsku **Jagiella** króla będąc w roku 1390. **Krzyżaka** tonącego na **Niemnie** salwował. **Długosz**. N. sławny rotmistrz za **Stefana** króla. **Wawrzeniec Roszkowski** syn **Stanisława** i **Katarzyny**, w **Krakowskiem** województwie osiadł, gdzie spłodził trzech synów. *Acta Castren. Brauscensiu* 1617. **Stanisława**, ten sobie duchowny stan obrał; **Jana**, ten pod **Wiedniem** zabity, i **Kazimierza**, od którego dwaj synowie zostali, **Jaček**, którego żona **Barbara** z **Kozła Kozłowska**, i **Stanisław** sekretarz królewski, atoli na nagrobku **Jakóba Roszkowskiego**, na **Strzale** dwa krzyże położone widziałem.

Roszkowski. **Jan Roszkowski** w roku 1613. w komput szlachty koronnej policzony na sejmie, *Constit. fol. 36.*

Rotaryusz herbu *Gryf*. Ci do Polski weszli w roku 1676. z **Janem** **Wilhelmem** **Rotaryuszem**, ten urodzony z **Wrzeszpolskiej**, z młodych lat swoich w cudzoziemskiem w **Polszcze** wojsku na sławę praenując, po wielu kampaniach, osobliwie pod **Wiedniem** i w **Okopach**, za **Augusta II.** pułkownikiem został i podkomorzym **Wendeńskim**, życie stargawszy na usłudze tej ojezyny, przeszedł na pokój wieczny w roku 1728. miał za sobą **Barbarę** **Tymińską**, z której syn **Wojciech** stolnik **Smoleński**, i córek dwie, **Helena** wydana za **Józefa** **Ledochowskiego** chorążego **Lomżyńskiego**, **Teresa** za **Józefa** **Miaskowskiego** cześnika **Poznańskiego**. Ojciec ich pochowany w **Ostrogu** u **Fary**, któremu miejscu wiele dobrodziejstw uczynił.

Rotermund herbu *Kotwica*, to jest ma być kotwica i karp. Ci z **Czech** do Polski przyszli. **Gabryel** **Rotermund** zakonu **S. Franciszka de Observantia**, był prowineyałem w ko-

ronie i księztwie Litewskiem, nauką i różnemi od Boga przymiotami sławny. *Kojatow. in MS.*

Rowiński. Wincenty Rowiński podczaszy Wieluński, z Smoleńskiego województwa 1674. r. Michał miał za sobą Emerencyannę Wańkowieczownę podczaszankę Smoleńską. N. Annę Lisiecką. Wojciech w zakonie naszym umarł w Krakowie 1672.

W roku 1778. Hilary Rowiński sędzia grodzki Żydaczewski. — Jan sędzia ziemski Nowogrodzki. — Franciszek mostownicz. — *Krasicki.*

Roza herbu Gozdawa, w Sandomierskiem województwie.

Rożanka herbu Prus Imo, w Krakowskiem województwie. Marcin vicegerent Krakowski 1621. Stanisław Rożanka pisarz grodzki Krakowski, z sejmu 1678. komissarz, *Constit. fol. 19.* był oraz i komornikiem Lelowskim 1670. *Constit. fol. 25.* niektórzy z nich w księztwie Litewskiem w Połockiem województwie osiedli. Stanisław Rożanka, wziął za żonę Katarzynę Szantyrownę, z nią splodził synów, Wincentego i Jozafata, i córkę Maryannę. Miał także brata swego rodzzonego, od którego także potomstwo zostało. Jan w zakonie Karmelitów Antyq. wydał *Corona aurea in sacro Carmeli vertice, Oratio de B. Maria Virgine*, 1681. *in fol. Cracov.* Marcin 1617. *Acta Castr. Crac.* N. była za Stanisławem Miaskowskim kasztelanem Łędzkim.

Rozbicki. Marussa Rozbicka Hieronima Zulińskiego małżonka, Jędrzej z Posadowa Rozbicki w Poznańskiem 1674. gdzie do tych czas kwitną.

Róże w tych herbach znajdziesz: Andrault, Bombek, Doliwa, Roziezkowski, Mięszaniec, Oliwa, Poraj, Prątnicki, Radoński, Ramult, Rola, Szembek, Włoszek, Zetynian.

Rozembarski herbu Jastrzębiec w Podgorzu. Hieronim Rozembarski 1595. *Acta Castren. Sandec.*

Rozembarski herbu Śreniawa, w Krakowskiem województwie.

Rozemberg herbu Róża, o tych pisałem pod herbem Poraj, tu przydaje: Jerzy Rozemberg miał za sobą Brandysonnę, z tej była córka Barbara za Konradem Cyrembergiem, synowie zaś Jerzego, Rasper, Wojciech, *steriles*, Jerzy i Michał, którego z Holtowny trzech synów zostało, Jerzy, drugi Marcin, ten z Estkowny splodził dwie córki, Annę i Katarzynę. Walcer trzeci, tego z Lindowny syn Jan. *MS. de Famil. Pruss.*

Rozen herbu Gryf, w Krakowskiem województwie dom starożytny. Przodek ich według *Paprockiego* był Rosinus, atoli akcentem Słowiańskim, Rożen był nazwany. *Sam. Na-*

kiel. w Miechów. swojej fol. 43. Teodora z Ruszeze wojewodę Krakowskiego, za przodka tej familji naznacza. W tym domu zdawna męztwo wielkie panowało, osobliwie historye Węgierskie sławią odwagę Sulislawa Roźna, ten zabiwszy wojewodę Krakowskiego, zanknął się był w zamczku swoim Grodku, atoli gdy wielki komput ludzi królewskich nadeiagnął, żeby go dobywał, widząc że się bronić długo tam nie mógł, zjechał do Węgier, tam przez niemale czas zostawając. tyle się męztwem swoim popisał, że go Król Węgierski hetmanem nadwornym uczynił. Po śmierci tego Króla, gdy Królowa, koronę Węgierską do Niemiec uwieźć chciała; Rozen ją dogoniwszy. Bałazego Forgaeza poraził, a koronę odjawszy. Królowi ją Polskiemu przyniósł, czem sobie łaskę królewską przejednawszy, wziął te wsie od niego, Ossową, Borową Pałecznicę, Jastrzębią, Raszną. Syn jego Piotr, zbudował zamek Roźnów, tylko pół mili od Grodka, ten córkę swoją wydał za Zawiszę Czarnego, męża sławnego, względem niej puścił mu Roźnów i trzy tysiące grzywien w posagu na nim mu zapisał, a gdy on Czarny Zawisza, niemając tylko jedną córkę, dał ją w stan małżeński Amorowi Tarnowskiemu. w tejże summie, którą sam miał, puścił mu Roźnów. Zygmunt syn Piotra Roźna, upominał się u szwagra i u Tarnowskiego Roźnowa, a potem mocą go wziął pod Tarnowskim, ale iż onej summy dać z niego nie miał, przez pewną ugodę, zostawiwszy sobie na nim i potomkom swoim wieczność, a sumnę jego uściwwszy, od ojca zapisaną, puścił mu go do dzierżawy: to *Paprocki*; atoli nagrobek w Tarnowie mówi, *Barbara de Roźnow, neptis ex filio Zavissii nigri, uxor Joannis Tarnovii Castellani Cracoviensis*, z czego poznać, że nie Zawiszy Czarnego, ale syna jego córka była za Tarnowskim, druga, że i Zawiszowie pisali się de Roźnów. Dobrochna z Roźnowa, Jaska Oleśnickiego sędziego ziemskiego Krakowskiego małżonka, matka Zbigniewa kardynała i biskupa Krakowskiego, i Jana wojewody Sandomierskiego Oleśnickich, koło roku 1400. ale niewiem czy do tych Roźnów należała. Nagrobek jej u Ś. Krzyża na Łysej górze. *Starowol. in Fitis Episc. Cracov. Paproc. Bielski też fol. 402.* pisze o Janie z Roźnowa starościu Soleckim, że pod Chojnicami w nieszczęśliwej naszej przegranej, padł trupem w roku 1454. ale i ten podobno bardziej do Farurejów powinien być przypisany. Piotra Rozen czytałem na liście Króla Jagiella, danym w roku 1389. klasztorowi Miechowskiemu, u *Nakiel. f. 333.* nie pewniejszego że to był ojciec Zygmunta, o którym się mówiło: ten Zygmunt zostawił trzech synów: Adama, Jędrzeja i Jakóba, ten Jakób z młodości swojej zrósł na dworze Matyasza Króla, potem

w ojczyźnie był podsędkiem Krakowskim, sędzią Sądeckim i Bieckim, umarł mając lat 86. żona jego Mstowska, z której córek zostało kilka, jedna z nich Anna, była za Stanisławem Stradomskim herbu Prus; synowie zaś trzej: Adam, Gabryel, i Zygmunt. Z tych Adam mąż u ludzi rycerskich wielkiej akceptacyi, służył z młodych lat Januszowi Królowi Węgierskiemu, syn jego mąż rycerski w Moskwie z Stefanem Królem i w Multanach, gdzie chorągiew Turkom wyrwał: deputatem stawał sześć razy na trybunale koronnym, raz marszałkiem, już na ten czas podsędek Krakowski, zszedł z tego świata w roku 1619. wieku swego 70. z Dłuską żył bezpotomnie; dla tego majątność jego dostała się, rodzonym siostrzeńcom jego, Gabryelowi i Adamowi Wiktorom, i Zofji Chwalibogowy pisarzowy ziemskiej Krakowskiej, wspominają tego Adama *Konstytucyje* w r. 1587. sędzią kapturowym Krakowskim, *Constitut. fol. 421.* i 1598. deputatem do kwarty Rawskiej, *Constitut. fol. 713.* i 1613. posłem na sejm, i komissarzem do zapłaty wojsku, *Constitut. fol. 2.* Gabryel drugi syn Jakóba z Mstowskiej, rotmistrz Króla Augusta i starszy nad działami, w Ruskich krajach mieszkał: podobno to jego synowie byli: bo ich *Baranowski* braćmi stryjeczniemi Adama podsędka Krakowskiego pisze, to jest Albrycht, ten miał żonę pierwszą Plechowską, z tą zostawił syna Marcina, ale młodo umarł, drugą Niewiarowską, ale z nią *sterilis*, trzecią Strzalanekę, która pierwiej była za Janem Kizinkiem, potem za Alexandrem Morskim; czwartą Linczowską, ale z temi *sterilis*. Zygmunt brat jego rodzony, pojął Rącką herbu Brochwicz, ale bezdzietną. Zygmunt trzeci syn Jakóba z Mstowskiej, szczęśliwy wojownik w Wołoszech: Michał Racz hetman Wołoski chciał go przebieć kopiją, atoli on uskoeczywszy koniem w stronę, impet jego zrazil, Rozen do niego z rusznicy strzelił, jednakże zbroja na Raczu nie puściła, tylko się przywłoka na nim zapaliła, której ugasić niemógł, tak tedy, gdy Racz nazad do swoich ucieka, Rozen goniąc za nim, przebieł się przez wojsko Wołoskie i Węgierskie. Drugi raz na Turków w pięćdziesiąt swoich uderzywszy, chorążemu rękę uciawszy, chorągiew Turecką do Mieleckiego wojewody Podolskiego przyniósł. Pod Manaczanami na trzysta Tatarów, lubo chory na ten czas, napadłszy w sześćdziesiąt swoich, kędy 52 trupem na placu położywszy, 26 pojmwawszy, ostatek do ucieczki przymusił. Pod Połockiem potem i Sokolem wiele mężnych dzieł jego sławia: za eo Król Stefan dał mu Derpskie starostwo w Inflanciech, na które wjechawszy, w czternaście niedziel mąż zaenny żyć przestał, wieku swego 51. tamże pogrzebiony, syn jego z Puckowny Albrycht, miał za sobą Walewską, z tą zostawił synów trzech: Jana,

Albrychta i Zygmunta, i córki. *Baranowski*. Albrycht Rozen pojął Zofią Baranowską. Stanisław na Bruśniku w Podgorzu, tego urodziła Szafraniecowna wojewodzanka Sandomierska, złączyła się dożywotnie z Chelmską, chorążanką Krakowską, z Pieniążkowny, ta mu powiła dwóch synów. Marecjan i Eleazara, który miał za sobą Elżbietę Grzęboszowską, i z nią dwoje potomstwa zostawił, Marecjan zaś młodo umarł; siostry ich trzy, jedna żyła z Piotrem Zbijowskim wojskim Krakowskim, druga Zofia z Janem Pisarskim, trzecia z Mikołajem Marchockim. *Baranowski*. N. Rożnowna Jana Dulskiego kasztelana Chelmińskiego i podskarbiego koronnego, Anna Jodoka Decyusza, N. Jakóba Gawrońskiego kasztelana Wieluńskiego, małżonki. Elżbieta Rożnowna zakonnica Staniątecka zakonu Ś. Benedykta, w Krakowie w roku 1665. z światem się rozstawszy, pochowana w naszym kościele u Ś. Barbary. Eufrozyna zakonnicza Sądecka 1701. Wojciech z Rożnowa, dziedzic na Pelczyskach w Sandomierskiem 1602. i Adam 1647. *Acta Castr. Cracov.* N. miał za sobą Morsztynównę Jana córkę, która umarła 1670. z tej było pięciu synów.

ROZMIAR

HERB.

Tryanguly trzy być powinny, z których dwa na dole równe być mają, trzeci na górze przydłuższy, na którego wierzchu krzyż złoty, tryanguly zaś srebrne, na helmie według *MS. Ks. Rutki* pawi ogon^{*)}: tak go opisuje, *Okol. t. 2. fol. 648.* i powiada, że się tym herbem pieczętował Jan VIII. biskup Wileński z Wilna rodem, ten kaplicę przy swojej katedrze wystawił, umarł w roku 1480. zwano go Losowicz, siedział na tej katedrze lat dziesięć. Są też i Rozmiarowscy na Wołyniu, z których Bartłomiej Rozmiarowski podpisał elekcyą Jana III. ale wiedzieć nie mogę, czy tego herbu.

^{*)} Według *Malachowskiego* i innych, pole tarczy powinno być zielone. — *P. W.*

Roźniatowski herbu Ostoja. Jan z Dobrzyńce Roźniatowski, którego córka Barbara, była matką Jana Nekandy Trepki, sędziego ziemskiego Krakowskiego, której zmarłej w roku 1570. tenże sędzia nagrobek w Kłobucku wystawił. *Starowol. in Monumen.*

Roźniatowski herbu Sas, dom na Rusi dawny. Fejdynia Roźniatowskiego wspomina *Paprocki o herb. fol. 339.* w okazji z Tatarami pod Dubnem. Alexander nazwany Soloma, i Krzysztof rotmistrz, Wojeiech komendant fortecy Kamienieckiej na Podolu. Piotr, który w legacyi jeździł do Wezyra Turckiego, syn jego Wojeiech; Alexander, Michał, Jan w zakonie Kaznodziejskim teolog, i Wojeiech. Jędrzej Roźniatowski, pod Chocimem za Króla Michała mężnie walcząc, zwycięstwo to, śmiercią zapieczętował rotmistrz godny. Elżbieta była za Krzysztofem Strzemeskim podsędkiem Halickim. N. za Łukaszem Dzierkiem. Szumlańskiego Józefa, władcyki Lwowskiego, babka była Roźniatowska.

Roźnowski herbu Jastrzębiec, w Poznańskim województwie. Joanna Roźnowska, Łukasza Golemowskiego małżonka. Kwitną jeszcze i temi czasy.

Roźnowski herbu Nowina, w Wielkiej-Polszcze. Tomaszowi Roźnowskiemu kanonikowi Krakowskiemu, i oflicyallowi biskupów Krakowskich, *viro in omnes hominum conditiones justo,* zmarlemu w roku 1540. nagrobek z tym herbem wystawiony w katedrze Krakowskiej, a zaś na drugim jego nagrobku miedzianym, drugi herb jego Samson położony. Mikołaja de Gadez Roźnowskiego córka Teresa, była za Stanisławem Niesiołowskim. *Acta Castren. Posnan. 1661.*

Roźnowski herbu Taczala, w powiecie Radomskim. Piotr Roźnowski w Rawskim województwie 1674. Władysław pułkownik miał za sobą Brygittę Czarnowską.

Rozrażewski herbu Doliwa, czyli raczej **Rozdrażewski** w Poznańskim województwie, z tą jednak różnicą tego herbu zażywają, że na helmie między dwiema jeleniami rogami, czyli jako chce *Paprocki w Książce Rozmowa Podawce,* między dwiema trąbami, powinna być Panna, w długiej szacie, z warkoczem rozczochranym, w jednej ręce jeden róg jeleni, a w drugiej drugi róg trzymająca, tak go opisuje *MS. Rozrażew.* i mnie się na różnych miejscach widzieć dostało. Stefan Batory Król Polski, w liście swoim w r. 1579. danym familji Rozrażewskich, (który wolno widzieć u *Paproc. o herb. fol. 179.*) świadkiem jest, że w tym domu zdawna tytuł hrabiów dziedziczył, i że Swatomir, dziedzic na Rozrażowic, syn hrabi Bosna, już miał ten honor sobie przyznany w przywileju od Bolesława księcia Polskiego, w roku 1270.

z wielkimi innemi na dobra dziedziczne konferowanemi faworami, zkąd niektórzy tę familią, do owych Bosneńskich między Słowakami ksiąząt pociągają, z których jednego Lupus, biskup, od Lotaryusza posłany, ochrzcił, o czym *Genebrardus lib. 30. Kroniki swojej*. Tenże tytuł hrabiów potwierdził im Pius V. Grzegorz XIII. Klemens VIII. Papieżowie, Ferdynand, Maksymilian i Rudolf, Cesarze Rzymscy, Zygmunt August, Henryk, Stefan Batory, i Zygmunt III. Królowie Polscy. Tymże się herbem Doliwa pieczętują Minutii w Rzymie, z których był sławny ów pisarz Felix Minutius. Także Ranzoniuszowie w Danji. Koło roku Pańskiego 1585. na trzy się linie ten dom dzielił, luboć wszystkie z jednego szczepu wyszły, jako świadczy w *Życiu Rozrażewskiego Hieronima, biskupa Kujawskiego, brat jego rodzony Jezuita Stanisław Rozrażewski, którem czytał in MS. w bibliotece naszej Krakowskiej u Ś. Barbary*; to jest: Jedni się pisali z Rozrażowa na Ponstorffie, a po naszymu, na Dębnikach. Z tych był Stanisław kasztelan Rogoziński, miał sobie ofiarowane i województwo Kalisie, ale za nie podziękował, ten z młodych lat swoich rycerskiej chwały szukając, znaczny komput jazdy wystawiwszy, Zygmuntowi I. Królowi Polskiemu go ofiarował, z niemi potem pod Starodubem, za buławy Jana Tarnowskiego, mężnie stawając, ciężką ranę, odwagi swojej świadka oczywistego, z tej okazji wyniósł; gdy się od wojny uspokoiła ojezyczna, na dworze tegoż Zygmunta czas nie mały wielkim splendorem przepędził: dla nowinek jednak Witemberskich, których się był i on chwycił, widząc urażonego na siebie Króla, na dwór się Francuzkiego monarchy przeniósł, ztamtąd, ciekawością ujęty, Murzyńską ziemię zwiedził, zkąd do ojezyny powrócił; znowu jednak, gdy Zygmunta Augusta Króla małżeństwo z Barbarą Radziwiłówną gani, nielaskę Pańską przy dworze znalazł, a do tego pięć razy dziedziczne dobra swoje Rozrażów ogniem spalone widząc, wrócił się do prawowiernej katolickiej wiary, której był odstąpił: las swój blisko Chrzastowie, klasztorowi Ś. Agnieszki na Stradomiu przy Krakowie, darował, pewną tamże fundacyą uczyniwszy; przedał dobra w Krakowskiem leżące, a Rozrażów z Leszczyńskim zamienił za dobra Ponstorff albo Dębniki, w Wrocławiu tedy na Szląsku rezydencyą sobie założywszy, tam się w pobożnych uczynkach ćwiczył, na ubogich szcudroblivy: bo nie wprzód sam do stołu siadł, albo i dzieciom swoim jeść pozwolił, aż żebraka którego z ręki swojej nakarmili. *Thom. Bucius Orat.* Na zakonników Ś. Franciszka i Panny zakonne Ś. Klary, szczególnież dobroczynny, aż też w roku 1564. do Wiednia zajechawszy do Ferdynanda Cesarza, śmierć tam znalazł, i grób w kościele Soc.

Jesu, gdzie go syn jego Hieronim nagrobkiem ozdobił. Umierając, synów swoich najbardziej do tego obligował, żeby się dóbr duchownych nietykali: bo prawi, i te nigdy się uchować nie mogą, i drugie z przodków swoich zdawna nabyte, za sobą z domu wyprowadzają. Złączył się był dożywotnie z Zuzanną Myszkowską kasztelaną Wieluńską (luboć *Piasecki Chron. fol. 11.* ale omylnie pisze, że miał mieć jakąś Niemkę za sobą) ta mu dwie córki powiła, z których Anna zręczona z Jakóbem Przerebskim kasztelanem Sieradzkim, matką była Maxymiliana wojewody Sieradzkiego, zesła z tego świata 1586. druga 1580. Dorota, zakonnica Ś. Klary w Wrocławiu, w niemałej opinji o świętobliwości życia swego, po śmierci twarz jej daleko się kraśniejszej urody pokazała, jakom czytał na liście jej spowiednika, Jędrzeja Jeryna proboszcza na ten czas Wrocławskiego, a potem tamże biskupa. Synów zaś czterech: Jana, Stanisława, Hieronima i Krzysztofa. Podobno była i trzecia córka za Garwaskim, matka Stanisława Garwaskiego kasztelana Płockiego.

Jan, marszałek dworu Elżbiety Królowy Francuzkiej, siostry Rudolfa Cesarza, generał kawaleryi Francuzkiej nadwornej Franciszka II. Króla Francuzkiego, syn najstarszy Stanisława kasztelana Rogozińskiego, mąż dowcipu wielkiego, w Włoskim, Niemieckim, Francuzkim, językach biegłości znacznej, ale w nim najwięcej celowała, nieporównana roztropność, z której największym monarchom przypodobał się, jako Maxymilianowi i Rudolfowi Cesarzom Rzymskim, Karolowi dziewiątemu Francuzkiemu Królowi, od którego legacją sprawował do Zygmunta Augusta Króla Polskiego w Wilnie, umarł w Wiedniu powietrzem w r. 1585. wieku swego 46. w Błatnie pochowany, miał za sobą Jadwigę Lobkowiczównę znacznej i podziśdzień w Czechach familji, na dworze Cezarskim wychowaną, córkę Jana, najwyższego na ten czas burgrabiego Czeskiego, i Anny z Bihersztejnu, którą księżniczka Szląska urodziła, z której dwóch synów było, Hieronim Krzysztof, ale ten młodo umarł, i Waclaw. Ten Jan, kupił był *Baronatum Blatnensem* od hrabi Sternberga w Czechach, za sześćdziesiąt tysięcy talerów, dla tego syn jego Waclaw, pisał się *Liber Baro in Blatna, Comes in Ponstorff*, z której Błatny, gdy pomieniony Waclaw poddanym swoim sheretyczalym, albo się do wiary katolickiej wrócić, albo z dóbr tych ustępować kazał; rzecz ta od zbuntowanych poddanych do Rudolfa Cesarza doniesiona, nie tylko nie zganiona od niego, ale wielmi poehwalona; w roku jednak 1619. od rebellizującej herezyi, dla nieprzelamanej wierności swojej przy Ferdynandzie II. Cesarzu, z dóbr tych Waclaw wypędzony. *Balbin. Epit. Rer.*

Bohem. lib. 5. tenże autor *in Diva Vartensi lib. 1. cap. 4.* powiada, że ten Waclaw do Matki Boskiej cudami wsławionej na Szląsku w Warcie, bogate oddał upominki, córka zda mi się tego Waclawa, Jadwiga Barbara, wydana za Wojciecha Wilhelma burgrabiego Czeskiego, grafa Kołowrata Krakowskiego, *Hubners.* z której aż podziśdzień dom ten w Czechach kwitnie. Stanisław, drugi syn Stanisława kasztelana Rogozińskiego, pierwszy jeżeli nie z Polaków, (czego jednak wielu pisarzów popiera) to przynajmniej z pamiąt Polskich, do zakonu Soc. Jesu wstąpił w Wiedniu, w roku 1560. w Rzymie na kapłaństwo poświęcony 1565. a w cztery lata potem professyą uczyniwszy, do Polski odwrócił, kędy pierwszy rektorem rządził najprzód kolegium Pultuskie przez lat 7, a potem pierwszy *Domum Professam* w Krakowie; przykładem tedy swoim, wielu do tegoż zakonu pociągawszy, w Litwie i Inflanciech siła ludzi Bogu pozyskawszy, pelen cnót i lat odpoczął w Panu w Krakowie u Ś. Barbary 1619. r. wieku swego 81, pisze o nim *Sachinus in Histor. Soc. lib. 1. num. 115. Paprocki Rozmowa Podawce, Junczyński.* Napisał był życie brata swego Hieronima biskupa, ale do druku nie weszło, jeździł w legacji do Cesarza z kardynałem Radziwilem i innemi, wielkiej powagi przy skromności zakonnej człowiek.

Hieronim biskup Rujawski, trzeci syn Stanisława kasztelana Rogozińskiego z Myszkowskiej, w Krakowie od Zygmunta I. Króla Polskiego do chrztu trzymany; na Szląsku, we Francyi, w Rzymie i Ingolstademie uczył się, w językach, Włoskim, Niemieckim, Francuzkim, wielkiego serca nabył. Na dworze Króla Francuzkiego Henryka II. z bracią swoją czas niejaki zabawił, a że się w nim teologii i jurisprudeneyi niepospolita umiejętność, przy wdzięcznych obyczajach, wydawała, od kardynałów Komendona i Ottona Truchessa, Piusowi V. Papieżowi w Rzymie zalecony, i na kapłaństwo poświęcony, i między camerarios papieżkich w prędee policzonym został, ofiarował mu tenże Pius opactwo, które ośm tysięcy szkutów rocznej intraty czyniło, ale za nie zaraz podziękował, niechcąc żyć z zakonnego chleba, kiedy i do professyi zakonnej, wokacyi nie miał; probostwo jednak Wrocławskie wziął na Szląsku, z którym tytułem wysłał go tenże święty Papież do Henryka III. Króla Francuzkiego, aby mu był oddał imieniem jego miecz i różą od siebie poświęcone: z wielkiem swoim zaleceniem tę legacją zakończył, lubo na ten czas 27 tylko lat życia swego rachował; ztamąd powróciwszy, do Wrocławia pokwapił, dokąd też sprowadził z Rzymu ex collegio Germanico Jędrzeja Gieryna męża uczonego i gorliwego kaznodzieję, który potem i proboszczem i biskupem Wrocław-

skim był wyniesiony, a za namową Rozrażewskiego, Societ. Jesu do Wrocławia wprowadził. Tam gdy Hieronim, i duchowieństwo do lepszych obyczajów pociągnąć, i heretyków impety łamać usiłuje, do Maxymiliana Cesarza źle udany, niewinność swoją przed tym monarchą oczywiście pokazał. Gdy zaś na tron Polski Henryk Walezy do Krakowa zjechał, on dla języka Francuzkiego tak mu był przypadł do serca, że mu pieczęć koronną podtykał: wszakże ustąpił jej dobrowolnie, kontentując się sekretaryą koronną i probostwem Płockiem. Ze zaś wkrótce Henryk z Polski do Francyi uniknął, stany koronne Hieronima do niego zażyły, aby był powrót do korony swojej w niego wmówił, jakoż siła kolo tego pracował Rozrażewski, ale darmo: przyszło do tego, że Polska nowego sobie Pana szukać musiała Stefana Batorego, ale i ten nie mniej enotę sobie szacował Hieronima, kiedy między wielą inszemi kompetytorami do biskupstwa Rujawskiego, przeniósł go nad wszystkich inszych, i zaraz go postem swoim wysłał na sejm Rzeszy Niemieckiej; w stu dwudziestu, ozdobnie strojonej jazdy wjechał do Ratuszby, zkąd powróciwszy, kolo rozporządzenia dyecezyi swojej zakrzętnął się. A najprzód ludźmi godnymi, uczonemi i przykładnemi ją osadził, niektórych nawet cudzoziemców ściągawszy, jako to Mikołajowi Miloniuszowi Szwedowi, parochią Gdańską zlecił, Marcinowi Culciusowi Pueką, Franciszkowi Łąkiemu doktorowi w teologii, suffraganią Rujawską, i tam dalej. Rartuzyański klasztor, który opaci Oliwscy, za konsensem Króla Zygmunta Augusta, z dwunastą wsiami, już byli sobie przywłaszczyli, tymże zakonnikom windykował, których z Kolna sprowadziwszy, tamże osadził, i szczególnie się im świadczył, nawet i o przyjęciu ich reguły, dużo się namyślał, zkąd od nich za drugiego fundatora poczytany, Zukowski Ś. Norberta klasztor Panieński, w świętszą obserwę zakonności wprowadził. Klasztorowi Gdańskiemu Ś. Brygitty, dekretem królewskim, ferowanym w roku 1596. dobra, których administracyą magistrat Gdański uzurpował sobie, nazad odzyskał. Kollegium Soc. Jesu w Gdańsku ufundował, przyłączywszy do niego wieś Gemlice, od stołu biskupiego oderwaną, na której miejsce, insze dobra dla biskupów Rujawskich zakupił. Żarnowski konwent, w którym karność zakonna tamtych czasów osłabiała, za przyzwoleniem stolicy apostolskiej, Panny zakonne Cysterskie, do innych klasztorów rozesławszy, zakonnicami Ś. Benedykta, z Chelma ściągionemi, osadził. W Strzeleckim klasztorze wiele świątobliwych rzeczy ustanowił. Oliwski nawet, Pepliński, Koronowski, klasztory przez się wizytował, i nowemi Konstytucyami obostrzył. W Raciążu kościół z fundamentu wymurował,

i w nim kurs o Matee Boskiej ufundował. Do Łagowskiego kościoła, który z gruntu z kamienia wyniósł, szpital przydał. Testamentem swoim, koszt dostateczny zostawił na fabrykę kościoła w Rozrażewie, i na uposażenie przy nim mansyona-rzów. Będąc jeszcze tylko proboszczem Płockim, w Białotarczkaeh i Kamienku, drewniane dwa kościoły wystawił. W Bydgoszczy Panny zakonne, reguły S. Franciszka, ufundował, gdzie swoją siostrę rodzoną, pierwszą księżną uczynił, atoli ta w Wroclawiu dni swoje skończyła. W Wolborzu szpital murować zaczął, śmierć jednak do dokończenia tej struktury przeszkodziła. Zaden prawie z antecessorów jego, tyle swojej dyeccezy przez 19. lat, które na rządach jej chwalebnie przepędził, nie wyświadczył, jako ten Hieronim, żadnego zamku ani dworu biskupiego nie było, którego by albo nie restaurował, albo w kształtniejszą i wygodniejszą strukturę nie przerobił: żadnego kościoła nie zostało, który by z ręki Rozrażewskiego czy w pędzlu, czy w aparacie, czy w fabryce, czy w pieniądzech, nie był uprowadowany, osobliwie jednak kościół katedralny Rujawski, krom innych rzeczy, wziął od niego dzwon wielki, Hieronim nazwany, i organy, i oltarz wielki. Dobra biskupstwa swego, jedne restaurował, drugie windykował, od swoich antecessorów pohartowane, i w znaczne prowenta, bez najmniejszego uciemnienia ubogich poddanych, ho tego świętobliwie przestrzegał, wyniósł. Wiele bardzo kościołów z rąk dyssydentów odzyskał. Sufraganom swoim i kaznodziejom w katedrze swojej, pewne dochody naznaczył. Przy prawach i przywilejach duchowieństwa, gorliwie stawał: dla tego, gdy Jan Zamojski domagał się tego na sejmie, żeby w senacie po prawej ręce sami biskupi zasiadali, a świeccy senatorowie sami po lewej: oparł się temu Hieronim, że skutku nie wzięły te zamachy. Wojciech Zakrzewski, w miasteczku swoim Żakrzewy, kościół katolicki demoliował, ile sam inszej wiary, on go dekretem trybunalskim do tego przycisnął, że nowy takiż ze wszystkim jego kosztem stanąć musiał. Na sejmie w Krakowie w roku 1595. wymógł to u Rzeczypospolitej Rozrażewski, że Gdańszczanom rozkazała wrócić niegdą kościół katolicki Panny Maryi, o eo gdy na niego w Gdańsku potem będącego, tumult sberetyczalego miasta powstał, tak, że też do broni przypasane pospólstwo, chciało na rezydencyą biskupią uderzyć: Hieronim dowiedziawszy się o tem, tak mówił do swoich: Wy, prawi, radźcie o sobie, jako możecie, mnie tu zawsze gotowego na wszystkie swoje szyćchy znajdują; a potem klękawszy, tak się do ukrzyżowanego Chrystusa modlił: Niegodzienemci, prawi, Boże mój tej łaski twojej, żebym dla eiebie krew moję przelał; ale jeżeli tego po mnie wyciągasz, i tysiąc śmierci dla

miłości twojej gotówem ponieść. Chcielić go wprawdzie po tej tranzakeyi Gdańszczanie ugłaskać sobie, i dlatego mu wielką sumnę naprzykrzenie podtykali, ale jak daleki zawsze był od takich podarunków, tak i tą wzgardził. Taż wspaniałością umysłu, cisnące się do siebie honory kościelne odrażał. Ofiarowano mu biskupstwo Wrocławskie na Szląsku, żeby go wraz z Rujawskiem trzymał, Karnkowski swoim go koadjutorem na prymacyalną godność chciał wynieść. Klemens VIII. podtykał kapelusz kardynałski przez Baroniusza, Bellarmina, i Borromeusza, purpuratów, ale się z tego wszystkiego heroicznie wylamał. Zygmunt III. Król Polski szczególnie go sobie poważał: bo najprzód, gdy do granic Polskich przyplłynął, on go pierwszy imieniem stanów koronnych witał, przysięgę od niego odebrał, z Gdańska do Krakowa sprowadził szczęśliwie, przez środek zasadzonych na jego zgubę adwersarzów: tranzakeyą Będzińską, najpierwszy z komissarzów, i ulacił i podpisał, a oraz pokój z Niemcami, Annę Austryczkę małżonkę temuż Zygmuntowi zaręczył w Wiedniu, i w Krakowie koronował, w roku zaś 1577. imieniem Króla Stefana przysięgę wierności od miasta Gdańska odbierał. Dwór liczny i zagęszczony młodzią Polską chował, dla powagi senatorskiej, a osobliwie między heretykami, o to się jednak usilnie starał, żeby był i w obyczajach i w naukach, a najbardziej w enocie ustawicznie się polerował. W muzyce się kochał, i po książce duchownej, zwyczajnie do stołu przeczytanej, czasem jej grać w pokojach swoich dopuszczał, przecież nie co innego, tylko psalmy Dawidowe, albo Polskie rytmy nabożne składane. Ciało swoje trapił, to włosiennią, to dysejplimami do krwi, to postami przez dwa, ba i trzy dni nie jedząc: niemniej swoje passye ukracając, był pilnym: osobliwie cholereę, z której opłonawszy, z przedziwną submissyą, tych, na których więc wybuchnęła, przeproszał. W całym życiu swoim wstrzeмиęzliwy, tak dalece, że mu i zawziętość na niego, nie miała co zarzucić. W czytaniu ksiąg był ustawiczny, największy jednak gust miał w książkach S. Tomasza z Akwinu, i historyi kościelnej Baroniusza. Przy kollegium naszym w Brunsberdze, ubogim studentom na nauki, póki żył, nakładał: a w Poznaniu ufundował *Seminarium Dioecesanum. Collegio Juristarum* przy akademji Krakowskiej prowentów przyczynił. Mszą świętą codziennie miewał, jeszcze młodym prałatem będąc: nie się oglądając na uszczyпки o to, od różnych i wielkich tamtego wieku ludzi. Na ostatek na wielki jubileusz zjechawszy do Rzymu, i tam znaczne świątobliwości swojej ślady zostawiwszy, w roku 1600. w ręce Zbawiciela swego, dla którego tyle praeował, oddał duszę swoją, w kościele naszym

Rzymskim *Nominis Jesu*, pogrzebiony. Testamentem swoim Papiężowi odkazał kielich szczerozłoty, z trzechset czerwonych złotych ważny, tysiąc szkudów, i krzyż misterny koralowy; katedrze swojej kielich szczerozłoty, sześć lichtarzów srebrnych, szpalery, aparat i księgi. Na fortyfikacyą Kamieńca, pewną sumę wysypał, także na anniwersarze za duszę swoją, w Wroclawskiej, Kujawskiej, Płockiej katedrach, w Zakowie, w Rzymie w kościele S. Stanisława, gdzie też co dzień żehy msza S. za niego odprawiana była, z woli jego ustanowił Karol Frederyk Borromeusz kardynał, executor testamentu. Umierając, synowca swego obligował, żeby się żadnych zbiorów kościelnych nie tykał. Po śmierci swojej biskup ten pokazał się Łukaszowi z Uniejowa archidyakonowi Kujawskiemu, i prosił go o mszę, którą tylko co zaczął, podczas *Gloria in excelsis*, słyszał Łukasz melodyjną muzykę, znać że z tą prowadzony był do nieba Hieronim. Pisali o nim *Damalew. in Episc. Cujav. Th. Bucius Oratio. Vita MS. in Domo Profess. Cracov. S. J. Lubieński, Starowol. in Monum.*

Rzysztof starosta Łęczycki, czwarty syn Stanisława kasztelana Rogozińskiego, we Francyi na dworze królewskim nie tylko w języku tej nacyi, ale też i w obyczajach, takiej gładkości nabył, że go sobie Henryk Król szczególniej poważał, Stefan zaś ukochał nad inszych: do tych respektów pomogło mu nieporównane męstwo jego, z którem najprzód na Gdańszczanów, a potem na Moskwę nacierał pod Polockiem, Sokolą, wielkimi Łukami, z azardem oczywistym i życia i zdrowia swego, kilka tysięcy mając pod swoją komendą, i pewnieby go był w senacie wysoko zasadził, gdyby była heroiczna śmierć nie przyspiała: gdy albowiem pod Zawołociem z swemi ludźmi do Moskwy szturmując, w czoło kulą raniony, życie swoje dla ojczyzny położył, w roku 1580. pogrzebiony od brata swego Hieronima w Wilnie, w kościele naszym, z nagrobkiem; żył bezzennie, a co w nim chwalebniejsza, przez lat życia swego 33. bez zakalu. Dobra Rozrażów, które niegdy przez zamianę z tego domu wyszły, po śmierci Wacława Leszczyńskiego, gdy się do Stefana Króla *jure caduco* dostały, ten ich temu Rzysztołowi w zasługach, dziedzicznym prawem oddał, gdzie w przywileju swoim 1580. Król ten tak mówi o domu Rozrażewskich. *Quae quidem gens in regno nostro, ut perantiqua, ita amplissima meritisque ac functione Reipublicae, honoribus ac Magistratibus, illustris semper fuit.* Przecież o te dobra, i potem długie kłótnie zachodziły. *Starowol. in Monum. Stryjkow. fol. 790.*

Inni Rozrażewscy dziedziczyli na Krotoszynie, z których Jan, najprzód podkomorzy Poznański 1589. *Constit. f. 580.*

a potem kasztelan Poznański, *Constit.* 1598. *fol.* 705. brat styjecczny Hieronima biskupa kujawskiego, i inszych, jakom czytał *in MS. Rozrażewianis* w Krakowie, i z niemi wraz uczynił ordynacyą w tym domu, aby córki nie dziedziczyły na ojcowskich dobrach, ale tylko synowie, albo gdyby tych nie-stało, tedy bliżsi Rozrażewscy z inszych linji. Ten Jan, Stefanowi Królowi, znaczną kwotę ludzi do boju pod Gilańsk przyprowadził, kościół w Krotoszynie wspaniały wymurował, a matka jego w dobrach Benice nazwanych. Żona jego Barbara Potulicka, z której córka Barbara, dostała się w małżeństwo Janowi Rostee, staroście Lipieńskiemu, *MS. de Famil. Pruss.* i syn Jan krajeży królewski, starosta Odolanowski, który dorósłszy lat zdolnych, pod Chocim się wyprawił z jedną usarską chorągwią, z drugą piechoty, swoim sumptem wystawionemi, gdzie przeciwko Osmanowi Carowi Tureckiemu, mężnie się opierał. Manswelda Szwedzkiego wodza od zamku Odolanowskiego heroicznie odpędził. Na trybunałach koronnych deputatem zasiadał, na sejmach posłem bywał, osobliwie 1623. *Constit. fol.* 5. i 1627. *fol.* 13. wszędzie na dobro popolite galąc, aż też z światem się rozstał, w kościele naszym Kaliskim w roku 1628. pogrzebiony, z nagrobkiem, któremu miejscu, póki żył, wiele się świadczył. *Starowol. in Monum. Histor. Colleg. Caliss. S. J.* Z Gryzeldy Sobieskiej, córki Marka wojewody Lubelskiego, ciotki Jana III. Króla Polskiego, dwóch synów zostawiwszy, z których jeden w Niderlandzie serdecznie w okazyi stawając, poległ, *Histor. MS. Soc. Jesu de Viris Illustribus.* drugi Jakób Hieronim, najprzód kasztelan Kaliski 1651. starosta Odolanowski, Kolski i Koniński, potem wojewoda Inowrocławski, pułkownik województw Wielkopolskich przeciwko złuczemu Rozactwu w r. 1645. *Pastor. lib.* 2. *Histor. plenior.* Złączył się był dożywotnie z Anną Katarzyną Opalińską, córką Piotra wojewody Poznańskiego pozostałą wdową po Przyjemskim marszałku nadwornym koronnym i generale Wielkopolskim. *Duryew. fol.* 71. Z tej była córka Ludowika, która zaślubiona Marcinowi Oborskiemu wojewodzie Podlaskiemu, *Zaluski mowy, fol.* 49. i synowie: Jan 1650.: Stanisław starosta Odolanowski, i Michał w roku 1674. Druga żona tegoż Jakóba wojewody, była także Opalińska Katarzyna, córka Łukasza marszałka wielkiego koronnego z Firlejowny, wdowa po Zbigniewie Firleju staroście Lubelskim. Krzysztofa jest w druku, *Plusus Sarmaticus, u weselu Cecylii Renaty Królowy Polskiej, w roku 1637. in 4to Cracov.*

Inni się pisali z Nowego miasta w Wielkiej-Polszcze, a ztąd też niektórzy ich zwali Nowomiejskiemi: z tych był Kasper

z Nowego miasta Rozrażewski, kasztelan Szremski, któremu *Paprocki w roku 1611.* przypisał Książkę pod tytułem *Rozmowa Podawce*, kędy syna jego Adama wspomina. Miał zaś ten Kasper za sobą Małgorzatę Niemojewską herbu Rolicz, kasztelanę Chelmińską, z Kosteżanki wojewodzanki Chelmińskiej urodzoną. *Duryew. fol. 59. Niezeszła pamięć. Tylków, in Vita S. Stanisł. Kostka* pisze o nim, że się razem z tymże świętym w Wiedniu uczył. Rodzony brat Kaspra był Piotr. Z tejże linii kwitnęli, Wojciech i Hieronim bracia rodzeni, i siostra ich Anna z Mikołajewskim herbu Ogończyk: z tych Wojciech był suffraganem Gnieźnieńskim, Hieronim kasztelanem Miedzyrzeckim, pogrzebiony w roku 1623. w Raliszu u OO. Bernardynów, mąż waleczny przeciwko Turkom i Tatarom, żona jego Kretkowska, córka Mikołaja z Sokolowskiej. Hieronim drugi tego imienia, kasztelan Miedzyrzecki, posłował na sejm 1623. *Constit. fol. 5.* komissarz do granic od margrabstwa, *Constitut. fol. 13. i 1631. fol. 26.* O dwóch córkach Hieronima kasztelana Miedzyrzeckiego, Dorocie Opalińskiej, i Ratarzynie Ciświckiej, czytam w dedykowanej im książce w roku 1649. z tych Dorota była za Alexandrem Opalińskim starostą Inowrocławskim. Do tychże należy Jan Rozrażewski biskup Margaritański, suffragan Rujawski, ten w Poznaniu *Collegium Lubranseianum*. już dla dawności lat, i do ruiny nachylone, i w dochody nadwreżone, swoją szcudroblivością dźwignął, czterech professorów w nim ufundowawszy, to jest: grammatyki, matematyki, oratora i historyka, *Jurisprudentiae i Moralis Philosophiae*, dwadzieścia i pięć tysięcy na tę intencją, na Nowem mieście dobrach swoich dziedzicznych zapisawszy w roku 1609. Akademji także Krakowskiej, dziesięć tysięcy na tychże dobrach naznaczył. OO. Dominikanom w Poznaniu na trzech lektorów fundacją uczynił, a potem spuściwszy beneficia kościelne, w prywatnem życiu dni swoje skończył. *Paproc. Rozmowa Podawce.*

Krom do tych czas wyrażonych, jeszcze się tych następujących z tego domu doczytał. Jan Rozrażewski starosta Bolesławski, za czasów Hieronima biskupa Rujawskiego. Jacek pułkownik województwa Poznańskiego, z wojskiem na Ruś wyprawiony 1648. *Pastor. lib. 2. Histor. Plenior.* Krzysztof podstoli Poznański, dworzain Władysława IV. Króla, poseł kilka razy na sejm. wszedł do grobu w roku 1641. któremu, w katedrze Poznańskiej, nagrobek wystawiła osierociała małżonka, Dorota Suchorzewska. *Starówol. in Monum.* Jędrzej w roku 1573. Władysław i Stanisław 1621. Stanisław kustosz Krakowski, scholastyk Wislicki, proboszcz Ilzecki, gdzie ołtarz Ś. Antoniemu Padewskiemu dość modny wystawił,

umarł 1692. r. w sam dzień Bożego Narodzenia, po trzech mszach odprawionych. N. miał za sobą Bogumiłę Karśnicką. N. Wiktoryą Roszutską. N. Bogumiłę Ponińską miecznikównę Poznańską. Franciszek kasztelan Przemęcki Maryannę Zaleską, pozostałą wdowę po Piecznowskim. Jan Franciszek kasztelan Miedzyrzecki, ablegat Jana III. do Wiednia, za którego dwuletnim zabiegiem, *Societas armorum* stanęła przeciwko Turkom. *Konstytucya* 1685. już po śmierci jego, trzydzieści tysięcy, które z szkatuły swojejłożył na tej funceji, wyliczyć successorom jego ze skarbu kazala. *Constit. fol. II.* Żona jego grafiwna Heisterowna, siostra Sigisberta Heistera, sławnego wojsk Cesaarskich pod Belgradem generała i wojownika, z której zostało się trzech synów: jeden Franciszek kasztelan Rogoziński. Ludowika Miaskowska cześnikowna Poznańska, syna mu powiła Adama i córkę. Drugi Jan. Trzeci Antoni referendarz koronny, opat Lubieński, proboszcz Ś. Michała na zamku Brakowskim, kanonik Warszawski. N. Rozrązewska, była za Alexandrem Mycielskim wojewodą Sieradzkim. N. za Janem Przeciszewskim, Katarzyna za Alexandrem Ponińskim łowczym Wschowskim. N. za Januszem Stanisławskim herbu Sulima. *MS. de Famil. Pruss.* Zofia za Wężykiem kasztelanem Sieradzkim 1672. Dorota za Przyjemskim chorążym Kaliskim 1673. Anna za Wacławem Leszczyńskim kanclerzem koronnym. N. za Mikołajem Roszutskim. N. za Pawłem Gembiekim kasztelanem Nakielskim. N. za Mikołajem Zaleskim wojskim Sieradzkim. N. za Stanisławem Zaleskim sędzią ziemskim Sieradzkim.

Rozwadowski herbu Rogala, w Podlaskiem województwie. Stanisław Rozwadowski sędzia grodzki Chełmski, za czasów *Paprockiego*. Paweł pleban w Ułanie, kościół starożytnością nadwierzony, swoim kosztem z gruntu wystawił, i wyjednał do niego włokę jedną, na sejmie 1647. *Constitut. fol. 26.* Jędrzej podstoli Łukowski 1674. N. miał za sobą Barbarę Lagiewnicką. Konstancya zakonnica Sądecka 1701. Maryanna pozostała wdowa po Sicińskim, poszła za Jana Cetera starostę Tymbarskiego, pochowana w Krosnie w kościele naszym. Pani pobożna, i w miłosiernych uczynkach skarbiąca sobie niebo.

Rozwadowski herbu Trąby, w województwie Ruskim, piszą się na Wielkim Rozwadowie. Floryan Rozwadowski stolnik Halicki, posłował na walne sejmy, żona jego Katarzyna Gunnowska, Kazimierza cześnika Zakroczymskiego córka, z tej synowie: Antoni, chorąży pod pancernią chorągwią, Franciszek, Stanisław, Józef i Mikołaj, córki zaś, Katarzyna wydana za Humieckiego, podezaszego Podolskiego,

Maryanna i Joanna, zakonnice Karmelitanek trzewikowe w Lwowie, i Zofia. Michał kanonik Lwowski deputat na trybunał koronny 1723. wstąpił potem do zakonu Soc. Jesu, gdzie życie skończył w Krakowie 1732. N. stolnik Halicki, poseł na sejm 1738. Zofia *Imo voto* Przerebskiemu, 2do Jędrzejowi Morsztynowi kasztelanowi Sądeckiemu zaślubiona, siostra jej zakonnica Ś. Franciszka w Lublinie. Podobno już wyżej wymieniony, Antoni Rozwadowski starosta Karaczkowski, kawaler godny, i Rzeczypospolitej zasłużony, posługując na sejmach walnych, i za jej całokształt rycerską traktując: którego synowie Floryan i Ignacy temi czasami w szkołach naszymi.

Rozwadowscy herbu *Trąby* jedna dzielnica z *Jordanami*, *Stojowskimi* i *Świerczowskiemi*; piszą się z *Wielkiego Rozwadowa* w dawnym województwie Ruskim, a w dzisiejszej Gallicyi. Z tych był Jan na *Wielkiem Rozwadowie* Rozwadowski, mąż rycerski za Zygmunta I.; zostawił dwóch synów Pawła i Andrzeja. Pawła jest jedyny syn Dymitr, ten z Anną *de Orzechowicz Orzechowską*, mieli syna Stanisława, połączonego z Zofią *Rembelińską* herbu *Lubięż*, jak świadczą *Akta Warszawskie* pod rokiem 1632. i *Halickie*. — Stanisław zostawił syna Jana, który pojął za żonę Dorotę *Kirasuską* herbu *Nieczuja*, córkę Franciszka Krasuskiego burgrabiego Krakowskiego. Drugi syn Stanisława jest Konstanty (którego potomstwo, jako też potomstwo Andrzeja, syna Jana Rozwadowskiego, patrz niżej). — Jana Rozwadowskiego i jego żonę Dorotę, oraz rodziców Stanisława i Zofji z *Rembelińskich*, dziada Dymitra i Annę *Orzechowską*, jako też pradziada Pawła, i prapradziada Jana, wspominają *Akta Warszawskie*, *Sandomierskie* i *Munimenta Konwentu Ks. Ks. Dominikanów w Barze* pod rokiem 1598. i 1650. — Jana i Doroty z *Kirasuskich* Rozwadowskich został syn Floryan, jako świadczą *Akta Halickie*; był ten Floryan stolnikiem Halickim, posłem na walne sejmy, dobrze krajowi zasłużony; połączył się z Katarzyną, córką Kazimierza Gumowskiego, cześnika Zakroczymskiego herbu *Pobóg*; z tej zostawił: 1. Antoniego kasztelana Halickiego, starostę Karaczkowskiego. 2. Maryanna zakonnica w Lwowie. 3. Franciszek. 4. Stanisław stolnik Halicki, ten z Maryanną córką Gabryela Rozwadowskiego. 5. Mikołaj. 6. Katarzyna za Junoszą Humieckim, podczaszym Podolskim. 7. Józef stolnik Halicki, ten z *Buchowiecką*. 8. Zofia za Stanisławem Głogowskim stolnikiem Bełzkim. — Antoni, pierwszy syn Floryana stolnika Halickiego, jak świadczą *Akta Przemyślańskie* i *Testament sporządzony* roku 1772. d. 4. Lutego, *roborowany w księgach Grodu Lwowskiego i Przemyńskiego* r. 1772. — Miał tenże Antoni kasztelan Halicki za żonę Katarzynę *Drohojowską* herbu *Korczak*, córkę Alexandra Dymitra Drohojowskiego i Heleny *Rupnięskiej* herbu *Sreniawa*, która była 2do *voto* za Benhofem starostą Wiślickim. Z tejsz Katarzyny *Drohojowskiej* zostawił 1. Ignacego hrabię Rozwadowskiego starostę Ostrowskiego, rotmistrza J. R. Mei. 2. Kaspera połączonego z Józefą *Winnicką* herbu *Sas*. Ta *Winnicka* była 2do *voto* za Michałem Humieckim herbu *Gozdawa* cześnikiem Zydaczewskim. Tenże Józef

miał córkę Julianę, którą poślubił Onufry Morski kasztelan Halicki. 3. N. za Kalinowskim starościcem Lelowskim. 4. Cecylia *Imo roto* za Łuszczewskim starostą Żydaczowskim, *2do roto* za Ignacym Woroniczem starostą Ostrzeszowskim. 5. Floryan. 6. Józef czyli Kalaśanty scholarum Pijar. 7. Anna czyli Joanna Karmelitanka Trzewiezkowa we Lwowie. — Ignacy hr. Rozwadowski starosta Ostrowski^{*)}, rotmistrz J. K. Mei połączył się z Teresą *Czermińską* herbu *Wieniawa*, córką Karola Czermińskiego starosty Drohomyskiego i Józefy *Duinoway* herbu *Labędź*, która była *2do roto* za Janem Kollatajem starostą Serbinowskim; z tej zostało potomstwo: 1. Antoni hr. Rozwadowski. 2. Róża *Imo roto* za Marcellim Ronarskim, *2do roto* za Dzierzkowskim. 3. N. za Dulskim. — Antoni hr. Rozwadowski połączył się z Ludwiką hrabianką *Fredrowną* herbu *Bończa*. Z tej jest potomstwo. — Andrzej, syn Jana na *Wielkim Rozwadowie* Rozwadowskiego, brat Pawła, za czasów Zygmunta Augusta; zostawił Stanisława, który miał Macieja, jako świadeż *Akta Archiv. kor.* pod r. 1633. Z Macieja został syn Gabryel, podczaszy Łukowski; ten z Elżbietą *Piasecką* miał 1. Kunegunda Marya Anna, trojga imion Rozwadowska była za Stanisławem synem Floryana Rozwadowskiego stolnika Halickiego. 2. Michał stolnik Łukowski; ten miał 1. Michała kanonika Lwowskiego który był deputatem na trybunał koronny r. 1723. 2. Teresa za Konstantym fundament karsznikiem podkomorzym Wieluńskim. 3. Maryanna *Imo roto* Sיעińska, *2do* za Janem Ceterem herbu *Przerowa*, starostą Tymbarskim r. 1703. — Konstanty syn Stanisława z Zofji *Rembelińskiej* herbu *Lubicz*, zostawił Marcina żmówionego z Maryanną *Choiszewską*, z tej został Wincenty połączony z Justyną *Wolską*, bezpotomny. — Józef stolnik Halicki, siódmy z roduństwa, syn Floryana stolnika Halickiego, brat Antoniego kasztelana Halickiego, miał za żonę *Buchowiecką* herbu *Drogosław*; z tej potomstwo: 1. Dominik z Anną córką Stefana Krosnowskiego herbu *Junosza* i Anny *Kuczyńskiej* starościanki Kruświckiej. 2. Michał z *Mentelewi-czówną*; zostawił synów 1. Antoni. 2. Alexander. 3. Ludwik. — Trzeci syn Józefa, imieniem Piotr; ten miał *Imo roto* *Bulhakównę*, a z tej dwóch synów 1. Jan Tadeusz rotmistrz kawalerji narodowej z Teofilą księżniczką *Radziwiłłówną* wojewodzanką Wilońską hetmanówną w ks. Lit. 2. Wincenty z Rózsadowską. — Tenże Piotr *2do roto* z Cecylią *Niepokojezycką* zostawił 1. Bogumiła. 2. Anna za Czarneckim. 3. Katarzyna. 4. Barbara za Rajeckim. 5. Rozalia za Pawłowskim. — Czwarta córka Józefa stolnika Halickiego, Maryanna była za Lawrynowiczem. — *Z dokumentów familijnych.*

Rożycki herbu *Rola*, w województwie Łęczyckiem, piszą się z Rożyc Trojanowie, a to dla dystynkeji od innych Rożyc, z których się piszą Rożycy Porajowie w temże województwie. Jan Rożycki poborea w Płockiem województwie 1580. *Constit. fol. 366.* Jedrzej przeniósł się do wojewódz-

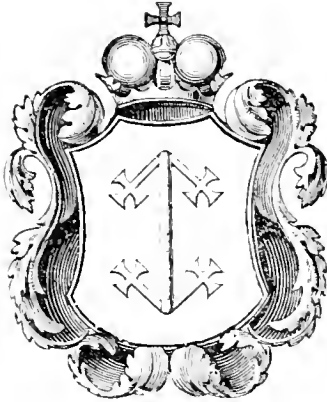
*) Patentem Cesarza Józefa II. z dnia 23. Sierpnia 1783. wyniesiony z potomstwem swoim obojga płci, do godności hrabiowskiej. —

twa Krakowskiego, gdzie z Dębińskiej herbu Rawicz, spłodził syna Wojciecha, temu Piecowna herbu Pilawa powiła tych synów: Stanisława, Jędrzeja, Stefana męża rycerskiego w Prusiech przeciwko Szwedom, w Moskwie i na Podolu, i Jana pisarza grodzkiego Sandomierskiego, w roku 1641, komissarzem był do granic od Szląska, Franciszek kanonik i oficyał Rijowski, Alexander miał za sobą Konstancyą Ożarówską, ale *sterilem*.

Rożycki herbu *Poraj*, w województwie Łęczyckiem. *Okolski*, krom tych, pisze Rożyckich herbu Lubież, ale to ma być Rozieki, jako wyraźnie znajdziesz w *Paprockim*. Ci zaś według *Okolskiego*, dziedziczyli na Wielkich i Małych Rożycach. Z tych był Stanisław Rożycki, którego nagrobek z herbem *Poraj* widziałem w Krakowie na zamku w kościele Ś. Michała. *Okol.* powiada, że już niektórzy z tego domu parentelaci, herbu *Doliwa* miasto *Poraju* zażywają. Z tych był Stanisław podwojewodzy Łęczycki, który Rożycę sprzedał, ten z *Moszczyńskiej* herbu *Nalęcz*, spłodził czterech synów, Jędrzeja i Jakóba ludzi rycerskich, Jana najprzód proboszcza Kościańskiego i w Mniejszej Górze, potem biskupa Chełmskiego i opata Mogińskiego, umarł 1669, jest w druku jego *Kazanie na pogrzebie Wacława Ossowskiego kuztelana Nakielskiego*, 1643, siostra biskupa, była za *Osieckim*, Stanisław stolnik Łęczycki, Jacek sekretarz królewski w Łęczyckiem, Franciszek w Kaliskiem 1674, N. Rożycki pisarz skarbu koronnego 1676, *Constit.* fol. 39, Michał Franciszek miał za sobą Zofią Brzechwiankę podczaszką Warszawską, N. była za Adamem Rojeckim.

ROŻYŃSCY KSIĄŻĘTA HERB.

Cztery krzyże złote być powinny, od jednego drzewa wiszące takim kształtem, że dwa od wierzchu drzewa czyli linji wiszą, jeden z jednego boku, drugi z drugiego, drugie dwa od końca linji, czy też od korzenia drzewa, ku wyższym krzyżom w górę wyciągnięne, w polu błękitnem: tak go opisuje *Okol.* tom. 2, fol. 649. *Paprocki w Gniazdzie* fol. 1145. *Kojałow. in MS.* atoli ten autor przydaje, że inszym go kształtem położony widział, to jest strzałą żelazcem do góry prosto, a piórami na dół obróconą, nad żelazcem jej dwa krzyże tym sposobem ułożone, jak się wyżej mówiło, i u spodu także, tylko że się tu końcami z sobą nie schodzą. *Paprocki loco citato*, i *O herb.* fol. 652, i w *Ogrodzie* fol. 209, od Roryata syna Gedyminowego, ksiąźęcia Litewskiego, początki tego domu ksiąźęcego zasiąga, atoli *Okolski* tak na wzyżz namie-

nionem miejscu, jako i *tom. I. fol. 541.* twierdzi, że od Narymunta Gedyminowego syna, Rożyńscy książęta pochodzą, świadcząc się nagrobkami ich, w Rujowie w kościele Dominikańskim, i działem dóbr, między Ropyatem i Narymundem; albowiem temu Narymundowi książęciu Pińskiemu, *Kojalow. in MS.* synów naznacza, Alexandra i Jerzego, i że od jednego z nich rozrodzony ten dom, powiada. *Historia Sapiehana parte I. fol. 59.* mówi, że ten Alexander był Podolskim książęciem, a Jerzy Belzkim, (przecież *Długosz lib. 10. pod rokiem 1388.* (koło którego czasu żyć obaj synowie Narymunda musieli, ile bracia stryjeczno rodzeni Jagiella Króla Polskiego) pisze, że ten Król, po koronacyi swojej, nadgradzając Siemowitowi książęciu Mazowieckiemu, że tak prawa naturalnego, jako i tego, że był zgodnie od wszystkich na tron Polski obrany, dobrowolnie ustąpił: dal darował, w posagu z siostrą swoją, księstwo Belzkie, które do Polski zawsze należało,) krom tych zaś dwóch, jeszcze trzeciego liezy Punigaila kasztelana Trockiego, przodka domu Sapieżyńskiego, o czem mówić się obszerniej będzie pod Sapiehami. Miał zaś ten Narymund, według *Jana Wernera w Genealogji Jagiellońskiej fol. 65.* ten zaś autor wyczerpnął to z kronik Ruskich, za małżonkę, córkę Tuchais regnanta Taurykańskiego. Tegoż podobno Tuchais wspomina *Cangius w historyi Konstantynopolitańskiej*, i nazywa go Królem Taurykańskim, twierdząc, że miał za sobą małżonkę Chrześciankę, Maryą imieniem, córkę Andronika starego, Cesarza Wschodniego, w r. 1320. zmarłego. Potomstwo jego, od dóbr Rozynn nad rzeką Ciecierów w Prypeć wpadającą, w Rujowskim województwie, Rożyńskich imienia nabyli, tamże i Kodeń miasteczko pod Zytomierzem, od nichże założone.

Michał książę Rożyński, na wojnach Tatarskich i Moskiewskich mężstwem wsławiony, synów jego, według *Papro-*

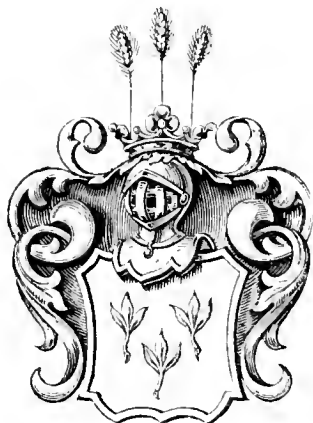
ckiego, trzeci zostało, Kiryk albo Cyryl, temu w wielkich i kawalerskich zasługach, gdy odważnie i fortunnie Tatarskie na ojczyznę najazdy gromił, uroczyisko Kotelnia nazwane, za Zytomierzem leżące, Król Stefan i stany Rzeczypospolitej, wiecznem prawem nadały, o czem *Konstytucya 1581. fol. 383. Konstytucya w roku 1598.* jeszcze go komissarzem do rozgraniczenia województwa Rijowskiego z ziemią Mozyrską zapisała, *fol. 697.* o córce jego czytałem w pewnym *MS.* że była za księżciem Czartoryskim. Bogdan drugi syn Michała, hetman Nizowych Rozaków, jako mówi *Paprocki*, mąż sereca wielkiego. Mikołaj trzeci syn, w dzielności iuszym równy. Jeden z nich, że zamku potężnego, Slamhorod nazwanego, w pustych polach pod Tatarami dobył, i z ziemią zrównał, tak, że i śladu jego nie zostało, wspomina *M. Paszkowski, w Dziejach Tatarskich fol. 21.* Dymitr książę Rożyński, Romana księcia Sangusza pamiętnego wojownika, i Grzegorza Chodkiewicza, hetmana wielkiego Litewskiego pułkownik, i zwycięstw ich nierozdzielny towarzysz, osobliwie w owej pod Czaśnikami z Moskwą potyczce, w roku 1567. i na polach Iwańskich. Osobliwiej się jednak dom ten wslawił, w ostatnim z tej familji Janie Romanie księżciu Rożyńskim, którego *Kobierzycki w historyi Władysława IV. fol. 104.* opisuje, wspominając oraz skrypt posłom od wojska jego z Moskwy, do Zygmunta III. wyprawionym, powierzony, i ministrom obojga narodów oddany, z takowym na czele tytułem. *Roman Narymundowicz Rożyński, Hetman i Marszałek najwyższy wojsk Najjaśniejszego Carskiego Wieliczeństwa.* Tenże *Kobierzycki fol. 232.* takowy mu zapisał panegiryk. Ponieważ Romana Rożyńskiego prędką śmierć, życia oraz i starożytnej familji ostatni kres przyniosła, słuszna rzecz, mężnego wodza, krótkimi słowy nieśmiertelną wzniesić pamięć. Prowadził on ród swój od Narymunda Gedymina, syna z książąt Litewskich, z kąd miał wysoką genealogią, znacznemi antecessorów czynami ozdobioną, których dzielne sprawy, Ruskie wysławiają kroniki, i zostające w Rijowie monumenta, jawnymi dowodami opowiadają. Ani też, tak wspaniałemu urodzeniu, własnymi zbywał zasługami Rożyński. Pierwsze wojennej experyencyi początki zabrał na Rusi, zastawiając się mężnie przeciwko inkursyom Tatarskim; wkrótce od powtórnego impostora Demetryusza, do Moskwy, z wybornemi pułkami był wokowany, i tam generalną wszystkich wojsk objął komendę, którego gdy zbyt zwawie trzymał się przez półtora lata, aż do przybycia królewskiego, sily Bazylego Szujskiego, obranego Cara Moskiewskiego, tak rozerwał, iż nowego panowania nie był pewny. Albowiem stoczywszy najprzód pod Belchowem miaste-

czkiem pamiętną bitwę, liczne wojska jego zbił i zgromił, drugie niemniejsze nad Chodźniem rzeką, nieporównanem szczęściem poraził, położywszy trupem czternaście tysięcy Moskwy, i zlapawszy ich hetmana, kniazia Bazylego Massalskiego. Nakoniec majestat Bazylego Szujskiego obarczony, w szczególnej tylko circumferencei stolicy zamknął, a lokowawszy się obozem pod Tuzynem, obległ, i w ciężkiej trzymał blokadzie, póki Król do Moskwy nie przybył, za którego pospieszonym przyjściem, zmyślonego odstąpiwszy Dymitra, wkrótce, przy wznieconych od nieukontentowanego żołnierza buntach, złożony chorobą, dnia 8. Kwietnia w roku 1610. życie zakończył, wieku swego 35. Sprowadzone do obozu królewskiego ciało, rycerskim oplakane żalem: w żalobnej albowiem pompie całego wojska, przy assistencyi przytomnych hetmanów, do Rijowa zawieziono; kondolencyą zesłemu, wymowną wiele oracyą, Rzymsztof książę Zbarazki czynił, i całemu wojsku, za tak znaczny ku zaenemu wodzowi oświadczony fawor, podziękował. Na obszerną księcia Zbarazkiego mowę, równym słów wyborem odpowiedział Kryski, podkanclerzy koronny, z wielkimi Rożyńskiego i akcyi jego pochwalami. Leży w Rijowie w kościele Dominikańskim, którego nie małe było zalecenie i z tej też miary, iż pierwszy z familji swojej, i ostatni, do kościoła się Rzymskiego owezarni, od którego, Greką selizmą zarażeni antecessorowie, odstąpili byli, powrócił. Póty *Kobierzycki*. *Starowski* także, *in Bellator. Sarmatiae*, pochwały jego wypisał, *Okolski* zaś nagrobek jego z Rijowa: nie zostało się po nim, tylko córka jedna, Piotrowi Świrskiemu z Romanowa, obożnemu koronnemu, zaślubiona.

Rożyński herbu *Ogończyk*, w Inowrocławskim województwie. Mikołaj Rożyński, najprzód podsędek, a potem sędzia ziemski Inowrocławski, *Constit.* 1580. *f.* 366. i 1589. *fol.* 558. był jednak w herezyi uwikłany: bo w roku 1595. podpisał Zbór Toruński. N. kanonik Przemyślski proboszcz Krosieński, zszedł z tego świata w roku 1644. *Histor. Coll. Premisl.* Razimierza, zmarłego w roku 1672. widziałem nagrobek w Piotrkowie u fary z herbem Ogończyk. Jan Alexander mąż rycerski.

Rpiński herbu *Radwan*. Teofanes Rpiński, archiepiscop Polocki *ritus Grueci*, Witebski i Mscislawski, Bogdan zostawił syna Gabryela, męża wojennego. Iwan Siemiona, w różnych expedycyach z książęciem Romanem Sanguszką doświadczony.

RUBACH

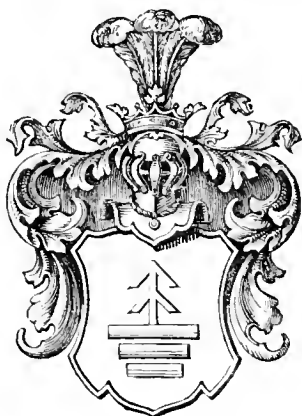
HERB.

Ziółka trzy powinny być każde o trzech listkach, każde z korzonkiem, tak ułożone, że dwa na górze podług siebie równi ułożone, a trzecie pod nimi we środku, wszystkie zielone, wszystkie na tarczy błękitnego koloru; z zamkniętego zaś helmu, trzy kłosy równo od siebie odległe, z korony wychodzą; tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.* tym się herbem pieczętują Rubachowie, dom w Pomorskiem księstwie starożytny, z których niektórzy wojennej sławy szukając, i po innych Państwach rozrodzili się. Ci zaś, co się w Pomorskiem gnieździli, mieli dobra swoje dziedziczne w Chelmińskiem województwie, Plaskowę; z tych był Krzysztof Rubach sekretarz królewski, trzymał królewszczyznę w Mazowszu, świat pożegnał w roku 1652. jako kamień grobowy opowiada, w kościele Chelmińskim, a zda mi się, że był urodzony z Pudwelsowny de Malnów. Marcin Rubach, sekretarz królewski, viceekonom Malborski, w Gdańsku sobie rezydencyą obrał, przeżywszy lat 70. Wspomina ich *Konstytucya 1635.*

Paweł syn Krzysztofa miał trzy córki: jedna za Stanisławem Sumińskim, druga za Zakrzewskim, trzecia za Ciecholewskim, i syn jeden Tomasz Piotr dwóch imion. — Piotr z Plaskowę Rubach, z Katarzyną *Kosicką* spłodził czterech synów: 1. Antoniego, od którego potomstwo. 2. Melchiora *sterilem*. 3. Ignacego. 4. Jana *sterilem*. — Ignacy Rubach syn trzeci Piotra z *Kosickiej* urodzony dwóchżenny, *Imo voto* z Zofią *Wolffowną*, Michała Wolffa i Blondyny *Olszewskiej* małżonków córką, z tą zostawił dwie córki: Faustynę i Konstancją, i synów dwóch, Macieja na świecie, a Stanisława w zakonie Kartuzów w Gidlach. Drugiego Józefa. — Tenże Ignacy Rubach *2do voto* z Małgorzatą *Janikowską*, Wojciecha Janikowskiego i Anny *Frezcowny* małżonków córką, spłodził córkę Maryannę, i synów czterech: Mikołaja, Jana, Piotra i Antoniego Rubach. — Józef Rubach syn Ignacego z *Wolffowny* urodzony, ten wszedł w śluby małżeńskie, najpierwej z Gertrudą *Brodzką*

Wawrzeńca Brodzkiego i Katarzyny *Janikowskiej* małżonków córką, z tą spłodził syna Mateusza. Powtórnie pojął za małżonkę Agnieszkę *Dzwonkowską*, Felicyana i Katarzyny z *Podbielskich* Dzwonkowskich małżonków córkę, z tą zostawił potomstwo. — *Heraldyka Wielądka*.

RUBIESZ

HERB.

Nad wrębami trzema, z których na dole ostatni najmniejszy, inne nad nim dwa, co raz większe, powinna być strzala bez piór, niby o dwóch żeleźcach, z których jedno wyżej, drugie niżej. Tak go opisują: *Paprocki w Gniazdzie fol. 1193. O herbach fol. 680. Okol. tom. 2. f. 654. i tom. 3. f. 357.* tenże autor powiada, że w księstwie Litewskim herb ten nabyty, w okazji, gdy o granice z Moskwą była zatarga, gdzie przodek tego herbu, w Moskwę za granice zacieklszy się, gdy odważnie nieprzyjaciół gromił, w zasługach ten herb odniósł.

Herbowni.

Alabis, — Alampi, — Andryewicz.

Rucki herbu Jastrzębiec. N. Rucki, żona jego Rucka herbu Rawicz, *Paproc. f. 429.* Wojciech z Maryanny Niezdrowskiej spłodził syna Stanisława, ten *Imo voto* z Moszczyńską miał dwie córki, Zosią i Jadwigę Alexandra Stawiszewskiego małżonkę, i syna Łukasza stolnika Inowrocławskiego, temu Maryanna Rzeczycka powiła cztery córki, Felicyannę Męcińską podstolinę Wieluńską, Annę Macieja Kielczewskiego podezaszego Steżyckiego małżonkę, Wiktorję Trzebińską, Zosią Ankwiezową, i synów dwóch, Stanisława *sterilem*, i Wojciecha kanonika Chelmskiego, oflicyala Pilźnieńskiego. *2do voto* Stanisław pojął Ruszkowską, z tą miał synów pięciu: Jana porucznika usarskiego, Franciszka, Pawła, Marcina i Macieja.

Rudakiewicz, w województwie Wołyńskim. Stanisław Rudakiewicz podpisał elekcją Jana III. 1674.

Rudawski herbu Kościecsza, w krakowskim województwie, w Książu mniejszym, widziałem nagrobek położony, z herbem Kościecsza, Pawłowi Rudawskiemu, zmarłemu w r. 1606. Jan sekretarz i pisarz dekretowy królewski, biegłości wielkiej w prawie, nie mniejszej pobożności, umarł 1640. r. jego nagrobek z Warszawy wypisał *Starowol. in Monumen.* Wawrzeniec Jan Rudawski, kanonik Warmiński i Olomuniecki, dziekan Miedzyrzecki, sekretarz królewski, są w druku jego edycyi, Imo. *Repertorium juris Civilis et Pontificii, in fol. Viennae* 1660. 2do. *Panegyricus in exequiis Ferdinandi III. Imperatoris, in fol. Viennae.*

RUDECKI

HERB.

Dwie strzaly powinny być białe, jedna nad druga, a pod niemi księżyc złoty, na dół rogami obrócony, między rogami gwiazda, w polu błękitnem, na helmie trzy pióra strusie, tak ten herb opisuje *Rutka in MS.* bo nasi pisarze o nim mileżą. Tym się herbem szczycą Rudeccy na Wołyniu, z których Wasiła Rudeckiego opowiada *Metryka Wołyńska* w roku 1528. N. była za Jędrzejem Oraczewskim.

Teodor Rudecki podpisał tranzakcją Bendzińską, jako poseł z województwa Wołyńskiego. — *Krasicki.*

Rudgierz herbu Rogala, w Bełzkim województwie. Z tych Rudgierzówna Jędrzeja Łaszcza wojskiego Lubaczowskiego małżonką była.

RUDNICA HERB albo NASTĘP.

Tym herbie pisze *Okol. tom. 2. fol. 656.* gdzie powiada, że powinna być na tarczy podkowa, barkiem prosto do góry stojąca, w której środku strzala prosto żeleźcem do góry za-

RUDNICA
albo
NASTĘP

HERB.

wiedziona, poła tarczy połowa powinna być błękitna, połowa zaś biała, na helmie trzy pióra strusie. O początkach tego herbu nigdzie nie czytał. Zowie się inaczej **Następ**.

Herbowni.

Daniszowski, — Radecki, — Rudnicki, — Sturzyński.

Przecież Daniszowscy z tą go odmianą zażywają, że podkowa barkiem na dół nie do góry idzie, i strzała, z boku lewego podkowy, żeleżem na dół, jakby podkową przeszywała, przechodzi, jakom widział na domowej pieczęci. Radecey także na dół ostrzem strzałę kładą przez podkowy bark.

Rudnicki herbu Jastrzębiec, jako świadczy *MS. o Famil. Prusk.* tylko że na helmie Jastrząb, nie w nodze, ale w pysku trzyma podkową. Są ci Rudnicey w Prusiech, z których Łukasz kwitnął 1688. N. Rudnicka była za Jobem Elzanowskim. Drudzy z nich osiedli w Sieradzkiem, i piszą się z Jastrzębia, z tych Zygmunt Rudnicki miał za sobą Reginę Czyżewską herbu Drya, i z niej syna Alexandra 1701. Maryanna była za Łążyńskim chorążym Chełmińskim.

Rudnicki herbu Lis, w Sieradzkiem województwie, jednejże dzielnicy z Biskupskiem, z kąd ci zawsze się pisywali z Rudnik, Rudnicey zaś, i przodkowie ich, zdawna zwali się hrabiami z Bechezye, i przydaje o nich pewny autor; *Magnis honoribus ad nostram usque vivere aetatem, ac pluribus Provinciis Regni, nomen suum infudere, Siradiam tamen amplius incolunt.* N. była za Wincentym Ponętowskim koło roku 1500. Wojeiech Rudnicki kanonik Poznański, u Adama Konarskiego biskupa Poznańskiego, kanclerz, który z śmiertelności się wyzwał w roku 1567. co wypisał *Starowol. in Monumentum.* z jego nagrobku w katedrze Poznańskiej. *Paprocki o herb. fol. 363.* pisze, że żył za jego czasów, Maciej podsędek

Sieradzki, żona jego Bużeńska herbu Poraj. Dwóch potem kwitnęło braci rodzoneych. Jan archidyakon Uniejowski, kanonik Gnieźnieński i Poznański, i Klemens kustosz Gnieźnieński, a po śmierci brata swego Jana, archidyakon Uniejowski, ten i sobie i temuż bratu Janowi, w roku 1572. już lat mając 75. w Gnieźnie nagrobek wystawił, przy nim cztery herby: Lis, Paparona, Prus albo Kosy, i Drya, był jeszcze w roku 1577. na synodzie Piotrkowskim, sędzią do spraw komissaryalnych, *Acta Synodi cap.* 36. Jan kasztelan Rozpierski, tych dwóch brat, synowie jego, krom innych, Jan i Szymon. Z tych Jan najprzód chorąży, podpisał z tym tytułem zjazd Wiślicki 1587. *Constit. fol.* 439. potem kasztelan Sieradzki, który honor z sobą wniósł do grobu w roku 1620. więcej niż ośmdziesiąt lat przepędziwszy, czyli jako chee *Okolski* 71: kościół w Grodzisku wystawił i nadał, kanonią w Uniejowie i z bratem swym Szymonem fundował. Chciał w tymże Uniejowie, kollegium Soc. Jesu założyć, atoli w tem woli Bożej nie było, mąż w całym swym życiu pobożny, w kollegium naszym Kalskiem co rok na dwanaście dni zamykał się, dla świętej z Bogiem rekolekcyi, córki jego pięć zostało, Jadwiga Grodzińskiego herbu Paprzyca zaślubiona, Katarzyna, Anna i Zofia, z których jedna dostała się w małżeństwo Śpytkowi Bużeńskiemu kasztelanowi Konarskiemu, druga Mycielskiemu, trzecia Tarnowskiemu, czwarta Malgorzata Sarnowskiemu, synów zaś trzech, Jana, Stanisława i Walentego, ten ostatni z braci swoich, jeszcze za żywota ojca swego, to jest w roku 1617. wszedł do grobu, wieku swego 31. żadnego z Sokołowskiej Zofji z Warezymowa, kasztelanki Gostyńskiej, nie zostawiwszy potomstwa, dla tego fortuna z siostrami jego w cudze domy poszła.

Szymon biskup Warmiński, brat rodzony Jana kasztelana Sieradzkiego, w Krakowie najprzód szkoły traktował, w Bononji potem przez trzy lata filozofji się uczył, i prawa duehownego, ztamtąd do Rzymu pokwapil; wszędzie z wielką nauki swojej estymacyą, nie mniejszą życia swego pobożności: tej przypatrzwszy się dobrze na dworze swoim Hozyusz kardynał i biskup Warmiński, dal mu to zalecenie przed Piusem V. Papięzem, że, lubo jeszcze w lata młodemu, koadjutoryą na kustodyą Gnieźnieńską i archidyakonią Uniejowską przysądził, po własnym stryju jego Klemensie, o którym się wyżej mówiło. Powróciwszy do ojczyzny, gdy się na dworze Stefana Batorego Króla Polskiego pokazał, wszystkich oczy przeraził, to wyborem nauki, to powagą obyczajów, to nienadwężoną enotą: a co w nim szczególniej uważano, zawsze stateczną: Ośmnaście lat, tak na dworze Stefana, jako i Zygmunta, z tem

zaleceniem, już na komissyach, już na różnych legacyach przedziwsi, z lekka do godności postępował, najprzód regentem koronnym, dalej sekretarzem większym, proboszczem Poznańskim, scholastykiem Łęczyckim, kanonikiem Krakowskim i Warmińskim, od tegoż Zygmunta wyniesiony; chciał ten Pan dla jego gładkiej wymowy, prędkiej w trudnych rzeczach rady, biegłości w interesach publicznych, żeby był wraz z sekretaryą i referendarstwo koronne trzymał, wszakże wkrótce w roku 1604. po przeniesieniu Piotra Tylickiego z Warmińskiej infuły na Kujawską, jemu się Warmińska dostała, którą skoro objął, o to się usilnie starać począł, żeby był dobrego pasterza na sobie urząd wypełnił: dla tego dycecyą swoją odwizytowawszy, synód w Heilsberdze złożył, na którym, żeby ustawy concilium Trydentskiego świątobliwie we wszystkim zachowane były, ustanowił dawniejszych synodów Konstytucyę, do powtórzonego druku podał brewiarz Rzymski, i ceremonie podług zwyczaju całego kościoła Rzymskiego wprowadził. Spuściwszy potem na kogo inaszego domowe rządy, sam przez siebie wszystkie kościelne obrządki sprawował. W Heilsberdze pospolicie rezydując, lubo w zamku miał kościół, przecież we wszystkie dni uroczyste, do kościoła farnego pieszo chodził, i tam na wszystkim nabożeństwie bawił, nie się ani pluskiem, ani odległością miejsca, ani słabością zdrowia, od tego świętego postanowienia niechęć dać odrazić. Zadnego zaś dnia nie opuścił, któregoby albo mszy świętej słuchać nie miał, albo sam do ołtarzowych tajemnic nie przystąpić. Ranniejszy czas pospolicie różnym z Bogiem zabawom dawał, resztę czasu expedyeyom różnym, albo słuchaniu poddanych swoich kwerełów, naznaczył. Suppliki sam czytał, które, jako i sądy swoje, z przedziwną sprawiedliwości swojej chwałą, zawsze z ukontentowaniem obojga stron, ułaniał. Zbytki wszystkie z domu swego wyrzucił, przecież stół u niego zawsze dostatni i poważny, do którego, albo pismo święte, albo historią kościelną czytywać kazał. Kilku zawsze księży swoim nakładem przy sobie chował, których dobrze wprawując w naukę, i zdolne do tego stanu obyczajając, formował na rządy ludzi, i plebanie. Zadnego prawie kościoła w jego dycecyi nie było, któregoby w aparat kościelny nie przystroił: osobliwie jednak kościołowi swemu katedralnemu, siła i bogatych rzeczy nadał; atoli po śmierci jego, Szwedzka cheiwość, z tych go ozdób złupiła: zostało się jednak sześć lichtarzów i krzyż wielki srebrne, kielich szczerozłoty, infuła perłami i drogiemi kamieniami osuta. Brunsberskie nasze kollegium, póki żył, coroczną pensyą w niedostatku dźwigał. Młodzi trzydziestu, tak w Brunsberdze, jako i w Wordmiecie, swoim kosztem na nau-

kaeh trzymał, którzy potem w wielkich ludzi i godnych porośli. Kościół Ś. Stanisława biskupa w Heilsberdze już upadający restaurował: w Wartemburgu kościół ojcom Bernardynom zasklepił i dokończył. Kościół w Elblągu farny Ś. Mikołaja, od heretyków opanowany, za dekretem królewskim odzyskawszy, przy nim Plebana osadził, w dochód go roczny opatrzywszy: w Królewcu także za jego staraniem kościół katolicki stanął, w prowenta uposażony. Janowi Sadowskiemu siła dopomógł, tak do odebrania z rąk heretyckich świętej Lipki, jako i do struktury kaplicy na tamtem miejscu. Z sejmu naznaczony komissarzem do Królewca, w roku 1609. i 1612. z jaką się tam stawiał dzielnością i roztropnością, poznać z tej komissyi każdy może, w Konstytucyach koronnych ingrossowanej. Granice także księstwa Warmińskiego od Prus książęcych, tak szczęśliwie zakończył, że wszelkim kontrowersyom tamę rzucił. Jana Zygmunta elektora Brandeburskiego, gościa u siebie w Heilsberdze, przedziwną ludzkością przyjął i traktował. Zamki w Warmji nadwerężone, w Brunsberdze, Wodmicie, Reszlu, Heilsberdze, albo restaurował, albo przekształtował. Na koniec pracami i laty zwałony, w chorobę zapadł: w tej na trzy dni przed śmiercią, przez sen pokazał mu się ojciec Stanisław, zakonu Ś. Franciszka *Ordinis Minorum Observantium*, gwardyan, w Wartemburdze przed rokiem zmarły, i rzekł do niego, *Domine Episcopo parate ad mortem, ex hoc morbo non evades*, dla tego tem bardziej do szczęśliwej się śmierci przygotowawszy, na nowy się żywot przeniósł w roku 1621. wieku swego 69. Jest jego skrypt, w indyguencie Jana Werdy, podkomerczego Pomorskiego wydrukowany. Życie jego napisał i drukiem na świat wydał, Jan Rywocki Soc. Jesu, a z niego *Treterus in Episcop. Warmien.* krócej sprawy jego opisał^{*)}.

Wojciech Rudnicki, proboszcz Warmiński i administrator tegoż biskupstwa, po śmierci stryja swego Szymona, według *Rywockiego*. Stanisław najprzód cześnik i surrogat Kaliski, potem podśudek Kaliski 1609. posel na sejm, z kąd komissarzem naznaczony do lustracyi dóbr królewskich na Rusi i Wołyniu, *Const. fol. 907.* umarł sędzią Kaliskim ziemskim, marszałkował w trybunale koronnym. Jakób w roku 1621. fundował w Ostrzeszowskim kościele kurs albo officium Matki Boskiej. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Tenże czy inszy w roku 1630. kościolowi Wieruszowskiemu pewną sumnę zapisał

*) Siostry Szymona biskupa i Jana kasztelana Sieradzkiego były trzy, N. Dobiecka — N. Bratkowska — i N. Kodremska. — *Przypisy Krasickiego.*

tamże. Kis. Przemysław Soc. Jesu, ten jeszcze niedorośliwy lat piętnastu, w Niemczech w Herhipolu ucząc się *Humaniora*, dla gładkości wiersza łacińskiego, i przedziwnej a prawie wrodzonej prędkości w tej materji, *Poeta Laureatus* był zawołany, w Rzymie potem, w roku 1601. prosił się do zakonu naszego u ks. generała Klaudyusza Aquaviva; pyta się go general, jakby mu imię było, odpowiada: Przemysław. Jeszczem (mówi Aquaviva) o żadnym świętym Przemysławie, ani czytał, ani słyszał, na co Rudnicki: dla tegoć też to prawi ja się do zakonu twego proszę, żebym w nim mógł być pierwszy tego imienia Przemysław święty, którą odpowiedzią ucieszony general, przyjął go do zakonu, i nie omylił się na nim: bo co się jego nauki tycze, te do podziwienia miał wielką, w Rzymie razem i sam teologii się uczył przez lat kilka, i drugich *Politiores literas* uczył: z Rzymu do ojczyzny powróciwszy, z wielką sławą filozofji i teologii oduczywszy, od Zygmunta III. Króla Polskiego, dla instytucji synów jego, osobliwie Jana Kazimierza, który potem tem królestwem rządził, na dwór królewski był wezwany, pod który czas, kilka Panów znacznych, do owczarni prawowiernego kościoła od herezy przeciągnął, osobliwie Kaspra Denhoffa wojewodę Sieradzkiego. Zygmunt III. wysokie w tej ojczyźnie infuły zasłużonemu sobie ofiarował, ale ich z pogardy siebie przyjąć niechciał: osobliwsza się w nim część i miłość ukrzyżowanego Jezusa, także i Najśw. Panny, wydawała, która z życiem dopiero w sercu jego wygasła, codziennie bezkrewnym stawał się Męczennikiem, częścią przez dobrowolne ciała umartwienia, częścią przez dopuszczone od Pana Boga dolegliwości. Rządził kolegia, Krakowskie, Ostrogskie, Jarosławskie, Lwowskie i całą prowincją, aż też śmiertelnego kresu dopędził w Przemysłu w roku 1660. synowiec zaś jego Swentosław, w tymże zakonie we Lwowie w roku 1665. ten nie żywo się na świat urodził, ale od rodziców swoich do Matki Boskiej ofiarowany, ożył: w matematyce poleru był wielkiego, resztę życia swego na Missyi Poleskiej w Turowie przepędził, z wielkim dusz pożytkiem. Jan w Kaliskim 1674. Józef chorąży Bydgoski, pisarz do kwarty 1719. N. Rocielkowskiego małżonka.

Rudnicki herbu Lubicz, w ziemi Chełmskiej. Felix z Rudnik Rudnicki, dziedzic na Jaślikowie, z Małgorzatą Stawską, spłodził syna Jakóba, ten z Anną Nawoską, córkę Annę Łukasza Bziekigo małżonkę, i trzech synów. Z tych: 1. Paweł, z Romanowskiej miał syna Stanisława, który najprzód z Borowską Anną liczne rozmnożył potomstwo, to jest Jana, Stefana, Jakóba, Jadwigę, Annę, i Zofią, toż z drugiej żony Barbary Kłodnickiej; Krzysztofa, Alexandra, Rata-

rzyne, Marynę i Zofią. 2do Floryan Melchior, ten zszedł bezpotomnie. 3tio Szymon, temu Apollonia Gruszecka powiła Stefana i Bronisława, ale *steriles*, Zofią Stawską i Ewę Jabłońską; nadto Adama (ten to zda mi się Adam pisarzem był najprzód grodzkim Chełmskim 1611. *Univer. Pobor.* potem podstarościm Krasnostawskim, i posłem na sejm 1629. zkład był deputatem na trybunał Radomski, *Constit. fol. 43.* dalej podsędkiem Chełmskim, *Constitut. fol. 43.* jest też w druku Adama Rudnickiego: *Tren żalobny na śmierć;* 1612. *in 4to:* któremu Strzyżewska powiła Barbarę Sawicką, Katarzynę Kłodnicką, Izabellę Morską, Elżbietę Szezepanowską, synów zaś: Samuela, Szymona, Jędrzeja, Adama, *steriles*, Rafała także, ten z Orehowskiej, tylko córki dziedziczki swojej fortuny zostawił, to jest, Joannę Gruszecką, i Agnieszkę Szelięką. Paweł zaś brat Rafała, pisarz ziemski Chełmski, z Zofji Bielskiej, miał dwóch synów: Adama, tego z Gulezewskiej potomstwo: Antoni, Marein, Stanisław (niewiem czy to nie ten Stanisław pojął Katarzynę Rybezewską) Katarzyna, Anna Konstancya; i Jana wojskiego Krasnostawskiego, ten najprzód z Maryanną Wielobycką, spłodził Antoniego, Franciszka, ale bezdzietnych, i Stanisława wojskiego Krasnostawskiego, od którego z Robylańskiej *Imo*, córki dwie zostały, Maryanna i Teresa, 2do *voto* z Teresy Linezowskiej, Ignacy i Razimierz. 3tio z Krystyny Czarnowskiej syn Antoni. Tegoż Jana wojskiego druga żona Buszkowska, zrodziła Tomasza, Marcina, Piotra, Katarzynę Lowecką i Kunegundę Gładkowską. Trzecia żona Barbara Dłuska, ale *sterilis*. Franciszkowi Rudnickiemu, w zasługach wojennych, puściła ojczyzna dobra Witków, w starostwie Grahowieckiem leżące, przez *Konstytucyą* 1662. *fol. 30.*

Stanisław z *Rudnik* Rudnicki do Litwy się przeniósł, a to z tej okazji: po uspokojeniu sławnej owej pod Wiedniem batalji i zwycięztwie otrzymanem nad Bisurmanem, na której tenże Stanisław pod znakiem samego niezwyciężonego Króla Jana III. porucznikował. W ten tedy czas z niejakiejsi miesnaski Stanisław z chorążym tegoż znaku powadziwszy się, gdy sobie plac wydali, na tym padł lupem śmierci wspomniony chorąży, którego fatalnego wypadku obawiając się, i rygor prawa wojennego znając, opuściwszy chorągiew, sam się wyniósł do Litwy, i w Plockiem województwie, dóbr wieczystych *Zamosze* nazwanych dziedzictwem dostawszy, pojął w małżeństwo Annę *Zaleską*; z tej było synów pięciu: Michał, Jozefat, Jan, Zygmunt i Jerzy, córka jedna Eufrozyna, ta zaślubiona Dłużniewskiemu podstolemu Parnawskiemu. Pierwszy syn Stanisława Michał miecznik Łomżyński, miał za sobą Annę *Charzeńską*, ta była urodzona z *Chmielewskiej*, z tej spłodził synów czterech: Antoniego, Benedykta, Mikołaja, i Ignacego. Córki cztery: Krystynę, ta się dostała Juszyńskiemu podczaszem Zakroczym-

skiemu. 2. Katarzyna Michałowi Hołowni. 3. Justyna za Dąbzi-
bogiem Mintowtem Czyżem. 4. Eufrozyna Janowskiemu. Synowie
zaś Antoni i Mikołaj *steriles* z tym się rozeszli światem.
Trzeci Benedykt syn Michała pojął w małżeństwo Ronstan-
cya *Wielamowską*, regentownę ziem. Mińską, a po mężu mie-
czną powiatu Oszmiańskiego, która mu powiła synów trzech:
Tadensza, Ignacego, i Felicyana, czwarty syn Fran-
ciszek i córka Brygida, zostawili tylko żal na sereu rodziciels-
kim. Drugi syn Stanisława Jozefat, a brat Michała, miał za
sobą *Uhlkową*, z której było potomstwo, synów dwóch: Bo-
nifacy i Antoni, córek dwie: Bogumiła i Anna. Trzeci syn
Stanisława Jan, ten miał za sobą *Gnatowską*, z której syn Je-
rzy, i córka Maryanna oddana w małżeństwo Kiedbrzuchowi;
Zygmunt Jerzy *sterilis*. Ignacy brat Benedykta syn Michała,
miał za sobą Maryannę *Nurzyńską*, z której miał syna Anto-
niego. Felicyan syn Benedykta będąc kapitanem wojsk Pol-
skich, pojął w małżeństwo *Imo Odachowską* bezpotomną; *2do*
Buchoszewiczownę strażnikownę Połocką, z tej miał syna Win-
centego, i córkę Jozefatę. *3tio Ciwińską* obożn. Nowogrodz.
bezpotomną. *4to* ma *Gorską* cześniłkownę Podolską, z tej spłodził
córek pięć: Marcellę, Domicellę, Anielę, Brygidę, Maryannę.
Podczaszym był województwa Mińskiego, sędzią grodzkim Brze-
skim, z sejmu naznaczony lustratorem starostw, i komissarzem
do oliary dziesiątego grosza. Zaszczycony rangą pułkownika wojsk
Polskich i podstolego województwa Mińskiego za przywilejem króla
Polskiego, mieszka w dziedzicznych dobrach *Pasłowicze* zwanych
w powiecie Bobrujskim teraz leżących. Syn drugiego małżeństwa
z *Bochuszewiczownej* Wineenty, ten w młodym wieku życia
swego 18. będąc wprzód w korpusie kadetów edukowany, w cza-
sie rewolucyi krajowej 1794. roku znajdując się w wojsku w
szarzy porucznika, w potrzebie za ojczyznę między Kobryniem
a Krupczycami życie swoje za jej obronę położył, z sławą swoją
i dla domu swego wiekopomną. Córki Józefa z *Bochuszewiczo-
wny* z tego małżeństwa, i dzisiejszej żony wszystkie w panień-
skim stanie zostają. Antoni syn Ignacego miał za sobą *Alexan-
drowiczownę*, z której spłodził syna Józefa szambelana dworu
Polskiego, regenta ziemiańskiego i grodzkiego bywszego powiatu
Rzeczyckiego a dzisiejszego ziemskiego powiatu Bobrujskiego re-
genta. -- *Heraldyka Wielądka*.

Rudnicki herbu Nałęcz, w ziemi Przemyskiej. Bar-
tlomiej Rudnicki, o którym pisze *Paprocki*. Jan z Danecypola
Rudnicki, z sejmu 1647. komissarz do uspokojenia granic od
Węgier, *Constit. fol. 5*. Zofia Hieronima Lipskiego, ehorą-
żego Horodelskiego, Ludowika Jana Czapskiego małżonki.

Rudnicki herbu Sas. Tym się herbem pieczętuje Teo-
dozjusz Lubieniecki Rudnicki, exarcha całej Rusi, biskup Łu-
cki *Grueci ritus* temi czasy. Są też Rudniecy w Litwie, z któ-
rych Jan r. 1700. Dominik w zakonie naszym, jest w druku
jego *Relacya o cudownym Ukrzyżowanego Chrystusa obra-
zie w Warszawie w kościele Societat. Jesu, 1724. w War-
szawie*.

Rudnicki herbu Poraj. Z tych Katarzyna z Rudnik, była za Stanisławem Tomisławskim herbu Świnka, w r. 1595.

Rudnicki herbu Rudnica, w Wielkiej-Polszcze. Maciej Rudnicki *Następ*, mąż wojenny, zostawił syna Felicyana, ten z Wieruszowny Kowalskiej, eborążanki Wieluńskiej, spłodził dwóch synów: Jędrzeja i Wojciecha, i córkę. Z tych Jędrzej zszedł bezpotomny. Wojciecha zaś sześciu synów zostało: Jędrzej, Wojciech, Jakób, Stanisław, Jan i Paweł, z których Wojciech rotmistrz, w Moskiewskiej stolicy, prochami wyniesiony, zginął. Jakób sędzia Bydgoski. Rudnickich z Rudnicy wspominają *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie, w roku 1452.*

Józef Rudnicki w r. 1778. dziekan Chełmiński. — Maciej komornik ziemski Kalski. — Wawrzeniec łowczy Brzesko Kujawski. — Józef wojski Brzesko Kujawski. — Antoni regent ziemski t. w. — Karol miecznik Przedecki. — W roku 1788. Józef pisarz ziemski Brzesko Kujawski. — Franciszek wojski t. w. — Kazimierz podstoli Kruświcki. — Antoni sędzia grodzki Kowalski. — *Krasicki.*

Rudnicki herbu Strzemię. Z małego Rudniczka, w Lubelskiem województwie, atoli Janowi Rudnickiemu, dla heroicznych dzieł i męstwa, z którem się w różnych okazyach popisał, do starożytnego z przodków swoich herbu, to jest Strzemienia, szablę przydano, z pochwałą odwagi jego, na sejmie r. 1601. ezego żeby sukcesorowie jego zażywać mogli, otrzymał od stanów koronnych approbaeyą przez Konstytucyą, w roku 1616. zapisaną. *Constit. fol. 35.* Stanisława *Paprocki* wspomina z tego domu, że w zamku Kamienieckim do bramy szybko na koniu leciał, w tem wrotny wzwód podniósł, gdzie gdy konia żartkiego utrzymać Rudnicki nie mógł, koń chcąc przeskoczyć otwartą przed sobą dziurę, wskoczył na byle, które po skale u zamku rosło, tam został dziwną opatrnością Boską i z siodłem na bylu Rudnicki, koń w przepok głęboki zleciał, gdzie nim doleciał, kostka w nim cała nie została, Rudnicki trzymając się była i wołając ratunku, salwowany. Mateusz z Anny Giszowskiej spłodził syna Krzysztofa, męża rycerskiego. Brat Mateusza Stefan, na Świnkach w powiecie Urzędowskim dziedzic. Adam, córka jego Anna z Janem Trembeckim 1620. *Acta Castrén. Cracov.*

W r. 1778. Jakób Rudnicki komornik graniczny Sandomierski. — Jacek komornik graniczny Radomski. — W r. 1788. Józef cześnik Stężycki. — Ignacy pisarz ziemski. — *Krasicki.*

Rudomina herbu Trąby, w księztwie Litewskiem, z tą jednak odmianą, że według *Okolskiego* świadectwa, na tarczy, nad zwyczajnymi trąbami trzema, powinny być dwa skrzydła orle rozciągnięte, z sobą się barkami stykające, na

helmie zaś nad koroną mąż zbrojny, rąk po ramiona obudwu niemający, po piersi go tylko widać, a na szyszaku jego trzy pióra strusie: to *Okolski tom. 3. fol. 231.* atoli *Rojalowiez in MS.* same tylko trzy trąby w polu błękitnem składa, każda z nich z nawiązaniem złotem, w helmie zaś u nich, powiada, że powinny być dwa orle skrzydła, a między niemi trzy trąby nawiązane, jak na tarczy herbu; i to jest pewniejsza, ile że się tego ten autor na wielu miejscach napatrzył: przydaje też, że za Króla Jagiella czasów, wspominają dzieje Jakóbowicza Rudominę, chorążego Rudominowskiego. Królowa Bona, niechęcią jakąś na ten dom ujęta, przytlumić chciała sławy jego, wszakże za jej z Polski wyjechaniem, kwitnąć poczęli, od dóbr dziedzicznych Dusiat, przydomek sobie przybrawszy Dusiatki. Jędrzej Rudomina zostawił dwóch synów: Jędrzeja starostę Dowgiliskiego, którego syn także Jędrzej, w zakonie naszym, o którym wielu autorów pisało: *Bartoli in historia Simensi lib. 4. Bibliot. script. Societ. 1676. edita. Joann. Nadasi Pretiosae Occupat. Morien. c. 15. num. 3. et Anno Dier. Memorab. 5. Septembris. Pruszez forteca duchowna fol. 253.* jest także życie jego położone w żywocie łacińskim, w ks. Męcińskiego, 1661. *Cracov. i w Polskim 1672. in 12. Rojalow. in Miscel.* jako sam o sobie świadczy w Litewskim herbarzu, ale mnie się go widzieć nie dostało. Ten skończywszy szkoły i filozofji wysłuchawszy, gdy już lat dwadzieścia i cztery życia swego dopędził, wkroczył był w konkurrencją o zasną damę w Litwie: gdy tedy na umówiony dzień do ślubu zjeżdża, z nagle odmieniwszy swoje intencye, snać z natchnienia Boskiego, do Wilna się udał, gdzie sproszonych gości na ten akt, i sług swoich wraz rozpuciwszy, sam się Bogu na służbę jego w nowicyacie naszym Wileńskim poświęcił, w roku 1618. któremu zapisał dobra Giełoże i Rostyniany (luboć drudzy twierdzą, że w Rzymie do zakonu naszego wstąpił). W nowicyacie do najniższych posług z chęcią się rzucił; trafiło się, że kucharz, niegdy Jędrzeja sługa, Pana swego torem idąc, do tegoż się zakonu wprosił, gdy tedy kuchenne posługi odprawował Jędrzej, on pamiętając na swego kiedyś Pana, albo sam za niego chciał owe podle uczynki odprawiać, albo sfolgować w urzędzie, na eo mu Jędrzej powiedział: Braciszku trzeba nam zapomnieć, czymś ty był na świecie, i ja też, czynmy to, czego po nas ewiezenie duchowne wyciąga, tyś mi powinien rozkazywać, ja czynić. Taką pokorą i innymi enotami zalecony, po nowicyacie, teologii już w Wilnie, już w Rzymie słuchał, pod który czas miał takie widzenie przez sen. Świat cały widział, który na ramionach swoich operaryuszowie Soc. Jesu zewsząd dźwigali, przecież

z tej strony, którą na wschód słońca był obrocony, tym którzy go tam na sobie trzymali, ciężarem swoim, gęsty pot z czoła wytłoczył tak że też w owej pracy omdlewać, i z sił spadać poczęli: w krótkim czasie widzi Aniołów z nieba zstępujących, którzy kroplisty ów pot, białemi, z czół ich otarłszy chustkami, przed Panem Bogiem zbroczone chusty składali. za każdą z nich, ojciec przedwieczny, bogatą od złota i drogich kamieni koroną płacił. Patrzącego na to Jędrzeja, począł jeden z Aniołów pytać się, czyby sobie życzył, i pod której części świata machinę, swoich ramion nadstawić, a on sobie wschodnią natychmiast część obrał; Anioł go, jako nowego dla czei Boskiej operaryusza, ojen przedwiecznemu prezentował, prosząc za nim, żeby go nowemi i osobliwsiemi do tej pracy ugruntował i wzmocnił laskami: obiecał P. Bog, i że miał w tych tam stronach życie swoje położyć, deklarował, starszym swoje z pragnieniem postanowienie otworzyć kazał: nakłonię, prawi, ja ich serea, że ci w tem trudnić nie będą. Jakoż skoro tylko ks. generalowi myśl swoją z prośbą otworzył, nad spodziewanie swoje laenym go doznał: przetoż dosłuchawszy teologii, do Indyi popłynął: w której drodze, lubo samego Bóg nie jedną niemocą do większej zasługi sposobił, przecież ile mu i sił i zdrowia stawało, inszym chorym usługował, uędznych ratował, czem zasłużył sobie, że go wszysey w tym okręcie, świętym zwali. Do Goi miasta przyplynąwszy, do szpitala się zaraz na posługę chorym udał, uadto, nie było żadnego okrętu, żadnej katuszy, żadnego i najmizerniejszego człowieka, o których by tak w potrzebach do duszy, jako i do ciała służących, Jędrzej z miłości swojej ku bliźnim, pieczołowaniem wywnętrzającym się dla nich, nie zabiegał, karmił, uczył, dysponował, eieszyl, żebrał na nich, z taką serea wesolością, z taką na siebie i zdrowie swoje niepamięcią, że też i sam w kwartanę zapadł: dla tego, widząc to przełożeni, a chcąc zwatłonych w nim sił dźwignąć, najpierwej odmienić mu powietrze postanowili. Przetoż z Goi do Makaum miasta wysłali go morzem, ztamtąd do Chińskiego Królestwa; wprawdzie kwartana po kilku miesiącach trapić go przestała, atoli gorsze po sobie skutki zostawiła, to jest ustawiczną słabość, i nieplonne suchot początki. Ztemwszystkiem Jędrzej w Chinach stanąwszy, i w prowineyi Fonkien nazwanej, kędy cieplejszy był kraj, osiadłszy, zaraz się Chińskiego języka uczyć począł, wielką praeą, ile nad insze języki trudniejszego, w którym przepolerowawszy się, do apostolskich się kolo zbawienia ludzkiego zakrzętnął funkeyi, słuchając spowiedzi, i gorliwe do ludzi kazania czyniąc; wszakże zepsowane zdrowie, dłużej mu pracować na ehwałę Boską nie pozwoliło, sucho-

tami albowiem strawiony, w roku 1631. 5. Września, poszedł po koronę sobie niegdy pokazaną. Jakoż gdy go o blizkiej śmierci przestrzeżono, z wesolością tę nowinę przyjąwszy, zawołał. „O jakim szczęśliwy, że idę do tego dobra, któregośm zdawna z serea szukał i pragnął.“ Przed samem skonaniem pokazał mu się widomie S. Ignacy, fundator tegoż zakonu, zapraszając go z sobą do nieba, sam to przytomnym opowiadał, i jako go widział opisywał. Podczas skonania jego, słyszeli niektórzy Chińczykowie, w poblizszym kościele wdzięczną muzykę i zapach osobliwszy: a ks. Julius Alenus, na ten czas mieszkając w mieście Fou tegoż właśnie czasu, widział w kościele swoim wielką światłość. Pochowany, z wielkim naciśkiem Chrześcijan, według zwyczaju tamtych krajów za miastem, z napisem nad grobem, gdzie ludzie w wielkiej mając opinji świątobliwości tego męża Bożego, siła łask przez przyczynę jego odebrali. To wszystko o nim do Polski wypisał, z listu ks. Benedykta Mattos S. J. ks. Wojciech Męciński, potem Męczennik Japoński. Jest w druku ks. Rudominy książka, *de Regum Regnorumque, mutationibus, ac interitu*, wydana już po jego zejściu, *Vilnae 1652. in 4to*, czyli raczej od niego z Włoskiego na Polski przetłomaczona, gdy jeszcze był świeckim. W prefacyi ma być żywot jego opisany, ale mnie się tej książki nie dostało widzieć.

Maciej Rudomina, syn Jędrzeja, o którym wyżej, starosta Uciański, sławny żołnierz, spłodził córkę Annę Scipionową, i czterech synów: Jana, Tomasza, Wawrzeńca i Marcina. Z tych Marcin dworzanin Króla Stefana, umarł w Grodnie przy dworze. Wawrzeniec także, starosta Niderpolski, rotmistrz usarski, od postrzału pod Wendą ledwo wyleczony, pod Felinem, kawalerską śmiercią na placu poległ, z Felicyanny Wollowiczowny, córka jego Anna, była za Pacem Stefanem, podkanclerzym Litewskim, syn zaś Stanisław, dworzanin królewski, młodo umarł w Warszawie. Jan, trzeci syn Macieja, wojski Braclawski, we wszystkich expedycyach za Stefana Króla mężstwem wslawiony, żona jego Tolóczkowna, z której synowie: Paweł, Jerzy, Jan, Piotr i Krzysztof. Z tych 1. Paweł, w potrzebie pod Derptem zabity, 2. Jerzy, zginął pod Chocimem, pogrzebiony z ojcem swym w Wilnie, w kościele OO. Bernardynów. Siostry jego i drugich braci, były cztery; z tych Magdalena, zakonnica Benedyktynka w Nieświeżu, Katarzyna dostała się w małżeństwo Waclawowi Biegańskiemu, podstolemu Oszmiańskiemu, Maryanna Janowi Narburtowi, podkomorzemu Lidzkiemu, Felicyanna Krzysztofowi Korsakowi, podkomorzemu Połockiemu. 3. Jan, najprzód chorąży, a potem kasztelan Nowogrodzki, pod Chocimem odwaga się jego

pokazała, już na ten czas rotmistrza usarskiego, kiedy z drugimi trzema chorągwiami, sześćdziesiąt tysięcy Turków, na obóz nasz nacierających, odpędził, tam brata swego rodzonnego zabitego utracił, sam w rękę raniony, pobitych drugich w tejże okazji kompanji ciała, w Nowogrodzkiej parafji solennie pogrzebł, z marmurowym nagrobkiem, i z swojej fortuny wieczną fundacją uczynił, aby co tydzień, za dusze tychże pobitych, msza się święta odprawowała. Z tąż odwagą stawał i na wojnie Inllantskiej: mąż wielkiej nauki, wydał według *Kojał. in MS.* lubo bez imienia, *wierszem Polskim opisaną wojnę Chocimską*, a to dla tego, że w Łacińskich historyach do druku podanych, przez inwidyą, niektórych sławie i mężtwu ujęto, a drugim niesłusznie więcej przypisano: to *Kojał.* Posłował na różne sejmy, 1623. komissarz do taxy, *Constit. fol. 10.* 1629. deputat na sądy fiskalne, *Constit. fol. 18.* i 1632. do lustracji niektórych dóbr, *Constit. fol. 6.* z Horodyjskiej córka jego Anna, zaślubiona Jędrzejowi Radziwińskiemu, podkomorzemu Zmudzkiemu, synowie zaś dwaj, Michał i Gabryel: umarł ten Jan 1646. któremu bracia Piotr i Krzysztof, nagrobek w Wilnie u OO. Bernardynów wystawili. *Starowol. in Monum. 4.* Piotr, dworzanin królewski, starosta Uświatski, chorąży Braclawski, kasztelan Derpski, umarł Smoleńskim kasztelanem, w Moskiewską i Inllantską expedycją, przez dziesięć lat z obozu nie wyjeżdżał, pod stolicą Moskiewską postrzelony, posłował na konwokacyą 1632. i 1635. na sejm, z kąd był deputatem naznaczony na trybunał skarbowy Wileński, *Constit. f. 5.* Złączył się był dożywotnie z Maryną Abrahamowiczową, Iwana wojewody Smoleńskiego córką, z której został syn Jan, wprzód chorąży, potem marszałek Braclawski, starosta Uświatski, rotmistrz królewski 1651. w obozie umarł: żona jego Krystyna księżniczka Sanguszkowna, wojewodzanka Witebska, ale z niej potomstwa nie było. 5. Krzysztof, pod chorągwią Karola Chodkiewicza, na wojnach, Inllantskiej, Wołoskiej i Moskiewskich, rycerskiej szukał sławy, marszałkiem był potem Braclawskim, dalej kasztelanem Połockim, z tym go tytułem wspominają *Konstytucye* 1653. komissarzem do zapłaty wojsku, pod tenże czas, traktat o granice z Moskwą, od inszych przez lat piętnaście tentowany, szczęśliwie do skutku przyprowadził, umarł wojewodą Mińskim, lubom ci ja go w pierwszym tomie, z niewiadomości opuścił, miał za sobą Tyzenhanzownę, z której synów czterech spłodził (o Felicyannie wojewodzance Mińskiej, że żyła z Eliaszem Romorowskim chorążym Wilkomierskim, czytałem, rozumiem że tego Krzysztofa córka). Piotra Rudomina Dusiatskiego, ten najprzód był chorążym Oszmiańskim, rotmistrem królewskim,

potem starostą Starodubowskim, pułkownikiem, marszałkiem trybunału Wileńskiego 1679. *Konstytucya* 1667. fol. 14. w nagrodę krwawych zasług, mianowicie w dziełach rycerskich po wielokrotnie wyświadczonych, dobra, przed unią kiedyś kniaziewi Michałowi Obalińskiemu konferowane, w ziemi Wilkomierskiej leżące, wiecznem dziedzicznem prawem temu Piotrowi puściła, synu jego z Sulistrowskiej Jerzy stolnik Miński. Krzysztofa chorążego Wilkomierskiego, żona jego Isajkowska. Bogusława, ten w potrzebie pod Werkami z Moskwą poległ, i Zygmunta kanonika Wileńskiego, ale młodow szedł do grobu: póty synowie Krzysztofa wojewody Mińskiego. Tomasz, ostatni syn Macieja, brat Jana, Wawrzeńca i Marcina, starosta Dawgieliski, rotmistrz usarski, swoim kosztem, Lucin, Kritzburg, Dinemburg Moskalowi odebrał, umarł z postrzału pod Felinem, synowie jego, Janusz i Tomasz: z tych Janusz splodził trzech synów, Piotra podezaszego Orszańskiego, Tomasza porucznika usarskiego, i Kazimierza. Tomasz zaś brat Janusza, zrodził Konstantego, ten Tomasza dworzanina królewskiego. Wprawdzie *Okolski* inszą osnowę tego domu u siebie położył, ale ja idę za piórem *Rojatowicza in MS.* Krom tych jeszcze tych czytał: Adam w powieście Pińskim 1674. N. starosta Raduński miał za sobą Chalecką, siostrę Michała oboźnego Litewskiego. N. żona jego Maryanna córka Bogdana Ogińskiego. Antoni temi czasy podkomorzy Braclawski, którego brat rodzony Józef, w zakonie naszym ś. t. doktor, rektorem rządząc kollegium Mińskie, żyć przestał, ten Antoni fundował dla naszych missyą Dukstańską. N. Rudomianka Alexandra Ogińskiego starosty Uświatskiego, druga Piotra Ogińskiego, N. Krzysztofa Lwowieza wojskiego Włodzimierskiego, małżonki. Krystyna zakonnica Ś. Benedykta 1676.

Stanisław Rudomina w r. 1778. stolnik Braclawski. — Antoni komornik Braclawski. — Antoni (ten sam czy inny) lowczy Starodubowski. — *Krasicki.*

Rudowski herbu Prus 2do, w księztwie Litewskim. Paweł Rudowski w Belzkiem województwie poborca 1595. *Constit. fol. 676.*

Rudwanowski, w ziemi Sochaczewskiej, Konstantyn, Paweł i Jakób Rudwanowscy, podpisali elekcyą Jana III. Króla Polskiego.

Rudziejewski herbu Kościeszka, temi czasy w Krakowskiem województwie. Z tych Ludwik Bogusław podezaszy Braclawski 1674. roku miał za sobą Drozdowską, a podobno i drugą Ankwiczównę chorążankę Nowogrodzką, synu jego Ignacy Rudziejewski, także podezaszy Braclawski, umarł w Paryżu młodzianem: ja czytam Remigiana podezaszyea Bra-

clawskiego, jest w druku jego wiersz Polski, pod tytułem: *Złota Powódź*, 1688. *in fol.* siostra rodzona Ludwika podczasowego Konstaneya, urodzona z Czyszowny, była za Janem Podolcem. Są zda mi się Rudziewscy herbu Słepowron.

Rudziński herbu Zaręba, w Wielkiej-Polszeze i w księstwie Litewskim. Stanisław Rudziński, mąż wojenny, w Litewskim wojsku żołd prowadząc, tamże osiadł. Jan i Jędrzej 1700. Bogusław Kazimierz Rudziański w tymże roku. Niewiem czy nie do tych należy Jan z Rudzicy kanonik Gnieźnieński 1443. Walentyn Zarębiez Rudziński w Orszańskim: synowie jego Benedykt, Jan, Samuel i Teodor.

Rudziński herbu Prus 3tio, w Czerskiej ziemi, piszą się z Rudna. Dom starodawny w księstwie Mazowieckiem. Mnie się jednak niedostało czytać dawniejszych jego przodków. W roku tylko 1569. znajduję *in Acta Castr. Ciechan.* Wojeiecha Rudzińskiego, który żył w dożywotniej lidze z Konstaneyą Łęczyńską herbu Nałęcz, córką Wojeiecha z Jadwigi Pokrzywnickiej, jako się informuję, z trzazakeyi działu dóbr nowego Łęczyna, między tą żoną jego, i siostrą jej rodzoną Jadwigą, Waleryana Bukowskiego małżonką. Zostawił ten Wojeiech z tejsze żony potomstwo. Samuel Stanisław Rudziński, najprzód chorąży Czerski, posłował na sejm 1659. i 1662. *Constit. fol. 2.* a potem kasztelan Czerski, złączył się był dożywotnie z Maryanną Grabionczanką stolnikówną Czerską, z której jedna córka zaślubiona Ostrorogowi staroście Garwolińskiemu, druga Teresa, Antoniemu Radziwiłłskiemu kasztelanowi Ciechanowskiemu, i syn Kazimierz, terazniejszy kasztelan Czerski, pułkownik królewski, deputatem był na trybunał koronny w roku 1712. i w roku 1725. marszałkował w nim 1737. żona jego Wiecka, z niej syn Franciszek cześnik koronny, starosta Kruświcki, marszałkował izbie poselskiej 1740. złączył się dożywotnie z Tarłówną kasztelanką Lubelską. Marek miecznik Czerski i Felicyan 1674. Władysław w zakonie naszym, rządził prowincyą Litewską od roku 1670. i akademią Wileńską, i nowicyat tamże.

Tenże Kazimierz Rudziński kasztelan Czerski, potem wojewoda Mazowiecki, w powtórnem małżeństwie z Antonią *Nowosielską* spłodził Michała Rudzińskiego starostę Chęcińskiego potem wojewodę Mazowieckiego, wszedł w śluby małżeńskie z Elżbietą *Potocką* kasztelanką Słońską, z tą zostawił potomstwo: syna Antoniego, córki Barbarę za Moszyńskim marszałkiem w koron. Maryannę za Przebendowskim; Wiktoryą za Janem Nepomucenem Zboińskim starostą Mszańskim. Kazimierz Rudziński starosta Korytnicki posel na sejm za laski Krasińskiego oboźnego wielkiego koronnego, i Elżbieta Panna. — *Heraldyka Wieładka.*

Rudziński herbu Rawicz, w ziemi Łukowskiej. Felix scibor Krassowski, pierwszy, od dóbr Rudy, nazwany był Rudziński, synów jego dwóch zostało: 1. Piotr, którego z Koryckiej syn Stanisław, ten z Chelchowską spłodził syna Jana *sterilem*, i córek dwie, Krystynę Jerzemu Paszkowskiemu, Jadwigę Łaskiemu, zaślubione. 2. Maciej, temu Wyszkowska czterech synów powiła, Jędrzeja, Wojciecha, Lenarda, od którego potomstwo zostało, i Jana, którego córka była za Sebastianem Sobolem. Paweł stolnik Łukowski, i Józef 1674. N. cześnik Łukowski, żona jego Konstancya Radzieka, pisarzowna ziemska Zakroczymska.

Rudzki herbu Abdank, w ziemi Czerskiej, piszą się z Rutki. Jan Skarbek Rudzki, pisarz ziemski Czerski, poseł na sejm 1703. ztamtąd komissarz do hiberny, *Constit. f.* 12. a potem podkomorzy 1724. i poseł powtóre na sejm. Michał Antoni proboszcz Przybyszewski, osobliwiej nabożny do Ś. Xawiera 1696. Rudzka Teresa, Stefana Kraszińskiego: N. Jana Bardzińskiego: Barbara Jana Leszczyńskiego: Konstancya Piotra Włodka, małżonki. N. miał za sobą Bonieeką. Jerzy Dorotę Leszczyńską.

W r. 1778. Walenty Rudzki komornik ziemski Czerski. — *Krasicki.*

Rudzki herbu Prawdzie. Stanisławowi Rudzkiemu, kanonikowi Krakowskiemu, proboszczowi Wiśliekiemu, u Szyzkowskiego biskupa Krakowskiego, w rzeceach ekonomicznych dobrze zasłużonemu, zmarłemu w r. 1631. wieku swego 44. w katedrze Krakowskiej nagrobek położony, z tym herbem. Maciej Alexander *S. Theol. i J. U. Doctor* 1643. Jan Rucki kanonik Warmiński, kollegium naszego Brunsberskiego dobroczynnie ratował. *Ara gratitudinis.* N. podsędek Zakroczymski 1674. i Sebastian w województwie Rawkiem. Stanisław z sejmu 1601.znaczony do rewizyi ksiąg grodzkich i ziemskich Liwskich. *Constit. fol.* 756.

Wojciech Rudzki w r. 1778. chorąży Radomski. — *Krasicki.*

Rudzki herbu Węzyk, w księctwie Litewskim, czyli **Rutski.** Stanisław w roku 1580. pod Newlem męźnie się potykając, poległ na placu odważny rotmistrz. Adam sędzia ziemski Mozyrski. *Constit. fol.* 911. N. podstarości Mozyrski, komissarz do granic z sejmu 1620. *Constit. f.* 15. Maciej, o którym *Konstytucya* 1662. *fol.* 19. mąż wojenny. N. była za Konstantym Judykiem stolnikiem Rzezyckim. Józef wełamin Rudzki, metropolita Kijowski i całej Rusi, ten z heretyckich błędów, do kościoła prawowiernego katolickiego nawrócony, wysłuchawszy w Rzymie teologii, wszystek się wydał, na pomnożenie i rozkrzewienie jedności między Rusią schizmatycznymi, tejsze pracy gorliwie dopomagał B. Jozafat

Runcewicz, arcybiskup Połocki, i męczennik; siła robił, żeby był te święte intencye do skutku przyprowadził, siła i cierpiał, osobliwie pod pseudo metropolity Rijowskiego, syn to był wojewody Wołoskiego, ten i herblem i potęgą, na metropolią wdarłszy się, schizmę na Ukrainie utwierdzał, akademią wprowadzie w Rijowie fundował, ale do niej kalwińskich profesorów zaciągnął. Z kościoła Ś. Zofji, tamże miedzianą blachę, od Rijowskich książąt włożoną, i z drugiego kościoła Ś. Michała, zdarł, i z inszemi skarbami do Konstantynopola wywiózł. Usychało na to serce Rudzkiego: dopieroż gdy się sam do Moskwy z posłami królewskimi wyprawił, a widział, że jego święte zabiegi koło unji, daremne i bez pożytku oschły: przetoż wróciwszy się nazad do Litwy, zakon Ś. Bazylego noweni konstytuencyami obostrzył, w ludzi uczonych i pobożnych rozkrzewił. Pocięszyl go P. Bóg nawróceniem Maxyma Melecyusza Smotryckiego, ten najpryncypalniejszą był okazyą buntów, i zamordowania od Witebszczan B. Jozafata Runcewicza, po którego zabiciu, wiszącej nad sobą lękając się kary, wcześniej się był do Konstantynopola, ztamtąd zaciekl się do Jerozolimy, szukając u patryarchów tych miejsc, jakiejkolwiek folgi, na szarpiące się sumienie o niewinną krew Jozafata, której gdy nie znalazł, wrócił się do ojczyzny 1627. gdzie i z kościołem się Rzymskim pojednał, i żarliwym się stał jedności pomnożycielem, aż do śmierci, ta przypadła na rok 1633. w Manasterze Dermańskim, gdzie był archimandrytą, nie bez suspicyi, zadanej sobie trucizny: prosił blisko przed skonaniem, żeby mu było breve Urbana VIII. Papieża, na arcybiskupstwo Hierapolitańskie sobie konferowane, w którym go tenże Papież od schizmy rozgrzeszał, w rękę po śmierci włożono, wszakże z zapomnienia, ledwo mu w pięć godzin po skonaniu, toż breve, jak sam chciał, złożone było, to dziwna, że go zaraz skupionemi palcami tak seisnął, że mu go nikt, lubo drudzy tak mocno mu wyciągali, że aż całego trupa z trumną ciągnęli, wyjąć nie mógl. Gdy się ta rzecz publicznie rozniosła, niektórzy kładli mu w drugą rękę, list patryarchy Konstantynopolitańskiego, ale ręki od niego martwej umknął, rękę na pięść złożywszy. Przez cztery niedziele tak ciało jego leżało. Nadjechał w tem Rudzki metropolita, który ciało Smotryckiego nawiedził, a gdy po breve apostolskie posiągnął, ten, który inszym ruszyć go i gwałtem nie dał, jemu bez żadnej trudności puścił go, które przeczytawszy w około stojącym, skoro nazad do ręki Smotryckiego przyłożono, ta go tak znowu seisnęła, że go nikomu wyjąć sobie niepozwoiliła. To *Jakób Susza Biskup Chełmski w życiu B. Jozafata Męczennika fol. 112.* atoli *Albertus Cortiscius Soc. Jesu*, który miał

kazanie na pogrzebie tego Smotryckiego, i podał go do druku, z atestaacją samegoż Józefa Rudzkiego metropolity, który oświadcza, że tak się działa wszystka rzecz, jak on tam pisze; jakoż był sam przy tem, i patrzył na to tenże *Cortiscius*, powiada: że tej karty już nazad Smotrykiemu nie oddano, ale ręka, która ją trzymała i palec, tak były potem wolne, jakby człowieka spiącego, a nie umarłego. Umarł ten Rudzki w dobrej starości, kościołowi Bożemu wielmi zasłużony, w roku 1637. od naszych na śmierć dysponowany. Urban VIII. w liście swoim zowie go *Atlantem Unionis, Columnam Ecclesiae Atanasium Russiae*. Z Polski się ci Rudzey wynieśli do Litwy, atoli i podziśdzień jeszcze drudzy w ziemi Czerskiej kwitną. N. wojski Radomski, córka jego Anna była za Maciejem Kowalskim stolnikiem Sieradzkim. Stanisław chorąży Czerniechowski 1718. Jakób 1674. Alexandra syn Wojciech, miał za sobą *Imo voto* Katarzynę Zelecheńską podezaszankę Wizką, z Przanowskiej, siostry rodzonej prymasa, urodzoną, z tą zostawił córkę Teresę, ta żyła z Słomką lowczym Czerskim i syna Walentego Antoniego, męża rycerskiego, umarł w obozie pod Rowlem, w roku 1716. w Jasionie pochowany, *2do voto* z Jagniątkowską, z której syn Józef i Hieronim, ten sobie stan duchowny obral, tamten z Heleny Jezierskiej, stolnikowny Lukowskiej, splodził trzy córki. *Starowolski Orat. in obitum Sigism. III.* wspomina Alexandra Rudzkiego, że pułkownikował wojsku Dymitra zmyślonego Cara, przeciwko Moskwie 1607. N. w Lubelskim, pojął Zofią Weiherownę, wojewodzankę Chelmińską, pozostała wdową po Janie Sapiela staroście Uświatskim.

Rukiewicz herbu Hippocentaurus, w księztwie Litewskim, w powiecie Grodzieńskim, piszą się Rukiewicz Dowmand, Mikołaj Rukiewicz w Żmudzi 1621. Jan deputatem był do podpisania *pacta conventa* Władysława IV. Kirzysztol w Żmudzi 1632. Stefan podkomorzy Parnawski, sędzia grodzki Grodzieński 1665. *Diva Grodzensis fol. 58.* Stanisław instygator w. ks. Litewskiego. Ignacy podezaszy i sędzia Grodzieński, Konstantyn stolnik Orszański, 1700. kwitnęli.

Jakób Rukiewicz w r. 1778. podezaszy Grodzieński. — *Krasicki.*

Rulikowski herbu Nałęcz, w Belzkiem województwie. N. Rulikowski, temi ezasy podezaszy Belzki, ma za sobą Teofilę Kurdwanowską podstolankę Halicką.

Duńczewski i *Wielądek* utrzymują że Rulikowsey nie herbu *Nałęcz* ale *Korab* nzywają; przytem Wielądek taką obszerniejszą domu tego umieszcza procedenęą. —

Rulikowsey herbu *Korab* pochodzą z *Wielkiego Poradowa* w województwie i ziemi Rawskiej zostającego, od dawnych lat z *Poradowskimi* jednego są działu, którzy więcej jak od 300. lat ztam-

tąd w województwo Belzkie przenieśli się, i z *Poradowa* na *Rulikowie*, *Kadlubiskach* itd. dziedzicami zostają, i Rulikowskiemi pisali się. Z tych Jan z *Poradowa* na *Rulikowie* i *Kadlubiskach* w województwie Belzkim Rulikowski wojski Lubaczewski z *Suchodolską* ożeniony, miał czterech synów, to jest: Jerzego miecznika Belzkiego, który miał za sobą *Golębiowską*, zszedł bezpotomnie. Drugiego Marcina pułkownika w wojsku koronnem, który na wojnie w czasie bezkrólewia zginął niezostawiwszy po sobie żadnego potomstwa. Trzeciego Tomasza, który z *Korytkowną sterilis*. Czwartego Michała z *Goździcką* ożenionego, i córek dwie: Teresę w klasztorze Lwowskim zakonu Ś. Brygitty zakonnicę, drugą Maryannę za Osieckim będącą, od których zostało potomstwo niżej wyrazić się mające. Tenże Michał Rulikowski, a syn czwarty Jana spłodził z *Goździcką* synów czterech: Jana który ożeniony z *Niezabitowską* zszedł bezpotomnie. Drugiego Marcina, który w czasie bezkrólewia bezpotomnie umarł. Trzeciego Mikołaja reguły Ś. Franciszka zakonnika. Czwartego Stanisława, który z *Mirecką* spłodził Mikołaja, który to Mikołaj już prawnuk Jana wyżej położonego miał za sobą *Malyszyńską*, który żył lat 108. a żona jego lat 115. żyli zaś z sobą w małżeństwie lat 80. i oboje (będąc na dewocyi w Sokalu u OO. Bernardynów, jednej kwadragezimy w r. 1699. pomarli. Ten Mikołaj przedał dobra *Kadlubiska* N. N. Domańskiemu w województwie Belzkim leżące, podobnie jak i ojciec jego Stanisław przedał dobra N. N. zwane. Od wyż rzeczonych Mikołaja i *Malyszyńskiej* małżonków idzie dwóch synów, a praprawnuków Jana, jeden Stanisław, dóbr *Mozdzarki* dziedzic, który z *Stepkowską* ożeniony, spłodził Franciszka stolnika Liwskiego, który Franciszek z *Jurczewską* spłodził Michała cześnika Buskiego, a ten z *Józefą Waleuską* spłodził syna jednego Leona, i córek cztery, to jest: Joannę, Wiktoryą, Maryannę, i Magdalenę. Leon zaś syn Michała (który dobra *Mozdzarki* przedał Potockiemu wojewodzie Rujowskiemu, miał za sobą dwie żony, *Szaszkiewiczówny*, wzięwszy siostrę drugą po siostrze, z których obydwóch żon jest potomstwo. Joanna zaś córka Michała oddana w małżeństwo wojewodzie Gackiemu, a druga córka Wiktorya poszła w zamęcie za wojewodę Gorskiego, z tych obydwóch córek jest *proles*. Maryanna zaś i Magdalena córki pomienionego Michała *steriliter decesserunt*. Drugi zaś syn Mikołaja z *Malyszyńskiej* urodzony, a brat Stanisława Michał stolnik Buski, dóbr *Śniatycz* w województwie Belzkim leżących dziedzic, który z *Sokolnicą* spłodził trzech synów, Marcina *sterilem*, Jana *sterilem*, Józefa podczaszego Belzkiego, i Annę za N. Zelskim pułkownikiem w wojsku koronnem, i komendantem fortecy Zamojskiej. Tenże Józef podczaszcy Belzki, a syn Michała stolnika Buskiego, a zaś Jana wzwyz położonego prapraprawnuk, który to mąż wielkimi przymiotami i zasługami w ojczyźnie zaszczycony, jako to sprawowaniem urzędu lunkeyi deputackiej z województwa Belzkiego na trybunał koronny w roku 1739. przykładnie dopelnionego, tudzież poselstwem na sejm walny Warszawski z tegoż województwa Belzkiego w roku 1746. pracowicie dla ojczyzny i nieskazitelnie odbytym, miał za sobą Teofilę *Kurdwanowską* podczaszankę Laticzewską, i tenże odprzedawszy dobra *Śniatycze*, kupił dobra

Homiatycze, a tak będąc tychże dóbr *Homiatycze* w województwie Belzkim jako też *Swieszczowa* i *Garbatej Woli* w województwie Ruskim, a ziemi Chelmskiej, niemniej dóbr *Motowidłowski* z przyległościami w województwie Kijowskim leżących dziedzicem, znaczny potomkom swoim zostawił majątek: spłodził z tąż Teofilą *Kurdwanowską* podczaszanką *Latyczewską* synów dwóch: Michała i Ignacego, i dwie córki: Maryannę i Teresę. Michał więc urzędem podczastwa Belzkiego po ojcu swoim Jozefie od N. Króla zaszczycony, dóbr *Homiatycze* dziedzic, którego w roku 1768. w województwie Belzkim będąc na sejm walny Warszawski obrany posłem, chwalebnie i pracowicie tę funkcję sprawował, miał za sobą Teresę *Witką*, z którą spłodził Teofilę za hrabią Klemensem *Leszczyńskim* będącą, Ludwika i Maryannę *steriles*, i Wincentego dóbr *Homiatycz* po ojcu swoim w województwie Belzkim, i połowy dóbr *Motowidłowski* w województwie Kijowskim leżących dziedzica żyjącego, który z Eleonorą hrabianką *Leszczyńską* spłodził *ad praesens* Władysława i Rajetana. Józef zaś także syn Michała podczaszego Belzkiego, a brat Wincentego, *steriliter decessit*. Ignacy zaś *ad praesens* chorąży ziemi *Parczewskiej* brat Michała, a syn Józefa podczaszego Belzkiego, a zaś Jana najpierwej położonego praprapraprawnuk, dóbr *Swieszczowa*, *Garbatej Woli* w ziemi Chelmskiej, a zaś połowy dóbr *Motowidłowski* z przyległościami w województwie Kijowskim leżących po ojcu swoim Józefie działem na siebie spadłych, i przez siebie nabytych dóbr miasta *Swirze* zwanych z przyległemi wsiami także w ziemi Chelmskiej nad rzeką *Bugiem* leżących dziedzic żyjący, miał za sobą Maryannę *Galezowską* skarbnikównę *Krasnostawską*, z którą spłodził Józefa, Ludwika i Antoniego żyjących, a zaś Rajetana, Kaspę, i Zofię w młodym kwiecie wieku swego zmarłych. Ten to mąż znakomite ojezynie swojej i obywatelom ziemi Chelmskiej dał dowody, w różnych magistraturach w tejsze ziemi dla pożytku obywateli zasiadając, nie żałował wydatków, jako też dla publicznej usługi funkcją deputacką w roku 1738. na trybunał główny koronny *Lubelski* będąc z tejsze ziemi Chelmskiej wybranym, znakomicie i przykładowie z niemalym expensem sprawował, z powszechną od obywateli wdzięcznością za przykładowe administrowanie sprawiedliwości. Od tegoż Józefa podczaszego Belzkiego wyżej wymienionego idą córki dwie wyżej wyrażone, Maryanna za N. Mężynskim będąca *sterilis*: Teresa za *Lukaszem Węgleńskim* mężem doskonałości i enót znakomitym, z których córek trzy i syn, to jest: Róża żyjąca dwumężna, *Imo* za *Felixem Ołędzkim* chorążym *Buskim* będąca, w powtórnem zaś małżeństwie za *Wincentym Bonieckim* podstolim Chelmskim: z pierwszego więc małżeństwa jest Józef, Karolina i Izabella. Druga córka *Lukasza Węgleńskiego* podkomorzego Chelmskiego Maryanna za N. *Skarzyńskim* będąca. Trzecia córka *Julianna* w stanie panińskim zmarła. Tegoż *Węgleńskiego* podkomorzego Chelmskiego z *Rulikowskiej Teresy* urodzony *Onufry* syn podczaszy i sędzia ziemi *Parczowskiej*. — To *Wielądek*.

Rumel herbu Poraj, to jest róża w ezerwonem polu, tak jako i *Zalińscy*, to o *Rumelach Prusackich* pisze *MS. o Familiach Pruskich*.

Rumiejowski herbu Wczele czy **Romieniewski**, w Wielkiej-Polszcze. N. Rumiejowski miał za sobą Konarską, siostrę rodzoną dwóch wojewodów Pomorskich. *MS. Konopats.*

Runowski herbu Drya, w ziemi Czerskiej i Chełmskiej. Mikołaj z Runowa stolnik Czerski 1525. r. podpisał dekret Mazowiecki przeciwko heretykom, u *Lubien. in Vitis Episc. Ploc.* Stanisław Runowski, najprzód podsędek, a potem sędzia ziemski Chełmski, posłował na konwokacyą 1632. którą podpisał, a w roku 1638.znaczony był do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich, *Constit. fol. 43.* leży w katedrze Krasnostawskiej.

Runowski herbu Nałęcz, w powiecie Nakielskim.

Rupniewski herbu Śreńiawa, w Krakowskim województwie, z Ujejskimi jednęje dzielnicy, bo się piszą z Rupniewa Ujejsy. Agnieszka była za Jędrzejem Misiewskim. Stanisław Rupniewski, dziedzic na Nadzowie, Jelowicach, Bołowie, z Zabawską zostawił dwie córki: Masłomiecką i Trepezyń, synów zaś czterech: Hieronima, ten młodo umarł, Wojciecha, ten z Korzeńską Macieja córką, miał potomstwo, Przechława, który z Sadłowną, a potem z Barbarą Zbylitowską, podsędkówną Krakowską, wkraezal w kontrakty małżeńskie, z pierwszej były dzieci. Samuel, czwarty brat ich, ten z Porębską Piotra córką, zostawił sukcesorów: to *Barau.* Michał Krzysztof kasztelan Sądecki, starosta Lelowski, żona jego Anna Teofila Przyjemna, umarł roku 1670. i z niej syn młodo zniknął, córka zaś jedna Anna Barbara, dostała się w małżeństwo Franciszkowi Szembekowi, kasztelanowi Kamienieckiemu, umarła 1706. r. druga Anna Józefa, Karmelitką bosą została. Był ten Michał wprzód wojskim i podwojewodzim Krakowskim, pod który czas, komissarzem z sejmu 1661. do granie od Węgier, byłznaczony, *Constit. f. 34.* a w następującym roku 1662. komissarzem na trybunał fiskalny, *Constit. fol. 5.* marszałkował tymże sądom. Zamek Lelowski ogniem zczelowany, restaurował z gruntu, czego wdzięczna Rzeczpospolita, pewną mu summę na temże starostwie deklarowała. Arryańska sekta w ten się też przezacny dom weisnęła była, z której on się pierwszy, za staraniem naszych, wyplątał, i synowca swego swym przykładem do tego pociągnął: miał zda mi się i drugą żonę za sobą, Bidzińską, córkę Samuela, z której potomstwo zostało. Wojciech kasztelanie Sądecki 1674. podpisał elekcyą Jana III. Stefan wnuk kasztelana Sądeckiego, z matki Heleny Ożarowskiej urodzony, najprzód Krakowski, Poznański i Sandomierski kanonik, potem biskup Likapolski, i suffragan Lwowski, dalej biskup Kamieniecki, z tej infuły, postąpił na Łucką, z niej do grobu r.

1731. Był to pasterz przykładnego życia, przy wierze katolickiej przeciwko dyssydentom gorliwy, prezydując trzy razy na trybunale skarbowym, nie skorumpowany. W Kamienieckiej dycecezy, po odebraniu Kamieńca Podolskiego, zastawszy kościoły jedne spalone, drugie opustoszałe, najprzód panów i dziedziców dóbr, do budowania nowych domów Boskich zachęcił, erekcyę plebanji poczynił, plebanami poosadzał, na dekanaty dycecezą podzielił, dobra duchowne pod czas wojny Tureckiej oderwane kościołom, windykował, katedrę swoją kanonikami zasadził; żeby Turkom pogranicznym, Chrześcijanom nie przedawano, świątobliwie przestrzegał: procentów biskupich znaecznie przyczynił. Wizytując swoją dycecezą, sam spowiedzi słuchał, sam katechizm dla ludzi miewał, i insze apostołskie funkcyę odprawował: na reparacyę kościoła katedralnego w Kamieńcu, i na oltarz, kilkadziesiąt tysięcy z swojej szkatuły wysypał; na katedrę Łucką, po jej zgorzeniu, na dwakroć sto tysięcy, którą daleko więcej i okazalszą i ozdobniejszą niż przedtem była wystawił. Tymże ogniem zniszczony kościół i klasztor Ś. Brygitty w Łucku, swoją szcudroblivością z popiołu dźwignął. W Pińsku ciało w. ks. Jędrzeja Boboli cudami wslawionego, przez sublewacyą nezeił, i proces do kanonizacyi jego wprowadził; kanonizacyą Ś. Kostce świętą, wielkim nakładem sprawił: nadto siła spendował na wyposażenie pańienek ubogich, na zaratowanie sierot, na kościoły i kapłanów, dochody szczupłe albo żadnych niemających, na nawróconych z żydostwa i heretyctwa. Zachorawszy śmiertelnie, trzy dni przed śmiercią, w kościele katedralnym nabożeństwo nakazał, jałmużny ubogim od niego rozdano, msze się święte odprawowały, a to na uproszenie sobie odpuszczenia grzechów, drugiego dnia toż się działo, za dusze w czysen zostające, trzeciego dnia na uproszenie sobie szczęśliwego skonania, jakoż tego dnia dokonał przy świętej dyspozycyi, pochowany w Krakowie w kościele naszym u Ś. Piotra, jest w druku *Synod za niego miany w Łucku, in fol. Varsav. 1726. i Epistola Pastoralis 1722. in 4. Zamost.* Synowcowie jego, Stanisław kasztelan Malogosecki, starosta Szydłowski, ten z Fredrowni kasztelancki Lwowskiej zostawuje syna jednego, i Ignacy starosta Dymidowski. N. Rupniewski podstoli, córka jego za Antonim Dębowskim referendarzem koronnym, starostą Płockim, Batskim, Będzińskim. N. miał za sobą Annę córkę Cypryana Kryskiego, starosty Stawiszyńskiego. Helena Bala. N. Pawła Brzeskiego, małżonki. N. miał za sobą Dorotę Morsztynównę. N. Annę Poniatowską.

Franciszek Rupniewski w r. 1778. cześnik Wiślicki w r. 1788. chorąży Sandomierski. — *Krasicki.*

Rus herbu Osoria, lubo nieco odmienny, na Szląsku, piszą się z Lipna.

Rusakowski. Jakób Rusakowski Stoltonos sędzia grodzki Witebski i Władysław 1648.

Rusciński herbu Lew, tak wyraźnie *Długosz pisze pod rokiem 1381. fol. 51. lib. 10.* Kartuzyeński klasztor między dwiema jeziorami, o cztery mile od Gdańska, w Rujawskiej dycecezyi, fundowany, *Parudysus Mariæ* nazwany, przez Jana Ruszczińskiego szlachcica Polskiego, który w herbie Lwa z głową strusią nosił, ten do tego klasztoru nadal trzy wsi swoje dziedziczne, Rolpin, Czaple i Gdynią, blisko rzeki Radunia nazwanej; drugi to klasztor tych zakonników w Polsce, dokąd z Praskiego klasztoru są sprowadzeni: póty *Długosz*. Jerzy Ruszczyca, pod Chocimem Turków na Dniestrze pobił, za Króla Michała.

Rusiecki herbu Poraj, w Wielkiej-Polszeze, piszą się z Izdebna, ztąd wnoszę, że jedynje dzicłnicy z Izbińskimi, ale od dóbr Rusko, imienia tego nabyli. Marein Rusiecki, synowiec Benedykta Izbieńskiego biskupa Poznańskiego, scholastyk Krakowski, Gnieźniński, i Poznański kanonik, ten z fundamentu w Strzałkowie i w Izdebnie ojczyźnie swojej, kościół pomurował. Biskupstwa Poznańskiego sobie ofiarowanego przyjąć niecheiał. Piotr Rusiecki scholastyk Poznański, proboszcz w Krobi, mąż uczony i wielkimi od natury przymiotami ozdobiony, kościółowi i Rzeczypospolitej dobrze się zasłużywszy, dopędził kresu życia swego, w roku 1610. w katedrze Poznańskiej z nagrobkiem pogrzebiony. *Starowol. in Monum.* Jana Rusieckiego z województwa Kaliskiego Rzeczypospolita naznaczyła do korektury praw koronnych 1589. r. *Constit. fol. 516. i 1601. fol. 734.*

Rusiecki herbu Radwan, w ziemi Sochaczewskiej, widziałem ich herb. Jan Rusiecki w tejże ziemi 1674. Wojciech Adam, i Jan w ziemi Warszawskiej. N. skarbnik Warszawski, miał za sobą Cieklińską. N. była za Chomentowskim. N. pojął Elżbietę Zawadzką Światopelkownicę, z której córka Zofia, wydana za N. Aloizego wojskiego Buskiego. Rasper pisarz ziemski Warszawski 1629. Stefan łowczy Liwski 1674. N. była za Anzelmem Pikarskim cześnikiem Rawskim.

W r. 1778. Jan Rusiecki podstoli Sochaczewski. — *Irasicki.*

Rusiecki herbu Rawicz, w Sandomierskiem, Lubelskiem województwach i w księztwie Litewkiem. Bernard z Barwaldu Rusiecki, miał za sobą Szczęsną Brandysownicę, sędziankę Zatorską i Oświecimską. *Paproc.* Ten wielu z herezyi kościółowi Bożemu pozyskał tą swoją racyą: znałem, prawi, więcej niż czterdziestu szlachty, ludzi godnych, którzy przed

śmiercią herezyą porzuciwszy, do owczarni się Rzymskiej wrócił, żadnego nie widział, żeby przed śmiercią miał katolicką wiarę rzucić, a z heretykami się łączyć, a przeciw śmierci, najlepiej powinni ludziom oczy otwierać: mówi *Jakób Słowski w Księżce. Postowie Japońscy*. Jędrzej chorąży Sandomierski, żona jego Katarzyna Krasieńska wojewodzanka Płocka. Wojciech syn Zacharyasza, miał za sobą Janieką, Jan Dziuszanekę, a z nich potomstwo zostało, w księztwie Litewskim, jeden z nich rotmistrz piechoty 1567. z księżciem Romanem Sanguszkim, mężnie Moskwę wojował. *Bielski fol. 622*. N. Ludwika Połubińskiego małżonka. Stefan kasztelan Miński, w roku 1671. świat pożegnał, czego dowodem tablica srebrna w Brześciu Litewskim, z Anny Szujskiej chorążanki Brześcińskiej, córka jego zakonnica S. Benedykta, synowie zaś Stanisław i Alexander, ludzie rycerzy, i Benedykt w stanie duchownym 1691. N. miał za sobą Sadłownę Lubomirską.

Mateusz Rusiecki w r. 1778. horodniczy Mozyrski. — *Krasicki*.

Rusieński herbu Gozdawa, w Sieradzkim województwie. Jest ich nagrobek marmurowy w kościele Lipskim, sześć mil od Piotrkowa z herbem Dołęga, gdzie osobliwie wspominają Hieronima Rusieńskiego.

Rusieński herbu Rola, w Sieradzkim i Podolskim województwach, z których Walenty Rusieński na Podolu osiadł, drugi rotmistrzem w wojsku będąc, w Moskwie zginął pod wielkimi Łukami. *Stryjkw. fol. 785*.

Rusinowski herbu Godziemba, w Rujawskim województwie. Wasko dziedzic na Rusinowie, chorąży Bydgoski, w roku 1382. Rypińskiemu klasztorowi Bożogrobców, pewne grunta wiecznością darował. *Nakiel. in Miechow. fol. 322*. Wojciech z Rusinowa Rusinowski podstoli Inowrocławski, sam sobie umierając, grób wystawił, w roku 1607. w Toruniu, w kościele Dominikańskim. *Starowol. in Monum. Patrz co Cromer lib. 30. i Bielski fol. 488.* o jednej pisze z tego domu. Jan chorąży Inowrocławski r. 1595. podpisał Zborzysze Toruńskie, znać że był dyssydentem od wiary. Stanisław hetman Lissowczyków po Rogawskim i Kłeczowskim, w cesarskich państwach zwycięstwę wsławiony, o którym *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol. 224.* tak pisze: *Russinovius ad Labam mille quingentos ex hostibus nocte concubia delevit; ita, ut et nuntius quidem cladis superesset. Et in illo Pragensi praelio, laudem haud postremam promeruit, cum solus paene cum suis, hastatus Hungarorum legiones in fugam vertisset, et duo supra viginti hostilia signa, ipsamque Friderici aquilam, Caesareo Generali, ac Duci Bavariae,*

obtulisset; panloque post, caesis ad Strazniciam Hungaris, viginti octo eorum signa Imperatori Viennam misit. Gdy się potem wojna w Polsce z Turkami otworzyła, z swojemi ludźmi stanął pod Chocimem, w roku 1621. gdzie w pierwszym z Turkami potkaniu się, gdy się wielkiem sereem nieprzyjacielowi naraża, kulą z działa rażony poległ. *Kobierzye. in Vladislao IV. fol. 761. Sobieski in bello Chotim.* Na jego miejsce obrany hetmanem Stanisław Strojnowski.

Rusocki herbu Korab, w Wielkiej-Polszcze z Rusoczye. Mikołaj Rusocki pokojowy Króla Alexandra, uwodząc przed inkursją Tatarską z Lidy do Wilna tegoż Króla, z taką miłością to czynił z Janem Sobockim, że sami konie przytzymywali, aby lekko niosły lektykę, w której Król chory był złożony. *Miechov. Biel. fol. 387. Strzykow. lib. 22. c. 6.* O krewieństwie jego z Janem Laskim, kanclerzem na ten czas koronnym, wyraźnie tu pisze *Miechov. Wapowski* o jego dzielności, już kasztelana Biechowskiego, *in Fragment. Biel. fol. 547.* z Rzyżakami Niemieckimi, w roku 1520. świadczą, a w roku 1530. Zygmunтови Augnstowi, obranemu na tron Polski, od stanów Rzeczypospolitej Królestwo ofiarował. *Biel. fol. 561.* W roku 1534. jeździł w legacyi do Jana Króla Węgierskiego, *Biel. fol. 572.* był oraz Łęczyckim i Przedeckim starostą, miał za sobą Annę z Lubrańca; patrz eo o nim *Biel.* pisze *fol. 578.* Franciszek kasztelan Nakielski, posel do Króla Duńskiego, aby go był weciągnął w ligę na wojnę przeciw Szwedów, *Biel. fol. 610.* działo się to w roku 1561. *Ponętow. Comment.* Stanisław z Łaska Rusocki kasztelan Santocki, za Zygmunta III. żona jego z Radinowy Zarebianka, nagrobek jego w Kazimierzu, w kościele OO. Bernardynów w Wielkiej-Polszcze, (i Mikołaja kasztelana Biechowskiego, o którym wyżej się mówilo) zostało po nim potomstwo. N. miał za sobą Zofią Grzymultowską. N. była za Brudzińskim.

Russocki herbu Zadura, w Krakowskiem województwie. Z erekeyi kościoła farnego Oświecimskiego w r. 1470. poznać, że ten dom jednęże dzielnicę jest z Lanekorońskimi, dla tego się też zawsze z Brzezia Russockimi pisywać zwykli, dla tego też także do erekeyi tegoż kościoła, z innemi Lanekorońskimi chojuie się przykładali, znać jednak, że przed namienionym rokiem, już się dawniej od nich rozrodzili, a nie pewniejszego, że kolo roku 1381. Lenard i Henryk z Brzezia Russocki, obadwaj na tej erekeyi podpisani, obadwaj bracia rodzeni, jako się mówilo pod Lanekorońskimi. Stanisława Russockiego wspomina *Paprocki* z nagrobku jego u Ś. Katarzyny, na Kazimierzu pod Krakowem, że umarł w r. 1578. Alexander, żona jego Ludowika Ożarowska, z której córka

Anna. Hieronim kanonik Krakowski i Płocki, proboszcz Oświęcimski, kustosz koronny, śmiertelnego kresu dopędził w roku 1681. co o nim opowiada nagrobek jego w katedrze Krakowskiej, gdzie i to o nim przydaje, że był niezwykłej żarliwości o kościół prawowierny, w sądach nieporównanej sprawiedliwości. N. podstoli Krakowski, córka jego Katarzyna, *Imo voto* żyła z Janem Parysem podczaszym Bielskim, *2do* z Grzyhowskim podkomorzycem, a potem stolnikiem Czerskim. Władysław burgrabia Krakowski, deputat na trybunał koronny 1712. N. pułkownik w wojsku cudzoziemskim Polskiem, marszałek trybunału koronnego. Maryanna Pisarzewskiego małżonka. Franciszek Russowski burgrabia Krakowski, miał za sobą Teofilę Kotkowską, z tej synowie, Adam i Jan *steriles*, Elżbieta Czosnowska, Anna, Zofia Maryanna zakonnice. Antoni miał za sobą Nielepcównę.

W r. 1778. Adam Russocki pisarz ziemski Oświęcimski. — W r. 1788. Mikołaj cześnik Krakowski. — Tomasz pisarz ziemski. — *Krasicki*.

Russyan herbu Nałęcz, w Belzkiem województwie i ziemi Chełmskiej. Stefan Russyan w Braclawskim województwie poborca 1673. N. miał za sobą Dąbską córkę Stanisława, z tej było dwóch synów: Marcin, od którego syn także Marcin w Litwie osiadł, i Stanisław, od którego syn Michał. Zofia Russyanowna Jędrzeja Lipskiego podczaszego Belzkiego małżonka, Helena Wojciecha Rostkowskiego podstolego Płockiego. N. w zakonie Kaznodzijskim teolog, i przeor w Podkamieniu 1740.

Jan Russyan w województwie Belzkiem mający swoje possessyą, z Anną *Rogowską* spłodził Antoniego, tenże Antoni z Ewą *Koźmińską* miał synów kilku, i córek trzy. Z tychże synów Felicyan spłodził dwie córki, jedną za Zaleskim, drugą za Izdebskim. Brat tegoż Tomasz Russyan syn Antoniego, przeniósł się w województwo Sieradzkie, gdzie dóbr *Poborza* w ziemi Gostyńskiej, a *Ligotowa* w województwie Sieradzkim powiecie Radomskim dziedzic, wszedł w śluby małżeńskie z Anną *Glinczanką*, Alexandra Glinki i Joanny *Kamińskiej* małżonków córką, z którą zostawił potomstwo, córkę jedną Maryannę, Xawerego Dąbskiego żonę, i syna Jacka. — Jacek Russyan ożeniony z Maryanną *Wieszczyczką*, Jacka Wieszczyczego herbu *Grzymala* i Małgorzaty *Mikulskiej* małżonków córką, z tą spłodził córkę Franciszkę. — *Heraldyka Wielądka*.

RUSTEJKO HERBU TRĄBY 4to.

Dwie trąby myśliwe czarne na tarczy być powinny, tak ułożone, że do siebie barkami obrocone, a na dół obie grubszemi końcami złożone, między niemi we środku miecz goły,

końcem na dół prosto, rękojeścią do góry; tak go opisują *Okol. tom. 3. fol. 234. Kojal. in MS.* który przydaje, że na hełmie trzy pióra strusie być powinny. Z tej okazji ten herb nabyty. Sługa jeden, razem się z swym Panem w niewolą do Moskwy dostał; gdy potem sługę na wolność puszczono, Pana przytrzymawszy, ten z miłości ku Panu, nieodstępując od niego, zarobionym między Moskwą codziennym groszem, żywił go i karmił, w noey zaś, mieczem swoim, taką w nurowanej wieży dziurę wykował, że z niej wyprowadziwszy więźnia, sam z nim szczęśliwie do ojezyny powrócił, za którą swoją uczynność, tym był herbem regalizowany. Pieczętują się w nim Rustejkowie w księztwie Zmudzkiem, z których N. pisarzem był ziemskim Zmudzkiem, syn po nim został Kasper. Jan 1621.

Ruszel herbu Lis, w Przemyskiej ziemi. Z tych Michał Ruszel, marszałek dworu wojewody kijowskiego. Seweryn brat jego zginął w niewoli u Turków: Marcin trzeci brat w zakonie Kaznodziejskim. Stanisław ezwartý, miał za sobą Magdalenę Strusownę herbu Roreczak, z tej był syn Józef i córki dwie: Anna Mniszka, i Katarzyna Wierzchowska. Siostra tych czterech braci była za Chanowskim. Stryj zaś rozumem Paweł Ruszel Dominikan, Ś. teologii doktor, wydał do druku, 1mo. *Skarb nigdy nie przebrany, krzyż Pański, z Doktorów ŚŚ. i historyków, na trzy Księgi rozłożony, in 4to 1655. w Lublinie.* 2do. *Tryumf na dzień Ś. Jacka, kazaniem ogłoszony, in 4to w Wilnie 1641.* N. miał za sobą Barbarę Roguską.

Ruszkowski herbu Pobog, w Rujawskim województwie, piszą się z Rokszyce, znać że jedneje dzielnicy z Rokszyckimi. Z tych N. miecznik Sieradzki, kościół OO. Bernardynom w Złoczewie i klasztor fundował: były to dobra jego

dziedziczne. Jan Ruszkowski kasztelan Przemęcki, 1607. podpisał dekret królewski przeciw Rokoszanom. Mikołaj kanonik Warmiński i oflicyal 1617. a potem opat Paradyjski i kustosz Warmiński, pewną sprawę utrzymując, wielkim kosztem do Rzymu, już w podeszłym wieku, zajechał, kędy życie stargał w roku 1651. Jan opat Paradyjski, którego szczodrobliwosć na kościół Zdziszewski, wspomina książka *Magnalia Deiparæ*, dał tam do obrazu matki Boskiej lichtarze srebrne, nalewkę z miednicą i relikwie znaczne Świętych Pańskich. Jędrzej chorąży Inowrocławski, i poseł na sejm 1627. ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Constit. fol. 5.* i 1623. i 1633. i 1635. potem kasztelan Inowrocławski 1648. pod czas powietrza w Raliszu 1605. niektórych professorów naszych, z tego miasta, do miasteczka Zlaczewa sprowadził, gdy tak ich, jako i dyseypulów onych, szczodrobliwie podejmował. Wojciech podstoli Brzeski Rujawski 1676. *Constit. fol. 47.* syn jego Alexander 1697. *Constit. fol. 23.* Dorota, Macieja Lipskiego herbu Łada, małżonka. Kazimierz kanonik Krakowski 1695. Władysław kononik Lwowski 1694. N. kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny 1717. Jędrzej miał za sobą Burzyńską kasztelankę Ronarską, z której dwie córki, Jadwiga za Alexandra, Teresa za Seweryna, Czyżewskich, braci rodzonych, wydane. Tadeusz podstoli Brzeski Rujawski, deputat na trybunał koronny 1738. N. była za Stanisławem Ruckim.

Rutkowski herbu Pobog, w Prusiech i w Krakowskiem. Jan na Goszczyźnie Goszczyński, w Prasnyskim powiecie, z Anną Rzezyką herbu Trzaska, miał synów trzech: Wojciecha, Jana i Ambrożego, ei sprzykrzywszy sobie wojenne od Krzyżaków inkursye, ojczyznę swoją Goszczyznę sprzedali, a szukając sobie spokojniejszego miejsca, kupili od Niemierów w Prusiech Rutkowiec 1526. przy granicy Polskiej, w powiecie Działdowskim, z kąd potem Rutkowskimi nazwani byli: świadkiem tego jest list Mikołaja Rosobuckiego, kasztelana Sierpskiego, do Albrychta książęcia Pruskiego dany, w którym tak mówi: *Commendo Illustritati Vestrae Generosos, Albertum, Joannem et Ambrosium Goszczyńskich, quorum Praedecessores processerunt ex Genealogia ab antiquis armis Pobog, ex Districtu Raciązensi in districtum Prasnicensem, et nunc sunt Vasalli Illustritatis Vestrae, vocanturque Rutkowscy, qui sunt affines, consanguinei et Patru mei ex utroque Parente, de armis Pobog.* Toż im, do tegoż książęcia, zalecenie dawali, Jędrzej, Abraham, Tomasz i Stanisław Rzezycey, wujowie, Wojciech, Jędrzej i Stanisław Goszczyński, stryjowie rodzeni 1541. które *per oblatam* podano do Grodu Działdowskiego. Z tych tedy trzech

braci z Goszczyna Rutkowskich, od Wojeiecha był Jędrzej, ten z Anną Nicką spłodził Szczesnego, ten z Zmijewską Jana *sterilem*, i Szczesnego, ten *Imo voto* z Sulewską córki dwie, *2do voto* z Zboińską Stanisława, którego synowie dwaj, pierwszy Stanisław pisarz grodzki Bobrownicki, którego synowie, Przeclaw i Jakób. Drugi Tomasz pisarz ziemski Dobrzyński r. 1674. tego syn z Zofji Grochowalskiej, Wojeiech, wojski terażniejszy Dobrzyński, złączył się był dożywotnie z Teresą Ritnowską chorążanką Michałowską: córki tegoż Tomasza pisarza, Katarzyna Mazowiecka, Maryanna Rościszewska, Teresa Balińska i Konstancya Rętwińska. Od tegoż Wojeiecha z Goszczyna Rutkowskiego był potomek Marcin, od tego Walentyn, od tego Razimierz wojski Dobrzyński, który z Rempską podkomorzanką Plocką zostawił syna. Drugi brat Jędrzej został Jezuitą. Od Ambrożego z Goszczyna Rutkowskiego, brata rodzzonego Wojeiecha (bo trzeci Jan *sterilis* żył) poszedł Jan, który z Nachtrabianką herbu Gozdawa, miał syna Melchiora, ten z Junosicówną herbu Junosza, spłodził Jana, ten z Worańską herbu Jasińczyk, miał siedm córek i dwóch synów, to jest, Stefana, od którego z Strzębskiej tylko córka została Paprocka, i Jakóba dziedzica na Rutkowicach, temu Chelstowska herbu Radwan, powiła córkę Annę, pierwszym związkiem Baranowską, drugim Żółtowską, i synów dwóch: Ludwika i Jana podstolego Dobrzyńskiego, deputatem był na trybunał koronny z Malborskiego 1712. posłem na sejmy. Po Chelstowskiej pojął Krajewską, siostrę Krajewskiego herbu Jasińczyk regenta koronnego, z tej córki dwie były, Jadwiga Kalkszteinowa, i Zofia Pięczyńska, i synowie, Stanisław, Franciszek, Felicjan, Józef i Razimierz, cztery pierwsi *steriles*. Razimierz, to na dworach pańskich, to w obozie na sławę robiąc, w Krakowskiem osiadł, złączył się dożywotnie najprzód z Michalską, z tej córek jest dwie: Franciszka zakonnica w Krakowie u Ś. Jędrzeja, i Maryanna Stefana Świnarskiego małżonka. Potem z Lupińską, z której synowie Paweł i Felicjan, *3tio voto* z Rowalską herbu Abdank, z tej syn Stanisław. Są jeszcze Rutkowscy de Rutki, w ziemi Ciecchanowskiej: którzy się Jeleniem pieczętują.

Ruwski herbu Prus Imo. Stanisław Ruwski podstoli Braclawski, fundator OO. Dominikanów obserwantów pod Gniewoszowem w Sandomierkiem województwie, koło r. 1660.

Rybczewski herbu Bończa, w Lubelskiem województwie gniazdo tej familji wieś Rybezowice, nie daleko Pilaszkowice, ja jednak na liście Króla Jagiella, danym miastu Lubelskiemu, czytam Jana z Niedrzwicy Rybczewskiego. Katarzyna

Rybczewska Stanisława Rudnickiego małżonka. Wojciech żył i umarł w zakonie naszym 1694. Józef 1733.

Rybiński herbu Korzbog, w Wielkiej-Polszcze. Maciej Rybiński, ale heretyk, wydał *Psalmi Dawidowe wierszem Polskim*, 1616. w Gdańsku.

Rybiński herbu Radwan, w Mazowszu i na Rusi. *Biel. f.* 423. wspomina Gotarda Rybińskiego, kasztelana Sochaczewskiego. Maciej lowczy Chelmski, miał za sobą Annę Grochowską kasztelanę Lwowską, z tej synowie, Józef, Stanisław, Marcin, i córki, Krystyna Kurdwanowska, Barbara Dedyńska, Alexandra, Teresa, Domicella, Rozalia, Helena. Marcina chorążego Łomżyńskiego żona, Joanna Drohojewska, starościanka Miedzialska. N. starosta Czerniechowski, miał za sobą Daniłowiczównę wojewodzanę Podolską. Piotr, najprzód podsedek potem sędzia ziemski Żmudzki w Żmudzi. Stanisław i Adam w ziemi Nurskiej, Alexander i Jan w ziemi Warszawskiej. Jan z Rybna Rybiński, sekretarz królewski, w województwie Belzkiem 1674. Eufrozyna była za Władysławem Grąbzewskim. Barbara za Kazimierzem Łabęckim starostą Kiszyńskim.

Dom ten w księstwie Mazowieckiem i w województwie Sieradzkim, z których Stanisław Rybiński pisarz grodzki Buski syn Jakóba Rybińskiego, dóbr *Rybna, Gędory* id. dziedzica, wraz z rodzonym bratem swoim Pawłem dział między sobą czyniący, który w aktach kamienieckich w Mazowszu w ziemi Nurskiej 1605. *Sabbatho ipso die et festo Circumcisionis Christi Domini* zapisany. Paweł Rybiński z katarzyną *Lochowską* miał synów dwóch: *Wawrzeńca*, od którego z *Teresą Sarbiewską* było potomstwo, i *Wojciecha* bezpotomnie zmarłego. Stanisław pierwszy syn *Jakóba* z *Krystyną Zochowską* spłodził córkę jedną *Eufemią*, Stanisława *Gorskiego* żonę, mającego possessyą w ziemi Wyszogrodzkiej, z których potomstwo, i synów dwóch: *Wojciecha Rybińskiego* od którego successorowie w księstwie Mazowieckiem, i *Jana*, który z *Zołą Suchodolską* spłodził syna *Wawrzeńca*, ten z *Maryanną Rzepecką* małżonką osiadł w powiecie Piotrkowskim, jako potwierdza rezygnacya 1750. r. *feria quinta post Dominicam Conductus Paschae* w grodzie Piotrkowskim ur. *Mikołaj Gawlik Rzepecki* niegdy *Jakóba* synu, ur. *Wawrzeńcowi* Rybińskiemu niegdy *Jana* synowi, i *Maryannie* z *Rzepeckich* małżonkom częć wsi w *Rzepakach* rezygnuje. Tenże *Wawrzeńce* Rybiński spłodził synów dwóch: *X. Filipa* *Jakóba* kanonika i surrogatora *Łowickiego*, i *Grzegorza* *Józefa*, który z *Kunegundą Strumillówną* zostawił córek trzy: *Elżbietę* *Bartłomeja Rzepeckiego* małżonkę. *Józefę* i *katarzynę* panny. Syna jednego *Jana Rybińskiego*, który wszedł w śluby małżeńskie z *Rozalią Szymankiewiczówną*. — *Wielądek*.

Rybiński herbu Wydra, w Prusiech. Tego był herbu *Jakób* Rybiński wojewoda Chelmiński, w roku 1697. posłował z Pomorskiego na sejm. Marszałkował w trybunale Radom-

skim raz 1722. drugi raz 1724. w trybunale koronnym 1725. pod czas której funkeyi żyć przestał pogrzebiony w Lublinie u OO. Dominikanów, miał za sobą 1mo voto Lubomirską, kasztelanę Krakowską i hetmanownę, z której się córka została, 2do voto Potoeką herbu Śreniawa, podczaszanę Krakowską, wdowę po Belhacckim, kasztelanem Bieckim, ale i z tej tylko córka była. Jan general artyleryi koronnej.

Do tego herbu podobno należą: Kazimierz Rybiński w r. 1778. podczaszy Brzesko-kujawski. — Marcelli wojski Bydgoski. — Marcelli w r. 1788. cześnik Przedeki. — Jacek Rybiński opat Oliwski, mąż wielkich przymiotów i roztropności, klasztor ten i kościół wraz z rezydencyą opatów wspaniale odnowił. — Brat jego rodzony Łukasz podkomorzy Kujowski roku 1778. z *kościuszkowej* zostawuje trzech synów. Z tych najstarszy Józef, od Antoniego Ostrowskiego koadjutorem biskupstwa kujawskiego uczyniony, objął tę katedrę w r. 1777. — W r. 1788. Kazimierz Rybiński kasztelan Kruświcki. — Są także Rybińscy i w Litwie, z tych Antoni w r. 1778. koniuszy Trocki. — *Przypisy Krasickiego.*

Rybski herbu Grzymała, w ziemi Gostyńskiej. Z tych N. Rybski podstoli Gostyński Piotr z Piątnowa, poborca w tejże ziemi z sejmu 1596. naznaczony. *Constit. fol. 682.* Jędrzej w zakonie naszym, rządził akademią Wileńską 1678. drugi raz 1691. proboszczem był Wileńskim 1698.

Ryby w tych herbach znajdziesz: Głaubicz, Hołobok, Korzbok, Luzyański, Wadwicz, Weselini.

Rychalski. Wojciech Rychalski miał za sobą Maryannę Wilczopolską. Michał Rychalski, penitencyarz w katedrze Kujawskiej, wydał do druku, 1mo. *Mundus Marianus Immundorum, sive nova industria, ex obviis variis et occasionibus, velut signis memorialibus, vel admonitionibus, ad brevem, de Advocata unica peccatorum, de Maria Virgine, cogitationem ac venerationem, assurgendi, Posnan. 1684. in 12.* 2do. *Mundus Crucifixus, sive scintillae Divini amoris, per jugem memoriam Passionis Dominicae, ex qualibet re occurrente, et occasione accensae, in 4to Posnan. 1681. 3tio. Ignis Altaris, sive, Sacerdotis ad Missae Sacrificium ignita suspiria, in 8. 1680. Posnan. 4to. Flosculi Theologici Ordinandorum Approbandorum Parochorum, idest, appendix de formandis Concionibus, Exorcismis Benedictionibus, in 12. Torunii 1689. 5to. Quadriga Sacerdotum ad coelum, sive praedestinatio Sacerdotum, per quatuor Novissima jugiter expensa, Cracov. 1705. Vilnae 1707.* Kazimierz pisarz skarbowy Litewski, dobrodziej kościoła naszego Grodzieńskiego.

Rycharski herbu Dołęga, w Płockiem województwie.

Rychlicki. Jędrzej z Uniejowa Rychlicki, biskup Enneński, sufragan i archidyakon Poznański, kanclerz Warszawski, umarł 1636. nagrobek jego z Poznańskiej katedry wypisał *Starowol. in Monum.* jest w druku jego książka, pod tytułem: *Divus Paulus Apostolus et Judas Iscariotes, in Theologicam disputationem adducti, in 4.* 1591. Alexander w księztwie Litewskim 1700. Jędrzej w Lubelskiem, miał za sobą Annę Brzeską.

Rychłowski herbu Jastrzębiec, w Sieradzkiem i Łęczyckiem województwach, i na Podolu. Franciszek Rychłowski zakonu Ś. Franciszka ściślejszej obserwy i reformy: trzy razy prowincyalem rządził Polską prowincyą, wzór osobliwszej zakonności; w drodze utrudzony pieszym wizytowaniem swoich klasztorów, idąc do konwentu Lwowskiego, pod miasteczkiem Magierowem, przy Bożej męce, w dzień Ś. Benedykta, kazawszy Socyzuszowi swemu powtórzyć owę Antyfonę, *Euge serve bone et fidelis, intra in gaudium Domini tui.* poszedł do Pana po zapłatę prac swoich. Są w druku jego *Kazania dwójakie na Niedziele całego roku, 1672. in fol. Cracov.*

Rychłowski herbu Nałęcz, w Sieradzkiem województwie. Sebastyan Rychłowski, skarbnik Sieradzki, wspomina go *Konstytucya 1589. fol. 524.* Adam w roku 1605. fundował w Bydgoszezy, przy kościele farnym, kaplicę Ś. Jana ewangelisty, i sowiec nadal, widzieć tam herb jego Nałęcz zawiazany: mąż pobożny, co tydzień do sakramentów świętych uęszczał; paskiem żelaznym i dyscypliną trapił ciało, w tych i w innych dobrych uczynkach, śmierć go zastała w r. 1617. z żoną swoją Jadwigą Regulską, dwie części, we wsi Gogolinka nazwanej, kollegio naszemu Bydgoskiemu zapisawszy, i Kamieniec swoje w Bydgoszezy; żadnego alhowiem potomstwa nie zostawił. N. starosta Sławkowski u Szyszkowskiego biskupa Krakowskiego, którego krewną miał za sobą. Sebastyan Jędrzej 1674. Stanisław najprzód sędzia grodzki Piotrkowski, i deputat na trybunał koronny 1712. potem chorąży Sieradzki i vice-marszałek tegoż trybunału koronnego. Rychłowski Razimierz, najpierwej zda mi się także chorąży Sieradzki, a temi czasy kasztelan Rozpierski, w różnych funkcyach tej ojezynie zasłużony, którą i własnymi piersiami w różnych okazjach godny kawaler zaslaniał, i zbawienną radą wspierał; z pierwszej żony zostawuje córkę jedną i synów dwóch, Antoniego, i Karola, który tymi dniami w zakonie naszym, teologii w Rzymie slucha. Z drugiej żony Barbary Koźmińskiej herbu Poraj, kasztelanki Rogozińskiej, siostry rodzonej Macieja wojewody Kaliskiego, i Ignacego starosty Wschowskiego, zostawuje

potomstwo, z których Maciej także w zakonie naszym żyje. Z tego domu ks. Rychłowski Soc. Jesu umarł 1735.

Do tych zdaje się należą: Franciszek Rychłowski kasztelan Spicimirski zmarły r. 1764. — Stanisław także kasztelan Spicimirski zmarły roku 1780. — Ignacy chorąży Piotrkowski. — Józef miecznik Piotrkowski. — N. brat Stanisława kasztelana w zakonie Jezuitów w r. 1776. był rektorem kollegium Grudziądzkiego. — *Krasicki*.

Rychłowski herbu Samson, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech Rychłowski skarbnik Czerski, deputat z Sieradzkiego na trybunał koronny 1724.

Rychnowski. N. Rychnowska Hieronima Bystrama w Prusiech małżonka.

Ryczgorski herbu Sulima, w księztwie Litewskim. Jan Sawiez Ryczgorski, Bartłomiej i Marcin z Strawińskiej urodzeni.

Ryeczycki herbu Trzaska, w województwie Mazowieckiem. Tomasz i Stanisław Ryeczyccy bracia rodzeni 1526. r. siostra ich Anna, była za Janem Goszczyńskim, czyli raezej Rutkowskim. N. za Grzegorzem Mokosiejem Deuisko, sędzią ziemskim Krzemienieckim.

Rydzewski, w ziemi Wizkiej. Olbrycht Rydzewski 1674. N. miał za sobą Annę Zulińską.

Wojciech Rydzewski w r. 1778. podstoli Wizki. — *Krasicki*.

Rydzzyński herbu Wierzbna, w Wielkiej-Polszcze, takim go jednak kształtem noszą, jakom widział na domowej ich pieczęci: tarcza herbu, koloru niebieskiego, linią w szersz przedzielona, nad nią powinny być trzy lilie, jedna podle drugiej rzędem ułożone, pod linią trzy także lilie, ale jedna z nich średnia, trochę na dół nachylona, wszystkie białe; nad koroną bez helmu, Kolos strzałą przeszyty, od lewej strony tarczy, na prawą. Z Czech i Szląska ten herb do Polski wniesiony, gdy się albowiem Szląsk oderwał od Polski, któryś z hrabiów z Wierzbny, w Wielkiej-Polszcze gnieździć się począł kolo roku 1400. co poznać z nagrobku w kościele katedralnym Poznańskim, przed kaplicą Rydzzyńskich położonym, który wypisał *Starowol. in Monum.* w te słowa: *Hic quiescunt in Domino, sepulti duo fratres germani, Stanislaus et Andreas, ut virtute ad religione Catholica, ita Avis Atavisque clarissimi, quorum Pater fuit Albertus Rydzzyński, Comes de Wirbna, qui in Podolia multis annis dimicans cum Tataris, ab eis captus, proque Patriae libertate, barbaram expertus est servitutem. Patruus vero, Joannes Rydzzyński, Ecclesiae hujus Cathedralis Scholasticus fuit; pro salute animae suae anniversarium perpetuum fundavit, Sacerdotali dignitate et moribus, Atavi sui dignitatem exprimens, Joannis Castel-*

*loui Mederecensis et Capitanei Uschovensis, ejus prisca pietas in amplificandu Dei gloria, templis exaedificandis, singularis enituit. Templum Rydzyńense cum Oratoriis, Czerninensi, Dąbecensi, Pawłowicensi, Chłodensi, et Kuczkowiensi, in possessionibus suis haereditariis, a fundamentis erexit, suisque opibus locupletavit: hoc etiam Sacellum, ad Dei Omnipotentis Sanctorumque gloriam, fundavit, in eoque sibi posterisque suis sepulchrum designavit; Arcem Rydzyńensem erexit, ubi ex hac vita ad immortalem migrans, ibidem, in Ecclesia Rydzyńskiej S. Stanisłai, sepultus est. Cujus Pater, domicilium de regno Bohemiae, in Regnum hoc Poloniae, circa annum 1400. transtulit. Gabriel et Albertus, Majoribus suis et Fratribus germanis, qui non exactis 36 annis, ex his miseris erepti, et Jesu Christi gratia, ad vere beatam vitam sunt vocati, hoc monumentum posuerunt. Stanislaus secutus est Andream post duos fere annos 1503. Oretur pro eis. Gabriel z Wierzbna Rydzyński, spłodził syna Łukasza, temu Rokosowska, podskarbiego koronnego i dziedzica na Szamotułach córka, powiła syna Gabryela, tego z Anny z Więcborga Zebrzydowskiej, wojewodzanki Kaliskiej, syn był Gabryel, od którego z Jadwigi Łatańskiej z Łabiszyna, był syn Łukasz cześnik Kaliski, ten pojawiający w małżeństwo Maryannę z Mącznik Mączyńską, podkomorzankę Wieluńską, spłodził trzy córki, z tych jedna Zofia, dostała się w małżeńską ligę Malczewskiemu, druga Dorota, Adamowi Gostyńskiemu, trzecia zakonnica Dominikanka, i synów tych: 1. Karola cześnika Kaliskiego, surrogata Poznańskiego, posłował na sejm koronacyi Augusta II. zkład był deputowany do pisania konstytucyi, *Constit.* 1697. f. 11. miał za sobą Chojeńską, z niej syn Józef młodo umarł, i córki dwie, z tych Teresa, była za Grudzińskim dziedzicem na Chodzieżu, *2do voto* za księżęciem Woronieckim chorążym Wołyńskim, starostą Średzkim. Apollinara, najprzód Ulatowska, a potem Niemojewska, kasztelanowa. Tenże Karol stan sobie duchowny obrawszy, archidyakonem był Poznańskim, kanonikiem Gnieźnieńskim, proboszczem Kościańskim, a potem opatem Przemęckim. 2. Jana, archidyakona Szremskiego, kanonika Gnieźnieńskiego, proboszcza Wschowskiego, deputatem był na trybunał koronny 1694. *) 3. Stefana Soc. Jesu, umarł młodo w Kaliszu 1687. 4. Stanisława, łowczego Wschow-*

*) *Wielądek* utrzymuje że ten Jan nie był archidyakonem, ale że od niego idzie Wojciech stolnik Poznański, od Wojciecha Franciszek dziedzic *Podlesia*, i Teresa za Jakóbem Radońskim podkomorzym Gnieźnieńskim. — *P. W.*

skiego, żona jego pierwsza Korycińska, z niej synowie pomarli, druga Kwilecka, z tej zostały się dwie tylko córki, jedna z nich Antoniemu Mycielskiemu kasztelanowi Sieradzkiemu, druga Łochoekiemu kasztelanowi, zaślubione. 5. Wojeiecha kasztelana Łędzkiego, a przedtem cześnika Kaliskiego, ten z młodych lat swoich, to w Francuzkiem wojsku, to w Polskiem, sławy szukał, posłował potem z Poznańskiego na walny sejm, złączył się był dożywotnie, najprzód z Jadwigą Manieką, z której syn się został Jan, dziedzic na Pniewach. Drugim związkiem z Anną Proską, pozostałą wdową po Franciszku Opalińskim, z tej syn Konstantyn, i córki, Teresa, Józefa i Elżbieta. Krom tych, ci jeszcze kwitnęli. Jan Rydzyński, o którym *Biel.* pisze *fol.* 403. że pod Chojnicami w roku 1454. mężnie się potykając, na placu poległ, wprzód jednak książęcia Zegańskiego, wodza wojsk nieprzyjacielskich, trupem położył. N. Rydzyńska, Jana Tomickiego kasztelanica Gnieźnieńskiego małżonka, koło roku 1574. *Okol. tom. 2. fol.* 171. Jędrzej podpisał elekeyą Władysława IV. z Poznańskiego. Marcin podsędek ziemski Wsehowski, 1638. komissarz do pogranicznych od Szląska kłótni. *Constitut. fol.* 20. Jan i Mikołaj bracia rodzeni temi czasy. Mikołaj dziedzic na Wężykach, ma za sobą Zofią Grudzińską.

Andrzej Rydzyński dziedzic *Wyrzyska*, spłodził syna Władysława, od tego Jan z Barbarą *Brudzewską* zostawił Mikołaja Rydzyńskiego ten z Zofią *Grudzińską* córką Zygmunta Grudzińskiego starosty Bolewskiego, miał potomstwo, córek dwie, Weronika za Ignacym Wiesiołowskim, w *Palukach* pod Keynią i *Dobieszowie*, z której Xawery Wiesiołowski ożeniony z Józefą *Bielicką* mający potomstwo. Drugą Teresę, ta za Piotrem Bronikowskim, z tych synowie Karol i Mikołaj Bronikowscy, córka Xawera za Binkowskim: synów Mikołaja Rydzyńskiego z Zofji *Grudzińskiej* było trzech, pierwszy Karol ten miał za sobą Justynę *Ulatowską*, dobra *Wyrzyska* przedawszy, kupił *Niczuchowo*, umarł bezpotomnie. Drugi Xawery Rydzyński, ten sobie obral stan dnehowny, w którym podług obowiązku swego przykładnie żyjąc, dopełniał powinności dobrego obywatela, będąc w r. 1779. prezydentem trybunału koronnego, został kustosem Gnieźnieńskim, opatem Pełińskim, suffraganem Poznańskim, potem w roku 1796. biskupem Chelmińskim, orderów orła czerwonego i Ś. Stanisława kawaler. Trzeci syn Mikołaja, Stanisław Rydzyński, ten z Barbarą *Gostomską*, spłodził syna Mateusza. — *Heraldyka Wielądka.*

Rykaczewski. N. Rykaczewski miał za sobą Teofilę Kurdwanowską, z której córka Sulimirska i Rudnicka. Zacharyasz podezaszy Wizki 1700.

Rykalski herbu Doliwa, w Czerskiej ziemi. Kasper Rykalski podstarości Czerski, z sejmu 1629. poborea, *Const. fol.* 21. a w roku 1638. naznaczony do rewizyi ksiąg ziem-

skich i grodzkich Czerskich. *Constit. fol. 52.* Jędrzej z Rykał Rykałski 1692. r. z matki Łochowskiej urodzony, stryj jego dobra Rykały, od których imienia tego nabyli, przedał Rudzkiemu.

Rykowski herbu Doliwa, w ziemi Radomskiej. Piotra Rykowskiego, syn Jan, spłodził Szczesnego i Stanisława, jako świadczy dział dóbr ojezystych, między nimi uzezyniony, w księgach Radomskich, w roku 1554. Z tych Stanisław spłodził Filipa, który bratu swemu rodzonemu Janowi, dóbr swoich tak ojezystych jako i macierzystych dziedzictwem ustąpiwszy, w roku 1597. tamże w Radomiu, sam rycerskiej sławy szukając, w Ruskie się kraje przeniósł, gdzie pod Jaworowem dóbr nabycwszy, fortuną się swoją z Bogiem dzieląc, już był na przedmieściu Jaworowskiem umyślił konwent OO. Dominikanom zacząć, kwoli ezemu, plac im i grunt był opatrzył, ale gdy Piotr Milewski tamże w samym mieście, tymże ojcem klasztor fundował, on swoim nakładem kościół im wymurował. *Okol. Russ. Flor. fol. 52. i 91.* pod tytułem Ś. Mikołaja, w roku 1619. miał za sobą Krasuską Elżbietę, z której syn Wacław mąż rycerski. N. miał za sobą Annę, córkę Walentego Jana Kalinowskiego cześnika Halickiego. N. była za Janem Cetyssem. Jan Rykowski, rozumiem że brat wspomnionego Filipa, i Floryana, Owadowskich kolligat, windykowawszy z rąk heretyckich Goryn miasteczko, kościół tameczny od lat czterdziestu od kalwińskiej sekty sprofanowany, katolickimi kapłanami osadził, i na nowo ozdobił 1615. *Cichoc. Alloq. Osecen. lib. 2. c. 13.* Alexander pod usarską chorągwią na Turków pod Wiedniem nacierając, z działa postrzelony, za protekęją Matki Boskiej śmierci uszedł.

Rykowski herbu Leliwa, w Wielkiej-Polszeze. Mikołaj z Ryków archidyakon Gnieźnieński 1420. wspomina go *Synod w Kaliszu złożony.*

Rykrski herbu Topor. Piotr Rykrski w okazji z Krzyżakami pod Koronowem sławny w roku 1410. *Biel. fol. 307.*

Rylski herbu Ostoja w Rawskim, Krakowskim województwach, i indziej. Gniazdo tego domu Rylsko, dwie mile od Rawy. Rylski dworzanin Króla Augusta I. *Górnicki Dworzanin fol. 184.* Felix w prawie duchownem doktor, kantor w katedrze Rujawskiej, zszedł z tego świata w roku 1565. nagrobek jego w Włocławiu. Samuela podkomorzego koronnego, dobroczynnego na konwent Warszawski OO. Karmelitów bosych, sławi *Elise. a S. Maria, Lyric. lib. 3. od. 4.* był oraz starostą Rabsztyńskim za Władysława IV. Stanisław w Krakowskim ożeniwszy się osiadł, spłodził syna i córkę Zofią Pilatową Ujejską. Franciszek wielkorządca Krakowski, sta-

rosta Ramionacki, Zygmuntowi III. Królowi miły, z światem się rozstał w roku 1603. nagrodek mu marmurowy syn Jan wystawił na zamku w Krakowie u S. Michala, złączył się był dożywotnie z Katarzyną z Mstyczowa Plazianką, Jana starosty Lubaczowskiego, i drugich braci jego, rodzoną siostrą, z tej córka się dostała Stanisławowi Zelińskiemu staroście Steżyckiemu, i synów trzech: Jan, Franciszek, Władysław. Z tych Jan dworzanie królewski, burgrabia Krakowski. Piotr najprzód pisarz a potem sędzia ziemski Rawski, w roku 1662. wspomina o nim *Konstytucya fol. 25.* że pod wojnę Szwedzką, rotmistrzem województwa Rawskiego obrany, mężnie z niem obstawał przeciw nieprzyjacielowi. Marcyan dworzanie Władysława IV. Szymon z Katarzyny Chruszczowskiej, spłodził Stanisława, temu Zofia Jaskowska herbu Kościesza zrodziła dwóch synów, Wojciecha wojskiego Żytomierskiego, pisarza grodzkiego Rujowskiego, poborę 1643. *Constit. fol. 6.* z sejmu zaś 1647. komissarzem był, na opatrzenie fundacyi Karmelitom w Bohusławiu, żona jego Zofia Grodecka podsejdkowna Podolska, Stanisława herbu Sarykoń córka; i Stanisława pisarza grodzkiego Żytomierskiego, tego żona Lipłańska. Ludwik syn jego. Władysław 1640. *Melanius.* Krzysztof komissarz z sejmu 1670. do miasta Krosna. *Constitut. fol. 24.* Benjamin z Czarneckim w Danji na Szwedów wojownik. *Constit. fol. 32.* Piotr kanonik Rujawski, Lubelski i Wolborski proboszcz 1676. *Constit. fol. 10.* kollegium naszego Winnickiego benefaktor. Jan brat jego, pleban w Ostrowie pod Lublinem 1691. Adam i Mikołaj w Rawkiem 1674. N. miał za sobą Zofią Krupczankę, wdowę po Alemanum i Rzeszowskim. N. Wawrzeńca Rozarskiego; N. Franciszka Krasińskiego sędziego Ciechanowskiego, małżonki. Anna za Maciejem Alexandrem Tarnowskim Roliczem, łowczym Łęczyskim, Róża za synem tegoż Alexandra, Michałem Stanisławem kasztelanem Sieradzkim, Michał cześnik Łęczyski, rotmistrz królewski pod Chocimem, a potem kasztelan Gostyński, z sejmu 1685. deputat na trybunał Radomski. *Constit. fol. 4.* Antoni 1697. Różnemi przydomkami dla dyfferencyi ich zowią, Wilkowie, Smigowie, Mościcowie, Januszkowicowie. N. komornik pojął. Maryannę Rejownę, starościankę Libuską, Jerzy Eleonorę Łowicką, z której ma potomstwo, Krzysztofa, Stefana, Jakóba, i córki. Łukasza Ryłskiego córka, była za Michałem Suchodolskim.

Ryło herbu Wieniawa, w księztwie Litewskim. Gabryel Ryło sędzia grodzki Braclawski: piszą się oraz Narkiewiczami, snać że jedneje z nimi dzielnicy. Mikołaj w powiecie Lidzkim 1674. Adam cześnik Lidzki 1700. patrz Narkiewicz.

W r. 1769. Maxymilian Ryło władyka Chełmski, postąpił w r. 1779. na Przemyskie. — Andrzej horodniczy powiatu Lidzkiego. — *Iwasicki*.

Rymiński herbu Pobog, w Wileńskim województwie i w księstwie Żmudzkiem, tak pisze z *Paprockiego* i *Okolskiego*, *Rojatowicz in MS.* alem ja tych Rymińskich co są w Litwie, widział herb Słepowron. N. starosta Kiernowski. N. Rymiński proboszcz katedralny Żmudzki. Jerzy wojski Lucki, 1604. r. sprzedał Noworadzieyce księżciu Alexandrowi Ostrogskiemu. Maryanna starościanka Kiernowska, była za Rafalem Skorulskim marszałkiem Kowieńskim.

Rymkiewicz, w księstwie Żmudzkiem. Jan Rymkiewicz 1621. Michał 1700. Mareyan Bogusław cywun Berżański 1674. w Wileńskim.

Rymsza herbu Gozdawa, w księstwie Żmudzkiem i w powiecie Oszmiańskim. Wincenty Rymsza w Nowogrodzkim 1674. Wojciech w Żmudzi 1621. N. skarbnik Mozyński, miał za sobą Cedrowską, z której zostało się sześciu synów. Władysław, Alexander, Antoni, Józef 1700. Tu podobno należy Stanisław Wilejko Rymaszewicz strażnik Wileński 1700.

Rymwid herbu Lis, ale z tą odmianą, że tylko jeden krzyż na strzale kładą: w księstwie Żmudzkiem i w powiecie Upitskim kwitną. N. Rymwid Mickiewicz podstarości Żmudzki, synowie jego Paweł i Stanisław, zowią ich zaś Mickiewiczami od dóbr Mickiewicz. Eliasza i Stanisława wspomina popis księstwa Żmudzkiego 1621. Jan pisarz grodzki Upitski 1674. Eliasz Michał, najprzód podstarości grodzki Lidzki, potem podkomorzy, starosta Nowogrodzki i Łódzieski, posłował na różne sejmy, kędy na niego funkeye wielorakie ojczyzna składała, już deputatem na trybunał skarbowy Litewski, już komissarzem, *Constit.* 1678. *fol.* 3. *fol.* 15. kędy missyą dla naszyeh przy kościele Dziembrowskim, od niego i od żony jego fundowaną, approbują, był potem marszałkiem Lidzkim. N. miał za sobą Krystynę Gruzewską podkomorzankę Żmudzką. Jan podkomorzy Lidzki 1685.

Rynarzewski herbu Prawdzie, w Wielkiej-Polszeze. N. Rynarzewska Stanisława Koszutkiego pisarza grodzkiego Kaliskiego; N. Marcina Krzywosądzkiego małżonki. Kwitną jeszcze tamże i temi czasy.

Ryński herbu Grabie, pisze o nieli w swoim kazaniu *Kunciewicz* pod tytułem: *Dobry i pobożny Ziemianin*. N. Ryńska Przewoskiego małżonka. *MS. de Famil. Pruss.*

Ryński herbu Korczak, w Podolskiem województwie. Rynka z Sokolca, w r. 1401. kładzie się na przywileju Świdrygiella księżcia.

Rynwidowicz herbu *Grzymala*. — Jan wziął herb Grzymala na sejmie Horodelskim. *Const. Reg. Vol. I. f. 70.*

Rypiński herbu *Radwan*, patrz **Rpiński**, gdyż to jedenże dom. Jan i Mikołaj Rypińscy w Polockiem 1674. r. Jerzy w schizmie się narodziwszy, służąc u pana katolika, z nim do Częstochowy jechał, tam na samem prawie wejściu do kościoła, usłyszał od opętanego, którego na ten czas exorzycyzowano, głos taki. *Oto brat nasz, oto tam stoi, dopuście mi, abym w niego wstąpił.* Jerzy tem przestraszony, pilno eo usłyszał rozważając, najprzód do wiary się katolickiej nawrócił, potem chcąc doskonalej P. Bogu służyć, wprosił się do do zakonu Soc. Jesu, w którym dokonał pobożnie w Nieświeżu 1652. *Pamiętka Braci fol. 419.*

Rypp. Jerzy Rypp podkomorzy Parnawski, żona jego Maryanna Peplowska.

Ryś herb, patrz **Bąkowski**.

Rysiński herbu *Leszczyce*, w Łęczyckiem województwie. Piotra Rysińskiego jest w druku *Censura in Axiomata Joannis Hussi Haeretici, in 4to, Cracov. 1524.* Janusz Rysiński kasztelan Rowalski 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, syn jego Krzysztof, najprzód podkomorzy Brzeski Kujawski i starosta Nakielski, a w roku 1619. wojewoda Inowrocławski, posłował na różne sejmy, osobliwie 1607. z kąd był wysłany komissarzem do ukojenia Rokoszanow, *Constit. fol. 866.* a w roku 1613. do granic od Szląska, *Constit. fol. 24.* syn jego Kazimierz *Praesidens i Commissarius Ordinis Canonicorum de Paenitentia BB. Martyrum, Regulae S. Augustini, Vicarius Generalis* 1640. *P. Kojal. paneg.* Jan Rysiński kantor Warmiński. *Ara gratitud.* Jan kasztelan Kruświcki, r. 1643. deputat na trybunał koronny. *Janson. elogia.* Córka jego z Firlejowny Anna, weszła w kontrakty małżeńskie z Jędrzejem Potockim kasztelanem Krakowskim i hetmanem polnym koronnym: była to pani na domy Boskie szczodroliwa, osobliwie na kościół nasz Panny Maryi w Jarosławiu, kędy też po śmierci złożona: jam czytał, że kasztelan Kruświcki miał za sobą Ewę Plicheiankę podkomorzankę Rawską. Jacek poseł na konwokacyą 1648. Marcin 1670. *Constit. fol. 12.*

Ryszanowski. Ignacy Ryszanowski. Anna, Dejkiewicza małżonka 1702.

Ryszewski, w Wielkiej-Polszcze. N. Ryszewski żył koło roku 1723. ten zostawił syna Antoniego, i córkę jedną.

Ryszkowski herbu *Nowina*, w Łukowskiej ziemi i księstwie Litewskiem. Jędrzej Ryszkowski podwojewodzy Lubelski 1607. Paweł chorąży Łukowski, żona jego Trojanowska, braei miał rodzonych dwóch, jeden był (zda mi się Jan)

opatem Paradyjskim, drugi sędzią ziemskim Lubelskim, Jędrzej syn Pawła chorążego, pod pierwszą Chocimską rotmistrem był królewskim, gdzie do dziada pehnięto, miał za sobą Żulińską, którą Zółkiewska urodziła, a z niej syna Pawła i drugiego Stanisława. Z tych Paweł najprzód podczaszy Brześciański, rotmistrz królewski, poseł na różne sejmy, osobliwie 1661. z kąd naznaczony komissarzem do uznania poczynionych krzywd w Litwie, *Constit. fol. 11.* umarł kasztelanem Mściwławskim: *1mo voto* miał za sobą Zarankównę, z tej spłodził córkę Barbarę Oziębłowską, horodniczą Grodzieńską, i dwóch synów: Zygmunta męża rycerskiego, umarł bezżenny, i Antoniego, ten pojął był Jeziorkowską, którą Sienińska z Rakowa urodziła, atoli potomstwa z nią żadnego nie zostawił, ona zaś po zejściu jego, poszła za Mokranowskiego chorążego Rawskiego: *2do voto* Starzyńską (Chodorowska ją urodziła) z tej spłodził córkę, Beklewskiego sędziego Brześciańskiego małżonkę. *3tio voto* Helenę Niemierzycównę, Jerzego Niemierzycy podkomorzego Rujowskiego i starosty Owruckiego córkę, z tej był syn Michał podczaszy Łukowski, bywał posłem na różne sejmy, marszałkiem konfederacyi województwa Lubelskiego, deputatem na trybunał koronny, posłem do Króla Szwedzkiego i Cara Moskiewskiego, złączył się był dożywotnie z Barbarą Drzewicką wojewody Lubelskiego rodzoną siostrą, ta mu powiła cztery córki, Teresę i Urszulę Karmelitanki bose w Lublinie, Franciszkę zakonnice Ś. Klary, Annę Ś. Brygitty w Lublinie: piąta córka Helena wydana za Gabryela Szpilewskiego starostę Stejgwiłskiego; i syna Józefa, kustosa Łuckiego, proboszcza Brańskiego, deputatem zasiadał kilka razy na trybunał koronny: tenże Michał podczaszy, za kousem żony swojej, wstąpił do zakonu Soc. Jesu, gdzie kilka lat na służbie Boskiej przepędziwszy, odpoczął w panu w Krasnymstawie w r. 1729. *4to voto* miał za sobą Siemińską, *5to* Zofią Lubiszowską, *6to* Annę Dobroniską, ale z niemi *sterilis*.

Ryszkowski herbu Topor. Jan Ryszkowski archidyakon Wileński zszedł z tego świata w roku 1606. w Wilnie pogrzebiony z nagrobkiem. Barbara Razimierza Włodka małżonka. Marcin mąż rycerski, bijąc się z Tatarami za Lachowcami w roku 1690. wołał trupem paść na placu, aniżeli się w niewolę dostać, z kąd długo się im nie bez znacznej w nich kłęski bronił. Jędrzej tego herbu.

Rytarowski, w Przemyskiej ziemi. Jan Rytarowski 1674. Ignacy w stanie duchownym 1710. Marcin w zakonie naszym temi czasy.

Rytelski herbu Szeliga, w Rawskim województwie. Adam z Rytła kasztelan Gostyński 1436. podpisał pokój Brze-

ski u *Łask. w Statut. fol. 140.* N. miał za sobą Wierzbowską. Mateusza, z Anny Jerzmanowskiej herbu Słepowron, syn Antoni 1701.

Ryterski herbu Topor. Piotr Ryterski o którym *Biel. fol. 286.* pisze, że w roku 1403. z Witoldem książęciem Litewskim wojując w Inflaneich, przy dobywaniu Dynaburgu, pierwszy na mur wskoczył. Tenże czy inszy Piotr, *Bielski fol. 336.* któremu Władysława Jagiella Króla Polskiego synowie na edukacyą byli oddani.

Rytwiański herbu Jastrzębiec, patrz Zborowski.

Rywocki herbu Prus, z tą odmianą, że w czerwonym polu powinna być kosa po prawej ręce, a po lewej ręce tarczy, w polu błękitnym, połowica podkowy jakby w pół rozdartej, nad nią półtora krzyża, w hełmie ręka zbrojna z mieczem. Niektórzy z nich z Prus wyniósłszy się, osiedli w Brześcieńskim województwie. Stanisław Rywocki zostawił trzech synów, z których Jan zostawił potomstwo. Mikołaj w wojsku koronnem służąc po usarsku, umarł bezpotomnie. Jan Rywocki Soc. Jesu, rządził prowincyą Litewską po dwakroć, i kolegia, Brunsberskie, Wileńskie, i Warszawskie: w martyfikacyach był ustawiczny, nawet i w ostatnich bólach śmiertelnych: do najś. Sakramentu szerególniej nabożny. Powiadał o sobie, że od ukrzyżowanego Chrystusa przedziwnej drogi do doskonałości nauczył się, umarł w Warszawie 1666. Są jego książki w druku: *Bibliot. Script. Societ. te liczy.* 1mo. *Panegyrici undecem, quibus res gestas Vladislai IV. Regis Poloniae complexus est. Vilnae 1636. in fol.* 2do. *Deductio S. Casimiri in Mausolaeum, ipsi a Sigismundo III. Rege Poloniae, Vilnae extractum, 1633. in fol. Vilnae.* 3tio. *Beneficentia Regis, in conferenda Theologo et Concionatori suo, Patri Muthiae Casimiro Sarbiewski a Soc. Jesu, laurea Theologica, 1639. in fol. Vilnae.* 4to. *Icon Votorum in nuptiis Vladislai IV. Regis et Caeciliae Renatae Austriacae.* 5to. *Panegyricus funebris Alberto Radziwił, Castellano Vilnensi, 1636. Vilnae in fol.* 6to. *Arma Catholica pro Traditionibus et Purgatorio, contra Anti-Bellarminum Amesii Protestantis Francorani. Vilnae 1636. in fol.* 7mo. *Paraenesis ad Ministros, Calvinianos de Spiritu privato ad Synodos non admittendo, 1639. Vilnae in 8vo.* 8vo. *Laurentalia Rigensia contra Praedicantem haeticum. Vilnae 1638. in 8vo,* ale toż samo też biblioteka księdzu Kuhn Soc. Jesu, przypisała. 9no. *Idea Magni Herois, comprehensa tredecim panegyricis, de rebus gestis Leonis Sapieha, Palatini Vilnensis, Antverpiae in 4to 1644.* 10mo. *Vita Simonis Rudnicki Episcopi Varmiensis. Brunsbergae 1645.*

in 4to. Krom tego, zostawił do druku umierając, *Tractatum in Cantica Canticorum, mysteriis Christi panegyricè explanatum*. Także, *Calvinum Angelomachum, seu praelium Calvinii adversus honos Angelos*. N. miał za sobą Annę Wilczewską 1627.

Rzączyński herbu Słepowron, w Podolskiem województwie. Gabryel Rzączyński w zakonie naszym, rządził kolegium Ostrogskie, wydał do druku: Imo. *Historia naturalis Regni Poloniae, in viginti tractatus divisa*. Sandomir. in 4to 1721. 2do. *Gemmae Antiquiorum Poëtarum, stemmatibus Polonorum insertae*. Posnaniae 1700. in 8vo. 3tio. *Armentarium Regni Poloniae, seu Gentilitia Nobilitatis Lechicae Arma*. Posnan. 1715. in 8vo.

Rzadkowski. Elżbieta Rzadkowska, Adama Rucharskiego małżonka. *Okolski*. Razimierz w województwie Łęczyckiem 1674.

Rzążewski, w Wołyńskiem województwie. N. Rzążewski miał za sobą Cielemecką. N. stolnik Braclawski, poseł na sejm 1738.

Rzecki, w Krakowskiem i w Podolskiem województwach. Jan Rzecki na oczy tak zapadłszy, że całe nie widział, przy grobie Wincenłego Kadłubka przejrzał. *Starowol. w Życiu Kadłubka*. N. de Kłobukowice Rzecki, burgrabia Krakowski, na wojnach za Stefana Króla zasłużony, przeszedł na pokój wieczny w roku 1636. jako świadczy nagrobek jego na Skalce pod Krakowem.

Rzeczkowski herbu Bożawola. Pisze o nich *Okolski w indexie tomu pierwszego*. Jerzy Rzeczkowski miał za sobą Annę Bydłowską. Jędrzej poborca w ziemi Ciecchanowskiej 1632. *Constit. fol. 13*.

Rzeczkowski herbu Prus 3tio, w Sieradzkiej ziemi, piszą się z Rzeczkowa, niektórzy z nich w województwie Belzkiem osiedli. Stanisław Rzeczkowski 1582. pieszko szedł do szturm pod Pleszkowem. *Paproc. o herb. fol. 405*. Szczesny wojownik zacny, zginął pod Teliszkami, w okazji z Tatarami, w roku 1615. którego nagrobek w Rijowie. N. w Rzekowie w parafji Będkowskiej, miał za sobą Kozierowską.

Rzeczkowski herbu Trąby. Zygmunt Rzeczkowski trzech synów spłodził: Stanisława, Jana i Macieja, z tych Stanisław z Wilkowskiej Imo voto, zostawił Stanisława i Piotra, z drugiej Hołowińskiej dwie córki: Dorotę Iwińską i Zofią Rępską, i syna Jerzego, ten na Moskiewskich, ekspedycjach zalecony żołnierz, z Bydłowskiej zostawił syna. Macieja syn Walentyn.

Rzeczycki herbu Janina, w Belzkim województwie. Elżbieta z Rzeczycy, *1mo voto* była za Janem Swoszewskim, podkomorzym Lwowskim, *2do*, za Trzeińskim. Jerzy Rzeczycki starosta Urzędowski, w cudzych krajach długą peregrynacją przepolerowanego rozsądki, pod Chocimem przeciwko Osmanowi Tureckiemu tyranowi, odważnie wojował, z czterema braćmi swojemi; a potem za czasów Jana Razimierza Króla, pod czas oblężenia Zbarazkiego, życie swoje na szanie dla ojczyzny wystawił, rycerską śmiercią. *Potoc. Centur. fol. 79.* Brat jego jeden, ze czterech rodzonych, Mikołaj, tamże poległ, był podobno podkomorzym Lubelskim, syn tego Mikołaja Jędrzej z wielkiej Rzeczycy Rzeczycki, chorąży Grabowiecki, starosta Rzeczycki, administrator ekonomiji Samborskiej, pułkownik królewski, *Szamotołski Benedykt, w kazaniu, Rzeka Żywota wiecznego*, podkomorzym go Lubelskim zowie (tenże były instygatorem koronnym, ale w Rałwińskiej sekcie uwikłany, dla której zbór w dobrach swoich wymurował. *Ciehoć. allog. lib. 2. c. 23.*), gdzie i córki jego dwie wypisał, Urszulę ksienią klasztoru Grodzieńskiego, zakonu S. Brygitty, i Marynę Węglińską, ta umarła w roku 1651. N. podkomorzanka Lubelska była za Przemysławem Minoekim stolnikiem Sandomierskim; synów jego także dwóch, jeden z nich starosta Rzeczycki, drugi N. Władysław chorąży Grabowiecki, umarł 1692. Stanisław stryj Jędrzeja, o którym wyżej, w wojsku cesarskiem znacznej szarży. Jan brat stryjeczny tegoż Jędrzeja, pod Chocimem życie dla ojczyzny poświęcił, zostawił synów: Marka męża rycerskiego i Jędrzeja, 1682. Piotr stryjeczny tegoż Jędrzeja, miecznik Wołyński, niewiem czy nie ten Piotr miał za sobą Dorotę Kuropatnicką, kasztelanek Biecką, z której synowie Łazarz chorąży Wołyński, deputat na trybunał koronny 1724. i Remigian. Anna Rzeczycka Sebastjana Garlińskiego. N. Wacława Raszewskiego, sędziego ziemskiego Belzkiego. N. Rzeczycki chorąży Łomżyński, miał za sobą Marchocką i z niej zostawił potomstwo, syna jednego starostę Poturzyńskiego, który żył, także z Rzeczycką starościanką Rzeczycką, posłował na sejm 1740. i córki dwie: Zofią, która wprzód żyła bezpotomnie z Mikołajem Cetnerem starostą Bareckim, po nim zaś z Franciszkiem Potockim krajczym koronnym, starostą Belzkim, umarła 1741. pochowana w Chrystyampolu u OO. Bernardynów. Annę, która dotąd (1732.) Panną żyje, trzecią zakonnice S. Dominika we Lwowie Annę. N. miał za sobą Maryannę Ostrowską. Jerzy Rzeczycki starosta Rzeczycki, poseł na sejm; umarł w roku 1739. pojął Ewę Szembekównę kasztelanek Wojnicką, z tej zostawił córek cztery: z nich najstarsza żyje z Rzeczyckim starostą Poturzyń-

skin, jako się już namieniło, i synów dwóch: ale młodszy w sskolach będąc wszedł do grobu, starszy dziesięcioletni starosta Rzeczycki, po ojcu. N. pułkownik pochowany we Lwowie u Karmelitów bosych. Mikołaj na nasze kollegium Jarosławskie dobroczynny, zginął w okazyi z Tatarami i Kozakami 1652.

Rzeczycki starosta Rzeczycki z pierwszą żoną *Suchodolską* był bezdzietny — z drugą *N. Krasicką* starościanką Korywnicką miał syna Jana. — *Krasicki*.

Rzeczycki herbu Łodzia. Stanisława z Rzeczyce, obojga prawa doktora, dla jego osobliwszych enót, wybornej nauki, nienagannych obyczajów, przyjęli do swego herbu Łodzia, Piotr Tomicki biskup Krakowski i podkanclerzy, Łukasz z Górki kasztelan Poznański, Stanisław Tomicki kasztelan Kaliski, Piotr Opaliński kasztelan Łódzki, Sebastyan Opaliński kustosz i t. d. Łódzicowie, a oraz przez respekt jego, wnuków jego, czyli raczej synowców, z potomstwem ich, co wszystko Zygmunt I. Król Polski przywilejem swoim utwierdził, i do wszystkich szlacheckich prerogatyw, tychże przypuścił, i żeby w herbie zażywali Łodzi złotej malej, w polu czerwonym, z szyszakiem i przyłbicą w górę wyniesioną. O czem jest jego list między innymi listami królewskimi *in MS. Petricov*. Rok w prawdzie nie przypisany, ale łatwo poznać, że się to działo przed rokiem r. 1535. bo w tym roku umarł biskup Tomicki. Ten Stanisław z Rzeczyce, był penitencyarzem Króla Zygmunta I. w Rzymie będąc, tam życie skończył w roku 1546. a że jego pieniądze i ruchomości *ad fiscum Camerae Apostolicae* zabrano, przetoż Król upominał się o to, aby na sukcesorów Stanisława oddane były. O czem czytałem instrukcją daną w tym roku Myszkowskiemu, posłowi do Rzymu. *T. 23. Epist. Sigism. I.* Maryanna była za Łukaszem Ruckim stolnikiem Inowrocławskim.

Rzegnowski herbu Wczele, w Wielkiej-Polszeze, ja czytam Rzegoeki. Franciszek, który miał za sobą Helenę Jarnowską kasztelanekę Kowalską, z której był syn Sebastyan.

Rzeki, w tych herbach znajdziesz: Drużyna, Gissa, Kopaszyna, Koczak, Rynicki, Rubiesz, Śreniawa, Walbach, Wręby, Wukry.

Rzekiecki, w Sieradzkiem województwie. Rzekieckiego na Rzektach rezygnacyjną, w r. 1571. uczynioną, znajdziesz *in Actis Castren. Ostrzeszow.* Jan za towarzysza służąc, pieszko szedł do szturm pod Pskowem. *Paproc. fol. 405.*

Rzepecki herbu Białynia, piszą się z Rzepek w Sieradzkiem województwie. Jan Rzepecki starosta Zwoleński w Sandomierskiem roku 1674. Kazimierz w zakonie naszym życia śmiertelnego kresu, dopędził w Lublinie roku 1722. jest

w druku, jego *Decennium triumphale de S. Xaverio, in fol.* 1682.

Jan *Ostalkiewicz* Rzepecki z Jadwigą *Czubikówną* Rzepecką spłodził synów dwóch: Pawła, który z *Maryanną Rzepecką* miał syna jednego *Marcina*. od tego z *Agnieszką Golygowską* został syn Jan mający za sobą *Maryannę Raczyńską*. Drugi syn Jana *Ostalkiewicza* *Wojciech*, który z *Barbarą Golygowską* spłodził córkę *Jadwigę Golygowskiego* małżonkę, i synów dwóch: *Franciszka* i *Razimierza*. *Franciszek* Rzepecki z *Justyną Jaworską* miał dwie córki: *Maryannę Michała Rzieroda Rzepeckiego* małżonkę, i *Gertrudę Antoniego Barcikowca Rzepeckiego* żonę. Synów dwóch: *Błażeja*, od tego z *Maryanną Rzepecką* syn *Stanisław*, i *Wawrzeńca*, który z *Maryanną Rybińską* spłodził córek pięć, i syna jednego *Antoniego*. Córki zaś *Jadwigę Jana Kobyleckiego* żonę: *Maryannę Sebastjana Brodowca Rzepeckiego* małżonkę: *Brygidę*, *Lucyą*, i *Rozalią* pannę. — *Razimierz* Rzepecki drugi syn *Wojciecha* z *Golygowskiej*, ten z *Ewą Dobiecką* spłodził synów czterech. 1. *Franciszka* bursgrabiego i subdelegata *Piotrkowskiego*, który z *Agnieszką Mini-szewską sterilis*. 2. *Antoniego*, ten z *Maryanną Lenczowską* miał trzy córki: *Maryannę* za *Józefem Kirzezińskim*. *Jadwigę* *Bonawentury Rzepeckiego* żonę, i *Teklę* pannę. 3. *Jana*, który z *Maryanną Kobylecką* zostawił córkę jedną *Ewę* za *Wojciechem Kamieńskim*. 4. *Marcina* Rzepeckiego, ten z *Franciszką Porczyńską* zostawił potomstwo trzy córki: *Maryannę*, *Franciszkę*, i *Maryannę*, i trzech synów: *Franciszka*, *Józefa* i *Błażeja*. — *Stanisław* z *Brodawia* Rzepecki, spłodził syna *Franciszka*, od tego z *Anastazją Rzepecką* było dwóch synów: *Antoni* od którego *Mikołaj*. Drugi syn *Franciszka* *Maciej*, który z *Katarzyną Papiewską Imo roto* spłodził *Sebastjana*, mającego za sobą *Maryannę Ostalkiewiczównę* Rzepecką. *Zdo roto* z *Maryanną Golygowską* zostawił syna *Szymona*. — *Heraldyka Wielędka*.

Rzepiszewski. *Krzysztof* Rzepiszewski, miał za sobą *Zofię Korycińską* wojewodzanę *Łęczycką*. *N. Rzepiszewska* była za *Piotrem Romiszowskim*.

Rzepnicki. *Hippolit* Rzepnicki proboszcz infułacki *Widenicki*, zakona *Canonicorum de Poenitentia BB. Martyrum*, reguły *S. Augustyna*. rządził potem ten zakon i prowincją całą, wielką roztropnością, dobra oderwane konwentom swoim, wielką pracą windykował, karnościami swoich zakonników obostrzył, kwoli czemu do *Rzymu* jeździł, gdzie od *Papieża* otrzymał approbacją niektórych ustaw, w tych pracach śmierć go zastała, w roku 1640. *Paneg. P. Casim. Kojal. S. J. in ejus funere*. *N. Jana* *Wojniłowicza* małżonka.

Rzeszewski herbu *Rola*, w *Łęczyckiem* województwie.

Rzeszotarski herbu *Junosza*, w *Mazowieckiem* województwie. *Paprocki, Łaski Cudowne fol.* 40. *Wojciecha* *Rzeszotarskiego*, dziedzica na wsi *Pszecele* nazwanej, wspomina w roku 1609. *Jan* w *Brześciańskim* województwie.

Dom ten starożytny ma swoje siedlisko na *Rzeszotarach* w woje-

wódtwie Plockiem będących. Z tych Felix Rzeszotarski spłodził Jana Rzeszotarskiego, który z Heleną *Chelstowską* herbu *Jastrzębiec* sędzianką Michałowską miał syna Franciszka, który z Urszulą *Laszewską* zostawił potomstwo syna Antoniego wicestarostę i sędziego grodzkiego Rawskiego, ten wszedł w śluby małżeńskie z Maryanną *Podkańską*, z którą spłodził synów trzech: 1. Jana sędziego ziemskiego Rawskiego. 2. Józefa cześnika Mszczonowskiego. 3. Franciszka cześnika ziemi Rawskiej. — Jan Rzeszotarski sędzia ziemski Rawski, kawaler orderu Ś. Stanisława, syn pierwszy Antoniego: mąż ten od wieku młodego z nabytych nauk, posiadający umiejętność praw narodowych, starał się dopełniać obowiązku dobrego obywatela będąc na różnych funkcjach publicznych deputackich, poselskich, i komissarskich swej ziemi, i w urzędzie swoim jako sędzia ziemski Rawski we wszystkich sprawach sprawiedliwość utrzymujący, z czego współ obywatelom miły, i wielce u nich poważany. Pojął za małżonkę Teresę *Walicką*, Bazylego Walickiego wojewody Rawskiego z *Niebarskiej* spłodzoną córkę, z którą zostawił potomstwo, synów dwóch: Bazylego i Jana, i córki trzy: Teklę, Pudencyannę, i Annę. — Józef Rzeszotarski cześnik Mszczonowski drugi syn Antoniego, miał za sobą Kilarę *Rudzką* cześnikównę Czerską, Józefa Skarbka Rndzkiego cześnika Czerskiego, i Brygitty *Narewskiej* córkę. — Franciszek Rzeszotarski cześnik Rawski trzeci syn Antoniego, miał za sobą Zofią *Stucką* łowczankę Łomżyńską. — *Heraldyka Wielądka*.

Rzeszowski herbu Doliwa, którzy się pisali de Strożyska, z Wielkiej-Polski; z tych jednego Stanisława wspominają pisarze, iż u Króla Polskiego Kazimierza wielkiego, otrzymał był Rzeszów, na wieczność, i gruntu w objazd na trzydzieści mil. Tegoż potem syn był arcybiskupem Lwowskim, drugi biskupem Krakowskim. Jan, synowiec tego arcybiskupa, zostawił też syna Jana, który miał syna Augustyna męża sławnego, ten nie zostawił potomka, tylko jedną córkę, którą wydał za Rmitę Sobieńskiego, po niej wziął Dynów, Rzeszów i t. d. Ten Rmita nie miał tylko córkę jedną, którą pojął Mościsz z wielkiego Różmina, familji Ostoja, i ten nie miał tylko córkę jedną, którą dał Mikołajowi, który się pisał de Dębno, dziedzic na Zerkowie, był to synowiec arcybiskupa Guzieńieńskiego, a Tomasza kasztelana Poznańskiego syn, który się de Dębno pisał. Tenże Mikołaj był kasztelanem Miedzyrzeckim; zostawił z nią syna Jana, który potem miał synów trzech, z których jeden był Mikołaj Rzeszowski wieku niego, który zostawił potomka Adama Rzeszowskiego z Łaską Jadwigą wojewodzanką Sieradzką. Tegoż Mikołaja były te siostry, jako najprzód: Sepichowska Zofia, starościna Leżajska, od której Sepichowscy, którzy Trzecianą, i insze imiona działem brali; potem szła za Biejkowskiego stolnika Przemyślkiego. Katarzyna siostra jej rodzona Niewiarowska. Adam syn Mikołajów miał za sobą Kormanicką, kasztelana Czechow-

skiego córkę, z którą nie zostawiwszy potomka żadnego, umarł w roku 1583. Póty *Paprocki o herbach*, o tym domu, któremu poświadcza *Okolski*, ale się osnowa ta utrzymać nie może: a najprzód to pewna z autorów wszystkich, i z samego *Paprockiego*, że tak arcybiskup Lwowski, jako i biskup Krakowski Janowie Rzeszowscy, do herbu Pólkozie należeli, potem że nie byli bracia rodzeni, pokażę niżej. Dalej, że *Paprocki* dziewięć pokolenia wyliczył od arcybiskupiego brata, który żyć musiał koło roku 1420. do roku 1583. Na koniec, nie pisze ten autor, ponieważ prawnuk Tomasza kasztelana Poznańskiego, był herbu Dębno, i arcybiskup Gnieźnieński, brat Tomasza, był tego herbu! jak się to stało? że potomstwo jego do herbu się Doliwa przenieśli.

Rzeszowski herbu Pólkozie. Jana Pakosława Rzeszowskiego legacją wspomina *Bzovius in Annal. Eccles. pod rokiem 1363. num. 2.* do Urbana V., od Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, przez którego starał się Urban, żeby posiłki wojenne Król Kazimierz z Polski posłał mu do Włoch. Stanisław, o którym się wyżej mówiło z *Paprockiego*, syn według niego, Jan, z proboszcza S. Michała na zamku Krakowskim, i kanonika Krakowskiego, na arcybiskupstwo Lwowskie, po Mikołaju Trąba wyniesiony w r. 1411. wielkich to był przymiotów biskup, który w roku 1414. z Halieza do Lwowa katedrę swoją przeniósł, kanonikom prowentów przyezynił, rezydencyę dla nich wystawił, Donajów w miasteczko przeformował, (dobra to są, do stołu arcybiskupiego należące). Z woli papieżkiej do Zmudzkiego księstwa zjechawszy, tam z Piotrem biskupem Wileńskim, nową katedrę, pod tytułem ŚŚ. Alexandra, Ewancyusza i Teodula, i biskupstwo, założył. Elżbietę Pilecką, Ottona wojewody Sandomierskiego córkę, małżonkę Władysława Jagiella Króla, w małżeństwo z nim związał i koronował. Wiele inszych rzeczy na dobro i pożytek kościoła swego sporządziwszy, w Rzeszowie zasnął w panu, w roku 1436. na Łysej Górze u S. Krzyża pod Sandomierzem ciało jego pogrzebione. *Scrobiszov. in Vitis Archiepiscop. Leop. Biel. fol. 354. Cromer lib. 21.* Jan Rzeszowski biskup Krakowski z ojca Jana, z matki Anny Przybyszewskiej urodzony, seholastykiem wprzód był Sandomierskim, kanonikiem Krakowskim, i podskar bim koronnym, bo jeszcze tych wieków podskarbstwo koronne, częstokroć przy duchowieństwie się wiązało, czego mi się nie raz czytać dostało. Nim zaś duchowny sobie stan obrał, wprzód rycerskiej chwały szukając w obozie, z Władysławem Jagiellonowiczem, Królem Polskim i Węgierskim pod Warnę się na Turków wyprawił, gdzie po porażeniu wojsk Chrześcijańskich, i zabiciu Wła-

dysława Króla, ledwo się sam z tej porażki do ojczyzny żywo wrócił, z kąd potem wysłany, jeździł do Węgier, żeby się był pewności jakiej dowiedział, czy o śmierci, czy o życiu Władysława Króla. *Długosz 1445. lib. 13.* Wstąpiwszy na katedrę Krakowską w roku 1471. w eremitorium Ś. Katarzyny, w gęstych lasach, blisko Bodzęcina fundowanym, od niejakiego Polaka, na imię Wacława, kościół wymurował, i OO. Bernardynów tam osadził. Na Skalkę także przy Krakowie, zakonników Ś. Pawła pustelnika wprowadził, kanonikom Krakowskim niektóre dziesięciny darował. Skarbiec przy katedrze Krakowskiej, czyli raczej kapitularz wymurował: aż też w r. 1488. synowicę swoją za mąż wydając, gdy skrzętniej chodził koło tego aktu, w niemoc zapadł, z tej do grobu. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov. Rątski* przydaje, że Zakrystyą przy katedrze Krakowskiej wymurował. Franciszek Rzeszowski miał za sobą Zofią Kalinowską, z której syn Krzysztof i córki dwie, Jadwiga Samuela Paplińskiego i Barbara Zygmunta Świrskiego, małżonki. Jan w zakonie naszym życie skończył 1680. w Gdańsku, Ignaey w Toruniu.

Rzeszowski herbu *Wqz*, w Krakowskim województwie. Z tego domu była Barbara Szafrancowa starościna Lelowska, która bezpotomnie umarła: bracia jej, Hieronim Rzeszowski, który z Smolikówną zostawił jedną córkę Helenę Bonarawą. Samuel drugi brat, ten miał dwie żony: Rajską i Zofią Krupczankę, córkę Stanisława Krupki, wdowę po Tomaszu Alemannim, z oboma żył *sterilis*. Adam stryjeczny brat ich, którego córka za Stefanem Oraczowskim. Stanisław z Zofią Lubiatowską miał potomstwo. Remigian, najprzód się żenił z Gorecką, którą Łuczycka urodziła, z drugą N. córką Wojciecha Powęskiego, którą Domaniewska wicesgerenta Krakowskiego Wawrzeńca Domaniewskiego córką, urodziła. Barbara siostra Bonarowy, była za Walentym Goluchowskim: póty *Baran*. N. była za Marcinem Piecznowskim. Jan Rzeszowski miał za sobą Annę Chrościcką. Maciej Zofią Kotkowską podeczaszkę Sieradzką. N. Grochowską kasztelankę Czechowską. Jan podpisał ustawy Pokrzywnickiego kongressu. *Constit. fol. 427.* Krystyna Pawła Rzeszowskiego z Doroty Szaraekiej herbu Radwan córka, była za Krzysztofem Czarnieckim starostą Żywieckim koło roku 1636.

Rzeszyński herbu *Gerald*, tak o nich pisze *MS. Księża Kojalowieza*.

Rzewnicki. *Okol. tom. 2. fol. 44.* pisze, że Rzewnicka była za Janem Srokowskim.

Kuropatnicki w rzędzie nazwisk domów szlacheckich także ich umiezcza a w konstytucyi 1764. roku, stoi że Balcer Rzewni-

cki sędzia grodzki Rożański podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Rożańskiej. Antoni w Łukowskiej ziemi. Tomasz Rzewnicki burgrabia Rożański 1792. r. — *Wielądek*.

Rzewuski herbu Krzywda, w województwie Ru-skiem dom starodawny. Stanisław Rzewuski podstoli Braclawski, deputat na trybunał koronny r. 1643. *Janson*. syn jego Wawrzeniec, także podstoli Bsaclawski, i sędzia grodzki Winnicki. Piotr komornik Braclawski. Stanisław sędzia ziemski Lwowski, z Czerniejowskiej podkomorzanki Lwowskiej, zostawił dwie córki: jedna z nich Anna wydana za Hżckiego podkomorzego Mozyrskiego, druga Katarzyna za Gumowskiego herbu Poraj, synów zaś trzech, Jana późniejszego Lwowskiego, ten z Jazłowskiej miał syna Jana, ale młodo we Francyi umarł. Franciszka stolnika Liwskiego, temu Pogorzelska jedną tylko córkę powiła Ludowikę, która pierwszym związkiem żyła z Zbigniewem Oborskim, starostą Gołąbskim, drugim, z Sułowskim. Michała Floryana, podskarbiego nadwornego koronnego, pisarzem był wprzód ziemskim Lwowskim, i pułkownikiem królewskim 1674. wielkiego serca kawaler. Pierwsza jego rycerska ekspedycya z Czarnieckim sławnym wojownikiem, pod Gołębiem była, gdzie na Szwedów z nieporównaną rezolucyą nacierał, na innem zaś miejscu, gdy z swoją chorągwią przejścia tymże Szwedom broni, kulą w twarz raniony, tym razem, nie tylko serca do wojennych dzieł nie stracił, ale też tak zahartowany, silniej w każdej okazyi nieprzyjaciół ojezycznej raził. Pod czas Chocimskiej drugiej, Turcy z obozu swego wypadli, impetem wielkim na niego uderzyli: stanął im w kroku Rzewuski, nieustraszony pułkownik, i szczęśliwie pierwszy bitwę z Turczyńcem i zwycięstwo zaczął. Pod Zaslawiem Sultana Muradyna we 24. tysiącach na ojezyste pola wyciekającego, regimentarzem na ten czas zostawiony, zbil, płon i niewolnika odebrał. Pod Dunajowem trzy tysiące Turków w pień wyciął, a na inszych miejscach, siedm razy z nimi się potykając, fortunnie ich gromił. Mohilów, i nie dohywszy szabli, odebrał. W Raszkowie presidium Tureckie wyciął, tak, że się komendant miasta, na wysoką skałę uszedłszy, salwować musiał. Kiedy Króla pod Zórawnem Chan Tatarski tak ścisnął, że mu z wojskiem ruszyć się żadnego sposobu niesta- wało, on, póki tym czasem liczniejsze chorągwie nie sięgnęły się, dziwnemi przemyślaniami Chana od oblężenia rozrywał, dzień i noc niedosypiając, a potem podczas oblężenia, przez środek nieprzyjaciół w nocy do obozu się królewskiego przebił, gdzie Gnińskiemu wojewodzie Chełmińskiemu za sekretarza legacyi przydany, pożądany pokój zawarł. Pod Wiedniem i Strygoniem, nie mniejsze się jego męstwo wydało, kędy mężnie ba-

szę Sylistryjskiego pojmał. Po takich tedy w ojczyźnie zasługach, Jan III. Król Polski, podskarbin go nadwornym koronnym, pułkownikiem swoim uczynił i do Wołoch z władzą regimentarską wysłał, tam pod Zmurecą, aż do Kamieńca, pięć tysięcy zaś Turków, cztery tysiące Tatarów za granicę wypędził. Tatarów Wołyń najjeżdżających *ad fontem Danielis*, albo pod Struhą wyciął. Do oppugnaeyi Kamieńca Podolskiego za ordynansem wokowany, w Zwańcu Tureckie przezidium wybił, a Tatarów o milę sześć tysięcy tegoż dnia wytepił. Kamieniec pewnieby był ojczyźnie odzyskał, gdyby była zazdrość inszych biegu fortuny nie zatamowała, jednakże pięć tysięcy z Kamieńca do boju wyprowadzonych Turków, trupem położył. W Budziackiej kampanji i tu tryumfalny regimentarz: ho pod Łopuszną, w dzień Ś. Bartłomieja, nieprzyjaciół z obozu i z życia wyrzucił, a pod Soczawą siedm tysięcy Tatarów wyciął. Z Budziackiej ekspedycyi powracając do obozu, do Kamieńca obsydyi z hetmanem Jabłonowskim, i z Jakóhem Królewiczem Polskim, którego Jan III. na opiekę i dyrekcją tak Jabłonowskiego, jako i jego, spuścił, gdy z hetmanem szykuje wojsko do boju, na polach Kamienieckich paraliżem ruszony, do Lwowa zawieziony, tamże mąż wojenny na wieczny się pokój przeniósł: miał za sobą *Imo voto* Annę Dzierzkównę, kasztelanę Rozpierską, starościankę Żydaczewską, z tej córka Elżbieta Febronia, zaślubiona Janowi Koniecpolskiemu wojewodzie Sieradzkiemu, Pani z Bogiem złączona, na którego honor fundowała missyą dla naszych w Koniecpolu, i Roźniatowie, pogrzebiona w kościele naszym Lwowskim: druga zda mi się z teje Dzierzkówny córka, Maryanna zakonnica Ś. Benedykta u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie, i synowie, Stanisław Mateusz, Adam, Maurycy, i Józef, *2do voto* pojął Oborską Angełę, wojewodzankę Podlaską, z tej tylko córka została Karcewska, kasztelanowa Czarniechowska. *3tio* Annę Potocką, kasztelanę Kamieniecką, siostrę rodzoną Teodora niedawno zesłego prymasa Polskiego, z tej syn Franciszek, i córka Eleonora Anna Karola Krasieckiego kasztelana Chełmskiego małżonka.

Stanisław Matensz na Rozdole i Rejowcu Rzewuski, wojewoda Belzki, hetman wielki koronny, syn najstarszy Michała Floryana podskarbięgo, starosta Chełmski, Nowosielecki, Lubomski, Drohowiski: był wprzód krajczym koronnym, potem referendarzem koronnym, hetmanem polnym, wojewodą Podlaskim. W Litewskim wojsku, pod Słuszką hetmanem polnym Litewskim, początki rycerskiej sławy założył, w pieszych regimentach pułkownik, pod Łopuszną z ojcem swoim na Turków nacierając, w ramię postrzelony, ledwo śmierci uszedł, z tego razu wyszedłszy, pod Kamieńcem i indziej z tąż serea

żywością, osobliwie w Wołoszech, za ojczyznę i zdrowia i życia swego nadstawiał, już na ten czas general wojsk pieszych eudzoiemskich. Pod Raliszem, Warszawą, Piotrkowem, Szwedzkich sił dobrze przytępił, a że był Pan nie tylko w ręce silny, ale i w radzie, dla tego po dwakroć ojczyzna do porty go Oromańskiej legatem swym wysyłała, kędy swoim przezorem, z przedziwną roztropnością, siła na dobro jej wyrobił. Pod interregnum, na konwokacyi proszony do łaski marszałkowskiej, wymówił się. Śmierć go zastała we Lwowie w roku 1728. do której świątobliwie się gotował, ciało jego złożone w Rozdole. Pierwsza żona jego, Dorota Cetnerowna starościanka Lwowska, ale bezpotomna, druga Ludowika Kunicka, podczaszanka Czerniechowska, z tej córka Maryama, żyła z Stanisławem Potockim wojewodą Belzkim, Sabina poszła za Leduchowskiego Michała, starostę Rawjickiego, trzecia Anna zakonnica Ś. Benedykta u wszystkich ŚŚ. we Lwowie, księżną rządząc ten klasztor, pobożnie życie swoje skończyła, i synowie dwaj: Seweryn podczaszy koronny, starosta Chelmski i Lubomski, posłował na różne sejmy, marszałkował skonfederowanej ziemi Chelmskiej, i w trybunale Radomskim 1727. teraz referendarz koronny. Złączył się był dożywotnie z Szembekówną stolnikówną koronną, ale się to małżeństwo rozeszło: po tej, żył w dożywotniej przyjaźni z Antoniną Potoeką strażnikówną koronną. Ten w Olesku mieście swoim dziedzicznym, fundował OO. Kapueynów, klasztor im wymurowawszy i przy nim kościół. W Łęczny także, kościół dawnością zepsowany, po większej części reparaował, i wewnątrznie pięknie przyozdobił w ołtarze, i porządki do ołtarza dość kosztowne *). Wacław, drugi syn hetmana wielkiego, pisarz polny koronny, starosta Nowosielecki, Stuliński, Swiniuchski, Ulanowski, Romanowski, wielkim nakładem fortuny swojej, podczas tych rewolucyi, Ramieniec Podolski ufortyfikował, i od impetycy nieprzyjacielskiej ochronił, dwa tysiące ludzi, z swojej szkatuły na obronę tej fortecy sustentując, posłował na różne sejmy: ba i marszałkował izbie poselskiej na sejmie pacificationis w roku 1736. z wszystkich ukontentowaniem, i w trybunale Radomskim w roku 1730. i w trybunale koronnym 1737. posłował także do Króla dwa razy, z trybunału Radomskiego. Dano mu województwo Podolskie w zasługach, po zejściu Humieckiego, Pan ten i na Boga szczodry, i o wiarę prawowierną zelant wielki, z fundamentów wymurował kościół w Zelechowie dobrach swoich dziedzicznych pod Warszawą, wszedł w małżeńską ligę z Anną Lubomirską wojewodzanką Czerniechowską,

*) Umarł wojewodą Wołyńskim r. 1755. — P. W.

z którą zostawuje synów dwóch, Stanisława i Józefa, lubo jeszcze w młodych latach, ale wielkiej nadziei potomków, po których jeszcze inszyeh nadzieja karmi.

Wacław wojewoda Podolski, potem wojewoda Krakowski i hetman w. koronny umarł kasztelanem Krakowskim r. 1779. — Oprócz wspomnianych tu synów Stanisława i Józefa miał jeszcze trzeciego syna Seweryna i córki N. Chodkiewiczową staroścień Zmudzka — i N. Radziwiłową wojewodzinę Wileńską. Stanisław najstarszy syn Wacława, chorąży Litewski, z *Radziwiłowny* hetmanowny Litewskiej zostawił potomstwo. — Seweryn najmłodszy syn Wacława, po złożeniu przez ojca buławy w. koronnej, hetman polny koronny. Zarliwości swej o dobro publiczne dał jawne dowody na sejmie r. 1789. z którego wraz z ojcem uwieziony najprzód do Smoleńska dalej do Kalugi, przykrą niewolę wytrzymał. — *Krasicki*.

Adam kasztelan Podlaski, starosta Wyszuiński, drugi syn podskarbiego rotmistrz królewski, żona jego Zbrożkowna, strażnikowna koronna, z tej córka Antonina, za Międzyńskiego kasztelana Chelmskiego, dzisiejszego wojewodę Czerniechowskiego, wydana, i syn Michał, krajczy koronny, starosta Wyszuiński, Ramionaeki, Drohowiski, vicemarszałek trybunału koronnego 1727. r. a teraz pisarz polny koronny, pułkownik królewski, żona jego pierwsza, Urszula Stamirowska, starościeianka Mostowska, ale *sterilis*. Druga, Franciszka Cetnerowna wojewodzanka Smoleńska, z której synowie, Franciszek, Adam i Jan, jeszcze w szkołach naszych, i córek trzy. Anna, Petronella, Katarzyna. Maurycy, starosta Drohowiski trzeci syn Floryana podskarbiego, śmierć prędką wzrostu dalszego zabroniła mu do honorów. Józef starosta Olehowiecki, czwarty syn, mąż wojenny, miał za sobą Maryannę Wyhowską, z niej syn Wincenty starosta Olehowiecki. Franciszek starosta Czulczycki, pułkownik w cudzoziemskim Polskiem wojsku, miał za sobą Annę Kunicką, a przed nią, Annę Lubowiecką starościeiankę Oświecimską. Krom tych, ci jeszcze kwitnęli: Paweł Bejdo Rzewuski pisarz ziemski Łukowski 1674. Jan Stanisław kustosz i kanonik Chelmski i Ramieniecki, proboszcz Roniecpolski, deputat kilka razy na trybunał koronny. Jakób pisarz grodzki Drohicki, Wojeiech skarbnik Drohicki, Bernard cześnik Łukowski, Kazimierz, Rrzysztof, Szymon, Mareyan, Stanisław i Jan w Podlaskiem województwie 1674. N. cześnik Liwski miał za sobą Annę Brzezičką. Anna była za Raszprem Arciechowskim podsędkiem Liwskim.

Michał Rzewuski krajczy, dalej pisarz polny koronny (jak wyżej) był później wojewodą Podlaskim, nakoniec wojewodą Podolskim.

Z powtórnej żony *Cetnerowny*, córki jego — jedna w zakonie Dominikanek we Lwowie, — Anna za Humieckim miecznikiem koronnym — trzecia (podobno Antonina) za Jackiem Małachowskim referendarzem koronnym. Z synów: Franciszek pisarz

polny koronny, dalej marszałek nadworny koronny, w r. 1775. starosta Bokusławski, pojął w małżeństwo *Skarbkównę*, z *Benuzanki* zrodzoną. — Adam kanclerz Lwowski, opat Wągrowiecki umarł r. 1776. — Jan podstoli Litewski, wielkich nadziei i przymiotów umarł w Wiedniu r. 1757. — Kazimierz pisarz polny koronny r. 1775. pojął Pelagią hr. *Potocką* wojewodżankę Rijowską. — *Krasiecki*.

Rzeżyński herbu Kościecza. *Paproc.* w ziemi Warszawskiej ich pisze.

Rzuchowski herbu Łabędź, w województwie Sandomierskiem. N. Rzuchowski Dunin, miał za sobą Oleśnicką, z tej córka Ratarzyna, była za Janem Robielskim herbu Jelita. Jan pojął Zofią Zbylitowską, siostrę rodzoną podsędka Krakowskiego. Alexander 1697. Tomasz w zakonie naszym rządził nowicyat Krakowski i kollegium tamże u Ś. Piotra. Sebastyan pisarz ziemski Łęczycki. Wincenty stolnik Łęczycki. Jan rotmistrz województwa Sandomierskiego 1647. bodaj nie ten Jan miał za sobą Wojenkowską, córkę Sebastyana. *Okolski*.

Rzuchowski herbu Oksza, w Sieradzkim województwie. Krystyna Rzuchowska, Mikołaja Moszyńskiego herbu Łódzia małżonka. Jan kanonik Krakowski i ollicyal generalny. N. kanonik Lwowski 1685. Łukasz w województwie Lubelskiem.

Rzyszczewski herbu Pobóg, na Wołyniu. Z tych Mikołaj cześnik Trembowolski, i drugi Razimierz Rzyszczewski, kwitnęli r. 1674. *Metryka Wołyńska* Rzyszczewskich wspomina r. 1528. N. Rzyszczewski, żył w dożywotniej przyjaźni zda mi się z Moszyńską herbu Nałęcz, z której zostawił synów dwóch: Piotra, temi czasy w zakonie naszym, i Wojciecha cześnika Nowogrodzkiego, generalnego komissarza ceł skarbu koronnego w prowincyi Ruskiej, ten wszedł w ligę małżeńską z Maryanną Suską, córką dzisiejszego regenta koronnego. Anna Rzyszczewska była za Sebastyanem Sikorskim.

Adam lowczy Wołyński, dziedzic na *Rajgrodku*. Brat jego Antoni w zakonie Jeznickim. — Wojciech w r. 1783. kasztelan Buski. — W r. 1788. Adam kasztelan Lubaczowski. — *Krasiecki*.

S.

S herb. Literę S, że w herbie zażywał Piotr biskup Wileński, świadczy *Okol. tom. 2. fol. 649. Facies Rerum Sarmat. fol. 350.* przydaje, że nad literą S. nosił krzyż, i że się pisał z Rustynia z dycecyi Krakowskiej, a zatem rodem Polak, i że wstąpił na tę katedrę w roku 1415. zszedł z niej w roku 1421. luboć *Okol.* tylko mu dwie lecie biskupstwa jego rachuje. Muie się zaś dostało widzieć, między herbami

Sapiechy wojewody Wileńskiego i hetmana w. ks. Lit., troje liter SSS, jedna podle drugiej, poboczną niiby powiązane linią.

Sabinek herbu Glaubicz. Tomasz Sabinek tego herbu, któremu brat jego rodzony Bartłomiej, archidyakon Lubelski, proboszcz Łęczeyki, kanonik Wileński i Sendomierski, pleban Piotrkowski i Steżycki, nagrobek u OO. Bernardynów w Krakowie postawił, i syn tegoż Tomasza, Stanisław, dziedzie na Straczu, Stefana Króla sekretarz, wójt Wileński i minnicy Litewskiej dozorca, jako ma *Starowol. in Monum. fol. 162.* do którego czytelnika odsyłam; jedni potem z nich na Rusi osiedli, drudzy w Wielkiej-Polszcze, *Damalew. in Vit. Episc. Vladisl. in Lipski*; inni w księztwie Litewskim, z których Marcin Sabiński w powieście Starodubowskiu 1674. *Kojal. in MS.* namienia, że są Sabinowie w Litwie, którzy ród swój prowadzą od Kolumnów książąt Litewskich dawnych. Tu rozumiem należy *Georg. Sabinus*, którego *Poematá są w druku in S. 1606.*

Sablicki. N. Sablicki za towarzysza służąc z Strusiem starostą Braclawskim, pieszo szedł do szturm pod Pskowem w roku 1582. *Paproc. o herbach.*

Sacerarius herbu Wieniawa. Jan Sacerarius ś. teologii doktor, kanonik Krakowski, nauką, dowcipem i cnotą zalecony, ojezyźnie dobrze zasłużony, któremu zmarlemu w roku 1527. nagrobek miedziany z herbem Wieniawa, w katedrze Krakowskiej, w kaplicy Tylickiego, wystawiono; był posłem do Litwy od Jana Albrzyhta, wydał do druku, *Elucidarium errorum ritus Ruthenici, in 4to 1500. C. D.* wspomina ją nasz *Passevinus T. 2. Apparatu sacro, i Liber Spirae editus 1582. de Russorum Religione.*

Saczko herbu Wreby, w ziemi Drohickej. Jerzy Saczko skarbnik Podlaski, posel na sejm 1620. ząd deputowany był na trybunał Radomski. *Constit. f. 70.* Ambroży w tymże roku poborca w Drohickej ziemi zapisany. *Uniw. Pobor.* Teodor sędzia Drohiccki, żona jego Zofia z Krasnego. *Constit. 1657. fol. 19.* Jan Teodor sędzia ziemski Mielnicki 1670. r. podpisał *Confirm. jur. gent. Michala Króla.* Jan 1674. N. Zahorowskiego kasztelana Wolyńskiego małżonka, fundatorka missyi naszej Włodzimierskiej, a inszych kollegia znaczna dobrodzika, była to podkomorzanka Mielnicka z Krasieńskiej Anny herbu Jelita splodzona.

Sąd herbu Pogonia Polska, a podobno z Łacińskiego Sando, w Krakowskiem województwie. Dom starożytny, z których Sando był wojewodą Sendomierskim w roku 1242. drugi także wojewodą Sendomierskim w roku 1252. jakom dowodził w pierwszym tomie. Sando kasztelan Lubelski w roku 1325. podpisał list Władysława Lokietka Króla, u *Nakiel. w Mie-*

chovii fol. 254. Sando kasztelan Wojnicki w r. 1232. Sando sędzia ziemski Sandomierski 1322. u *Nakiel. fol. 257.* Sando podkomorzy Krakowski, w roku 1251. podpisał list Bolesława Wstydliwego, u tegoż *fol. 173.* Sando z synem swoim Stefanem, w roku 1394. dobra Jadowniki pod Świętokrzyską górą, w Sandomierskiem leżące, darował wiecznemi czasy klasztorowi Miechowskiemu, o czem *Nakiel. fol. 347.* Jeszcze ta familia i bliższych nas czasów kwitnęła, z których *Baranowski* liczy Sąda kawalera Maltańskiego, brat jego Stanisław: oba pisali się z Proszówek, i *Nieszporkowicz o Częstochowskich cudach* pisząc, wspomina Marcina Sąda.

Sadkowski herbu Doliwa. Janowi Sadkowskiemu, scholastykowi Wojnickiemu, proboszczowi Ś. Jakóba Razimierskiemu, plebanowi Szczepanowskiemu, sekretarzowi królewskiemu, nagrobek zmarłemu 1645. postawiony marmurowy, z herbem Doliwa, w Razimierzu u Ś. Jakóba.

Sadkowski herbu Rola, w Rawskim województwie. Władysław Konstantyn Sadkowski w Żmudzkiem 1674. Wojciech z Satkowie podkomorzy Rawski 1452. *Stat. Masov. f. 94.*

Sadkowski herbu Trąby, na Rusi.

Sadleński herbu Nieczuja, w Brzeskiem Rujawskiem województwie. Z tych Jan Sadleński na Rusi pod Buskiem osiadł, i potomstwo zostawił.

Sadło herbu Śreniawa, w Krakowskiem województwie. Ci są właśni Lubomirsey, dla tego się też pisali Sadłowic Lubomirsey, luboć przodkowie ich z Błudowie się pisali, jako Tomasz Sadło w roku 1504. Ostatni według *Baranowskiego*, umarł w roku 1638. Stanisław Sadło Lubomirski, tego pierwsza żona Przerębska, z której trzy córki zostały, jedna Rusiecka, druga Prusińska, trzecia Przeclawa Rupuńskiego żona: druga żona Zofia Świerczowska, Zygmunta sekretarza królewskiego córka, ale ta *sterilis.* *Baranow.* pisze, że Stanisława córka Regina, była za Piotrem Ankwiczem.

Sadłocha herbu Korcek.

Sadowski herbu Drogomir, w Krakowskiem województwie. N. Sadowski miał za sobą Krystynę Osińską 1623. *Nieszporok. Odrobiny fol. 175.*

Sadowski herbu Nałęcz, w Wielkiej-Polszcze. Marcin Sadowski najprzód podkomorzy Gostyński, poseł na sejm 1643. ząd do lustracji dóbr królewskich na Ukrainie naznaczony, *Constit. fol. 12.* potem kasztelan Gostyński, kościół zakonnicom Ś. Klary, i klasztor w Łowiczu 1650. wymurował wielkim nakładem. *Damal. in Vitis Archiep. Gnesn.* Tomasz z Sadowia herbu Nałęcz, proboszcz Miechowski, obrany w r. 1452. i potwierdzony od Zbigniewa kardynała. *Nak. in Miech. f. 491.*

W roku 1778. Wojciech Sadowski komornik Poznański. — Łukasza pisarz Walecki. — *Krasicki*.

Sadowski herbu Lubicz, w Brześcieńskim województwie. N. Sadowski 1579. mąż rycerski; Moskwę, po odebraniu od naszych Polocka, na granice odprowadzał. *Biel. f.* 785. Władysław starosta Ostrożański z sejmu 1676. r. komissarz, *Constit. fol.* 23. Mikołaj wojski Brześcieński, o którym *Konstytucya* 1690. *fol.* 16. był potem kasztelanem Brześcieńskim (Jerzy 1674. Stanisław 1648.) żona jego Anna Zembocka herbu Sępówron, Stefana Zembockiego wojskiego Brześcieńskiego, z której syn Reginald podstoli Brześcieński 1691. towarzyszył usarski, Magdalena zakonnica Ś. Klary w Brześcieu w r. 1674. N. podstoli Brześcieński, a potem także kasztelan, miał za sobą Pocięjownę stolnikównę Brześcieńską. N. starosta Słonimski, żona jego Konstancya Ledochowska kasztelanica Wołyńska, wdowa pozostała po Druszkiewiczu. Józef w zakonie naszym, rektor akademii Wileńskiej 1738. i kollegji Nieświeżkiego 1732. Ignacy starosta Słonimski dobrodziej akademii i nowicyatu Wileńskich.

Reginald Sadowski kasztelan Brzesko-Litewski miał dwóch synów Ignacego starostę Słonimskiego, i Mikołaja kasztelana Brzesko-Litewskiego który z Maryanną N. spłodził Błażeja. — Ten z Maryanną *Nagórską* miał syna Rajetana, który ożeniwszy się z Anną *Różecką* zostawił dwóch synów dotąd żyjących to jest Józefa i Stanisława. — Józef sędzia ziemski powiatu Umańskiego przeniósłszy się na Ukrainę ożenił się z Moniką *Latecką* z którą ma synów dwóch Józefa i Jana. — Józef radca towarzystwa kredytowego w Królestwie Polskiem (1836. r.) w powtórnym małżeństwie z Rozalią *Skórkowską* herbu *Jelita* ma syna Kazimierza. — Stanisław zaś syn Rajetana z Agnieszką *Rościszewską* herbu *Junosza* ma synów: Rajetana i Mikołaja; oraz córki Józefę, Agnieszkę i Maryannę. — *Z dokumentów złożonych u wydawcy. Wielki* wymienia następujących Sadowskich, że są w Litwie, do którego jednak herbu należą nie pisze. Stanisław Sadowski Józef, Rafał, Jerzy i Mikołaj w roku 1700. na walnym zjeździe pod *Olkinikami* pisali się wraz z innymi obywatelami w. ks. Lit. z powiatu Oszmiańskiego. — Antoni koło r. 1762. Jerzy Sadowski podpisał elekcją Stanisława Augusta króla z powiatu Oszmiańskiego. Stanisław Rostka Sadowski lowczy Belzki, starosta Rokszycki, marszałek konfederacji i poseł na sejm 1784. roku z województwa Czerniechowskiego. —

Sądziński herbu Jastrzębiec, w Mazowieckiem województwie.

Saganowski herbu Śreniawa z krzyżem. Wojciech Saganowski między synów koronnych policzony od Zygmunta III. Króla Polskiego, na sejmie w roku 1596. zasłużył sobie heroicznymi czynami, najprzód za Stefana Batorego Króla pod Moskiewską ekspedycją, kiedy pod Polockiem i pod Pieczarami, między pierwszemi, którzy przez rozwaliny murów do miasta

się cisnęli, i on się znajdował: a pod interregnum, w okazji z Maxymilianem arcy-książęciem Austrii, kompetytorem o koronę Polską, wielką serca odwagą stawał, co wszystko przywilej nobilitacyi, dany mu od tegoż Króla, obszerniej wyraża: a Piotr Śreniawa stolnik koronny, pod którego chorągwią na sławę robił: jego i brata tego Jana, do herbu Śreniawa przypuścił, jako tenże przywilej opowiada. Od tych temi czasy Jan Saganowski w zakonie naszym.

Sagajło. Urban Sagajło w księztwie Żmudzkiem 1621. Krzysztof w Brześcieńskim 1648. Stefan krajeży Żmudzki 1674.

Sakin. *Konstytucya* 1635. wspomina Śakina z tytułem urodzony, Małgorzata Sakinowna 1677. była za Albrychtem Szakiem starostą Suskim. Jakób w zakonie naszym temi czasy.

Wąsowiczówna urodzona z *Starzechowskiej* była w ziemi Sanockiej za Sakinem, z tej córka i syn w Sandomierskiem. — *Krasicki*.

Sakowicz herbu Pomian. Saka, na sejmie Hrodelskim, przyjął na siebie i na dom swój herb Pomian, *Stryjkw. fol. 542.* syn jego zda mi się był Jędrzej Sakowicz, w roku 1440. namiestnikiem Smoleńskim, czyli wojewodą za Zygmunta Kiejstutowicza, a za Razimierza Jagiellonowicza, był starostą Połockim, w roku 1453. poseł między innymi do Władysława Króla Czeskiego i Węgierskiego, żeby córkę Albrychta Cisarza zaślubił temuż Razimierzowi w małżeńską ligę. *Biel. fol. 395. Kojalowicz* chce go mieć i wojewodą Trockim; przydaje, że od niego idą Białozorowie, którzy porzuciwszy herb Pomian, temi czasy szczyca się herbem Wieniawa. Od tegoż Saki idą Pietkiewiczowie Sakowie herbu Pomian, przeciw z tą odmianą, że na helmie powinien być niedźwiedź w prawą tarczy obrócony, trzymający w przednich łapach różę, nóg jednak tylnych jego nie widać między dwiema jeleniami rogami. *Stryjkowski* o tym Jędrzeju pisze *fol. 594.*

W r. 1778. Jakób Sakowicz podczaszy Starodubowski. — *Krasicki*.

Sakowicz herbu Korwin, z tą odmianą, że powinien być Korwin stojący na pieńku, u którego z jednej lewej strony trzy sęki, a z prawej dwa, Korwin w prawą tarczy całym sobą obrócony, w pysku pierścień trzyma, na helmie trzy pióra strusia. W Oszmiańskim powiecie tym się herbem pieczętują Sakowiczowie. Z tych Adam Maciej Sakowicz, podkomorzy, potem starosta Oszmiański, 1632. sędzia fiskalny, 1648. sędzia kapturowy, 1641. komissarz do Królewca, *Constit. fol. 12.* jeździł w legacyi do Moskwy kilka razy, od Wincentego Gosiewskiego, w roku 1659. już wojewoda Smoleński i administrator skarbu, umarł w Warszawie 1662. żona jego Maryna Tyszkiewiczowna, Piotra wojewody Mińskiego córka, z którą fundował konwent OO. Dominikanom w Ziembaie, wystawił

kościół i klasztor drewniany i przyozdobił. *Okol. Russ. Flor. fol. 136.* Jędrzej podczaszy Zimudzki podstarości Kowieński 1638. *Constit. fol. 62.* syn jego Stanisław. Tomasz 1648. deputat *ad pacta conventu.* N. miał za sobą Konstancją Plotnicką, z której syn Mikołaj. N. była za Mikołajem Niemirowskim. Kassyan, najprzód archimandryta Dubieński *ritus Graeci,* zakonu Ś. Bazylego 1640. a potem za konsensem Urbana VIII. zakonnik *Ord. Eremit. S. Augustini in ritu Latino,* wydał do druku, *Okulary kalendarzowi staremu, gdzie odpowiada na zarzuty Schizmatyków o Kalendarzu Rzymskim, Cracov. 1644. in 4to.* 2do. *Kalendarz stary, w którym jawny i oczywisty błąd ukazuje się około święcenia Paschy etc. Vilnac in 4to 1640.* 3tio. *Perspektywa albo objaśnienie błędów, herezyi i zabobonów w Grekoruskiej Cerkwi disuniękiej, tak w artykułach wiary jako i w administrowaniu Sakramentów, in 4to Cracov. 1642.* 4to. *Traktat o duszy, in 12. 1625.* C. D. 5to. *Sobor Kijowski Schizmatycki na przestrożę wydany 1642. edit. 2.* Jan skarbnik Witebski 1674. Kazimierz podkomorzy Witebski poseł na sejm 1724. dobrodziej nowicyatu naszego Wileńskiego, i kolegji Witebskiego: druga żona Adama Sakowicza wojewody Smoleńskiego po Tyszkiewiczownie Swentosława Rajceka wojewodzanka Mińska, wdowa po Wacławie Leszczyńskim podkomorzym Brześciańskim herbn Wieniawa.

SALAMANDRA

HERB.

Okolski tom. 3. f. 89. tak ten herb opisuje: jest zwierze małe do glisty podobne, żółtego koloru, między ognistemi płomieniami, w lewą tarczę głową obrócone, na helmie pawie ogon. Nasz *Ks. Cnapius* tak Salamandrę kształtuje, jest prawi z rodzaju jaszczurek, do krokodyla ziemnego podobna, przecież nad jaszczurkę zieloną większa, czarnemi makulami upstrzona,

luboć drugie Salamandry znajdują się i inszych kolorów. głowa u niej wielka, zwierze leniwe i niekzemne, i jadowite, to z *Pliniusza i Dioscorid.* wypisał *Gesner*. Pod Trydentem, że się ich wiele znajduje, świadczy *Matthiol.* siła autorów znajdziesz, którzy to o Salamandrze roznieśli, jakby w ogniu żyła i zgorzeć nie mogła w nim: atoli *Theophras., Galen., Plin., Dioscorid., Aetius, Matthiol., Gesner.* powiadają, prawda że Salamandra przez ogień przejdzie bez szwanku żadnego, a to dla przygrubszej na niej skóry i wilgotnej, z której zimny humor się sączy, zkad pochodzi, że gdy ogień jest niewielki, snalno go przygasić sobą i przytłumić może, wszakże gdyby w większym ogniu przez słuszny jaki czas trzymać się miała, z doświadczenia mam, mówi *Gesner*, że spłonie w takowym pożarze. *Bisciola lib. 8. cap. 1. Brodaeus lib. 3. cap. 3.* Salamandrą że się pieczętują w Czechach Chrzaszczowie, autor jest *Okolski*, gdzie przydaje, że przodek ich Smoka w jamie ukrytego, ogniem nanieconym przed jamą, dobił. *Petra Sancta cap. 64.* twierdzi, że w Hetruyi są niektóre familie, które Salamandry złotej w ogniu, na tarczy srebrnej zażywają. W Polsce zaś naszej, te się domy do tego herbu odzywają.

Herbowni.

Chrzaszcz, — Deszkowski, — Pielesz, — Kaszycki.

Salomonowicz. Alexander Salomonowicz w powiecie Braclawskim podpisał elekeją Jana III.

Dominik Salomonowicz strukczasz Braclawski. — Jan regent graniczny Braclawski. — *Krasicki.*

Samborski herbu Ostoja, w Rawskim województwie. Jan i Sebastyan Samborsecy 1674. *Erasm. Rotterod. lib. 19. fol. 655.* między innemi Polakami uzezonemi, sławi Samborskiego. Marein w zakonie naszym życie zakończył w Krakowie 1708. synoweowie jego, Michał, Antoni i Karol 1693.

Samborzecki herbu Rawicz, w Lubelskiem województwie, od Grotów swój początek wzięli, od dóbr Samborzeckimi nazwani. Jakób zginął pod Bukowiną za Króla Alexandra. *Okolski* chwali ich zarliwość o wiarę, że kościół od herezyi sprofanowany windykowali. Paweł podpisał elekeją Władysława IV. Mikołaj Szymon Samborzecki, człowiek zacny i uczony, umarł 1610. w katedrze Krakowskiej pochowany. *Baranow.* Prokop 1600. Stanisław miał za sobą Annę z Bábina Pszonczankę 1649. r. podkomorzankę Lubelską, z której splodził córki dwie, z tych jedna poszła za Jana Brodowskiego, druga Teresa czy Katarzyna za Marka Sobieskiego, syn także był Oktawian, który z Anny Lezeńskiej miał córkę Zofią, Franciszka Stoińskiego sędziego ziemskiego Lubelskiego małżonkę.

Duńczewski w Herbarzu Tomie II. taką nam podaje wiadomość o tej familji, kiedy już stale nazwisko Samborzeckich prowadziła. — *Jan de Morawce* Grota Samborzecki, wszedłszy w dożywotnią przyjaźń z *Pudłowską*, spłodził synów dwóch i tyleż córek. Z synów *Mikołaj* Samborzecki, wkroczywszy w kontrakty małżeńskie z *Rusiecką*, spłodził córkę jedną *Jadwigę*, i synów sześciu: *Alexandra*, *Samuela*, *Jana*, *Lukasza*, *Jerzego*, i *Stanisława* Samborzeckich. *Jadwiga* wydana była w województwo Ruskie za *Magnuszewskiego*. 1. *Alexander* z *Potocką* mieli *Stanisława*, *Jadwigę*, *Katarzynę*, *Zofią*, i *Annę*. 2. *Samuel* sędzia ziemski *Lukowski*, z *Sawicką* podkomorzanką *Belzką* spłodził *Mikołaja*, *Zbigniewa*, *Zofią*, *Jadwigę*, *Barbarę* i *Konstancją*. 3. *Jan* z *Bujanowską*, zrodzili *Andrzeja*, *Adama*, *Stefana*, *Annę*, *Katarzynę*, *Dorotę* i *Zofią*. 4. *Lukasz sterilis*. 5. *Jerzy* z *Pierszewską* z *Podgórze* miał synów dwóch, i córek dwie, ale imion ich niewiadomo. 6. *Stanisław* w dwóchżenny, *Imo* z *Ostrowską* potomstwo w dzieciństwie pomarło, *Zdo* z *Paszowską* spłodził *Stanisława* dziedzica na *Okrze* w *Stężyckim* powiecie, ten dwa razy ponawiał małżeństwo, *Imo* z *Leżińską* miał dwóch synów i córkę wydaną za *Franciszka* *Stoińskiego* sędziego ziemskiego *Lubelskiego*, *Zdo* z *Suchodolską* spłodził córkę wydaną za *Felcyana* *Szaniawskiego*, pisarza ziemskiego *Lubelskiego*. Okta wian drugi syn *Stanisława* Samborzeckiego z *Paszowskiej*, ożeniony z *Skomorowską*, dziedziczką dóbr *Orłowa* w powiecie *Krasnostawskim*, z nią było dwóch synów i córka. 1. *Paweł* z *Celejowską* spłodził *Zygmunta* bezpotomnego, *Franciszka*, *Zuzannę* i *Katarzynę*. 2. *Marcin* z *Cynerowną* miał *Wojciecha* *sterilem*, *Katarzynę*, pierwiej *Kaczińskiego*, potem *Thorzewskiego* żonę, i *Mareyanę* wydaną za *Jeżowskiego*. Pomiennego *Okta* wiana Samborzeckiego córka wydana jest za *Sosnowskiego*, kasztelana *Mińskiego*. — *Stanisław* syn *Alexandra* z *Potockiej* urodzony, wszedł w dożywotnią przyjaźń z *Anną* *Szezempowską*, i spłodził z nią *Andrzeja*, który po dwa razy wota ponawiając, 1o. z *Gorecką* miał dwie córki, *Eleonorę* wydaną za *Zgierskiego*, i *Bogumilę* za *Sosnowskiego*. 2o. *Andrzej* pomieniony Samborzecki ożenił się z *Heleną* *Sokolowską*, z której *Jakób* *Stanisław* *binominis* Samborzecki, cześnik *Horodelski*, pojął w małżeństwo *Ewę* *Wyżycką* kasztelanekę *Rujawską* *Konarską*, synowicę *Mikołaja* *Wyżyckiego*, arcybiskupa *Lwowskiego*, który umarł roku 1757. Urodziła też niedługo Samborzecka *Remigiana* *Sobieskiego*, przyrodniego brata *Króla* *Jana* III. o czem podobnie *Niesiecki* namienia. — To *Duńczewski*.

Samiszcze, w powiecie *Oszmiańskim*, *Wojciech* *Samiszcze* podpisał elekcyą *Jana* III. *Króla*.

Sammek herbu *Lubiesz*, w ziemi *Mielnickiej*.

Samorok herbu *Ostoja*, w *Wilkomierskim* i *Rowieńskim* powiatach, wszakże inni ich piszą *Sumorog*, inni *Sumoroch*. *Michał* *Samorok* pisarz ziemski *Rowieński* w r. 1598. *Constit. fol. 697*. *Wasil* *Konstantynowicz* *Samorok* w roku 1602. *Adam* sędzia ziemski *Rowieński*, 1607. z sejmu komisarsz do *Kurlandyi*. *Roman* deputat na trybunał fiskalny *Litewski*, sędzia ziemski *Wilkomierski*, poseł na sejm 1643. *Const.*

fol. 19. N. stolnik Rowjeński, miał za sobą Eufemią Mleczkową sędziankę ziemską Żmudzką.

Samplawski herbu Rorczak, w województwie Chelmińskim.

Alexander Samplawski w r. 1778. kanonik Chelmiński. — Maciej podsędek Czerniechowski. — Onufry pisarz grodzki Czerniechowski. — *Krasicki*.

Sampoliński. N. podstarości Ostrzeszowski w roku 1612. *Acta Castr. Ostrzeszow.* drudzy ich piszą Sapoliński. Wojciech Sampoliński, o którym *Justus Decius* pisze *de Sigismundi I. temporibus*, że w roku 1512. w okazji pod Wiśniowcem z Tatarami Perekopskimi rycersko stawał, fol. 82.

Samproch herbu Poraj, w województwie Sandomierskiem.

SAMSON

HERB.

Samson w prawą tarczę obróconemu lwowi, paszczę obiema rękami rozdziera, prawą niższą szczękę trzymając, lewą górną, tarcza niebieska, Samson i lew żółty, na helmie trzy pióra strusie; tak go opisują, *Paproc. w Gniazdzie f. 1189. O herb. fol. 554. Okol. tom. 3. fol. 91.* Zkądby ten herb miał wzięść swoje początki, komu i kiedy nadany, żaden z tych autorów nie namienia. Prawdać że *Paprocki w Gniazdzie* tego był zdania, jakby w księztwie Litewskim był nabyty: ale że żaden dom w Litwie, ile wiedzieć mogę, chyba z Polski przybysz w tamte kraje, tym się klejnotem zaszczyca: dla tego zda się być rzecz nie pewna. Zowie się ten herb inaczej Watta, i w Wielkiej-Polszcze familianci tego domu najznaczniej kwitną.

Herbowni.

Bielicki,
Błęcki,
Jabłoński,

Juromirski,
Karczewski,
Kokalewski,

Kosicki,
Koszycki,
Łojcecki,

*Mastowski,
Olewiński,
Proski,*

*Rosicki,
Rychłowski,
Skrzydłowski,*

*Watta,
Zakrzowski.*

Samsonowicz *Sapacho herbu Lis*, w księztwie Litewskim i na Pokuciu, ale do zwyczajnego herbu Lis przydają szablę, to *Okolski*.

Sangaw *herbu Ogończyk*. Jerzy Sangaw na sejmie Hrodelskim, przyjął na siebie i na sukeessorów swoich herb Ogończyk: o czem *Statuta, Łaskiego, Herberta*, i innych.

Sanguszko *książęta herbu Pogonia Litewska*, tylko że na tarczy jeźdźca, dwa krzyże w jeden złożone przydali. Początki ich *Hąszel w kazaniu pogrzebowem*, Lubartowi Gedymina w. księcia Litewskiego synowi, drudzy jako *Stryjków. lib. 13. cap. 13. Kojalów. p. 1. lib. 8.* drugiemu Lubartowi Olgierda synowi przypisują, z Juliany księżny Witebskiej splodzonemu. *Biel. f. 622.* lubo z pierwszymi trzymam, przecież w tem się myli, że jednąż dzielnicę, tak książętom Czartoryskim, jako i książętom Sanguszkom przyznaje, czego mu i *Paprocki* pomaga, ale że się to utrzymać nie może, z tego poznać, co się mówiło w trzecim tomie pod książętami Czartoryskimi. *Okolski* raz z temi, drugi raz się z temi wiąże, i tak się poplątał, że się sam z sobą nie zgadza. Jabym rozumiał najpewniejszą pierwszą opinią; fundament tego mam najprzód genealogią domu tego książęcego, od Hieronima księcia Sanguszka biskupa Smoleńskiego, zebraną, koło roku 1640. która, a znać z autentyków domowych, od Lubarta Gedyminowicza, nie od Olgierdowicza początki swoje zasięga. Znać to i ztąd: bo Gedyminu podzieliwszy między synów swoich mieczem zawojowane prowinye, według zgodnej wszystkich historyków relacyi, Lubartowi synowi swojemu najmłodszemu, nie ostatnią wolą nie zapisał, jakby dosyć miał na tem, że z córką Włodzimierza księcia Włodzimierskiego, dożywotnie, do sukcesyi po ojen żony swojej, na Rusi dość obszernej należał, gdy księztwo Włodzimierskie na niego spadać miało, *Geneal. S. Casimiri*, albo jako *Micchow. lib. 4. c. 36.* i *Kromer* mówią, że wszystkie te prowinye Ruskie, które Litwie przyległe, częścią swoją szablą, częścią przez przymierza po śmierci Włodzimierza holdowne sobie uczynił. *Strykowski i Kojalów.* z niego twierdzą, że i Lwowskie księztwo do niego należało, atoli w roku 1340. gdy Kazimierz Wielki Król Polski, prawa swego do Rusi fortunym orężem dochodził, Włodzimierską prowincyą i Luską podbiwszy sobie, Lubartowi temu pewnemi ją kondycyami puścił, gdzie między niemi zobopólna pomoc przeciwko każdemu nieprzyjacielowi umówiona, *Dług. i Crom. lib. 12.* która trwała do

r. 1349. bo w tym czasie Razimierz Król, Lubarta i z Lucka i z Wołynia całego wyzuli, i ze wszystkich dóbr, które mieć mógł na Rusi. *Crom. lib. 16. Dług. Stryjkw. l. 12. cap. 7. Kojatow. p. 1. l. 8.* i owszem i sam w niewolę wzięty, z której się nie prędzej wyratował, aż w roku 1351. w ten czas albowiem, gdy się ogłosił, że się z kościołem katolickim miał wolą pojednać, gdy go pod tym pretextem, nie pod taką strażą miano, uszedł z więzienia, i zebrawszy wojsko, z Kiejstutem Ruś infestował i Włodzimierza dobył; musiał tedy Razimierz wojnę znowu na niego podnieść, gdzie powtórę i jego i Kiejstuta poraziwszy, w niewolę zabrał, *Bielski*, której się dopiero pozbył, jak się przysięgą wierności Razimierzowi Królowi obowiązał. *Kojal. lib. 8. part. 1.* powiada, że obleżony w Włodzimierzu od Razimierza Lubart, szczególną odwagą Bogdana z Iwanie, uszedł rękę przeciwnych, w roku 1353. co i *Okolski namienia pod herbem Pełnia*, ale cóżkolwiek bądź, na to się zgadzają nasi historycy, że Lubart, znowu prawa swego dochodząc w r. 1353. Włodzimierz zagnął naszedłszy, wkrótce go opanował, i złupiwszy go, czy do Litwy, jako inisi chcą, z płonem odwrócił, czyli też jako inni mówią, Halicką prowincję spustoszył, a powtórną w Septembrze ekspedycją, w Sandomierski kraj z wojskiem zajęchal, gdzie pod Zawichost przypadłszy niespodzianie, ogniem i mieczem wszystek ten kraj rujnował, Razimierz Król aż w roku 1366. chciał się tej krzywdy swojej zemścić: dla tego z potęgą znaczną na Wołyń naciągnąwszy, lubo Lubart korząc się mu, za niedotrzymanie przysięgi swojej Króla przeproszał, nie dał się mu jednak Razimierz przejednać, odebrał mu Włodzimierz, Luck, Olesko, i inne fortece wszystkie na Wołyniu, których nie prędzej znowu nabył, aż śmierć Razimierzowa nastąpiła: Gdy potem Jagiello w. książę Litewski na tronie Polskim osiadł, Fiedor Lubart za Jagiella Króla synowca swego, z innemi się braćmi zapisował, a w roku 1396. otrzymał od niego księstwo Siewierskie, przysięgłszy mu posłuszeństwo, wszakże tego roku życia dokonał, zostawiwszy syna Dymitra.

Dymitr Lubartowicz książę Łucki, u Cesarza Konstantynopolitańskiego był w wielkich respektach: dla tego, na znak pańskiego faworu swego, dał mu znaczną część drzewa krzyża świętego; więcej o nim czytać między mi się nie dostało, tylko że się z światem rozstał w roku 1449. pochowany w cerkwi w Łuckim zamku. *Strykowski fol. 593.* powiada, że książęta Sanguszkowie, Koszyrsey i Rowelsey w r. 1440. z inuszemi Panami Wołyńskimi przysięgę uczynili Razimierzowi, na ten czas wielkiemu książęciu Litewskiemu, ale niewiem czy to mogło być, kiedy ich jeszcze nie było: Prawda, że

niektórzy autorowie, temu Dymitrowi trzech synów przypisują, Fedora księcia Luckiego, Michała księcia Koszyrskiego, Bazylego księcia Rowelskiego: *Royal. in MS.* z genealogji domu tego, Dymitrowi pomienionemu dwóch synów tylko przyznaje, Teodora i Michała, o Teodorze powiada, że był księciem Luckim i marszałkiem Wolyńskim, żył w roku 1527. to się jednak utrzymać nie może, a najprzód że wielki lat przeciąg i od śmierci Dymitra 1449. do roku 1527. wierzyć mi temu nie pozwala, żeby był synem Dymitrowym; potem jeżeli był księciem Luckim, jakoż mógł być marszałkiem Wolyńskim, ale w *Metryce Wolyńskiej* 1528. kogo inszego znajdziesz marszałka Wolyńskiego po te czasy. *Genealogia MS. od Samuela Księęcia Sanguszka wojewody Witebskiego z konnotowaną*, temu Dymitrowi syna tylko jednego Michała przywłaszcza, którego śmierć zwala na rok 1490. tego zaś synów trzech miało być, Fiedor, Michał i Wasil, od Fedora Sanguszków wyprowadza linią, od Wasila Rowelskich książąt, od Michała Koszyrskich; atoli że i ta dedukcyja nie jest zupełna, z tego dochodzę, bo w *Metryce Wolyńskiej* w roku 1528. gdzie wszystkich ziemianów Wolyńskich rejestrują, czytam najprzód Jędrzeja Alexandrowicza (to jest syna Alexandrowego) Sanguszka starostę Włodzimierskiego, który czterdzieści i dwa koni, z dóbr swoich, w ziemi Wolyńskiej leżących, powinien był wystawić, Wasila kniazia Rowelskiego, który trzydzieści i ośm, Jędrzeja kniazia Koszyrskiego, który czterdzieści i sześć, tegoż ostatniego podpis taki w *Monimentach Collegii naszego Ostrogskiego*, Jędrzej Michałowicz kniaz Koszyrski, i znowu Janusz Sanguszkowicz Michnolowicz, który dobra Bielaszów do manasteru Dermańskiego zapisał w roku 1544.; *Monim. Coll. Ostrog.* z tego wnoszę, że tego Dymitra wzwyż wspomnionego księcia, było synów dwóch: Michał i Alexander, z tych Michała trzech synów zostało, Janusz Michnolowicz, o którym dopiero mówilem, Bazyli książę Rowelski, i Jędrzej książę Koszyrski, Alexandra zaś syn był Jędrzej marszałek Wolyński, starosta Włodzimierski, którego z despotowny wojewodzanki Wołoskiej, Anna jej imię, spłodził siedm córek, według *Geneal.* ale tylko jednej przypisano, że to była Anna, która wydana za Jana Fryderyka Sapiehy wojewodę Podlaskiego, synów zaś jego trzech było: Roman, Dymitr i Jarosław. Z tych

Roman książę Sanguszko, wojewoda Braclawski, hetman polny Litewski, starosta Winnicki i Zytomierski, fortunny wódz i odważny kawaler, kiedy niemając tylko dziewiętnaście set ludzi wojska Litewskiego, w roku 1567. ośm tysięcy Moskwy na polach zbił Iwańskich, i cały oboz zabrał, w tej bi-

twie hetman Moskiewski Srebrny ranny, ledwo życie swoje ucieczką salwował, a Tatarski wódz Amurat poległ. Tegoż roku dziewięć tysięcy Moskiewskiej jazdy, z Uły do Suszy, przebiegającej się, nagle ją zaskoczywszy, na głowę poraził, hetmanów jednego Mienszuka zabił, drugich dwóch, Szezerbatego i Boratyńskiego pojmał, z pięćdziesiąt bojar znacznych, mało co ludzi swoich strąciwszy. W następującym r. 1568. 20. Września Uły zamku obronnego (którego przedtem przez sześć niedziel dobywając, nie niesprawiwszy, musiał odstąpić), przez jedną noc, odwagą swoją i rycerstwa swego, dostał, tam dwóch wojewodów, trzysta bojarów Moskiewskich, ośmset strzelców zabrał, więźniów swoich wiele odzyskał, działa i amunicją wyprowadził, które i z chorągwiami Moskiewskimi prezentował Królowi Zygmuntowi Augustowi na sejmie Lubelskim w roku 1569. pod Humanem także na Ukrainie że zbil Tatarów, świadczy *Twardow. Pałac*. Temi heroicznemi dziełami, w nieporównaną sławę wzbil się u wszystkich i w wielkie fawory królewskie: któremi się jednak nie długo cieszył, w roku albowiem 1571 maligna go, w samej porze wojennej, to jest wieku życia swego 34. strawiła: podpisał na tymże sejmie Lubelskim list królewski *Infeudationis in Ducatum Prussiae*. Napisał jego *elogium Starowolski in Bellat. Sarmat*. ale go trzeba ostrożnie czytać: bo jak o innych, tak i o nim, niektóre rzeczy i lata pomieszał. Pojął był ten Roman Chodkiewiczównę kasztelanekę Wileńską, z której splodził trzy córki: Maryannę, ta Panną umarła, Helenę, albo jako ją *Paprocki* zowie Alexandrę, Januszowi książęciu Zasławskiemu, wojewodzie Wolyńskiemu, Teodorę najprzód Stanisławowi Radziwiłłskiemu wojewodzie Podlaskiemu, po nim książęcin Pruńskiemu Alexandrowi kasztelanowi Trockiemu, po nim Leszczyńskiemu Jędrzejowi wojewodzie Brzeskiemu Rujawskiemu, zaślubione, i syna Romana, ale że zszedł bezpotomny, dla tego ta linia na nim ustala, pisał się książęciem na Niesuchojeżach i Lokaczach. Dymitr, brat Romana wojewody Braclawskiego, starosta Czerkaski, i Raniowski, ten córkę Ilji książęcia Ostrogskiego, Elżbietę, lubo za poradą stryja jej Konstantego, tylko że nad wolą matki jej, wyprowadziwszy z zamku Ostrogskiego, gdy z nią dla zagniewanego o to na siebie Króla Zygmunta Augusta, uchodzi za granicę aż do Czech, tam w Jaromirzu w kilka set koni dogoniony od Zborowskiego, nie tylko że mu księżniczkę odjęto, ale gdy się długo i mężnie bronił, i życie; tam mu nagrobek wystawiono z takim napisem, jako ma *Paproc. w Ogrodzie fol. 207. Hoc loco conditur corpus clari Lithvaniae Ducis Demetrii Sanguszko, ex Magnifica Olgerdi familia nati,*

Capitanei Cirkassiensis et Canoviensis, quem Martinus Zborowski trucidavit 1554. Jarosław, trzeci brat Romana wojewody, był od stanów Litewskich posłem na sejm Lubelski 1569. r. ale i ten od Zelecha zdradziecko zabity. Niewiem czy to nie ich siostry, Bogdana księżniczka Sanguszkowna, żona druga Jana księcia Polubińskiego, wojewody Nowogrodzkiego. *Bonav. Czarliński Kazanie Wizerunk.* Anna księżcia Poryckiego Jamusza. N. Jana Krezy.

Jędrzej książę Roszyński *) starosta Lucki, syn Michała, który z księżniczki Dubrowickiej splodziwszy jego, i brata jego Wasila księżcia Rowelskiego, zszedł z tego świata w roku 1495. według *Kojal.* Jędrzej ten, w różnych okazjach z Tatarami, gdy się z mężtwem swoim popisał, w oczach hetmana w. Litewskiego Konstantyna księżcia Ostrogskiego, dal mu córkę swoją za żonę, według *Kojal. in MS.* żył jeszcze w r. 1547. jako się podpisał u *Herburta w Stat. fol. 303.* córek jego pięć lieży *Kojal.* Maryą księżną Dubrowicką, Annę Janową Sapięzynę wojewodzinę Podlaską, Zofią księżną Czartoryską, Helenę Rniahynią Massalską i Bazylią księżną Sokolińską. Drudzy tylko dwie, jedną Annę Mikołaja Sapięhy wojewody Witebskiego pierwszą żonę, ale *sterilem*, *Histor. Sapięh.* Drugą Bohuszowi księżciu Koreckiemu wojewodzie Wołyńskiemu, staroście Luckiemu zaślubioną, ale i ta *sterilis.* *Okolski*, czego dowodzi listem Zygmunta I. w roku 1541. w Wilnie danym; miały zaś być te obiedwie córki z Jawnucianki Michała księżcia Zasławskiego córki, *Paproc. o herbach fol. 552.* i w *Ogrod. fol. 209.* splodzone, synów zaś dwóch: Alexandra i Lwa, z tych Lew, z Oseikowny miał syna Grzegorza, który najprzód był kasztelanem, potem wojewodą Bracławskim 1575. r. pojął w dożywotnią przyjaźń Rniahynią Hołowezyńską, z której córka jedna Magdalena we Lwowskim konwencie pod regułą Ś. Franciszka, życie sobie Panieńskie obrała, kędy wkrótkim czasie, tyle enót zajaśniała, do których drugie i w sędziwym wieku ledwo trafiają, poszła po zapłatę zasług do Oblubieńca wieku swego 24. *Vading. in Annal. Min. tom. 7. num. 36. pod rokiem 1480.* Druga, była za Jerzym Krasiekiem starostą Dolińskim. *Okolski.* Syn zaś Adam najprzód kasztelan Rujowski 1627. potem wojewoda Podolski, nakoniec Wołyński, starosta Włodzimierski, mąż pobożno-

*) Linia książąt Sanguszków Roszyńskich, nazwana od dóbr *Roszary* i *Ramień Roszyński* na Wołyniu: te włości po Annie *Sanguszkównie Roszyńskiej* weszły w dom Krasieckich i dotąd w ich zostają possessyi. — Grób nawet dawnych książąt Sanguszków Roszyńskich jest u Dominikanów w Ramieniu Roszyńskim. — *Przy-pisek Krasieckiego.*

ścią i szczodroblivością na domy Boże znakomity, osobliwiec świadczył się zakonowi naszemu, *Argentus de reb. Societat. fol. 395.*; fundował konwent Kamieński OO. Dominikanów w prowincyi Polskiej. *Mijakowski respons.* Złączył się był dożywotnie z Katarzyną z Służewa Uchańska, wojewodzanką Belzką, wspominają *Cuda Podkowieńskie 1644.* atoli że z nią żadnego potomstwa nie zostawił, dla tego i ta druga linia książąt Sanguszków Roszyrskich na nim ustała. *Geneal. Książąt Zastawskich* namienia, że Teodora córka Jędrzeja starosty Luckiego, o którym tu się na początku mówiło, była za Teodorem Jawneią, ostatnim z domu tych książąt Zastawskich. *Genealogia także ks. ks. Zbarazkich* powiada, że Barbara księżniczka Roszyrska była za Jerzym ks. Zbarazkim starostą Pińskim i Sokalskim. *Ókolski* twierdzi, że w Rijowie są tych książąt nagrobki, Teodora, Jędrzeja, Alexandra, i Aukxenyi księżniczki. *Susza o Obrazie Cudownym Chałmskim pisząc fol. 51.* mówi, że Alexego książećcia Sanguszka, zakonnika S. Bazylego Skimnika, znaleziono ciało, najmniej nieskażone w Chelmie w roku 1616. suknia na nim była czarna pasem po płaszczu, na którym były krzyże złote, było uwite.

Bazyli książę Kowelski Sanguszko, drugi syn Michała, brat Jędrzeja starosty Luckiego książećcia Roszyrskiego, ten z Królową Boną przefymarezył Kowel na Smolany, Obolee i Horwol, umarł 1558. pochowany w Rijowie; dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Skorucianką, drugi raz z Loszczanką; z Skorucianki była córka, Anna Wolowiczowa kasztelanowa Nowogrodzka i syn Grzegorz; temu Zofia Hornostajowna wojewodzanka Nowogrodzka, powiła córkę imieniem Teodorę, najprzód Gedrojeia, 2do Piotra Stabrowskiego kasztelana Parnawskiego małżonkę, i syna Jędrzeja, ten pojąwszy Zofią, córkę Pawła Sapiehy kasztelana Rijowskiego, spłodził z niej Helenę Zyzemską podsędkownę Mińską, i syn Symeon Samuel wojewoda Witebski, starosta Surazki, przedtem zaś kasztelan, najprzód Mścisławski, potem Witebski, dalej wojewoda Miński, a z tego województwa przesiadł się na Witebtkie, z tego wszedł do grobu 1638. z młodu się zaraz rycersko bawił, i pod Rokenhauzem z Karolem Chodkiewiczem przeciwko Szwedom mężnie stawał; gdzie się za uchodzącym nieprzyjacielem daleko zapędził, idąc za ferworem Marsowym, wpadł w wielkie niebezpieczeństwo, z którego jednak przeznany hetman prędko go salwował. Na wojnę potem Moskiewską, słuszny komput ludzi z sobą prowadząc, Witebska od nagłej Moskiewskiej inkursyi szczęśliwie obronił. Jeździł i w legacyi do Moskwy. Pan jak mądrych ludzi, tak i księgi kochający, z tą bibliotekę swoją domową w różnych materyach,

godnemi autorami zageęcił. Pierwszy z tego domu odrzucił schizmatyczne błędy, i z kościołem się Rzymskim pojednawszy, żadnego schizmatyka w dobrach swoich scierpieć nie mógł, zamek i pałac pod Smolanami, biały Kowel, wielkim kosztem wystawił. Zegar miał taki, na którego wierzchołku śmierć widzieć było, na niej zaś kolumna światowej niże-
 mności symbola reprezentowała, która za każdym godziny wybijaniem obracała się. Pan ludzkości wielkiej, osobliwie jednak ku duchownym. Z pierwszej żony Anny Zawiszanki wojewodzanki Witebskiej, dziedziczki na Rakowie: bo z drugą Heleną Mareybellą Gosiewską, Alexandra wojewody Smoleńskiego córką, żył *improlis*, zostawił sześć córek: Elżbietę Annę zakonnicę Ś. Benedykta w Wilnie, Zofią, ta Panną umarła, Katarzynę, ta poszła za Jana Stetkiewicza chorążego Orszańskiego, Krystynę, ta za Rudominę marszałka Braclawskiego, Eufrozynę Jerzego Schweryna małżonkę, i Helenę: synów zaś trzech, Kazimierza, ten *caelebs*, w roku 1655. od Moskwy zabity. Hieronima, ten z biskupa Mełńskiego, suffragana Wileńskiego, na biskupstwo Smoleńskie posunięty, fundowawszy kollegium Societ. Jesu w Mińsku, gdy w najlepszą i rość mu i psaeować dla Boga należało, śmierć to wszystko w roku 1657. pomieszala; i Jana Władysława, ten z dzieciństwa rycerskim się dziełem bawił, odważny rotmistrz i pułkownik, wielkiej nadziei o sobie odumarł młodo w roku 1652. Zona jego Anna Radziwilowna księżna Klecka, z której się urodziła córka Katarzyna, i syn Hieronim, ten cztery razy posłował na różne sejmy, atoli i jemu nie długo żyć pozwolono, w roku 27. życia swego świat i ojezyczne pożegnał, zostawiwszy z Konstancji, Pawła Sapichy wojewody Wileńskiego i hetmana wielkiego dwie córki: Annę księżnę Radziwilową kanclerzynę Litewską, i Krystynę Sapiżynę wojewodzinę Brzeską Litewską, synów tyleż, to jest Kazimierza Józefa starostę Bolnickiego, marszałka nadwornego Litewskiego, pojął był Bronisławę Pieniążkownę wojewodzankę Sieradzką, atoli w tydzień po weselu rozwiódł się z nią przez śmierć. Drugiego Pawła Franciszka, ten najprzód nadworną laskę Litewską majestatom Polskim kredensował, teraz wielką, gdy to pisze, fundator OO. Rapueyanów w Lublinie i kościoła w Lewartowie, *Imo voto* za dyspensą papieżką złączył się był z pozostałą bratową swoją, wdową, Bronisławą Pieniążkowną, która gdy mu prędko umarła, *2do voto* z Lubomirską marszałkowną wielką koronną, Józefa Lubomirskiego i Teofili księżniczki Zasławskiej, ostatniej z tego domu książęcego córką, z której krom inszej fortuny obszernej, wziął ordynaryę Ostrogską, z tej syn Jan miecznik Litewski zaślubił sobie

Denhoffównę wojewodzanę Połocką i hetmanównę polną Litewską, *3tio voto* z Duminówną referendarzówną koronną, z której zostawuje potomstwo.

Paweł Franciszek książę Sanguszko, marszałek nadworny Litewski (jak wyżej) został później marszałkiem wielkim Litewskim, oprócz syna Jana z *Lubomirskiej* splodzonego zmarłego bezdzietnie w r. 1787. — zostawił także z trzeciego swego małżeństwa z *Duminówną* Józefa marszałka w. ks. Litewskiego starostę krzemienieckiego. Hieronima wojewodę Wołyńskiego, generała leitnanta wojsk Rosyjskich. Janusza strażnika w. koron. i córek trzy: Anna za księżciem Jabłonowskim wojewodą Poznańskim. Justyna za Bilińskim pisarzem w. koron. Kunegunda za Czackim strażnikiem w. koronnym. — Józef książę Sanguszko marszałek w. ks. Litewskiego za Augusta III. ten z małżonką swoją, Anną *Cetnerówną* wojewodzaną Belzką, splodził syna Romana który zmarł, *sterilis*. — Hieronim książę Sanguszko, najprzód miecznik Lit. potem wojewoda Wołyński ten z małżonką swoją. *1mo voto* z Cecylią *Potocką* generałówną artylleryi wielkiego ks. Lit. syna Eustachiego, i Maryą córkę za Stanisławem Mokronowskim generałem wojsk koronnych, *2do voto* z Anną *Pruszyńską* z tej splodził Dorotę córkę syna Józefa Sanguszko i Teklę Sanguszkównę. — Janusz książę Sanguszko strażnik koronny, z Anielą z Ledochowskich *Drzewiecką*, miał potomstwo, Karola i Konstantego synów, córki Barbara i Klimenta. — *Heraldyka Wielądka*.

Sankowski herbu Krzywdła, w ziemi Łukowskiej. Są i Sanowsey, z których N. miał za sobą Wolską, córka z niej Jadwiga zakonnica w Krakowie.

W r. 1778. Franciszek Sankowski oboźny Trocki. — *Krasicki*.

Santybani. Santybani dla zasług swoich rycerskich do indygenatu przypuszczony, zda mi się że to są Szentywani, z których hrabia Władysław 1707. w Krakowie.

Sapichowski. Marcin Sapichowski burgrabia Kaliski 1518. na liseie kościoła Broniszowskiego.

Sapieha herbu Lis, w księstwie Litewskim dom i starożytnością, i heroicznemi dziełami, i honorami wslawiony. Od Narymunda księcia Pińskiego i Mozyrskiego swoje początki zasięga. Cóżkolwiek bądź, że *Bzovius Annal. t. 15. pod rokiem 1386. num. 4.* tę przeznąca familią ciągnie od sławnego niegdy we Włoszech domu *de Sapūs*, z których jednego z nich widzieć nagrobek w Rzymie *ad Minervam*, o ezm znajdziesz różne listy królewskie, tak *in Histor. Sapieh. jako też u Walickiego w historyi o obrazie Kodeńskim*, do których eiekawego czytelnika odsyłam, był ten Narymund, synem Gedymina najmłodszym, bratem rodzonym Olgerda wielkich książąt Litewskich, stryjem Króla Jagiella Króla Polskiego, którego dwaj synowie, Jerzy Narymundowicz książę Belzki, i Bazyli książę Podolski, byli przodkami Rozyńskich książąt, od Rozynu dóbr tak nazwanych, którzy skoro tylko

wiarę Chrześcijańską i uznali i przyjęli, herb ojca swego Narymunda trzy lilie w cztery krzyże zamienili, jako się mówiło pod Rożyńskimi: trzeci zaś ich brat najstarszy Narymundowicz, imieniem pogańskiem Punigajło nazwany, kasztelan Trocki, przodek domu Sapieżyńskiego, żyjąc pod balwochwałcą monarchą Olgerdem Gedyminowiczem stryjcem swoim, idolołatry, póki żył, nie odstąpił; dla czego na urągowisko i i wzgardę Chrześcijańskiej wiary, na ten czas w Litwie poczynający się krzewić, Greekim językiem *Sophia*, to jest mądrość, albo mądry, ztąd iż do nowych opinji nie przystał, był nazwany, i tak to imię, które za czasem w przezwisko Sapieha zmieniło się, całej swojej Prosapji zostawił. Tenże konserwował herb trzech lilij od Narymunda ojca, do Kolmu i Pogoni przyłączony, przykładem innych książąt Litewskich, rozmaite podług upodobania sobie herby obierających, jakoż za świadectwem *Stryjkowsk. Paproc. i Okol.* Narymund pierwszy Hipocentaura w Pogonią zamienił, Gedroje w Różę, Donnant w żubrzą głowę, Gedymin miasto jednego trzech słupów zażywał, Rorybut za Pogonią najprzód orła, potem miesiąc z krzyżami nosił, Rożyńscy książęta, krzyże ze puia drzewa wiszące wzięli, inni inne przed nią jeszcze Litwy z Polską, albo do dawnych znaków szlachectwa przydali herby, albo własne zaniebdawszy, nowych poczęli zażywać. Podobnie i Sapieżyńskiego domu przodek, biorąc trzy lilie za herb, postąpił sobie: zszedł z tego świata Punigajło w r. 1380. wieku swego 78. to *Hist. Sap.*

Smigaj kasztelan Trocki, (według *Histor. Sapieh.* syn Punigajła) pierwszy z domu tego odrzuciwszy balwochwałstwo, przez chrzest święty odrodzony Bogu, na którym wziął imię Symeona: podpisał nią Litwy z Koroną 1401. i fundacyą biskupstwa Zmudzkiego w roku 1421. a na sejmie Hrodelskim przyjął na siebie i na successorów swoich herb Lis, od niego dom Sapieżyński na dwie się rozciągnął linie: bo dwa razy ponawiając związki małżeńskie, pierwszy raz z Anastazją księżną Glińską, czyli Hlińską, drugi raz z Anną Gastoldówną, oprócz trzech synów: Bazylego, Jerzego, i Józefa, spłodził innych dwóch: Bogdana i Iwana, od których, rozplecione potomstwo po dziś dzień kwitujące w księztwie Litewskim widzimy. *Kojal. in MS. i Paprocki o herb. fol. 663. i inni*: dopiero genealogią domu tego wyprowadzają od wspomnianego Smigajła, któremu *Kojal.* syna Symeona przypisuje wojewodę Podlaskiego, posła do Papieża za Kazimierza Jagiellonowicza, tenm zaś dwóch synów tych dopiero, Bogdana i Iwana, od których dwie linie Sapieżyńskie poszły: jakoż jeżeli Bogdan i Iwan synami byli Smigajła, a ten ich odumarł w r. 1420. według *Misztolla in Hist. Sapieh.* toć Iwan syn jego,

którego śmierć zwała tenże autor na rok 1520. albo jako genealogia tego domu, na rok 1519. żyłby po śmierci ojca swego lat sto, eo się zda być niezwyyczajna. *Paprocki w Guiaździe fol. 1181.* miłość i niezmienną wiarę wynosi ku Kazimierzowi Królowi, że gdy Moskwiecin Smoleńsk wziął Litwie, oni straciwszy w tantym kraju liezne włości, i pańską fortunę, woleli przy szczuplejszych dobrach, dobrze się ojezynie zasługować. Z tych Bazyli i Józef, bezżenni zesli, Jerzy miałei wprowadzić dożywotniego przyjaciela, Rniahinią Wolską, od Patryka idącą, atoli zszedł bezpotomnie. *Genealogia na Mappie sztychowana, za której osuową i ja tu pójdę, jako i za Histor. Sapieżyńską.*

Bogdan, z Gastoldowny urodzony, pierwszy z niej syn, i głowa tej linii Sapiechów, których Siewierskiemi zwano, najprzód gubernatorem był w Putywlu, potem pisarzem w ks. Litewskiego, i starostą Mińskim, kasztelanem, a naostatek wojewodą Smoleńskim, pisał się dziedzicem na Opakowie i Jelnie. Z Lewirem książęciem Siewierskim (potomek to był Olgierda, a szwagier Bogdana) urażonym, że mu palec odźwierny królewski drzwiami przyskrzywił, przeniósł się był do Moskwy w roku 1401. podobno nadzieją uwiedziony sukcesy do księztwa Siewierskiego, do którego, ponieważ Lewir potomstwa nie miał, prawnie należał, po Maryi księżniczce Siewierskiej żonie swojej; atoli, gdy mu elciwość kniazia Moskiewskiego, i księztwo i prawo do niego gwałtem wydała, wrócił się nazad do ojeziny, gdzie w nagrodę opuszczonych w Siewierszezyinie obszernych dóbr, w Litwie niektóre nadano: odwiedził jednak powtóre Moskwę, wzięty od nich w niewolą w r. 1499. gdy był gubernatorem w Putywlu, jako pisze *Biel. fol. 489.* i *Stryłkow. lib. 21. cap. 7. fol. 681.* z tej się nie prędzej uwolnił, aż się wyzwał z księztwa Siewierskiego, i z wszystkiego prawa do niego. Skoro się tedy stawil w Litwie, od Alexandra Króla mile przyjęty, i w legacyi do tegoż Moskwieina wysłany w roku 1503. gwałtem wydartych prowincyi upominał się u niego, *Royal. p. 2.* ale darmo; w teje samej materyi powtórnje go zażył Zygmunt I. Król Polski, skoro na tronie Polskim osiadł, ale i ta fatyga jego dla ojeziny, plonie przez upor Moskwy poszła. Tym czasem kniaz Moskiewski, będąc podobno tej opinji, że z natężenia Bogdanowego, tak się mocno oderwanych prowincyi Królowie Polscy domagają, czy też, obawiając się, żeby jeszcze do Siewierskiego księztwa Bogdan prawa swego nie wskrzeszał, w dobrach swoich Jelnie rezydującego, i najmniejszej się napaści niespodziewającego, Moskwa, i z żoną i z dziećmi w niewolą zabrała, kędy też i życia swego dokończył. w Nowogrodzie pochowany, gdzie

fundował przedtem monaster. Z Maryi wspomnianej (której pierścień ślubny z rubinem dużym, w Gryfich pazurach, dla starożytności w tym domu konserwują) splodził cztery córki: według *Geneal.* Annę, Jakóba Konewicza, a *2do voto* Alexandra Skoruty, Helenę Romana Lubeckiego, Katarzynę Marcina Ogińskiego lowczego Litewskiego, Bogdanę Romana kniazia Donmonda Widzeniekiego, marszałka Litewskiego, a po nim, Jana Siedziewicza, także marszałka, małżonki; i synów trzech, Konstantyna bezżennego, Alexandra, którego żona Tyszkiewiczowna, i Teodora, którym w rekompensę za księztwo Siewierskie puścił kniaz Moskiewski księztwo Krzczonowskie, w którym spokojnie siedząc, tamże i życie swoje położyli. Pojął był ten Teodor Ulianę księżnę Lubomską, z której syna zostawił Pawła.

Paweł kasztelan Rijowski u *Papry. na liście* 1571. *f.* 524. ten z niewoli Moskiewskiej, lubo mu ją laski kniazów tamiecznych i pańskie fawory słodziły, wyniósłszy się, do Litwy się przeniósł, kędy w króćce, to heroiczną w wielu kampaniach odwagą, to nie zamuloną ku panom swoim wiernością, tyle sobie wysłużył, że mu do krzesła Rijowskiego, przydano starostwo Lubeckie i Przewalskie, znać jak był ojczyźnie swojej przychylny, kiedy tak na wojenne jako na inne jej potrzeby, znaczną summę wysypał, którą potem *Konstytucya Sejmowa* 1601. *fol.* 762. synom jego wrócić kazala, wspomina go także, *przywilej incorporationis Livoniae w roku* 1567. Złączył się był dożywotnie według *Genealogji sztychowanej*, z Anną Chodkiewiczowną, Jerzego kasztelana Trockiego, i Zofji Olelkowiczowiczowicy księżniczki Słuckiej córką, ta mu powiła Elżbietę, Jana Riszki wojewody Polockiego, i Zofję, Jędrzeja księżęcia Sangaszka, małżonki: synów tyleż, to jest Dominika sekretarza królewskiego, zmarł bezżenny, i Jana Piotra starostę Uświatskiego, sławnego wojownika: ten lat zdolnych do wojny dorósłszy, z Mikołajem księżciem Radziwilem, i z Karolem Chodkiewiczem na Inflantskich expedycyach przeciwko Szwedom wojować począł, w roku 1601. pod Orlą rotmistrzem królewskim stawał; a przy dobywaniu Derptu, pod komendę jego, heroiczyh mężów wielki szacownik hetman Chodkiewicz, pół obozu poddał: znacznie się jego męztwo pod Kircholnem w roku 1605. pokazało, gdzie przywodząc prawe skrzydło wojska Litewskiego, od tegoż Chodkiewicza sobie powierzone, przeciwko lewemu Szwedzkiemu (którem Karol Król Szwedzki spodziewał się naszyh otoczyć i pokonać) tak potężnie z swoją kawaleryą na nich natarł, że ich zmięszawszy, nabiwszy znaczną liczbę, chwycając się zwycięztwo do Chodkiewicza naklonił. Pod domową w Pol-

szcze wojnę, gdy wielu bardzo, jak w ciężkim z nawałności odmiecie, chwiali się przy swym niestatku, on przy królewskiej stronie, ile najslusniejszej, stał zawsze nieprzelamanym obrońcą, wystawiwszy usarską i kozacką chorągiew. Na Moskwę potem szablę swoją obrócił w ten czas, kiedy Dymitra na tron Moskiewski Polacy zbrojno w prowadzili, a szczęście dalszym nie sprzyjało sukcesom, bo i Dymitra tamże zabito, i kosztowne zapędy wcale się pomięszaly: w ostatnim prawie razie widząc się wojsko Polskie, tego sobie Jana Sapiechę za wodza obralo: jakoż z tak dziwną sławą w upałach Marsowych stawał, że nie tylko opinie o sobie wszystkich zwyciężył, ale i chwałę przeszłych regimentarzów. On w wielu okazjach rebellizującą Moskwę, ciężkimi klęskami do poddaństwa przycisnął, jako pod Trójcą trzydzieści tysięcy, pod Borowskiem dziesięć tysięcy ich z Szujskim poraziwszy: a co w nim najchwalebniejsza, że gdzie drudzy wiele kawalerowie z rzeczy i szczęścia odmianą, serce stracili, tam go ten pamiętny wojownik najwięcej pokazał, z samych nieprzyjaciół nawet zeznaniem, że był nieporównanej dzielności mężem^{*)}. Dymitra stronę na koniec porzuciwszy, przy Zygmuncie III. Królu Polskim stawał, Siewierskie księstwo na Władysława Królewicza utrzymał, stolicę Moskiewską skruszywszy mury, złamawszy nieprzyjacielską potęgę, fortunnie posiadał, kiedy w Krymgradzie w złotym kniaziów Moskiewskich pałacu, nieoszacowany, i trzydziestą potyczkami zawsze wygranemi wsławiony, zwycięzca, życie skończył w roku 1612. 24. Września, *Kobierzyc. fol. 445. Starowol. in bellat. Sarmat. fol. 202. Kojal. in MS.* żona jego Zofia Wejherowna wojewodzanka Helmińska, z której trzy córki skolligował, Zuzannę z Gotardem Tyzenhausem wojewodą Inflantskim, Krystynę najprzód z Stanisławem Radziejowskim wojewodą Łęczyckim, po nim z Krzysztofem Gembieckim kasztelanem Gnieźnieńskim, Annę z Krzysztofem Chaleckim wojewodą Nowogrodzkim, synów zaś czterech zostawił: Jana, Floryana, Jędrzeja i Pawła. Z tych Jędrzej Stanisław kasztelan Wileński, starosta Ryski, Uświacki, Hamersztyński, syn Jana starosty Uświackiego, a przedtem kasztelan Trocki w roku 1644. w którym marszałkował w trybunale Litemskim, luboć drudzy rozpisali, że siedm razy tę łaskę piastował, z tą pochwałą, że pod nią drżały ośmielone innych czasów excessa, a święta sprawiedliwość kwitnęła, po-

*) Że starosta Uświacki na czele partyi swojej, po zgładzonych Dymitrach, sam dla siebie Cesarstwa pragnął, dość fundamentalne były naówczas domysły. Śmierć niespodziana położyła tamę wspólnym projektom. — *Patrz Historia Chodkiewicza przez Naruszewicza T. I. Księga 5. — P. W.*

słował na sejm 1623. gdzie był zapisany komissarzem do traktatów o pokój z Szwedami; w Inllautskich i Moskiewskich expedyeyach życie swoje nie raz na szanie za ojezynnę stawiał. Konwent OO. Bernardynów w Grodzie, sowitemi jego laskami się szczyei, kędy też po śmierci złożony w roku 1651. dnia ostatecznego czeka. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Annę Heidensztejnównę z Solęcina, Reinholda kasztelana Gdańskiego siostrę, córkę także Reinholda, sławnego historyka Polkiego, z której córkę Izabellę Katarzynę, w roku 1645. wydał za Michała Karola księcia Radziwila na Rleku, na ten czas krajezowego, potem podezaszego Litewskiego: syna zaś Karola, czyli jak inni chcą, Lwa, w Paryżu w roku 1640. powietrzem utracił. Jan, Rierznieński starosta, brat rodzony Jędrzeja Stanisława, żona jego Katarzyna Dziewaltowska chorążanka Trocka, atoli w pojedynku bezpotomny zginął. Floryan starosta Zdzitawski, trzeci ich brat, żona Anna, Kazimierza Umiastowskiego sędziego ziemskiego Brześcińskiego córka.

Paweł Jan wojewoda Wileński, i hetman wielki Litewski, Słonimski, Rosławski, Boreński, Zdzitowski starosta, administrator ekonomji Szawleńskiej i Kobryńskiej, syn czwarty Jana starosty Uświackiego, dwa razy wkraezał w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Zofią Zienowiczówną kasztelaną Nowogrodzką, która mu wydała na świat córkę Teodorę, Alexandrowi Naruszewiczowi podkancelerzemu Litewskiemu, *2do voto* Władysławowi Tyszkiewiczowi krajezemu Litewskiemu, zaślubioną, i syna Michała młodo zmarłego w roku 1646. Drugi raz z Anną Bazylego Ropeia, kasztelana Nowogrodzkiego, i Barbary Chodkiewiczówny córką, z tej potomstwo: Konstancya Hieronimowi Sanguszkowi księżęcin, Zofia Mikołajowi Grudzińskiemu staroście Golubskiemu, Katarzyna Alexandrowi Lubomirskiemu staroście Sąddeckiemu, a powtórzonym związkiem Janowi Lipskiemu herbu Drużyna, staroście Sąddeckiemu, czwarta Pann Bogu w zakonie Ś. Franciszka w Wilnie, zaślubione; synowie czterej: Kazimierz, Benedykt, Franciszek i Lew. Pan pańskiego ku Bogu animuszu, któremu wszystko swoje co miał, i lasee jego przypisował, więc gdy mu jego tryumfy z nieprzyjaciół wyniesione wspomiano, z pokorą zwykł był mawiać: *Non nobis Domine, non nobis, sed Nomini tuo da gloriam.* OO. Dominikanów w Bielicy fundował z żoną swoją pierwszą. OO. Bernardynom w Brześciu Litewskim, na dokończenie fabryki kościoła, ośmdziesiąt tysięcy ostatnią wolą naznaczył, dziesięć tysięcy Kartuzyanom w Berzezie, tyleż *Domui Professae Vilnen.* Brzeskich OO. Dominikanów, i Sokalskich Bernardynów, osobliwszy Dobro-

dziej. Ale i ojczyzna pod czas wojny Szwedzkiej, ze wszystkich stron nieprzyjaciolmi otoczona, że z ostatniej toni wybrnęła, wielką część dzielności jego powinna. Pod Smoleńskiem najprzód Marsowe pierwiastki zakładał z Władysławem IV. w roku 1633. rotmistrz usarskiej chorągwi: pod Białą potem na wał szturmem idąc, z konia zsiadłszy i z całą kompanią swoją, ledwo życia nie stracił, mina albowiem od Moskwy wyrzucona, wysoko go w kirysiu w górę wyniosła, przecież go bez znacznego szwanku, znowu postawiła, ale ziemią i prochem prawie go zarzuciwszy. Na Rozaekiej rebelli przysłumienie, z swoją chorągwią przypadłszy, i Krzyzewskiemu pod Łojowem w tył zaszedłszy, siła pomógł do tamtego zwycięstwa, kędy siłać w prawdzie od jego szabli chłopstwa padło, ale nie mniej uchodzących rzeka na dno pograżyła; pod Zborowem, Beresteczkiem i Zwańcem, pułk Riazimierza Leona Sapielhy podkancelerzego Litewskiego odważnie i fortunnie przywoził. *Harwicki S. J. Abrys*. Temi heroicznego ducha swego wślawiony czynami, gdy Szwedzi i Moskwa sprzyśniali się na to królestwo, rozerwać go chcieli, a na zgubę swoją wszyscy prawie ręce opuściwszy, tylko ze łzami patrzali, rzadki, któryby rękę zaciągnął do broni, wojsko, i rycerstwo Litewskie za konsensem królewskim, tego Pawła sobie za hetmana obrali; i nieomyliło się na swojej opinji: bo najprzód pierwszy pole dał pod Brześciem Hornsowi Moskiewskiemu wodzowi; gdzie lubo szczupłą ludzi swoich garką w ośmnaście tysięcy wzmocnionego, za pomocą S. Faustyna męczennika, patrona tej okazji, startł na głowę; Szwedów z Lublina wypędził; Warszawę z nimi pierwszy obległ, i trzymał ich impety pótę na sobie, póki wojsko królewskie obozu niewzmocniło. Gdzie tenże Paweł, przy usilnym szturmie, przezorną radą i dzielnością, do zwycięstwa otworzył pole, Szweda, choć Brandeburskimi zmocnionego posiłkami, i jedna hy była nie uszła noga, gdyby sobie z zabiegów kawalerskich, następując odważnie na nieprzyjaciela Paweł, nie złamał nogi. Z tego przypadku, rozumiał nieprzyjaciel, że się długo cieszyć będzie, ustąpieniem z pola obozu królewskiego. ale się omylił; bo Paweł do pierwszego porządku i okazałości przyprowadziwszy wojsko, jakby był sam przytomny w potyczce, tak za ordynansem swoim pod Prostkami nieprzyjaciela o znaczną przyprowadził zgubę, kiedy go i z obozu wyzwał, i sobie do dalszego zwycięstwa drogę usłał. Po przeszłej chorobie przyszedłszy do zdrowia, zaraz pobiegł z wojskiem do Tykocina, w którym zamknął się był mocny i dobrze opatrzony wybór Szwedów, do tego tak się sztucznie nfortyfikował, że bezpiecznie ztamtąd w poblisze powiaty wpadał. Tentowało

wielu szczęścia, tak sztucznej fortecy dobyć, ale wszysej nie sprawiwszy nic, z wielką niesławą, ledwie nie z większą szkodą odstępując, w uporze ntwierdzili nieprzyjaciela. Lecz gdy waleczny Paweł, razem ze wszystkich stron silnym szturmem na niego natarł, w krótkim bardzo czasie w okopach swoich na głowę poległ. Potem na Prusaków, Szwedzką stronę trzymających, zażył regimentarzędów swoich, przez których wielką część tamecznego kraju w pustynię zamienił, a tym czasem zabawiając nieprzyjaciół, Królowi z Gdańska do Polski powracającemu, bezpieczną uczynił drogę. Gdy tak szczęśliwie tryumfuje, nową, Siedmiogrodzianę zawzięli wojnę, ale taką porażką przytłumił ich Paweł, jakiej się oni, unikając potyczki, albo obawiali, albo nigdy niespodziewali, naostatku po odejściu z obozu z domową kompanią, w drodze na liczną chorągiew kopijników z Brześcia do Siedmiogrodzkiego książećcia ciągnących, jak odważnie się uderzył, tak też ją i szczęśliwie zniósł. Po tak wielu zwycięztwach, niesłychać żeby Paweł miał czas przydłuższy pauzować, ale znowu z wojskiem obróćiwszy się na Moskwę zamysłającego Jerzego Dolhorukiego głębszej Litwy docieć, zastanowił: posiłkom z Moskwy przychodzącym drogę pod Miednikami zamknął: samego zaś wodza obozu Moskiewskiego do ucieczki przymusił. Mińsko z nieprzyjacielskich rąk wyrwał. Kuronie od przyległego Szweda przywłaszczone, jako od niesłusznego Dzierżawy roku 1659. zręcznie swoim wojskiem odebrał, i Rzeczypospolitej inkorporował. Jędrzeja Chowańskiego dwudziestu i czterem tysięcy swoich zbrojnych nfaćcego, zbił na głowę pod Polanką, w rękę się z nim potkawszy, za którym powodem tryumfalnym, w obóz nieprzyjacielski od miejsca potyczki o kilka mil położony, zwyciężcą wjechał. Zamku Lachowie, który przedtem w żadnego nieprzyjaciela rękę nie postął, Rzeczypospolitej, pilnie dzielnością swoją dochował. Janów, Mielnik, i inne na Podlesiu zamki oswobodził. Tak uspokoiwszy ojczyznę, ruszył się z wojskiem za Dniepr, tam drugiego Jerzego Dolhorukiego przy rzece Basia obozem leżącego dociekl przez swoich szpiegów, którego gdy się do potyczki w pole z Pawłem wynisć ośmielił, z całą jazdą jego trupem na płacu położył. Zgoła, eokolwiek, w wielkiem księztwie Litewskim zostawało w całości zachowanego, albo z nieprzyjacielskich rąk odebranego, to całe Pawła Sapiechy dzielności, wszysej przypują. Tryumfy i życie skończył w roku 1665.

Razimierz Paweł Jan, pierwszy syn Pawła Jana wojewody Wileńskiego. Pierwszy swój wiek młodości, to w szkolnych, to w politycznych cwiczeniach, tak pięknie wypolerował, że go z tego przyniotu wielce sobie upodobał Razimierz Leo

Sapieha podkanclerzy Litewski, który pełną hojności ręką, oprócz wspolnej substancyi i w podziale równej braci innych Kazimierzowych poreyi, zapisał mu prawo dziedzictwa na obszerne majątności i dzierżawy swoje, luboć on dobrowolnie wyzwał się z tej łaski i do własnych na siebie samego dóbr, i innych braci z affektu swego ku nim, przypuścił. Był najprzód podskarbin nadwornym w. ks. Lit. przy tem starosta Brześciański, Wolpiński, Zdzitowski, Borciański, potem wojewoda Połocki, starosta Żmudzki, nakoniec wojewoda Wileński, wielki hetman Litewski pod czterema Królami, w senacie powagą, w domu ochotą, z każdym łagodnością, rzetelną szczerością, pamiętny senator. A jako był wielkiej godności Pan, tak też i niemniejszej dzielności w ojczyźnie, i za ojczyznę w walecznych dziełach Marsowym duchem prawie żyjący. Dokumentem tego były różne expedycey, w których własnym sumptem, wiele wojskowych chorągwi podejmował, ale mianowicie je podczas wyprawy Moskiewskiej, Chocimskiej, Ukrainskiej przy boku królewskim, dla wygodzenia Rzeczypospolitej, z swego skarbu żywił. Hetmanił wojsku ordynowanemu na Węgry, na Wołosze, na Budziaki, pod Ramieńcem Podolskim, gdzie przeciwko Turkom i Tatarom Janowi III. Polskiemu Królowi stawiał się doświadczoneym wojownikiem. Poselstwo na stolicy Moskiewskiej własnym kosztem odprawił. Dla których i wielu innych zasług w ojczyźnie sławny, kawalerem został Orła białego. Między innymi Pańskiej szczerobliwości Kazimierzowej wizerunkami, osobliwie ten oczy na siebie obraca, który w bogatych wydaje się funduszasz i ozdobach na pomnożenie czei Boskiej i świętych Pańskich, to jest, w Wilnie, OO. Trynitarzów fundował, w Grodnie w kościele Soc. Jesu obraz cudowny najświętszej Panny sukienką szczerozłotą przyozdobił, i do dokończenia fabryki tejże bazyliki, znacznie się przyłożył. Wielką część gruntu, na którym pomieniona stoi bazylika, na Snipizkach, OO. Soc. Jesu dla wygodnego pomieszkania darował. Mało na tem, bo więcej na różne kościoły, zakonne domy, na ołtarze świętym Pańskim z hojności swojej spendował. Trzy razy wkraezał w małżeńską ligę, pierwszy raz z Krystyną Montwidowną Chlebowieczowną wojewodzanką Wileńską, z tą weszło w dom Sapieżyński i w dziedzictwo, księztwo na Zaslaviu w województwie Mińskim. Spłodził z niej Jerzego, Alexandra Pawła, i Michała, Katarzynę wydaną za Branickiego wojewodę Podlaskiego. Drugi raz z Teresą Gosiewską, podskarbianką w. ks. Litewskiego, która pierwiej była za Służką kasztelanem Wileńskim i hetmanem polnym w. ks. Litewskiego, córką podskarbiego i hetmana polnego w. ks. Litewskiego. Trzeci raz z Antoniną grafowną de

Walstein, z wielce zacnej familji walecznych kawalerów w państwie Cesarzkim, których tameczne kroniki dzielami rycerskimi napełnione. Z tą Antoniną, jako i z Gosiewską, nie było żadnego potomstwa. Umarł Kazimierz w Grodnie roku Pańskiego 1720. 3. dnia Marea.

Jerzy na Bychowie, Zaslawiu, Horyborkach. Pierwszy syn Kazimierza Jana wojewody Wilcuńskiego hetmana w. ks. Lit. stolnik w. ks. Lit. starosta Merecki, pułkownik husarski, swoją dywizyą całości Rzeczypospolitej pilnujący, zaleca estymacyą jego potomnym wiekom zawzięta od przodków i wrodzona domowi Sapieżyńskiemu pańska hojność, tudzież na zadłużoną sobie ubogą szlachtę, respektująca laska, nie tylko kwitując z długu, ale też nie skąpą ręką szcudrobliwie ich opatrując. Złączył się był obowiązkiem małżeńskim z Izabellą Polubińską marszałkowną w. ks. Litew. z tej miał Jerzy syna Kazimierza, córki trzy: Benedyktę Pacowę pisarzową w. ks. Lit., Krystynę Tyszkiewiczową cywunową Wilcuńską, Annę Szczuczynę starościnię Wiekszniańską.

Jerzy umarł wojewodą Mściślawskim r. 1732. córka jego z *Polubińskiej* spłodzona Pacowa, była *2do voto* za Mikołajem Radziwilem wojewodą Nowogrodzkim. Po *Polubińskiej* ten Jerzy Sapieha pojął *Soltanównę* z której jedyna córka dziedziczka dóbr *Różany, Krotynki* i części *Dąbrowy*, wydana za Massalskiego podczesnego Litewskiego. — *Kwasicki*.

Antoni Kazimierz na Bychowie, Zaslawiu, Horyborkach, Łojowie, kasztelan Trocki, starosta Merecki, marszałek wielki trybunału w. ks. Lit. Na tej godności zostając pięknie połączył w sobie pańską powagę z pokorą, przychylność i skłonność każdemu z powagą marszałkowską, układność obyczajów z stateczną skromnością, zgola żywym obrazem był enót chwalebnych, między którymi trybunalskiej sprawiedliwości władza celowała. Dalszy do honorów wstęp śmierć prędką przerwała w r. 1738. Zona jego Rachel Wychowska, wdowa po Ogińskim, kasztelanka Mińska z matki Sokolińskiej księżęcej krwi ozdoba.

Alexander Paweł, na Bychowie, Zaslawiu, Dąbrowie, Druci i t. d. starota Wolpiński i Rabsztyński, wielki marszałek w. ks. Lit. drugi syn Kazimierza Jana wojewody i hetmana, Orła białego kawaler. Pojął Maryannę Katarzynę margrabiankę de Bethune z margrabiów de Bethune herbu złota Nałęcz na polu srebrnem; Najjaśniejszej Maryi Królowy Polskiej, Jana III. żony, rodzoną siostrzenicę, a siostrę rodzoną Jabłonowskiej wojewodziny Ruskiej, która Maryanna wprzód była za księżciem Kazimierzem Radziwilem marszałkiem w. ks. Lit. zostawił z niej Alexander córkę Ludowikę Wielopolską, starościnię Opoczyńską, a potem Potockę wojewodzinię

Belzką, i synów: Razimierza, Józefa i Michała. Był Pan urody pięknej i jakąś powagą telnący, w obyczajach pomiarkowanego ułożenia, ludzkości ku wszystkim wielkiej. Nad to tak prędkiej i trwałej pamięci, że w którym autorze raz co przeczytał, to i w dalszych leciech tak pomniał, że i kartę, na której to czytał, wspomniał. Ztąd przedziwna w nim biegłość, tak kościelnych, jako też i świeckich historyi, tak dalece, że z jego dyskursu, każdy mędrszym odechodził. Filozoficzna także i matematyczna nauki, zdaly się w nim prym trzymać, i mądrym ludziom przymilać. Zszedł z żalem wszystkich w r. 1733. Najprzód z laską nadworną majestatowi Polskiemu kredensował, potem z wielką; i luboć mu ją gwałtowna w tej ojezynie rewolucya, na jakiś czas odjęła była, atoli potem godność tego wielkiego ministra zważywszy tron Polski, znowu mu zupełnie przywrocena była. Z synów jego jeden Razimierz starosta Wolpiński i Onikszteński w wojsku Saskiem pulkownik, dalszym jego honorom śmierć prędka tamę rzuciła. Umarł generałem artyleryi w. ks. Lit., zostawiwszy z Karoliną ks. Radziwiłówną, kanclerzanką Litewską, córkę Annę, i dwóch synów: Michała i Alexandra.

Ta Anna córka Razimierza Sapiehy z *Radziwiłowny*, wydana została za Jana Jabłonowskiego wojewodę Braclawskiego; z synów jego Michał krajczy Litewski zszedł bezpotomnie, drugi Alexander wojewoda Połocki, hetman polny Litewski r. 1763. dalej kanclerz w. Litewski z *Lubomirskiej* córki Antoniego miecznika koronnego wdowy po Józefie Lubomirskim zostawił potomstwo, córki: 1o. Sanguszkowę wojewodzinę Wołyńską, 2o. Potockę staroścień Smotrycką, 3o. Solohubowę. — *Krasicki*.

Józef biskup Dyocezarjński, suffragan i proboszcz Wileński, referendarz w. ks. Litewskiego, koadjutor biskupa Wileńskiego. Drugi syn Alexandra marszałka, infulat i nauką i pobożnością znakomity, w mądrych ludziach i księgach z wrodzonej sobie chęci kochający się.

Michał lowczy w. ks. Lit. starosta Gulbiński i Rabsztyński, syn trzeci Alexandra marszałka. Złączył się dożywotnie przy zachodzącej dyspensie Rzymskiej z Ludowiką Sapieżanką starościanką Bobrójską, zrodzoną z Katarzyny Opalińskiej wojewodzanki Łęczyckiej, generalownej Wielkopolskiej, miał z niej syna Jana, ale ten w młodych leciech zniknął.

Michał lowczy Litewski był później wojewodą Podlaskim, umarł podkanclerzym Litewskim. Trzy razy ponawiał śluby małżeńskie 1o z *Sapieżanką* starościanką Bobrójską (jak wyżej) 2o z Teklą *Radziwiłówną* wdową po Michale książęciu Wiśniowieckim wojewdzie Wileńskim hetmanem w. Litewskim. 3o. z Alexandrą księżniczką *Czartoryską*, ta po śmierci jego ponowiła śluby małżeńskie z Michałem Ogińskim hetmanem w. Litewskim. Umarł Michał podkanclerzy żadnego niezostawiwszy potomstwa. — *Krasicki*.

Michał koniuszy i generał artylleryi w. ks. Litewskiego starosta Oszmiański, Geranowski, Lipnicki, Onikszeński, Borciański, trzeci syn Razimierza Jana wojewody Wileńskiego i hetmana. Książnie de Salmé Cesarzowej Leopoldowej skrewnionej zaręczony, do godności książęcej S. R. J. wyniesiony, a to z respektu Leopolda Cesarza na wielkie zasługi jego. Między tysięcznemi albowiem innemi napatrzyła się ich kampania Węgierska, kiedy Belgrad odebrał Turkom, Temizwaru z książęcim Sabandyi dobywał, Peterwaradynu, przez różne oblężenia nadwątlil znacznie, pod Tyssą i Bęgą nieprzyjaciół krzyża świętego zniósł. Widziała podobne jego dzieła Francya, kiedy dwie fortece Metynę i Bonę podbił i odebrał. Taż nieprzelamana waleczność Michałowa wiadoma i ojezynie, pod czas expedycyi w transylwanji przeciwko Turkom, razem z Janem III. Królem Polskim, na której przeciwnej strony wydarłszy zwycięztwo, na swojej utrzymał. Ale niedługo się nim cieszyć pozwolono ojezynie, bo na zjeździe pod Olkinikami w tumuleie zabity. Śmierć, której mąż heroiczny w tak wielu obcych kampaniach szukał, w domu znalazł.

Benedykt na Czerej Wysokim, Siemiatyczach, przedtem nadworny, potem wielki podskarbi w. ks. Litewskiego, syn drugi Pawła Jana wojewody Wileńskiego i hetmana; młodość swoją wypolerowawszy w naukach, częścią w szkołach ojezystych, częścią w cudzych krajach znacznie okazał uczynił. Dla czego zażywano go to do obrad na sejmikach i sejmach, to do potajemnych ułatwienia interesów. Był na sejmie elekcyi Jana trzeciego Króla Polskiego posłem i oraz marszałkiem. Urząd ten roztropnie i według wrodzonej sobie w wszelkie okoliczności przezorności, dla różnych na ten czas przeciwnych stron i sporów odprawił. Dał też dowody osobliwszego męztwa swego pod Złotą Górą, kędy choć się działa padały, on przecię nie poruszony dostawał. Oprócz tego znaczny hojnością ku ojezynie, gdy swoim sumptem ludzi do hoju na Turki wyprawil i ojeziny bronil, nie żalując dla niej i życia swego. Będąc generałem artylleryi w. ks. Litewskiego. Skoligowawszy się z Izabellą Tarłówną wojewodzanką Sandomierską, dwóch synów zrodziwszy, umarł 1707. roku w Berlinie. Z tych jeden

Michał na Czerej, Wysokim, Siemiatyczach, wojewoda Podlaski, a przedtem pisarz polny w. ks. Litewskiego, gubernator Droliski, Retowski, Kierszniński i Luboszański, był i strażnikiem Litewskim, generałem wojsk Saskich, i Orła białego kawalerem, przeszedł na wieczność w roku 1737. przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Wielopolską kancelerzkę koronną, Królowej Polskiej siostrzenicę. Z tej był syn August

Benedykt, ale młodo wszedł do grobu. Kazimierz drugi syn Benedykta, starosta Olkiniński.

Franciszek trzeci syn Pawła Jana wojewody Wileńskiego i hetmana koniuszy w. ks. Litewskiego, generał artylleryi w. ks. Litewskiego, z Anny Lubomirskiej marszałkowny w. koronnej małżonki swojej, szczycił się trzema synami, Janem, Józefem i Jerzym, i córką Franciszką Jakóba Henryka Komesa S. R. J. Fleminga, w. koniuszego w. ks. Litew. w cudzoziemskiej koronnej milicyi generała, a feltmarszałka wojsk Saskich dożywotnim przyjacielem. Była i druga córka w klasztorze u panien Wizytek zakonnica, trzecia w panieństwie umarła. *Dunin w kazaniach swoich* słusznie o tym Franciszku powiedział. *Omnium militum amor, omnium armorum miles*. Albowiem wojna jak rozrywka to u niego była. W Węgrzech wyparł nieprzyjaciela z pod Orawy, i rebellizantów obóz opanował. Ten to był Sapieha, który na niebezpieczną i straszną z Turkami wolał stawić się wojnę, niżeli zyskowej, o którą go upraszano 1687. r. aby z Carami Moskiewskimi wieczny był pokój uczynił, legacyi do Moskwy podjąć się. Ten to jest Sapieha, który na pierwszym w Grodnie sejmie marszałkiem obrany, tyle dokazał powagą, dzielnością i wspaniałym umysłem, ile na ten czas stan Rzeczypospolitej potrzebował, ile za jego industrią i przezorem sejm szczęśliwie się zakończył. Na inne zaś sejmy piętnaście razy posłował. Pod Chocimem zadana mu rana całego wojska zranila serca, jako szczególnie ukochanego sobie żalując wodza. Na tej ekspedycyi sam najpierwszy leciał prawie nie szedł na nieprzyjaciela, takiej w rękę przyrodzonej mocy, że jako nieci targał i przerywał żelazne łańcuchy, któremi się opasał nieprzyjaciel, żeby był drogę naszym zagroził. Daleki od prywaty, ale publicznego dobra szczery syn ojczyzny upatrował, nie bez zazdrośnego swemu szczęściu oka. Prędkąć wprawdzie śmiercią, ale Chrześcijańską gotowością schodził z tego świata 1688. w Lublinie. O zejściu jego Jan III. Polski monarcha dowiedziawszy się, tak z wielkim żalem zawołał: *Heu magnum virum et necessarium amisit Patria*. *P. Dunin. Conc. fun. fol. 123*. Cały zaś na ten czas Lubelski trybunał, kondolencją, którą na sercu uczuł, wyrazić nie mógł. Z synów jego Jan na Wieluniu, Roźminie, Rawiezu, starosta Bobrójski, Zdzitowski, Sokołowski. Ten lubo już wielką buławę w. ks. Lit. miał w swych rękach, dla uspokojenia jednak wewnętrznych na ten czas w ojczyźnie kolizyi, dobrowolnie jej ustąpił. Ztemwszystkiem chwalebnie na marsowem polu obstawał, nie tylko ojczyzny zdaniem, ale i samego Cara Moskiewskiego, gdy bowiem na pewnym kongressie po uczynionym armistycium w pokojach jego przed nim stanął,

mając u boku kosztowny i sztuczny pałasz, uśmiechnawszy się Car, spyta go, takżeżto przypasany bronią żołdatów moich trupem pokładal? Odpowie Jan: ozdoby to i powagi, nie odwagi i męztwa szabla, jest inna droższa, której życiem nieprzyjaciele przypłacać muszą. — Ztąd zaś najbardziej slynął, że żołnierzów w karności wielkiej trzymał, przestrzegając między niemi wszelkiej swawoli i drapieżstwa, wbijał im w pamięć, że nieszczęśliwa to każda utarczka, w której się ze krwią lzy ukrzywdzonych mieszają, bo te albo szpecą zwycięztwa, albo do nich przeszkadzają. Miał za sobą dożywotnim kontraktem Ludwikę Opalińską wojewodzanę Łęczycką, generałównę Wielkopolską, z której trzech synów zrodził, Piotra, Franciszka i Pawła, Piotr stolnik Litewski, starosta Zdzitowski, żona jego Mężykówna córka feltmarszałka Moskiewskiego *), i Paweł starosta Sokolowski, w Ojeowskie wstępowali ślady. A Franciszek koadjutorem uczyniony opactwa Lendzkiego, córka zaś Ludowika, wydana za Mikołaja Sapiechę łowczego Litewskiego.

Józef na Boćkach, Rosi, i Trościenicy, podskarbi nadworny w. ks. Litewskiego, drugi syn Franciszka koniuszego i generała artylleryi w. ks. Lit. z Krystyną Branicką wojewodzanką Podlaską, z matki Sapieżanki, której matka, była córka Razimierza Sapiehy wojewody Wileńskiego, ale z dyspensy papieżkiej, małżonką swoją, ku Bogu szczodry, której hojności kościół w Boćkach wystawiony od nich, wizerunkiem jest. Z tą Krystyną była córka Teresa, Hieronimowi Radziwiłowi księżęciu, podczasem w. ks. Lit. zaślubiona **). Jerzy na Lachowiecach, starosta Wilkowski, trzeci syn tegoż koniuszego, dziedzie fortecy Lachowickiej, w cudzych krajach nauki zaczął, potem w ojezynie kończył, z takim polerem dowcipu, uwagi, rozsądku, do wysokiej przyszedł erudycyi. Marszałkiem uczyniony trybunału w. ks. Lit. a w trybunale koronnym, był pierwszym deputatem. We ezi Boskiej jak się pomuazał, świadczy Lachowiecki kościół, który on, będąc kollatorem, dostatecznym z szczodroblowości swojej nadal posagiem. Z Radomicką wojewodzanką Inowroclawską złączony, zrodził córkę. Ta żyła z Ignacym Koźmińskim starostą Wschowskim herbu Poraj.

Jan, drugi syn Sunigajla kasztelana Trockiego, z matki księżny Illińskiej, brat Bogdana wojewody Smoleńskiego, o

*) Ten Piotr stolnik Litewski później wojewda Smoleński, nie z Mężykówny ale ze Skowrońskiej spłodził syna starostę Sokolowskiego, który młodo i bezpotomnie umarł. Po Skowrońskiej pojął Piotr Joannę Sulkowską łowczankę koronną, z tą bezpotomny. — *Przypisek kirasickiego.*

***) Rozwiódlszy się z Radziwiłem poszła powtórnie za Joachima Potockiego podczasem koronnego. — *P. W.*

którym się wyżej mówiło. Ten w niedojrzałym wieku swoim, był na opiece Króla Polskiego Razimierza Jagiellonowicza, Zygmunt I. Król Polski jak sobie szacował, do wszelkiej wspa-
niałości wrodzony w nim przymiot, ztąd dochodzić łatwo, że go kreował pisarzem w. ks. Lit. i kanclerzem swoim, do tego Witebskim wojewodą, naostatek Podlaskim wojewodą, marszałkiem najwyższym i sekretarzem, Brzeskim, Brańskim, Dro-
hickim, Braclawskim, Ramienieckim, Kobryńskim, Nowo-
dworskim starostą. Przy tem w roku 1512. dał mu przywilej
potwierdzenia herbu Lis. Jeszcze wielkie zasługi jego koronu-
jąc, dał mu siła włości, jako to dwie Ikażń, Kodeńskich wsi
nie mało. Boćki, Wiśnicę, Pahost, Huchstat, i ua sto wsi w
Smoleńskim województwie, czego snadno w domowych przy-
wilejach doczytać się może. Sześć czyli siedm razy walne pos-
elstwo do Moskwy sprawował za Alexandra Króla Polskiego,
na których legaacyach, Moskiewskie pisane ukazy nazywały go
pisarzem i wielkim sekretarzem w. ks. Lit. W Rzymie raz był
posłem, kędy też schizmatyczne błędy odrzuciwszy, do jedności
wiary ś. przystąpił. Oprócz tego, że roku 1514. z swojego
sumptu wyprawionem wojskiem, zbił Moskwę, siedm walnych
batalji z bratem swoim Bogdanem, niezwyčajzonego mąż serea
wygrał. Spiski na Rzeczpospolitą i konfederacyą na Króla,
Glińskiego, wydał: o ezem przywilej królewski w ten sens u
*Kojałowicza: Profecto fato quodam ita res Litvanus agi,
ut inter domesticos motus, adversus suprema pericula e Sa-
piehana Domo prima veniant praesidia. Gravis olim Avo-
rum memoria ex Glinsciana factione incubnerat tempestas,
si ad destinatam perditionem Russorum defectio accessisset,
extrema futura. Verum consilia rebellium, mature a Joanne
Sapieha deprehensa, Regi indicata, contrariis artibus oppu-
gnata, eo ipso robur uniserunt, quod antequam ex integro
coaluissent, in lucem fuissent protracta.* Przez co Pańskie w
Zygmuncie Królu seree tak sobie ujął, że Król do domu jego
przyjechał. Rad w domu swoim tak wielkiemu gościowi Jan,
przez kilka dni u siebie go trzymał, od którego czasu, konser-
wują ów sławny i starożytny puchar szklanny, od imienia ocho-
czego gospodarza, Iwan nazwany. Konsens od tegoż Zygmunta
Króla otrzymawszy, niektóre dobra od Roszczyców Michała i
Anastazego braci, Chaczka i Ofanasa skupiwszy, miasto Ko-
deń założył w roku 1511. za herb Aniola mu z mieczem stoją-
cego przydawszy: kościół tamże nad Bugiem drewniany tym
czasem wystawił, pod tytułem Ś. Ducha, i fundacyą nadał.
Toż uczynił i plebanji Boćkowskiej: sprzyśiął się dożywotnie,
najprzód z Anną Chodkiewiczówną starościanką Grodzieńską,
2do z Chlebowiczówną, nakoniec z Elżbietą Korcewską ka-

sztelaną Podlaską, z której spłodził Katarzynę zakonnice Ś. Bazylego. Tak zasług i lat pelen roku 89. życia swego kresu dopędził 1519. Ciało jego pochowane w Boćkach, lecz potem syn jego Paweł Sapieha wojewoda Nowogrodzki, przeniósł je do cerkwi murowanej Kodeńskiej w zamku, dawszy mu nagrobek, który znajdziesz u *Mistolta in Hist. Sapieh. p. 3. f. 10.* Z synów jego z Chlebowiczowny spłodzonych, był jeden Piotr i Michał sekretarz w. ks. Lit. zaślubiwszy sobie także księżnę Montwidownę Chlebowiczownę Zosią, wojewodzankę Wileńską, jedyną z niej córkę Annę z książeciem Pruńskim złączył, a po jego śmierci ponowila śluby znowu z Mikołajem Sieniawskim kasztelanem Kamienieckim, i hetmanem polnym koronnym. Pomieniony Michał z szkodrego ku Bogu animuszu znaczny, wystawił z żoną swoją w Ikaźni kościół na cześć Boską, a oraz na nieśmiertelną chwałę świętej swojej ku Bogu szezdrobliwości.

Fryderyk wojewoda Podlaski, a w przywileju 1515. wojewoda Narewski, że się Podlasie do Narwy rzeki ciągnie, syn trzeci Jana wojewody Podlaskiego z Chlebowiczowny. Jan czytał ojca jego Jana wojewodą Narawskim, w roku 1514. w książce *Prawa i przywileje, fol. 25.* (a że ten Jan jako się mówiło wyżej, umarł 1519. a Fryderyk syn jego już w roku 1515. zasiadał na temże krzesle, toć trzeba wnieść jedno z tych, że albo ten Jan, ojciec Fryderyka, wyżej na insze krzesło postąpił, albo go też synowi koło roku 1515. ustąpił, sobie życie spokojne obrawszy) od Zygmunta Króla Augusta do Moskwy wielki poseł trzy razy jeździł. Fedorem go Ruskie kroniki nazywają fundował w dobrach swoich Drecia nazwanych, Greckiej religji plebanią, kędy też i z dwiema swemi dożywotnikami przyjacielami pochowany leży: to jest z Anną księżniczką Montwidowną Zabrzezińską, wojewodzanką Nowogrodzką, i z Anną Lubartowiczowną księżniczką Sanguszkówną starościanką Włodzimierską, miał dwóch synów, z tych pierwszy, Dymitr syn Fryderyka wojewody Podlaskiego, którego w czterech synach pamiątka została, pierwszy z nich.

Alexander Bazyli kasztelan Witebski, w roku 1613. kommissarz do zapłaty wojsku. *Constitut. fol. 3.* Drugi Mikołaj kuchmistrz w. ks. Lit. żona jego Petronella Korsakowna. Leo sędzia ziemski Grodzieński, syn trzeci Dymitra, poprzysiągł dożywotnią przyjaźń Haraburdziance kasztelance Mińskiej (której ojeu wiecznemi czasy dobra Świsłocz i Ostrów od Króla nadane). Łukasz hrabia Czarnohylski, czwarty syn Dymitra, po różnych ekspedycjach wojennych w Moskwie i pogranicznych chwalebnie sprawionych, z Zofji Kmiecianki wojewodzanki Smoleńskiej, syna Samuela w młodym wieku z wielkim wszy-

stkich żalem, śmierć mu zabrała. Ten za Zygmunta Augusta w nadgrodcę dziedzicznych dóbr, straconych w Siewierskiem księstwie, wziął dobra Czarnobyl: miasto to było królewskie, które żołnierzom w zasługach rozdano po ulicy w sukcesyją, potem poszło do Sapiehów. Wystawił w pomienionem mieście Łukasz z żoną swoją konwent OO. Dominikanom, kędy też oboje pochowani, ostatniego dnia czekają. *Okol. Russ. Flor. fol. 121.* Z tego najbardziej chwalebni, że wyprzysiągłszy się schizmatyckich błędów, między schizmatykami i pustemi lasami błędzącym bez pasterza katolikom kapłanów opatrzyli.

Jan starosta Drogicki, syn drugi Fryderyka Jana wojewody Podlaskiego, a brat młodszy Dymitra, fundator opactwa Ś. Bazylego w Czerej, skolligowawszy się z Bogdaną księżniczką Sokolińską Drucką, z którą księstwo Druckie w ten dom weszło (przedtem była za księżciem Lukomlskim). Z niej pamiętne potomstwo zostało, to jest córek trzy, Maryanna kniazkowa Kurezowa, marszałkowa J. R. Mei, starościna Felińska. Teodora Leńkowa kasztelanowa Derpska, starościna Nowogrodzka. Anna Frąckiewiczowa podkomorzyna Połocka, synów także trzech: to jest Lew, Jędrzej i Grzegorz. Z tych Grzegorz podkomorzy Orszański, młodszy brat Lwa wojewody Wileńskiego, szczęśliwy w synach swoich dwóch, z których pierwszy:

Alexander Dadzibog stolnik Litewski, starosta Propojski, Orszański i Czeczerski, potem wojewoda Mścisławski. Dziedzie to był na Ostrownie, znaczny wojownik przeciwko Moskwie, Szwedom, i innym ojezyny nieprzyjaciółom. Smoleńsk oblężony swoją industryją posilkował, przebiwszy się przez wojsko, prowiant do niego wprowadził w roku 1614. Ta u niego maxima, przysługa ojezyny i śmierć dla niej. Na pograniezu Moskiewskim za Rygą, Połockiem i Smoleńskiem konwenty i kościoły OO. Dominikanom fundował, i bogato nadał, w Ostrownie dziedzicznym miasteczku Sapiehów, OO. Dominikanom konwent i kościół drewniany wystawił, srebrzem i apparatusem go ubogacił, trzy wsie do niego zapisał, Horodną, Białą i Porzec, *Okol. Russ. Flor. f. 134.* w r. 1621. z sejmu 1613. r. komissarzem naznaczony do ordynowania prowincyi Smoleńskiej, wziętej od Moskwy, *Constit. f. 37.* 1614. Żołnierzy przez długi czas nie płatnych i chwycających się, swoją utwierdził hojnością i pieniędzmi, którym że miała dojść zapłata dalsza, na siebie i na dobra swoje dał ewikeyą. Z czego chwali go *Konstyt. 1616. fol. 46.* kędy mu też wypłacić każą 10 tysięcy z swojej szkatuły na oblężeniów wydanych. Tenże w roku 1623. do pokoju z Szwedami traktowania komissarz, i znowu w roku 1632. poseł na sejm i do traktatów z Moskwą.

Constit. fol. 2. Przybrawszy sobie w spoleczność dożywotnią, Elżbietę Chodkiewiczównę, kasztelanekę Wileńską, dwie córki zostawił, Annę Narnszewiczową referendarzową i pisarzową w. ks. Lit. Krystynę Pacową podstolinę w. ks. Lit.

Krzysztof Stefan, drugi syn Grzegorza podkomorzego Orszańskiego, a brat Alexandra Dadziboga, także wojewoda Mścisławski, starosta Propojski i Lidzki; w Ruskiem kraju na wielu miejscach cześć i chwałę Boską postarał się obficie pomnożyć, na podobną usługę dla dobra pospolitego nie żalował siebie samego w różnych sprawach, jako to w roku 1616. komissarz z sejmu naznaczony do rozgraniczenia województwa Braclawskiego i Kurlandyi, *Constit. fol. 48.* roku 1623. poseł na sejm i z niego komissarz do traktatów ze Szwedami, *Constit. f. 3.* już na ten czas pisarz polny Litew. znowu w r. 1626. poseł na sejm Warszawski, i deputat na trybunał skarbowy Wileński, *Constit. fol. 6.* roku 1636. deputat na trybunał skarbowy, całe dla ojczyzny prace swoje i życie ofiarował. Poprzysiągłszy dożywotnie Annie Holowczyńskiej księżniczce kasztelanee Zmudzkiej, syna z niej miał.

Mikołaja pisarza polnego w. ks. Lit. sławny był szeszodrobliwością na kościoly Boskie i ŚŚ. Pańskie, w Łonnej upadłe fundacye wyniósł do pierwszej piękności, i dochody rozebrane przywrócił. W kontrakty małżeńskie wszedł z Zofią lub z Zuzanną Korwinową Gosiewską wojewodzanką Smoleńską, a córki z niej z różnemi spowinowacił domami: Maryannę z Komorowskim na Żywen, podkomorzym Wolkowiskim, Katarzynę z Tryzną Wolkowiskim i Błudzieńskim starostą. Elżbietę z Korsakiem podkomorzym Połockim, a po nim z Runecwiczem wojewodą Brzeskim. Anna zaś w Panieńskim stanie w francymerze Królowej Ludowiki zmarła. Synowie jego ci: Jerzy starosta Wilkowiski, sławny do Hiszpanji poseł i Albae Taeniae kawaler.

Fryderyk Sapieha wojewoda Mścisławski starosta Grodzieński, drugi syn Mikołaja pisarza polnego w. ks. Lit. fundator OO. Dominikanów w Grodnie. Ten najprzód się złączył z Krystyną Pocięjową kasztelaneką Brzeską Lit. która wielec pobożną będąc, całe życie swoje, na modlitwach, postach, jałmużnach trawiła. Potem z Anną Pacówną podkanclerzanką Lit. umarł bez potomstwa. Paweł trzeci syn Mikołaja pisarza, na którym męzkie pokolenie, pochodzące od Fryderyka Jana Sapiehy wojewody Podlaskiego na Rodniu dziedzica i Pana, ustało.

Jędrzej starosta Orszański, najprzód Miński, a potem Mścisławski wojewoda, syn Jana starosty Drobieckiego, r. 1597. pamiętne jest jego znaczne poselstwo do Szwecyi. Małżeński ślub uczynił z Bogdaną Szymkiewiczówną marszałkówną w. ks. Lit. która mu trzy córki powiła, Zofią księżnę Polnieńską woje-

wodzinę Parnawską, Konstancją Szemiotową podkomorzynię Wileńską, Elżbietę zakonnicę S. Klary: umarł niemając syna żadnego.

Leo, najstarszy syn Jana starosty Drogickiego, brat Grzegorza podkomorzego Orszańskiego, za Króla Stefana był pisarzem w. ks. Lit. wkrótce podkanclerzym, aż i kanclerzem, potem za tegoż i Władysława IV. wojewodą Wileńskim i hetmanem wielkim w. ks. Lit. starosta Slonimski, Retowski, Bludniewski, Mohyłowski, Parnawski. Z rodziców heretyckich urodzony, żeby się był tem bardziej utwierdził w ich błędach, do Lipska jako do źródła i matki herezyi, pretextem szkół od nich wyprawiony. Ztamtąd powróciwszy, pierwsze lata swoje, na dworze Króla Batorego Stefana prowadził, który kiedykolwiek wejrział na młodego Lwa Sapiechę, zwykł mawiać: *Iste adolescens evadet in magnum virum in Republica*. Dlaczego w nim tak sobie korzystał, że się zdal bez niego tęsknić, nie chcąc żeby był choć na krótki czas od boku Pańskiego uniknął. Był bardziej pułkownik królewski, niż dworzanin, i sprawdziło się przepowiedzenie o nim królewskie; bo urosł Lew imieniem i rzeczą w doskonałego między rycerzami najprzedniejszego kawalera, a z Rywoekim mówiąc, *absolutissimus Heros*. Pierwszy jego experiment był z Moskałem, przeciwko któremu na wojnę sporządziwszy sumptem swoim pułk husarski, wyprawił się w kompanji z Królem Stefanem, gdzie pod Toropieczem, Zawołociem, i przy dobywaniu zamków Ostrowa i Pleszkowa, także pod Riesą w Zmudzi, wspaniałemi czynami i odwagą rycerską wslawiony, i od Stefana, kawalerów wiele sobie szacującego, wychwalony, wysłużył sobie honor pisarza polnego w. ks. Litewskiego od pióra do pieczęci postąpił na podkanclerstwo w. ks. Litewskiego. Z tej przyczyny, że po uczynionem między Moskwą i Królem Stefanem za sprawą papieżką przymierzu, gdy Król bawił się uwagą w obraniu posła do Jana Bazyłego wielkiego Cara Moskiewskiego, Lew sam dobrowolnie naraził się na niebezpieczeństwo i poselstwo, według zamysłu swego pożądane szczęśliwie odprawił r. 1584. Z jaką zaś enót swoich estymacyą tę legacyą na wiele lat pamiętną zakończył, wspomina *Ks. Dunin Conc. fun. fol. 139*. Tenże mówi, że Litwa, przy Maxymilianie stała, jego perswazyą do Zygmunta się nakłoniła. Do katolickiej zaś wiary jakim sposobem Lew nawrócił się, sam czynił ks. Janczyńskiemu S. J. relacyą. Króla Zygmunta, jako wielki kanclerz w. ks. Lit. przy boku Pańskim w Krakowie przez czas niemały zostając, z inszemi oflicyalistami Polskimi i Litewskimi, zwykł co święto do kościoła prowadzić w assysteneyi, a odprowadziwszy, sam się do zboru swego z inszemi dyssydentami udawał (który

był w Krakowie na ulicy Ś. Jana) ztamtąd po swoim kazaniu. Króla nazad odprowadzał. Trafilo się na ten czas w Sobotę święto Ś. Jana, w który dzień zaprosił go do siebie na kolacyą ktoś z heretyckich Panów, przeciągnęli ochotę aż do samego świtu pijąc. Nazajutrz ledwo coś trochę przespawszy się, porwał się do zwykłego assistowania Pann do kościoła, a odprawivszy polityczną z majestatem ceremonią, do zboru swego idzie, tym czasem zastaje w nim wielki nacisk swojej religji Panów, przy zakrystyi tamecznej, do pożywania dyssydenckiego chleba, z których nie jeden zachęcał go, aby i on z niemi był uczestnikiem tego stołu. Po tak długim przepitku, jeszcze dobrze nie strawionym, Lew mając to sobie za rzecz niegodną, do stołu, jako on rozumiał, świętego przystępować, długo się wymawiał, że po wczorajszej ochocie przewlokłej, nie mógł się na to odważyć. Ale predykant rezolwując go w tym punkcie, powiada, że to jest szkrupul próżny, gdzie sama wiara, nie post, abo jakie przygotowanie potrzebne. Przerażony temi słowy mądry Pan, począł powątpiewać o pewności tej wiary, która tak zuchwale, i zbytniego bezpieczeństwa podejrzalą śmiałością z Panem Bogiem, w świętych, według zdania jego, tajemnicach, postępuje. Wmówił jednak w niego predykant, i po ceremoniach odprawionych, podał mu swoją wieczerzą. Po której przyjęciu, postrzegł kanclerz, że rozdający komunią predykant, nie przy każdym w szerególności podawaniu chleba, wymawia słowa Pańskie: *Hoc est corpus meum*, ale podawszy trzem sakrament swój, dopiero czwartemu dając, pomienione słowa, przez trojaką komunią przeciągnięone, kończy, spytał się predykanta, co by była za tajemnica, że nie przy każdym podaniu słowa Pańskie mówi, zwłaszcza że one sprawują sakrament? i przydał te słowa: *Ego jam sumpsit Sacramentum, et vos nondum finivistis verba*. Zamilkł na to predykant, a gdy żadnej odpowiedzi nie dawał, albo jeżeli którą dał, niedostateczna była do uspokojenia w roztropnem wątpieniu, i owszem bardziej pomięszal myśli i serce kanclerskie i w większe szkrupuly uwikłał. Tak zalterowany przyszedł do stancyi swojej Lew, w nocy ze snu porwawszy się, gdy sam w sobie rozważa, co uczynił, począł rzewliwie płakać, czem obudzona żona, gdy na nim wymusiła przyczynę żalów, począła mu i fałsz kalwińskiej wiary i prawdę katolicką przekładać. Namawia przy tem, żeby się poradzić katolickiego księdza, snadno było to wmówić w serce jego. Więc ks. Piotra Skargi do siebie zaprasza, od którego przez dni 7. w wierze ugruntowany, tak kryjomo, że o tem nikt, prócz żony jego, niewiedział. W Niedzielę tedy następującą, Króla do kościoła odprowadził, i kazania ks. Skargi z pilnością słuchał; po kazaniu swoim, ze

mszą wychodzi Skarga przed Króla, Sapieha tuż przy oltarzu klęka, z podziwieniem wszystkich i samego Króla Zygmunta, który z niewypowiedzianą radością patrzył, kiedy się swoich błędów zarzekał; ile że przedtem nie o tem nie wiedział. Tym swoim przykładem, wielom był powodem do porzucenia herezyi. Lwem się także stawil wszystkim herezyom, synagogi im w swoich dobrach odbierał, ludzi z swego dworu hereetyckich alienował. Mawiał ei wprawdzie często owe Ś. Pawła słowa: *oportet esse et haereses*, atoli jednak gdzie mógł, wykorzeniał ten kłokol. Gdy się dowiedział, że kto z kolligatów jego niebezpiecznie chorował, hiezał co prędzej do niego, i skutecznie perswadował, aby się z kościołem Rzymskim pojednał. Schizmatykom jak był nieprzyjaznym, tak tym którzy unią przyjęli, osobliwszą swoje protekeyą dawał. Zkąd skarb swój napakował apparatus kościelnym, tak Greekich obrządków jako i Rzymskich, który, przejeżdżając, różnym cerkwiom i kościołom rozdawał. Gdy bowiem i w drodze i w dzień powszedni, mszy Ś. nigdy nie opuszczał, a postrzegł Albę na księdzu podartą, albo latany ornat, na oltarzu prosty kielich, na wybor alby, ornaty, i kielichy dawał. Po nabożeństwie zaś do siebie wezwanym kapłanom, mawiał: *Ego saecularis sum Dominus, brevis vitae et brevis honoris et tamen multum succenseo meo famulatio, si vel calceum sordidatum attulerit in conspectum meum. Quam turpe vero et indecorum est, in conspecta Regis Regum sordidatum apparere. Domum Domini decet sanctitudo et decor*. Pacierzy kapłańskich, katolickim księżom w używaniu pospolitych, i w najpilniejszych sprawach mawiać nigdy nieopuszczał. Jeżeli co od publicznych interesów czasu zbywało, łożył go na zamówienie godzinek, i koronki do najświętszej Panny, i o Ś. Krzyżu. Zawsze o pół nocy na modlitwę wstawal, i na krzyż ręce wyciągnawszy, na ziemi leżąc, owe powtarzał słowa: *Ś. Deus, Ś. Fortis, Sancte et Immortalis miserere uci*. I owszem dworzanie, pokojowi, stróże pałacu, o tem świadczyli, i o dyscyplinach od niego w skrytych gabinetach czynionych, glosili. Z jakim zaś nabożeństwem i gorącością i uczęszczaniem do najświętszego sakramentu przystępował, obszernie naczytać się tego, w zebnanem życiu jego, które przy pogrzebowem kazaniu *Stanislaus Łuszczeński S. J.* wyraził. Wkrótce, po wyrzuceniu się kalwińskich błędów, od Klemensa VIII. na ten czas Papieża, krzyżem srebrnym regalizowany, który się kollegium Brzeskiemu S. J. po jego śmierci dostał, i do tego czasu w konserwacyi zostaje tamże. Inskrypcya zaś do niego taka: *Hoc signo solutis, Clemens VIII. Pontifex maximus, Leonem Sapieha Supremum Magni Ducatus Lithvaniae Cancellarium, post ejuratam ab eo haere-*

sim, ex Urbe salutavit, inventam Ovem bonus Pastor Christi brachiis amplexus. Tenże Papiież na ręce Leonowe, przysłał 1604. chorągiew z obrazem Ś. Razimierza, od siebie poświęcona, którą Lew niósł koło Wilna i Królowi oddał. Zonie zaś jego złotą różę, ręką swoją benedykowaną w upominku darował, którą ona na obrazie najświętszej Panny, cudami słynącej w kościele zakonnice Ś. Klary, za wotywę zawiesiła. Odtąd Lew Sapieha prawie był rozrutny na kościoły, 24 ieh w Litwie z gruntu wyprowadziwszy. Nadto klasztor OO. Rarmelitom i Bernardynom w Białymie, OO. Bernardynom w Mohylowie, Pannom Bernardynkom konwent i kościół w Wilnie, PP. Soc. Jesu w Brześciu Litewskim kollegium, nadawszy włościami. Do bazyliki Ś. Razimierza, w rynku Wileńskim położonej, OO. Jezuitów, znacznie przyłożył się, którą też i srebrem i dzwonem obdarzył. Mianowicie zaś miejsca, które się jego fundacyą w kościołach i ozdobą szczyca, rachują się te: Wilno, Brześć, Orsza, Białyniec, Słonim, Rożana, Rosów, Siemiatycze, Zdzięcioł, Bereza, Zyrowice, Mohylów. Oprócz tego w Wilnie wiele fundacyi i dobrodziejstwom jego, winni są, jako to katedralny Ś. Stanisława kościół, Ś. Jana, Ś. Jerzego, Ś. Trójcy, w których napatrzeć się to kielichów, to krzyżów, to rozmaitych ozdób, po ścianach, po ołtarzach, od Leona sprawionych. W Brześciu także prócz kościoła Jezuitckiego, kościoły OO. Bernardynów, OO. Augustyanów, Pannieńskie obu tych zakonów, i szpitale, Leonowe fundusze, łaski, dobrodziejstwa, jałmużny, potomnym wiekom przypominają, tak obfite, że na każdy rok więcej niż na 70 tysięcy zwykł był Lew Sapieha Bogu ofiarować. Jeszeze po Białej Rusi siła bardzo plebanji i kommendy, ale i kościołów na 60 powystawiał. Staral się usilnie o unią schizmy z kościołem Rzymskim, osobliwie na synodzie Brzeskim Litewskim. Zyrowicki i w Czerej klasztorzy unitom Bazyljanom oddał. *Jedność Święta p. 3. cap. 6.* A gdy w r. 1623. Witebsk miasto, odważyło się na zabójstwo okrutne swego pasterza arcybiskupa Jozafata Kuncewieza; on tam z sejmu komissarzem zesłany, nietylko, że obwinionych sprawiedliwie pokarał, ale też w Witebsku, w Orsie, w Mohylowie, w Wilnie schizmatyckie pozamykał cerkwie; ciała zaś błogosławionego Jozafata, na trumnę 20 tysięcy talarów bitych wysypał. Podobną komissyą do Rygi z Sewerynem Bonar kasztelanem Krakowskim z znaczną sławą odprawił, tumulty pouspokajał, hersztów buntu w oczach ludu rebellizującego na ścieście skazał. Rajec i burgrabiego z miasta wyrzuconych, do dawnej godności przywrócił, OO. Jezuitów wygnanych wprowadził do swego kollegium. Odprawiał i inne komissarstwa, to jest w r. 1590. był naznaczony *ad Consilia bellica Con.*

fol. 564. A że za dobra Suraż Zygmunt August, na zamian wziął był niektóre włości od Sapiechów dziedziczne, dlatego Zygmunt III. w roku tym, za wszystkich stanów konsensem, tenże Suraż nazad powrócił. A Sapiehom Leonowi kanclerzowi, i braći jego rodzonym Grzegorzowi, i Jędrzejowi, wrócił ich dziedzictwo, Polną, Czereją, Lemnice, Biejeszów, Olexyńce, Biereczwiecz, Czeplaki, a w Białuńskim powiecie Skorwińskie dobra, *Constit. fol. 587.* W r. 1598. posłem był do Cara Moskiewskiego Borysa Oduna, dla ugruntowania z nim pokoju. W roku 1607. do ukojenia Rokoszanów wiele fatygi podjął, a gdy jego perswazyje płonnie uchodziły, 400 ludzi przeciwko nim przy Zygmunćie Królu wystawił. *Const. f. 888.* W r. 1611. naznaczony do korektury trybunału w. ks. Lit. *Constit. f. 40.* do którego też ułożenia, przedtem w r. 1584. siła pracował. Na niepłatne, i o to skonfederowane wojsko Litewskie, kilkakroć sto tysięcy, to z swego własnego skarbu, to z pożyczanych spendował, i szczęśliwie uspokoił, za co wszystkie mu eła w. ks. Litew. do wytrzymania puszczone, przez *Konstyt. 1613.* której summy dobrał w r. 1632. *Constit. h. An. fol. 7.* W r. 1625. wielkim hetmanem w. ks. Lit. ogłoszony, Inllanty w całości utrzymał, i co przedtem stracili antecessorowie, odzyskał. Albowiem podczas powietrza panującego po całej Litwie, z samym wyborem wojska, swemi pieniędzmi żywionym, 12. Października pod zamkiem Lewen, zbił wiele Szwedzkich chorągwi, Dyneburg i Krytzburg nieprzyjacielowi wydarł, 23. Października, Awikszt Szwedzką fortecę, dzielnie opanował, zniósłszy presidium. Tudzież dawszy odpór natarczywości Gustawa Króla Szwedzkiego, Lutzen, Retzen, Mariaehauzen, zamki, ze wszystkimi gruntami poodbierał, zgola Szwedów do pokoju przymusił, i herezyi w Inllancieeb rogów przytarł. Na ludzi żołnierskich był przyostrzejszy, sprawiedliwości wszędzie upatrując. Trafunkowym przypadkiem zabił żyda towarzysz, sprawa ta na sąd jego wytoczyła się, i już dekret śmierci na niego stanął, wiele miał za sobą instancyi poważnych obwiniony, ale gdy cale nieuchodziły, spowiednik jego text pisma *ś. de involuntario homicidio*, na karcie napisał, i w brewiarz Leona włożył. W nocy według zwyczaju swego, w stanie do pacierzy kapłańskich mówienia, napada na kartę, czyta z wielką uwagą, pyta się chłopca, czy tu wezora w pokoju moim nie był ks. spowiednik? powiada, był: na eo on, dobrze się stało, hędziemy przed Bogiem bez grzechu, a wkrótce rzecze, *Vicisti Pater, quia prudenter monuisti*: i tak go wolnym uczynił od śmierci. Też sprawiedliwości świątobliwie przestrzegał, gdy marszałkował w trybunale Litewskim w r. 1630. i 1624. i 1604. Ubogim poddanym krzywdy

ezynić, albo oppressyi, nigdy nie dopuścił, skarg ieh pilno słuchał, gdy mu co w podarunku przynieśli chętnie przyjmował, a przez swego poufałego pokojowego, ubogim to rozdać kazał. Mawiał więc do swoich administratorów: u was chłop chłopem, a u mnie wielmożnym, jaśnie wielmożnym, bo kiedy ja chłopem mieć nie będę, pewnie ani jaśnie wielmożnym będę. O nim *Potocki Cent. a fol. 136.* pisze, do którego odsyłam czytelnika, tu tylko z niego to przytaczam. Spiknęli się w nim piękne (mówi on) i do boju i do pokoju przymioty. W polu i na dworze królewskim doświadczona enota, na najwyższe w Litwie wyniosła go subsellia. Jego Zygmunt III. młodemu na ten czas Władysławowi, przydał, żeby Moskiewskie Państwo na osobę jego windykował. Jakoż za jego powodem Siewierskie i Czerniechowskie prowincye do Polski przyłączone. Śmierć jego niespodziana zdała się być, bo gdy w Wilnie posłów Weneckich pańsko u siebie częstuje, w tem wstaje od stołu, na miejsce swoim syna Razimierza zostawuje, mówiąc: ezas już nadechodzi, miejsce moje, miejsce gospodarskie zasiądź, sam do poblizszego pokoju idzie, modlitwą się przydłuższą zabawia, duszę swoją poleca Bogu, na łóżku się kładzie, krzyż s. na siebie włożywszy, i zaraz bez żadnych konwulsi i śmiertelnych bólów umiera, z wielkim wszystkich, ale osobliwie Władysława IV. Króla Polskiego żalem, w kościele S. Michała od siebie fundowanym pogrzebiony, z małym apparatusem; bo testamentem zakazał większego, i z obiema żonami. Dwóch zaś miał dożywotnich przyjaciół; pierwszą Dorotę Firlejównę kasztelanę Lubelską, pozostałą wdowę, po śmierci księcia Zbarawskiego wojewody Trockiego. Drugą miał Elżbietę księżnę Radziwiłównę wojewodżankę Wileńską, z niej synów, Krzysztofa pisarza, i Razimierza Lwa podkanclerzego w. ks. Lit. córkę także Annę, Wojciechowi Władysławowi Radziwiłowi, księżciu na Nieświeżu, kasztelanowi Wileńskiemu, zaślubioną.

Stanisław Jan, marszałek wielki w. ks. Litew., przedtem był marszałkiem nadwornym, stolnikiem w. ks. Litew. starostą Slonimskim, Markowskim, Błudniewskim. Syn Leona z Firlejówny, mąż i dowcipem i wymową i wspaniałością umysłu nieporównany, ojcowskiej enoty zelant. Za Władysława IV. odprawił dwa razy poselstwo do Cesarza Rzymskiego, tam mu ofiarowanego *Principatum S. Regni Imp.* nieprzyjął, ale mając dosyć na księżciem urodzeniu przodków swoich, naprzykład obserwaneyi praw, i równości obywatelów Rzeczypospolitej, wielką wspaniałością serca, takowych postronnych uniknąwszy tytułów, ledwo namowiony został, akceptować kawalerją Kłucza złotego. O ezem *Sarbiewski in Conc. fun. i Wojsznarow-*

wiecz chwali go w ten sens. *Principis Imperii titulos, sed clave retenta sprevit. Majores aurea lingua dedit*: bo dla wielkiej fakundy *aureum os Sarmatiae* nazwany. *A zaś Hartknoch in Republica Polona folio 608.* w te słowa o nim pisze: *Et cum tempore Vladislai IV. Regis Poloniae, Imperator Germanorum Joanni Stanislao Sapieha Supremo M. D. Lit. Mareschalco suique Regis ad Imperatorem Legato, titulum Principis S. R. I. obtulisset, recusavit eum moleste, sub suo nomine se omnes sibi convenientes titulos Vindictam secum innoxisse causatus.* Marszałkował w trybunale Litewskim, raz w r. 1612. drugi raz 1621. ze wszystkich ukontentowaniem, mając osobliwszy wzgląd na sieroty, z czego tak go wychwala *Sarbiewski. Justitiam firmavit. Justitiamne tantum? imo et inclinatum in Judiciis Rempublicam.* Tej był szczerości ten senator, że o sobie często zwykł był mawiać, *Malo esse Veronensis quam Placentinus.* O Boską część i o zbawienie swoje wiele się od młodości starał, częstokroć potajemnie przyłączał się do kompanji dyscyplinę w kapach czyniących na passyach. W Słonimiu, wielkimi expensami mурowany i piękny kościół wystawił, tamże OO. Franciszkanom do fundacyi Bazyliki i klasztoru znacznie przyłożył się. W Wilnie także Pańską munificencyą, Bazylikę Ś. Michała fundował. Heroiczną odwagą między innemi tem się przysłużył ojczyźnie: na wojnę Moskiewską pod Zygmuntem III. cały pułk swoją fortuną podejmował, drugą razą na tegoż nieprzyjaciela za Władysława Króla Polskiego z siedmiuset kawalerji czuwał pod Drują, aby Moskal z tamtej strony nie wżyl się czego. Pod czas Wołoskiej wyprawy przeciwko Turczynowi, Karolowi Chodkiewiczowi sto dowodnych pieszych, i tyleż lekkiego żołnierza podesłał: sam zaś z taką kwotą husarżów ciągnął za Królem Zygmuntem. Na Pruską i Inflantską kampanie, z tą się ku ojczyźnie pokazał ochotą. Przechuwając to z instynktu Boskiego, to z przyrodzonego, ostatni życia swego termin, w Zurowiecach na śmierć się po katolicku dysponował, przestawszy żyć docześnie, życie wieczne zaczął wieku swego 46. Pańskiego 1635. w małżeńskiej lidze miał za sobą Annę Scholastykę, Jana Karola Chodkiewicza hetmana wielkiego w. ks. Litew. jedyną córkę. Po niej śluby ponowił z Gryzeldą Wodyńską wojewodzanką Podlaską, miał syna Krzysztofa, który prędko zmarłszy i z ojcem i z jego dwiema żonami w tymże kościele Ś. Michała pochowany leży. Tak jego jako i ojca jego nagrobki wypisał *Starowol. in Monumen.*

Krzysztof Mikołaj, najprzód krajezy Litewski, a potem pisarz polny, starosta Markowski i Zdzitowski, syn Leona wo-

jęwody Wileńskiego i hetmana z Radziwiłowny, młodsze lata polerując w różnych szkołach, a osobliwie w Lowanium pod Erykiem Puteanem w r. 1627. pięknym stylem napisał narracyą o Dymitrze Caru Moskiewskim, którego udano było, że go w kolebce zabito, a potem się zjawil; tę sam Putean chwali w listach swoich. *Centur. 4. Epist. 38.* Tamże publicznie defendował *Conclusiones politicas.* Liwiusza historyą na język Polski przelożył. Nie tylko zaś w naukach znaczny postępek uczynił, ale też i w Marsowych dziełach wielkie postępkі założył, pod najprzedniejszemi wtenczas w Europie wojownikami, a potem do ojczyzny powróciwszy, i pod ojcem swoim hetmanem. Nie długo się jednak ojczyzna cieszyła do wielu funkeyi urodzonym synem, w roku życia swego 24. w r. Pańskim 1631. jeszcze za żywota ojea, przeniósł się na wieczność, pogrzebiony u Ś. Michała w Wilnie z nagrobkiem, który wypisał *Starowolski in Monumentis, i Historia Sapiehana par. 3. fol. 52.* Miał na jego pogrzebie kazanie ks. Olszewski S. J. które podał do druku. To mu wszysey przyznają, że się w nim przeciwne rzeczy pogodziły: młody wiek i sędziwa enota, dwór i pobożność, żywość natury i niewinność, wysoki dowcip i submissya, fortuna wielka i statek.

Kazimierz Leo, syn drugi Leona wojewody i hetmana z Radziwiłowny,zymał go do chrztu Władysław Królewicz, i Konstancya Królowa. W szesnastu léciech wysłany do cudzych krajów, ćwiczył się w naukach szkolnych, pod Puteanem i Wernulenszem; pod Spinolą wojennej experyencyi nabył. Powróciwszy do ojczyzny z wielkim w umiejętności postępkiem i biegłością w szezęściu językach, przypadł do serca Zygmunтови trzeciemu, od którego pisarzem w. ks. Lit. kreowany, deputowany był do rewizyi metryki i kancelaryi Rzeczypospolitej. Po zwycięztwie nad Moskwą od Władysława otrzymanem, odprawił poselstwo do Moskwy z dostatnią okazałością: gdzie wszystko do myśli i ku sławie majestatu sprawiwszy; po pisarstwie marszałkiem nadwornym wyniesiony, aż też i pieczęć mniejsza Litewska oddana mu, oraz Słonimski, Grodzieński, Wolpieński, Luboszański, Orszański starosta, na Czerei i Starosiole dziedzic. Był i administratorem ekonomji Brzeskiej. Prawda że wiele Królom Polskim powinien, ale i Królowie jemu. Władysław czwarty wielką część chwaly w Moskwie, Król Jan Kazimierz koronę mu powinien, do której nie tylko że mu pomógł, ale i potem pod czas inkursyi siła przy dostojenstwie J. K. Mości stawając, pracował. Od dwóch majestatów śliczną wymową oracula dawał, a pod czas elekeyi orator Władysława, imieniem jego prosząc o koronę. *Porządek elekeyi fol. 10.* Ten Władysław umierając chciał

go mieć exekutorem testamentu r. 1608. Po śmierci Władysława rebellizujących Kozaków Zaporowskich, raz pod Buchowem, drugi raz na Polesiu, zebrawszy wojsko swoim kosztem, zniósł szczęśliwie, i od zniszczenia szlachtę Litewską windykował. Za co imieniem całej Rzeczypospolitej roku 1649. ostatniego dnia Stycznia, dziękował mu na sejmie Adam Ryzanowski, że w niebezpieczeństwie Rzeczypospolitą Litewską zostającą, nie podjazdami tylko, ale całemi wojskami posiłkował. Podobną obronę pod Zborów, Beresteczko, Zwaniec, opatrzył, tysiąc ludzi z hojnego ku ojezynie animuszu. Za Króla Jana Kazimierza, na którego usługach pod czas rozruchów, przez które Litwa Moskalowi i Szwedowi wydana była, trwał statecznie. Będąc jeszcze pisarzem polnym w. ks. Lit. był posłem na konwokacyą pod czas interregnum 1632. W r. 1638. za swego marszałkostwa nadwornego, komissarz do ordynacyi Smoleńskiej prowincyi, *Constit. fol. 35.* i do rozgraniczenia między województwy Smoleńskiem i Czerniechowskiem, i znouwu w roku 1641. do rozgraniczenia między Podlaskiem województwem i książęcemi Prusami. *Constit. fol. 20.* Deputat na trybunał skarbowy w. ks. Lit. 1647. marszałkował w izbie poselskiej w r. 1637. jak zaś ojezynie przymilał się we wszystkich okazjach, tak dopieroż i jeszcze bardziej Bogu. W Nowogrodku kościół zakonowi naszemu darował, w Brześciu zaś, naszym pod tytułem imienia Jezus, i Ś. Kazimierza, kościół wspniały, z fundamentów wyniósł, takież w Słonimie kanonikom regularnym. W Berezie Kartuzów pańską magnifiką fundował, co approbowała *Konstytucya 1653. fol. 27.* jako i w Sapieżynie OO. Bernardynów, a w Nowogrodku OO. Bonifratrów. W Siemiatyczach i Zdziecielu kościoły wystawił, i w nich żeby kurs śpiewano, dochodami opatrzył. W Cymkowicach, Horkach, Biesiorkowicach, przybytki Boskie z jego szkatuły powstały, indziej zaś po Litwie na dwadzieścia Cerkiew, krom szpitalów po różnych miejscach hojnie uposażonych. Przy Wileńskiej akademji *Jus utrumque* żeby uczono, fundacyi przyczynił. Za duszę żony swojej Teodory hrabianki Tarnowskiej wojewodzanki Inlantskiej, sto tysięcy złotych na msze święte wysypał, którą jego ofiarę Bóg sobie miłą być uznał, kiedy w trumnie jego w kościele Berezowskim zamurowanej, rój pszczoł miód robiących w nogach nienaruszonego ciała, w kilka lat znaleziono. Zszedł z tego świata w cztery lata po żonie swojej, to jest 1656. Pan gorliwy o wiarę, co w nim pochwalil Alexander VII. Papież danym do niego listem: bezpotomnym schodząc, część większą fortuny swojej, inuszej linii Sapieżyńskiej zapisał, jako się wyżej mówilo.

Paweł wojewoda Nowogrodzki, syn Jana wojewody Po-

dlaskiego, z Anny Chodkiewiczówny starościejki Grodzieńskiej zrodzony, brat Fryderyka wojewody Podlaskiego, Pan wielkich zasług, ozdoba w. ks. Lit. tego dział dóbr ojezystych z bracią, Król Zygmunt potwierdził. Nie mało miał trudności ten Paweł o Rodeń, ale Zygmunt August Król, prawo mu potwierdził na niego, w r. 1546. dnia 5. Kwietnia, wspominając jego zasługi, i częste poselstwa do różnych monarchów odprawione, ozdobił go najprzód starostwem Braclawskiem, potem Rzezyckiem, miecznikostwem w. ks. Lit. potem dał mu marszałkostwo Mińskie, na konie osadził go na województwie Nowogrodzkim. Był ten Paweł posłem do Cesarza Maxymiliana wtórego od Króla Augusta pierwszego, za którą legacją temu Pawłowi Cesarz przydał nowy herb, rękę zbrojną w polu czerwonym, i orła czarnego z koroną na helmie. A Król zaś August w nagrodę postrzału otrzymanego w Inflanciech, przyczynił do herbu jego strzałę przez rękę przeszytą. Tenże wprowadził używanie herbu Hippoeentaura, o czem świadczy *Okolski*. Fundował Cerkiew, jedną w dobrach swoich pod tytułem S. Michala, a drugą wymurował w samym zamku Rodeńskim. Przyczynił fundacyi do probostwa Rodeńskiego od ojca swego zaczętej. Tenże rudy żelaznej w dobrach Rodeńskich dobył. Miał za sobą *Imo voto* księżnę Holszańską, stolnikównę w. ks. Lit. powtórnie zaś małżeństwem, miał Alexandrę Chodkiewiczównę wojewodżankę Nowogrodzką. Z pierwszą wziął księztwo Holszańskie, z którą też miał synów czterech. Mikołaja, Teodora czyli Bogdana, Alexandra, i Jędrzeja. Miał i córki cztery według informacyi danej *in MS.* Z drugą zaś żoną miał syna Jędrzeja wojewodę Smoleńskiego. Córki Pawła z księżny Holszańskiej, pierwsza Teodora, była za Wołowiczem kasztelanem Wileńskim, druga Maryanna Korsakowa wojewodzina Polocka, trzecia Zofia Kmiecina wojewodzina Smoleńska, czwarta Bazylissa Piaseckiege koniuszego w. ks. Lit. żona. Umarł w r. 1580. mając lat 99. pochowany w Rodniu.

Jędrzej, syn Pawła wojewody Nowogrodzkiego, a brat Bogdana, wojewoda Smoleński, starosta Kumborski, Rzezycki, z Chodkiewiczówny zrodzony. Dla biegłości dowcipu i roztropności, do wielkich i trudnych rzeeczy zdolnych sił, do senatu od Zygmunta Augusta Króla zawołany. Jego Mikołaj Radziwił hetman w. ks. L. na objęciu buławy swojej, jako zwycięzctwy sławnego, umięjętnością wypolerowanego, regimentarzem do Inflant z ordynansem wysłał; kędy on Moskwy 24000. z Maciejem Dębińskim, niemając więcej swoich nad 4000., na głowę poraził; dwóch wojewodów Moskiewskich pojmał, i do Króla Stefana przyprowadził, inni dwa pierzechnęli, chorągwie żołnierskie, działa, i obóz z armatą i wielką korzy-

ścią zabrał; dawną karność wojenną wniósł do obozu i zachował: naostatek pełen honorów, pożegnał świat w r. 1614. Kollegium Lubelskie S. J. liczy go między pierwszymi benefaktorami. Miał za sobą *Imo voto* Maryannę księżnę Czartoryską wojewodzankę Wołyńską. *Zdo voto* miał Annę Krystynę Dębińską starościankę Chęcińską, z którą miał trzy córki: Annę Lasockę kasztelanową Czerską, Maryannę Jasięuskę podskarbinę koronną, i Alexandrę, która była za Tryzną marszałkiem Słonimskim. *Hozyusz* o nim pisze tom. 2. f. 452. *Erminus Christi Cultor. Vir insigni pietate praeditus, quam etiam Romae, cum esset ibi, multis documentis declaravit, i Annae Societatis* 1597. że gdy na województwo Połockie wjeżdżał, nie do zamku, ale wprzód do kościoła naszego skierował, ztamtąd do zamku, kędy krzyż z kościoła naszego przyniesiony, z wielkiem nabożeństwem nezeił, z podziwieniem schizmatyków na to patrzących. O Dębińskiej zaś żonie jego świadczą, że do kościoła S. Barbary w Krakowie, i monstancją, i wiele to w apparatach, to w pieniądzach, na ten dom Boży wysypała.

Bogdan, drugi syn Pawła wojewody Nowogrodzkiego z księżny Holszańskiej zrodzony, był wojewodą Mińskim; był najprzód kasztelanem Brzeskim, potem Mińskim, potem wojewodą Brzeskim, deputatem na trybunał skarbowy w Wilnie w r. 1591. Fundował OO. Bazylianów w Bogdanowie. Z Maryny Kapuścianki z książąt Percaslawskich idącej, kasztelaneki Braclawskiej, miał synów trzech: Mikołaja, Pawła i Jędrzeja, i córek cztery: Barbarę Wołowiczową starościenę Roniawską, Zofią Hajkową starościenę Wiesielowską, która powtórnem małżeństwem żyła z Pacem podkomorzym Brzeskim, i Annę, która się dostała w stan małżeński Tryźnie marszałkowi Słonimskiemu, czwarta Starszą rządziła klasztor u Panien Bazylianek. Z synów jego Jędrzej starosta Homelski, Bielski, fundator Rożańca w Boćkach, sławny zwycięzca nad Moskwą w r. 1578. znaczną pohożnością wslawił się w Rzymie pod czas walnego jubileuszu. Miał za sobą Elżbietę księżnę Radziwiłłównę marszałkownę w. ks. Lit. z której była córka jedynaczka Eleonora Szyszkowska starościana Lelowska.

Paweł Stefan, drugi syn Bogdana, dziedzic na Holszanych, najprzód koniuszy, a potem podkanclerzy w. ks. Lit. starosta Oszmiański, Homelski, Gieranowski, Wasilkowski, wojownik wielki z Władysławem czwartym Królem Polskim pod Smoleńskiem. Był marszałkiem trybunału Litewskiego w r. 1598. Fundował wspaniały konwent OO. Franciszkanów w Holszanych i kościół, do którego dał ornat, który ośmdziesiąt tysięcy był szacowany od perel i kamieni drogich, dzwon

znacznej wielkości tamże do niego nadany i podziśdzień znajduje się, z takim napisem: *Paulus Sapieha Dux in Holszany Procancellarius M. D. L.* Marmurowe ołtarze i nagrobek sobie wielkim kosztem wystawił, gdzie po śmierci leży, która przypadła na rok 1633. Pannom Bazyliankom w Wilnie klasztor fundował i wymurował. W Telszach także OO. Bernardynom, a na wielu innych miejscach przybytki Boskie wystawił. Do najświętszej Matki szczególniej nabożny, co dzień Godzinki i Rożaniec na cześć jej odnawiał. W Rzymie był na jubileuszu 1600. r., kędy od Klemensa VIII. mile przyjęty, wiele z sobą do Litwy relikwji świętych i znacznych wyprowadził. Rękę w Moskiewskiej ekspedycyi stracił. Zbór niegdy heretycki w Holszanych sławny, wielkim kosztem z obalin kościół wystawiwszy, katolickim księżom oddał, apparatus ozdobił i organami, znaczny dobrodziej Bazylianów. Miał najprzód za sobą Reginę Chaleckę siostrę podskarbiego w. ks. Litew. drugą żonę miał Katarzynę Gosławską starościankę Będzińską, trzecim małżeństwem miał Elżbietę córkę hrabi Wesseliniego wojewody Węgierskiego, czwartą żonę miał Zofią Daniłowiczównę podskarbiankę koronną. Córek miał trzy: Katarzyna była w zakonie Ś. Bazylego, Tekla w zakonie Ś. Franciszka, która w Słonimie klasztor i kościół wymurowała. Krystyna zaś była za Chodkiewiczem podstolim w. ks. Lit.

Mikołaj, trzeci syn Bogdana, najprzód był podkomorzym Grodzieńskim w r. 1588. potem koniuszy w. ks. Lit. naostatkiem wziął województwo Nowogrodzkie, był także komissarzem do traktatu o pokój z Szwedami w r. 1623. i deputatem na trybunał skarbowy r. 1626. Miał pierwszem małżeństwem Boglewską wojewodzankę Mazowiecką, drugą żonę miał powtórnem małżeństwem Reginę Mondwidownę Dorobostajską wojewodzankę Połocką, córek miał dwie, z tych Helena była za Wojną Hreczyną, starostą Pieniańskim, Zuzanna za Tyszkiewiczem wojewodą Brzeskim. Synów miał trzech: Pawła starostę Zyzmorskiego *sterilem*, i drugiego

Tomasza, wojewodę Nowogrodzkiego, za którym była Zuzanna Chreptowiczowna wojewodzanka Nowogrodzka, ale i ten zszedł bezpotomnie: marszałkował w trybunale Litewskim w r. 1640. Razimierz syn tegoż Mikołaja, starosta Niemonojski, miał za sobą Katarzynę Wojniankę podskarbiankę w. ks. Lit. z którą miał córek dwie, Barbarę Wołowiczową stolnikową w. ks. Lit. i Annę Leśniowolską starościankę Brańską, która powtórnem małżeństwem była za Parysem kasztelanem Lubelskim.

Mikołaj, pierwszy syn Pawła wojewody Nowogrodzkiego, brat Bogdana wojewody Mińskiego, z Anny księżny Holszań-

skiej zrodzony, był wojewodą Mińskim, Wieliskim i Surazkim starostą. Posłani od Zygmunta Augusta Króla Polskiego do Maxymiliana wtórego Cesarza, od którego był kreowany hrabią państwa Rzymskiego, oraz kawalerem złotego runa, jako pisze *Warszewicki*, potem wziął województwo Witebskie, posłował od Stefana Króla do Iwana Cara Moskiewskiego, z Krzyckim wojewodą Mazowieckim, o czem świadczy *Heidensteiu* i *Okolski*. Pałac znacznym kosztem w tymże okopie, gdzie zdawna zameczek bywał, wystawił wspaniały. Ciało dziada swego i ojca, przeniósł z Boćków do cerkwi Rodeńskiej, umarł w r. 1609. mając lat 80. Pojął pierwszem małżeństwem Annę Sauguszkównę księżnę Koszyrską, starosty Łuckiego córkę, która bezpotomnie umarła. Drugą miał żonę Annę księżnę Wiśniowieckę wojewodżankę Wołyńską, z tą miał synów pięciu: Mikołaja, Krzysztofa, Alexandra, Fryderyka, i Jana w młodym wieku zmarłego, i córkę Elżbietę Wołowiczową kasztelanową Nowogrodzką. Poehowany ten wojewoda Witebski w Rodniu, z takim nagrobkiem. *Lege et luge, posteritas, in unius fato succisas Patriae fortunae, quae rotam etiam fregerant, ne iter facere possent, cecidit ut staret aeternitati. Magni illius Aeneae Pauli Sapiehi Palatini Novogrodensis melior Ascanius, Magnus Joannis Palatini Podlachiae Nepos Nicolaus Sapieha, qui ut ex Ducissa Holszanensi natus, suam posteritati legaret gloriam, voto Sigismundi tertii ad Ivanum Moschoviae Ducem Legatum egit, jamque Princeps Hymaeneas bis testes transmissae gloriae accenderat faces, postquam semel Amazonem Polonam, Annam Sauguszkovnam, Litvanam deinde Lacaeenam, Annam Visniowiecciam in sociale foedus assumpsisset, et quia sublimes animas sublimes in sede morari est necesse, Palatinatus Minscensis, Brestensis, Vitepscensis suffragium, ad Capitaneatus Suraziensis Vieliscensis capitulum, magno Scipioni anteambulo Mareschalcalis S. R. M. praeiit Scipio, et nisi primum intra fines vitae, certe intra bonorum metam non stetitset.* Jan, drugi syn Mikołaja wojewody Witebskiego, a brat Mikołaja kasztelana Wileńskiego, z księżny Wiśniowieckiej zrodzony, wkrótce i młodo umarł. Krzysztof, trzeci syn tegoż Mikołaja, był podczaszym w. ks. Lit. *Eques Hierosolimitanus*, probostwo Wisznickiego fundator, pojął był Elżbietę Firlejową wojewodżankę Sandomierską, z którą niedługo żyjąc pobożnie, *sterilis* umarł w Padwie. Alexander, syn czwarty tegoż wojewody, był podstolim w. ks. Lit. i kawalerem Maltańskim.

Mikołaj, pierwszy syn Mikołaja wojewody Witebskiego, z księżny Wiśniowieckiej zrodzony, najprzód starostą Molecza-

ckim i Zyzmorskim, potem chorążym w. ks. Lit., po chorążztwie wziął marszałkostwo nadworne w. ks. Lit. z tego postąpił pierwiej na województwo Mińskie, potem na Brzeskie, na ostattek umarł kasztelanem Wileńskim, temu się dzialem dostał Rodeń, gdzie kościół wspaniały wystawił, szpital fundował; w cudzoziemskich wojskach z wielką sławą stawał. Za co od Ferdynanda Cesarza, kawaler złotego klucza kreowany, na trybunale Litewskim marszałkował 1634. pod który czas witał Króla Władysława z Moskiewskiej zwyciężkiej kampanji powracającego; ta i insze mowy jego, weszły do druku. Był i komissarzem do traktatów między Moskwą; ciała antecessorów swoich z cerkwi do kościoła marmurowanego przeniósł, obraz najświętszej Panny od Urbana ósmego otrzymał i czterech świętych relikwie, które w Rodniu są złożone; umarł w Lublinie w r. 1644. pierwszym małżeństwem miał Annę Wojniankę podskarbiankę w. ks. Lit. drugim Helenę Prusinowską podkomorzanekę Belzką herbu Topor. Z pierwszą tylko miał synów dwóch: Razimierza starostę Rzepieckiego, który z Daniłowiczową Heleną, krajezaną koronną żyjąc bezpotomnie, umarł w r. 1654. mając lat 29. nagrobek jego te mu pochwaly daje, że był *in expeditione contra rebellis fortis, pius, religiosus, integritatis publicae, et famae defensor*. Drugiego syna miał Jana Ferdynanda, cześnika w. ks. Lit. starostę Molezackiego, ten bezżennie umierając, zapisał Kodeńszczyznę bratu swemu stryjecznemu, umarł w roku 1659. Dwie chorągwie kosztem swoim na usługę ojezyczny, w Tatarskich, Kozackich, Szwedzkich, Moskiewskich okazach, trzymał, któremi pod Toruniem i na inszych miejscach jakie dał dowody heroicznego serea, jeszcze do tych czas pamięta Polska. Siła w nim była niezwyceznia: córki Mikołaja, a siostry tych dwóch braci trzy, Joanna, Stefana Rorvatowicza Kureza, wojewody Brzeskiego; Helena, Tyszkiewicza wojewodzica Brzeskiego, a po nim książęcia Druckiego Sokolińskiego, kasztelana Mścisławskiego, i Teresa, Rarpia podkomorzego Bielskiego małzonki.

Fryderyk Sapieha, podkomorzy Włodzimierski, piąty syn Mikołaja wojewody Witebskiego, z księżny Wiśniowieckiej zrodzony; ten kościół murowany z probostwem fundował w Maciejowie, miał za sobą Ewę Kaszewską podkomorzanekę Chełmską, synów miał czterech: Jana, Alexandra, Krzysztofa, i Tomasza, i córkę Helenę Daniłowiczową staroścień Czerwonogrodzką. Umarł w roku 1626. w Maciejowie pochowany.

Alexander, syn Fryderyka, był biskupem Wileńskim, pierwszy z Sapiehów stan duchowny sobie obral. Sygnetem szafirowym od Urbana ósmego udarowany, dobroczynnością swoją to sobie zasłużył, że go ojcem kapłanów i ubogich, po-

spolicie zwano. W Rzymie na kapłaństwo poświęcony, umarł w r. 1671. Był wprzód referendarzem Litewskim, suffraganem Wileńskim, kantorem Wileńskim, kustoszem Plockim, scholastykiem Sandomierskim, kanonikiem Warszawskim, aż też i biskupem Żmudzkiem, a z tej infuły przeniósł się na Wileńską. Z sejmów po dwakroć komissarzem uproszony do wypłaenia żoldu wojsku Litewskiemu, jako to w roku 1662. i w roku 1670.

Tomasz, drugi syn Fryderyka, oboźny w. ks. Lit. powróciwszy z cudzych krajów, pojął w stan małżeński Zofią Mondwidownę Drohostajską, cześnikównę w. ks. Lit. z którą niedługo żyjąc, zszedł bezpotomnie.

Jan, czwarty syn Fryderyka z Ewy Skaszewskiej zrodzony, pisarz polny koronny: był to Pan wielkiej wspaniałości serea, pułki całej wojsk własnym swoim kosztem na usługę ojczyzny wystawiał, żadnej nie opuścił kampanji: do jego uwolnienia z niewoli, nie tylko Król Jan Razimierz i Rzeczpospolita, przez naznaczoną przez Konstytucyą sumę przykładała się, ale też i Ojciec święty pisał do Króla list, aby się starał o windykacyą tak odważnego za wiarę Chrystusową więźnia. Jakiej zaś był experyencyi wojennej, nie tylko dobytec Torunia i innych różnych fortec, są świadectwem, ale też najjaśniejszego Jana trzeciego wyznanie, że cokolwiek dzieł rycerskich mógł mieć wiadomości, to zawziął od Jana Sapiehy. Do tej experyencyi siła mu pomogła peregrynacya, gdyż dla nabycia onej, siedm lat w wojsku Francuzkiem przy znacznych szarżach służył, tyleż potem w Hiszpańskim. Król sam Razimierz, wielki rycerskich ludzi szacownik, chciał był zasługi jego pełną buławą po Gosiewskim zawdzięczyć, dawszy mu przywilej *cum summis encomiis*, gdzie go *Fulmen belli* nazywa, ale mu się z tej pańskiej laski cieszyć niedostało, gdyż przez całą półtora lata z zaparzonego kataru i podagry leżąc, umarł w Żórawnie w r. 1664. w lat 74. pochowany we Lwowie u OO. Bernardynów. Ten, z Konstancyą Herburtną kasztelanką Kamieniecką, miał synów trzech: Mikolaja, Razimierza, i Pawła, i córkę Ludowikę Konstancyą, kniazia Szujskiego pisarza w. ks. Lit. małżonkę. Fundował ojeów Karmelitów trzewikowych w Drohostajach, sukienkę srebrną dał do obrazu Kodeńskiego. *Potocki Cent. Vir. a fol. 127.* w ten sens o nim mówi. Między wojennymi tumanami, na Wołyniu, nieprzyjacielskim inkursyom w bliskości podległym, wychowany, w pierwszej młodych lat porze, do Belgium, rycerskich ludzi ojczyzny, udał się: kędy do Marsowych przywknawszy dzieł, do Polski powraca, na złoty pokój za Władysława IV. trafił, atoli choć w tak pieszczonym wieku, męzkiego

nie zmiękcył animuszu. Spędziwszy z granic najazdy i tłumy Tatarskie, gdy chłopska wojna z rebelli głowę podnosiła, on na pierwszy ogień od Mikołaja Potockiego kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, i z synem jego Stefanem Potockim wysłany, pod Żółtymi Wodami z garsztką szczupłą ludzi swoich, którzy ledwie pułk jeden wynosili, Rokaków i Tatarów zgrać na sobie trzymał, a gdy Potocki tam mężnie zginął on ztemwszystkiem niemalą kłeskę w nieprzyjacielskiem wojsku uczyniwszy, po trudach dzień i noc wytrzymałych, w niewolę wzięty: z której gdy się wywikłał, pod Beresteczkiem odważnie stanął: a gdy znowu po Zwanieckich traktatach niedotrzymawszy umowionych paktów Tatarzy, na Wołyn wtargnęli, od Jana Razimierza Króla na poskromienie pogańskich insultów wyprawiony, powtórnie w ręce się nieprzyjacielskie dostał. Do Karola Króla Szwedzkiego, pod płaszczykiem protekeyi, królestwo najeżdżającego, z kwarcianemi chorągwiami był wprawdzie przylegnął, atoli jednak drugiego roku oderwawszy się ztamtąd, do Jana Razimierza powrócił, którego potem statecznie i heroicznie majestatu bronił.

Mikołaj, syn Jana hetmana polnego, był wojewodą Bracławskim, ten różnemi bogatemi aparatami kościół Rodeński ozdobił, miał za sobą Annę Charłęską miecznikównę Wołyńską, z którą było synów dwóch: Jan i Adam; córki dwie, ale w młodym wieku z tego świata zeszyły.

Paweł, trzeci syn tegoż Jana, był biskupem Żmudzkiem, opatem Paradyjskim zakonu Cystercyeńskiego, w Polsce generalnym komissarzem, i sekretarzem w. ks. Lit. umarł w r. 1715. *Vir magnae sanctitatis, Pater pauperum* nazwany, pochowany w Rodniu.

Razimierz wojewoda Trocki, syn Jana pisarza polnego, kilka lat strawiwszy na peregrynacyi w cudzych krajach, w ojezyźnie potem na różnych publicznych funkcyach szczególnie się przyniłał. Najprzód był starostą Brzeskim, dalej, podstolim, stolnikiem, podskarbin nadwornym w. ks. Lit., aż też kasztelanem Trockim i wojewodą. Był to Pan nabożny i na Boga szczodry. Fundaeye w kościele Rodeńskim niemalę poczynił, organy znacznym kosztem wystawił, ustawiczny w ksiąg czytaniu. Umarł 1703. leży w Rodniu. Z pierwszą małżonką Franciszką Kopciowną, kasztelaną Trocką, powtórna zaś małżonka jego Anna Wincencya Fredrowna wojewodzanka Podolska, ta wprzód żyła z Michałem książęciem Czartoryskim podkomorzycem Krakowskim, starostą Ruzemienieckim, bratem książęcia chorążego w. ks. Lit. z obiema *sterilis*. Z Kopciowną zostało dwóch synów: Jan i Mikołaj starosta Mściślawski, ale ten młodo świat pożegnał w r. 1716. i córki, Ju-

stynę Krasiekę kasztelanową Halicką, Cecylię Chodkiewiczową starościnną Bludeńską, i Ludowikę zakonnice Ś. Benedykta w Staniątkaeh.

Jan Fryderyk, syn Kazimierza wojewdy Trockiego. Po skończonych szkołach w Brześciu, Lublinie i Warszawie, zostawszy starostą Brzeskim, dalsze lata swoje polerował w cudzych krajach, jako to w Niemczech, Hollandyi, Anglii, Francyi. Zkąd powróciwszy bywał na różnych funkcyach, najprzód referendarzem w. ks. Lit. od Króla Augusta wtórego wziął kasztelanią Mińską, z tej postąpił na kasztelanią Trocką, przydał mu do tegoż tenże Król, order Orła białego, a w r. 1735. wyniesiony kanclerzem wielkim w. ks. Lit., marszałkował w trybunale w. ks. Lit. w r. 1729. Zaeność Pańskiej jego hojności przeciwko Bogu sławić będą potomne wieki, bo i przy publicznych interessach, ten godnością wysoki senator, niemniejszej pobożności, kiedy na ozdobę kościoła, probostwo Kodeńskie wyniósłszy *ad infulatam dignitatem*, z konsensem Klemensa XI, uczynił aukcyą fundacyi dawnej, przez inkorporacyą plebanji Huszczańskiej, o czem Konstytuicya świadczy w r. 1717. Nad to i kapłanów do tegoż kościoła przyczynił 10. Missyą Soc. Jesu także dla pomnożenia ehwały Boskiej fundował; faeyatę kościoła *magnifico opere* wystawił. Koronę na koronacyą najświętszej Matki Boskiej obrazu Kodeńskiego od Papieża Innocentego XIII. otrzymał, i historiyą od siebie pisaną tak po łacinnie, jako i po polsku wydrukować kazal, o tymże obrazie najświętszej Maryi. Oltarz wielki w Brześciu u OO. Jezuitów, i część kollegium także wystawił, relikwijami Ś. Kazimierza i B. Józafata arcybiskupa Poloekiego, tak Brzeski Soc. Jesu, jako i Kodeński kościół przyozdobił, niemniej i oltarzami i znacznym apparatusem. Wydał też do druku *Annotationes historicas de origine Orderu Polskiego białego Orła*, już po łacinnie, *Coloniæ 1730. in 4to*, już po polsku, także i *Rewolucyą Rzymską, w Warszawie 1736. in fol. Teraz zaś Mowy różne w Lublinie pod prasę drukarską weszły*. Pojął w stan małżeński Konstancyą księżną Radziwillownę kanclerzankę w. ks. Lit. z Anny księżny Sanguszkowny zrodzoną. Temu Panu nieśmiertelną wdzięczność powinna akademia nasza Wileńska, jego dzielnością u majestatu i Rzeczypospolitej, i u Benedykta XIII. Papieża, przy prawach i dawnych prorogatywach swoich utrzymana w roku 1741.

Pisał także: *Swadę Polską i łacińską wydaną pod imieniem Danekowicza*. — *Domine Palatii Regina libertas*. — *Obserwacye Jana Kiliana Relatyńskiego*. — *Genealogia Domus Sapiehana*. — Umarł roku 1751. — *Krasiecki*.

Krzysztof, drugi syn Fryderyka, krajezy w. ks. Lit. sta-

rosta Oszmiański, chwali jego mężstwo *Konstytucya* 1662. *fol.* 24. Ze od początku wojny na ten czas, tak w koronnym jako i w Litewskim wojsku stawając, liczne rotę swoim kosztem wystawił, i że podczas Szwedzkiej inkursyi statecznie przy Janie Kazimierzu Królu dostawał, więzienie cierpiał, z którego się okupił 30. tysięcy i t. d. *fol.* 6. Z Heleny księżny Solomereckiej kasztelaneki Smoleńskiej, która pierwszem małżeństwem była za Rorycińskim kanclerzyem koronnym, miał synów trzech: Stanisława starostę Trąbskiego, Jędrzeja starostę Czerwonogrodzkiego, za którym była Joanna Chodkiewiczówna starościeanka Mozyrska.

Władysław Józef Sapieha, syn Krzysztofa, pisał się hrabią na Wiśniewach i Niesuchojezach, był najprzód krajczym w. ks. Lit. starostą Płockim, Czerwonogrodzkim, Trąbskim, pułkownikiem, posłem na sejm w r. 1689. i deputatem na trybunał skarbowy, potem wojewodą Mińskim, umarł wojewodą Brzeskim w r. 1732. mając lat 80. Marszałkował i w trybunale Litewskim 1713. trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, najpierwej z Urszulą Daniłowiczówną krajczanką koronną, z Krystyny księżny Wiśniowieckiej zrodzoną, która pierwiej była za Potockim wojewodą Braclawskim, z tą miał córkę Joannę, *Imo voto* Rajeckę kasztelanową Brzeską, *2do voto* Tyszkowskę podstolinę Brzeską. Drugi raz tenże Władysław ponowił śluby małżeńskie z Ludwiką córką barona Gultza, marszałka ziem Pruskich, pozostałą wdową po Krasińskim, wojewodzie Mazowieckim, ale ta *sterilis*. Trzeciem małżeństwem pojął był Krystynę księżnę Sanguszkównę, Anny księżny Radziwillowej kanclerzyny w. ks. L. siostrę, z którą zostawił trzech synów: Karola, pisarza polnego w. ks. Lit. za którym była Firlejo-wna; Kazimierza, który nie dawno umarł, i Ignacego cześnika w. ks. Lit. Pan ten wszelkiej ludzkości pełen, dobro ojezyczny kochający, wspaniałość Pańskiego animuszu z przykładną pobożnością połączywszy, żyje w dożywotnie przyjaźni z Anną Krasięką kasztelaną Chelmską, pozostałą wdową po Cetnerze staroście Rorytnickim, która mu powiła synów dwóch: Jana, który jeszcze niedorosły, ile dopiero w r. 1740. początek nauk w szkołach naszych Lwowskich zakładający, od Karola VI. Cesarza, w wojsku swoim, przywilejem do Polski mu przysłanym, przy promocyi oflicyerów na wyższą szarżą, chorążym kreowany; drukiego Józefa, prócz tych wielkiej nadziei potomków, o innych wznieca się dalsza.

Karol Sapieha syn starszy Władysława wojewody Brzeskiego, wprzód pisarz Litewski (jak wyżej) umarł wojewodą Brzesko-Litewskim r. 1768. bezpotomnie. — Ignacy drugi syn Władysława wprzód cześnik, dalej podskarbi nadworny Litewski, na-

koniec wojewoda Mściłowski z Anny *Krasieckiej* kasztelanki Chelmskiej wdowy po Cetnerze spłodził 1o. Jana pułkownika wojsk koronnych, ten z Elżbiety *Branickiej* zostawił syna Kazimierza młodo zmarłego. — 2o. Józefa krajowego Litewskiego złączonego z Teofilą ks. *Jabłonowską* wojewodzanką Nowogrodzką. — 3o. Xawiera złączonego z Teresą *Sufczyńską*. — 4o. Rajetana, wielkiej nadziei młodzieńca, ten podczas konfederacyi generalnej obrany marszałkiem Polockim zginął w potyczce pod Landskoronem r. 1771. wieku 21. — 5o. Córkę Maryannę i 6o. syna Antoniego młodo zmarłych. — *Krasiecki*.

Saporowski herbu Junosza, na Pokuciu. Ci od Kół wyszli, o których w piątym tomie pisałem. Adam Kół Saporowski, z Elżbiety Drohojewskiej, nie mając żadnego męskiej płci potomka, ostatni z tego domu wszedł do grobu, w r. 1599. wieku swego 90., fundowawszy we Lwowie klasztor Panien zakonnych pod regułą Ś. Benedykta, pod tytułem Wszystkich Świętych, przy którym życie prowadził bogohojne, a nawet i córki swoje trzy, także na wieczną służbę Boską poświęcił, które, jedna po drugiej, ksieniami tenże klasztor rządziły, z tych Katarzyna zeszła z świata 1608. Anna 1638. Krystyna 1640. wszystkie wraz i z ojcem także pogrzebione. Siostra zda mi się Adama, żyła z Pawłem Strzemeskim 1592. N. była za Piotrem Fredrem. Katarzyna Saporowska, Pawła Skotnickiego chorążego Haliekiego małżonka.

Saporowski herbu Kórczak, w Chelmskiej ziemi. Alexander Saporowski, którego córka była za Marcinem Łazowskim. N. miał za sobą Elżbietę Łazowską.

Sarbiewski herbu Prawdzie, w województwie Mazowieckiem. Balcer Sarbiewski, najprzód miecznik, a potem sędzia ziemski Ciechanowski, posel na sejm 1643. ztamtąd komissarz do ustanowienia celi *Constitut. fol. 17.* a w r. 1648. pod *interregnum*, sędzia kaptura generalnego Warszawskiego, *Porządek elekcyi fol. 7.* Maciej (Kazimierz *) w zakonie naszym, wybornego we wszystkich naukach poleru. Retoryki, filozofji, teologji, w Wilnie, z taką u wszystkich imienia swego sławą uczył, że gdy w oczach Władysława IV. Króla Polskiego, doktorski brał biret: Król, sygnet swój zdjawszy, na palec go Macieja włożył, z osobliwszą umiętności jego

*) Dziad Macieja Sarbiewskiego Adam, jako sam o nim w liście do Stanisława Lubieńskiego biskupa Płockiego wspomina żył lat 109. — Ojciec jego był Mateusz Sarbiewski, matka Anastazyja *Milewska* — urodził się roku 1595. w *Sarbiewie* wsi dziedzicznej o milę od Płońska w województwie Płockiem. — Był w blizkiem pokrewieństwie z Opackimi, eo znać z listów jego do wyżej wspomnionego Lubieńskiego pisanych, gdzie wyraża, iż czas niejaki przepędził w *Kobyłce* u brata swego Opackiego: znać ten Opacki z Sarbiewskiej urodzony, cioteczynym był jego bratem. — *Krasiecki*.

pochwałą, w r. 1636.; przedtem zaś Urban VIII. Papież, i sam wielki poeta, szacując sobie w Sarbiewskim i prętkość i gładkość w pisaniu wierszów, laurem mu poetycznym głowę ozdobił; kaznodzieją potem królewskim u tegoż Władysława, z żalem wszystkich na wieczne życie przeszedł w Warszawie w r. 1640. 2. Kwietnia: pisze o nim *Ks. Kraszewski in Proloqu. Domest. pag. 329.* że mu się na jawie w noc, na ten czas w Wileńskiej akademji uczącemu teologii, pokazał ks. Jakób Olszewski, wsławiony kaznodziejską funkcją w zakonie naszym, i kazaniami do druku podanemi kapłan, i założywszy za thema *owe eklezjastyka Pańskiego cap. 1. słowa: Vanitas vanitatum, et omnia vanitas.* Długie na godzinę kazanie o próżności świata powiedział, eo o sobie samże powiadał ks. Maciej, głęboko tedy to napomnienie roztrząsnawszy, nieco innego musi być, wnosil sobie, tylko że mię w krótee do siebie Bóg wezwie, przetoż tem pilniej do niego się gotował: nie mógł się jednak oprzeć usilnemu naleganu Króla Władysława IV. wzywającemu go do siebie na ambonę królewską, kazał tedy przed nim z niewypowiedzianą i imienia swego sławą, i Boską chwałą, wszakże ustawicznie się ode dworu królewskiego wylamywał, żeby się był tem lepiej w komorze zakonnej do nieba przypawił, ciężkoć było i wspomnieć o tem Władysławowi Królowi, który w nim tak bardzo korzystał, nakoniec jednak naklonił się na prośbę ks. Sarbiewskiego, wesół tedy wyjeżdża z Warszawy, w tym nadjechał do Króla Pan znaczny, który że się przed Władysławem wydał, jak sobie życzył przynajmniej raz słyszeć kazającego ks. Sarbiewskiego, Król chcąc ukontentować człowieka, wielkiem naleganem wymógł to na Macieju, że się już z drogi wrócił, i kazania podjął, które nieporównanym powiedziawszy plauzem, tylko co zszedł z ambony, na łóżko się położył, ciężką maligną do trzeciego dnia strawiony: przyczyną skwapliwej śmierci była kropla krwawa, która z czoła spadła Sarbiewskiego, z natężeniem myślącego o kazaniu. Po śmierci swojej pokazał się widomie księdzu naszemu Szalabskiemu, na ten czas kaznodziei Lubelskiemu, i mówił do niego. *Pr. Szalabski et Regiam Concionatorem, et Laureatum Poetam; et Doctorem Theologiae fuisse, vanitas est,* co powiedziawszy zniknął, ten zaś goręcej od tego czasu żyć w Bogu począł, a gdy przyszła rocznica tego widzenia, i dzień ten, w rok potem świątobliwie życie swoje zakończył. Urban VIII. Papież będącemu na ten czas w Rzymie Sarbiewskiemu, chcąc doznać jego chybkosci w opisanu wierszów, powiedział taką historiją. Ojciec prawi jeden idąc przez most na Tybrze postawiony, czy z niedostatku, czy też z gniewu, własnego syna wrzucił w ponie-

nioną rzekę; którego gdy nurt bystrej rzeki, już już na dno pogrązał, pies wskoczył w rzekę, i na brzeg jej zdrowo go od zguby wyniósł: kazał ją tedy we dwóch tylko wierszach i z konceptem jeszcze wyrazić, co ks. Maciej bez zwłoki żadnej tegoż czasu tak opisał. *Projeit in Tiberim puerum Pater, at canis effert: Hic gerit officium Patris, at ille canis.* Są te w druku jego pisma. 1mo. *Laska Marszałkowska, albo kazania na pogrzebie Jana Stanisława Sapichy Wielkiego Marszałka Litewskiego, in 4to w Wilnie 1635.* 2do. *Oratio Panegyrica in soleanni Corporis S. Cusimiri translatione, 1636. in 4. Vilnae.* 3tio. *Obsequium gratitudinis ab Appolline Crosensi, Joanni Carolo Chodkiewicz, Palat. Vilnen. 1619. in 4. Vilnae.* 4to. *Sacra Lithothesis, in prima templi Collegii Crosensis a Chodkiewiczio fundati inchoatione, Vilnae 1622. in 4.* 5to. *Honor Sanctorum reliquiis Vilnae exhibitus, Oratio soluta, Vilnae 1634. in 4.* 6to. *Oratio, qua Antistitem Vilnensem novum, Abraham Wojna, nomine Coll. Vilnen. excepit.* 7mo. *Lyricorum libri 4., Librum Epodon et alterum Epigrammaton multoties impressum Vilnae 1628. in 12. Coloniae 1625. et 1682. in 12. Romae 1643. in 12. Antverpiae 1646. in 16. et 1634. et 1632. in 4. Caliss. in 12. 1681., ale Kaliska edyeya ma in libro 2do odas 28. in libro 3tio odas 32., in libro 4to odas 32.; których niema Antwerska. Krom tego zostawił kazań, które miewał przed Władysławem IV., tomów 4. Gotował nadto druku. *De Perfecta Poesi lib. 4. Orationum librum unum Lechiados lib. 12. heroico carmine. De Physico continuo lib. 4. De Deo Uno et Trino, et de Angelis, ad primam portem S. Thomae Aquinatis. De Diis Gentium lib. 4. soluta oratione, ale go w tem śmierć zaszła. Widzieć mnie się dostalo jego MS. in 4to, pod tytułem: Diis Gentium, seu Theologia Philosophiaque tam naturalis, quam Ethica, Polita, Oeconomia, Astronomia, caeteraeque artes et Scientiae, sub fabulis Theologiae Ethicae, a veteribus occultatae, erutae vero opera P. Mathiae Sarbiewski 1627. in hoc opere eruditissimo cap. 23. ostendit, ex antiquis historicorum argumentis petitis, fabulas Graecas et Aegyptias ortum traxisse a Noc, et ejus posteris.* Znajdziesz niektóre listy jego in *Oper. Stanisława Łubieńskiego biskupa Plockiego. Stanisław wojewoda Mazowiecki starosta Grabowiecki i Korytnieki, brat rodzony Macieja Kazimierza, deputat na trybunał koronny w r. 1643. Jansonii elogia, marszałek izby poselskiej w r. 1647. poseł na sejm 1653. i deputat do namówienia pewnej legacyi. Constit. fol. 9. Komissarz do uwolnienia żup Wielickich z ręką Cesarskich. Const. 1661. f. 10.**

Potoc. Centur. Viror. fol. 466. tak o nim między insemi mówi: *Vir liberae ingenuitatis, quae ad scopulos privatae utilitatis, aut affectis haut offenderet Flexanima ejus suada in lingua, Consus in pectore, spartacum illum Orbis Poloni Chmielnicium, Zamoscio imminuentem uvertit, imo terruit in fugacem receptum. A Joanne Casimiro Rege, Suecis ad aequiores conditiones adigendis adhibitus caduceator, atque ad Moschum temporario faedere illigandum, destinatus Orator*; córka jego Anastazyja wydana za Franciszka Myszkowskiego kasztelana Belzkiego: syn zaś Rafał kasztelan Bracławski, starosta Korytnicki, Pan bogobojny, kollegio naszemu Krasnostawskiemu chciał fundacyi przyczynić, ale ta jego intencya zupełnego skutku nie wzięła, przeniósłszy się na wieczność w r. 1715. pogrzebiony w kościele tegoż kollegium; jedna żona jego Maryanna z Borzynia Makowiecka herbu Pomian, kasztelanka Kamieniecka, której postradał w r. 1691, Druga Maryanna Dembińska: trzecia Elżbieta Skotnicka, atoli dzieci wszystkie jego młodo poschodziły. Stanisław chorąży Ciechanowski, poseł na konwokacyą 1674. *Constit. fol. 13.* Teresa i Elżbieta zakonnice Ś. Brygitty w Lublinie w r. 1674. Jakób wojewodzie Mazowiecki, poseł województwa Podlaskiego, podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Sarbski, w Pomorskiem województwie. Bernard Jerzy Sarbski sądowy ziemski Lemburski, poseł z województwa Pomorskiego na konwokacyą 1696. N. deputat na trybunał koronny. Melchior na Sarbi Sarbski, miał za sobą Zofią Trembecką córkę Piotra 1576. *Acta Castren. Cracov.*

Sarnicki herbu *Ślepowron*, w Chelmskiej ziemi, dokąd się z Plockiego województwa przenieśli, i w Łukowskiej ziemi, ale się ei Sarneckimi piszą. Pierwszy w Ruskich krajach osiadł Jakób Sarnicki, (bodaj to nie on miał za sobą Pobzedzińską herbu Gryf, *Okol. sub Leliwa*) był w Tatarskim języku biegły, dla tego Jan Albrycht Król Polski w legacyach go do tego narodu zażywał, syn jego Jan, dziedzic na Lipsku, bodaj to nie temu Janowi, 1524. Mikołaj proboszcz Tarnowski i Felix wojski i sędzia Chelmski, Zamojsey, wójtostwo Tworzyezów w zasługach nadali, o czem jest kopia listu ich *Paproc. o herb. fol. 196.* z Elżbiety Gorzkowskiej herbu Tarnawa, spłodził syna Stanisława wojskiego Krasnostawskiego, ten młode lata polerując w akademji Królewieckiej na naukach, a potem po różnych nacyach peregrynując, chwycił się też był przewoźnej Kalwińskiej wiary, której żwawo broniąc, zasłużył sobie u swoich, że go superintendentem obrali, co poznać z listu Orzechowskiego do niego pisanego, potem jednak porzuciwszy tę funkeyą, jednakże nie błędy, na zie-

miańskiej fortunce siedząc, nadzieją się karmił, że za prace swoje w różnych do druku podanych księgach podjęte, miał więcej i w honorze i fortunie profitować. Są zaś w druku te jego księgi, 1mo. *Statuta i Metryka Przywilejów koronnych, w Krakowie 1594. in fol.* 2do. *Annales de origine et rebus gestis Polonorum ac Lituanorum*, 1587. *Cracov. in fol.* a temi czasy świeżo w *Lipsku in fol.* 1711. wraz z *Długoszem tom. 2.* kędy o nim w *prefacyi fol. 32.* obszerną dySSERTACYĄ znajdziesz, i o księgach od niego spisanych, także zdania autorów o nich, jako też i błędy jego, *Braun też de Scriptor. Polon. traktuje o nim fol. 12. i 40.* 3tio. *Exempla et formulæ electionum Pontificum Romanorum, Imperatorum, et Ducum Venetorum, około roku 1577.* jako sam o sobie powiada *in Epist. Praelimin. fol. 345.* namienienia, że napisał *Librum Campiductorine a fol. 406. Commentarios de tota Scientia militari*, ale ich do druku nie podał. Trochę przedtem, to jest *f. 405.* natrąca coś o swojej w druku topografji, która rozumiem że nie insza jest tylko ta, która na końcu jego *Annalium* jest położona. *Historiam Ecclesiasticam* także że pisał, świadczy *lib. 6. cap. 6.* ale podobno do druku nie weszła, i dobrze, bo duchem heretykiem trąciła, jako i insze jego pisma. Wydal i *Triumphum Regis Stephani*, o ezem sam *lib. 8. Annal.* opowiada. Jan Sarniecki 1577. poborca w ziemi Chełmskiej. *Constit. fol. 321. i 1580. fol. 366.* Marcin Sarniecki podstarości Łukowski, poborca w województwie Lubelskiem 1611. Swentosław Sarniecki wydal do druku *Celebris Marchionatus in introductione SS. Reliquiarum ad Templum Pinczoviense, in fol. 1701. Cracov.*

Sarnowski herbu *Jastrzębiec*, w Łęczykiem województwie. Prandota Sarnowski sędzia ziemski Łęczycki 1422. podpisał list Władysława Jagiella u *Lask. w Stat. fol. 49.* Wojciech chorąży Łęczycki, miał za sobą Annę Zadzikównę siostrę biskupa Krakowskiego, z której syn Jakób, Krakowski kantor i Sandomierski, ostatnią wolą swoją wszystkie swoje pieniądze na kościół i ubogich wysypał, zszedł z tego świata w r. 1682. co opowiada nagrobek jego w katedrze Krakowskiej z herbem *Jastrzębiec*. N. chorąży Łęczycki, któremu Wilkanowska cztery córki powiła, jedna z nich poszła za Wierzbowskiego podstolego Łęczyckiego, druga 1mo *voto* za Karwickiego, z którym spłodziła dwóch synów, 2do *voto* za Trębińskiego, trzecia za Przedborskiego, czwarta za Szypowskiego *sterilis*. Swentosław z Dalkowa Sarnowski kanclerz Gnieźnieński, kanonik Łęczycki i Łowicki, proboszcz Sieradzki, deputat na trybunał koronny 1626. Szymon kantor Krakowski, umarł 1639. co wypisał z jego nagrobku w katedrze Krakowskiej.

Starowol. in Monum. Stefan podkomorzy Łęczycki, marszałek izby poselskiej, na sejmie *abdicationis* Jana Kazimierza Króla, jest jego *Mowa w tomie drugim Mowcy Polskiego*, którą upraszał tego Króla, aby nie osierocal swoim oddaleniem się ojczyzny strapionej: jest i u *Zalusk. t. 1. fol. 55.* był wprzód chorążym Łęczyckim, i posłem na różne sejmy, zkąd komisarzem zapisany, już na sądy fiskalne Radomskie, już do dustryhuty hiberny, już do granic od Marehji Brandeburskiej, *Constit. 1676. fol. 17.* Stanisław z Janem Kazimierzem Królewiczem na ten czas Rzym odwiedził, sekretarzem potem wkrótce królewskim, a dalej referendarzem koronnym urosł, aż też na biskupstwo Przemyskie posunięty, wjeżdżał na nie 1659. przy którym trzymał i opactwo Sulejowskie, z sejmu 1667. deputatem na trybunał Radomski naznaczony, *Constit. fol. 6.* Król Michał tak go sobie považał, że go ostatniej woli swojej exekutorem zostawił, z tej infuly posunięty na Rujawską, na którą miał nominaeyą jeszcze w roku 1676. jako się podpisał na liscie Króla Jana III. którą i z sobą w grobie złożył, w roku 1680. Adam kanonik Warszawski, kustosz Sendomierski, proboszcz Łęczycki, o nim *Konstytucya 1683. fol. 15.* N. była za Radolińskim kasztelanem Krzywińskim. N. Sarnowska z Osiny za Mikołajem Romiszowskim.

SARTAWSKI

HERB.

Okolski tom. 3. fol. 340. tak ich herb położył, pod imieniem Zeiberzdorff, a znać z informacyi sobie przysłanej, tarcza na dwie części przedzielona linią wężykowatą, tak, że się cztery anguly w niej znajdują, czyli raezej jak piorun kręcącą się, tak, że się nihy zładzą dwa gradusy, od lewego boku tarczy w górę w prawą idące, pole górne w niej powinno być białe, niższe krwawe, na helmie nad koroną dwa skrzydła orle, barkami do siebie obrócone, między którymi także dwa pola jako

i na tarczy. Podobny temu herb kładzie *Petrasuncta cap.* 22. Atoli *MS. o Familiach Pruskich*, lubo *Okolskiego* tu cytuje, przecieź inszym kształtem herb ich odrysowany przytacza, to jest tarczą w szerz, prosto na dwie części przedzieloną, z których niższa góla, na wyższej jest gwiazda o sześciu promieniach, na helmie nad koroną trąba myśliwa, w cyrkuł trochę nie zupełny skręcona, cieńszym końcem na dół, grubszym w górę obrócona, tak, że z prawej strony tarczy cyrkuł jej nie zakończony, pięć dzwonek u niej widać. Z *Okolskim* jednak trzeba trzymać. Tym się herbem pieczętują Zejberzdorf Sartawsey w Prusiech. Zejberzdorfami się piszą na pamiątkę, że się kiedyś w Bawarskiej ziemi tak zwali, kedy nadany sobie mając ten klejnot od Cesarzów Rzymskich, jeszcze za czasów *Okolskiego* pod temże imieniem kwitnęli; z których jeden był infulatem *Frisingiae*, dobra ich Ryterzfert nazwane w tamtych krajach. Z tych Lenard miał pięciu synów, Wilhelma, Jana, Bernarda, Zygmunta, i Tomasza: z tych Bernard jeszcze za Krzyżaków przyszedł do Prus, chwalił rycerskiej szukając, któremu dobra Sartawice w zasługach nadano; są Sartawice mila od Świeca, kiedyś sławne, zamek znaczny nad rzeką Wisłą na wysokości gógrze, teraz tylko go ruiny, miał kiedyś u siebie głowę Ś. Barbary Panny i męczenniczki, którą Krzyżacy nocą dobywszy go, zabrali, i do Chelмна z wielką radością wprowadzili. *MS. de Famil. Pruss.* Kwitnął ten Bernard koło r. 1430. Jan Sartawski w r. 1493. będąc w Bawaryi u swoich familiantów, otrzymał przywilej pewny od Cesarza, dzielił dobra niektóre z Ottą Zbrachlińskim w r. 1511. Jerzy Zygmuntowi I. Królowi dobrze zasłużony, od którego wziął dobra Wątwie nazwane 1525. prawem dożywotniem sobie, żonie, synowi i córec, służącym. Sebastyan Jerzemu Topolowskiemu chorążemu Pomorskiemu, pewnych dóbr donaczą uczynił w r. 1531. a drugie Piotrowi Bąkowskiemu 1534. puścił zastawą. Jerzy syn Jerzego, o którym *Księgi Chelmińskie*: siostry jego Katarzyna i Anna 1560. z Bąkowskiej spłodził Jerzego i Ludwika, którzy dóbr swoich Krąpiewie nazwanych, zamianę czynili z Jerzym Niewieścińskim za Obiezierze i Terkulki, żona Jerzego Bagniewska, dóbr Krostkowa nabyła pod Świecem, syn z niej Rafał, któremu Wysocka sześć córek powiła, Krupoeką, Kruwszyńską, Rossową, Ostrowicką, Siecińską, szóstą Panną umarła. Ludwik brat Jerzego w cudzych krajach wychowany, z Anny Lisowskiej spłodził dwóch synów, Jerzego dziedzica in Rekein, którego z Milewskiej syn Wojciech, Krzysztof drugi syn Ludwika w województwie Sandomierskiem osiadł, dziedzie na Chodezy, z Groeholskiej Zuzanny, miał syna Jana Karola. Maryanna Sartawska była za Kazimierzem Kitnowskim chorą-

żym Pomorskim, z którym wraz fundowawszy kościół nasz w Chojnicach, życie swoje skończyła w r. 1736.

S A S

H E R B.

Miesiące żółty na tarczy jak na nowiu, rogami obiema prosto do góry obrócony, na każdym rogu jego gwiazda o sześciu granicach, we środku jego strzala żelazem prosto do góry wyręchtowana, w polu błękitnem, na hełmie nad koroną pawie ogon, który strzala przeszływa z prawej strony tarczy w lewą; tak go opisują *Paproc. o herbach fol. 547. Okol. tom. 3. fol. 195.* Z tych drugi, początki tego herbu z Saxonji zasiąga, z kąd się też Sasem zowie, z Saxonji do Węgier zaszedł, z kąd hrabia Hujd, według świadectwa *Wojciecha Strepy*, z niemalem wojskiem do Lwa księcia Ruskiego przybywszy, i zwiąawszy się z Litwą, Mazowsze spustoszywszy, gdy w nadgrode swoich rycerskich dziel, krom inszych podarunków, jeszcze mu i krewną swoją blizką w małżeńską ligę oddał, osiadł w Ruskich krajach, i w potomkach swoich, różnych familji, które się tym herbem pieczętują, stal się ojcem. *Páprocki* i z kąd dochodzi, jak to kiedyś możny był dom w Węgrzech, że czerwone złote z tym herbem ich wybitym widziano, znać kiedy superintendentami będąc przodkowie ich, w mennicach taką monetę bić kazali. Niektórzy ten herb cały z góry na dół przewróciwszy noszą, jako się mówiło pod Garczyńskimi, *Mściszewsey* podobny do Sasa herb noszą, tylko że strzaly nie kładą, patrz *Mściszewski*, a gwiazdy trzy u nich rzędem idzie. Dziedzielowie także inszym kształtem tego herbu zażywają, patrz w trzecim tomie *fol. 465.*

Herbowni.

Baczyński,
Bandrowski,
Barautecki,

Bereznicki,
Biliński,
Błazowski,

Bojarski,
Bratkowski,
Bryliński,

<i>Brześciński,</i>	<i>Kruszelnicki,</i>	<i>Tutomir,</i>
<i>Buchowski,</i>	<i>Lityński,</i>	<i>Terlecki,</i>
<i>Chodkowski,</i>	<i>Łucki,</i>	<i>Tesmer,</i>
<i>Czołhuński,</i>	<i>Mańczak,</i>	<i>Tyssarowski,</i>
<i>Daniłowicz,</i>	<i>Manesterski,</i>	<i>Uniutycki,</i>
<i>Długopolski,</i>	<i>Mściszewski,</i>	<i>Winiński,</i>
<i>Dobrzyński,</i>	<i>Nowosielski,</i>	<i>Wisłocki.</i>
<i>Dubrawski,</i>	<i>Odrzechowski,</i>	<i>Witwicki,</i>
<i>Dziedoszycki,</i>	<i>Orłowski,</i>	<i>Wolkowicki,</i>
<i>Dziedziel,</i>	<i>Podwysocki,</i>	<i>Wolosiecki,</i>
<i>Hoszowski,</i>	<i>Raszkowski,</i>	<i>Woryski,</i>
<i>Hrebnicki,</i>	<i>Rożniatowski,</i>	<i>Zapłutyński.</i>
<i>Hubernicki,</i>	<i>Rudnicki,</i>	<i>Zawisza,</i>
<i>Jamiński,</i>	<i>Siemiasz,</i>	<i>Zeliborski,</i>
<i>Jasiński,</i>	<i>Skotnicki,</i>	<i>Zesteliński,</i>
<i>Jaworski,</i>	<i>Strutyński,</i>	<i>Zurkowski,</i>
<i>Kłodnicki,</i>	<i>Sulatycki,</i>	<i>Zukotyński.</i>
<i>Komarnecki,</i>	<i>Świstulicki,</i>	
<i>Kropiwnicki,</i>	<i>Taruwski,</i>	
<i>Duńczewski, Kuropatnicki, Maluchowski i Wielądek</i> następujące		
familie do herbu tego dołączają:		
<i>Brzusi,</i>	<i>Nechrebecki,</i>	<i>Popiel,</i>
<i>Charewicz,</i>	<i>Obertyński,</i>	<i>Sasinowski,</i>
<i>Husarzewski,</i>	<i>Olewicki,</i>	<i>Sasowski,</i>
<i>Kumarnicki,</i>	<i>Pochorecki,</i>	<i>Tyzdrowski.</i>

Sasiewicz herbu *Jastrzębiec*, w województwie Trockiem, ale z tą odmianą, że w podkowie kładą dwie strzały, i krzyż w pośrodku. Hieronim Sasiewicz wojski i podstarości Rowieński, skarbnik Litewski, synowie jego w wojsku. Rzymierz podpisał w Trockiem elekeyą Jana Kazimierza Króla. *Konstytucye 1670. fol. 3.* wspominają Sasiewicza wojewodę Smoleńskiego, którego pozostała małżonka, ponowila śluby z generałem Podolskim.

Sasin herbu *Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie, a potem i po inszych. Niektórzy z nich na Wołyniu osiadłszy, od dóbr Byłec Byleekiem nazwani. Sasin kasztelan Wyszogrodzki, z synem swoim Rolandem, w r. 1395. w wojsku Zygmunta Cesarza wielkiem sercem potykając się z Bajazetem, poległ na placu. *Długosz.* Piotr Ludwik Sasin, dziekan Dynowski 1641. Bernard kanonik Chelmiński, dobroczynny na naszą rezydencyą Malborską, świat pożegnał w r. 1681. Sebastyan pisarz grodzki Halicki, miał za sobą Zosią Kuberską, z tej się zostały dwie córki, i dwaj synowie, Józef i Antoni. Petronella Sasinowna była za Wojciechem Dąbrowskim podstolim Nowogrodzkim. Sasinowskich wspomina *Laudum Łomżyńskie 1607.* Są i Sasinowie Kaleczycki.

Saszor herb, patrz **Orla**: od tegoż herbu nazwani Saszowscy w Zatorskiem księztwie i Oświecimskim.

Sawicki herbu Cholewa, w Brześciańskim województwie. Jan Sawicki w zakonie naszym mąż uczony, pierwsze początki zakładał rezydeneyi naszej w Drohiczyń w Podlaszu, umarł 1657. Brat jego rodzony Melchior wojewoda Brzeski Litewski, mąż uczony, w akademji Wileńskiej z teologii doktorskim laurem uczczony, są jego niektóre pisma w druku: *1mo. Cienie żalobne po jasnych promieniach wierszem, na pogrzebie Katarzyny z Sokolińskich Kiszczyny wojewodziny Polockiej, in 4to 1640. w Wilnie. 2do. Primitiae honorum B. Josaphato Kuncewicz Archiep. Poloc. in 4to 1643. Vilnae, jest Oracya o tym Błogostawionym którą miał w Wilnie.* Niemniejsza się w nim dzielność wydawała, we wszystkich którekolwiek na siebie wziął funkcyach, najprzód tedy lowczym Mielnickim urosł, dano mu potem starostwo Grodzieńskie, ale się wkrótce wyzwał z niego, widząc sobie mniej życzliwe serea braterskie; nadgradzając mu to Jan Kazimierz Król, kasztelaną mu Brzeską konferował, w którym mieście kommendę mając, długo go i mężnie przeciwko Szwedom bronil, ale w r. 1657. niemogąc dłużej wytrzymać potencyi, Szwedowi go Karolowi i Rakocemu w pewne poddał kondycye, z sejmu 1662. był komissarzem do uznania krzyw od wojska poczynionych, *Constit. fol. 17.* zostawszy potem wojewodą, gdy dla obrady publicznej na sejmik zjechał, tam od zawziętych na siebie zabity: z synów jego, dwaj w zakonie naszym kwitnęli, Antoni i Karol, pierwszy rządził kollegium Brześciańskie, umarł w Krakowie u Ś. Piotra 1733. wieku 77. Drugi rządził kollegia Gdańskie i Krakowskie u Ś. Piotra, umarł we Lwowie 1733. jest w druku jego *Prawdziwe zwierciadło niewinności, to jest życie S. Alojzego Gonzagi, w Poznaniu 1725.* Trzeci Dominik Kazimierz kasztelan Brześciański 1691. żona jego Sadowska. Czwartý Krzysztof Marcin, którego z Eufrozyny Krasowskiej herbu Słepowron, podkomorzanki Mielnickiej, syn Karol został: siostry zaś ich, jedna Katarzyna była za Janem Szujskim, druga Emerencyanna zakonnica Ś. Brygitty w Brześciu: wszystkie te dzieci spłodził Melchior wojewoda z Zofji Pikarskiej Brześciańskiej wojewodzanki, której nagrobek widzieć w Białej na Podlaszu. Wprawdzie ich *Kojal. in MS.* pod herbem Nowina polozył, alem ja w Brześciu herb ich widział Cholewa. Jan Sawicki w zakonie naszym missyonarskie życie skończył 1709. w Bydgoszezy. Niewiem czy nie ta Katarzyna wojewodzanka Brześciańska, co była za Janem Szujskim, była także za Piotrem Piekarskim miecznikiem Brześciańskim.

Sawicki herbu Lubicz, w Podlaskiem województwie, do których *Okol.* naciąga Macieja kasztelana Podlaskiego, którego syn Wojciech był starostą Mielnickim, żona jego Dłuska herbu Kotfiez. Synowie jego, Mikołaj i Krzysztof. Paweł za czasów *Baranow.* Jakób Sawicki Lubicz, burgrabia Inowrocławski 1700. Stanisław najprzód komornik ziemski Drohiczki 1616. potem stolnik Podlaski, poseł na sejm 1627. z kąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol. 5.* syn jego Władysław 1633. N. miał za sobą Zofią Lipską podczasankę Belzką. N. Barbarę Rudnicką. Michał i Jędrzej bracia rodzeni tego herbu 1691.

Sawicki herbu Nowina, w ziemi Mielnickiej. Jan Sawicki skarbnik Podlaski, splodził dwóch synów, Stanisława Jana chorążego Mielnickiego 1674. *sterilem*, i Wojciecha, który z Joanny Biskupskiej zostawił ei wprawdzie syna Jana, ale bezpotomnego, córek zaś tegoż skarbnika było trzy, pierwsza Felicyanna za Wojciechem Belezycykiem, z którym miała córkę Annę Sobolewską, i syna Kazimierza, od którego był syn Adam, i córka Barbara Tomaszewska. Druga Elżbieta poszła za Wierzbickiego. Trzecia Teofila za Jędrzeja Jawoza, z której synowie Gabryel i Rafał bezpotomni, i córka Maryanna, Pawła Świętkowskiego małżonka. Do tych zda mi się należał ks. Rasper Sawicki, w zakonie naszym, rektor niegdy kolegium Kaliskiego, mąż wiele uczony, są jego niektóre książki w druku. 1mo. *Anatomia Consilii editi de stabilienda pace Poloniae, Jesuitis pulsis*, 1611. in 4to, sub nomine Gasp. Cichocki Canon. latine, Polonice vero sub nomine Lunowski. 2do. *Alloquia Osiecensia*, lib. 6. in 4to, 1616. sub nomine Cichocki. 3tio. *Dialogus Curforis et nautae, in quo, de Violenta Gedanensium Monialium S. Brigittae, per haereticos facta proscriptio, narratio instituitur.* 4to. *Replica na Nowiny z Poznania, które Minister jeden rozsiął po Prusiech.* Cracov. 1614. in 4to. 5to. *Tryplika na duplikę Niedoperza Ministra Toruńskiego*, in 4to Cracov. 1615. 6to. *Foremna zgoda, albo istna wrzawa między Ewangelikami*, Cracov. in 4to 1616. sub nomine Joan. Golubski. 7mo. *O wiecznem Błogosławieństwie i szczęściu Ks. Bellarmina Kardyn. przelożył na Polski język*, 1617. w Krak. in 4to. Nad to, zostawił do druku *Indicem Biblicum omnium materiarium.* Dwa razy do Rzymu jeździł prokurator od prowincyi Polskiej, trzeci raz z Legatem królewskim, biskupem Łuckim. Podjął się mąż apostołski, missyi Moskiewskiej, kędy w połowie dyssydentów i schizmatyków, Bóg mu znacznie poszczęścił. Jednego z Ewangelików w Angliji i Francyi, w błędach heretyckich nad innych lepiej wypolerowanego, raz i drugi

w dyspacie zlamal, co sobie za konfuzyą ten mając, chciał się jej śmiercią Kaspra zemścić, atoli go ten, tak swoją łagodnością powściągnął, że się z kościołem katolickim pojednał. Więcej o nim znajdziesz *in Biblioth. Scriptor. Societ.* Mikołaj Sawicki, miał za sobą Tyszkiewiczównę. Maciej chorąży Mielnicki. Alexander, prowineyał Litewskiej prowincyi w zakonie naszym, potem proboszcz *Domus Professae* w Wilnie 1724. Teodor, Paweł Marcin 1648. w Brześciańskim.

Sawicki herbu Ślepowron, w Wileńskim województwie. Michał Sawicki pisarz ziemski Wileński, poseł na sejm 1724. i komissarz do sprawy Toruńskiej. Niewiem czy tu, czy do innego domu należą, Stanisław i Chryzostom Sawiccy; w zakonie naszym, bracia rodzeni, ale podobno należą do herbu Lubicz.

Sawicz herbu Sulima, z których jedni się piszą Sawiez Ryczgorski, drudzy Sawicz Zablocki, niewiem, czy oba do tegoż herbu należą. Jan Sawicz Ryczgorski, mąż wojenny, syn jego Wawrzeniec sędzia ziemski Trocki^{*)}, tego syn Jan, tego Alexander, z Sapichą Pawłem hetmanem rycersko traktował. Tomasz Sawicz Zablocki, 1648. deputat do pisania *pacta conventa*, między Rzeczypospolitą i Janem Kazimierzem Królem elektem. Wojeiech w Wileńskim w tymże roku. Bartłomiej w Żmudzi 1621. Stanisław w Mińskim 1674. r. Wojeiech zaś Sawicz Zablocki, dworzanin królewski, w Oszmiańskim.

Schaffgocz herbu Gryf, na Szląsku, *Trebnicz kazanie*. Z tych Adam Schawgotz w r. 1592. za sto dziewięćdziesiąt i pięć tysięcy talerów, kupił dobra Trachemberg Pranznitz.

N. Schaffgotsch ostatnich czasów (1793.) biskup Wroclawski, brat zaś jego wielkim koniuszym Króla Pruskiego. Familia ta znacznie rozrodzona w Prusach. — *Krasicki*.

Schaffter herbu Chomąto. Michał Schaffter 1394. r. leży w Piasecznie w kościele, świadkiem grabsztyn, ale trudno napisu wyczytać. *MS. de Famil. Pruss.*

Schak herbu Szachownica, atoli takim kształtem, jako go opisuje *MS. o Famil. Pruskiej*. Tarcza tego herbu w pół przedzielona, po lewej jej stronie, powinna być szachownica o sześciu przedziałach, pola u niej czerwone i modre, z której wilk w prawą wychodzi modry, w czerwonym polu, nogę przednią do góry podniósłszy, na hełmie wilk modry, nogi przednie do góry od kolan spuszczone mający. Tym się herbem Schakowie w Prusiech pieczętują, dom w tych tam krajach

*) W r. 1589. na sejmie Warszawskim w ratyfikacyi tranzakcyi Bendzińskich mianowany Jan Sawicz poseł z województwa Trockiego. — *Przypisek Krasickiego*.

starożytny; bo jeszcze w r. 1298. gdy Litwa niespodzianie, w sam dzień Ś. Michała, na Strazburg napadła, i ludziami nie folgując, których, do kościoła na ten czas zgromadzonych siła trupem położyła, i kościołom, które halwochwalską zuchwałością sprofanowała, wszystko pustoszyła; Konrad Schak Chełmińskiej prowincyi komendę mając sobie powierzoną, tak nagle z wojskiem swoich przypadł, że i jeden żywo z pod jego oręża nie uszedł. Tenże Golub założył w Prusiech, a w r. 1301. został według *Praetor. Orb. Got. Magister Provincialis in Prussia*, wspomina go także *Stryckow. fol. 374. Długosz, Sarnicki lib. 6. Kojal. p. 1. lib. 6.* Był rodem Trewirezyk, z kąd znać do Prus z sobą sciągnął krew swoje blizką i tamże osadził, pannom zakonnym Benedyktynkom w Chełmnie fundacyi przyczynił. Trzymali potem Schakowie Szynwald, Wydrzno, Błomów i święte, królewskie dobra w zasługach sobie nadane: od Kostków na frymark wzięli Sztemberg. Nabyli potem różnych possessyi w Kurlandyi, Szląsku, i Prusach książęcych. Jeden z nich miał za sobą Pilawownę, był sędzia Malborskim, drugi był posłem na sejm z Malborskiego 1623. z kąd komissarzem zapisany do taxy rzeczy, *Constit. fol. 10.* pojął Rauszkownę, z którą splodził trzech synów, jeden z nich, był deputatem z województwa, Malborskiego, drugi w Niderlandzie ożeniwszy się osiadł, trzeci na Sztemberku dziedzic. Sacken *Vladislai IV. Cubicularium, et militiae Praefectus, rebus contra Turcas et Moschos praeclare gestis clarus obiit 1635.* mówi nagrobek jego w Toruniu, u *Starowol. in Monum.* Wacław Schak kanclerz książęcych Prus, legaeę sprawował do Królów Polskich, od Kurfirszta Brandeburskiego. Fabian à Schak. *Consiliarius Provincialis Ducatus Prussiae, deputatus 1620. ad recognitionem juris Provincialis Prussiae*, a 1600. podpisał dekret komissyi królewskiej. Jan Schmak kanonik Chełmiński. Albrycht starosta Szuski, miał za sobą Malgorzatę Sakinownę roku 1677.

Schak (Szak) generał w wojsku Rzeczypospolitej, miał za sobą *Goltzownę* starościankę Walecką, z niej syn jedynak kapitan w reżimencie ojca zabity w Piotrkowie r. 1748. — *Krasicki.*

SCHAMPACHHERB.

Lew w lewą tarczę obrócony, na dwóch tylnych nogach stojący, w koronie na głowie, z ogonem na grzbiecie zadartym: we dwóch przednich łapach w górę wzniesionych trzyma różę. *Okol. tom. 2. fol. 105.* ani koloru tarczy, ani helmu nie opisawszy. *Petra sanct. de Tesser. gentilit. cap. 53.* powiada,

SCHAMPACH

H E R B.

że *Davideorum Familii* w Wenecyi, na tarczy szafirowej Lwa złotego nosi z lilią złotą, w Rzymie zaś *Ruisiorum familia* Lwa ma na czerwonej tarczy złotego, z srebrną lilią. Geldryi herb Lew żółty w polu niebieskim. *Braun lib. 4. Civit. f. 16.* Ten herb do Polski wniesiony za Zygmunta III. Króla od Zdenkonia Schampach, któremu indygenatu pozwoliła przez swoją ustawę Rzeczpospolita, nie inaczej jednak według *Adama Grodzieckiego, w Przestrodze o Tytulach*, tylko że musiał wyprzedać swoje dobra, które miał w cudzych krajach. *Długosz* pod rokiem 1400. wspomina, Zampach zamek w Morawskiej ziemi, tak bym rozumiał, że był kiedyś dziedzictwem tego domu. Przywilej Ferdynanda II. Cesarza na pergaminie, długą genealogią wywodzi, ród Szampachów od dawnych Leszków, (niegdy książąt i monarchów Polskich), otrzymał ten przywilej wspomniany Zdenko Schampach, ten w młodym wieku, dany na dwór Maksymiliana księcia Austrii, nad lata swoje serce i męstwo wielkie pokazał, gdzie tegoż Maksymiliana na tron Polski, pod rozerwana elekcyą obranego, wprowadzał. Rudolfowi Cesarzowi przeciwko Turkom tak ludźmi do boju, jako i pieniężnym ratunkiem, siła dopomagał. Matyas także Cesarz, na mądrej radzie jego polegał. Ferdynand zaś II. Cesarz któremu się też nie mniej jak i drugim przysłużył, gdy państwo jego od nieprzyjawnego Gabora obronił, za co *servator Austriae* zawołany był; orla mu cesarskiego do jego herbu przydał, na którego piersiach złotymi literami imię jego wyrażone było *Ferdinandus*. Po tych jednak tak wielkich

) Szampachowie wynikli z Pokolenia Leszków książąt Polskich odmiennym się herbem pieczętują, to jest: w polu zielonem lew na tylnych łapach stojący, bez korony, w prawą tarczy obrócony, z zadartym na grzbiet ogonem, w przedniej łapie prawej trzymając miecz góły wprost do góry, w lewej kwiat róży z szczyplką, której koniec od koloru pola ciemniej zielony niż w drugiej łapie widoczny. W hełmie nad koroną pól jednorożca, jako w herbie *Bończa*. — *P. W.*

faworach cesarskich, stesknął się do Polskiej wolności, przetoż indygenat wyjednawszy sobie na sejmie, Zygmuntowi Królowi wiernemi się zasługami zaszczycał, jako, gdy do Prus znaczną liczbę jazdy niemieckiej wyprawił, aż go też śmierć w Krakowie zastała, kędy w kościele OO. Franciszkanów pogrzebiony od syna 1639.; był to Henryk Buryan na Hodoninie i Milotyec hrabia Schampach, w wielu cudzoziemskich językach biegły, i serea mężnego. *Malieki Camil. Franciszkan. kazanie, Złota wolność śmierci, i Okol.*

Schenhing herbu *Trąby*. *Okol. tom. 3. f. 233.* tak ich herb opisuje. Są trzy trąby myśliwe czarne, z dzwonekami, w polu czerwonym, między dwiema liniami ułożone, jedna podle drugiej, które jednak linie na ukos idą, z lewego boku tarczy z góry, na prawy na dół, i każda z nich jedna od drugiej co raz mniejsza. Dorota Schenkinowna była za Hugonem z Ranzowa grafem kolo r. 1530. Ten zaś herb miał pierwszy wnieść do Polski, Otto Schenhing biskup Inflantski, jako się wyraźnie *Okolski świadczy Kalendarzem Fontana*, co jednak tak się ma rozumieć, że jak Inflanty Szwedzka potencya, od tego Królestwa oderwała, tak Schenhingowie starożytny dom w Inflanciech, smakując sobie swobodę tej ojezyny, do w. ks. Lit. wyniósłszy się, tamże osiedli. Otto tedy Schenhing po podbitych do Królestwa Polskiego, przez Stefana Batorego Inflantach, i erekeyi nowego biskupstwa Inflantskiego czyli Wendeńskiego, drugim infułatem zasiadł na tej katedrze, i miejsce mu w senacie i jego sukeessorom naznaczone, zaraz po Kamienieckim biskupie, przez *Konstytucją 1593. Constit. fol. 647.* nie mógł jednak, dla ustawiecznych od Szwedów wojennych rozruchów, spokojnie rządzić: to pewna, że był pasterz osobliwszego w obyczajach ułożenia i życia przykładnego, w r. 1597. ponieważ senat Rygski zakazał był, żeby nikt studentom naszym, gospód nie najmował, Otto dom dostatni skupił, dla ich rezydeneyi, gdzie pięciu ich swoim kosztem chował. *Annuac Societ.* też dobroczynność i w Derpeie naszym OO. świadczył, mąż w naukach się kochający. Synod dycecezański w naszym kościele Rygskim 1595. odprawił. Jan Schenhing z województwem Trockiem podpisał elekcyą Władysława IV. Króla.

Scheve herbu *Sternberg*. Ta familia najprzód w Czechach swoje i początki i wzrost wzięła, jako się mówiło pod herbem Sternberg, z tych był Zdenko z Szternberka na Ronopiszczu, którego Matyas Król Węgierski, wyprawił do Czech, aby był na niego tę koronę przeciagnął. *Papir. Ograd. f. 196.* koło r. 1480. Nawet niektórzy twierdzą, że i na tronie Czeskim zasiadła hrabianka z Szternberka kanclerzanka Czeska,

z Jerzym Królem Czeskim dożywotnie złączona, ale *Paprocki* wyraźnie pisze, że ten Król miał za sobą Joannę Lwownę z Rózmítala: dopieroż to jawna omyłka, że siostra tej kancelarzanki była za Janem Tarnowskim kasztelanem Krakowskim i hetmanem wielkim koronnym: bo Jerzy Król Czeski, żył koło r. 1470. Tarnowski umarł 1561. Ze też w Francuzkiem Królestwie Sztubernerkowie de Scheve kwitnęli, dowodem jest nagrobek w Łasku, który bratu swemu rodzonemu Sabina de Scheve, Olbrychta Łaskiego wojewody Sieradzkiego małżonka, w r. 1611. wystawiła, z tym napisem, *Vincentii de Scheve, Łascensis, Loviciensis Praepositi Archidiaconi Gnesnensis, mortales exuviae, qui cum ex Galliis in Regnum Poloniae, cum vetusta Łaskorum affinitate domicilium transtulisset, atque a saeculari, sacrae militiae animum consecrasset, plurimum omni vita, de Ecclesia Dei totoque clero Regni, non paucis ad Sedem Apostolicam, cum laude expeditis legationibus, meritis, anno 1611. aetat. 54. Lovicii morbo extinctus, depositus per H. Dnam Łaska de Scheve Palatinam Sieradiensem, sororem illius charissimam.* W Prusiech też dawniej przedtem: bo w r. 1466. pierwszy zasiadał krzesło województwa Chelmińskiego, *Augustinus à Scheve*, a to w nagrodę zasług swoich, że najwięcej pracował, do przyłączenia Pruskiej prowincyi do Korony. Małgorzata de Scheve była za Alexandrem Geschawem.

W r. 1454. w holdzie uczynionym Razimierzowi Jagiellończykowi już pisał się Augustyn *de Scheve* wojewoda Chelmiński. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 153.* — *Krasicki.*

SCHILING

HERB.

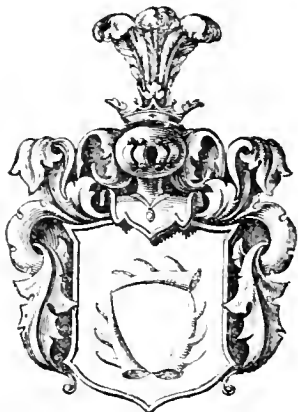
Na krwawej tarczy cyrkul srebrny, w którego środku gałązka lipowa o trzech listkach, z których dwa z boku, a trzecie nad niemi we środku, wszystkie zielone, na helmie dwa

skrzydła orle rozciągnięte do góry, na każdym z nich także cyrkule z listkami, jak i na tarczy: tak go opisują, *Paproc. o herb. fol. 701. Okol. tom. 3. fol. 208.* gdzie powiada, że Maksymilian Cesarz familią Schillingów w r. 1507. przywilejem swoim danym w Konstaneyi, zdawna w Niemcezech szlachetną, dla wielkich zasług, tym herbem ozdobił. Zygmunt zaś I. Król Polski w r. 1543. indygenatu im w tem Królestwie pozwolił. Jan Schyling w Saubieńskiej prowincyi w Prusiech ziemianin, w r. 1466. podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Statut. fol. 150. Decius de Sigism. I. temporibus* wspomina, że Fryderyk, Jan, Jodocus i Mikołaj Schilingowie z Wyssemburga do Polski się przenieśli, gdzie według *Paproc.* kwitnęli Mikołaj w r. 1509. Jan 1534. Erazm 1539. Justus 1540. Jerzy 1551. Jan Schiling J. U. D. Wrocławski Ś. Floryana proboszcz, Wrocławski i Krakowski kanonik, Pleban Bocheński, gdy się z Rzymskiej drogi do ojezyny powraca, w Karyntji umarł 1518. jego nagrobek na zamku Krakowskim, brat jego Augustyn, oba z ojca Fryderyka, urodzeni, miał za sobą Krupeczankę, tej był syn Erazm, dziedzic na Koczanowie, ten zostawił syna Zygmunta, i córek sześć. Mikołaj Schiling z Szpaczkowny splodził Jana, kanonika Krakowskiego i Wrocławskiego, zmarłego r. 1552. któremu Jędrzej Przecławski, i Piotr Myszkowski, kanonicy Krakowscy, nagrobek w katedrze Krakowskiej wystawili z tą pochwałą. *Viro pio, literato, et qui in rebus humanis tranquillitatem animi, summum bonum esse putabat, ea de causa alienus ab omni ambitione, ita semper vixit, ut nemini molestus, omnibus gratus ac jucundus esset.* Erazm syn Krzysztofa dziedzic, na Miodze, miał za sobą Ewę Chrzastowską, siostr jego pięć było. Jeremiasz dziedzic na Hendrykowie i Wieprzu, córka jego Elżbieta była za Maryanem Przyłęckim kasztelanem Oświęcimskim, żyła jeszcze 1646. pani pobożna, w Hendrykowie kościół wymurowała, i panny zakonne z Szląska do Polski skłoniła, cały rok szczerobliwie w dobrach swoich żywała. Jan pisarz skarbowy; którego syn z książęciem Korcekim mężnie z Turkami i z Tatarami scinając się, poległ; Jan w pieśniu wojsku Polskiem znacznej szarży, pod ekspedycją Moskiewską za Króla Stefana, w okazyi zabity. *Paproc. o herb. fol. 417.* Zuzanna córka Krzysztofa, najprzód żyła z Geraltowskim, potem z Adamem Jordanem.

SCHLICHTING HERB.

Jelenie rogi trzy, dwa z nich jeden podług drugiego, trzeci zaś nad nimi, w polu czerwonym powinny być, w helmie

SCHLICHTING

HERB.

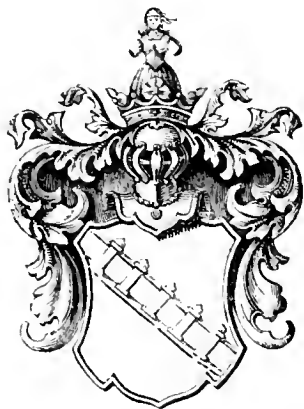
zaś trzy pióra strusie, tak go opisuje *Kojal. in MS.* który powiada, że ten herb do księstwa Zmudzkiego od jednego z Schlichtyngów z Wielkiej-Polski przyniesiony. Jan Jerzy Schlichting z Bukowca, sędzia ziemski Wschowski; z województwa Poznańskiego poseł na sejm 1633. zkład zapisany na trybunał skarbowy Radomski, *Constit. fol. 20.* i znów w r. 1635. *Constit. fol. 17.* w r. 1638. komissarz do granic od Szląska, *fol. 20.* i 1645. do Królewca, *fol. 17.* i 1653. deputat na trybunał skarbowy Lwowski, *fol. 2.* podpisał także konfederacyą generalną Warszawską, poseł na konwokacyą 1632. Wojeziech u Bogusława Leszczyńskiego generała Wielkopolskiego w wielkich respektach. Samuel rotmistrz królewski, z sejmu 1683. komissarz do granic od Szląska. *Const. fol. 12.* N. miał dwie córki, z tych jedna poszła za Bukowieckiego, druga Zuzanna za Rezewskiego, matka Samuela wojewody Malborskiego. Jan Szymon wojski Inflantski w księstwie Zmudzkiem r. 1674. syn jego Stefan młodo umarł. Anna Elżbieta z Bukowca Schlichtizankę, Jerzego Franciszka Goleza małżonka. Dwaj Schlichtyngowie mieli za sobą dwie siostry rodzone Morsztynowny Barbarę i Bogumiłę, córki Gabriela, trzeci także Gryzellę Morsztynownę, córkę Bogusława. Raziemierz w Poznańskim, Alexander w Krakowskim 1697.

Jonasz Schlichting z Bukowca sławny Socynianista, umarł w Żelechowie 1. Listop. 1695. r. wieku 74. pisał komentarze na Ewangelię Ś. Jana, na listy do Rzymian, Hebrajczyków, Koryntyan, w bibliotece *Fratrum Polonorum* pisma jego znajdują się. — *Jonas Schlichtingii a Bukowiec merito disputata, nun ad Regnum Dei possidendum necesse sit in nullo peccato Evangelicae doctrinae adverso manere, Racoviae, Typis Pauli Sternacii 1635. in 8vo. — firasicki.*

Schlieben, w Inflanciech. Jan Teodor graf à Schlieben, czy jak drudzy piszą à Schluben, wojewoda Inflantski w r. 1681. syn jego Wilhelm posłem był z Prus na sejm 1730.

córka Joanna, Kazimierza Zawadzkiego kasztelana Chełmińskiego, starosty Puckiego i Lipińskiego, małżonka.

SCHMELING

HERB.

W polu białem na ukos od prawego boku tarczy na dół na lewy krata z balasami pięciu prostemi nie toczonemi czerwona, jaka więc na gankach bywa, na helmie pół Panny, albo po pas bez obudwu rękę, jakby po ramię obiedwie odecięte miała, głowę jej binda związała, której końce daleko na bok lewy tarczy wyciągnięte, takimi go odrysowany ten herb widział między inszemi herbami Pruskiemi. Pieczętują się nim Schmelingowie, z których Melchior von Schmelling miał za sobą Magdalenę Urtellę, z tej syn Henryk pojął Dorotę von Kresen, która mu urodziła syna Hartwika, w wojsku koronnem Zygmunta III. Króla Polskiego majora, ten się złączył dożywotnie z Gertrudą Wittinghoffówną, z której córka Gertruda Gotardowi Bystramowi zaślubiona, umarła 1649. Jędrzej Schmelling miał swoją rotę w wojsku Polskiem, eo poznać z *Konstytucji* 1631. fol. 49. Henryk starosta Orleński podpisał *pacta conventa* Władysława IV. *Porzqd. Elekc.* Władysław koniuszy koronny, starosta Orleński 1674. *Const.* fol. 21. N. była za Felixem Pacem podkomorzym Litewskim. Melchior w zakonie naszym, rządził prowincją Litewską od r. 1646. i na tym urzędzie umarł w Nieświeżu w r. 1648.

Schonberg herbu Lew, według świadectwa *Okol.* tom. 2. fol. 103. takież Lew we wszystkim powinien być, jakiegoś widział pod Schampach, tylko że w przednich łapach nie różą, ale miecz dobyty i zaniesiony, nad głowę swoją trzyma. *Petra sancta cap.* 53. inaczej Schonbergów w Misnji herb opisuje, to jest, że powinien być Lew ale bez korony na głowie, nie w lewą tarczy, ale w prawą całym sobą obrócony, w pół od głowy eisawy, w pół od ogona zielony, na złotej tar-

czy. Dom ten po Europie dziełami swemi wstawiony, a najprzód Mikołaj Schonberg syn Teodoryka, w Misji urodziny się, świętą do Rzymu peregrynacją odprawiając wstąpił do domu powracając do Florencyi, kędy habit S. Dominika na siebie przyjął w r. 1497. gdzie wkrótce tak wysoką umiejętnością zajaśniał, że go Juliusz II. i Leo X. Papieżowie, wielec sobie poważali, pokazał dowcipu swego i nauki dowody, gdy różnemi pismami błędy Lutrowe, dopiero wszechynające się łamał, pokazał, gdy zakonu swego prokuratorą generalną sprawował, gdy nuncyusza papieżkiego urząd, już w Hiszpanji już w Węgrzech, na ten czas arcybiskup Kapuański piastował, gdy Franciszka Króla Francuzkiego z Cesarzem pogodził, czem nieporównaną sobie u wszystkich stanów ludzi i miłość i estymacją zjednał, tak dalece, że po Klemensa Papieża ba i Adryana śmierci, lubo jeszcze nie był kardynałem, na stolicę go papieżką tłumem promowowano, Paweł trzeci zaśluga jego w kościele Bożym, zważywszy, między purpuratów go Rzymskich policzył pod tytułem S. Sixta; na tej godności, nie nie ubliżając z powinności zakonnej, stał się drugim, widowiskiem enót nie poślednich; wyzwał się z śmiertelności w r. 1535. *Spondan. in Annual. Pancinius, Purpura docta. Cureus fol. 237. i 238.* ale go szczybie heretyk. Przedtem zaś kwitnął Piotr Schomberg kardynał, umarł r. 1464. *Purpura docta.* Teodoryk Schomberg rajtaryi Niemieckiej, w wojsku Henryka IV. Króla Francuzkiego, mężny wódz i dzielny, w r. 1590. poległ w potrzebie pod Juryakiem. *Bust. hist. Franc. lib. 22.* Kasper Nantolji hrabia, rodem Sas, ale do Franeyi affektem przywłnął, i dla Henryka Walezjusza Króla Francuzkiego, ludzi do boju w Niemcezech zbierał. *Spondan. 1589. num. 12.* Tenże w r. 1593. z katolickimi deputatami traktował, aby za Króla przyjęli Henryka Nawarra, a gdy widział że do tej korony nie mógł przyjść inaczej, tylko żeby był przyjął wprzód wiarę katolicką, on mu do tego najpierwszym był powodem. *Spondan. num. 12.* Henryk Schomberg Francuzki marszałek, albo hetman, 1627. Anglików z wyspy Raca nazwanej i od oblężenia zamku Martyniańskiego z kłeską w nich odpędził, czego mu przez list swój winszował Urban VIII. Papież. *Spond. num. 5.* Książęcia Aureliańskiego Królowi bratu rebellizującego poraził 1632. *Spondan. num. 7.* umarł na apoplexyę w tymże roku. *Cluver fol. 790.* Hallving Schomberg *Ocitaniae Praefectus* Lencatę od Hiszpanów oblężoną, nie tylko że od gwałtownego szturm i impressyi oswobodził, ale też Hiszpanów znaczną kłeską złamał, obóz im, działa i wielką zdobycz odjął, za co go Król Ludwik marszałkiem Francuzkim kreował 1637. *Spondan. num. 2.* Katalonię spustoszył 1639.

wspomina go *Cluver* jeszcze w r. 1650 *fol.* 879. W Polszcze naszej, ile dochodzę, pierwszy się z tego domu gnieździe poezął Teofil Schonberg, któremu i biegłość w cudzoziemskich językach, i poler w rycerskim kunście, do tego pomogły, że mu generalstwo artylerji koronnej powierzono: pod Smoleńskiem podziemne miny on zasadzał, na przedsze tego miasta do Zygmunta III. Króla naklonienie. Pod Cecorą mężnie i nie raz natarczywe Tatarskie hufce odganiał. Pod Chocimem wał na wysokiej górze ufortyfikowawszy, wielą Turkom, gęsto ztamtąd dając ognia, był fatalnym. *Piasec. fol.* 347. Belwardę pod Ramińcem Podolskim wystawił. W roku potem 1638. w legacyi do Perskiego Króla od Władysława IV. wysłany, szczęśliwie dotarł przymierza między Persją i Królestwem Polskiem, aby zjednoczonemi silami wraz Turcką potencją obarczyć. Ztamtąd powracając, gdy do Astrachanu przybliża, że z jego ludzi ktoś gwałtowniej wyciągajacemu cło od nich Astrachańczykowi oparł się, w zwadzie, ile że z nich żaden języka tamtej krainy nie umiał, na obronę albo na ukolysanie grubego narodu: bo konwoj Perski dla obstalowania gospody w poblizszem miasteczku odłączył się był od nich, i z życia i ze wszystkich apparencyi, także donatyw Króla Perskiego, Schonberg, i jego drogi towarzysze wyczuci. *Piasecki Chron. fol.* 502. *Potoc. Centur. f.* 93. kędy też o tym domu napisał, *Schonbergia domus in Republica nostru meritis cumulatior quam annis.* Zostawił dwóch synów, Michała (ja go czytam rotmistrzem pancernej chorągwi w kompiecie wojska 1658.) ten gdy zbliżka fossy Rijowskie objeżdza, pojmany i do Uleiuchy więkšej w głąb Moskwy zaprowadzony, długą niewolą jedyną nadzieją salwowania się z niej ucieczką cieszył, jakoż i uszedł, atoli dogoniony, gdy się mężnie Moskwie broni, raczej sobie śmierć chwalebna obierając, niżeli pęta Moskiewskie, od wielu jeden zamordowany, przecież nie bez klęski w nieprzyjacielu poległ. *Potoc. fol.* 95. i Jacka kasztelana Ramińceckiego, eale prawie życie swoje Marsowi poświęcił, w Szwedzkich, Tatarskich, Moskiewskich, Rozańskich, Siedmiogrodzkich expedycyach, życie swoje za całość ojczyzny na hazard puszczając; jakoż i ran z nich liczne wynosił i lęka Tatarskie cierpiał, przecież w nim nie ostygła chęć nigdy do boju, którą w nim uważając najwyżsi wojsk Polskich Moderatorowie, komendy mu częstokroć nad całem wojskiem powierzali, którą nietylko ezulością pilną, ale i biegłością nabytą wielu lat godnie piastował, tak zaprawiwszy się, przyszło do tego, że nie na łóżku, ale na koniu śmierć go zastała, a co boleło wszystkich, że successora żadnego chwady swojej rycerskiej nie zostawiwszy, ostatni z tego domu w Polszcze wszedł do

grobu. *Potoc. Ceatur. fol. 93. Kochow. clim. 1. lib. 1. Pastor. Okol. Russ. Flor. fol. 114.* Miał zaś za sobą Katarzynę Humiecką, córkę kasztelanica Kamienieckiego, która po jego zejściu poszła za Łuzeckiego.

SCHWERYN

HERB.

Szyba albo okno do miner, kwadratowe, przecież trochę spiczaste, białe, w polu czerwonym być powinno, na helmie pięć piór strusich, z jednego boku jedna szyba, z drugiego boku druga, takimże kształtem jako i na tarczy, tak go opisują, *Okol. tom. 2. fol. 343. MS. o Fumil. Pruskich, MS. Ks. Kojal. Hartman. in Repub. Pomer.* powiada, że Schwerynów familia, która się tym herbem szezyci, jest najdawniejsza w Pomeranji, co i z tego poznać, że Mikolaja Schweryna córka Elżbieta, była za Ottonem I. księżęciem Szczecińskim koło roku 1345. z kąd się znać niektórzy do Inllant przenieśli, gdzie Jan Schweryn był areybiskupem Rygskim, o którym *Długosz* pisze pod rokiem 1299. że gdy długą oppressyą, i ciężkiem panowaniem krzyżacy Inllantczykom naprzykrzali się, mężnie się im jak był powinién oparł, atoli od nich pojmany, tak źle był od nichże traktowany, że w r. 1300. i z życia go wyzuli. *MS. Cracov. de Livonia. Facies Rev. Sarmat.* przydaje, że w Rzymie u Papieża szukał folgi od Krzyżackiej niełitości, ale mało co zyskał. Krzysztof Schweryn generalissimus nad jazdą Cesarską, syn jego Jakób najwyższy wódz wojsk Cesarskich podkomorzy Pomorski, Jan Felix, syn Jakóba, gubernator Pomorski, którego syn Ulryk pułkownikiem był w wojsku Cesarskiem, splodził syna Jana konsyliarza Cesarskiego, ten zaś Jakóba, administratora Kurlandyi, od którego syn Jan Uhyk, dziedzic na Alszwangu, ten młodsze lata w Marsowych dzielach polerował pod Janem Karolem Chodkiewiczem, wystawiwszy swoim kosztem znaeczny komput ludzi wojennych,

z którym w różnych okazjach, osobliwie jednak przeciwko Szwedom w Inflancjach, heroicznie stawał. Pierwszy z domu swego, herezy się wyrzekłszy, kościół w ojczyźnie swojej Alszwangu katolickim kapłanem przywrócił, ozdobił i uposażył, umarł 1637. z Barbary z Konarzyna Konarskiej herbu Koło, trzeci zrodził synów, Jana, Jerzego, dworzaniina królewskiego, którego żona Eufrozyna księżniczka na Rowlu Sanguszkowna 1644. i Samuela proboszcza katedralnego Zmudzkiego, który część swoją ojczystą obrócił na fundacyą tej prelatury. Herby ojca ich Jana Ulryka, widziałem cztery, pierwszy Szyba albo Okno, drugi Trydent, trzeci Wręby, ezwarty Wieniec, z gałązki dębowej zielonej, skręcony. Zofia Sabina Schwerynowna, była za Janem Zawadzkim wojewodą Parnawskim 1614. Otto Schweryn *Minister Aulæ Brandenburgicæ* 1655. *Pufendorf* l. 2. §. 56. *Baro a Sweryu Excubiarum Generalis Praefectus* 1660. *Dameler. in Luterau. Revocat.* *) Podobny do tego herb kładzie *Petrasancta cap.* 26. Schwerynowie dwa zamki wystawili, jeden Landskron, drugi Schweryn. Krzysztof Schweryn, chorąży Parnawski, Jerzy, Jan Alexander dworzaniin królewski, w księztwie Zmudzkiem 1674. N. była za Hieronimem Wazyńskim, starostą Wiekszniańskim. Ostatni z tego domu w Polsce (bo indziej jeszcze i podziśdzień kwitną w znacznych honorach) dwaj bracia rodzeni bezzenni pomarli. Katarzyna Schwerynowa była za Stenbockim grafiem Erykiem koło r. 1650.

Scibor herbu *Ostoja*, patrz **Ostoja**.

Sciarski herbu *Leliwa*. Z tych był Jan Seierski proboszcz Olomuniecki.

S C I P I O N H E R B.

Cztery łaski błękitne, w ezerwonem polu, na krzyż na ukos złożone, z których dwie na jedną stronę idą, dwie na drugą, w hełmie zaś pelikan. krwią z rozdartych piersi, dzieci troje ożywiający. Takem go widział na domowej pieczęci: ba i *Ks. Kójałowicz in MS.* tak go opisuje. Początku tego herbu wiedzieć nie można, domyślają się tylko niektórzy, że te cztery łaski ułożone są, na pamiątkę czterech niegdy wślawionych tak wielu tryumfami Scipionów, którzy od zawojowanych Rzymowi prowincyi nowych imion nabyli, to jest, *Scipio Africanus major*, *Scipio Asiuticus*, *Scipio Nasica*, *Scipio Numantinus* albo *Africanus Minor*, co to za wojownicy byli, jak

*) Temu Ottonowi baronowi *de Schwerin* podkomorzemu Elektora Brandenburgskiego, i jego potomkom, nadany został indygenat na sejmie r. 1658. — *Fol. II. fol. 565.* — *Krasicki.*

S C I P I O

H E R B.

sześcieliwa wolność Rzymska była pod ich opieką, jak świat drżał pod ich orężem, czytać historyków Rzymskich. To tylko pisze *Ks. Kojalowiez in MS.* że z Włoch do Polski wniesiony, w ten czas, kiedy i Królowa Bona Zygmunta I. Króla Polskiego małżonka, z księstwa Barskiego do Polski zawitała, wniesiony zaś od Piotra Scipiona de Campo, w r. 1518. marszałka dworu tejże Królowy, i gubernatora księstwa Barskiego, żona jego była Livia de Leonardis, zaenego domu w Królestwie Neapolitańskim, herbu, który się po Włosku Sbarra zowie, to jest krokiew srebrna w ezerwonym polu, z którego małżeństwa syn Fabrycy, został się we Włoszech, drugi w księstwie Litewkiem guieździć się począł; dziedzie na Rndrawce, miał za sobą Annę Dusiackę Rudominownę, z tej były córki jego dwie, Regina zaślubiona Jakóbowi Mieucie chorążycowi Litewskiemu, i Anna Józefowi Polubińskiemu, podsędkowi Słonimskiemu, synowie zaś, Jeremiasz, Jerzy, Jan, Alexander, Piotr, Krzysztof i Stanisław. Ojciec ich w krwawych zasługach swoich pod Wielkimi Łukami, wziął był dobra królewskie Harasimowieze, Steckie Siolo, Horodiszcze, Bieniewieze, Stoczne, i w księstwie Zmudzkiem dobra Pozuszwy; o czem jest przywilej Króla Stefana, w r. 1582. Ruskim językiem pisany. Z tych synów jego, których dział fortuny opowiada, *sub acta w Włnie* 1591. 18. *Junii*, Jeremiasz i Piotr, jeżeli jakich mieli suksessorów, nie wiedzieć. Stanisław między braćmi najmłodszy, wojskim był Grodzieńskim, umarł bezpotomny, co się pokazuje z *Protestayi w Grodzie Grodzieńskim* 1642. i z *przywileju Kancellaryi mniejszej Litewskiej*. Czwartym Alexander, który osobą swoją, i licznymi pocztami, na wojnie Inflantskiej, Rzeczypospolitej służył, osobliwie pod Rircholmem, dał wielkie dowody odwagi swojej, za co mu Król Zygmunt III. w tychże Inflanciech dał dobra lenne Uszt,

Pappen, Nadom, Mujten i inne, na co jest przywilej królewski 1605. 27. Paźdz. w *Metryce Koronnej*. Piąty Krzysztof zakonu Ś. Franciszka *Ordin. Minor.* był prowincjałem Bernardyńskim, w r. 1612. jeździł do Rzymu, był komissarzem *Sedis Apostolicae* na Jasną Górę Częstochowską. Szósty Jerzy, podkomorzy Grodzieński, dziedzic na Repli, z tym tytułem posłował na sejm 1623. zkađ komissarzem zapisany do granic między województwy Podlaskiem i Brześciańskiem, *Constit. f. 11.* wziął zaś ten honor po Eustachim Rurezu w r. 1619. co się pokazuje z listu Zygmunta III. w *Metryce Kancellaryi Wielkiej Litewskiej*, approbującego tę jego elekeyą, w którym między inszemi tak mówi. *Considerantes nos egregia et praeclara gesta et merita G. Georgii Scipionis Campo, ejusque antiquae familiae; tam pote Avi et Parentis sui, qui fidem et integritatem suam Seren. olim Bonae Reginae Aviae nostrae desideratissimae, satis abunde sunt testati, vel maxime is idem Parens ipsius, Serenis. olim Antecessoribus nostris, Regibus Poloniae, Sigismundo Augusto Arunculo Nostro, et Stephano, toto ipsorum felicis gubernationis tempore, in oppugnatione castris ad Wielkieleki, necnon et aliis expeditionibus bellicis, non sine insigni militum manu, ac sumptu, strenue ac dextre militiae nomen dedit suaque operam et invictum animi robur, luculenter declaravit. Cujus vestigiis praenominatus etc.* Ożenił się ten Jerzy z Zolią z Lewiczyna Lewicką, chorążanką Podlaską, urodzoną z Wołowiczowny, siostry Hieronima Wołowicza starosty Zmudzkiego. Fundował i nadal kościół w Repli, w dobrach swoich dziedzicznych, w powiecie Wołkowiskim. Potomstwo jego, córka Anna wydana za Krzysztofa Kopecia, synowie zaś, Gabryel bezpotomny, podpisał elekeyą Władysława IV. z ziemi Wyszogrodzkiej, i Matyasz dziedzic na Repli i Olekszycach, którego córka dziedziczka jedynaczka, poszła za Wołowicza, i wniosła w ten dom pomienione dobra, ale się znowu po Wołowiczownie dostały w dom Massalskich. Trzeci syn tegoż Jerzego podkomorzego, Mikołaj dziedzic, na Puszkarowczyźnie, ten pojął Halszkę Wybranowską, z której był syn Jerzy, temu Jadwiga Byszajowna powiła tych synów: Józefa, Marcina, Władysława, Mikołaja, i Razimierza. Z tych Razimierz dziedzic na Hutkach, z Katarzyną Olędzką spłodził córkę Teresę, synów, Jędrzeja, Jana i Józefa, bezpotomnych, i Krzysztofa niedawno zmarłego, którego z Anny Ordyńcowny synowie, Józef, Adam i Jan.

Siódmy Jan wojski Grodzieński, (*Kojal. in MS.* i Jerzego i Jana podkomorzyni Grodzieńskiemu pisze,) dziedzic na Rudawce, deputat na trybunał Litewski 1603. z powiatu Gro-

dzieńskiego, konfundator i z bratem swoim OO. Bernardynów i Panien Bernardynek w Grodnie, gdzie też i grób jest tego domu, kędy pierwszy z Scypionów ten Jan pogrzebiony koło r. 1620. na którego pogrzebie miał mowę Piotr Wiesiowski, na ten czas podskarbi nadworny Litewski, złączył się był z Anną Brześciańską z ziemi Przemyskiej, z której synowie dwaj, jeden z nich Mikołaj Eustachi starosta Merecki, na dwór Władysława Królewicza na ten czas Polskiego oddany, z nimże endze kraje zwiedził, kędy i wierną usługą i przymiotami swemi, tyle sobie uskarbił łaski jego, że go najprzód podkomorzym swoim, a wstąpiwszy na tron Polski, starostą Mereckim uczynił, i pewnieby posunął go respekt królewski wyżej, gdyby była śmierć wkrótce nie zaszła 1637. *in coelibatu* żyjącego; jest jego pamiątka u Matki Boskiej w Sierpcu, tablicą wielką srebrną 1635. *Luc. Papr. Łaski fol. 60.* i przywilej Władysława IV. Króla w kancelaryi wielkiej Litewskiej, dany 1633. Drugi Krzysztof dworzaniu i sekretarz królewski, dziedzic na Szczenie małym, albo Szczuczyńku, w powiecie Lidzkim, żona jego Symforoza Syruciańska, z tej córka poszła za Adama Baranowicza dziedzica na Oleszewieach, od której zmarłej 1673. zostało potomstwo, synowie zaś jego Jan, Olbrzych, Alexander i Stanisław, żyli *steriles*; Jędrzej tylko syn tegoż Krzysztofa, dziedzic na Szczuczyńku i Sukkurczach, wprzód podezaszy Grodzieński, potem chorąży Wendeński, z którym tytułem podpisał elekcyą Jana III. z powiatu Grodzieńskiego, i Michała Króla z powiatu Lidzkiego z tymże tytułem komisarzem był do ekonomji Grodzieńskiej z sejmu 1678. *Constit. fol. 22.* wzięwszy w nadgodę dóbr swoich zawojowanych, dobra Bebrowie w powiecie Mozyrskim, a pojawiaszy w małżeńską ligę Eleonorę Suchodolską, z Zofji Jundziłowny, urodzoną pisarzównę ziemską Wolkowiską, *1mo voto* (bo *2do voto* miał za sobą Annę Podehocimską, z której był syn Józef, a w zakonie S. Franciszka *Ordin. Min. Observ.* Fortunat, i córka Joanna, Jana Rorkucia pisarza grodzkiego Lidzkiego małżonka, z którym zostawiła potomstwo) splodził dwie córki, Katarzynę Jerzego Hlebieckiego Józefowicza podstolego Witebskiego. Konstancją Alexandra Rasperowicza Winezy, strażnika i sędziego Lidzkiego, małżonki, i synów dwóch, Jana i Razimierza. Z tych Razimierz, podstoli, podkomorzy a na koniec marszałek Lidzki, trzy razy deputat na trybunał Litewski z tegoż powiatu, dwa razy marszałek w nim, raz *fori compositi*, drugi raz koła wielkiego, komissarz na komissyą Brześciańską, i przez *Rou-stytucyą* 1726. do renowaeyi traktatów z Moskwą. Posel na sejm 1724. i 1726. marszałek kapturu Lidzkiego pod interregnum 1733. w którym z światem się rozstał. Dwa razy pona-

wiał śluby małżeńskie, pierwszy raz z Anną Gutowską, drugi raz z Zofią Judycką, marszałkowną Rzeeczycką, z obiema potomstwa nie było.

Jan, kasztelan Smoleński, starosta Lidzki, Borciański, syn starszy Jędrzeja chorążego Wendeńskiego, w r. 1699. deputatem zasiadał na trybunale Litewskim, w r. 1702. rotmistrzem obrany chorągwi powiatu Lidzkiego: którą wyprawił tenże powiat na wojnę Szwedzką w r. 1703. na ten czas pisarz grodzki Lidzki, marszałkował w trybunale Litewskim, i znown 1709. posłował do Króla Szwedzkiego od prowincyi Litewskiej, na różne sejmy i walne rady siedm razy. Komissarz i plenipotenteyarz do traktatu zaczętego w Lublinie, a skończonego w Warszawie, między Królem Augustem II. i skonfederowaną Rzeczpospolitą, kędy przez dziewięć miesięcy na tej usłudze pracując, szczęśliwie go zakończywszy, podpisał 1717. w krześle kasztelanji Smoleńskiej zasiadłszy 1720. z sejmu 1726. komissarzem naznaczony do traktatu z elektorem Brandeburskim, na komissyą zaś skarbową tak z rycerskiego stanu, jako i z senatu ustawiczny prawie komissarz. Pod interregnum na elekeyą prowadził województwo Smoleńskie, umarł 1738. fundował kollegium i szkoły *OO. Piarum Scholarum* w dziedzicznych dobrach swoich Werenowie w powiecie Lidzkim, *OO. Dominikanów* w Koniuchach także w dziedzictwie swoim, w powiecie Wolkowiskim: małżonka zaś jego siostry miłosierne w Sztuczynie w powiecie Lidzkim, była ta Teresa Hlebieka Józefowiczówna, podstolanka Witebska, herbu Leliwa, która mu krom córki Anny, i synów Franciszka, Józefa, Antoniego, Dominika, Jędrzeja, mlodo zmarłych, powiła syna Józefa Lidzkiego i Mukarowskiego starostę, ten z szkół wyszedłszy, deputatem obrany na trybunał Litewski 1717. posłem z Smoleńskiego i deputatem do *Konstytucyi* 1724. i 1726. z którego drugiego, komissarzem zapisany do renowacyi *antiquorum foederum* z Cesarzem Rzymskim, i do inkorporacyi Kurlandyi, na której funkeyi pięć miesięcy pracował; w r. 1728. 1729. 1730. 1732. 1733. poseł, a na dwóch sejmach Grodzieńskich, i na konwokacyi Warszawskiej, kandydat do łaski sejmowej, ale te dwa sejmy Grodzieńskie, przed elekeyą marszałka zerwane, na konwokacyi zaś dobrowolnie swej konkurencyi ustąpił *in personam tertii*, niechcąc dać z siebie okazyi, do jakichkolwiek dyssensyi w tej osierociałej na ten czas ojczyźnie. Pojął w małżeństwo Werenę z Dąbrowicy Firlejównę kasztelanekę Kamieńską, z Anny Lanekorońskiej kasztelaneki Radomskiej urodzoną, po zeszyłym bracie swoim w r. 1730. Jakóbie Firleju staroście Mukarowskim, ostatnią fortun i domu jedynaczkę i dziedziczkę, z którą potomstwo, córki, Anna, Magdalena, i Teresa, i syn

Ignacy de Campo Scypion, starosta Boreciański: *2do voto* pojął księżniczkę Radziwilównę wojewodzanę Nowogrodzką.

W końcu wymieniony Józef Scypion starosta Boreciański, później podstoli Litewski z *Wodzieckiej* kasztelanki Sąddeckiej zostawił potomstwo. Siostry jego Anna za Szamiawskim starostą Malogoskim, — N. za Jabłonowskim kasztelanem Wiślickim, zmarła młodo i bezpotomnie. — *Krasicki*.

Szaniecki *herbu Osoria*, w Wielkiej-Polszcze. N. Szaniecki, miał za sobą, Cielecką, drugi Zofią Roczorowską, trzeci Szoldrską, ta mu spłodziła prócz córek, synów czterech: z tych pierwszy Alexander, od tego zostali synowie, Gabriel, Alexy, i Józef, i córka Magdalena Taczanowska. Drugi Stefan w zakonie naszym, rządził Kaliskie, Poznańskie, Lubelskie, Lwowskie kollegia, *Domum Professam* w Krakowie, i prowincją Polską, do Rzymu od prowincyi swojej jeździł dwa razy, ośmdziesiąty rok życia swego zaezawszy, umarł w Poznaniu 1737. są w druku niektóre jego pisma. 1mo. *Fragmenta Philosophiae universae*, 1694. in *Svo Calissii*. 2do. *Professio circa puerorum in virtute, sapientia et politia institutionem*, *Caliss.* 1715. in 12. 3tio. *Nuda Veritas, de terra puri Verbi Dei pridem exorta, contra palliatam falsitatem*, *Posnan.* 1727. in 4to. 4to. *Toż samo po Polsku pod tytułem, Szczera prawda przeciw obłudnemu fałszowi, w Poznaniu* 1719. in 4to. 5to. *Protrepticon ad Magistros*. 6to. *Remonstratio contra eujusdam Laterani mellite maledicam de Benedicto XIII. Pontifice demonstrationem*. *Posnan.* 1727. in 4to. 7mo. *Trój kapitolium albo kazanie na pogrzebie Zofji z Lubieńskich Męczyńskiej Starościny Klonowskiej*, 1692. *Caliss.* in fol. 8vo. *Godziemba, kazanie na pogrzeb. Teresy z Dąbskich Łąckiej Kasztelanicy Kaliskiej, w Poznaniu*. 1700. in fol. 9no. *Kazanie na Ś. Tomasza z Aquinu* 1699. *Posnan.* in fol. 10mo. *Pierwsza zapowiedź kazanie na B. Jana Franciszka Regis*, 1716. in fol. *Cracov.* 11mo. *Księga Żywota, kazanie na Niepokalane Poczęcie Matki Boskiej*, 1716, in fol. *Cracov.* 12mo. *Kazanie na prymicyach Józefa Gurowskiego Opota Przemęckiego* 1662. *Posnan.* in fol. 13tio. *Serce Serce oddane kazanie na pogrz.* in fol. *Leopol.* 1730. Trzeci Franciszek, dziedzic na Oporowie, ten z Wilczyńskiej zostawił córki, Franciszkę Skorzewską, Katarzynę Morawską, i Wiktoryę. Synów zaś dwóch, Pawła towarzysza usarskiego, złączył się dożywotnie z Taczanowską. Hermenegilda, ten żył najprzód z Teresą Twardowską, z której spłodził tylko córkę jedną, a gdy mu ta żona umarła, stan sobie duchowny obrał. Czwarty Mikołaj, dziedzic na Nojowie, ten tylko zostawił jednego syna Franciszka towarzysza pod usarską chorągwią, i córkę Annę Świnarską. Niewiem, czy nie od je-

dnego z tych brać, idzie Józef, temi czasy w zakonie naszym, i N. Sezaniecki starosta Gnieźnieński, cześnik Wsechowski. N. Sezaniecki podczaszy Dobrzyński, z Woźniekiej zostawił córkę zda mi się Zofią.

W roku 1778. Prokop Sezaniecki kasztelan Kamiński — Józef podkomorzy koronny. — Franciszek podczaszy Poznański. — *Przypisy Krasickiego.*

Szawiński herbu Prawdzie, w Mazowszu i w Łęczykiem województwie. Dom starożytny, z których jedni pisali się z starego Sezawina, drudzy z wielkiego, inni z Sezawina nowego, który, za czasów *Okolskiego* Borowa zwano. Jan z starego Sezawina, któremu Bolesław książę Mazowiecki, w r. 1299. w zasługach puścił wiecznem prawem Sezawin wielki i Włosezanów; kładzie *Okolski* kopią tej donacyi, której *data w Trojczyźnie w dzień Ś. Wawrzeńca*. Dadzibog Szawiński dzielny kawaler, któremu Władysław książę Łęczycki i Dobrzyński ile sobie wiele zasłużonemu, nadał zamek Ozorków, z młynem i z innymi przyległościami, czego dowodem w tym domu jest przywilej tegoż księżęcia, *dany w r. 1344. w dzień Ś. Katarzyny*. Dadziboga potem marszałka u księżęcia Mazowieckiego, i Dobiesława wojewodę Rawskiego, wspomina dział fortuny ojezycznej między nimi, który czynił Ziemowit książę Mazowiecki w r. 1355. *data in Gostyniu w Wigilię ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła*, Dobiesławowi dostał się Sezawin wielki, Dadzibogowi stary. Jan wnuk Dobiesława, *Okolski go Pincerna Lanciciensis* napisał, ale *MS.* z którego sobie przyslanego on też familią wypisał, zowie go wojewodą Łęczykiem, i *Acta jakieś na to przywodzą w roku 1468.* tego z Grodzianowskiej było córek pięć: Zofia, Bielawskiego herbu Zaręba: Anna, Chotowskiego: N. Wierzbowskiego: N. Ryboskiego, małżonki, piąta zakonnica w Płockim klasztorze, i syn Piotr, i tego tenże *MS.* wojewodą Łęczykiem pisze, ale roku, którego na tem krześle siedział, nie wyraził, mąż wytwornego rozsądku i powagi u wszystkich, ten z Anny Wolskiej Duninowny, Pawła kanclerza koronnego córki, syna Jana kasztelana Sochaczewskiego, który splodził córki, Jadwigę Bartłomiejowi Szamowskiemu, Annę Stanisławowi Uchańskiemu kasztelanowi Rawskiemu, Zofią najprzód Sierpskiemu Jędrzejowi, kasztelanowi Ripieńskiemu, 2do Anzelmowi Gostomskiemu 1573. wojewodzie Rawskiemu (kaplicę w Płocku przy OO. Dominikanach wymurowała, w której po śmierci złożona, pani pobożna, i wielkiego rozsądku, z kąd ją pasierbowie jej choćci dyssydenci wiele sobie szacowali) zasłużone: to *Okolski, ale Ks. Sułłiga w życiu Elżbiety z Gostomskich Siemawskiej córki tej Zoffi*, powiada, że Piotr

kasztelan Sochaczewski, miał za sobą Annę Wolską kancelerzankę, i z niej były te dzieci splodzone, co miarkując ezas, kiedy żył kanclerz Wolski, jest pewniejsza: nawet sam się tu z sobą *Okolski* nie zgadza, bo jednegoż już Janem, już Piotrem zowie, dla tego lepiej *Paprocki* mówi, że Piotr cześnik Łęczycki z Grodzanowskiej splodził te córki wżwyż wspomniane, i syna Piotra kasztelana Sochaczowskiego, którego z Wolskiej kancelerzanki były te trzy córki, i syn Paweł, najprzód kasztelan Sochaczowski 1565. *jakom go czytał na liście Augusta I. danym Miastu Lwowskiemu*, potem kasztelan Brzeziński, starosta Sochaczowski 1576. *Constit. fol. 271.* dalej kasztelan Łęczycki, Belzki, Warecki starosta 1587. *Constit. fol. 454.* ochmistrz dworu Królowy Anny, żony Stefana Króla, ten wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną Duninówną stolnikówną Łęczycką jedynaczką, która z sobą w dom Szawińskich wniosła dobra Ujazd, która mu powiła córki, Katarzynę z Krasieńskim podkomorzym Ciechanowskim *Genealogia Krasieńskich* Petronellą ją zowie, i powiada, że była za Mikołajem podkomorzym Rożańskim: Annę z Herburtem Janem z Bruchnała, Zofię z Grabskim starostą Kruświekim, Barbarę z Michałem Sokolowskim kasztelanem Gostyńskim, starostą Brzeskim i Rogozińskim, zmówione, i synów czterech, Samuela, Jędrzeja, Pawła i Jana, o pierwszych dwóch nie mogłem się nigdzie nie doczytać. Paweł był wprzód kasztelanem Brzezińskim, potem wojewodą Podlaskim 1632. żona jego Anna Gostomska kasztelanka Rawska, z której trzech synów było, Jan kanonik Poznański, Franciszek *sterilis* i Tomasz, który się ożenił z Spinkówną, z niej miał tylko córkę Maryannę *Imo voto* Kalinkiewiczową, *2do* Rokitnicką i to *sterilem*. Córki zaś tego Pawła były te: Ewa Zofia Szydłowska, Dorota Jakóbowa Leśniowska, Barbara Wojciechowa Kurzeniicka, ale bezpotomne, Anna zakonnica, i Maryanna Mareina Chrząszcza małżonka, z którym miała to potomstwo: *Imo* Zygmunta Łukasza Chrząszcza, którego z Jadwigi Wróblewskiej, syn Kazimierz podczaszy Starobrodowski, *2do* Władysława Chrząszcza *sterilem*, *3tio* Katarzynę z Tomaszem Rosochaćkim *sterilem*, *4to* Helenę Krzysztofa Teleskińskiego małżonkę. Jan Szawiński, czwarty syn Pawła kasztelana Łęczyckiego, któremu się działem dostał Ujazd, i w Podlaszu miasteczko Waniewo, ten najprzód żył z Wilkanowską, po niej z Urowiecką, z niej był syn Paweł pisarz ziemski Podlaski, który z Trąbkówny zostawił potomstwo, a między tem był syn Alexander.

Dadzibog albo Bogdan, marszałek książąt Mazowieckich, brat rodzony Dobiesława wojewody Rawskiego wżwyż wspomnianego, zostawił dwóch synów, Nasiegniewa i Sieciecha,

którzy przed Ziemowitem książęciem Mazowieckim dział fortuny swojej ojezystej uczynili w Gostyniu 1380. Nasięgniew wziął Sezawin nowy, Sicciech Sezawin stary, atoli od tego Sicciecha mało co sukeessorów zostało, kwitnęli jednak ci, Marcyan syn Stanisława, a od Krzysztofa skarbnika Gostyńskiego była córka z Rorycińskiej, ta poszedłszy za Adama Żelaskiego, starego Sezawina rezygnacją uczyniła, na osobę Jakóba Sezawińskiego wojewody Brzeskiego Rujawskiego, tenże Jakób nabył i Sezawina wielkiego, od Stanisława Sokołowskiego, którego byli niegdy ustąpili Miechałowi Sokołowskiemu, Samuel i Jędrzej Sezawińscy, synowie Pawła kasztelana Łęczyckiego i ochmistrza, o których mówiło się wyżej. Kazimierz z starego Sezawina w Litwie osiadł, gdzie się w województwie Trockiem podpisał na elekcyą Jana Kazimierza Króla. Nasięgniewa dwóch było synów, Jędrzej, któremu gdy się działem Brochów dostał, od niego potomków jego Brochowskiemi nazwano, drugi Niemierz skarbnik Gostyński, dziedzic na Sezawinie nowym, nabył do niego i innych dóbr, to jest Kamin, Guzów i Rybie, od Marcina Rogali kasztelana Włocławskiego, o czem *jest list Ziemowita Książęcia Mazowieckiego, dany w Sochaczewie w roku 1415.* i od Dadziboga brata rodzzonego kantora Płockiego, częśei w dobrach Waliszew nazwanych 1414. zszedł z tego świata 1417. zostawiwszy syna Sasina, najprzód lowczego Gostyńskiego; eo poznać *ex Actis Gostin.* 1420. potem sędziego ziemskiego Gostyńskiego, z którym tytułem podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Stat. f.* 140. w r. 1436. aż też i kasztelan Płocki, w tem krześle zasiadał, na zjeździe Czerwieńskim książąt Mazowieckich, *Statut Mazov. fol.* 94. z Barbary Oporowskiej spłodził czterech synów, Piotra, Jana, Mikołaja i Sasina; z tych dwaj ostatni bezdzietni zeszli, *Acta terrest. Gąbin.* 1465. kędy się piszą synami Sasina, syna Niemierzy skarbnika Gostyńskiego. Jan, trzeci ich brat, był kasztelanem Płockim, którego według *MS.* tego domu, dwóch się synów zostało, Jakób i Wawrzeniec, Jakóbowi działem dostały się te dobra w województwie Łęczyckiem, miasteczko Krośniewice i z przyległościami, Perna, Rajewo, Łososin, Ostrowy i Wolodrzy, był kasztelanem Płockim po ojcu swoim, a po nim brał toż krzesło Wawrzeniec brat jego, (tylko że ani roku, którego kto z nich siedział na tem krześle, ani dowodu żadnego ten *MS.* nie przywodzi) który z Grudzińskiej spłodził syna Adama, z Komorowskiej zaś Raszpra wojskiego Łęczyckiego, a że, tak dziad jako i ojeice, jako i synowie kasztelanami Płockimi zagęścili parentelę swoją, dlatego pospółstwo zwało ich Płockimi, ezego się i w księgach Łęczyckich napatrzeć, Płocki Sezawiński, i *Gregor. Sambor. elog.* 3.

wspomina Jana Plockiego Garwolińskiego i Osieckiego proboszcza kolo r. 1570. Piotr, czwarty brat, podkomorzy Gostyński 1473. żona jego Małgorzata Gulezewska, spłodził trzech synów. Mikołaja *sterilem*, Wojciecha, który się dla sławy rycerskiej wyniósł na Podole, i tam osiadł, atoli syn jego Jędrzej Siciech wojski Ramieniecki, tylko córkę zostawiwszy Zofią Kalinowską, matkę Walentego, Kalinowskiego, generała Podolskiego, tę linią wkrótce na Podolu zakończył; i Jana podstolego Gostyńskiego, (ci wszystkie trzech bracia nabyli dóbr, Bronno, Wyczalków, Karlowo nazwanych, w r. 1487. od Mikołaja z Bronna Brońskiego, o czem świadczy jego rezygnacya) rotmistrza królewskiego na Moskiewskiej i Multańskiej ekspedycyi, złączył się był dożywotnie z Katarzyną Szubską chorążanką Łęczycką, z którą wziął dobra Szubsko, kędy jako i w Ozorkowie wystawił dwa zamki: ta mu powiła te córki, Wysockę sędzinę Łęczycką ziemską, Macieja żonę, Małgorzatę Jana Zieleniewskiego, Katarzynę Jana Biernackiego podśędka Halickiego, i Zofią pannę, synów zaś czterech, Piotra, ten sobie obral był stan duchwny, w którym prędko życia dokonał; Krzysztofa, ten z Sieniawskim hetmanem pod Szeretem Tatarów bijąc i Wołochów, i sam mężnie poległ w r. 1538. Stanisława, ten z Jadwigi Trańskiej herbu Prawdzie, córki Felixa, miał cztery córki, Jadwigę, najprzód Borzewskiemu, po nim Piotrowi Lassoekiemu cześnikowi Dobrzyńskiemu, Annę Erazmowi Zieleńskiemu, Agnieszkę Jerzemu Garwaskiemu, staroście Gostyńskiemu, zaślubione, i Katarzynę przeoryszę w Strzelnie, i synów dwóch: z tych jeden Piotr krajeży Królowy Anny, w wielu językach biegły, beżenny przeniósł się na wieczność w r. 1598. Drugi Mikołaj, najprzód kasztelan Brzeziński, potem Łęczycki, dziedzic na Szubsku, rycerskimi dziełami wslawiony, i poselstwy do obcych monarchów, ale i pobożnością, kiedy z Agnieszką z Glewa Lasocką żyjąc bezpotomnie, Boga fortuny swojej dziedzicem zostawił, fundowawszy w r. 1603. w Łęczycy panny zakonne S. Norberta, kościół im i klasztor wymurował, Szubska im oboje i z przyległościami na wieczne czasy zapisał, od złota i srebra kościół ubogacił, kędy po śmierci, która przypadła na rok 1620. zwłoki ciała jego złożone, z nagrobkiem, który mu Jan Szymon Szawiński, starosta na ten czas Łęczycki, wystawił.

Szymon kasztelan Inowrocławski, starosta Gostyński, syn Jana podstolego Gostyńskiego z Szubskiej, z tym tytułem 1587. był z konwokacyi Warszawskiej, deputatem naznaczony do kwarty Rawskiej, *Constit. fol. 414.* a w r. 1589. do korektury praw koronnych. *Constit. fol. 516.* Romissarz 1569. do uspokojenia kłótni Gdańskich, *Biel.* od Króla Augusta I.

jeździł w legacji do Danji, we wszystkich funkcyach dzielny, przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Puczkównę Stanisława z Przeclawic córkę, której reformacya w księgach Łęczczyckich, w r. 1541. zapisana, drugą według *Paprockiego* Boruckę, trzecią Annę Uchańską Arnolfa wojewody Płockiego, starosty Wyszogrodzkiego córkę, z tą zrodził trzy córki: Helenę przecoryszę w Strzelnie, Małgorzatę Pawła Beldowskiego kasztelana Brzezińskiego; Dorotę Mikołaja Krzykowskiego, małżonki, i syna Jakóba, przeniósł się na wieczność w r. 1589. wieku swego 74. Jakób marszałkował izbie poselskiej raz 1616. drugi raz w r. 1620. gdzie gdy się ojczyźnie z swoją wytworną radą popisał, osiadł krzesło województwa Brzeskiego Kujawskiego, przy którym trzymał starostwa Łęczczyckie, Błońskie, i Gąbińskie, z sejmu 1631. delegowany do uspokojenia kontrowersyi, między stanem duchownym i rycerskim, *Constit. fol. 5.* a w r. 1635. komissarz wojenny do boku królewskiego, i do traktatów o pokój z Szwedami, *Constit. fol. 2.* złączył się był dożywotnie, *Imo voto* z Anną Jana Karnkowskiego, kasztelana Łędzkiego, starosty Łęczczyckiego córką, a wnuczką Stanisława Prymasa koronnego, z tej był syn Jan Szymon, i corki, Maryanna wydana za Jędrzeja z Rudnik Biskupskiego, na Kempnie i Ruszowie dziedzica, kasztelana Spicimierskiego, starostę Wieluńskiego, Katarzyna za Stanisława Krasieńskiego kasztelana Płockiego, starostę Nowomiejskiego, Annę za Stanisława Ciosnowskiego kasztelana Warszawskiego; i Agnieszkę zakonnicę Ś. Norberta w Łęczycy. *2do voto* z Zofią Michała Sokołowskiego kasztelana Gościńskiego, starosty Brzeskiego i Rogozińskiego córką, urodzoną z Barbary Szawińskiej, Pawła kasztelana Łęczczyckiego córki, wdową po Walentym Rudnickim kasztelanem Sieradzkim, z tej było trzech synów: Paweł Ludwik, Samuel Konstantyn, i Jakób Olbrycht, córek dwie: Teresa zaręczona Janowi Zawadzkiemu staroście Swieckiemu i Olsztyńskiemu, podkomorzemu Parnawskiemu. *2do voto* Janowi Konarskiemu podkomorzemu Parnawskiemu. *MS. de Famil. Pruss.* Konstancya Marcinowi Walewskiemu, ale z nim *sterilis*: życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w r. 1637. wieku swego 60. w Łęczycy pogrzebiony, kędy kaplicę dla swego, i swoich sukcesorów pogrzebu, wymurował i uposażył; zaczął był w Szawinie kościół stawiać, ale go żona pozostała po śmierci jego kończyła. Młodsze lata to w cudzoziemskich szkołach, to na dworze Anny infantki Polskiej, to na Wołoskich i Multańskich expedyacyach przepędził: podkomorzym, a wkrótce starostą Łęczczyckim będąc, sławę imieniowi swemu czynił, gdy swawolne kupy, grassujących zbrodniów poskromił, i pokój tantym kra-

jom uczynił. Zamek Łęczycki własną swoją szkatułą restaurował, i w obszerniejszy przeformował. Na potrzeby ojezyny, kochający matkę syn, przeciwko Tatarskim inkursyom, okrytą chorągiew swoim sumptem wyniósł, i z synem swoim do obozu posłał, też pomoe i przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu, gdy Prusy najechał, wyświadczył. Jan Szymon, najprzód kasztelan, a potem wojewoda Brzeski Rujawski 1643. starosta Łęczycki, i Golubski, syn Jakóba wojewody także Brzeskiego z Karnkowskiej, posłował na różne sejmy; jako to 1627. zkad deputatem stanął na trybunał Radomski, *Const. f. 5.* i 1633. *fol. 21.* i 1635. deputat do kwarty Rawskiej, *Const. fol. 57.* z sejmu 1638. komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 3.* także do odebrania kościola Ś. Jana w Toruniu dyssydentom, który katolikom oddawszy, pewną go coroczną prowizyą opatrzył. Pod Martynowem i Krnkowem rebellizujących gromił Kozaków i Tatarów, przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu, w stu pięćdziesiąt, zaciągnionych swoją expensą ludzi do boju, Królowi drogę zaszedł, gdzie też pod Gniewem nacierając na nieprzyjaciela, kulą w ramię był postrzelony. W r. 1648. pułkownik województw Rujawskich, w r. 1645. marszałek trybunału koronnego, wszystkie te funkcyje tak utrzymywał, żeby były z sławą imienia swego. Zmówił sobie kontraktem małżeńskim, Reginę z Bogusławic Sierakowską, kasztelanek Łędzką, Łukasza córkę, z której Barbara Domicella, najprzód żyła z Konstantynem Lubomirskim podczaszym koronnym, potem z Mikołajem Grudzińskim starostą Golubskim, pewną sumę oddała matce Bolesnej w Jarosławiu na jej ozdobę.

Paweł Ludwik, wojewoda Inowrocławski, a przedtem kasztelan tegoż miejsca, i starosta Brzeski Rujawski, syn drugi Jakóba wojewody Brzeskiego Rujawskiego, ale z Sokolowskiej; jak z Bogiem sercem złączony, czego dal dowody, kiedy komissarzem wysłany z sejmu 1667. do Torunia, kościół Ś. Jakóba pannom zakonnym od herezyi wydarty, przywrócił, *Constit. fol. 39.* a do rugowania Arryańskiej sekty z Królestwa tego, i zatamowania takim drogi do niego przez sejmowy warunek, siła się przyczynił, na ubogich i domy zakonne hojne sypał łaski, w Ostrowie kościół wystawił i przyozdobił, w Lubrańcu od Szwedów zrujnowany restaurował, tak od obrony miłej sobie ojezyny, nigdy nieoderwany, bronil jej radą, ręką i fortuną, pod Beresteczkiem i Zbarażem w znacznym kompiecie ludzi swoich stawając: przeciwko Szwedom niemniejszą liczbę ludzi wojennych do obozu odesłał, i owszem na każdą potrzebę Rzeczypospolitej, umarł 1679. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Duninową

Modliszewską, drugi raz z Wiktoryą Trzebuehowską, kasztelanką Kowalską, z tej się syn został Jakób rotmistrz królewski, którego żona Łącka herbu Rorzbok, kasztelanka Kalska 1700. Samuel Konstantyn, kasztelan Kruświcki, syn trzeci Jakóba wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Sokolowskiej, rotmistrz pamiętny na Rozaków, na których chorągiew okrytą wystawił, miał za sobą Koniecpolską kasztelankę Chelmską, podobno miał i drugą Elżbietę Herburtownę kasztelankę Kamieniecką, z której córka Konstaneya, Samuela Lipskiego, stolnika Kijowskiego żona, ale *sterilis*. Jakób Olbrycht kasztelan, a potem wojewoda Inowrocławski, starosta Łęczycki i Gąbiński, fundator OO. Reformatów w Szawinie pod tytułem Nawiedzenia P. Maryi w r. 1661. czwarty syn Jakóba wojewody Brzeskiego, bywał deputatem na trybunały koronne i posłem na sejmy, żył jeszcze 1683. w którym roku pieszo peregrynaczą z całym dworem swoim podejmował do Częstochowskiej Góry. Pierwsza żona jego Zuzanna Konstaneya z Jazłowca Jarmolińska, ale *sterilis*, druga Katarzyna Duminówna Modliszewska, siostra Zofji, o której się wyżej mówiło, z tej były dwie córki, Zofia i Maryanna, ale ta Panna umarła. Zuzanna wojewodzanka Inowrocławska, była za Stanisławem Potockim herbu Pilawa, kasztelanem Kijowskim, i synów trzech, Stanisław *sterilis*. Mikołaj starosta Łęczycki, poseł na konwokacyą 1674. *Constit. fol. 13.* i ten *sterilis*, i Rzymierz starosta Gąbiński, tego z Otrębusowny, dwaj synowie temi czasy, Tomasz starosta Gąbiński, deputat na trybunał koronny 1722. poseł na sejmy 1724., 1726. i 1729. sprzysiągł się dożywotnie z Anną Sollohubówną, Jana łowczego Litewskiego, podkomorzego Gostyńskiego, a teraz podskarbiego wielkiego Litewskiego, córką, teraz podkomorzy Gostyński; i Mikołaj podezaszy Rawski, ten zaślubił sobie Jasińską łowczankę Rawską. Krom tu wyliczonych, jeszcze ci kwitnęli. A najprzód Sasina kasztelana Rawskiego w r. 1377. wspomina *Statut Mazowiecki fol. 67.*; kombinując lata, rozumiałbym że to syn Dobiesława wojewody Rawskiego, ojciec Jana cześnika Łęczyckiego. Jakób Szawiński sędzią był ziemskim Gostyńskim 1564. *Constit. fol. 76.* Roslaniec, w ziemi Gostyńskiej o którym *Konstytucya 1576. f. 261.* Walentyn kanonik Warmiński i Chelmiński ollicyal 1610. *Goldon. Bractwo.* Anna starościanka Mirachowska Jana Wejhera wojewody Chelmińskiego małżonka, zesła z tego świata 1627. *Starow. in Mon. fol. 745.* Wojciech z wielkiego Szawina Szawiński, Łęczycki, Łowicki kanonik, proboszcz Żychliński, świat pożegnał 1686.; co jego nagrobek w Łowiczu opowiada. Jan sędzia grodzki Radziejowski 1674. Elżbieta Alexandra Szawiń-

ska, była za Hieronimem Grochowskim, z którym fundowała 1688. nasz nowicyat w Nieświeżu, Konstancya za Bandrowskim. N. za Stanisławem Brodowskim. Jam pisał w pierwszym tomie Tomasza Szawińskiego wojewodą Brzeskim Kujawskim w r. 1653. z *Konstytucyi fol. 2.* ale to błąd drukarni w imieniu, że go tam tak ochrzczono. Mikołaj kasztelan Kruświecki, miał za sobą Nowomiejską, synów z nią czterech: Alexandra, Konstantego, Józefa i Jakóba. Alexander pojął Konstancyą Chojnecką wdowę po Grabi, Józef Humnieką. Anna Szawińska była za Stanisławem Garczyńskim kasztelanem Inowrocławskim.

W roku 1778. Jan Szawiński wojski Orłowski. — Wojciech cześnik Gostyński. — N. cześnik Gąbiński. — Wojciech łowczy Inowłodzki. — *Krasicki.*

Szawiński herbu Topor, w Prusiech. Stanisław Szawiński kanonik Kujawski, był na synodzie prowincyalym Piotrkowskim 1568. *Actu Synod.* że był herbu Topor pokazuje się z jego nagrobku w katedrze Włocławskiej. Maciej w zakonie naszym 1616. Kaspra z Tarnowa Szawińskiego, ostatniego herbu swego i familji potomka, zmarłego w r. 1617. opowiada, nagrobek w Pucku. *Starowol. in Monum.*

Szekoeki herbu Odrowąż, w Krakowskiem województwie. Patrz eo się pisało o Odrowążach z Szekocina pod herbem Odrowąż. Felicyan Szekoeki miał za sobą Annę z Rowat Firlejownę. N. była za Rińskim.

Sezeniowski, w Wołyńskiem województwie. Michał chał Sezeniowski podczaszy Derpski. Sezeniowska jedna była za Jędrzejem Hulewiczem podkomorzycem Łuckim, *2do voto* Władysławem Czaplikiem stolnikiem Żytomierskim, druga za Koceń.

N. Sezeniowski starosta Trechtymirski na Ukrainie, miał za sobą *Witosławską* i z tej potomstwo. — R. 1778. Ignacy pisarz ziemski Rijowski. — W r. 1788. Onufry podstoli Winnicki. — *Krasicki.*

Szecpanowski herbu Gryf, w Krakowskiem województwie. Dom starodawny, że od Szecpana Jaxy wojewody Krakowskiego, brata rodzzonego Jaxy fundatora Miechowskiego idą, dorozumiewa się *Nakiel. in Miechov. fol. 101.* od którego imienia, oni przezwiska nabyli. Maciej Szecpanowski za czasów *Paprock.* z Szafranieowny wojewodzanki Sandomierskiej zostawił potomstwo. N. sędzianka Nowomiejska Mikołaja Sieniekiego małżonka.

Szecpanowski herbu Kornie, w województwie Sandomierskiem. N. Szecpanowski miał za sobą Elżbietę Rudnickę. N. była za dziadem Abrahama Bzowskiego sławnego pisarza.

Andrzej Szecpanowski w r. 1788. cześnik Sandomierski. — *Krasicki.*

Szecpanowski herbu Prus Imo, w Krakowskiem województwie. Ś. Stanisław Szecpanowski, biskup Krakowski

z ojca Wielisława, z matki Bogny urodzony, o którym mówiłem pod herbem *Prus Imo*. Jędrzej miał za sobą Niewiarowskę, zrodzoną z Wielopolskiej, synów z nią Antoniego i Michała. Antoni chorąży Czerniechowski, pojął Teresę Czyżowską, splodził z nią synów pięciu: Józefa, Antoniego, Władysława, Soc. Jesu, Gabryela i Alexandra, córkę Maryannę. Michałowi zaś Frezorowna burgrabianka Krakowska powiła trzy córki, z których jedna jest za Jarockim. N. miał za sobą Magdalенę Chwalibogównę, siostrę rodzoną pisarza ziemskiego Krakowskiego. *Baran*. N. Szczepanowska była za Bosackim. Michał z Polski się wyniósłszy, osiadł w Brzeskiem Litewskiem, którego synowie; Stanisław i Damian 1691. N. była za Mrozowickim Stanisławem.

Szczepanowski herbu Wieniawa, w powiecie Pilźnieńskim. Ci są prawdziwi Prusowie, to jest od Szczepanowskich herbu Prus idący, ale gdy z nich jeden pojął dziedziczkę na Bedlinie, z Lezeńskiej urodzoną herbu Wieniawa, do tego się rzucił, tak jednak, że Wieniawę herb na tarczy zostawiwszy, *Prus Imo* swój ojezysty klejnot, na helm wyniósł: synów trzech zostawił, jeden dziedziczył na Bedlinie, drugi na Spartyniu. N. zaślubił sobie Jadwigę Krupezanekę. Jakób Jadwigę Zakliczanekę. Anna Stanisława Niewiarowskiego, druga Cyrylla Taszyckiego małżonki. Marcin lowczy Warszawski 1670. roku.

Szczepański herbu Dolega, w Prusiech. Szczepanki są cztery mile od Grudziądza w Chełmińskim województwie. Jakób Szczepański starosta Mirachowski potem Grudziądzki, podkomorzy wprzód Malborski, potem Chełmiński, z sejmu 1609. komissarzem do granie od Pomeranji, *Const. fol. 896.* posłował na sejmy 1607. a jako o nim nagrobek jego mówi: *Religionis Catholicae propugnator eximius, Sigismundi III. Cubicularius, in legationibus et bellicis expeditionibus Majestatis armatae comes, Patriae et Principi strenuam et fortem navavit operam. Guilhelmo Georgio Brandenburgico Marchioni feudo tradendo Commissarius, munificentia in egentes et Religiosa claustra singulari, decessit 1630.*, ten mu napis na marmurze napisać kazala w Grudziądzu, pozostała jego małżonka Zuzanna Cengerowna Austryaczka, którą był pojął z francymeru Królowy Anny, matki Władysława IV. zostawił z nią syna Zygmunta Ferdynanda starostę Grudziądzkiego i Mirachowskiego, ten z Sobieskiej herbu Janina, splodził córkę Reginę, Stanisława Działyńskiego małżonkę, i syna Ferdynanda Gabryela starostę Grudziądzkiego, który z Magdaleną Teresą Konopaeką, córką Oktawiana kasztelana Elbląskiego żył bezpotomnie.

Szepańskich (dziś Szepański) familia, początkowo *Jastrzębezykowie*, z województwa Płockiego przenieśli się w Prusy i w Krakowskie, gdzie różnych dóbr nabywszy to przez kupna, to przez małżeństwa, między innemi od tych w których się zasiedzieli, wzięli imię Szepańskich, a rozrodziwszy się na różne linie, podzielili się, z tych jedni pozostali w województwie Chełmińskim, i od tych idzie Jakób Szepański starosta Mirachowski, jak wyżej. — Druga linia od Bartłomieja w Lamburskim powiecie, w Pomorskiem niegdy województwie, a tego dzieci jedne zostały pod Brandeburskiem panowaniem, drugie w Pomorskiem, z których syn Jędrzej długo w wojsku Polskiem przeciwko Szwedom chwalebnie służył, nakoniec z ran i trudów wojkowych na zdrowiu nadwreżony, w późnym wieku żonę pojawiawszy, spłodził synów czterech, z których Maciej z żony *Grochowskiej* spłodził Razimierza, ten zostawił jedną tylko córkę w dożywotnią przyjaźń oddaną Fabianowi Ziemieckiemu dziedzicowi *Martuskowców* dóbr w województwie Wolyńskiem powiecie Krzemienieckim leżących. Drugiego, Tomasa Szepańskiego kanonika Warmińskiego, a póki Warmia w Polskiem panowaniu zostawała, administratora tegoż biskupstwa i olicyiała przez znaczny czasu przeciąg. Ignacego z którego jeden syn Jakób będący w wojsku konfederacyi Barskiej pułkownikiem, pod Kutnem w potyczce z Moskatami chwalebnie stawając, na placu poległ. Drugi Sebastian dziedzic dóbr *Seredynie* pod Zaslawiem, w województwie Wolyńskiem, i córkę wydaną w stan małżeński, Franciszkowi Janiszewskiemu. Czwartego Jana który długie lata przemieszkawszy na Wolyniu, a potem nabywszy dóbr *Ostalowie* i *Mereszczowa* w województwie Ruskim z żony Agaty *Bukowskiej*, spłodził cztery córki: pierwszą Lukrecyą, wydaną w stan małżeński Tadeuszowi Cieleckiemu. Drugą Antoninę w śluby małżeńskie daną Hipolitowi Radlubickiemu. Trzecią Augustynę Dyonizemu Lasockiemu. Czwartą Maryannę Franciszkowi Paparze, i syna Stanisława, który pojawiawszy za żonę Maryannę *Malachowską* mieszkał w *Michalcach* ziemi Halickiej. — *Heraldyka Wielądka*.

Szepiecki herbu Leliwa, w powiecie Pilźnieńskim. Jedną ich z Gołuchowskiemi linia. Dobrogost Szepiecki Friez w r. 1399. zginął w potrzebie z Edygą Tamerlanesowym hetmanem. *Długosz*. *Paprocki* dwie siostry rodzone z tego domu wspomina, które były w fraucymerze Królowy Anny, te w różne domy pownosiły fortunę ojezystą: brata ich rodzonego własni słudzy zabili: z tych jedna była Barbara Szepiecka Oleskiego małżonka, druga Katarzyna.

Szepkowski herbu Jastrzębiec, jam jednego z nich nagrobek widział w Krakowskiej katedrze z tym herbem, ale i *Ks. Kojalow. in MS.* świadczy, że są w Trockiem województwie, z których Alexander Szepkowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. N. Szepkowski na Wolyniu, na kollegim nasze Łukie dobroczynny, umarł 1675. Rasper Szepkowski kanonik Krakowski, brat jego miał za sobą Micińską. N. Szepkowska, ale herbu Pobog, była za Janem Bogusławem Petry-

czynem. Jędrzej w zakonie naszym, rektor collegium Nieświezkiego 1650.

Jakób Szepkowski w r. 1788. wojski Ciecchanowski. — Mikołaj wicegerent Lucki. — *Krasicki*.

Szerba herbu *Rawicz*, w Oszmiańskim powiecie. *Ko-jalow. in MS.*

Szerbiez herbu *Jelita*, w Krakowskiem województwie. Paweł Szerbiez z młodych lat swoich rycersko traktował, a że był endzoziemskich obozów i sposobu wojowania wiadomy, dla tego Jan Tarnowski kasztelan Krakowski, i hetman wielki koronny, do wojennej go rady zażywał, Włoski i Niemiecki przy tem język miłym mu go uczynił, ale najbardziej enota jego i bogobojność; syn jego Paweł także, z układności i ludzkości pochwalenia godny, w prawie i inszych naukach biegły, a jako na nagrobku jego w Krakowie u Ś. Trójcy napisano: *In juvenili aetate, juris Saxonici, et postea Politicorum Justi Lipsii translator, Promptuarii statutorum, et Constitutionum Regni author, Decretorum duorum Regum, Stephani et Sigismundi II. annis plus 25. scriptor. Judicii-que Regii Consiliarius, persecutionum propter justitiam contemptor patientissimus, sorte sua paupercula contentus, ab omni ambitione avaritiaeque alienus, vixit ann. 56. moritur 1609.* herb na tymże nagrobku położony *Jelita*, lubo ojciec jego według *Paproc.* Różą się pieczętował: bo go do herbu swego *Jelita* przypuścił Jan Zamojski hetman i kanclerz, ile sobie dobrze zasłużonego, Stefan Król potwierdził: syn jego Jan o którym pisze *Baranowski*, że miał za sobą *Trenbecką*, atoli ten Paweł, stan sobie potem duchowny obrał, i był proboszczem Sandomierskim, kanonikiem Warszawskim, sekretarzem królewskim. Chwali go *Lipski Observat. practicae*. 65. *Starowol. Hecaton. in elog.* 87. *Braun. de script. fol.* 14. Książki jego, 1mo. *Politica Pańskie, to jest nauka, jako Pan i każdy przełożony, rządnie żyć i sprawować się ma. Lipsyusza z łacińskiego na Polski język przełożył*, do którego przydał tegoż *Lipsyusza dyskurs o kalumnii*, in 4. *Cracov.* 1608. i 1595. in 4to, *Cracov.* 2do. *Promptuarium statutorum omnium et Constitutionum Regni*, in fol. *Brunsb.* 1604. in fol. i 1609. i 1615. 3tio. *Speculum Saxonum, albo prawo Saskie i Magdebarskie porządkiem obyczajów zebrane*, in fol. *Leop.* 1581. Córki jego *Maryanna Sobolewska* i *Dorota. Acta Castren. Cracov.* 1611.

Szerbiński, w Dobrzyńskiej ziemi. N. Sezerbiński miał za sobą *Eufrozynę Strzemeską* 1599. Jan miał za sobą *Konstancją Wieszczycką* 1702.

Szczęsnowicz, w księstwie Żmudzkiem. Malcher Szczęsnowicz skarbnik Żmudzki, podpisał elekeją Jana III. Króla. N. miał za sobą Podolecównę podstolanę Braclawską.

Szckowski, w Kujawskim województwie. Stanisław Szckowski podkomorzy Kujawski 1433. u *Łaskiego w Stat. fol. 86.* na liście Jagiella Króla.

Szodrowski, w Kaliskiem województwie. Krzysztof Szodrowski podpisał elekeją Jana III. Króla.

Szucki herbu Pobog, w województwie Sandomierskiem z Lubelskiego. N. Szucki, rotmistrz, którego Rzeczpospolita przez konstytucyą sejmową 1587. na ochronę Ruskich krajów *pod interregnum* z chorągwią jego naznaczyła, *Constit. fol. 217.* Tenże czy inszy rotmistrz, komissarzem naznaczony do ułożenia prowincyi Smoleńskiej 1612. przez sejm, *Constit. fol. 38.* Marcin na Uronowie, miał synów czterech, Stanisława, Mikołaja, Zygmunta i Marcina. Jerzy surrogator Halicki, za Strusia starostę, zabity od Tatarów, żona jego Zofia Brzeska. Stanisław deputat na trybunał koronny 1643. *Janson*, poseł na sejm 1638. z kąd deputatem na trybunał Radomski ordynowany, *Constit. fol. 21.* był potem w r. 1648. podsędkiem ziemskim, a dalej sędzią Sandomierskim, o którym tak mówi *Kochow. climac. 3. lib. 6. Vir praeclara indole, et obitū integerrime pro Republ. functionibus commendatus.* Jan syn Szymona, nazwany Prussa, spłodził syna Sebastyana, męża wojennego aż do wieku swego 70. w wielu okazyach doświadczonego, zginął od Tatarów pod Jezupolem. Jan pisarz grodzki Łukowski, a potem tegoż miejsca proboszcz. N. miał za sobą Teresę Podkańską, syna z nią Stanisława, i córkę Ludwikę, za Stanisławem Domaszewskim sędzią grodzkim Radomskim. Michał Katarzynę Zielińską herbu Ciołek pojął, z nią spłodził córkę jedną Zofią, która *1mo voto* była za Kochanowskim, *2do* za Niezabitowskim, i synów dwóch, Stefana eżeśnika Braclawskiego, i Stanisława, którego żona Orzęcka. *Geneal. Olesnic.* Tomasz poseł na sejm 1667. *Constit. fol. 27.* Mikołaj sekretarz królewski i dworzanin Królowy Anny, jeździł w legacyi do Pawła V. Papieża, i do Francyi, a przedtem z Mikołajem Gniewoszem w poselstwie do Paryża jeździł.

Szucki herbu Ślepowron, w województwie Płockiem. Jednąż ich dzielnica, co i Krasińskich, których przodek był Sławomir, syn Sławka sędziego Rożańskiego, dziedzic na Szucinie, córka jego Malgorzata poszła za Stefana Siestrzonka.

Szucki herbu Trzaska, w Rawskiem województwie. Szuckiego męża uczonego sławi *Rescius epistol. l. 1. Ep. 27.* Szymon Szucki w zakonie naszym życie skończył w Krakowie 1676. Adam kanonik Łucki, proboszcz Szurecki, dobroczynny

na nasze kolegium Łuckie, wyzwał się z śmiertelności w roku 1681. Tomasz 1670. Wojciech 1674. N. była za Alexandrem Zulińskim.

Szuka herbu Grabie, w ziemi Wizkiej. Władysław książę Mazowiecki, Marcinowi Szuce dworzaninowi swemu, w nadgodę zasług jego, dał w ziemi Wizkiej nad rzeką Wyszą siedm wsi, którego potomkowie, jedni na ojezystej fortunie, drudzy w księztwie Litewskim, inni na Rusi posiadali. Z ostatnich był Wacław Szuka, o którym świadczą *Księgi Grodzkie Kamienieckie na Podolu*. Alexander porucznik usarskiej chorągwi, którego syn mąż dzielny, pod Korsunem dostał się był w łyka Tatarskie, z tych na wolność wyszedłszy, zginął pod Pilawicami: drudzy także z nich tak w różnych okazyach życie dla ojczyzny wylali, że na samych tylko córkach na Rusi imie Szuków zostało. Z Szuków Wizkiej z sukcesorów Falisława Szuki, był Razimierz Jan biskup Chelmiński *Administrator perpetuus* opactwa Paradyjskiego, zakonu Cystereyńskiego, proboszcz Warmiński i Łomżyński, ten w świeckim jeszcze stanie będąc, Janowi Razimierzowi, przemyślem swoim wiele się zasłużył, od Królowy Ludowiki do Piley zamku dziedzictwa Warszzyckiego kasztelana Krakowskiego, od Szwedów opawanego wysłany, wymierzył na Szwedach, że z niego w pewne kondycye ustąpili, a Razimierz klucze od niego dziedzicowi oddał, toż wyperswadował i komendantowi Oxembart w Krzepickim zamku, że zostawiwszy w nim dwa działa wielkie, któremi przedtem Częstoehowską górę szturmowali, wyszli z niego. Temże szczęściem i Piotrków od potencyi Szwedzkiej uwolnił, i ludzi tam na przydiuim będących, na Jana Razimierza stronę przeciagnął 1656. Tegoż roku od Króla wysłany do herszta rebellizantów Rozaekich, wyrobił fortunnie, że Wyhowskiego, Chmielnickiego i Mazepę w lepszą harmonią przyjaźni wprowadził, co siła tej ojczyźnie strapionej pomogło. Dębowny potem sobie stan obrawszy, opatem Paradyjskim od Króla wyniesiony, szpital w Warszawie wystawił, kościół w Paradyżu w bogaty aparat przystroił, klasztor częścią reparaował, częścią z fundamentu murował; domy Boskie w Łomży, i w Tarczynie, jego szeszodroblwością nowym kształtem przeformował; a że był u Królów Jana Razimierza, Michała, i Jana III. dla swych przymiotów w wielkiej konsyderaacy i delicyach wielom inszym pomógł do infuły, sam jednak biskupstwa przyjąc niecheiał, zkąd nazwany, *Creator Episcoporum*, aż go Król Jan III. przymusił do infuły Chelmińskiej, w której jednak tylko jeden rok chodził, zamknawszy życie w r. 1694. *Seminarium albo Collegium Missionarium Gallorum* w Chelmnie w prowenta większe opatrzył, sio-

stry także Miłosierne fundował. Gdy raz przez Warszawę jechał, karoe z sześcią koni, tak uwięzła, że jej długo wyciągnąć niemożono, zadziwiwszy się rzekł, miły Boże, kiedym był tylko kanonikiem Warszawskim, parą tylko koni jeździłem po całej Warszawie, i przez różne błota, a przecież nigdzie nie ulgnął, dopiero teraz gdy biskupem zostałem: musi to być stan biskupi wielki to ciężar, kiedy go i sześć koni nieiągnąć nie może. Nagrobek jego w Chelmnie. *Tylkow. dedie.* Walew kuchmistrz koronny, stolnik, a potem starosta Wizki i Wąwolnicki, pułkownik infanteryi, poseł na konwokacyę 1696. brat rodzony biskupa Chelmińskiego, mąż wojenny, pod Chocimem, Wiedniem, Parkanem, i indziej, żył beżzenny. N. trzeci ich brat, od którego dwóch się synów zostało, rotmistrzów królewskich, ale ei mlodo pomarli. Seweryn biskup Joppeński, suffragan, archidyakon i administrator biskupstwa Chelmińskiego 1718. Floryan podkomorzy Wąsocki 1652. r. *Clagius Lindae Mar. l. 4. c. 11.* N. kanonik Chelmiński, deputat na trybunał koronny 1727. Jan podezaszy Wizki, kapitan wojsk Rzeczypospolitej, komissarz do granie od Prus z sejmu 1690. *Constitut. fol. 19.* Piotr miecznik Mielnijski do tejsze funkey zapisany. Józef, Seweryn i Jędrzej 1674. Do księztwa Litewskiego pierwszy się z księztwa Mazowieckiego wyniósł Stanisław Szuka, i w województwie Trockiem osiadł, zostawił synów z Wyszgerdowny, Daniela, Wojciecha i Jana. Daniel najprzód pokojowy królewski, w wojsku za Chodkiewicza buławy rotmistrz, deputat na trybunałach Litewskich, miał za sobą najprzód Radoszyńską, Jerzego podstolego Lidzkiego córkę, z której córka poszła za Linonta dworzanina królewskiego, potem Justynę Grudziańską pisarzównę ziemską Trocką, potomstwo z niej, córka Zofia za Frydrychem Puzyną, i Jakób syn niewidomy, w powiecie Rowieńskim, pojął Iwaszkiewiczównę, potomstwo jego, Michał i Hieronim, i córek cztery. Wojciech Stanisławowicz, to jest Stanisława syn drugi, żona jego Kurlandka, z której synowie, Stanisław wzięty z Dominikiem Paem od Rozaków, w Moskwie w więzieniu umarł, złączył się był z Zofią Szpilewską Neronowiczówną, z której było dwóch synów, Graeyan Michał wojski Rzezycki, ten w wojsku Gwillelma Fryderyka Elektora Brandeburskiego żold wojenny prowadząc, w szturmie pod Sezeinem w ramię śmiertelną ranę wyniósł, i Antoni Stanisław referendarz koronny, umarł podkanclerzym Litewskim, starostą Lubelskim, Wareckim, Wilkijskim. Jan III. szacownik godnych subiektów, widząc w nim wielkie przymioty, do publicznych go interessów aplikować poezął, regentem go tedy kancelaryi koronnej wyniósłszy, z Hieronimem Lubomirskim marszał-

kiem na ten czas nadwornym koronnym, wysłał do Fryderyka Brandeburskiego margrabi, dla odebrania od niego homagium, a z Wacławem Leszczyńskim do Moskwy, posłem na różne sejmy stawając, przytrudniejsze interessa ojczyzny wielkim obrotem swoim uspokajał, marszałkował izbie poselskiej raz w r. 1689. drugi raz 1690. kiedy gładkość wymowy jego, głęboki rozsądek, nie skorrumpowana ku Rzeczypospolitej miłość w nim się wydawały, jest jego książka w druku, pod imieniem *Candidi Veronensis*, tytuł jej, *Ecclypsis Poloniae, Orbi Polonico demonstrata, Varsav. 1709. in 4to*. Fundował w Szeczenie w ziemi Wizkiej przy granicy Pruskiej *Collegium Scholarum Piarum cum applicatione summy* od Jana III. Króla, na seminarium dzieci uboższych, co approbowała *Konstytucya* 1703. *f.* 19. miał za sobą Konstancję Potocką herbu Pilawa, starościeciankę Jabłonowską, siostrę krajezego, z którą spłodził córkę jedną, ta *Imo voto* żyła z Janem Stanisławem Rątskim miecznikiem koronnym i generałem Podolskim i artyleryi Koronnej, drugim z Janem Cetnerem kuehmistrzem koronnym, starostą Ramionaekim, i synów dwóch z których obadwaj mlodo z tego świata zeszedli bezpotomnie, starszy z nich wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną Sapieżanką, córkę Jerzego stolnika Litewskiego, drugi starosta Wiekszniański i Wąwolnicki, z Elżbietą Potocką herbu Pilawa wojewodzanką Smoleńską, córką Alexandra, i Teresy Tarłów, z Rostezanki urodzonej, o której pisałem tom. 5. *f.* 292. Jan Stanisławowicz, to jest trzeci syn Stanisława, spłodził dwóch synów, Samuela, ten w wojsku zabity, i Stanisława, któremu Łachnicka dwóch synów powiła, Jana i Piotra. Jan Szuka z Leszczynowskiej miał syna Wojeiecha. Piotr lata swoje w wojsku strawił. Alexander *caelebs* umarł. Jakób kanonik Wileński. Augustyn oboźny wojskowy. N. kasztelan Miński; cywun Troeki, a przedtem pisarz ziemski Troeki, z sejmu 1703. deputat na trybunał skarbowy. *Constit. fol.* 29. Adam kustosz Chelmiński deputat na trybunał 1738.

W r. 1778. Pa weł podczaszy Wizki. — Antoni komornik graniczny Wizki. — W r. 1788. Dominik podstoli Wizki. — *Krasicki*.

Szukoeki herbu *Jelita*, w Sieradzkim województwie, drudzy z nich na Podolu osiedli, iuni w powiecie Grodzieńskim, Krzysztof Szukoeki cześnik Grodzieński, miał za sobą Katarzynę Micieciankę sędziankę ziemską Grodzieńską, z którą zostawił syna Jana. Jan służył z Kotlem podkomorzycem Oszmiańskim, pod chorągwią Petyhorską. Maciej w Trokiem podpisał elekeyą Jana Razimierza.

Szupliński. N. Szupliński seholastyk i kanonik Lwowski prałat pobożny.

Sezurski herbu Korab, w Kaliskiem województwie de Sezury. N. Sezurska była za Gorskim herbu Łodzia. Antoni, miał za sobą Katarzynę Rowalską, z tej była córka Jadwiga za Antonim Bojanowskim podstolim Kaliskim, ostatnia z tego domu.

Sezyciński herbu Jezierza, w województwie Mazowieckiem.

Sezyciński herbu Rawicz, w województwie Rawskiem, wspomina ich *Okolski tom. 2. fol. 86*. N. Sezycińska była za Brześciańskim herbu Sas.

Sezyciński herbu Rola, w Rujawskiem województwie. Jan Sezyciński 1632. N. była za Moszezyńskim.

Szygielski. Stanisław Szygielski zakonu Ś. Benedykta proboszcz Tucholski: w druku jest jego książka. *Aquila Polono Benedictina, in qua Beatorum et Illustrum Virorum Elogia, Caenobiorum ac rerum memorabilium synopsis, exordia et progressus Ordin. S. Benedicti describuntur, in 4to 1663. Cracov.*

Szyjeński herbu Abdank, w Wielkiej-Polszcze, drudzy ich piszą *Sezyciński*.

Szypierski herbu Grabie, w województwie Mazowieckiem. Stanisław Szypierski w ziemi Zakroczymskiej 1674.

Szypierski herbu Łodzia, w Kaliskiem województwie. Wojciech Szypierski, córka jego Anna była za Eustachim Rowalskim 1634. *Acta Castren. Caliss.* Wawrzeniec *ibidem*. Maryanna Alexandra Załuszkowskiego herbu Rola małżonka. Jan 1696.

Szczyt herbu Jastrzębiec, w księstwie Litewskiem w województwie Nowogrodzkim: a w Polszcze Szczytowski, z których Marcin w ziemi Gostyńskiej 1670. r. Adam Szczytowski komornik Krakowski, deputat na trybunał koronny 1727. r. Patrz co się mówiło w szóstym tomie pod Niemira Szczyt herbu Jastrzębiec.

Szczyt herbu Radwan, w Połockiem województwie, tak pisze *Royal. in MS.* bo go widział na drzwiach dworu, od Józefa Szczyta kanonika Wileńskiego restaurowanego, piszą się Szczyt Niemierowicz, wszakże niektórzy z nich od dóbr Zabiały Zabiałskich imię wynieśli, według tego autora. Jakób Niemierowicz Szczyt, syn jego Jan marszałek Litewski starosta Mohiłowski, posel od Króla Zygmunta I. do Moskwy w r. 1516. w tymże roku podpisał przywilej królewski o ziemi Drobieckiej u *Januszow. w Statucie fol. 836*. Mikołaj Szczyt wojski Witepski, bronil mężnie zamku Połockiego, a gdy dalej nie mógł wytrzymać, poddał i zamek i siebie w r. 1563. jednakże nad mowę wzięty do Moskwy w niewolę. Mikołaj poborea w Po-

łockim 1578. *Constitut. fol. 353.* Daniel posłował na różne sejmy, z kąd komissarzem stanął do tacy rzeczy, *Const. 1623. fol. 10.* i 1626. i 1629. ale już podsędek Połocki, i deputat na trybunał fiskalny Litewski. *Constitut. fol. 15.* Mikołaj poseł na sejm 1661. Justynian także z sejmu 1667. komissarz do Połocka, *Constitut. fol. 16.* umarł podkomorzym Połockim, synowie jego, Konstantyn Horodnieczy, a potem podsędek Połocki, dalej podkomorzy Wendeński, Krzysztof Benedykt chorąży Połocki i poseł na konwokacyą 1696. Samuel podstoli Połocki, Olbrycht młodo umarł zostawiwszy syna Dominiuka; Bronisław, i Kazimierz w zakonie Soc. Jesu. Krzysztof Sczyt cześnik Litewski, z sejmu 1703. deputat do boku Króla Augusta II. dla obrad, potem kasztelan Smoleński w r. 1717. *Const. fol. 3.* z Anny Zawiszanki herbu Łabędź starościejki Braclawskiej, synów jego dwóch zostało, jeden Józef cześnik Litewski, starosta Jaswoński, złączył się dożywotnie z Petronellą Wołodkiewiczówną wojskiego Mińskiego córką, drugi Krzysztof. Adam Sczyt cześnik Litewski temi czasy.

Sczytnicki herbu *Belina*, w Brzeskiem Rujawskiem województwie. Marcin de Sczytniki w r. 1443. kościół w Grzymiszewie fundował. *Damal. in Archiep. Gnesn. f. 241.* Ks. Stanisław Sczytnicki domu rodowitością znaczny, lecz enotą nierównie znaczniejszy, w której w zakonie naszym postąpił, przedziwny był tak wzgardą siebie samego, jako żarliwością dusz zbawienia, Poznańskie kollegium liczy go między swoje Dobrodzieje, któremu dobra swoje dziedziczne zapisał: rządził toż samo kollegium po dwa kroć, raz Gdańskie, aż też i prowincyą Polską, z niemalą chwałą i wszystkich ukontentowaniem: po których rządach rzadkim prawie przykładem podjął się missyi Wołoskiej i Multańskiej, z niemalem Króla Kazimierza, i całego Królestwa Polskiego, podziwieniem, na koniece stargawszy siły, oczy straciwszy, życie skończył w Poznaniu 1667. Są Sczytniki nie daleko Poznania gdzie do tych czas kwitną jeszcze Sczytniecy.

Sebastyanowicz, w księztwie Żmudzkiem. Sebastyan Sebastyanowicz sędzia ziemski Żmudzki 1603. Mikołaj 1621.

Sebieński herbu *Bibersztein*, w powiecie Bieckim.

Secemski herbu *Dolęga*, w ziemi Zakroczymskiej, wprawdzie ich *Paprocki* do herbu Jastrzębiec naciąga, atoli jam o Dolęgach czytał, z których żył w zakonie naszym ks. Jan Secemski superior rezydencyi Barskiej 1617. Adam poborea w ziemi Zakroczymskiej 1643. *Constitut. fol. 2.*

Secimski herbu *Gozdawa*, tak wyraźnie o nich pisze *Suchod. w kazaniu. Głowa niebu równa.*

Secygniowski herbu Jelita, w Krakowskiem województwie, jedenże to dom z Paczanowskiemi. Tomasz Secygniowski w kapturze Korczyńskim 1439. Piotr Secygniowski z Paczanowa sędzia ziemski Sandomierski. Floryan, wspomina dział 1419. że się pisał z Paczanowa. Jakób Secygniowski starosta Buski, o którym *Starowol. in Bellat. Sarmat. f. 148.* powiada, że pod Konstantynem książęciem Ostrogskim, i Mikołajem Kamienieckim sławnymi w Polsce hetmanami, rękę dzielną na nieprzyjaciolach tej ojezyny zaprawował, którą wkrótce pod Zynkowem Tatarów grassujących na Podolu starł na głowę, nie mniej się mężtwem swoim popisał i pod Łopuszną. Z Mikołajem Firlejem na Krzyżaków się do Prus wyprawivszy, na kilku miejscach poraził ich fortunnie, a gdy mistrz Krzyżacki Heilsbergi dobywał szturmem, i już działami znaczną część muru zwaliwszy, wszystkimi siłami na naszych w Heilsberdze będących nacierał, Secygniowski z tyłu na nich tak potężnie uderzył, że po między trupów Krzyżackich od szabli swojej padających, przedarł się do fortecy, zamtąd posłał do mistrza Krzyżackiego: — Teraz, prawi, szturmuj do Heilsbergi, ja ciebie na rozwalinach tych, któreś poczynił, czekać będę. — Widząc heroiczną rezolucyą krzyżacy Secygniowskiego, od miasta ustąpili, ale nie od nich Secygniowski, uchodzących albowiem wielu jednych pobił, drugich w niewolę pobral. Z większem powtóre nastąpił na niego wojskiem mistrz Krzyżacki, ale tąż serca wspaniałością zbił impet jego, najmniej nieulekniomy junak Polski, i fortecy dotrzymał. Paweł rotmistrz sławny i pamięci godny, ten za Króla Augusta I. posłany z drugimi rotmistrzami pod sprawę jego poddaniami. Alexandra wojewodę Wołoskiego na państwo wsadził r. 1551. *Bielski fol. 596.* Królową Węgierską Izabellę do Siedmiogrodzkiej ziemi prowadził, i nieprędzej zamtąd powrócił, aż tam ugrumtował syna jej Janusza. Był i w owej szczęśliwej pod Newelą wygranej. *Biel. fol. 616. Paproc.* Synowie trzej jego, Jakób, który i mężtwa i sławy ojea swego doszedł: Jan, ten pojął Fanielównę siostrę rodzoną stolnika Lubelskiego, z którą potomstwo zostawił, i Paweł. Dyonizy biskup Kamieniecki, prałat mądry i serdeczny 1569. Paweł rodzony synowiec tego biskupa, trzymał Nieszaków w Krakowskiej ziemi, ale go przedał Myszkowskiemu, biskupowi Krakowskiemu. Piotr z Paczanowa Secygniowski sędzia ziemski Sandomierski, miał za sobą Magierównę. N. chorąży i burgrabia Krakowski, Elżbietę Przerębską, córka z niej była za Jakóbem Gnoińskim. Jakób starosta Szydłowski, mąż wojenny pod Newlem, Krasnogrodkiem, Wielką i indziej, żył roku 1588. Franciszek miał za sobą Maryannę Witkowską, z tej było dwóch synów: Ale-

xander roku 1697. i Sebastyan, i córka Joanna Dominikanka w Przemysłu.

Secymiński herbu *Dąbrowa*, w Prusiech. Wojeiech z Secymina zakonu Kaznodziejskiego *S. Theologiae Magister*, prowincyał Polski. Komissarz Innocentego VIII. Papieża, a potem biskup Teodozyi, suffragan Gnieźnieński 1502. *Frydrych in S. Hyac. f. 213.* Dominik z Secymina kancelerz kościoła Gnieźnieńskiego, *S. Theologiae et J. U. Doctor.* i Ludolphus czyli Ludovicus zakonu Kaznodziejskiego prowincyał, jednegoż roku, to jest 1519. jednegoż dnia zmarł, bracia rodzeni, oba równi sobie tak w natury przymiotach, jako i enoty, oba w życiu się szczególniejsz kohejący, obadwa w kapitularku u OO. Dominikanów w Krakowie przy Ś. Trójcy pogrzebieni, gdzie gdy grób otwierano w r. 1588. znaleziono ich obudwu w grobie wzajemnie oblapiających się. *Bzov. in Propag. c. 5. fol. 46. Pruszez w opisanu Miasta Krakowa fol. 47. i w Fortecy Duchownej.*

Sędziński herbu *Lubicz*, w Prusiech. *Okol. i MS. O Famil. Prus.* jedenże dom z Białobłockimi, ale od dóbr tak nazwani. Jędrzej Sędziński mąż żołnierski pod Gdańskiem i w Moskwie, osiadł w Lubelskiem województwie, splodził z Zofji Chobrzyńskiej pięciu synów: Jana, Wilhelma rotmistrza, Mikołaja, Marcina, i Wojeiecha, ludzi rycerskich. Brat Jędrzeja Jakób, w Moskiewskiej okazji poległ, trzeci Jerzy młodo umarł. N. była za Felicyanem Jasińskim, Łukasz pojął Katarzynę Borowską herbu *Ogończyk*.

Sędzimir herbu *Ostoją*, w Podgórzu, pisze o nich *Paproc. w Ograd. król. fol. 31.* kędy powiada, że się piszą de Korsko i Łukowice, idą zaś od Seibora sławnego wojownika u Zygmunta Cesarza, ale ich i sędziwojami tenże autor zowie. Gabryel, Marcin i Jędrzej Sędzimirowie 1632. Razimierz skarbowy województwa Krakowskiego 1674. synowie jego, Ludwik i Stefan. N. miecznik Zakroczymski, żona Teresa Czernianka, Franciszek 1674. Hieronim 1697. Anna zakonnica w Sączu, Jan 1680. N. z żoną swoją Zofią znaczny dobrodziej *Domus Professae* w Krakowie u Ś. Barbary. Wespazyan 1674. *Acta Sandec.* N. wojski Sądecki miał za sobą Nielepeownę.

N. Sędzimir miał za sobą *Sierakowską* siostrę Wacława arcybiskupa Lwowskiego, z tej N. dziekan katedralny Przemyski. — Dominik brat dziekana Jezuita, po zniesieniu zakonu kanonik Lwowski. — Franciszek Sędzimir sędzia graniczny Sądecki roku 1778. — Jędrzej burgrabia zamku Krakowskiego. — *Krasicki.*

Sędziński herbu *Pielgrzym*, w Ruskiem województwie, Konstantyn Sędziński 1632. inni ich piszą *Szędziński*, czyli *Siedziński*.

Segrowski herbu Junosza, w Sieradzkim województwie, inni ich piszą *Segrocki*.

Schen herbu *Syrokomla*, ale z tą odmianą, że na Abdanku kładą strzałę do góry żeleźcem obróconą, przez nią krzyż idzie, a na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Ks. Kojal. in MS.* kędy powiada, że się przedtem pieszczowali chorągwią z krzyżem. Stefan Schen w powiecie Oszmiańskim, sędzia Grodzki, wojski Wolkowski, spłodził trzech synów, Tomasza, Antoniego, i Jana Alexandra podstolego Wendeńskiego. Władysław Schen 1674.

Sęk herbu *Jastrzębiec*, u *Paproc. in Strom.* znajdziesz list Zygmunta I. dany Goszyckim, kędy wspominają Wojciecha Sęka Jastrzębzyka.

Sękowski herbu *Prawdzie*, w Płockiem województwie, z wielkiego Sękowa się piszą, z których Jakób Sękowski po zniesieniu Krzyżaków przeprowadził się do województwa Chełmińskiego 1467. i osiadł w Konojadach małych, z kąd potem Konojackimi się zwali: potem jeden z Konojackich kupił Dębową łąkę, także na Chełmińskiej, z kąd Dębołęckich imie urosło. Wawrzeniec Sękowski miał za sobą Apollonią Wolsdorfen. Niektórzy z nich na Podole się wynieśli, z których był Mikołaj Sękowski starosta Nowomiejski, u Zygmunta I. Króla i Królowy Bony, w wielkich respektach, od których jeździł w legacyi tak do Maxymiliana Cesarza, jako i do Króla Hiszpańskiego. Wojciech Sękowski stolnik Ciechanowski, starosta Mławski, pisał się z Bolemina, z sejmu 1601. do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu komissarzemznaczony, *Constit. fol. 728.* z sejmu 1607. w Wielkiej-Polszcze. *Constit. fol. 840.* i 1616. *fol. 40.* Wojciech, w zakonie Kaznodziej-skim *S. Theologiae Doctor*, z Pawłem wojewodą Belzkim Uchańskim, ablegatem, jeździł do Konstantynopola, z kąd powróciwszy rządził prowincyą Polską lat dziesięć, gdzie wiele pracował koło reformacyi klasztorów swego zakonu, konwent Warszawski fundował, Rożaniec osobliwszy promotor, względem którego wydał do druku o nim książkę, umarł, dzień śmierci swojej przepowiedziawszy w r. 1609. *Bzov. in Propag. Ruszel in Tryumf fol. 83.* Ludwik Sękowski także Kaznodziej-skiego zakonu, jest jego kazanie w druku: *Oko chwalebne, kazan. na pogrzeb. Jakóba Rybińskiego wojewody Chełm. 1726. w Lublinie in fol.* Piszą się drudzy z Sarbiewa znać z Sarbiewskimi jedna linia. Razimierz w zakonie naszym temi czasy.

W r. 1778. Karol Sękowski wojski Raciążki. — R. 1788. tenże czy inny Karol podsędek Zawskrzyński. — *Kvasicki.*

Sekucki herbu *trzy podkowy*, w Wielkiej-Polszcze.

Sempelborski herbu *Natęcz*, czy *Bylina*. N. Sempelborski podczaszy Łęczycki, miał za sobą Niszczykę wojewodzaną Belzką, córka jego była za Mikołajem Żebrzydowskim, druga za Mikołajem Łackim kasztelanem Kamieńskim. N. pojął Kościelecką wojewodzaną Brzeską Kujawską.

Sęp herbu *Junosza*, w Ruskiem województwie. Joachim Sęp 1548. *Monim. Colleg. Leop.*

Sępia Głowa herb, patrz **Elzanowski**.

Sepichowski herbu *Półkozic*. N. Sepichowski miał za sobą Zofię Birecką córkę Gabryela, N. starosta Lczęjski Zofię z Dembna Rzeszowską, z niej zostało potomstwo, które na Trzciany, i innych dobrach dziedziczyło. *Paproc.* Wojciech z Strzałkowa Sepichowski 1660. Stanisław z Siesławic Sepichowski 1561. *Nakiel. fol. 671.* i Wojciech z Strzałkowa.

Sępiński herbu *Niesobia*, pisze o nich *Papr. in Strom.*

Sępiński herbu *Nowina* z Sępna, *Długosz pod rokiem* 1429. wspomina Mikołaja Sępińskiego herbu *Nowina*, sekretarza i dworzaniina u Witolda w. ks. Lit., który imieniem jego docierał u senatu Polskiego o koronę dla niego, wyżej trochę pod rokiem 1423. zowie go starostą Łukowskim, i komissarzem do traktatów o pokój wieczny z Krzyżakami. *Długosz.* Na concilium Konstancyjskie posłem był od Władysława Króla Jagiella: wspomina go *Starovol. in Bellat. fol. 83.*

Serafinowicz, w księztwie Zmudzkiem. Stanisław Serafinowicz 1621. Łukasz 1648. podpisał elekcją Jana Kazimierza Króla. Dom to dobroczynny na naszą rezydencją Mohilewską.

Serebryski herbu *Korczak*, w Chełmskiej ziemi. Jan i Jędrzej Serebryscy, *Constit. 1590. fol. 589.* Z tych Jędrzej poborą był w ziemi Chełmskiej 1601. *Constit. fol. 777.* był potem pisarzem ziemskim Chełmskim, Jan cześnikiem Chełmskim. Łukasz komornik graniczny Chełmski, poseł na sejm 1629. ztamtąd deputat na trybunał Radomski. *Constit. fol. 7.* Wojciech kanonik Krakowski, sekretarz królewski 1633. *Const. fol. 8.* w kościele Krakowskim Ś. Piotra kaplicę jedną kosztem swoim ozdobił. Jędrzej 1635. *Constit. fol. 53.*

Serek herbu *Lubicz*, w Lubelskiem województwie. N. Serkowna była za Janem Giżowskim, druga za Janem Dzierzkiem sędzią Lubelskim. *Okol. tom. 2. fol. 290.* Hieronim dworzaniin Władysława IV. 1634. dobroczynny na konwent Karmelitański Warszawski.

Serny herbu *Jelita*, ale z tą odmianą, że na hełmie nad koroną, powinna być chorągiew kościelna, o trzech połach, jak zwyczajnie jej w kościołach zażywają, z krzyżem na wierzchu, między dwicma proporcami, jednym z jednego boku, dru-

gim z drugiego, poły powinny być żółte, krzyż złoty. Tym herbem nadany od Stefana Batorego Króla, Bartłomiej Serny z całym potomstwem swoim, względem zasług syna swego Łukasza: Łukasz ten albowiem chwyciwszy się żołnierskiego chleba, we Francyi najprzód początki Marsowe zakładał, tak jednak, że w męztwie i dawno zahartowanym w boju kawalerom wyrównał, czego napatrzyły się miasta, Puzyn w Delfinacie, i Liworn, kędy szturmującemu Henrykowi Królowi Francuzkiemu, do Hugonottów, siła do odebrania im tych fortec, swoją odwagą dopomógł, znać to było z rany, którą z postrzału w ten czas wyniósł: do Polski wróciwszy, na Moskiewską za Stefana Króla ekspedycją wyprawił się, gdzie pod Wielisem, Wielkimi Łukami i Zawolociem, tenże sercem Moskwę raził, pierwszy do szturm na wszystkie grad gęstych kul i postrzałów lecąc, pod Ostrowem także i Pskowem, z podziwieniem Króla Stefana, z pochwałą hetmana Zamojskiego, i wszystkich zaleceniem, życie swoje na hazard dla ojezyzny stawiał: przetoż Stefan Król, ojca jego Bartłomieja, który lubo z antenatów swoich w domu szlacheckim był urodzony, ale że potem w Sandomierzu mieście był osiadł, do prerogatywy dawnej szlachectwa przywrócił, i ze wszystkimi successorami jego, Zamojski hetman do swego go herbu przypuścił, tak jednak, że dawny z przodków swych herb Radwan, na helma mu wyniesiono, o czym przywilej królewski znajdziesz, u *Paproc. o herb: fol. 207. Biel. f. 782. Heidensztein*. Brat Łukasza Stanisław, pod Pieczarami i indziej, chwały braterskiej i męztwa naśladowca. Któryś z nich miał za sobą Zofię z Strzyżowa 1618. Zacharyasz Serny, z Heleny Wasieczanki, splodził Zofię Jędrzeja Żółkiewskiego małżonkę, i Łukasza miecznika Bełzkiego, tego córka była za Danielem Jędo Malińskim, i syn Krzysztof podstoli Buski ale *sterilis*.

Setnicki herbu Nalęcz, w powiecie Pińskim, *Kojat. in MS*. Setniccy kwitną.

Sey w Inflanciech. Karol Sey poseł z Inllantskiego na konwokacją 1632. podpisał ją. Samuel 1674. podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Siąski, w Podolskiem województwie. Stanisław Siąski miał za sobą Agnieszkę Kręzylowską, z tej córka Elżbieta, zaślubiona Spytkowi Jordanowi rotmistrzowi królewskiemu. Władysław w Trockiem 1648. Jedną ich dzielnicą, co i Gałęzkich, o czym świadczą *Acta Castren. Ostrzeszow*.

Siberg herbu cztery Kola w Inflanciech, przeciw *Bric-tius S. J. in dedic. Libri Filii Mariae*, nie położył jakim kształtem ułożoneby być miały Kola, to tylko powiada, że w r. 1697. ci z tego domu kwitnęli; Jerzy Alojzy dziekan i ofli-

eyał generalny Inflantski, kanonik Smoleński, proboszcz Mitawski, potem Soc. Jesu zakonnik, Wolter Stanisław sędzia ziemski i kapturowy Inllantski, Samuel Piotr miecznik Smoleński, Gotard Xawier krajezy Inflantski de Wischlingk Sibirgowie, fundatorowie rezydencyi naszej *Illuxtanae*, i Mitawskiej, ludzie gorliwi o prawowierną wiarę katolicką, dla czego dom ich stał się bitym gościńcem wszystkim, dla teźże wiary wygnańcom z Danji, Szweeyi i indziej. Waleryan podsędek Inflantski, z sejmu 1678. komissarz do granie. *Constit. f. 19.* N. Zyberkowna była za Józefem Puzyną chorążym Czerniechowskim starostą Szakinowskim. N. za Felixem Paecem chorążym Litewskim. N. kasztelan Inflantski, miał za sobą Konstancję Wolffową podkomorzankę Derpską, z tej były dwie córki, Strutyńska kasztelanowa Inflantska, i Franciszka Podbereska starościna Hlińska.

Syberg (Zyberg) Jozefat wojewoda Inflantski, pojął *Moszczyńską* wojewodzką Inowrocławską — brat jego Józef podkomorzy Inflantski. — W r. 1778. Jan Kazimierz Zyberg chorąży Inflantski. — *Krasicki*.

Siciński herbu Pomian, w Kalskiem województwie. Ci od Dziembowskich poszli: bo gdy Maeiej Dziembowski pojął w małżeńską ligę, Grabińską, i z nią częśc w dobrach Sitno nazwanych, od nich Sicińskim zawołany: syn jego Kasper mąż ryeerski; z którego synów jeden w Zmudzi osiadł, i tam sukcesorów zostawił, z tych Jan marszałkiem był Upitskim, pułkownikiem sławnym, ten od Krzysztofa Radziwiła w r. 1599. wysłany z wojskiem, pierwszą straż Szwedzką wyciął pod Rokenhauzem; w Wilnie piorun go zabił: wspomina go *Uniwer. Pobor*. 1611. Władysław stolnik Upitski, poseł na sejm 1659. *Constit. 1661. fol. 59.*

Siciński herbu Prawdzie, w ziemi Przemyskiej. Michał z Sitna Siciński, pamiętny wojownik, przeziwko Tatarom, Kozakom, Szwedom i Moskwie, pod Cudnowem krwią swoją i z nią życiem dla ojezyny wylanem, tę wiktoryą zapieczętował w r. 1660. któremu chorągiew nad grobem w Przemyskiej katedrze, z tym herbem zawieszoną widziałem. Stanisław Siciński sędzia ziemski Przemyski, i deputat na trybunał koronny 1681. w Piotrkowie, na inszy się sąd przeniósł; wystawił w teźże katedrze Przemyskiej oltarz marmurowy czarny, kędy herb jego Prawdzie podziśdzień widać, żona jego zda mi się Stadnieka. Stefan sędzia ziemski Sanoeki, zszedł z tego świata w Wielopolu, brat jego rodzony był podstarościm Sanoekim 1691. Franciszek miecznik Przemyski, z sejmu 1670. komissarz do granie od Węgier, *Constit. f. 27.* i 1676. komissarz do ziemi Drohickiej, *Constit. fol. 23.* Teresa zakonnica u wszystkich

ŚŚ. we Lwowie. N. miał za sobą Maryannę Rozwadowską, zda mi się Stefan sędzia ziemski Sanoeki, syn z niej Józef od Boga do służby swojej w zakonie, powołany, długo się nadchnieniom Boskim opierał, więc żeby go był Bóg do siebie poeignął, ciężką go niemocą złożył, której i blizkiej w niej śmierci, żeby był uszedł, ślubem się obowiązał więcęć się nie sprzeciwiać wołającemu go Bogu, ozdrowiał tedy, ale gdy ode dnia do dnia zwlaeza wykonanie ślubu, znowu zapada, znowu jak na nowe śluby czyni, znowu zdrów z łóżka wstaje, ale jak prędko on z niego wyszedł, tak prędko i z pamięci święte postanowienia wypadły, przetoż trzeci raz jeszcze w śmiertelnej chorobie moeniej się Bogu obliguje pójść do zakonu, ale go już nie wysłuchano, umarł w tej niemocy. Stanisław sędzia ziemski Przemyski, o którym wyżej, był najprzód podsędkiem Przemyskim i rotmistrzem pospolitego ruszenia w ziemi Przemyskiej, marszałkiem sądów kapturowych 1674. posłem na różne sejmy, ztamtąd komissarzem do różnych funkeyi, na zakon nasz uprzejmie i szezodrobliwie laskawy.

Siciński herbu Ramuł w Prusiech, ale z tą odmianą, że powinno być pięć róż na pasie na ukos idącym, w ezerwonym polu, na helmie zaś jedna tylko róża, z listkami po bokach i korzonkiem, tak go opisuje *MS. o Famil. Pruss.* takiegoż herbu zażywają Łagiewniccy i Wiśniewscy. Franciszek i Wawrzenice Sicińscy w województwie Pomorskiem, podpisali elekcyą Jana III. Króla. Wojeiech miał za sobą Sartawską. N. była za Łaskim.

Siecech herbu Topor, patrz **Topor**. Siecechowna była za Dobromirskim, ale to zda mi się Szczawińska była.

Sieceński herbu Rogala, w Dobrzyńskiej ziemi i Przemyskiej, piszą się z Sieczyna: Hrabiów S. R. Imperii z Murzynowa, że domowi temu tytuł nadany świadczy *Starowol. i Święcicki*. Jakób Sieceński Trąba nazwany, spłodził trzech synów: Jakóba męża rycerskiego, który w Przemyskiej ziemi osiadłszy, z Orzechowskiej herbu Oksza, miał także trzech synów, Alexego, który się pierwszy pisać poezął Krasiekim z Sieczyna, był wojskim Przemyskim, umarł 1580. dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Nowomiejską herbu Wilcze kosy, z tej był syn, i córka Barbara Zarszyńska, drugi raz z Fredrowną córką Tomasza, z tej się zostało potomstwo, a między niem była córka Przedwojewska: drugi syn z Orzechowskiej Stanisław, oboźny i starosta Lubomski, mąż ludzkości i szczerości wielkiej, ludzi mądrych kohejący, serea nieustraszonego w Gdańskich i Moskiewskich expedycyach, żona jego pierwsza Zórawińska herbu Korezak, od której synowie Jerzy i Marcin, druga Jakubowska herbu Topor starościna Lubom-

ska, wdowa po Grotowskim: Marcin, trzeci syn z Orzechowskiej, mąż wojenny, pojął Manasterską z Mielnowa herbu Pilawa. Od tych urosł dom Krasicich w Przemyskiej ziemi. Jędrzej, drugi syn Jakóba Trąby, na ojczyściej fortunie w ziemi Dobrzyńskiej osiadł, kędy zaręczyszcy sobie Gorzechowskę herbu Ogończyk, zrodził z niej czterech synów: Wojciecha, ten na Dobrzyńskiej został: bodaj to nie on był stolnikiem Dobrzyńskim, a według *Baran.* zostawił dwie córki, z których jedna poszła za Raszkowskiego: Mateusza, Stanisława i Pawła. Maciej najprzód podczaszy Wyszogrodzki, podstarości Przemyski 1609. *Acta Terrestr. Leopold.* potem kasztelan Wyszogrodzki, umarł 1642. w Czermińsku pochowany, z synów jego jeden był kanonikiem, córki, zaś jedna Pilchowska podsejdkowa Wyszogrodzka, druga Chojnacka w ziemi Przemyskiej: to *Baranow.* Stanisław z kanonika Krakowskiego, proboszcza Pułtuskiego, biskup Przemyski, skromność się w nim i pokora osobliwsza, przy wielkiej nauce wydawała. Pierwszy on Soc. Jesu do Przemyśla wprowadził, i łaskami swemi utrzymywał, tymże zabiegiem chodził, żeby był nas i w Krośnie osadził. Przykładnego swego życia i pasterskiej funkcyi termin znalazł w r. 1619. świątobliwie się do śmierci przygotowywał. *Elogia Pigłow Cichoc. Alloc. Osecen. lib. 3. cap. 14.* Wawrzeniec trzeci syn Jakóba z Szawińskiej Prawdziczanki, spłodził syna Wojciecha, i córkę Stawowską. Piotr Sieciński był kasztelanem Czerskim 1573. tenże czy inszy Piotr kasztelanem Inowrocławskim w tymże roku ^{*)}. N. była za Grochowskim urodziła ojca arcybiskupa Lwowskiego. Jakób żołd najprzód wojenny smakował sobie, potem Boski, wstąpiwszy do OO. Bernardynów, klasztor Nowski przez lat sześćnaście rządząc, należycie go restaurował. *Histor. Possel. MS. fol. 348.* N. była za Stefanem Drohojewskim. Stefan kantor Przemyski i oflicyal, ofiarowano mu i suffraganią Przemyską, ale śmierć zaszła w roku 1646. *Histor. Colleg. Premisl.* Był na synodzie Warszawskim 1643. *Acta Syn.* Mikołaj archidyakon i administrator biskupstwa Łuckiego proboszcz Krasiczyński 1633. N. miał za sobą Stoińską, z tej była córka Barbara za Sierakowskim herbu Prawdzie, i synów trzech, Stefan *sterilis*, Krzysztof stolnik Wendeński, żona jego pierwsza Markowska, druga Żółkiewska herbu Lubicz, syn jego z niej Antoni 1688. Jerzy trzeci syn, którego syn Józef, ci na Wołyniu na Charucy dziedziczyli. N. miał za sobą Sartawską.

Sieczkowski herbu Ogończyk, w Sandomierskiem województwie.

*) Piotr Sieciński kasztelan Inowrocławski podpisał diploma Electionis Henryka Króla. —

Siedlecki herbu Grzymała, z mężem zbrojnym w branie, na Krainie w Wielkiej-Polszcze i na Wołyniu. N. Siedlecki dworzanin Alexandra Króla, starosta Rumiński, ten pod oblężenie od Moskwy Smoleńska, mocno go od ich impetów obronił. *Starowol. in Monumen. fol. 472.* Melchior dziedzic na Sosznie i Obodowej Siedlecki, miał czterech synów, Jana, Mikołaja, Jędrzeja i Marcina, z tych Jan i Jędrzej zesłi bezpotomnie. Mikołaj miał za sobą Zaleską z którą miał dwóch synów, Władysława i Mikołaja, i córkę Konstancję w klasztorze Chelmińskim mniszkę. Władysław miał za sobą Mantjfeltową Kielpińską, z którą spłodził dwóch synów, Raziwierza i Wojeiecha, i córek dwie, Annę za Bębnowskim Marcinem herbu Odrowąż, Zofię za Dembińskim. Raziwierz podstoli Przemyski ma za sobą Salomeę Dedyńską córkę wojskiego Mielnickiego, która mu powiła dwóch synów Władysława i Ignacego, tyleż córek, Apollonią i Joannę; Marcin drugi syn Melchiora, pojął także Zaleską bratowej swojej rodzoną siostrę, z tą zostawił dwóch synów, Stefana i Jędrzeja bezdzietnych. Mikołaj syn Mikołaja brat Władysława, zaślubił sobie Radolińską, z której jest syn Jan i córka Anna. Wojeiech syn Władysława wszedł w kontrakty małżeńskie z Wąglikowską, z tej synowie Marcin i Władysław. Bogdan Siedlecki na Wołyniu, tegoż herbu, poborea tamże 1590. *Constit. fol. 603.* Michał tamże 1689.

Siedlecki herbu Rawicz, w Podlaskiem województwie. Jedną ich dzielnicą z Gniewoszami herbu Rawicz, co i z tego poznać, że na przywileju danym miastu Lubelskiemu, czytalem Dorotę Gniewoszową z Siedlee zakonnicę Ś. Brygitty w Lublinie.

Siedlecki herbu Wąż, w Sieradzkim województwie. Walentyn Wężyk Siedlecki 1632. miał za sobą Barbarę Brzeską, wdowę po Bykowskim kasztelanie Konarskim. Wężyka Siedleckiego nagrobek z Piotrkowa wypisał *Starow. in Mon.* z kościoła Franciszkańskiego. Katarzyna była za Samuelem Watta z Rosieczyna Błęckim. Anna za Mikołajem Rogowskim. Zuzanna i Zofia zakonnice Ś. Benedykta we Lwowie.

W roku 1778. Józef Siedlecki podstoli Sandomierski. — Teodor podstoli Pilznicki. — Mikołaj łowczy Pilznicki. — *Przypisy krasickiego.*

Siedliczyński. Jędrzej Siedliczyński 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol. 427.* Siedliczyński miał za sobą Weronikę Mokorską kasztelanica Radomskiego córkę. Rafał w Sandomierskim województwie 1674. tego synowice, Barbara za Sebastyanem Jadamowskim, Agnieszka za Piotrem Potockim.

Siedliski herbu Ostoja, w Ruskiem województwie. Tomasz Siedliski stolnik Zydaezewski, miał za sobą Izabellę Glinczankę, z nią syna Józefa, i córkę za Czermińskim. Maryanna była za Adamem Kirynickim. N. pojął Choteckę. N. była za Jędrzejem Witosławskim.

Siedlnicki herbu Odrowąż. Juliusz Cornelius graf Siedlnicki, podskarbi nadworny koronny temi ezasy, miał za sobą Maryę Rzymirę Pieniążkownicę wojewodzankę Sieradzką, z Warszzyckiej splodzoną. Carolus Julius graf Siedlnicki, żona jego Joanna Ludomira Nostyczowna grafowna.

N. Siedlnicki, o którym *Niesiecki* niewspomina, umarł podskarbin wiel. koronnym z *Branicką* marszałkowną nadworną koronną bezdzietny. Urodzony był z *Pieniążkowny* wojewodzanki Sieradzkiej, syn podskarbiego nadwornego koronnego. — *Krasicki*.

SIERIERZ

HERB.

W polu czerwonym strzala z jelicami i krzyżem na środku jej, z końcem rozdartym na dwie części, z których jeden w jedną stronę wyciągnięty, i na końcu w górę trochę załamany, drugi w drugą stronę takż, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Paproc. w Gniazdz. fol. 1192. O herb. fol. 679. Klejnoty fol. 100. Okol. tom. 3. fol. 113. MS. Ks. Kojal*. Nadany ten herb jednemu żołnierzowi Siekierz nazwanemu, za jego znaczną dzielność, którą w dobyteciu nieprzystępnej fortecy pokazał, i niespodzianą sprawił wiktoryą. Pod tym klejnotem od wielkich książąt Litewskich nadanym, kładzie *Okolski* Siekierzów Zienkowiczów w województwie Mińskiem. Zienko Siekierz miał syna Wasila. Fiedor Siekierz i Bogdan ludzie ryccerscy. Chwiecko Siekierz splodził syna Siekierza Chwieckiewicza. Tegoż klejnotu w ks. Lit. zażywają, lubo trochę odmiennego, Rimbarowie, Wolkowie i Zienkiewiczowie Cichyńscy.

Siekierzecki herbu Topor, z tym herbem widziałem nagrobek wystawiony Janowi Siekierzeckiemu kustoszowi Sen-

domierskiemu, plebanowi Jangrockiemu, który szpital w tymże Jangrocie wystawił, i w dochody coroczne opatrzył, umarł 1616. tamże pogrzebiony. Siekierka Jakób w ziemi Warszawskiej 1674.

Siekierzyński herbu Kościesza, w Podolskim województwie i indziej. Jędrzej Siekierzyński poborca na Podolu 1607. *Constit. fol. 887.* Stanisław 1618. *Uniw. Pobor.* Drugi Stanisław, z sejmu 1661. komissarz do granie od Wołoch. *Constit. fol. 26.* Adam rotmistrz królewski 1674. Antoni córkę Annę wydał za Ostrowskiego. Maryusz miecznik Podolski 1681. Krzysztof wojski Czerwonogrodzki. N. złączył się dożywotnie z Antoniną Adama Jaruntowskiego kasztelana Sanockiego córką, z którą zostawił potomstwo: siostra jego była za Nosadynim Janem, chorążym Łatycewskim, na imię Konstancya. Tomasz w zakonie naszym temi czasy.

Stanisław Siekierzyński starosta Rzezycki z Maryanny *Charczewskiej* spłodził Felicytatę ta wydana za Mniszcha chorążego nadwornego koronnego, jej siostra Domicella: — syn Wacław, z pierwszej żony *Rzezyckiej*, starosta Horodelski miał z Konstancyi *Charczewskiej* córek dwie Joannę i Karolinę. — R. 1778. Józef Siekierzyński sędzia grodzki Horodelski. — Jan regent tegoż Grodu. — *Krasicki.*

Duńczewski w herbarzu T. II. str. 458—59. utrzymuje że Siekierzyńscy nie do *Kościeszy* ale do herbu *Zadora* należą. —

Sieklucki herbu Kuszaba, w Drobiekim powiecie, luboć ich i Siekluckiemu drudzy piszą: są i w Lidzkim powiecie, gdzie się pierwszy przeniósł, po pierwszej Chocimskiej, Tomasz Sieklucki. N. podczaszy Lidzki, syn jego Alexander podczaszy Wizki, służąc w wojsku pod Petyhorską chorągwią Paea hetmana, stawał mężnie w różnych expedyeyach, i przeciw Turkom pod Chocimem. Jędrzej w zakonie Soc. Jesu doktor teologii. Wojciech podkomorzy Drobieki 1591. *Const. f. 633.* Władysław podstoli Drobieki, Razimierz 1674.

Sieklucki herbu Trzaska, w Krakowskim województwie. Jakób Sieklucki, najprzód kasztelan Biecki, 1502. podpisał przywileje księstwa Oświęcimskiego, potem kasztelanu Wojnicki 1505. *Łaski Stat. fol. 120.* miał za sobą Beatę Tęczyńską, umarł 1512. co poznać z jego nagrobku w katedrze Krakowskiej, był oraz starostą Bieckim, ochmistrem Królowny Elżbiety: u czterech Królów w wielkich respektach. Michał Sieklucki Soc. J. sławny teolog, i żarliwy operaryusz w Krakowie, tamże umarł 1724.

W r. 1778. Adam Sieklucki komornik ziemski Wyszogrodzki. — Na intercyzie ślubnej między Zygmuntem I. Królem a Barbarą *de Zapolie* r. 1512. 10. Lutego podpisany Jakób Sieklucki kasztelan Wojnicki. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 120.* — *Krasicki.*

SIELAWA

HERB.

Niektórzy rozumieją, że na haku strzala żelźcem do góry prosto wyręchtowana stoi, ale inni powiadają, że to jest rzeka wężykowato płynąca, w czerwonym polu, a na helmie trzy pióra strusie, tak go *MS. Ks. Kojulowieza* wyraził: zażywa go dom Sielawów w księztwie Litewskim i na Wołyniu. Anastazy Sielawa, Metropolita Kijowski i całej Rusi, władyka Hallieki, archimandryta Zydaeczewski 1646. wielki zelant za unię; będąc jeszcze przełożonym u Ś. Trójcy w Wilnie u OO. Bazyljanów, wydał do druku, *Odpis na skrypt uszczypliwy Zakonników Cerkwie odstępnej Ś. Ducha*, in 4. *Wilna* 1622. Antoni był areybiskupem Połockim 1632. i 1625. *Życie B. Józafata M. N.* kanonik Wileński, pleban Nieświezki, a potem Miński, w Mińsku fundował klasztor panien zakonnych pod regułą Ś. Benedykta. Jan podczaszy Połocki 1674. Paweł regent ziemski Łucki. Daniel 1674. w Połockiem.

W r. 1778. Piotr Sielawa stolnik Połocki. — *Krasicki*.

Sielički herbu Kórczak, w księztwie Litewskim. W *Metryce Wołyńskiej* 1528. czytam Fiedora Sielickiego, ztąd się dorozumiewam, że z Wołynia niektórzy z nich przenieśli się do województwa Mścisławskiego. Bogdan Sielički chorąży Mścisławski i poborea 1580. *Constit. fol. 367*. Stefan Sielički 1641. *Constit. fol. 36*. Maciej Sielički dobroczynny na nasze kollegium Brześcieńskie. Władysław strażnik Połocki 1674. Samuel zaś w ziemi Inflantskiej.

W r. 1778. Józef Sielički regent kancellaryi w. ks. Litewskiego. — Konstytucya sejmu r. 1659. approbuje nadanie pewnych wiosek prawem wiecznym z starostwa Bobrójskiego Janowi Kazimierzowi Sieliickiemu skarbnikowi Rzeczyckiemu — *Vol. IV. f. 683*.

W r. 1788. Józef Sielički kasztelan Połocki. — *Krasicki*.

Sielski herbu Lubicz, w Płockiem województwie. Alexander Sielski kasztelan Gnieźnieński, starosta Stężycki, 1674. Marszałkował izbie poselskiej 1652. był kasztelanem wprzód

Łęczykiem 1659. posłował na różne sejmy, deputatem zasiadał na trybunale skarbowym Lwowskim, komissarzem do żup Wielickich, *Constit.* 1661 *fol.* 2. pisał się z Sieleza, córka zda mi się jego Alexandra, była za Zygmuntem Działyńskim wojewodą Brzeskim Rujawskim. Paweł 1632. Jędrzej Sielski z Płockiego wyniósłszy się, w Prusiech się gnieździć począł na dobrach Spęgawku, był pisarzem ziemskim Pomorskim; zostawił kilku synów, a między niemi Jędrzeja burgrabiego Pomorskiego: to *MS. o Famil. Pruss.* Jan podwojewodzy Malborski 1704. Stanisław i Michał 1699. Wawrzeniec 1700. N. była za Piotrem Gomolińskim. N. miał za sobą Elżbietę Ponętowską. Jan, Konstantyn, Wiktoryn, i Adam Sieliski, posłowie z Prus na sejm 1730. patrz **Szeliski**.

Siemakowski herbu Doliwa. Benedykt i Mateusz Siemakowski, o których *Konstytucya* 1647. *fol.* 41. Siemaszkowska była za Marcinem Lipskim.

Siemaszko herbu Łabędź, w Wołyńskim województwie, atoli *Okol. tom.* 2. *fol.* 15. powiada, że niektórzy z nich zażywają w herbie krzyża, na trzech górach wystawionego. *Metryka Wołyńska* 1528. wspomina tych Siemaszkowiczów, to jest synów Siemaszka. Wasila, Szesznego, Bohdana, i Michajła, tego ostatniego trzech się synów doczytałem, jeden Piotr Michajłowicz starosta Łucki w r. 1551. czego dowodem, instrument rozgraniczenia dóbr Ostrogskich *in Monim. Coll. Ostrog. Kojal. in MS.* Piotra tego, ile dochodzę, bo w roku 1552. pisarzem Litewskim zowie, starostą Krzemienieckim i i posłem do Moskwy; tego według *Paproe.* żona była Bohowitynianka, z której się zostało synów trzech: Jarosz, Wasil i Piotr, i córki trzy: Anastazyja była za Wasilem Pawłowiczem, Anna za Fiedorem Zaharowskim i Alexandra, myli się jednak *Paprocki*, gdy tego Piotra, synem Bohdanowym pisze, jako i bracią jego. Bazyli Siemaszko dziedzic na Dobratynie, (rozumieć że jeden z synów Piotra) był chorążym Wołyńskim, z sejmu 1611. deputatem do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Łuckich. *Constit. fol.* 31. Wasil, drugi brat Piotra, tylko jedną córkę zostawił Bohdanę, która *1mo voto* żyła z Januszem księżęciem Czetwertyńskim, *2do* z Zacharyaszem Wanikiem Łahodowskim, *3tio* z Stanisławem Kamienieckim, dziedzicem na Założeach. Bohdan Michajłowicz, trzeci brat Piotra, miał za sobą Annę Puciatankę dziedziczkę na Tuczynie, z tej spłodził córkę Wahanowską w województwie Brzeskiem Litewskim, i syna Alexandra, najprzód podkomorzego Włodzimierskiego 1569. z tym tytułem podpisał unią Litwy z Koroną, będąc posłem na sejm, *Constit. fol.* 171. potem kasztelana Bracławskiego i starostę Łuckiego 1596. *Monim. Coll. Ostrog.*

pierwszy on z tego domu schizmę odrzucił, za pracą ks. Benedykta Herbasta Soc. Jesu, i wielom bardzo, to przykładem swoim, to perswazyą, był pochopem, *Annuae* 1586. w r. 1577. Dubna przeciwko Tatarom mężnie obronił, i nie bez klęski odpędził ich od miasta. *Paproc. fol.* 351. *Imo voto* złączył się był z Anastazyą Wołowiczówną, z niej miał córkę Barbarę, za Adamem Bohowitynem podkomorzym Czerniechowskim, i syna Mikołaja, o którym niżej: *2do* pojął księżniczkę Poryekę, z tej córka Ewa dostała się w małżeństwo Janowi Charłęskiemu podkomorzemu Łuckiemu, syn zaś z tejże był Marceyan, który wieś Pękałową darował kościołowi Koblińskiemu, z żoną Zofią z Tarnowa żył *sterilis*. Mikołaj syn Alexandra z Wołowiczowny, i on kasztelan Braclawski, a oraz starosta Łucki, pan bogobojny, i zakonowi naszemu uprzejmię przychylny, zszedł z tego świata w r. 1618. w kościele naszym Łuckim pogrzebiony, żona jego pierwsza Anastazyja Malińska, z niej były dwie córki, Katarzyna zaślubiona Eustachiemu Ty szkiewiczowi wojewodzie Brześciańskiemu, Maryanna Stanisławowi Daniłowiczowi staroście Czerwonogrodzkim. Druga żona Izabella Uchańska z Służowa, ale z nią żył bezpotomnie: była córka jego za Uchańskim, ten jednak po ślubie prędko umarł. Mikołaj Siemaszko poborca 1631. *Uniw. Pobor.* Krzysztof w księstwie Zmudzkiem 1621. Jan rotmistrz paucerny 1635. Konstantyn sędzie Łucki. Samuel miał za sobą Zofię Gorską. N. Alexandrę księżniczkę Woroniceką. *Geneal. Ks. Wisniow.* N. była za Franciszkiem Ledochowskim kasztelanem Wołyńskim, Anna za Władysławem Ochotnickim podstolim Żytomierskim, a po jego śmierci za Manieckim chorążym Czerniechowskim. N. za Janem Ogińskim wojewodą Połockim, hetmanem polnym Litewskim. Franciszek temi czasy. Adam stolnik Czerniechowski, żona jego Helena Podkańska łowczanka Sandomierska, wdowa po Sierakowskim i Pszonce. Stanisław kanonik Zmudzki, fundator missyi naszej Tylzańskiej.

W r. 1778. Andrzej Siemaszko chorodniczy Miński. — *Przypisy Krasickiego.*

Siemianowski herbu Grzymala, z mężem zbrojnym w branie, w województwie Rawskim. Floryan Siemianowski pisarz ziemski Gostyński, ten dla wzroku w sędziwym wieku stepiałego, ustąpił synowi swemu pióra, kontentując się honorem cześnika Gostyńskiego, syn jego Tyburey, najprzód pisarz ziemski, a potem sędzia ziemski Gostyński. Szymon chorąży, dalej podkomorzy Rawski. Szesesny podstoli Gostyński, brat jego Augustyn sędzia grodzki Brzeski Rujawski, zostawił synów trzech: Marcina, Pawła i Mikołaja, temu Radecka herbu Godziemba, powiła dwóch synów: Hieronima męża rycer-

skiego i Alexandra Kazimierza, który złączywszy się dożywotnie z Barbarą z Rakoszyzna Kempską herbu Gryf, w pięciu synach rozplenił familią. 1. Marcin sędzia grodzki Wieluński, cześnik Sieradzki, poseł na różne sejmy, deputat na trybunał koronny, komissarz do granic 1690. *Constit. fol. 19. 1683. fol. 13.* Brzeziński, Kamiński, Wieluński kasztelan, starosta Szczerczowski. Pod Beresteczkiem pierwszej odwagi swojej experiment skończywszy, z Czarneckim potem w Duńskiej ziemi wojował. Pod Cudnowem, Cohorążym będąc Działyńskiego starosty Bratyańskiego, od Szeremetowego wojska postrzelony, krwią wytoczoną, miłość swoją ku ojczyźnie zapisał, pojawiając potem w dożywotnią ligę Annę, córkę Jana Olszowskiego kasztelana Brzezińskiego herbu Prus, synowicę arcybiskupa Gnieźnieńskiego, z niej splodził dwie córki: Barbarę i Zofię, i synów czterech: Marcina, Jana, Franciszka kasztelana Wieluńskiego, Mikołaja starostę Sochaczewskiego, który z Franciszką Mokronowską chorążanką Rawską, zostawił potomstwo. 2. Jędrzej skarbnik Wieluński, rycersko traktując, to pod usarskim znakiem królewskim, to porucznikując u Braniczkiego marszałka przez lat 30. pod Strygoniem wzięty od Turków w niewolę, i do Budy zaprowadzony, gdy niechciał arcana wojsk Chrześcijańskich wydać, zabity, a głowa jego do Belgradu zaniesiona 1683. żona jego Krystyna z Rozietul. 3. Mikołaj, po poselstwach na sejmy, po deputaeych trybunałskich, cześnikiem był sędzią ziemskim, aż też i po śmierci brata swego, kasztelanem Wieluńskim, i na trybunale 1694. vicemarszałkiem, wszedł w kontrakty małżeńskie z Urszulą Krystyną Radziejowską, Jana Felixa kasztelana Wieluńskiego córką, podobno wprzód miał za sobą Łubieńską, kasztelanekę Sieradzką, córka jego jedna w zakonie Bogu zaślubiona, synowie, Alexander kanonik Łęczycki, proboszcz Wyskicki, Kazimierz cześnik Sieradzki, i Waleryan, córka druga Rozalia Walewska. 4. Kasper Teodor, pod Wiedniem porucznikował u Lubomirskiego marszałka, cześnik, a dalej chorąży i sędzia grodzki Sandomierski, sprzyścił się dożywotnie z Anną Ustrzycką kasztelaneką Przemyślską, wdową po Stanisławie Ossolińskim staroście Piotrkowskim, z tej były dwie córki, Barbara Rozalia za Stanisławem Fredrem kasztelanem Lwowskim, i Teofila Wiktorya za Józefem Rosnowskim stolnikiem Sanockim. 5. Alexander Karol, młodo w roku życia swego 24. z świata zabrany.

Siemianowski obożny koronny splodził córki, Morskę kasztelanową Lwowską, — Ustrzyckę kasztelanową Inowłodzką — Puzyninę. Czwarta była księżnią u Benedyktynek w Sandomierzu. — Syn N. starosta Korabiowski z *Grabińskiej* zostawił potomstwo. — *Przypisy Krasińskiego.*

Siemiasz *Dryniewicz herbu Sas*, w ziemi Przemyskiej. Z tych Dymitr Siemiasz Dryniewicz miał za sobą Maryannę Witosławską herbu Nieczuja, z tórej synowie, Jan i Antoni.

Jan Siemiasz z *Witosławskiej* urodzony miał za sobą *Śliżewską* wdowę po Zagórskim. — Antoni brat jego miał za sobą *Szaniawską* z tej synowie Franciszek, Józef i córka. — *Irasicki*.

Siemiątkowski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie. Jan Siemiątkowski skarbnik Sieradzki. N. miał za sobą Maryannę Mycielską pozostałą wdowę po Tomickim.

Siemiatycz. Michał z Siemiatycz podkomorzy Warszawski 1453. *Statut. Masov. fol. 98.* Hryczko Siemiatycz ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Wawrzencie Siemiaczyn w Grodzieńskim powiecie.

Siemichowski *herbu Gerald*, w województwie Krakowskim i Sandomierskiem. Alexander z Wroblowie, i Piotr 1632. Siemichowski, z których Alexandra córka Zofia, była za Janem Madalińskim chorążym Wieluńskim. Stefan miał za sobą Annę Dziecielową wdowę po Ulanickim. Ludwik 1643. Bartłomiej 1636. córka jego Zuzanna żyła z Eliaszem Trembeckim. *Acta Castren. Sandec.*

Siemieński *herbu Leszczye*, w Sieradzkim województwie i na Rusi. Stefan Siemieński, wprowadzić już był na opactwo Przemękie od swoich w r. 1560. zgodnemi głosami obrany, atoli mu królewska interpozycya do tego przeszkodziła. *Auctor 50. singul.* Jan pisarz grodzki Piotrkowski 1618. r. *Uniw. Pobor.* potem miecznik Sieradzki, i poseł na sejm 1629. ztamtąd deputatem zapisany na trybunał Radomski. *Constit. fol. 12.* i 1631. *fol. 9.* i 1635. *fol. 18.* Syn jego Stefan z Siemieniec Siemieński, najprzód podsędek i sędzia grodzki Sieradzki, potem sędzia ziemski Sieradzki, bywał posłem na sejm, i deputatem na trybunał koronny 1690. żona jego Zofia Mączyńska, Jana podkomorzego Wieluńskiego córka, z której Elżbieta wydana za Jana Alexandra Otwinowskiego starostę Szczerezewskiego, druga za Raspra Otwinowskiego. N. była za Abrahamem Sieniutą. Maciej deputat na trybunał koronny z Sieradzkiego 1727. N. była za Alexandrem Bykowskim podczaszym Sieradzkim. Wojciech stolnik Nowogrodzki z województwa Brzeskiego Rujawskiego przeniósł się na Ruś, i tam osiadłszy, wszedł w ligę małżeńską, *1mo voto* z Godlewską chorążanką Czerniechowską, umarła, 1673. zostawiwszy mężowi swemu córkę Krystynę Ubyszową, i syna Jana, ten najprzód był podstolim, a dalej podkomorzym Lwowskim: posłował po kilka razy na sejm walny Warszawski, marszałkował województwu Ruskiemu na sejm electionis 1733. Za Augusta

zaś III. Króla Polskiego wziął kasztelanią Lwowską, które krzesło zasiadł 1738. po Śmierci Ustrzyckiego. Fundował 00. Reformatów w Wisni. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Świrską, która mu powiła córki trzy: Helenę Wolską kasztelaniewą Przemyską, Maryannę, zakonnice Ś. Benedykta we Lwowie u wszystkich świętych, i Judytę, ta jeszcze w panieństwie żyje *) synów zaś dwóch: Wojciecha starostę Dębowieckiego, porucznika pod usarską chorągwią księcia Sanguszka marszałka w. Litewskiego, posła na sejm, ten żyje w dożywotniej przyjaźni z Borzęcką podkomorzanką Przemyską, z której temi czasy żyje w dzieciństwie synów dwóch. Józef, drugi syn kasztelana, ten powróciwszy z cudzych krajów, skonstraktował dożywotnie z Mniszkówną podezaszanką Przemyską. Drugi raz tenże kasztelan ponowił śluby małżeńskie z Niemojewską pozostałą wdową po Wolskim, ta mu tylko jedynaczkę córkę Magdalенę powiła. *Zdo voto* Wojciech stolnik Nowogrodzki, żył z Teresą Sokolnicką chorążanką Lwowską, ta mu urodziła córkę Joannę Nahojewską podezaszynę Podolską, i syna Jędrzeja w zakonie naszym teologa, który temi czasy rządzi kollegium Lwowskie.

Wojciech starosta Dębowiecki (jak wyżej) mąż ludzki i wymowny, w prawie biegły, umarł referendarzem koronnym r. 1763. Synowie jego młodo pomarli, córki zaś z *Borzęckiej* zostawił cztery, z tych Kunegunda wydana za Stadnickiego starostę Ostrzeszowskiego, — Antonina za Debolego — Krystyna za Męcińskiego. — Józef drugi syn kasztelana Lwowskiego umarł kasztelanem Lwowskim r. 1759. z *Mniszkówny* żadnego niezostawiwszy potomstwa. — Nie wiadomo czy do tych należeli: — Teodor w r. 1778. dziekan Gnieznieński, kanonik Warszawski, wizytator kongregacyi misyonarzów w Polsce — i Stefan wojski Radomski. — *Przypisy Krasickiego.*

Siemiński herbu Dąbrowa. Dom ten lubo dawno i na wysokich urzędach w Polsce kwitnący. niewiadomo z jakich powodów opuścił *Niesiecki* wspomniawszy tylko o Siemińskich *Leszczycach* i Siemińskich *Lubiczach*. Familia Siemińskich herbu *Dąbrowa*, połączona przez związki małżeńskie z domami Przerembskich, Zaborowskich, Gostkowskich, Leśniowskich, Roźnów, które ostatnie dwa domy podług świadectwa *Kuropatnickiego na karcie 45.* od Jaxy księcia Serbskiego a potomka Leszka Króla Polskiego ród swój wywodzą, dalej z domami: Mierów, Potockich, Lubomirskich i Jabłonowskich. Przez długi szereg lat familia ta posiadała dobra ziemskie w województwie Lubelskiem, dopiero około r. 1630. Krzysztof ze *Slawczyzna* Siemiński syn Stanisława dziedzica dóbr *Radlina* i *Zapiennika* w województwie Lubelskiem powiecie Urzędowskim przeniósł się w województwo Krakowskie nabywszy tamże dobra *Ropę* i *Wyskitne*: ten spłodził z Anną *Przerembską* miecznikówną Sieradzką syna Ada-

*) Ta Judyta córka kasztelana Lwowskiego poszła później za Urbańskiego dziedzica na *Bruchnalu*. — *Przypisek Krasickiego.*

ma, którego w charakterze urzędnika koronnego służąc w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej za panowania Króla Jana III. zginął pod naczelnym Króla dowództwem przy oswojodzeniu Wiednia stolicy Austriackiej przez Turków oblężonej, syn zaś Adama i Elżbiety *Zaborowskiej* Zygmunt Siemieński spłodził z Heleną *Leśniowską* syna Mikołaja podczaszego Wolyńskiego, którego z Konstancją z *Mierów Gostkowską* chorążanką Braclawską zostawił syna Wilhelma, którego brat rodzony Józef Siemieński był generałem w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej przy boku Jana Branicznego wojewody Krakowskiego hetmana wielkiego koronnego. Wilhelm zaś ze *Stawczyzna* Siemieński prawnuk Adama, rotmistrz gwardyi koronnej w wojsku niegdys Rzeczypospolitej Polskiej właściciel bardzo znacznych w Gallicyi wschodniej posiadłości starosta Biecki, wyniesionym został przez wiekopomnej pamięci Maryą Teresę Cesarzową Austrii, i Królową Królestw Gallicyi i Lodomeryi z potomstwem swem na godność hrabiego na *Bieczu*, jakoż później ten sam Wilhelm ze *Stawczyzna* hrabia na *Bieczu* Siemieński otrzymał od Józefa II. jako Cesarza Rzymskiego dostojność hrabiego świętego Państwa Rzymskiego, który z Petronellą *Reklewską* podczaszanką Wislicką zostawił dwoje potomstwa, to jest syna Stanisława, i córkę Annę; ta z księciem Stanisławem Jabłonowskim weszła w śluby małżeńskie, syn zaś Wilhelma Siemieńskiego Stanisław ze *Stawczyzna* S. P. R. i dziedziezny hrabia na *Bieczu* Siemieński zaślubił Elżbietę *Potocką* córkę Józefa Potockiego starosty Halickiego i Ludwiki z księżat *Lubomirskich* Potockiej, zaszczyconym został przez Franciszka II. Cesarza Austrii i Króla Gallicyi i Lodomeryi w r. 1798. urzędem koronnym najwyższego Królestw tychże ochmistra w r. 1805. godnością aktualnego tajnego konsyliarza, w r. 1810. komanderyą orderu Austriackiego S. Leopolda a w r. 1816. godnością aktualnego szambelana — tego syn Konstancy hr. Siemieński. —

Podług dyplomu wynoszącego familią Siemieńskich do godności hrabiowskiej, do ojczystego ich herbu przydana została korona hrabiowska i rycerz w pancerzu trzymający w prawej ręce wyciągnięty miecz a w lewej odciętą głowę turka, dwa sztandary niebieskie i trzy turnierskie helmy. — *Z dokumentów familijnych złożonych u wydawcy.* —

Siemikowski herbu Oksza, w Sieradzkim województwie, patrz com mówił o przodkach domu tego pod Radoszewskimi Boxami. Jan skarbnik Sieradzki i poborca 1577. *Constit. fol. 320.* Regina Siemikowska była za Janem Lipskim, matka Jędrzeja Lipskiego biskupa Krakowskiego.

Siemiński herbu Lubicz, w Lubelskim województwie.

Siemionowicz herbu Radwan, ale z tą odmianą, że miasto średniej poly, u chorągwi kładą gwiazdę o sześć granicach, kolor gwiazdy i chorągwi biały, na helmie trzy pióra strusie. *Paproc. w Gniazdzie f. 1193. Okol. tom. 3. f. 114. Kojal. in MS.* tym się herbem pieczętują Siemionowiczowie w Oszmiańskim powiecie, z których był Paweł i brat jego Siemionowiczowie. Niewiem czy nie tu należy Anna Siemionowna, żona Wacława Rościewicza marszałka u Zygmunta I.

Króla, fundatorka altaryi Ś. Anny w kościele Rębryńskim. o czem czytałem *list Królowy Bony.*

Siemionowicz herbu Szeliga. Ci zaś Siemionowiczowie eo się znajdują w księstwie Zmudzkiem, do tego herbu należą.

Siemiradzki, w Sandomierskiem województwie. N. Siemiradzki pisarz grodzki Radomski w r. 1660. Wojciech kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny 1714.

Siemuszewski herbu Starykoń, w ziemi Przemyskiej. Adam z Siemuszowa Siemuszewski surrogat starosty Lwowskiego, albo podstarości Lwowski, umarł w Lublinie 1569. posłem będąc na sejm. *Vir religione gravitate morum, amore universi Equestris ordinis summus,* jako mówi nagrobek jego w Lwowskiej katedrze. *Starowol. in Monum. Pouët. Com. Sambor. Eleg. 6.*

Sieniawski herbu Leliwa, w województwie Ruskiem. Sieniawski Rafał pierwszy imienia i domu tego autor: syn to był Dymitra Granowskiego kasztelana Nakielskiego, któremu się Sławie w podziale dostało, ten ujęty sławą i dawnych swoich przodków dzielnością, gdy długo na Rusi przeciwko Tatarom z bratem swym rodzonym, i odważnie stawa, przybrawszy sobie w małżeńską ligę dziedziczkę na Sieniawie i jedynaczkę, tamże osiadłszy, pierwszy się od tych dóbr Sieniawskim zwać począł; które imie przez półtrzeciasta lat, aż do naszych czasów, i w honory i w zasługi kwitnęło, ta dziedziczka Sieniawy Rafałowi według *Okol.* jednego tylko syna Hieronima powiła, który z Cebrowską trzech spłodził: Mikołaja, Alexandra, i Prokopa (ale *Paprocki* tych trzech synów nie Hieronimowi, ale Rafałowi przypisuje) z których Alexander i Prokop razem i z ojcem Hieronimem w kościele Dominikańskim Lwowskim u Bożego ciała pogrzebieni leżą. Alexander podkomorzym był Halickim, nie zostawił tylko córkę jedną, którą wydał za Jana Oleśnickiego dziedzica na Pinczowie: chwali go z meztwa jego *Cromer ornt. in fun. Sigismundi I. Mikoł. Rej w Zwierzyńcu fol. 79.* Prokop brat jego, stolnik a potem chorąży Halicki, wszystkich tych trzech braci, gdy opisuje dzielność ich pod Obertynem, *Orichov.* zowie ich *Trismegistos Hercules,* szczególnież Alexandra i Prokopa rycerska odwaga wydała się, gdy w r. 1549. Tatarów w Ruskie kraje dla zdobyczy zapędzonych, nie na jednym miejscu i z życia i z plonu wyzuli. *Biel. f. 590. Orichov. Neugeb.* gdy w r. 1524. Turków od Rohatyna odpędzili, gdy w r. 1537. w Woloszech zwyciężkie żniwo z nieprzyjaciół zbierali, tam Prokop ferworem Marsowym wniesiony, daleko się był zaciekł za nieprzyjacielem, eo ten postrzegłszy, że ogołocony nie mógł

mieć tak prędko posiłków, kupą z zasadzek wypadłszy, w kolo go opasał, bronil się do ostatnich sil Prokop, ale gdy i konia pod nim zabito, i zgraja na jednego tylko nacierada, on widząc się w takim razie, Matki Boskiej Częstochowskiej na pomoc wezwał, i nie oszukał się na nadziei, bo zagnała jakby przestraszeni wszyscy się rozpierzechnęli, on bez szwanku wolny z oczywistego niebezpieczeństwa wyszedł. *Gold. in hist. Częstoch.* Złączył się był dożywotnie nie z Kowalską kasztelaną Lwowską jako omylił napisal *Okolski*, ale z Anną Lwowską, córką Marcina Ostroroga Lwowskiego, od Lwowska dóbr w Wielkiej-Polszeze tak nazwanego, kasztelana Kowalskiego, jakom dowodził pod Lwowskiemi, z tej córka żyła pierwszym związkiem z Ambrożym Pempowskim *sterilis*, drugim z Hieronimem Gostomskim podkomorzym Rawskim, i synowie dwaj, z tych jeden według *Okol.* Alexander, według *Paproc.* Marcin, rotmistrz królewski, podobno był i podkomorzym Sanockim, o którego córce Eleonorze, że była za Janem de Garbow Farurej, świadczy *Starowol. in Monum. fol. 429.*

Prokop podczaszy koronny, z tym tytułem podpisał list Zygmunta III. potem marszałek nadworny koronny, aż też i wielki, starosta Ratniński, syn drugi Prokopa chorążego Halickiego. Tych tam czasów gdy się i najprzedniejsze domy, świeżych z Genewy albo Witembergu nowinek chwytaly, i on też torem drugich idąc, od Staropolskiej odstrychnął się wiary, przecieź z mądrymi katolikami rad o wierze gadal, nawet żonie swojej katolicezce nie bronil kapłana, któryby dla niej mszą świętą odprawował. Trafilo się raz w drodze jadąc do Warszawy, że nierychło ksiądz mszą świętą zaczął, on tym czasem karetę dla żony gotową zostawiwszy, sam uprzedzając powoli, puścił się w drogę, ale daleko zbłądziwszy zaszedł, że go i dworsey nie zaraz doścignąć i znaleźć mógli, przecieź żadnego gniewu o to żonie nie pokazał, ani przyganiał o przewłokle nabożeństwo. A że już wiele na ten czas Panów Polskich opuszczało herezyą, i on się też o tem dlugo namyślał. Pewnego czasu, gdy w Ratnie, starostwie swoim mieszkał, zjechało się do niego ludzi znacznych wiele na święta Wielkanocne, naprawiła ich żona jego, aby go z sobą na jutrznią namówili: obiecał był, jednak namyśliwszy się w domu został, więc gdy na łóżku leży, coś do niego przyszło i uderzyło go, wprawdzie nie szkodliwie, ale tak mocno, że dobrze poczuł, i rozumiał że go ciężko raniono, mniemając tedy, że go kto z gości owych uderzył, porwał się z łóżka do drzwi, które zastawszy mocno zamknięte, domyślił się że przestraszeniem onem, niedbalstwo jego P. Bóg chciał ukarać, dla tego niemieszając, poszedł za drugiemu na jutrznią do kościoła, co i na potem

ezył zawsze ochotnie. W prędcie potem od P. Boga oświecony, do wiary się katolickiej naklonił: gotował się do tego, czytając doktorów świętych, i z księdzem Piotrem skargą Soc. Jesu kaznodzieją królewskim, w trudnościach się znosząc, aż też na dwie lecie przed śmiercią pojednał się z kościołem prawowiernym, spowiedź niezyniwszy przed ks. Piotrem Nahajuszem tegoż zakonu, i lubo z razu dla różnych respektów chciał być potajemnym katolikiem, atoli potem jawnie się z tem ogłosił. Chorował długo w Krakowie, przyczyna zaś choroby jego ta była. Siłę miał z natury wielką, tak, że jednym ciężkiem konia albo wołu w pół przeceinał; poszóstną karocę we wszystkim biegu z góry pędzącą, jedną ręką ująwszy za koło utrzymywał. Czego gdy nie raz w oczach królewskich dokazywał, zerwał się. W tej chorobie Król Zygmunt III. łaskę mu wielką koronną przysłał, którą on wdzięcznie przyjął, a widząc że się co raz to bardziej choroba wzmaga, wszystkie myśli swoje do Boga obrócił chędnąc sobie świat i życie to doczesne, przyszedł zaś był do tego stanu doskonałości, że się radował z następującej śmierci swojej, nawet przed śmiercią kazał sobie podać zwierciadło, i obaczywszy w nim znazną odmianę twarzy swojej, był albowiem dziwnie pięknej urody, żałował. O gnoju, gnoju, jak nierychło szpetność twoją wydajesz? O jak echniesz teraz, wkrótce cię robaetwo toczyć będzie. — Dobrze się tedy na świętą wieczność przygotowawszy przez Sakramenta święte, w owych słowach: *In manus tuas Domine*, życie zamknął. Zona jego była Elżbieta z Lezenie Gostomska, córka Anzelma wojewody Rawskiego, pani bogobojna, z którą jednak tylko sześć lat mieszkał: z tej spłodził syna Hieronima, ale ten mlodo zniknął, córek trzy: Zofią, Annę i Elżbietę, z tych Anna niedorósłszy, w stanie Panieńskim umarła, Zofia i Elżbieta w Chelmińskim klasztorze pod regułą Ś. Benedykta, zakonne sobie życie obrały, gdzie Elżbieta w półtorej niedzieli po professyi swojej w niewinności życie swoje zakończyła. Kwoli zaś starszej Zofji, matka klasztor Panieński, pod tą regułą w Sandomierzu fundowała, dokąd Zofia z Chelmną przeniesiona, i ksienią poświęcona, gdzie samą miłością rządząc sługi Boskie i w karność zakonną wprawując, Macierzyńskiej świątobliwości i affektu ku Societ. Jesu dziedziezka, bo dała nam tyle, ileby dosyć było na fundacyę jednego collegium, w Górkach zasnęła w panu, w r. 1629. *Susłiga w Życiu Elżbiety z Gostomskich Sieniawskiej.*

Mikołaj wojewoda Ruski, hetmana wielki koronny, i starosta Halicki i Kholmowski, syn najstarszy Hieronima z Cebrowskiej, był wprzód kasztelanem 1549. potem wojewodą Belzkim 1553. Jemu i braci jego województwo Ruskie, całość

swoję powinno, którego od inkursyi Tatarskich mężnie bronił, poraziwszy nie raz na głowę nieprzyjaciół tej ojezyny, to pod Obertynem, kędy na ten czas rotmistrzem stawał, to pod Kamieńcem, to pod Trembowłą, Werestatyńcem, Podhajcami, Międzybożem, to po wielu inszych miejscach, co mu i *Kromer in orat. suab. Sigismundi I.* przyznaje, że Tatarów dwakroć pobił, i nagrobek jego w Brzeżanach, który o nim tak mówi: *Hoc vigilante Russia felix, hostibus a cunctis undique tuta fuit.* Dwanaście batalji zwycięzko wygrał, jako świadczy *Orichov. dial. 6.* Alexandra wojewodą i hospodarem Wołoskim osadził, więzienie dla ojezyny cierpiał, i nie raz rany niebezpieczne z harców wynosił. Swoim kosztem strzegąc granicy Polskiej, i puste krainy osadzając, zasłużył sobie męztwem swem i odwagą, że za jego buławy, żaden powiat, żadna ziemia uszczerbku nie znała. Prawda, że pod Oczakowem w tysiąc jezdynych wybrawszy się w r. 1529. o czem *Biels. f. 560.* bez konsensu królewskiego i Rzeczypospolitej, jeszcze nie mając w rękę buławy, gdy tamte kraje pustoszy i wojuje, od nieprzyjaciół wkoło otoczony, straciwszy ludzi swoich trzysta, bo się wszystką siłą w złym razie potykał, o pokój prosić musiał, ale skwapliwą swoją porывczość, lieznemi potem tryumfami i wygranemi potyczkami sowiec nadgrodził, mszcząc się nad nieprzyjaciółami; któremu gdy potem buławę dano, wojsko i w karności trzymał, i rządził dawnych wojowników trybem, luboć i potem pod Szeretem z Multanami się bijąc, jak to fortuna niestatek, cale mu nie służyła: do czego pomogła dysSENSYA między nim i Jędrzejem Tęczyńskim starostą Rohatyńskim, z kąd mówi *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol. 160.* że z melancholji w gorączkę zapadłszy, życie zakończył, ale się jak w wielu inszych narratywach, tak i tu myli ten autor: bo ta okazyja pod Szeretem przypadła na rok 1538. według *Biel. f. 578.* a ten wielki hetman długo jeszcze żył potem. Na wioski jego dziedziczne w ziemi Lwowskiej, Brzeżany, Łapczyn, Leszynki, Łączów, dał mu przywilej Zygmunt I. a gdy znowu pod Obertynem z Tarnowskim wielkim hetmanem Wołoszę bijąc zwycięzko, krwi swojej i życia dla ojezyny nie żałował, i owszem i wodza i dobrego żołnierza urząd, na sobie wypełniając, sam się z nieprzyjacielem wręcz scinał, tenże Zygmunt wieś Bałinę w ziemi Kamienieckiej, jemu i sukcesorem jego pleci męskiej darował: o czem czytałem list tego Króla *in MS. Petricov.* Spytany czegooby też najbardziej potrzeba było hetmanowi, odpowiedział, że chleba, *Orichov. dial. 6.* bo głodnego żołnierza i utrzymać w ryzie niepodobna, i narazić na okazyja niebezpieczna. Na koniec wszystkie lata swoje na usłudze ojezyny strawiwszy, umarł w Lublinie podczas sejmu w roku

1569. lat mając ośmdziesiąt, pozał się Boże, że oddaliwszy się od matki kościoła prawowierneho, z nią się nie pojednal. Ciało jego gdy z Lublina do Brzeżan wyprowadzono, Zygmunt August, zawdzięczając jego ku sobie i Polsce zasługi, ze wszystkim przytomnym senatem, pieszo aż za miasto z wielkim żalem swoim prowadząc, uceził. *Wargocki in dedic. Peregrin. Radivil.* Złączył się był dożywotnie z Katarzyną, Radziwila Jana księżcia na Goniądzu, starosty Zmudzkiego, córka, koło roku 1540. a snąc *Imo voto* miał za sobą Kolańską, z której były dwie córki, jedna z nich Anna Wawrzeńca Spytka Jordana kasztelana Krakowskiego małżonka, która w Mikulnicach zamek murowany na samym szlaku Tatarskim wystawiła, druga poszła za Jana Tworowskiego, Buczackim nazwanego, wojewodzica Podolskiego, herbu Pilawa, i synów czterech: Hieronima, Mikołaja, Jana i Rafala. Z tych

Mikołaj kasztelan Kamieniecki, hetman polny koronny, starosta Strzyski, syn Mikołaja wojewody Ruskiego i hetmana wielkiego. *Starowol. in Bellat. Sarm. fol. 161. elogium* mu takie napisał, wszakże go on tam wojewodą Ruskim pisze, ale się w tem myli: własny Herkules Polski do boju nigdy nie zstąpił bez męztwa, z pola nigdy nie zszedł bez zwycięztwa, mąż niezwyčajonego serea, niespracowanego nigdy umysłu, gorającej zawsze, na rozszerzenie i obronę ojezyny, miłości; godnością i cnotą ojeu swemu wyrównał, szczęściem przewyższył, któremu i sam nieprzyjaciel przyznawał, że sobie tamtych wieków niemiał równego wojownika. Lata młodsze różnemi przepolerowawszy naukami, wszystek się do wojny udał, z bratem swym na ten czas kasztelanem Kamienieckim pod Stanisławem Leśniowolskim, okryte roty do boju przywoził przeciwko Moskwie, i pod Nowelą kędyśmy Polacy, w tysiąc i pięćset naszych, czterdzieści tysięcy Moskwy prawie cudownie zbili, on tam szablą swoją i odwagą, siła do tego zwycięztwa dopomógł. Za co z mniejszą bulawą Mieleckiemu, wielkiemu na ten czas hetmanowi, przydany, kawalerskie serec i z profitującym sobie szczęściem zawsze związane pokazał, kiedy na rebellizujących Wołochów nigdy oręża swego nie podniósł bez wygranej: kiedy Bogdana w r. 1572. na Wołoskie gospodarstwo, złączywszy z nim swoje wojsko, wprowadzał: kiedy Podkowę wojewodę Wołoskiego, z ordynansu Króla Stefana pojmał, że z Kozakami Wołochy nad pakta i przymierze uczynione, najężdzał: kiedy Piotra wojewodę Wołoskiego z gospodarstwa wyrzucił, a brata jego młodszego Alexandra na jego miejsce wyniósł: kiedy Stefanowi Królowi w Moskwie pod wielkimi Łukami męztwem swoim w trudniejszych okazyach dopomagał: to *Starowolski*. Zaslubił sobie Annę Sapieżańkę,

Michała Sapięhy wojewodzica Podlaskiego córkę, pozostałą wdowę po książęciu Pruńskim. *Histor. Sapięh. par. 3. f. 10.* ta mu córkę powiła, która poszła za Piotra Opalińskiego krajczego koronnego, *Okolski pod herbem Łódzia*, i syna Mikołaja, którego nagrobek z Brzeżan wypisał *Starowól. in Monumentum. Invicta animi fortitudine, indefessu, in Reipublicae negotiis opera, laude bellica, amore in Patriam et Ecclesiam, clarissimus*, i przydaje że to był syn Mikołaja kasztelana Kamienieckiego i hetmana polnego koronnego który żył jeszcze w r. 1582. i Jankule gospodarowi Wołoskiemu z rozkazu królewskiego we Lwowie głowę kazał uciąć, o czym *Bielski fol. 790. Heinden. libro 6.*

Rafał kasztelan Kamieniecki, z tym tytułem podpisał transakcyą Bendzińską w r. 1589. syn Mikołaja wojewody Ruskiego i hetmana wielkiego. Jak ojezystej fortuny dziedzic tak i cnoty, widziała go ojezyczna meźnie wojującego regimentarza w boju, *Biel. w r. 1577. fol. 742.* doznała w polu, słyszała na sejmach i sejmikach wotującego na dobro Rzeczypospolitej, zgola i ręką i głową wolności bronił. W r. 1576. w Jędrzejowie, zgodnym wszystkich stanów głosem uproszony, aby na granicach Polskich i z bracią swemi Hieronimem i Mikołajem, przyjmował świeżo obranego Stefana Króla, i do Polski wprowadził. *Constit. fol. 243.* Złączył się był dożywotnie z Dziduską herbu Jelita, starościanką Konińską, wdową pozostałą po Piotrze Barzim kasztelanie Przemyślskim i staroście Lwowskim, zostawił według *Okol.* potomstwo, ale o niem nigdzie nie nie czytam. Jan sędzia ziemski Halicki, trzeci syn najmłodszy Mikołaja wojewody Ruskiego i hetmana wielkiego, z którym, jako i z bracią swoją, we wszystkich okazjach przeciwko nieprzyjaciolom tego Królestwa heroicznie stawał: rozstał się z światem w r. 1583. *Histor. Colleg. Jarosl.* Przybrał był sobie w małżeńską ligę Herburtonę kasztelanę Lwowską starościankę Samborską, z tej córka poszła za Jana Stogniewa. *Zatuski kazan. pogrzeb.* daje mu tytuł kasztelana Lwowskiego, ale drudzy milczą o tem.

Hieronim wojewoda Ruski, Halicki i Kołomyśki starosta, syn najstarszy Mikołaja wojewody Ruskiego i hetmana wielkiego koronnego, wielki w tem Królestwie senator, nie mniejszy w wojennym placu kawaler przy którym zawsze się wiązała przyjazna fortuna, przy fortunie skromność, z skromnością szczodroblivość, którą sobie wszystkich zniewalał serca i umysły. Moskiewska kampania za Stefana Batorego Króla, dzielność jego wslawiła: rada, którą na publicznych kongresach poddawał, miłość ku ojezynie i rozsądek w rzeczach wysoce zaleciła. Był najprzód podkomorzym, dalej kasztelanem

Kamienieckim, aż też, gdy pod czas interregnum w Polsce, ciężkie postrachy na Ruskie kraje były, dla gwałtownej potrzeby, ile w takim razie, w r. 1576. od rycerstwa województwa Ruskiego, zgodnemi głosami, lubo nie praktykowanym przedtem przykładem, krzesło mu województwa Ruskiego konferowane, co potem i Stefan Król i wszystkie stany na sejm zgromadzone approbowaly, ile że się to zdala rzecz być potrzebna dla nieprzyjacielskiego sąsiedztwa. *Constit. fol. 245.* Podpisał potem z tym tytułem infundacyą na księstwo Pruskie 1578. A że się były w przodkach jego dyssydenckie błędy zaplątały, on znowu dom swój, na tor prawdziwej wiary katolickiej wykie rował, od ks. Benedykta Herbesta Soc. Jesu do tego nakloniony, jakoż i przedtem, zawsze był na zakon nasz, ile dopiero w Polszcze goszezący, uprzejmie łaskawy, i rad z naszymi ojcami konwersował, od których też na wieczność przygotowany, wyzuł się z śmiertelności w r. 1579. pochowany w Brzeżanach. Cztery razy małżeńskie kontrakty ponawiał, co o nim jego nagrobek opowiada, który znajdziesz u *Paproc. Okol. i Starowol. in Monum.* przecieź żaden ich nie wspomina. *Paproc. fol. 374.* natrąca, że Sieniawski kasztelan Kamieniecki, który umarł wojewodą Ruskim, miał za sobą Maciejowską wojewodzanę Lubelską, takbym rozumiał, że o tym tu Mikołaju mowa: o Jadwidze tylko Tarłownie, Jana chorążego Lwowskiego córce, że była jego małżonką wszyscy się zgadzają, była to stateczna katolicką, i okolo pozyskania Bogu męża swego szczególniej pracująca, ta mu zrodziła jednego syna Adama, o którym niżej.

Adam Hieronim, podczaszy koronny, starosta Jaworowski, pamiętny krwi nieprzyjacielskiej, nie mniej i swojej za całość ojczyzny rozlewa: z Zamojskim wielkim hetmanem w Dacyi sławny wojownik, ten Adam i w inszych expedyacyach, osobliwie jednak przeciwko Multanom, w znacznym kompiecie ludu wybornego, swoim kosztem zaciągnionego, stanął, tam checiwym będąc sławy rycerskiej, z Janem Karolem Chodkiewiczem potem wielkim hetmanem Litewskim, domagał się u Zamojskiego, żeby byli mogli pierwsi na nieprzyjaciela uderzyć, ale im tego hetman mąż przezoru wielkiego nie dopuścił, czy to cheąc temperować ich ferwory Marsowe, czy też obawiając się, żeby tak godnych ojczyzny synów na szanie nie wystawiał. Po tej expedyeyi podczaszym koronnym wyniesiony, gdy się brał do przysięgi, Król Zygmunt rzekł: „Nie trzeba, wiadoma nam dobrze Sieniawskich ku Panom swoim wierność:“ i pewnie że to rzeczą samą pokazał, jak nieporównaną statecznością, dostojęństwa majestatu królewskiego bronął, kędy pod czas domowych rozruchów, widział związane

prywatnemi spiskami, na Pana swego niektórych malkontentów ręce, on jako wierny syn koronny, nie tylko się do nich nie łączył, ale też, gdy go rokoszanie, pozornemi o wolność powabami, przez posła do siebie nęcili i zapraszali, zaraz go nazad odesłał, a potem w r. 1606. marszałkiem izby poselskiej zgodnie od wszystkich zawołany, szkodliwym ojezycznem zamachom, nowymi ustawami drogę tamował, żeby pożarem nie wybuchały, mocno się przy Królu rokoszanom oparłszy. Tak już Michała wojewodę Multańskiego, i Skinder Baszę z Żamojskim zwojowawszy, już zakłóconą domowemi rozruchami ojezycznę uspokoiwszy, znowu Tatarów kilka razy własnym swym ludem z granie Polskich wypędził, i owszem gdzie tylko nawala jaka to Królestwo wspierała, wszędzie albo się sam osobą swoją stawiał, albo tysiąc ludzi na obronę Rzeczypospolitej posyłał, a co podziwienią w tym mężu godna, żadnego honoru albo senatorskiego krzesła, lubo się do niego cisnęły, i królewska łaska za heroiczne dzieła z niemi go potykała, przyjąć za młodu nie chciał, chcąc pokazać, że honor powinien być płacą zasług, nie zachęceniem do nich. Jego też żarliwość i święty ku Bogu affekt, w tem się dość jawnie wydał, kiedy wszystkich heretyków z dóbr swoich wypędził: będąc i słusznie tej perswazyi, że prędzej zły dobrego zepsuje, niżeli dobry złego naprawi. Do uwolnienia z więzienia księcia Samuela Koreckiego u Turków siła się przyłożył, posławszy mu sprawnego i wiernego Greczyna do Carogrodu, który go ztamąd przemyślnym fortem, lubo przy wielkiej ostrożności, na wolność wyprowadził. *Bzovius in Annal. Eccles. fol. 1383. num. 20.* Żył w dożywotniej przyjaźni z Ratarzyną Anną z Sztemberku Kosteżanką, Jana Rostki wojewody Sandomierskiego córką, z Odrowążówny splodzoną, z której córkę jedną Zofią w dziesięciu lceiach utracił; trzech zaś synów zostawił, Mikołaja, Alexandra i Prokopa, i zszedł z tego placu śmierci, na życie nieśmiertelne, w r. 1616. wieku swego 43. Z synów jego Alexander, pięknego ułożenia młodzian, urody wytwornej, w konwersacyi miły, powróciwszy do ojezyny z cudzych krajów, gdy sobie po nim wszyscy i ojezyna siła obiecują, od maligny gwałtownej strawiony, wieku swego 23. w r. 1622. w Brzeżanach pogrzebiony.

Mikołaj krajeży, a potem podczaszy koronny, starosta Ratniński, syn najstarszy Adama Hieronima, podczaszego koronnego z Kosteżanki, jak w honorze tak i w enocie ojcu wyrównał. Z cudzych krajów do ojezyny zawitałszy, zaraz się z rodzonym swym bratem Prokopem pod Chocim wyprawił, gdzie jak odważnie stawał z swoją usarską chorągwią, pisze *Ostrorog w swoim Dyaryuszu*. Po wstępnym boju i zamie-

szaniu wojsk obojga, gdy się obiedwie strony dobrze z sobą starły, a na odwrót potem zatrąbiono, rachują się z pośrodku siebie, kto zginął, kogo niedostaje, Mikołaja Sieniawskiego podczaszego widzą, że nie masz, już go tedy żalują i oplakują, że tak potrzebny i godny syn ojczyzny zginął: w tem mąż waleczny przez wojska się nieprzyjacielskie przebiwszy, z koncerzem i ręką we krwi zbroczoną, ku swoim bieży. Dogania go w ten czas jeden z znaczniejszych Turków, chcąc go pokonać, i z konia zwalić, co postrzegłszy nieustraszony podczaszy, w oczach obojga wojska, potkał się z doganiającym go adwersarzem, którego jako ptaka na rożen, tak on go na koncerz wiawszy, z konia zrzucił, i trupem na placu położył. Te jego takie początki wojenne, wiele po nim ojczyźnie obiecywać mogły, ale złe zdrowie, i ustawiczna prawie choroba, do dalszych progressów tamę uczyniły. Przecież i przeciwko Tatarom pod Haliczem, i przeciwko Kantymirowi Sylistryi Baszy, i pod Glinianami, gdy trwoga od nieprzyjaciół, wszystkich była potwożyła, i w Prusiech pod Toruniem, mężstwa swego nie mało dał dowody. Pawła Grodzickiego herbu Łada swoim kosztem do Belgium wysłał, na wyćwiczenie w Marsowych kunsztach, jakóż był ten Grodzicki potem w Polsce generałem artylleryi koronnej. *Potoc. Centur. fol. 191.* Posłował ten Mikołaj na sejm w r. 1620. i ztamąd deputowany konsyliarzem hetmanom wojskowym, *Const. fol. 2.* i znowu w r. 1623. będąc jeszcze krajczym koronnym na ten czas, gdzie między inszemi był uproszony komissarzem do Zaporowskich Kozaków, aby ich było do przyszłej wojny sporządzać. *Constit. fol. 4.* Dziedziczną swoją majątność Brzeżany ufortyfikował i ozdobił, jako grób przeznacznych przodków swoich, kościół farny tamże, wielkim kosztem z ciosanego kamienia wystawił. Drugi w Buszcu wsi z fundamentu wywiódł, nadał i ubogacił. *Cichoc.* Trzeci z gruntu restaurował. Zszedł bez potomstwa 1636. na którego pogrzebie, miał mowę Jakób Sobieski kasztelan Krakowski. Zona jego Urszula Zofia Krotowska, Jędrzeja z Krotoszy na wojewody Inowrocławskiego córka, tej ciała u Dominikanów we Lwowie złożone, gdzie też wiele ozdób temu kościołowi przyeżylna, była to dziedziczka Lobzenicy, Bartlina itd.

Prokop chorąży koronny, syn trzeci Adama Hieronima podczaszego koronnego, ojezystej wolności zelant i obrońca, czego dał niezbite dowody, posłując na sejm 1623. *Constit. f. 4.* krwi swojej i fortuny dla dobra pospolitego nie żalujący, kiedy pod Chocimem i z bratem swoim Mikołajem, heroicznie tyranowi wschodniemu Osmanowi odpór dawali: kiedy przeciwko Kantymirowi Baszy z Turkami na Ruś wpadającemu, sam wybór ludzi hetmanom do boju sprowadził: kiedy prze-

ciwko Machmet Sarejowi Chanowi, Inbo go na ten czas febra trzęsła, i do wojska przybył, i sam do okazyi stanął: kiedy pod czas konfederacyi żołnierskiej, wielkim swym kosztem strzymał wojsko pod posłuszeństwem, ztąd wnoszono, że się zdał być do wojny, i wielkich rzeczy urodzony, atoli w samej porze, kiedy na sławę i honor domu swego mógł być zapracować, z świata tego zabrany w r. 1626. Pojął był Annę Enfrozynę, Alexandra Chodkiewicza wojewody Trockiego córkę, która mu dwóch synów powiła: Alexandra, ale tego w czterech latach, zazdrosna mu śmierć wydarła, i drugiego Hieronima Adama. Ta Chodkiewiczówna wniosła w ten dom dobra wielkie w Litwie Szklów, i Mysz.

Hieronim Adam, hrabia na Szklowie i Myszy, pisarz polny koronny, starosta Lwowski, syn Prokopa chorążego koronnego, mąż do którego się były wszystkie sławnych przodków jego przymioty, i wyniosłych enót zbiór w dziedziectwie przemiesły. Słyszała go ojczyzna, kiedy pod czas elekeyi w r. 1648. Jana Raziwierza do stanów Rzeczypospolitej orator, imieniem jego o Królestwo traktował, i pochwaliwszy zdanie jego, za Pana go swego przyjęła. *Porządek eleke. fol. 14. et 24.* Doznała i męztwa jego i poważala, pierwszy albowiem początek wojennych jego expedyceyi był pod Ochmatowem z Stanisławem Roniecpolskim hetmanem, kędy na Tatarskich karkach rękę zwyciężką zaprawiał, potem z Mikołajem Potockim pod Merłem. Pod Korsuniem lubo się mężnie bil ten Polski Achilles, przecież w niewolę i z hetmanami Potockim i Kalinowskim zabrany, atoli jako pisze *Kochow. climae. I. lib. 1.* Tobajheg Perekopski, gdy już Chan do obozu zbliżał, skoro mu hetmani dwadzieścia tysięcy ezerwonych złotych obiecali, zdrowo go i weale, ze swemi do ojczyzny puścił, a tym czasem obawiając się Chana, rzucił tę pogłoskę, że to prawi dla tego uczynił, bo też ojciec tegoż Sieniawskiego, mając mię u siebie w niewoli, darmo mię i wolno puścił, którą uczynność ku mnie ojcowską, wojennym nadgrodziłem procederem. Co w ten czas i substancyi i zdrowia natracił, ten waleczny pisarz, snadno się każdy domyślić może. Nie lepszych jednak i potem doczekał się czasów: bo w owej nieszczęśliwej Pilawieckiej, widząc że wszyscy z obozu sromotnie pierzechnęli, on sarkając nad zgnęb tego Królestwa, z pola ostatni schodził, nie mając tyle siły, żeby był mógł zajrzeć w oczy złuczalemu z Chmielnickim chłopstwu. W Zharazkiem zaś oblężeniu, nietylko że sam heroicznie stawał, ale też i drugich do należytego odporu nieprzyjacielowi zachęcając, już ludźmi swemi posilał, już chlebem i żywnością, już pieniędźmi i obietnicami, wszak ten był pogłos pospolity, i zdanie Jeremiego Wiśniowieckiego ksiąźęcia, generała ziem

Ruskich, że ten Hieronim, wiszące na włosku tylko zdrowie ojczyzny, w tym Zbarażu darował, ale go sam stracił, długiem albowiem sciśnieniem, ustawiczną pracą, nie wytehnionym dzień i noc zabiegiem, tak zapadł, że go ledwo żywo ztamtąd wyniesiono, jakoż w samej porze życia będąc, szóstego czy siódmego potem miesiąca zniknął w r. 1650. Złączył się był kontraktem małżeńskim z Elżbietą córką Stanisława Potockiego Rewery herbu Pilawa, wojewody Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, z której syn tylko jeden urodził się, ten co idzie.

Mikołaj Hieronim hrabia na Szkwowie i Myszy wojewoda Wołyński, hetman polny koronny, starosta Lwowski i Rohatyński, syn Hieronima pisarza polnego koronnego. Powróciwszy z cudzych krajów, gdy się wojna domowa w Polsce szerzyła, on z swego skarbu pancerną chorągiew, i Wołoską, Węgierską piechotę, i regiment dragonji okryty, za Janem Kazimierzem Królem wiernie stawając, podniósł, i na przysidium po różnych rozłożył miejscach, a pod Gluehowem sam osobą swoją pułk przywoził do batalji. Gdy potem wojsko nie płatne, do związku poszło, ludzi swoich przy sobie i przy majestacie wcale utrzymał od tej ligi. Za te i za inne chwalebne dzieła, strażnikostwo koronne w rekompensę odebrał, w ten czas wzięwszy usarską chorągiew, po klęsce Brahiłowskiej wstrzymał potęgę Tatarską, aby w głąb tego Królestwa nie wtargnęła. Z tymże ludem swoim pod Podhajcami, Brzeżanami, Szarańczugą, Jezupolem, Czerlenicą przeciwko Tatarom i Kozakom szczęśliwie się i z tryumfem potykał, tak, że się nieprzyjaciel sam, o pokój prosząc, kłaniał. Został potem chorążym koronnym po Janie Sobieskim, z którym honorem pod Braclawiem Tatarów z pola spędziwszy, niższe miasta opanował i spalił, a za Tatarami uciekającymi w pogoń poszedłszy, wszędzie ich bił tryumfalnie. Gdy zaś obóz z Baru Jan Sobieski na ten czas hetman wyprowadził, on pod Międzyboż udawszy się z częścią wojska, kosz zniósł Tatarski, i płon im wszystek odebrał. Międzyboż wzięty, nazad odzyskał, i Turków, którzy tam na przysidium zostali, w niewolę zabrał, i drugich, którzy ciągnęli do Międzyboża na odsiecz swoich, wyciął. Pod Kamieniec zbliżywszy się, gotowość swoją do potkania się z nieprzyjacielem pokazywał. Ztamtąd pod Chocim ordynowany, wielką część tamtego zwycięztwa wziął na siebie, mężnie stawając. Potem do Wołoch z częścią wojska wysłany, aż do samej stolicy Wołoskiej dotarł, a po elekeyi Jana III. Króla siła w Ukrainie dokazywał. Na sejmie *Coronationis* marszałkiem izby poselskiej zgodnemi głosami obrany, wszystkiego siebie na dobro ojczyzny wylał. Po lasce poselskiej, wziął wkrótce laskę

nadworną koronną, a potem i województwo Wołyńskie z Buławą mniejszą koronną, o którą kiedy konkurrował, a Jan III. Król widząc stargane zdrowie jego tak wielą expedycyami i obozowemi pracami, komizeracją nad nim czynił, ten odpowiedział: „Mniejsza o to, jutro prawi niech umieram, byłem dziś miał buławę z łaski królewskiej,“ jakoż wziąwszy ją, wkrótce ją osierocił, w Lubowli na Spiżu, powracając z expedyeyi Wiedeńskiej w r. 1684. Na którą idąc, przodem z wojskiem jako hetman polny, przed Królem ciągnął, tam na lewem skrzydle postawiony, i jak mężny żołnierz i jak nieprzełamanego serea hetman, stawiał się. Pamięta jego odwagę Niemirów, Komarno, Zórawno, pamiętać będzie koronnego syna ojezyczna przysługi, które po różnych konstytucyach zapisała, po sejmach, z dziękczynieniem głosiła, i po śmierci jego nawet pamiętna, kiedy czterdzieści tysięcy na dobro pospolite od niego wysypane, zapłacić successorowi z skarbu koronnego kazała: *Constit.* 1690. *fol.* 9. i słusznie, bo i z utratą zdrowia, i z uszerbkiem fortuny swojej ojezynie służył, kiedy Międzyboża własnych dóbr swoich przez pakta ustąpił Turkom dla Rzeczypospolitej. Co większa w nim, że przy wielkiej fortunie i na Boga pamiętał, kiedy OO. Dominikanów obserwantów, w dziedzicznej włości swojej Sieniawie fundował, i konstytucyą sejmową utwierdził w r. 1676. którą Sieniawę w miasto ufundował, i na dwadzieścia lat od podatków publicznych przez sejm uwolnił. Brzeżany także na Pokuciu i ufortyfikował lepiej i ozdobił, tamże konwent i kościół OO. Bernardynom w roku 1682. pod tytułem Ś. Mikołaja wystawił. Miał za sobą księżną Ceylię Radziwiłównę, Alexandra marszałka wielkiego Litewskiego córkę, z której dwie córki zostały, Joanna, zaślubiona Stefanowi Potockiemu herbu Pilawa wojewodzie Belzkiemu. Teofila Jabłonowskiemu Alexandrowi chorążemu koronnemu, i syn ten co idzie.

Adam Mikołaj, kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny, starosta Lwowski i Rohatyński, a przedtem wojewoda Belzki i hetman polny koronny. Trafił na zakłócone w tej ojezynie czasy, kiedy nie tylko Szwedzkie zamachy, ale i domowe rozruchy, ledwie jej o zgubę nieprzyprawiły. Przecież i Szwedów pod Kaliszem i na innych miejscach, tak siły przytarł, że ojezyczna z ostatniej prawie toni zdała się być od niego salwowana. W domowych zaś między majestatem, i uzbrojonymi przy wolności synami dyflidencyach, tak się stawił, że ani Augustowi II. Królowi z swojej ku niemu poprzysiężonej wierności nie nie ubliżył, ani też z miłości do tej która go urodziła i wypiastowała ojezyny: wprowadzić niekórzy więcej coś po nim wyciągali, na obronę praw i swobód tej Rzeczy-

pospolitej, ale przezorne rady, i inne wszystkie jego procedera, że na lepsze tego Królestwa galily, insi chwalili, ile w tych tam okolicznościach. Przecież nie prędzej wszedł do grobu w r. 1726. aż zupełnie uspokojone widział to Królestwo. Zona jego była Elżbieta Lubomirska, Stanisława marszałka wielkiego koronnego córka, z którą jednak żadnego potomka plei męskiej nie zostawiwszy, chwałę domu Sieniawskich trzema wiekami w Polszcze naszej rozplenioną na sobie zakończył; córka tylko jedynaeczka Zofia została, ta *Imo voto* żyła z Stanisławem Denhoffem wojewodą Połockim i hetmanem polnym Litewskim *2do* z Augustem Alexandrem książęciem Czartoryskim wojewodą Ruskim: Pani wspaniałego ku Bogu umysłu, kwoli któremu kościół w Rońskiej Woli z gruntu i państwo restaurowała i ozdobiła.

Sienicki herbu Bończa, w Chelmskiej ziemi. Z tych najdawniejszego czytam Mikołaja z Wojsowie dziedzica na Sieniicy kasztelana Zawichojskiego i ochmistrza na dworze Króla Kazimierza Jagiellonowicza, który kościół faray w biskupstwie Chelmskiem wystawił i nadał, o czem świadczy *Nakiel. w Michow. f. 538.* ale gdzie, nie przydał. Jan kasztelan Chelmski, trzech synów zostawił: 1. był Mikołaj podkomorzy Chelmski, starosta Tarnogorski, zda mi się że to o tym Mikołaju pisze *Orzechow. Quincunce 1ma*, że na sejmie Warszawskim 1564. był marszałkiem kola rycerskiego w izbie poselskiej, tego z Słupcekiej z Ronar synowie, Jan Sienicki starosta Tarnogorski, i Józef, któremu Czerna, tylko jedną córkę powiła, Zofią dziedziczkę na Bończy, ta *Imo voto* żyła z Piotrem Borkowskim chorążym Sandomierskim, *2do* z Janem Firlejem, z tym drugim *sterilis*: był ten Mikołaj posłem na sejm 1569. i podpisał unią Litwy z Koroną. *Constit. fol. 171. i 1576. fol. 246.* 2. Stanisław podkomorzy Belzki, tego to podobno Stanisława, kiedy jeszcze był chorążym Belzkim, z drugiem deputowano komissarzem do dóbr królewskich Ruda nazwanych, w Łukomskiej ziemi, na rozgraniczenie, koło r. 1530. o czem jest *list Zygmunta I. Króla in MS. Petricov.* zostawił dwie córki, Łatyczyńską i Urowieckę, tyleż synów, Jana *sterilem* i Jędrzeja, którego także dwóch synów było, Jakób dziedzic Sieniicy Rożanej, ale z Jarolskiej nie miał tylko cztery córki, Rudnicką, drugą Niemściwą, *2do voto* Jordzieniową, trzecią Piotrowską, czwartą Gorzkowską, i Jędrzej, ale i ten tylko córki spłodził, Hulewiczową podkomorzynę Łucką, i Skinderową. 3. Tomasz syn Jana kasztelana Chelmskiego, ten z Wapowskiej zrodził trzy córki, Łatyczyńską, Horodolowską i Stryjeńską, tyleż synów, Jana *sterilem*, Bartłomieja, od tego tylko te córki były, Piwowa, Podorecka, Jaszczowska, Tymiańska, a *2do voto* Po-

dorecka. Piotra, ten z Orzechowskiej spłodził Kaspra *sterilem* z Ciszewską, starościaną Grabowiecką, i Mikołaja, który także z Orzechowskiej, zostawił syna Mikołaja, sędziego wojskowego, umarł r. 1645. leży w Orli. *Starovol. in Monum.* Tego *1mo voto* z Żółkiewskiej, chorążanki Chelmskiej, wdowy po Wólczku, było synów trzech: Jan *sterilis*, Alexander spłodził syna Jana, i Paweł podstoli Buski pierwszy na sejmie *coronationis* 1676. postawiony. *Constit. fol. 39.* Ten z Konstancyi Stankarowny pisarzowny Horodelskiej, miał córkę Alexandrę, pierwszym związkiem Rościszkową, drugim Władyczkową, i synów trzech, Jana bezdzietnego. Wespazyana podśodka Buskiego 1676. *Constit. f. 10.* posłował na konwokacyą 1674. *Constit. fol. 15.* żona jego Gruzewska, i Ludwika: *2do voto* Mikołaj, z Szepanowskiej sędzianki Nowomiejskiej, spłodził Franciszka bezpotomnego, i Wespazyana podczaszego Chelmskiego, posłem był na sejm 1676. *Constit. fol. 19. i 32.* i w r. 1685. deputowany do pisania konstytucyi, *Constit. fol. 12.* ten z Alexandry Stankarowny pisarzowny Horodelskiej, zostawił trzy córki: Zofię Rożyckę, Konstancję Ożarowską, i Teofilę Karwickę, synów zaś, Bogusława, tego żona Niezabitowska, Samuela bezpotomnego, Krzysztofa miecznika Litewskiego, z sejm 1703. zapisany był deputatem do hoku Króla Augusta II. dla obrady, *Constit. fol. 15.* umarł bezdzietny, i Stefana cześnika Chelmskiego, którego córka wydana za Sebastjana Wyżyckiego kasztelana Konarskiego. Kazimierz podczaszy Chelmski 1686. *Constit. fol. 10.* Zofia z Sienicy była za Jędrzejem Myszkowskim kasztelanem Lubelskim.

W r. 1778. Franciszek Sienicki cześnik Podlaski. — *Krasicki.*

Sienicki herbu *Krzywda*, w Nurskiej ziemi, to *Okol.* ale drudzy chcą ich mieć raczej herbu Lubicz. Z tych Zofia Sienicka była za Mikołajem Krasińskim starostą Homelskim, Rasper Sienicki miał za sobą Krystynę Okuniównę kasztelanę Czerską. Paweł chorąży Czerski 1696. Szczęsny Sienicki, pod Obertynem odważnie się potykał z Woločami. *Orzechov. in Quincun. 2. w r. 1531.* Są i na Wołyniu Sieniccy, ale nie wiem czy tego herbu. Jasko Sienicki ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Jan Alexander, i Teodor 1674. Antoni sędzia ziemski Rujowski, podstarości grodzki Łucki, żona jego Helena Orehowska ale *sterilis*. Michał w Rawskim 1696. N. *1mo voto* żyła z Chodorowskim, *2do* z Wojciechem Kamienieckim. Paweł kasztelan Czerski, miał za sobą Teresę Oborską podstolanę Bielską, wdowę po Uścińskim, ale z nią *sterilis*.

Józef Sienicki w r. 1778. wojski Mielnicki. — *Krasicki.*

Sienicki herbu *Wierzbęta*, w województwie Sandomierskiem. N. Sienicki de Braun otrzymał indygenat 1673.

Teresa de Braun Sienińska była pierwszym związkiem za Janem Rejem, starostą Libuskim, drugim, za Michałem Czepielowskim wojskim Przemyślskim: siostra jej Eleonora za Michałem Dąbskim cześnikiem Łatyczowskim. N. Sienińska za Zygmuntem Borowskim: patrz w drugim tomie **Braun**.

Sieniński herbu Dębno, w województwie Ruskiem i indziej, jedenże dom z Oleśnikami, eo i z tego poznać, że Dobiesław wojewoda Sandomierski, już się pisał z Oleśniew, jako na jego nagrobku czytać, który z Lysej góry wypisał *Paprocki*, już z Sienna, jako znajdziesz u *Lask. w Stat. f.* 129. i na inszych wielu miejscach. Ten tedy Dobiesław wojewoda Sandomierski, z Ratarzyni Dymitra z Bożego daru podskarbiego koronnego córki, splodził dwunastu synów, jako tenże nagrobek opowiada: Jana kasztelana Lwowskiego, Piotra lowczego Sandomierskiego, Pawła, Jakóba areybiskupa Gnieźnieńskiego, Dawida archidyakona Sandomierskiego, Dymitra proboszcza Szkalmirskiego, kanoników Gnieźnieńskich Krakowskich, Jędrzeja podkomorzego Sandomierskiego: podobno ten Jędrzej, o którym *Długosz lib. 12. f.* 811. pisze, że z kłęski pod Warną prawie cudownie wyszedł: Macieja, Zygmunta, Wiktoryna, Zbigniewa i Marcina, i córki trzy, Ratarzynę, Elżbietę, i Dorotę Jana Roniecpolskiego kanclerza koronnego żonę. Ten tedy Dobiesław, bo inszego nie było, wojewoda Sandomierski, który umarł 1440. nie był ojcem Jana Głowacza marszałka koronnego: bo by go pewnie z tym tytułem położono było między inszemi na tym nagrobku, ale ten Jan potem wojewoda Sandomierski, urodzony był z Jana Oleśniekiego sędziego Krakowskiego, eo i nagrobek jego opowiada. A przeciw *Paprocki* synem go Dobiesława zowie, syna także marszałka Janem pisze, i powiada, że trzymał pół Oleśniew, że był wojewodą Lubelskim, że go nazwano Boehotnickim, siostry jego dwie, jedna była za Szamotulskim, druga za Wałowskim. Z synów tegoż Dobiesława, Paweł był kasztelanem Wojnickim, po wygranej z Karamheja Turczyzna batalji, z innymi proporcje swoje powiesił w Budzie w kościele na pamiątkę. *Biel. f.* 373. Jeździł w legacyi do Zygmunta Cesarza od Władysława Króla Warneńskiego, z strony małżeństwa z synowicą Cesarską. *Biel. fol. 353. Cromer. l.* 21. Podpisał list tegoż Króla w r. 1444. u *Lask. w Statut. fol.* 171. Jakób areybiskup Gnieźnieński, przedtem zaś proboszcz Gnieźnieński i Krakowski, z którymi tytułami jeździł w legacyi od Króla Kazimierza Jagiellonowicza, do Piusa II. Papieża w r. 1459. posłuszeństwo od niego oddając stolicy apostolskiej, trafił na wielki zjazd w Mantui, na którym sam ten Papież przydował, o której jego legacyi tak pisze *Gobelinus Comment. lib. 3.* czyli raczej sam Pius II. eo

poznać i z stylu jego, i poświadcza *Spondanus in Eccles. Annal.* 1446. num. 9. *Adfuit Casimiri Regis Poloniae Legatus, vir doctus, Sbignei quondam Cracoviensis Episcopi et Cardinalis nepos multi ei fuerunt famuli unius vestis, more gentis pennatos pileos, et pharetram et balistam gestantes, equis praepingibus insidentes*: a że Tomasz Strzemiński biskup Krakowski, widząc się blizkim śmierci, na osobę tego Jakóba ustąpił infuły, i tę swoje rezygnacyę na ręce posłał Piusa Papieża, gdy tym czasem pod bytność w Mantui Jakóba, umiera Strzemiński, Papież Sienieńskiego na tę katedrę wyniósł: w Polsce zaś kapituła, jedni Jana Gruszczyńskiego, drudzy Jana Luteka od niej forytując, rozerwanemi między sobą głosami obierali. Trzech tedy kompetytorów o to biskupstwo, wielkie rozerwanie w kościele Krakowskim wprowadziło. Przy Sienieńskim stal Papież, i ciężkie censury kościelne: przy Gruszczyńskim nieprzelamany w swoich zamiślach Kazimierz Król Polski, przyszło do tego, że lubo już poświęcony na tę pasterską funkcyę Sienieński, i w possessyi jej będąc przez półtrzećcia lata, widząc jednak, jak wiele cierpiał i kościół i kanonicy jego stronie przychylni, a do tego nie mogąc żadną miarą naklonić do siebie serca Kazimierzowego, dobrowolnie wyrzucił się z niej, i do Rzymu pojechał, gdzie od Piusa Papieża mile przyjęty, *Praefecturam Civitatis et arcis Tiburtinae* wziął od niego: ofiarowalei mu wprawdzie tenże Papież Płockie biskupstwo, ale go przyjąć niecheiał, żeby był należycie obranego na nie Sciboryusza, nie zdał się spychać, ale ani wakującej infuły po Luteku Rujawskiej, długo przypuścić niecheiał, obawiając się, żeby znouwu w Kazimierzu Królu, dawna ku niemu niechęć nie wznowiła się, którą jak zrozumiał już ugłaskaną, do Polski wróciwszy, katedrę tę spokojnie posiadał w r. 1464. Tam stawiał się wszystkim sierotom, ubogim, pielgrzymom, wdowom, i utrapionym, laskawym ojcem szczerobliwie niedostatki ich ratując, kościół swój w bogaty aparat przystroił, zamki, Wolborski i Raciążki, restaurował; na tem miejscu gdzie przedtem Bazylika była katedralna, kościół na cześć Ś. Stanisława biskupa, Pruską robotą wystawił, penitencyarza przy katedrze ustanowił, kratę żelazną, zakrystwą, stalla dla kanoników sporządził; stawy po różnych dobrach biskupich sporządził: jak zaś na dobro tej ojezyny pracował, osobliwie w Pruskim interessie z Krzyżakami, o tem pełno po historykach naszych. Zwykł był mawiać: *Qui me felicior esse cupit, ad summos ne properet gradus*. W tych zbiegach pracującego Jakóba, Król Kazimierz, nadgradzając mu przeszłe rewolucye, na Prymasowską godność po śmierci Gruszczyńskiego przeniósł, w r. 1474. kędy nie mniej niż na Ru-

jawskiej w piękne zajaśniał enoty, kościoła w Skierniewicach od Jana z Sprowy antecessora swego zaczętego, fabryki dokończył, i wymurowawszy go, należyte uposażył, co inskrypcya na tym kościele opowiada, kaplicę gdzie ciało jego po śmierci miało być złożone, z fundamentów w Gnieźnie wyniósł. Grób Ś. Wojciechowi arcybiskupowi z marmuru wprowadził, a że go za żywota swego dokończyć nie mógł, koszt wszystek do zupełnej perfekcyi jego, ostatnią wolą naznaczył. Mansyonarzów w Warcie osadził, kościół katedralny w stalla kanonice przyozdobił, zamek w Gnieźnie dla rezydencyi arcybiskupów wymurował. Tak przez lat siedm tą dycezyą rządząc poszedł po zapłatę prac swoich pasterskich w r. 1480. *Damul. in Archiep. et in Vitis Episc. Vladislav. Starovol.* Do tegoż domu Oleśnickich, i Sienińskich rozumiem że należy Zbyszek, proboszcz Krakowski i oraz kanclerz nadworny Krakowski, w r. 1332. ile (jakoś wyżej widział) to imię Zbyszek w tych domach zwyczajne było. Przymawia mi tu p. 74. *Autor Książki, Specimen historiae Poloniae criticae*: iżem go między kanclerzami wielkimi koronnymi, a jeszcze pierwszym nie napisał, ale musiał ten tak przezorny koronie naszej minister, nie czytać, com ja o kanclerzach wielkich koronnych napisał fol. 254. hoby był zapewne umknął pióra swego od tej censury. Mówię ja tam tak. *Predtem każda prowincya miała swego Pieczętarza; tak, już za Kazimierza Wielk. w roku 1357. na przywileju Arcybiskupom Gnieźnieńskim od tegoż Króla danym, podpisali się ci Kanclerze; Jan Krakowski, Otto Polski, Floryan Łęczycki; i Herman Kujawski, u Olszewsk. de Archiep. Gnesn. w Zaluskim, i u Nakielsk. w Miechow. fol. 287. Czytam w r. 1365. tych Pieczętarzow. Jakusz (popraw Janusz, bo omyłka jest w Nakielskim, miasto Janussio Jacussio) Krakowski, Floryan Łęczycki, i fol. 286. w r. 1364. Jan Krakowski, Muczo Dobrzyński. Dopiero jakoś koło roku 1370. gdy się rozerwane Prowincyje, zleżka w jedno ciało tego Państwa kleić poczęły, jeden tylko Kanclerz i drugi Podkanclerzy postanowieni. Jeżeli tedy Jan z Strzelec Suchywilk, dziekan Krakowski nie był kanclerzem koronnym, w r. 1357. i w r. 1365. co poznać z przywilejów tu przytoczonych, aż dopiero potem w kilka lat na tę godność wyniósł go Kazimierz Wielki, toć dopieroż bardziej Zbyszek, po którego śmierci brał ten Jan Suchywilk i dziekanią Krakowską, i pieczęć, nie mógł być kanclerzem wielkim koronnym. Śmierć zaś tego Zbyszka jeszcze przypadła przed rokiem 1357. Potwierdza się to i z tego tekstu, który przywodzi ten autor, z *Anonima Archidyakona Gnieźnieńskiego; u Soumersb. Corp. II. 134.* bo tam tak Zbyszka, jako i Jana Suchywilka*

nie zowią, tylko *Cancellarius Cracoviensis, Curiae Regalis*. to jest kanclerzem Krakowskim nadwornym, na co ja z chęcią pozwalałam: ale nie *Cancellarius Regni*, albo kanclerz wielki koronny. Potwierdza się i z *Nakielskiego u Miechow. f. 257*. bo Władysława Łokietka Króla podpisując list ten Zbyszek w r. 1332. tak o nim mówią. *Datum per manus Domini Dignei Praepositi et Cancellarii nostri Cracoviensis*, ale nie *Regni*. To zaś eo mówią, że *Cancellariatus Regni tum vocabatur Cancellariatus Cracoviensis Curiae Regalis*, tego ani probują żadną racją, albo historykiem, albo przywilejem. ani się utrzymać nie może: jakże albowiem on miał być kanclerzem całego Królestwa, kiedy każda prowincya miała swego pieczętacza? jako się wyżej pokazało. Przydawano im eo prawda pospolicie na przywilejach, *Cancellarii Curiae Regalis*, albo *Cancellarii nostri*, ale to rozumiem dla tego czyniono, aby była dystynkeya kanclerzów królewskich, od kanclerzów katedralnych, ile że na ten czas, pospolicie pieczęć Krakowska, płatała się przy kanonikach Krakowskich, eo poznać z tego rejestru, którym położył w tomie pierwszym. I owszem-cito, jakom tam mówił, większą mieli prerogatywę kanclerze Wielkopolsey, niżeli Krakowsey i inni, bo kanclerzami Polskimi kanclerzów Poznańskich zwano, a u *Nakielsk. f. 285*. na liście Razimierza Wielkiego w r. 1361. zowie Ottona proboszcza Gnieźnieńskiego *Cancellarius nostrae Poloniae*.

Dalszą osnowę tego domu *Paprocki* inszą, *Okolski* inszą kładzie, ten powiada, że Jędrzej dziedzic na Rymanowie i Chroslinie, pojawiwszy Kulikowską, dziedziczkę na Gologóbach, spłodził z niej dwóch synów: Wiktoryna i Jana, którzy dobra Pomorzany nazwane, kupili. Wiktoryn z dziedziczki Buczackiej, spłodził Wiktoryna i Zbigniewa kasztelana Sanockiego, od którego był syn Jan kasztelan Halicki, i Mikołaj podkomorzany Sanocki, i tam dalej. *Paprocki* zaś tak dukt tego domu prowadzi, Jan prawi wojewoda Ruski, chyba to miał mówić kasztelan Lwowski, syn Dobiesława, jako się z jego nagrobku wyżej mówiło, wspomina go *Długosz* w r. 1445. kiedy go senat Polski, z nowiną niepocieszną do Razimierza Jagiellonowieza na ten czas księżęcia Litewskiego wysyłał, o śmierci Władysława Króla brata jego, pod Warną od Turków zabitego, a potem za ordynansem tegoż Razimierza już Króla, z Rusią wprowadzał Alexandra na gospodarstwo Wołoskie, spędziwszy z tych rządów Bogdana, *Bielski fol. 390*. w roku zaś 1456. na Króla Olesko odbierał od Świdrygiella, *Biel. f. 354*. ale niewiem za co go pisze ten autor Jan z Sienna Wojncki, bodaj nie był i starostą Sandomierskim, jako tenże autor namienia *fol. 366*. Synów jego było trzech, pierwszy Jan, dzie-

dzie na Zloczowie, do którego siedmdziesiąt i pięć wsi należało, ten zostawił syna Stanisława nazwanego Gęba, od którego dwaj się synowie zostali, Stanisław i Sebastian. 2. Zbigniew, którego syn Wiktoryn, *in MS. Petricov.* czytałem list Zygmunta I. Króla, dany Wiktorynowi z Sienna kasztelanowi Małogoskiemu kolo r. 1520. w którym mu cła połowę w Rymanowie dziedzictwie jego darował, w nagrodę pamiętnych jego zasług ku sobie, jakoż i *Paprocki* ten mu tytuł daje; z Buezaekiej dziedziczki splodził dwóch synów, jednego Wiktoryna, któremu się działem dostała Chroslina, synów jego za czasów *Paprockiego* trzech żyło: Stanisław, Jakób i Jan. Drugiego Zbigniewa kasztelana Sanockiego, dziedzica na Rymanowie 1562. chwali go *Mikolaj Rej w swoim Zwierzyńcu f. 52.* z dowcipu jego bystrego, rozsądku i dzielności w sprawach, miał synów czterech, Jana kasztelana Halickiego, który jeździł w legacji do Turka, a potem wyprawiwszy się na ekspedycją Moskiewską, za Stefana Króla, w znacznym kompuście ludzi rycerskich, odpoczał w pokoju, żona jego Paniewska, herbu Godziemba, starościanka Zydzaczowska, z której zostało potomstwo. Widziałem w Krośnie u OO. Franciszkanów chorągiew pogrzebową, Mikołajowi z Sienna Sienińskiemu, kasztelanowi Halickiem, w r. 1640. zmarłemu, wystawioną, podobno jeszcze byli i drudzy dwaj: Łukasz i Daniel, i córka Anna za Przyłęczkim. Mikołaja podkomorzego Sanockiego, ten *Imo voto* złączył się był z Starzechowską wojewodzanką Podolską, od której się syn został, *2do voto* z Sobkowną kasztelaną Sandomierską, z której także zostawił potomstwo, córka to jego zda mi się, Katarzyna podkomorzanka Sanocka, była za Felicyanem Groehowskim kasztelanem Przemyskim, *Okol. tom. 1. fol. 363.* i syn podobno Samuel podkomorzy Sanocki, komissarz królewski do miasta Krosna w r. 1647. i do granie od Węgier. *Const. 1627. f. 13.* Stanisław i Zbigniew, bracia rodzeni tak Jana kasztelana Halickiego, jako i Mikołaja podkomorzego Sanockiego, od których sukeessorowie zostali, synowie i córki. 3. Stanisław, tego syn Jan na Gologoraeh i Olesku dziedzic. *Okol. in Diva Podkamenec.* wspomina Jana podkomorzego Przemyskiego, starostę Sandomierskiego, którego córka była za Marcinem Ramienieckim wojewodą Podolskim. Jana z Sienna, kasztelana Małogoskiego 1501. czytałem u *Karukow. de Primatu*, gdzie podpisał elekcyą Alexandra Króla: był potem kasztelanem Ramienieckim w r. 1516. synowie Jana, Dawid mąż rycerski, który pod Obertynem mężnie się potykając poległ. *Orichov. Quincunc.* Helena Krupska wojewodzanka Belzka, syna mu powiła Jana, kasztelana najprzód Zarnowskiego, który z zjazdu generalnego Jędrzejowskiego r.

1576. naznaczony na sprowadzenie do Krakowa Anny Królowy Polskiej, a że wielkie jego zasługi w tej ojczyźnie wszysej dobrze znali, dla tego upraszały stany Stefana Króla, żeby mu mogła być konferowana kasztelania Sandomierska, *Const. fol. 242.* atoli nie doszła go bo w r. 1583. jeszcze z kasztelana Zarnowskiego honorem, był na weselu Jana Zamojskiego hetmana, wziął potem kasztelanią Lwowską, z której się w r. 1588. przesiadł na krzesło województwa Podolskiego; był oraz starostą Czorsztynskim i Hrodelskim, jako się podpisał 1589. na tranzaecką Będzińską: był deputatem do kwarty Rawskiej naznaczonym z sejmu Warszawskiego 1570. *Constit. f. 205.* Wołochów pewnemi okryślił prawami, a z Gnońskiej Jadwigi trzech synów spłodził: Jana, Jakóba i Krzysztofa, których Stefan Król posłał do Siedmiogrodzkiej ziemi, aby tam tak w naukach, jako i w rycerskich dziełach poleru nabyli. Z tych Jakób posłował raz na sejm 1613. z kąd był komissarzem do granic, *Constit. f. 20.* i 1620. z kąd stawał deputatem na trybunał Radomski, *Constit. fol. 19.*; przywiązał się był i do Rokoszanów, ale i w Węgrzech Aryańskich błędów tak się był napił, że ich żwawie bronil w dziedzictwie swoim Rakowie, wszakże je zda mi się potem odrzucił: syn jego Kazimierz, w zakonie naszym świątobliwie życie zakończył w r. 1660. w Sandomierzu, w Austrii ucząc się, Aryaństwa się wyprzysiągl. *Histor. Prov.* Córka tegoż wojewody, zda mi się Zofia, żyła z Jędrzejem Stadniekim, osobliwsza Dobrodzika OO. Dominikanów w Przemyślu, przy których kościele kaplicę wymurowała, a konwentowi znacznych prowentów przyczyniła; w Krakowie także w kościele S. Trójcy, S. Jackowi kaplicę wspinałe marmurem ofutrowała, i corocznemi dochodami opatrzyła, kędy męża swego ciało pogrzebla, sama zaś leży w Przemyślu z nagrobkiem Polskim, zszedłszy z tego świata w r. 1616. Katarzyna dziedziczka na Wykocach, Lipach, i Woli Lipskiej, była za Wojciechem Gumowskim, Barbara za Alexandrem Grzymałą. Jan, drugi syn Jana kasztelana Kamienieckiego, (siostra ich wydana za Hieronima Zaklikę Czyżowskiego) dziedzic na Gologórach, kasztelan Halicki, z tym tytułem podpisał unią księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego 1563. *Constit. fol. 66.* i w r. 1569. restytuęją Podlasza do Korony, *Constit. fol. 154.* mąż wojenny pod Obertynem odważnie stał i na Moskwę, Tatarów i Turków; po śmierci swojej, z Paniewskiej starościanki Żydaczowskiej, (z której zostawił córkę Podolecką, i trzech synów, Jędrzeja, Mikołaja i Stanisława, z których dwaj ostatni już dorośli już pomarli,) stan sobie duchowny obrał, od Stefana Króla na archybiskupstwo Lwowskie podniesiony 1577. wprawdzie nie wielkiego poleru był

w naukach, atoli rozsądnego w rzeczach swoich rozeznana: ztąd gdy z Stefanem królem gadał Łacińskim językiem, ale się często w nim potykał, rzekł Stefan, *Mirum quod Episcopus, et tamen latine nescit*, na co on: i to niemniej dziwna, że królem Polskim Stefan, a po Polsku nie umie. Świątobliwie jednak rządził swoją dyecezyą, osobliwie jednak wydawało się w nim nabożeństwo do najśw. sakramentu, dla tego też umierając 1582. rozkazał się pochować pod gradusami tego ołtarza, gdzie *Venerabile* chowają, żeby tak księcia z P. Jezusem po nim deptali. *Janczyn. in MS.* Siedział na biskupstwie lat pięć. *Scrobiszov. in Archiep. Leop.* Jędrzej podkomorzy Lwowski, syn Jana kasztelana Halickiego, 1604. *Acta Terrestr. Leop.* Samuel komornik ziemski Sandomierski, świat ten pożegnał w r. 1643. w Krośnie pochowany z nagrobkiem, *Starowol. in Monum.* miał za sobą Katarzynę Mielecką córkę, Sebastjana kasztelana Krakowskiego, *2do voto* Urszulę Cieklińską. Zbigniew najprzód chorąży Lubelski, poseł na sejm 1621. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej, *Constit. fol. 21.* w r. 1631. już kasztelan Lubelski, *Constit. fol. 5.* miał za sobą Krystynę z Uhrowska Urowiecką, z której synowie: Paweł, Jan, Mikołaj, Zbigniew, Tomasz, 1633. *Histor. Colleg. Crac.* drugą miał Elżbietę hrabiankę Tarnowską kasztelanekę Żarnowską, z tej był syn Jan, ale *sterilis*, córka jego Alexandra, była za Stanisławem Lanekorońskim wojewodą Ruskim i hetmanem polnym koronaym. Zbigniew pojął Leską podstolanekę Lubelską. Stanisława Sienińskiego córka Katarzyna, była za Stanisławem Myszkowskim podczaszym Lubelskim. N. żył z Iwanieką. Jan Abraham, dziedzic na Radomyślu 1639. Konstantyn skarbnik Sandomierski r. 1691. Zofia ksieni klasztoru Ś. Benedykta w Brześciu 1675. Elżbieta Krzysztofa Biereckiego. N. Jana Humnickiego. N. kasztelanekę Halięka *Imo voto* Chodorowskiego, *2do* Wojciecha Kamienieckiego. N. Jeziorkowskiego. N. Ryszowskiego Pawła kasztelana Mścisławskiego, małżonki. N. miał za sobą Polubińską, z Tarnowskiej urodzoną, z której syn Dominik dziekan Gnieźnieński, kanonik Warmiński, ofliewał Gdański, prezydent trybunału koronnego 1718. i 1721. Stanisław kanonik Gnieźnieński, proboszcz Skierniewieki, jest w druku jego *Kazanie miane na wotywie pod czas konwokacyi r. 1733.* pod tytułem: *Słowo przedwieczne.* N. Alexandra Chodkiewicza wojewody Trockiego. N. Strusa. N. Szafrauca starosty Nowomiejskiego, małżonki. Alexander miał za sobą Katarzynę Krzętowską, *Imi voti* Zagórską. *Rej w Zwierzyńcu fol. 58.* krom Janów, pisze i Mikołaja Sienińskiego kasztelana Halickiego. N. miał za sobą Niszczyckę wojewodzanekę Belzką.

SIENIUTA

HERB.

Chorągiew kościelna być powinna, ale niezupełna, bo jednej poly od lewego boku tarczy niedostaje, krzyż miasto średniej poly jakby wiszący, zgoła herb ten jak u Siemionowiczów, tylko że bez krzyża i poly jednej, krzyż powinien być niebieski, chorągiew biała, pole tarczy czerwone, tak go opisuje, *Okol. tom. 3. f. 111. a W. ks. Kojal. in MS.* przydają na helmie trzy pióra strusie, *Paproc. o herb. fol. 674. w Gniazdzie fol. 1126.* Ten herb nadany rycerzowi na imię Sien po Rusku, albo Siemian, od którego potomkowie Sieniutowie, albo Sieniutowiczowie nazwani; nadany zaś od książąt Ruskich i Włodzimierskich, za znaczne jakieś dzieło wojenne w okazji pokazane. Józef Sieniuta syn Semfroniego z Anną Kaleniczanką, ostatnią z tego domu, splodził trzy córki, Nowosieleckę, Katarzynę Rutrowską, Janowę Holoniewską podwojewódzinę Rijowską, i synów, Grzegorza i Romana czyli Remigiana. Z tych Grzegorz, z Anny Patrykijowny miał córek cztery: Zofią Bohowitynową, Anastazyą Szumską, Katarzynę Marcinową Czaplícową, Elżbietę, to poszła *Imo voto* za Deniszka starostę Zytomierskiego, *2do* za Myszkę kasztelanica Wołyńskiego, i synów dwóch: Mateusza, ten zszedł bezpotomny, i Teodora wojskiego Krzemienieckiego, ten się złączył dożywotnie z Katarzyną Firlejowną wojewodzanką Lubelską, z niej było trzech synów: Mikołaj bezdzietni i Abraham, któremu Zofia Zborowska z Ronarskiej urodzona, kasztelanica Gnieźnieńska i hetmanowna nadworna koronna, wdowa po Jerzym Radziwile książęciu na Dubinkach, kasztelanie Trockim, powiła córki, Annę i Dorotę. Druga żona Siemińska, córkę Katarzynę Władysławowi Leszczyńskiemu podkomorzemu Brześciańkiemu zaślubioną, i synów dwóch: Krzysztofa Pawła, który Kałwińskie błędy odrzuciwszy, fundował OO. Dominikanów w Lachowcach, w dziedzicznych swoich dobrach: *Okol. Russ. Florid. fol. 90.* żona jego Niemierzycowna; i Piotra dziedzica

na Laehowcach, Robelinie i Zdanach, żona jego Wilamowna Jadwiga z Raliszan, z której córka Anna, Piotra Adama Opalińskiego podkomorzego Poznańskiego i starosty Szrenskiego, małżonka, zesła z tego świata w r. 1672. były jeszcze trzy córki jego krom tej, i syn Krzysztof, którego żona Przyjemska, Stanisława marszałka nadwornego koronnego córka, żyli jeszcze 1674.; druga żona jego Teresa Opalińska, Krzysztofa wojewody Poznańskiego córka, która potem żyła z Niemierzycem, a dalej z Brzezą wojewodą Poznańskim. Roman, drugi syn Grzegorza z Kaleniczanki, rotmistrz królewski, miał za sobą Annę Chłoniakowską, ta była potem za Swizewskim, z której spłodził Iwana, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Krasińską, drugi raz z Anną Rościuszkiewiczówną, wdową po Choboltowskim, z tej syn Hrehory, żona jego pierwsza Wyźdzanka, druga Marussa Bolbasowna Rostocka, synowie z tej czterej: pierwszy Konstantyn, żona jego Krystyna Witonicka, druga Maryna Mniskowna, potomstwo jego, Jan pisarz grodzki Krzemieniecki, Bogusław, żona Zuzanna Kopystyńska, i córka Agnieszka. Drugi Mojżesz, ten z Wkryńską miał syna Samuela, którego żona Porwanicka. Trzeci Alexander, żona jego pierwsza Dziuszanka, druga Kołpytowska, synowie, Jerzy, Wacław, Roman, i Alexander, i córka Anna. Czwarty Jędrzej Wacław Sieniuta, brat Jerzego, Romana i Alexandra, zostawił dwóch synów, jednego Jędrzeja miecznika Poznańskiego, od którego jest dwóch synów: Antoni podstoli Dobrzyński, i Michał miecznik Poznański. Drugiego Alexandra stolnika Wielńskiego, od którego także są dwaj synowie, Antoni stolnik Owrucki, ma za sobą Annę Tysszkowską, urodzoną z Joanny Sapieżanki wojewodzanki Brzeskiej. Drugi Jan, lowczy Parnawski. Nad to Konstanty Sieniuta spłodził Jana wojskiego Łuckiego i pisarza grodzkiego Krzemienieckiego, którego synowie trzej, Antoni w zakonie naszym, Józef umarł, zostawiwszy dwie córki, i Konstantyn.

W końcu wymienionego Konstantego Sieniuty syn był Jan Sieniuta wojski Łucki, i pisarz grodzki Krzemieniecki, a ten był wzięty od Panów, na rozgraniczeniach zażywany w wielkich sprawach, bo się znał dobrze na Geometrii; zostawił zaś trzech synów i córek pięć: syn starszy Antoni Sieniuta Jezuitą został, człek szacowany w zakonie i u Panów, mianowicie u księcia Janusza Wiśniowieckiego, kasztelana Krakowskiego. będąc przez lat niemało na dworze jego, był rektorem w Krzemieniu czas nie mały, potem rektorem kollegium Sendomińskiego, później zaś rektorem w Krasnymstawie. Drugi syn Józef Sieniuta, wojski Czerniechowski, ten zostawił córek dwie, jedna za Wolskim chorążym Czerniechowskim, druga za Hulewiczem. Trzeci syn Konstanty Sieniuta stolnik Czerniechowski, zostawił córkę *in minorennitate*, dziedziczkę substancyi w powiecie Łu-

ckim; córki zaś nieboszczyka pisarza poszły za mąż, jedna za Humienieckiego, druga za Szybińskiego, trzecia była za Wojnarowskim podstarościm Włodzimierskim, a późniejszym depntatem Wołyńskim: czwarta także za bratem jego rodzonym Stefanem Wojnarowskim, piąta za Sadowskim. Tenże sam Jan Sieniata pisarz grodzki Krzemieniecki, miał znaczną substancyę w powiecie Luckim i Krzemienieckim. — *Duńczewski*.

Sienkowicz. Maciej Sienkowicz ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska*. Elżbieta Sienkiewiczówna. była za Naruszewiczem podskarbin Litewskim 1630. *Gold. Bract.* Sienkowna Jadwiga Krzysztofa Myszkowskiego małżonka.

W r. 1778. Józef Sienkowicz sędzia ziemski Trocki. — *Krasicki*.

Siennowski herbu *Korczak*, w ziemi Przemyskiej. Sienko z Siennowa podkomorzy Przemyski 1436. *Łaski Stat. fol.* 140. a potem kasztelan Lwowski 1438. *Acta Terrestr. Premisl.* od których potem poszli Rrzechowscy.

Sieprawski. Gabryel Sieprawski w województwie Ruskim, Mikołaj Sieprawski w Lubelskiem.

Sieprawscy należą do herbu *Nalecz* i piszą się z *Sieprawic* w województwie Lubelskiem, dwie mile od Lublina położonych. — Paweł Sieprawski z Zuzanną *Kubakowską* ożeniony. Wencęsław Sieprawski syn jego, w małżeństwie z Anną *Swiecką* spłodził Jana, ten wyszedłszy w kontrakty dożywotnie z Katarzyną *de Ziemic Boguszoną*, spłodził Mikołaja Sieprawskiego, miecznika Łukowskiego, żona jego Marewanna *Klonowska*, która mu powiła Wiktorynę, i córek pięć: Wiktorję, Salomeę, Brygitte, Maryanę, i Elżbietę, jeszcze w Panieńskim stanie zostające r. 1756. Kwitnęło to imię zdawna w województwie Lubelskiem i Ruskim, w wojsku koronnem ojczyźnie zasłużone, jakoż i teraz *in sua activitate* nie ustaje z przyzwoitą stanowi swemu dostojnością. — *Duńczewski*.

Sieracki herbu *Ostoją*, jako *Okolski*, *Przegonia* jako chce *Baran*. w Sieradzkiem województwie i na Podgórzu. Z tych byli Alexander, Przeclaw i Stanisław Sieracey. ludzie rycerscy. Klemens opat Trocki zakonu S. Benedykta 1596. r. *Szczygiel. Series Abbat. Trocen.* N. Sieradzki pułkownik cesarski, na którego we dwa tysiące piechoty stojącego w r. 1636. za Renem, szesnaście tysięcy jazdy Francuzkiej uderzyło, ale straciwszy wodza swego, cofnęła się, z Sieradzkiego ludzi i jeden nie zginął. *Melanus. N.* miał za sobą Katarzynę Zbylitowską. Zofia Sieradzka była za Sebastianem Pałuskim roku 1640.

Sierakowski herbu *Dolega*, w ziemi Gostyńskiej, piszą się z starego Sierakowa. Samuel Sierakowski pisarz polny koronny, zginął pod Beresteczkiem, miał za sobą Ostrożankę wojewodzankę Poznańską, z której był syn Jan, stolnik Belzki 1674. a potem kasztelan Belzki, starosta Tyszowiecki, dwa razy śluby małżeńskie panował, pierwszy raz z Katarzyną Sta-

dnicką kasztelaną Przemyską, która mu powiła dwie córki, Izabellę Jakóba Kalinowskiego cześnika Halickiego, a po jego śmierci Zielińskiego starosty Raniowskiego, drugą Maryannę Łosia małżonkę, i synów dwóch, Michała młodo zmarł, i Józefa: drugi raz z Ludowiką Dąbską kasztelaną Biecką, wdową po Donhoffie lowczym Litewskim, z tej dzieci nie było. Józef syn kasztelana Belzkiego, temi czasy strażnik koronny, starosta Żytomierski, Olszański, żona jego Międzyńska wojewodzanka Włodyńska, z tej zostawuje potomstwo, a między niemi córka jedna wydana za Sierakowskiego pisarza grodzkiego Krakowskiego, druga za Jastrzębskiego. Druga żona strażnika, Ludowika Żaluska, kuchmistrzowna Litewska. Jeździł ten strażnik w legacyi do Turck. N. chorąży pancerny miał za sobą Mągdalenę Romerownę pisarzównę grodzką Nowomicijską. Wyszli ei, z ziemi Gostyńskiej, i w Belzkim województwie osiedli. Sebastyana w ziemi Gostyńskiej, wspominają *Konstytucye* 1588. f. 504. N. Sierakowski miał za sobą Zaleskę herbu Dolega, z tej był syn Dominik skarbnik Gostyński, żona jego Broniewska herbu Ostoja, z Howieckiej herbu Nałęcz urodzona, z tej były te córki, Anna za Piotrem Dramińskim cześnikiem Belzkim, Maryanna za Janem Lempickim, Franciszka za Samuelem Dwernickim, i synów dwóch: Michał, i Jan Stanisław lowczy Czerski, sędzia grodzki Stężycki, posłował na sejmy: marszałkował na sejmiku w Opatowie, kaplicę wystawił przy kościele Ostrowskim, zszedł z tego świata 1702. złączył się był dożywotnie z Katarzyną z Sochów Chomentowską, sędzianką ziemską Stężycką, z tej córki jego trzy, Teresa, Maryanna, i Wiktorya, synowie dwaj: Antoni i Jan. Wawrzenice brat rodzony Dominika skarbnika, wojski Dobrzyński, mąż rycerski, którego syn Stefan podstoli Braclawski, któremu Kłoczowska powiła czterech synów: Mikołaja, Antoniego, Franciszka i Jakóba. N. u biskupa Krakowskiego służąc po usarsku, w okazji poległ na placu.

Rasper Sierakowski w r. 1778. skarbnik Grabowiecki. — *Iwasicki*.

Sierakowski herbu Ogończyk, w Łęczyckiem województwie, piszą się z Bogusławic: Wacław albowiem Sierakowski chorąży Brzeski Kujawski, koło r. 1510. pojawiwszy Tarnowską, chorążankę Brzeską Kujawską, *Starowol. in Monum.* dziedziczkę na Bogusławicach, z nich się pisać poezął: zda mi się że to był syn Jakóba podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego, któremu czytał na przywileju kollegiaty Łowickiej, ten tedy Wacław dwóch synów spłodził, jeden z nich Balcer, proboszczem był w Strzelnie Panien zakonnych Ś. Norberta. Jan z Bogusławic Sierakowski, drugi syn Wacława, w naukach dobrze przećwiczony, w r. 1548. na sejmie pierwszym za Króla

Augusta w Piotrkowie, imieniem izby poselskiej, o małżeństwo tego Króla, bez wiedzy stanów, z Radziwiłówną, rzecz do niego mając, domawiał się i kontradykęę zanosil. *Warszaw. in Paral. lib. 2. Orzechow. in Ann.* pisze, że Króla na sejmie imieniem tej izby witał, zkład poznać, że marszałkował posłom: i znowu na sejmie Piotrkowskim 1550. przez niego izba poselska przymawiała się Królowi, aby nie wprzód sądy odprawował, ażby dosyć uczynił niektórym od Rzeczypospolitej sobie podanym kondycyom; poważając sobie piękne w nim przynioły tron Polski, referendarzem go koronnym uczynił, przydał do tego kasztelanią Łędzką, i starostwo Przeddeckie, z którymi tytułami podpisał unią księztwa Oświęcimskiego i Zatorskiego w r. 1563. *Constit. fol. 66.* wziął potem kasztelanią Kaliską, a z tej przesiadł się w r. 1569. na krzesło województwa Łęczyckiego. Odprawował komissyą do Pruskich miast, gdzie w Elblągu, najprzód reformował miasta tego porządek, opisał wszystkie konstytucye i nakazawszy, aby plebanowi dobra jego od magistratu opanowane, przywrócono. Są w druku *in 4to i w Stat. Januszow. fol. 976.* w Gdańsku potem z jakim Króla Augusta ukontentowaniem, approbaeyą Rzeczypospolitej, wszystko uspokoił i rozporządził, opisali *Jakób Biel. f. 624. Górnicki i Warszawicki lib. 2. Vit. Paralel. Neugebauer.* Pod interregnum pierwsze w Polsceze wiele pracował na dobro tej ojezyny, cudzoziemieów fakeye prywatne formujących za granicę rugował, Panów dyssydenekich miłą perswazyą do tego przywiódł, żeby elekeyi Króla Henryka Walezjusza nie kontradykowali. *Pastor. in Floro.* W tych zaslugach swoich wziął był od Króla w Płockiem województwie dobra, Biała i Masiewy nazwane, które w domu Sierakowskich dziedziczyły: zszedł z tego świata wieku swego 91. w r. 1589. w Kłodawie, gdzie grób tej familji, pogrzebiony. *Starowol. in Monumen.* Zaślubił był sobie Wysocką kasztelanę Bielehowską, która mu powiła córki trzy: Dorotę za Jana Krzyszkowskiego, Annę za Szamowskiego kasztelana Brzezińskiego, Helenę czy Elżbietę za Jana Pieniżka starostę Nowotargskiego, wydane, i syna Stanisława, najprzód kasztelana Kowalskiego, a potem Łędzkiego, i starostę Przeddeckiego, który ojeowskim torem idąc, wszystek się na dobro tej ojezyny wylewał; żona jego Balińska kasztelanica Kruświeka, z tej te dzieci były, Zofia Korzyńska, Elżbieta Głowińska kasztelanowa Rypińska, i Anna w klasztorze Chelmińskim Benedyktynka. Janusz, Marcin, i Łukasz: wszedł do grobu ich ojciec 1596. *Starowol. in Monumen. 1.* Janusz kasztelan Brzeski Rujawski, wybornej nauki i zasług w Rzeczypospolitej, umarł 1620. zrzeczył sobie dożywotnim kontraktem Katarzynę z Witunia Wituńską, Szymona córkę, jedy-

naezkę i dziedziczkę na Wituniach, z niej sukeessorowie jego córki eztery, Helena żyła z Stanisławem Karśnickim sędzią Sieradzkim, Zofia z Tarnowskim podkomorzym Sochaczowski, Anna z Puckim skarbnikiem Łęczyckim, Jadwiga z Jakóbem Taczanowskim; synowie także ezterej, z tych pierwszy Stefan, w obozie żold rycerski prowadząc, młodo zniknął. Drugi Remigian, miał za sobą Ewę Dąbską kasztelanę Konarską, atoli bezdzietny wszedł do grobu w r. 1625. Trzeci Samuel proboszcz w Strzelnie, i komissarz generalny zakonu S. Norberta. Czwartý Szymon, trzy razy małżeńskie śluby ponawiał, *1mo voto*, z Anną Tarnowską, *2do* z Zofią Konopaeką, *3tio* z Maryanną Kretkowską kasztelaną Brzeską. 2. Marein kasztelan Inowrocławski, starosta Przedeeeki, w r. 1609. komissarzem był między inszemi do Królewca, gdzie trudne interesa uspokajał, sprzysiągl się był dożywotnie z Anną Zalińską kasztelaną Gdańską, urodzoną z Rostezanki wojewodzanki Sandomierskiej, zszedł z tego świata w r. 1621. córka jego Zofia zaślubiona Bartłomiejowi Raczkowskiemu chorążemu Inowrocławskiemu, i synowie trzej, Jan pierwszy, mąż wojenny, w różnych okazyach mężnie za ojczyznę piersi nadstawiał, osobliwie w Prusiech przeciwko Gustawowi, pod Choeimem przeciwko Osmanowi, poseł na sejm 1626. zkad deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol. 5.* miał za sobą Maryannę Zebrzydowską kasztelanę Szremską, z której potomstwo Zofia, Małgorzata, Samuel, Rasper i Wojciech. Drugi syn Mareina kasztelana Inowrocławskiego, Stanisław opat Świętokrzyski, był na synodzie prowineyalnym Warszawskim 1628. *Acta Synodi fol. 3.* żył jeszcze 1654. Trzeci Władysław miał za sobą Katarzynę Krasieńską kasztelanę Ciechanowską, wdowę po Jerzym Kretkowskim, z niej się została córka Anna. 3. Łukasz, syn Stanisława kasztelana Łędzkiego, sam najppzód kasztelan Kruświcki, potem Łędzki, w cudzoziemskich językach biegły, zkad jeździł w legacyi do księżęcia Pruskiego i do Szwecyi, różne na sobie włożone interesa Rzeczypospolitej, pięknym rozsądkiem godnie i laeno uspokajał: *1mo voto* pojął był Barbarę Zalińską kasztelanę Gdańską, siostrę bratowej swojej, ale tę bezpotomną prędko utraeil: *2do voto* Jadwigę córkę Adama Dunina Modliszewskiego, starosty Łomżyńskiego, z Dembińskiej starościanki Chęcińskiej urodzoną, z tej splodził Reginę, Jana Szymona Sezawińskiego, kasztelana Brzeskiego Kujawskiego i starosty Łęczyckiego, małżonkę, która w Lendzie przodkom swoim nagrobek marmurowy wystawiła: Helenę Samuela Grabskiego starosty Brzeskiego Kujawskiego, w roku 1641. zmarłą, i Annę zakonnice S. Norberta w Strzelnie. *3tio voto* starościankę Radziejowską, wszedł do grobu w Kłodawie,

żadnego potomka płeć męzką nie zostawiwszy. Krom tych, jeszcze ei kwitnęli. N. miał za sobą Romorską. N. była za Mikołajem Radzidłowskim starostą Radziejowskim. Paweł Jan z Mojkowa Sierakowski, sędzia ziemski Dobrzyński, z sejmu 1685. komissarz do monety. *Constit. fol. 15.* Jan stolnik Dobrzyński 1674. tenże czy inszy Jan kasztelan Dobrzyński 1696. syn jego miał za sobą Pączkowską, umarł 1700. Jan porucznik powiatu Brzeźnińskiego i Michał 1697. Stanisław archidyakon Szremski, kanonik Gnieźnieński i Rujawski, brat jego Jan pojął Radolińską, córkę Jędrzeja dziedzica na Jarocinie 1701. Michał wojski Łęczycki 1702. *Constit. fol. 21.* Jan stolnik Zakroczyński, starosta Mszanowski i Olszewski, synów jego trzech. Pierwszy Wacław, najprzód kanonik Krakowski, kustosz koronny, potem biskup Inlantski, dalej Kamieniecki, temi czasy gdy to piszę, nominat Przemyski. Pralat enót wielkich i przymiotów. Drugi Gabryel starosta Mszanowski pisarz grodzki Krakowski, żona jego Sierakowska strażnikowna koronna. Trzeci Roman starosta Olszewski.

Jan Sierakowski starosta Mszanowski (jak wyżej) spłodził synów czterech, nie trzech jak pisze *Niesiecki*, i córkę za Sędzimirem. — Gabryel kasztelan Oświęcimski syn najstarszy Jana, z *Officynowskiej* spłodził, Franciszka kanonika Krakowskiego, i N. młodo zmarłych. — Drugi syn Jana Wacław Hieronim, biskup Inlantski, dalej Kamieniecki, dalej Przemyski nakoniec arcybiskup Lwowski, hierarchji kościoła Polskiego zaszczyt i ozdoba umarł r. 1781. wieku 81. — Roman chorąży Krakowski, trzeci syn Jana, z *Sierakowskiej* strażnikownej koronnej spłodził N. oficera w wojsku Austryackim — Wacława kanonika Krakowskiego — Józefa Jezuitę i córkę za Ankwiczem kasztelanem Bieckim. — Alexander ezwartny syn Jana bezżenny. — Antoni Sierakowski biskup Inlantski umarł r. 1780. — brat jego Maxymilian podkomorzy Płocki w r. 1788. — Familia Sierakowskich w linii arcybiskupa Lwowskiego i braci — tytułem hrabiów Ś. P. Rzymskiego zaszczycona od Józefa II. Cesarza. — Niewiadomo do których należa: Jan Sierakowski r. 1778. suffragan Przemyski — ojciec jego był sędzią Bieckim. — Michał kanonik Przemyski. — Franciszek kanonik Kamieniecki. — Stanisław podczaszy Rypiński. — *Krasicki*.

Sebastyan hr. Sierakowski kanonik Krakowski, kustosz koronny — mąż szacownych przymiotów — po kilkakrotnie rektor uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, umarł r. 1826.

Sierakowski herbu Prawdzie, w ziemi Ciecchanowskiej z Sierakowa. Maciej Sierakowski z matki Bobińskiej urodzony, w różnych obozach Litewskim i koronnym, lata młodsze strawił, pod Gdańskiem rycerskiego serca dał próbę, a osiadłszy w województwie Sandomierskiem, trzy razy tam w małżeńskie kontrakty wkraczał, z Borzykowskiej (druga zaś była Krzętowska) miał dwóch synów: Mareyanna i Lamparta. Z tych Mareyan to w Wołoszech, to pod Smoleńskiem, prze-

ciwko nieprzyjaciolom ojezyny wojował, dalsze lata na różnych wielkich dworach przepędził, Lampart miecznikiem był Poznańskim i starostą Kopianiekiem, z sejmu 1638. komissarz naznaczony do granic od Szląska, *Const. fol. 20.* mąż w różnych expedycyach mężtwem swem wsławiony. Zaślubił sobie w małżeństwo Jaromińską herbu Samson, jedynaczkę i dziedziczkę na Kosieczynie, miecznikównę Poznańską, z której dwóch synów zrodził, Maryana zakonnika Soc. Jesu, umarł w Krośnie 1621. i Konstantego Jana. Z drugiej żony Krzętowskiej, Maciej, spłodził dwóch synów: Alexandra, który miał dwie żony, jedną Gosławską starościankę Będzińską, z Filipowskiej siostry rodzonej krajczego koronnego i starosty Stryjskiego, urodzoną, z tą zostawił Stefana kanonika Czechowskiego, drugą miał żonę Przypkowską, urodzoną, z Stanowny chorążego Sannockiego siostry, zostawił syna Alexandra. Jędrzej, drugi syn z Krzętowskiej, złączył się był dożywotnie z Maryanną Domajewską, Wawrzeńca wicesgerenta Krakowskiego córką, która mu powiła czterech synów, Jana w zakonie kaznodziej-skim Fabianem nazwanego, Remigiana, Alexandra i Stanisława. Cecylia Sierakowska Józefa Hadziewicza małżonka. Maryanna zakonnica i ksieni Sądecka. N. miał za sobą Sienińską Barbarę.

Sierakowski herbu Lubicz, w Lubelskiem województwie, Wojciech Sierakowski pisarz ziemski Lubelski 1623. r. *Constit. fol. 32.* Mikołaj podstoli Braclawski, żona jego Helena Podkańska lowczanka Sandomierska.

Sierawski herbu Słoń, w Podolskiem województwie. N. Sierawski zabity od zbojców w Latyczowie, z tym herbem pogrzebiony.

Sierkuczewski herbu Lubicz, w Grodzieńskim są powiecie Sierkuczewsey według *MS. Kojal.*

Sieromski herbu Brodzie, w Płockiem województwie.

Sieroszewski herbu Nabram, w Poznańskim województwie. N. Sieroszewski, miał za sobą Barbarę Robierzyckę, córkę Stanisława kasztelana Krzywińskiego.

W r. 1778. Antoni Sieroszewski kasztelan Krzywiński. — *Iwasicki.*

Sierpski herbu Prawdzie, w Płockiem województwie. Jedenże dom z Gulczewskimi, Niszczyckimi i inszemi. Jędrzej z Gulczewa kasztelan Płocki, 1408. podpisał przywilej Jastzębszykom dany od Ziemowita księcia Mazowieckiego, u *Paproc. fol. 127.* Jędrzej Sierpski wojewoda Rawski, starosta Płocki, świat ten pożegnał w r. 1572. wieku swego 78. w Płocku przy katedrze pochowany, kędy kaplicę wymurował, i sześciu przy niej Mansyonarzów fundował, kościół także Jemielnicki wystawił, i przystroił w aparat kościelny. Żydów,

którzy poświęconą, świętokradzko pokluli hostyą, na ogień skazał, żadnym choć wielkie podtręcał, niedawszy się ubłagać korrupeyom. Tamże w Płocku leży, i żona jego Katarzyna z Trzebiany Trzebińska wojewodzanka Rawska, zmarła 1556. *Starowol. iu Mouum.* z tej były trzy córki, Jadwiga za Wojcieciechem Czarnkowskim generałem Wielkopolskim, kasztelanem Santockim, starostą Pyzdrowskim, Małgorzata za Janem Niszczeykim wojewodziecem Bełzkim. Anna *Imo voto* za Jerzym Kucińskim, *2do* za Zarembą, *3tio* za Stanisławem Złotkowskim kasztelanem Biechowskim. Felix Sierpski, brat rodzony Jędrzeja, najprzód podkomorzy Płocki, potem kasztelan Rypiński, miał za sobą Annę Kiernowską, z której była córka Anna, pierwszym związkiem Janowi Duninowi Wołskiemu kanclerzycowi koronnemu, *2do* Janowi Piwo zaślubiona, w dom tego drugiego wniosła dobra Kiernozie, Okalów: synowie zaś dwaj, Piotr kasztelan Rypiński, i Jędrzej, po śmierci brata na tymże krześle zasiadł, pojął był ten Jędrzej Zofią, córkę Piotra Szewińskiego kasztelana Sochaczewskiego, miał z niej potomstwo, i syna z nią Adama, ale to wszystko młodo pomarło, ta zaś Zofia ponowila śluby z Anzelmem Gostomskim wojewodą Rawskim. Prokop Sierpski starosta Płocki trzeci brat Jędrzeja wojewody Rawskiego, miał tylko dwie córki, z tych Elżbieta poszła za Jarunta wojewodę Łęczyckiego, Urszula dziedziczka Sierpska, za Marcina Lwowskiego z Ostroroga, kasztelana Rowalskiego, w Sierpsku pochowana, kędy 1567. fundowała trzy msze na tydzień, wniosła w dom Ostrorogów dobra Sierpe, Sarnów i inne. Jan kanonik Płocki, i ze trzema braćmi swemi wzwyż opisanemi, do Sierpska dał kilka włok. *Luc. Paproc. Łaski Cudow. fol. 22.* i tak ten dom szedł już w Polsce.

Sierpski herbu Leliwa, to pisze *Okolski tom. 2.*

S I E R P Y H E R B,

w kościele OO. Bernardynów Łowickim, widziałem herb, w którym na tarczy były trzy Sierpy jeden podle drugiego, wszystkie ostrzem w lewą tarczę, do góry prosto końcami, trzonkami na dół obrócone, ręka ich z boku z obłoków wyciągniona, w rękaw odziana, trzyma, w polu czerwonym.

Sierski. Sierski z Krusina proboszcz Kościelecki 1643. dobroczynny na kollegium nasze Bydgoskie, także Anna z Krusina Sierska, Alexandra Modliboga małżonka 1631. *Histor. Colleg. Bidgost.*

Sierzehowski herbu Drzewica; w Krakowskiej katedrze na zamku widziałem nagrobek, z tym herbem wystawiony zmarłemu w r. 1528. Felixowi Sierzehowskiemu, ka-

nonikowi Krakowskiemu, dziekanowi Sądeckiemu. Jadwiga z Sierzechowa, najprzód żyła z Krzysztofem Myszkowskim kasztelanem Rawskim *sterilis*; po nim za Łysakowskim kasztelanem Chelmskim. N. Mikołaja Firleja wojewody Lubelskiego małżonka.

Sierzechowski herbu *Nalęcz*, w Wielkiej-Polszcze, z Sierzechowka się piszą. Z tych Michał Sierzechowski mąż rycerski, w Kujawach, pojawiający w małżeńską ligę Zofię Zagajewską dziedziczkę na Seroczkach, żadnego innego potomstwa nie zostawił, tylko córkę Annę, która się dostała Wojciechowi Trzebuchowskiemu.

Sierzputowski herbu *Dąbrowa*, w ziemi Łomżyńskiej, i Mozyrskiej. Stanisław Sierzputowski podczaszy Mozyrski, którego synowie, Adam i Mikołaj 1691. Kazimierz Sierzputo podpisał elekcję Jana Kazimierza Króla. Matyas Sierzputowicz ziemianin Wolyński 1528. *Metryka Wolyńska*. Adam podstarości Łomżyński 1648.

Siesicki herbu *Bawola głowa*, czarna z rogami, w polu czerwonym, w helmie trzy pióra strusie. Ci idą z linii Dowmunta księcia Uciańskiego, syna Romunda wielkiego księcia Litewskiego, ten w Ucianach zamek obronny wymurował i ufortyfikował, drugi Swir nazwany, od którego successorsowie jego Świersey nazwani, drudzy zaś Siesicey, gdy Gabryel fundował zamek w Siesicach, od którego tego imienia nabyli. Paweł Dowmunt Siesicki, wspominają go *Konstytucyje* 1581. *fol.* 394. N. chorąży Wilkomierski: rotmistrz królewski, w różnych ekspedycjach doświadczonego mężstwa; synów jego dwóch było, Stefan i Krzysztof. Stefana zostali także dwaj synowie, Jerzy i Krzysztof kanonik Wilceński, który w dziecinnych prawie latach dysputacją z filozofji w akademji Wilceńskiej z wielkim zaleceniem odprawił: i był słusznie uczyniony *Magister artium liberalium et Philosophiae*. Krzysztof brat Stefana, żadnych, choć mu ofiarowano, przyjąć niechciał godności, mąż wiele wymowny i dziwnie rozsądku pięknego, synów zostawił, Kazimierza, Jana, Rafała i Stanisława. Melchior Siesicki miał syna Kaspra podkomorzego Wilkomierskiego, fundatora kościoła w Siesicach, tego dwóch synów było, Melchior marszałek Wilkomierski, ten miał chorągiew usarską w Inflancjach za Krzysztofa Radziwiła, w ten czas gdy Chodkiewicz wielki hetman był w Wołoszech, syn jego pod Uszpólami, gdy Szwedów zniesiono, postrzelony, umarł w kilka dni: brat Melchiora a drugi syn Kaspra Kazimierz, człowiek i w naukach wyzwolony, i w dziele rycerskim znamienity, był wprzód chorążym Wilkomierskim, potem kuchmistrem Litewskim, starostą Wilkomierskim, pułkownikiem królewskim,

w różnych expedyceyeh, jako pod Parnawą z Szwedami bił się szczęśliwie, i na Uszpolskich polach, Moskwę poraził pod Basią i pod Kuliszkami: niemniej i syn jego na nieprzyjaciółach tej ojezyny profitował pod Chocimem, Barem i Zórawnem, był to Michał chorąży, a potem i starosta Wilkomierski, Luboszański, wojewoda Miński, nakoniec wojewoda Mściślawski, marszałkował w trybunale Litewskim 1692. i drugi raz 1699. ojeiee zaś jego też łaskę piastował z wielką imienia swego chwałą w r. 1676. dwóch jego synów zostało, Razimierz i Stanisław, herby jego cztery widziałem: 1. Zintaurus, 2. Bawola głowa, 3. Poraj, 4. Korzbok albo trzy ryby. Antoni Siesieki, siła pod Rygą przeciwko Szwedom dokazywał, był pisarzem grodzkim Wilkomierskim: drugi Janusz mąż wiele godny. Wojeieeh Dowmund Siesieki stolnik Upitski, syn jego Jerzy podsędek Wileński, w Lachowieach był gubernatorem, gdzie i umarł, żona jego Anna Miciucianka sędzianka ziemska Grodzieńska, Jerzy podstoli Braclawski. Władysław i Melchior, oba pod jedną chorągwią po kilkanaście lat służyli. Abraham podsędek Wilkomierski. Jerzy Dominik stolnik Kowieński 1697. N. pisarz ziemski Wilkomierski, poseł na sejm Warszawski 1722. Mareyanna była za Michałem książęciem Radziwiłem krajczym Litewskim, córka to Michała wojewody Mściślawskiego.

W r. 1778. Seweryn Siesieki wojski Wilkomierski. — *Krasicki*.

Sięstrzeńciewicz w Litwie, patrz **Kuczuk**, Piotr Sięstrzeńciewicz, jest w druku jego *Laudatio funebris Christophori Radziwił Palatini Vilm. Ducis Exerc. in fol.*

Dom ten używa przydomku *Bohusz*. — Patrz Tom. I. stron. 209. pod *Bohusz Sięstrzeńciewicz*. —

Sięstrzewitowski herbu *Leszczyce*, w ziemi Chełmskiej. Mikołaj Sięstrzewitowski stolnik Chełmski, z sejmu 1638. naznaczony do rewizyi ksiąg Chełmskich i Krasnostawskich, *Constit. fol. 43.* miał za sobą Gryzeldę Bryszewską. N. Annę Bielską herbu Jelita, która po jego śmierci ponowiła kontrakty małżeńskie, z Orehowskim stolnikiem Chełmskim. N. była za Rafałem Bielskim, Zofia za Janem Mogilnickim. Mikołaj 1666. komissarz od skonfederowanego wojska, pokój ręką swoją podpisał. *Kochow. climac. 3. lib. 5.* Wojeieeh pojął Teofilę Sulimowską, z tej były dwie córki, Helena Jakóba Rostkowskiego, Anna Jerzego Bogusza, małżonki. Krzysztof w województwie Ruskiem 1674. Mikołaj dziekan Łucki, proboszcz Kodeński, proboszcz Kamieniecki, w Rodniu za duszę swoją pewną summę legował, na nasze kollegium Łuckie dobroczynny, zszedł z tego świata w r. 1678. Waleryan starosta Gulbiński, syn jego Mikołaj stolnik Chełmski, którego dwaj synowie, Hieronim i Krzysztof, pod Prozorową górą w Moskwie, za Włady-

ślawa IV. polegli. Jędrzej brat Mikołaja stolnika dopiero wspomnianego, spłodził dziewięciu synów, z których Michał, Adam i Paweł pod Zbarażem w okazji zginęli, służąc wojenno, z Jeremim książęciem Wiśniowieckim wojewodą Ruskim. Stanisław był wojskim Mielnickim, w Lidzkim powiecie miał swoje possessyc, dziedzic na Puczycach i Czuchowie, miał za sobą Snopkowską, syn jego Karol. Marcyan pleban Mostowski i Inturski, kapłan godny. Jakób podczaszy Wolyński, porucznikował u Donhoffa starosty Sokalskiego. Jan miał za sobą Daniłowiczównę sędziego ziemskiego siostrę, ale bezpotomną. Jędrzej i Władysław w Mielnickim.

Paweł Siestrzewitowski w roku 1778. sędzia ziemski Mielnicki.
— *Przypisy Krasickiego.*

Siewierski herbu Ogończyk, w województwie Kujawskim. Jędrzej z Siewierza Siewierski, starosta Ostrzeszowski, *Acta Castr. Ostrzesz.* 1568. Stanisław starosta Ostrzeszowski, w r. 1608. ustąpił tegoż starostwa Jędrzejowi, podobno synowi swemu: brat jego Stanisław 1622. *Acta Castr. Ostrzeszow. N.* komornik Wieluński, miał za sobą Joannę Karsznicką łowczankę Wieluńską. Anna była za Franciszkiem Karsznickim podstolim Wieluńskim, Anna za Chlebowskim Rafałem 1701. Wojciech, Michał, Stanisław 1633. Franciszek w zakonie naszym po pracach swoich wiele lat kolo dusz przeciagnionych; odpoczął w Panu w r. 1710. w Krośnie: Brat jego rodzony w zakonie OO. Ramedulów. *Paprocki* pod herbem Wieniawa powiada, że Siewierski, kasztelan Kruświcki, miał za sobą Leszczyńską. Jędrzej łowczy Brzeski Kujawski 1648.

Sikorski herbu Cietrzew w Prusiech, takim się herbem pieczętują, jakim opisał w Tomie III. Jan Sikorski kanonik Kujawski 1586. *Acta Synod. Wladisl. fol.* 8. Jan pisarz grodzki Malborski, deputat na trybunał koronny 1723. poseł na sejm 1730.

Sikorski herbu Kopasina, w Podlaskiem województwie. N. Sikorska była za Janem Ronopką. Jan z Kopaszyna Sikorski, na sejmik Liwski 1652. od Króla poseł.

Sikorski herbu Lis, w województwie Sandomierskiem. Sebastian Sikorski miał za sobą Annę Ryszczewską, syna z nią Gabryela.

Antoni Sikorski sekretarz pieczęci większej, nobilitowany praeciso Scartabellatu w r. 1767. — Antoni Sikorski w ziemi Przemyskiej pojął *Otocką*. — *Krasicki.*

Silichen herbu Kotwicz, patrz **Strzała**.

Silicz herbu Korczak albo *Wręby*, ale tak ułożone, że nad Wrębami trzema od góry większemi, na dół mniejszemi, kładą dwie kłamy, złożone jak X. litera, na hełmie trzy pióra strusie. Dwóch braci rodzonych Siliczów było, którzy się

z Wołodkiewiczowny herbu Łabędź porodzili, jeden miał za sobą Rybińską, drugi Jan Silicz podczaszy Rujowski, ten przybrał sobie w małżeństwo Bokumowuę, synowicę biskupa Chelmińskiego, a *2do voto* Wojniankę Jasieniecką herbu klanry, podkomorzanke Rzeczyeką, dwa razy był deputatem na trybunał Litewski, fortuna jego w Rujowskiem województwie i w powiece Rzeczykiem.

Silnicki herbu Doliwa, w Krakowskiem województwie. N. Silnicki z Silnicy, miał za sobą Trahowuę, z tej była córka Zofia, za Krzysztofem Kwiatkowskim pisarzem grodzkim Nowomiejskim, zesła z tego świata w r. 1661. Władysław kanonik Gnieźnieński, suffragan Wileński, proboszcz Ronecpolski, brat stryjeczny Zofji. Ojciec jej służył w obozie Cearskim czas nie mały: dziad Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu dla swych zasług mily. N. miał za sobą Elżbietę Dembińską kasztelanke Krakowską. *Paprocki*. Jan podpisał kaptur Krakowski 1586. *Constit. fol. 405*. Wojciech ustawy zjazdu Pokrzywnieckiego 1587. *Constit. fol. 427*. Marcin w Potoku w Krakowskiem, bywał posłem na sejm. Od tych działem dóbr poszli Stronsey, dla tego piszą się z Silnicy. Zofia Silnicka Jędrzeja Goluchowskiego małżonka. N. była za Janem Narębskim w Narębie.

Silnicki herbu Jelita, w Krakowskiem województwie i Podolskiem, piszą się z Bawczowa, jedneje z Robielskimi dzielniey. Stanisław, pierwszy od Silnicy nazwany Silnickim, żona jego Ligoniowna z Przedborza, z tej było czterech synów, 1. Krzysztof, którego zabił Mikołaj syn Kaspra, 2. Kasper, który miał za sobą Masłowiecką, z niej się został syn Mikołaj, zda mi się to ten Mikołaj z Bawczowa Silnicki, poseł i delegat z województwa Krakowskiego do obrady Rzeczypospolitej 1587. *Constitut. fol. 440*. 3. Balcer, którego z Dąbrowskiej córek pięć, Katarzyna Dąbromirska, Anna Riedrzyńska, Dorota Wolska, Zofia Żlobnicka i Rotowska. 4. Malcher *1mo voto* z Rózyckiej spłodził córkę Elżbietę Robielską, *2do* z Ciesielskiej Zofię Cieszacką, *3tio* z Anny z Dmenina Robielskiej, Annę Rogaczewską, i Dorotę, *1mo voto* Gabryela Masłowskiego, *2do* Jakóba Stokowskiego, małżonkę. *Acta Castren. Wielun. 1602*. N. Silnicki marszałek związkowy wojska, w Smoleńsku na prezydium będącego 1614. *Acta Castren. Ostrzeszow*. N. wojski kamieniecki, poseł Podolskiego województwa na sejm 1628. ztamtąd deputat na trybunał Radomski. *Constit. f. 5*. Gabryel lowczy Lwowski, potem stolnik Podolski, porucznik usarskiej chorągwi hetmana Potockiego Rewery, wielkiego serea kawaler, pod Korsuniem do ostatnich sił seimając się z nieprzyjacielem, dostał się w łyka Tatarskie: ztamtąd na wol-

ność wyszedłszy, w Zbarazkiem oblężeniu i z swoją chorągwią, długie więzienie, ale mężnie wycierpiał. Pod Cudnowem, z swemi ludźmi przedarł się przez wszystkie szyki Moskiewskie do obozu Szeremetowego, *Potoc. Centur. Viror. fol. 125.* tej odwagi swojej, nie z jednej kampanji, liczne piątna na swoim ciele wyniósł: przetoż *Konstyt. 1667.* pochwaliwszy jego, tak piękną ku ojczyźnie przysługę, dobra Królewskie Dubrniów i Puków w województwie Ruskiem leżące, dziedzictwem mu puściła na wieczność: tamże approbuje szpital z klasztorem OO. Bonifratellów w Ramieniu od niego fundowany, *Constit. fol. 33.* był potem kasztelanem Czerniechowskim, aż też i Ramienieckim 1678. starostą Lipnickim, synów jego dwóch było, Jan i Nikodem, córka poszła za Potockiego starostę Owruckiego herbu Lubicz, żona jego Anna Konstancya Charłęska, Adama miecznika Wolyńskiego córka. Jan starosta Buczniowski. Gabryel starosta Buczniowski, złączył się dożywotnie z Katarzyną Drużbicówną podkomorzanką Belzką, z której córka Wiktorya, dostała się w małżeństwo Gintowtowi Dziawałowskiemu, staroście Trytesieńskiemu. Stanisław Maj Silnicki 1674. Marcin miał za sobą Osmolską.

Silnicki patrz **Dermunt**, w księztwie Litewskim.

Maxymilian Silnicki z wojsk Zaporowskich nobilitowany na sejmie r. 1661. — *Krasicki.*

Sinicki herbu Tarnawa, w Lubelskim województwie. N. Sinicka była za Jakóbem Borowskim herbu Prus. Michał w powiecie Słonimskim 1674.

Sipowicz herbu Lis, w księztwie Litewskim. Gabryel Sipowicz w roku siedmnastym życia swego, tak pod ks. Maciejem Sarbiewskim Soc. Jesu professorem, w filozofji postąpił, że *magister artium* i filozofji, zgodnie jest zawołany, był łowczym, podczaszym Zmudzkiem, cywunem Szandowskim, nakoniec pisarzem ziemskim Zmudzkiem, syn jego Michał w zakonie Soc. Jesu życie swoje Bogu poświęcił.

Sirewicz herbu Trąby, w księztwie Litewskim. Idą od drugiego syna Grzegorzowego Ostyka, z których Ostyk, Rak, Ciołek, Osnk, Skop, Sirewicz. N. Sirewicz, którego żona Bilewiczowna starościanka Zmudzka. Jan w Zmudzi. Jan podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Siwicki, w księztwie Litewskim. Jerzy Siwicki wojski Witebski, poseł na sejm 1623. ztamtąd komissarz naznaczony do soli. *Constit. fol. 11.*

Skądziński. N. Skądzińska była za Stanisławem Komorowskim w ziemi Chełmskiej.

Skalski herbu Suchkomaty, w Krakowskim województwie, z których niektórzy w Prusiech osiedli, jako świad-

czy *MS. o Famil. Prusk.* Jan Skalski kanonik Płocki, proboszcz Błoński, mąż pobożny, żył lat 88. przeniósł się na nieumierające życie w r. 1632. *Starowol. in Monum.* N. była za Janem Grochowskim. N. za Jackiem Rośnińskim.

Skalawski herbu Nałęcz wiązana, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Rogaczewa w województwie Poznańskim leżącego. Hieronim Skalawski *Imo voto* miał za sobą Ewę Cerekwicką, od tej były dwie córki, Maryanna, ta panną umarłą, i Magdalena Mankowska, syn zaś Stanisław, *2do voto* Maryannę Marszewską, od tej idzie Franciszek najprzód podezaszy, a potem chorąży Poznański, poseł na konwokacyą po śmierci Jana III. Króla, i na innych sejmach, marszałek na sejmikach Śródzkiech kilka razy: umarł kasztelanem Gnieźnieńskim 1738. które krzesło wziął był po Stefanie Garczyńskim posuniętym na Raliską kasztelaną 1737. żona jego Jadwiga Mieszkowska sędzianka ziemska Poznańska, owdowiała po Florjanie Zdzychowskim łowczym Poznańskim, z niej ma trzy córki, Krystyna zaślubiona Franciszkowi z Brudzewa Mielżyńskiemu kasztelanowi Szremskiemu, Ludowika Roźnińska wojewodzina Raliska, i Wiktorya. Stanisław, syn Hieronima z Cerekwiekiej, pojął Maryannę Grochowicką łowczankę Raliską, z niej spłodził syna Alexandra sędziego grodzkiego Inowrocławskiego: po Grochowickiej wziął Annę Gniewkowską, z niej syna miał Władysława. Alexander sędzia Inowrocławski, zaślubił sobie pierwszym związkiem Zuzannę Chrzastowską, kasztelanek Nakielską, drugim Maryannę Dorpowską, z niej została córka Teresa, w Szremie zakonnica, i syn Józef, żona jego Przygodzka. Władysław, drugi syn Stanisława, pierwsza żona jego Dolecka Anna, z niej córki dwie, Anna i Zofia; druga Teresa Zdzychowska łowczanka Poznańska, z niej córki dwie, Hiacynta i Franciszka, i synów trzech: Maciej, Marcelin i Franciszek. Maciej brat stryjeczny Hieronima, zrodził pięciu synów, z których pierwszy Marcin skarbnik Poznański, ten wszedł w kontrakty małżeńskie z Maryanną Gzowską, która mu powiła cztery córki, Zosię wydaną za Jędrzeja Niegolewskiego chorążycza Wschowskiego, Ludowikę, Antoninę i Annę. Jerzy drugi syn Macieja, dziekan Kruświcki. Trzeci Jędrzej, opat Wągrowiecki: czwarty Wojciech: piąty Franciszek. Teresa Skalawska z Manieckiej urzędzona, była za Wojciechem Marszewskim. N. miał za sobą Świnarską.

Skąpski herbu Doliwa, w Wielkiej-Polszcze. Z tych był Jan Skąpski wojewodą Raliskim w r. 1515. jakom dowodził w pierwszym tomie. N. Skąpski towarzysz zsiadłszy z konia pieszo szedł do szturm pod Pleszkowem. *Paprz. f. 405.* Mikołaj życia tego dokończył w zakonie naszym w r. 1709. w Kamieńcu.

W r. 1778. Matyas Skąpski łowczy Halicki. — Piotr w roku 1788. komornik graniczny Włodzimierski. — *Krasicki*.

Skąpski herba Jelita, ze Skąpy w województwie Sieradzkim, w powiecie Radomskim leżącej.

Skarbek herbu Abdank, w Ruskiem, Sandomierskiem i Łęczyckiem województwach. Zdawna się pisali z Góry, Skarbów imię zkąd urosło w tym domu, mówiłem w drugim tomie *fol.* 4. kędy też niektórych tej przeznacnej familji przodków wyliczyłem. Jan z Góry, hrabia, pierwszy tego imienia autor, od pierścienia który rzucił w skarbiece Henryka Cesarza mówiąc: *Aurum auro addimus*. Pokrzywnickiemu klasztorowi kilka wsi nadal: o ezem *Kromer lib.* 6. Światosław z Góry 1375. *na liście Ludwika Króla*. Sulko z Góry sędzia ziemski Krakowski 1393. *na liście Jagiella Króla*. Skarbek z Góry 1436. podpisał pokój Brzeski u *Lask. w Stat. fol.* 141. Jana dwóch było synów: Piotr i Rafał, i córka Klodnicka, druga za Marcincm Wileczkiem sędzią ziemskim Halickim. Piotr zszedł bezpotomny. Rafała trzech synów zostało: Jędrzej, Marcin i Jan, od Jana dziedzica na Szarańczech był syn Piotr, i córka Małgorzata za Mikołajem Baworowskim. Jędrzej zaś trzy córki spłodził, jedna z nich żyła z Strzyżem, druga z Świrskim, trzecia Zofia z Tomaszem Brzechowskim herbu Pomian i syna Rafała, którego z Piaseckiej, syn Krzysztof kasztelan Halicki, a przedtem zaś był podsędkiem Halickim 1676. *Const. f.* 10. dalej sędzią ziemskim Halickim, z sejmu 1685. komissarzem do hiberny i zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 6. z sejmu, posługując na niego, 1690. deputat do boku królewskiego dla obrad wojennych, *Constit. fol.* 8. sędziwe lata skończył w r. 1706. w katedrze Lwowskiej pogrzebiony; dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Czolhańską, z tej było dwóch synów, Władysław kasztelan Halicki, który z Dziedoszycką wojewodzanką Podolską żył *sterilis*, i Jan najprzód kustosz Lwowski, deputat na trybunał koronny 1694. potem biskup Marochieński, suffragan i oflicyal Lwowski nakoniec areybiskup Lwowski, i opat Plocki, pasterską swoją funkcyą godnie piastował, nie tylko chwale Boską wszędzie promowując, ale też i karności kościelnej pilno przestrzegając, dobra areybiskupie siła mu powinny za swoją reparacyą, które po wojnach Tureckich do należytej pory za niego przyprowadzone: kościół katedralny Lwowski, wielką część ozdoby swojej, jego szczodroblowości przypisać powinien, życie pobożnie zamknął w r. 1733. Siostra jego Zofią ksienią rządząc klasztor zakonu Ś. Benedykta u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie trzema laty do grobu go poprzedziła. Z drugiej żony Czarnowskiej, Krzysztof kasztelan Halicki, spłodził syna Antoniego, kasztelana Halickiego,

złączył się był dożywotnie z Zofią Lipską skarbnikowną Belzką, synów jego trzech: 1. Michał, kanonik kantor Lwowski. 2. N. żył z Benużanką córką jedynaczką instygatora koronnego, która mu tylko jedną powiwszy córkę, umarła 1740. Trzeci jeszcze młodzianem żyje. Niektórzy z nich w Inflanciech byli osiedli, z kąd się potem do Wielkiej-Polski wynieśli, to jest: Jan Skarbak, ten z Głębockiej spłodził syna Stanisława, którego z Radzidłowskiej sędzianki ziemskiej Łęczeykiej, trzech się synów zostało: Razimierz, Jan łowczy Inowrocławski, i Władysław kasztelan Konarski, tego syn Franciszek, najprzód chorąży Łęczeyki, posel na sejm 1724. potem kasztelan, gdy to piszę wojewoda Łęczeyki, od którego potomstwo zostaje. Stanisław z Łęczeykiego podpisał konfederacyą Sandomierską 1704. N. miał za sobą Brzostowską. Jan starosta Tuszyński, posel na konwokacyą 1733.

N. Skarbak starosta Słotrzeński z *Benużankę* spłodził córkę wydaną za Franciszka Rzewuskiego pisarza połego koronnego — drugim małżeństwem starosta Słotrzeński złączył się z *Bilską* z której potomstwo, córka N. była za Borzeckim podstolim koronnym; syn N. pojął *Bilską* kasztelankę Halięką z której zostawił potomstwo. — W r. 1778. Dyzmas Skarbak burgrabia Dobrzyński. — Ludwik wojski Kłomyjski. — *krasicki*.

Skarbiński herbu Ogończyk, w województwie Ruskim, piszą i o Skarbkach tegoż herbu nasi genealogistowie.

Skarga patrz **Powęski**.

Skarszewski herbu Korab, w Sieradzkim województwie. Zuzanna Skarszewska, była za Antonim Malińskim cześnikiem Wolińskim.

Skarszewski herbu Leszczyce, w województwie Kalskiem. Dom starożytny, z którego powiada *Paprocki* z autora jakiegoś bez imienia, że był Hajmo biskupem Wrocławskim, jam o nim mówił pod herbem Leszczyce, z tegoż autora *Paprocki* namienia, że Jakób kanonik Krakowski i *Decretorum Doctor*, był synowcem tego biskupa, atoli *Nakiel. in Miechow. fol. 110.* pisze o tym Jakóbie, że był z Karzeszowa miasteczka rodem, to jest do probostwa Miechowskiego należące, co się może potwierdzić z jego nagrobku w katedrze Krakowskiej wystawionego, który wypisał *Starowol. in Monum.* ten o nim tak mówi: *Jacobus de Skarszeszow, statura posillus, virtute tamen et doctrina magnus, J. U. Doctor, a Lesbo Principe nobilitatus, et in familiam Leszciorum adscriptus, deinde ab Hajmo Episcopo Vratislaviensi in nepotem adoptatus, Canoniatu etiam Bambergensi et Vratislaviensi auctus, insuper a Boleslao Pudico Decunatu Cracoviensis Ecclesiae Cathedralis ornatus, magno suo labore, cura, industriu, sumptu; in Romana Curia Canonizationem S. Stanislai Episcopi*

Cracov. perfecit: jest tam i obraz jego w kaplicy Tomickiego, to jednak dziwna, że lubo tu mówi że do herbu Leszczyce był przypuszczony, przecież tam na tym grabstynie, nie in-szy herb położony widzieć, tylko Prus Imo, albo półtora krzyża. Adama potem Skarszewskiego, w różnych przywilejach doczytał się *Paprocki* kasztelanem Raliskim w r. 1380. Piotra kasztelanem Gnieźnieńskim w r. 1400. Stanisław z Skarszewa kasztelan, Biechowski podpisał pokój Brzeski u *Lask. w Stat. fol. 140.* Jan Skarszewski, Pultnski kanonik, sekretarz królewski, podpisał list Zygmunta Augusta, dany Ustrzyckim r. 1553. Maciej poborea w Raliskiem z sejmu 1564. *Const. f. 75.* Pod też czasy kwitnęło czterech braci rodzonych. Marcin kanonik Krakowski, opat Wąchocki 1588. *Acta Syn. Prov. Petricov.* Stanisław, drugi brat, seholastyk Krakowski, kustosz Wiślicki, kanonik Plocki, o którym *Lubiński in Monim. de recte gerendo Episcop. Qui illum ob singularem animi candorem non amat, indignus est ipse, qui ametur;* i nagrobek o nim w katedrze Krakowskiej świadczy, że był *Vir probitate prudentia; morum gravitate candore animi, humanitate in paucis praeclarus, altiora velut factigia fastidians;* lat osmdziesiąt przeżywszy, w r. 1625. przeszedł na nieśmiertelne życie, kaplicę Ś. Wawrzeńca w Bazylice Krakowskiej dziwnie przyozdobił. *Pruszez in descript. Crac.* Mikołaj trzeci, starosta księztwa Siewierskiego, miał za sobą Falezewską herbu Trąby, starościeaukę Kobryńską i Pińską, która pierwiej żyła z Janem Zarębą. Jan starosta Ilżceki, czwarty brat ich, żona jego Pieczyhojska herbu Gozdawa; siostra ich rodzona była za Szyszkowskim, matka Marcina biskupa Krakowskiego. Synowie tych dwóch ostatnich, ci byli, Mikołaj i Jędrzej, kanonicy Płoccy 1617. *Buczkov. in Applau. Aeroam.* Stanisław archidyakon Krakowski 1632. Jan podkomorzy Chelmski, i Mikołaj stolnik Sandomierski, ten synów trzech spłodził: Stanisława, Zygmunta i Mikołaja. Z tych Stanisław, że był pięknego dowcipu, wymowy gładkiej, i obrotu wielkiego, Król Władysław IV. do dworu go swego pociągnął, kędy mu przypadł był do serea, przetoż go w legacyi do Ferdynanda III. Cesarza i do Siedmiogrodzkiego księcia zażył, a potem starostwa dwoje konferował mu, Stężyckie i Wasilkowskie, które wzięwszy, podstolego Sandomierskiego honoru ustąpił: Razimierz zaś Król, ekonomią mu Samborską i Drohobycką w administracyą puścił, był i regentem kancelaryi koronnej, sędzią kapturowym *Compositi iudicii* w Warszawie 1648. r. aż też i w senacie osadzony, krzesło kasztelani Wojnickiej zasiadł, złączył się był dożywotnie z Katarzyną Piotrowską, pozostała wdową po Hieronimie Wierzbowskim, wojewodzie Sieradzkim,

Pan był jak sam wielkiej nauki, tak mądrych ludzi kohejący, na synów Ś. Franciszka i zakon nasz dobroczynny, dzielny w powierzonych sobie sprawach: dni swoje skończył w r. 1685. był i kasztelanem Małogoskim, Wielkorządzą Krakowskim. Mikołaj kanonikiem był Krakowskim i Kaliskim 1644. Marcin kantorem Warmińskim 1650. Jan kanonikiem Krakowskim, kustoszem Wiślickim 1657. Justyna ksieni klasztoru Sendmierskiego, zakonu Ś. Benedykta 1677. Antoni 1697. Krzysztof miał za sobą Annę Złotnicką, z której córka Justyna, wydana za Świętosława Tomickiego herbu Łodzia.

W r. 1788. Rajetan Skarszewski podstoli Urzędowski. — *Krasicki*.

Skarzewski herbu Radwan, w Rijowskiem województwie. Stanisław Skarzewski wojski Połocki, pisarz grodzki Żmudzki 1674.

Skarzyński herbu Bończa, z których Łukasz był kanonikiem Poznańskim brat jego Felix Skarzyński archidyakon Dobrzyński, kanonik Warszawski, kaznodzieja i spowiednik Królowy Anny, mąż uczony i pobożny. *Pap. o herb. f. 327*. Stefan Skarzyński urodził się na Podolu, wstąpił do zakonu Soc. Jesu, w którym życia dokonał 1675. rządził kolegium Rawskie, Jerzy zaś w Pultusku 1611. kędy zawołany do chorego, zagnała takim głową boleńiem scieżniony, że na łonie socyusza swego ostatni telmąć przestał.

Alexander Skarzyński r. 1778. cześnik Brzeziński. — Jan sędzia ziemski Łomżyński. — Jan wojski Gęstyński. — Maciej subdelegat Checiński. — Ignacy miecznik Żytomierski. — Stanisław skarbnik Podlaski. — Jan budowniczy Trocki. — *Przypisy Krasickiego*.

Skaszewski herbu Grabie, w Podlaskiem województwie, Mazowieckiem, i księztwie Żmudzkiem. Jan kanonik Płocki, sekretarz królewski r. 1563. podpisał list królewski o unji do Korony księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego. *Const. fol. 66*. Jan Skaszewski, poseł na sejm 1611. zamtąd komisarz do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu, i Podlaszu, *Constit. fol. 36*. tenże sam zda mi się Jan był potem podkomorzym Chelmskim, z sejmu 1631. naznaczony do rewizyi ksiąg grodzkich Chelmskich, *Constit. fol. 29*. córka jego Ewa była za Sapięgą Fryderykiem podkomorzym Włodzimierskim. *Walicki*. Adryan kanonik Krakowski zszedł z tego świata r. 1603. któremu braćcia rodzeni Jan i Paweł w Krakowie na zamku nagrobek wystawili. *Starowol. in Monum.* Mikołaj chorąży Bielski, poseł na sejm 1662. *Constit. fol. 2*. i na konwokacyi Warszawską 1670. *Constitut. fol. 13*. Rarol wojski Bielski 1674. którego syn Antoni 1691. Adam stolnik Zakroczyński 1674. r. Anna zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Skawiński herbu Rawicz. Rafał z Skawiny proboszcz Kielecki, kanonik i *Vicarius in Spirit.* generalny Krakowski, 1440. u *Nakiel. w Miechow. fol. 468.*

Skibicki herbu Rola, w Łęczyckiem województwie. Eufrozyna Skibicka, była za Mikołajem Daniłowiczem wojewodą Podolskim. Jędrzej Skibicki w zakonie naszym, jest jego *Kazanie w druku na pogrzebie Księcia Koreckiego Kasztel. Wołyńsk. 1634. in 4. Lublini, pod tytułem: Rzyrz z namiotu.*

Skidziński herbu Kietlicz Amo, w Krakowskiem województwie. Jan Skidziński 1586. podpisał kaptur Krakowski. *Constit. fol. 405.* Piotr kanonik Krakowski, umarł 1616. na zamku w Krakowie pochowany był oraz archidyakonem Zawichojskim.

Skierczyński. Barbara Skierczyńska była za Grzegorzem Brochowskim.

Skinder herbu Śreniawa. Paprocki i z niego *Okolski* pod tym ich herbem kładą, w powiecie Lidzkim. Jan Skinder, dworzanin królewski, w r. 1507. poselstwo do Moskwy sprawował, od senatorów Litewskich, do Panów Moskiewskich, względem pokoju, między Zygmuntem I. Królem Polskim i księżciem Moskiewskim. N. Skinder pisarz ziemski Lidzki, wspominają go *Konstytucye 1396.* N. Skinder pułkownik w Inflanciech, o którym *Stryjkow.* Józef w województwie Trockiem 1632.

W r. 1778. Antoni Skinder sędzia ziemski Lidzki. — Michał miecznik Lidzki. — *Krasicki.*

Skinder herbu Rawicz, w księstwie Żmudzkiem. *Ks. Kojal. in MS.* twierdzi, że Stefan Skinder w Żmudzi za jego czasów, tym się herbem pieczętował: Jan i Piotr tamże 1621. N. miał za sobą Sienickę herbu Bończa.

Skipor. Metryka Wołyńska w roku 1528. wspomina Skipora ziemianina Wołyńskiego. N. miał za sobą Annę Kisielownę podstolanę Czerniechowską. Mikołaj w Rijowskiem, podpisał elekeyą Jana III.

Skirmunt herbu Przyjaciel, z tą jednak odmianą, że powinny być między dwiema sercami, dwie strzały żeleźcami obrócone prosto do góry, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Ks. Kojal. in MS.* od unji z Koroną tego herbu zażywać poczęli, na znak przyjaźni z temi domami, z któremi się spokrewnili, przedtem zaś pieczętowali się Dębem pod mitrą, i przy tym herbie jeszcze drudzy z nich trzymają się osobliwie ci, co w Pińskim powiecie osiedli. Ci zaś Skirmuntowie, co się od dóbr Strawińskimi przewali, ci przyjaciela na tarczy noszą. Mikołaj Skirmunt Strawiński, podstoli, a potem stolnik Rowieński, podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza

Króla. Bazyli Skirmunt w Brześcieńskim 1632. Mikołaj w Żmudzi 1621. Joachim, syn jego Walentyn. N. oboźny Piński, starosta Inturski. Joachim kanonik Żmudzki, suffragan Żmudzki i biskup Uciański, umarł 1718. mąż kolo dusz zbawienia niespracowany.

W r. 1778. Krzysztof Skirmunt sędzia grodzki Oszmiański. — Adam sędzia ziemski Piński. — Szymon mostowicz Piński. — Zygmunt strażnik Inflantski. — W r. 1788. Józef sędzia grodzki Oszmiański. — *Krasicki*.

Skiwski herbu Lubicz, w Podlaskim województwie. Apollinar Skiwski poborca w ziemi Mielnickiej, z sejmu 1611. Stanisław pisarz ziemski Mielnicki, poseł na sejm 1613. ztamtąd deputowany do związkowych, *Constit. fol. 6*. dziewięć włok w Skiwaeh wiecznemi czasy tamże mu pozwolono, *Const. fol. 26*. był także posłem 1607. *Constit. fol. 883*. syn jego Jan za Bogusława księżęcia Radziwila, sędzią surrogatem Brańskim naznaczony z sejmu 1661. *Constit. fol. 20*. Jerzy z Minczowa wojski Mielnicki 1616. Szymon i Adam 1674. Rzymierz podstoli Drohicki, starosta Radonicki 1705. N. była za Stefanem Łowieckim.

Andrzej Skiwski w r. 1778. podsędek Zambiewski. — *Krasicki*.

Skłotowski herbu Dołęga. Macieja Skłotowskiego zasługi wspomina *Konstytucya 1641. fol. 36*. Są i w Witebskim województwie, z których Jan, Władysława IV. Balcer, Jana Kazimierza, podpisali elekeye. N. Skłotowski rotmistrz sławny za czasów *Paprockiego*. Franciszek Skłodowski w zakanie naszym.

Skocki herbu Nowina, w Wielkiej-Polszcze. Z tych jeden był kanonikiem Krakowskim: to *Baranowski*.

Skoczewski herbu Bończa, w Mazowieckim województwie. *Paproc.* i z niego *Okol.* piszą tu tak Łukasza kanonika Poznańskiego, jako i Felixa kanonika Warszawskiego, kaznodzieję i spowiednika Królowy Anny, ale ten Felix Skarzyński był, nie Skoczewski, co poznać z *kazania jego w druku, które miał na Exekwiach żałobnych Królowy Katarzyny Jagiellonowny, w Krakowie, in 4to 1584*. kędy wyraźnie jest Skarzyński.

Skokowski herbu Bończa, w Lubelskim województwie. Jan Skokowski podsędek Rzeezycki, z sejmu 1619. poborca, Zofia była za Jakóbem Dąbskim. N. za Krzysztofem Zulińskim.

Skokowski herbu Jelita. Jedną ich dzielnicą z Romiszowskiemi, ale tak od dóbr Skoki nazwani. Są pod Brześciem Litewskim. Marcin Skokowski Władysława IV. Jan, Jana Kazimierza, podpisali tamże elekeye. N. chorąży pod znakiem Jana Paea, zginął pod Homlem.

Skolimowski herbu Leszczyce, w Sieradzkim województwie.

Skolimowski herbu Lubicz, w ziemi Warszawskiej i w województwie Podlaskiem. Jeremi Skolimowski podsedek Drohicki 1620. i poborea. N. miał za sobą Joannę Soholewską, pisarzównę Drohicką, z której syn Razimierz i córka Anna Biskupska, *steriles*. Jan Władysław, najprzód wojski Drohicki, poseł na sejm 1661. *Constit. fol. 11.* potem podsedek 1674. aż i sędzia ziemski Drohicki 1678. posłował na sejm, z kąd naznaczony do boku królewskiego, *Constit. fol. 7.* i innych czasów też poselską funkcją godnie na sobie piastował: synowie jego, Stanisław i Razimierz. W temże województwie Podlaskiem Wojciech, Władysław, Razimierz, Rasper, Jan, Samuel Wojciech, podpisali elekeyą Jana III.

Skomorowski herbu Nałęcz związany, w powiecie Grabowieckim. Czytałem kopią listu Ziemowita księcia Mazowieckiego, Plockiego i Belzkiego, w którym Janowi Golianowi z Golianowie, nadal wieś Skomorowki w ziemi Grabowieckiej 1397. od których dóbr ci nazwiska nabyli. Z tych był Jan z małych Skomoroch Skomorowski, wicesgerent grodzki Grabowiecki, i Marcin, z sejmu 1647. komissarze do granic od Węgier. *Constit. f. 5.* N. Skomorowska, żona Zygmunta Dunina. Podobno są Skomorowsey herbu Prus 1mo.

W roku 1778. Razimierz Skomorowski skarbnik Horodelski. — *Przypisy Krasickiego.*

Skop herbu Trąby, w księstwie Litewskim, w powiecie Wilkomierskim, idą od Grzegorza Ostyka, który między innymi synami swemi, miał Skopa, od którego potomstwo podziśdzień widzimy. Felicyan Skop pisarz grodzki Wilkomierski w tymże powiecie: Zygmunt w powiecie Oszmiańskim, podpisali elekeyą Jana III. Króla. Jerzego Skopa wspomina *Konstytucya 1678. fol. 22.*

Skopowski herbu Jastrzębiec, w Wołyńskim województwie. Stanisław Skopowski 1696.

Skoraszewski herbu Abdank, w Wielkiej-Polszcze starożytny dom, z których Skora podsedek Poznański podpisał pokój Brzeski, u *Łaskiego w Stat. fol. 141.* Piotr Skora z Gaju kasztelan Kaliski 1451. podpisał konstytucyą Razimierza III. o Żupach, u tegoż *Łask. fol. 82.* i 1457. *fol. 65.* był oraz i generałem Wielkopolskim. Wojciech Skora de Gaj podkomorzy Dobrzyński 1505. podpisał konstytucyę sejmu Radomskiego, u *Łask. fol. 120.* kasztelana Kaliskiego córka Katarzyna, była ksienią w Owieńskich 1480. o ezem *Długosz.* N. był w Turzech w niewoli, o którym *Paproc.* Marcin w Krakowskim województwie 1638. Piotr z sejmu 1670. komissarz

do uspokojenia pogranicznych klótni od Brandenburgji i Pomeranji, *Constit. fol. 26.* Władysław Michał Skoraszewski chorąży Poznański, starosta Bydgoski, poseł na sejm 1676. z tamtąd deputowany do boku królewskiego dla obrady wojennej, w roku następującym marszałkował izbie poselskiej. Jak zaś przez czterdzieści lat z konia nie zsiadając, wielkiem sereem za ojezyzną swoją, i życie i zdrowie hazardował i fortunę, w różnych okazyach, w Alsackich, Duńskich przeciw Szwedom z Czarneckim, w Ukrainiskich przeciw Tatarom, Kozakom, Moskwiem, w Podolskich pod Chocimem, Zórawnem, przeciwko Turkom, gdzie pod Chocimem w oczach Jana III. między pierwszymi na wałach nieprzyjacielskich stanął, dowodem były listy Królów Jana Kazimierza i Jana III. do niego pisane. Nawet umierając, tego żalował, że na łóżku a nie w potrzebie, dla ojezyny i wiary ginął, mówiąc: *O Boże mój, na łóżku gnusnym umieram, w domu a nie na koniu pod Wiedniem: szukałem przez lat kilkadziesiąt śmierci, a nie potkała mię w polu. O jakbym był rad tę garść krwi mojej za wiarę ś. i ojezyznę przelał, ale niech się we wszystkim wola święta twoja dzieje.* Z Bogiem też całem życiem swoim całe był złączoney. Przy wyznaniu Trójcy Ś. padał codziennie na kolana, czołem pokornie bijąc Boskiemu majestatowi, od czego też miał znaczek na czole, przy którym nabożeństwie, tę modlitewkę, którą sam sobie złożył, zwykł był mawiać: *Panie Boże wszechmogący, Ojczy, Synu, i Duchu Ś. w Trójcy Person, jedyny Boże, bądź odemnie lichego stworzenia twego pochwalony i błogosławiony po stokroć tysięcy millionów, i więcej a więcej, a nie odrzucaj mię od oblicza twego Boskiego, abym się widzeniem, uwielbieniem i ukochaniem nade wszystko twojem, cieszył na wieki.* Tego nabożeństwa i dzieł swoich i innych wyuczył. Mawiał więc często: Gdybym widział rzecz być potrzebną, dla wiary i wywyższenia majestatu Boskiego, dalbym się w sztuki rozsiekac, i jednego momentu życie i wszystko dla niego stracić. W symbolum Ś. Anasztazego bardzo się kochał, i one prawie codziennie mówiąc, na pamięć umiał. Do komunji przystąpić mając, zawsze przedtem post, modlitwy, jałmużny i spowiedź ze łzami czynił. W kościele, nie tylko do nikogo nie gadał, ale i drugich gadających do siebie, tem zbywał, że im nie nie odpowiadał, nie na respekta ludzkie niedbając, a więcej Boga się bojąc. Stawając w różnych kołach rycerskich, komissyach, sejmach, o to się najwięcej starał, żeby bez naruszenia sumienia swego, każdą funkcją zakończył. W uniwersale do pulku swego pisząc, tak mawiał: *W ciągnięciu, które ma być najprostsze, za ubogimi ludźmi upraszam, żeby bez najmniejszego uciążenia*

i pobocznych chlebów, które z laski Bożej do tych czas w tym pulku nie były, poszliśmy, aby nas Bóg błogosławił. Gdy mu się co przykrego trafiło, padał na kolana z całym domem swoim, mówiąc: *w Bogu nadzieja moja, jakkolwiek on o mnie, i o domu moim rozporządzi.* Chorych poddanych swoich potrawami z stołu swego obsyłał. Za umarłych msze święte zakupował, z sąsiadami dobrze się zachowywał, ztąd i powagę miał u braci i miłość. Zwykł też być mawiać: *Dość mały kącik, a wolne sumienie, bez grzechu życie, mierne dobre mienie.* Śmierć go w tych pobożnych uczynkach zastała w r. 1683. Zona jego była Katarzyna Gorajska podstolanka Poznańska herbu Orła, ta mu powiła pięć córek, z tych Katarzynę oddał na służbę Boską w klasztorze Gnieźnieńskim S. Klary, Teresę zaś w Poznańskim Karmelitek Bosych, trzecia poszła za Zawadzkiego, czwarta za Złotnickiego, piąta za Dembińskiego: syn jego Mikołaj, najprzód chorąży Wschowski, i deputat na trybunał koronny 1714. potem kasztelan Przemęcki, złączył się był dożywotnie z Teresą Mycielską chorążanką Poznańską, z której jest synów dwóch i córka Anna. Franciszek chorąży Poznański, z sejmu 1703. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol. 21.* Tego chorążego Poznańskiego srece osobno pogrzebione, nad którym na marmurze napisano: *Quis jacet hic? cor: totus cor fuit ille Dei.*

N. Skoraszewski pojął *Grabowską* herbu *Zbiczewicz* kasztelanę Elbląską. — *Krasiecki.*

Skorczycki herbu *Jastrzębiec*, w ziemi Przemyskiej. Jędrzej Skorczycki wojski Przemyski, a potem chorąży 1690. z sejmu komissarz do granic od Węgier, *Constit. fol. 18.* synów jego dwóch, Marcin i Michał. Ludowika chorążanka Przemyska, Władysława Niemierzyca kasztelana Polanieckiego małżonka.

Skorkowski herbu *Jelita*, w Sieradzkim województwie. Jakóba Skorkowskiego wspomina *Okolski.* Jan 1616. N. miał za sobą Zofię Krasieńską kasztelanę Płocką. Mikołaj 1448. u *Nakiel. fol. 483.*

Skorobohaty herbu *Kruczyn*, to jest krzyż na tarczy. Jędrzej Razimierz Skorobohaty skarbný Litewski, pisarz grodzki Trocki 1678. *Constit. fol. 22.* syn jego Teodor, drugi syn Jan. Stanisław młodo umarł w r. 1681. w Warszawie u OO. Dominikanów pogrzebiony z nagrobkiem, kędy sam krzyż w herbie jego widzieć. Stanisław Skorobohaty Soc. Jesu, w Mińsku życia swego dokonał w r. 1668. wieku swego 43. *Societatis 27. 7.* Stycznia; z dzieciństwa był do nabożeństwa przyuczony, siódmego roku samem spojrzeniem, na pokazany sobie krucyfix, zawziętą w służbie Bożej gorącość, i w sobie

i w innych, bardziej a bardziej, w dalszym wieku pomnażał. **Matee** Przenajświętszej za niewolnika się oddawszy, wnętrzem i zewnętrznem umartwieniem, z poddaństwem swem przeciwko niej oświadczał się. Mnogość affektu w sercu jego ku teźże pannie świętej, pokazały obfite łzy, na wspomnienie imię Marya, hojnie się lejące, które częstokroć czytającemu do stołu, słowa przecinając, mowę tamowały. Pragnął umrzeć w dzień, honorowi tej panny oddany, jako się i był narodził, ale że z Boskiego objawienia, dzień, którego wstąpił do Societatem, miał mu być dniem ostatnim życia, przetoż każda środa (bo w tę i nowicyuszem i zakonnikiem został) była mu okazją do wielkich zasług i gotowości na śmierć. Nie pamiętał, żeby zaczęta kiedy dokończył literę, kiedy dzwonek zakonny, do innych go wzywał zabaw. Często go na jawie, i przez sen widokami do miłości Matki Boskiej, do żądzy widzenia Boga, do doskonalszego żywota i poratowania dusz w czyściu będących, nieba zachęcały. **N. Skorobohaty** skarbný Litewski, córka jego była za **Sebastyanem Wojniłowiczem** stolnikiem **Mozyrskim**.

Skorowski herbu Bończa, w Lubelskim województwie. Są i **Skurezewscy** w Mazowszu.

Skoroyc, w księztwie Zmudzkiem **Gabryel Skoroyc** 1621.

Skorski herbu Jastrzębiec, w Sandomierskim i Lubelskim województwach. W Inflanciech dom ten zdawna kwitnął, z kąd się niektórzy z nich do Polski przenieśli. **Stanisław Ditrich Skorski** w Parnawskim: ten zostawił syna także **Stanisława**, który z **Urszuli Roxkiej** splodził syna **Alexandra Skorskiego**, tego z **Elżbiety Gładyszowny herbu Gryf**, córka jedna **Teofila**, wydana za **Raspra Jagnińskiego** podstolego Sandomierskiego, dziedzica na **Kurozwękach** i **Niedźwiedziu**, w Sandomierskim, druga **Joanna**; synów zaś dwóch, **Wojciech** bezpotomny, i **Mikołaj**, ten wszedł w ligę małżeńską z **Zofią Chomentowską herbu Lis**, ta mu powiła córkę **Zofią Witkowską**, i synów czterech: z tych 1. **Alexander** osiadł w Lubelskim, tamże komornik graniczny: trzy razy małżeńskie ponawiał śluby. 1mo voto z **Maryanną Radlicką**, z której córek jego cztery: **Joanna Rafała Jastrzębezyka Kozłowskiego**, **Zofia Marcina Zaleskiego**, **Anastazyja Antoniego Domaszewskiego**, **Wiktorya Antoniego Głuskiego**, małżonki; syn zaś tylko jeden **Stanisław**. 2do voto z **Barbarą Zawadzką**, z której syn **Razimierz**. 3tio voto z **Zofią Kłoczewską**, ta mu zostawiła córki trzy, **Teresę Domańską**, **Barbarę** i **Franciszkę**, i syna **Józefa**. 2. Syn **Mikołaja, Jędrzej**, usarski namiestnik z **Michałem Potockim** wojewodą **Wolyńskim**, stargawszy zdrowie na usługach ojezyny, umarł 1721. w **Krasnostawie**, tamże pochowany, *sterilis*. 3. **Felicyan** z **Grabkowską herbu Jastrzębiec**, *sterilis*.

4. Syn Mikołaja, Tomasz Skorski, też żył w dożywotniej przyjaźni z Jadwigą Mikulowską herbu Rawiez, córką Franciszka, dziedzica Mikulowie, pod Sandomierzem, a siostrą rodzoną Benedykta stolnika i sędziego grodzkiego Sandomierskiego (dla czego w Tomie V. *fol.* 426. omylnie umieszczony herb Rotwicz, miasto Rawiez, Felicyannie z Mikulowskich Jagnińskiej) z której splodził jedną córkę Alexandrę Domańską, synów zaś czterech, Wacława, Marcina, Reformatów. Jana Societ. Jesu, temi czasy profesora teologii we Lwowie, którego wyszły z druku. 1mo. *Juratus honor Potocciorum Cruci, Paneg. na weselu Xawerego Potockiego Starosty Sokulskiego Lublin. 1722. in folio.* 2do. *Oratio de Sancto Bonaventura, pod tytułem: Ex utroque Caesar. Częstoch. 1726.* 3tio. *Vox doloris publici, Paneg. Cracov. 1727.* 4to. *Apex aureus Infularum, Paneg. na Wjazd Mikołaja Wyżyckiego Arcybiskupa Lwowskiego. Leopoli 1737.* Prócz tego napisał książkę której dał tytuł: *Lechus Carmen Epicum in lib. 12.* ale ta jeszcze do druku nie weszła. Najstarszy zaś syn Tomasza, a brat rodzony tu dopiero położonych, Franciszek, wszedł w kontrakty małżeńskie z Elżbietą Sławińską, z której dwóch synów zostawił: Szymona i Jędrzeja, i córkę Joannę.

Skorulski herbu *Kościęszu*, ale z tą odmianą, że na strzale nie jeden ale dwa krzyże kładą, a na helmie pawi ogon. Jędrzej Skorulski z sejmu 1621. deputowany na sądy fiskalne Litewskie, *Constit. fol.* 24. pielgrzymując z książęciem Mikołajem Radziwilem Sierotką do Jerozolimy, tam został kawalerem grobu Pańskiego, dla tego też zażywał orderu, zwyczajnego Bożogrobcem krzyża, po którego czterech rogach pomniejsze cztery krzyże, był potem chorążym, a dalej i marszałkiem Rowieńskim, umarł 1637. mąż pobożny, fundował w Nieświeżu dla ubogich studentów konwikt, w Rownie zaś fundował klasztor panien zakonnych pod regułą Ś. Benedykta, i należycie go uposażył, kędy córka jego Anna Eufemia wstąpiwszy do tego zakonu, księżką go rządziła. Kollegio naszemu Rowieńskiemu fundacyi przyczynił, kaplicę i kurs na cześć Najśw. Panny przy kościele Nieświeżkim erygował, organami i różnym apparatusem ozdobił, zszedł z tego świata w r. 1637. z synów jego, Gabryel w zakonie Ś. Franciszka *de Observant.* Zacharyasz i Paweł in Soc. Jesu, Mikołaj chorąży Rowieński, starosta Kormiałowski 1648. naznaczony do rewizyi skarbu koronnego, syn jego także chorążym Rowieńskim umarł Jerzy i starostą Kormiałowskim, który w r. 1674. podpisał elekeją Jana III. Króla. Rafał Zygmunt, piąty syn Jędrzeja, najprzód podczaszy, dalej podkomorzy, marszałek Rowieński, mąż wojenny, swoim kosztem chorągiew usarską wystawił na obronę

ojezyczny, i pułk powiatowy prowadził pod wojnę Moskiewską, na sejmach różnych posłem stawał, żona jego Maryanna Ry-
mińska starościanka Riernowska, z której syn Jan pojął Ludo-
wikę Ciecchanowiecką, córkę oboźnego Litewskiego 1683. był
ten Jan pięknego sereca w różnych kampaniach, osobliwie pod
Chocimem, Barem, Czarnokoźzienicami z Turkami. Alexander
syn marszałka Rowieńskiego, kanonik Wileński i Smoleński.
Malcher Skorulski, brat Jędrzeja marszałka Rowieńskiego, sę-
dzą był ziemskim Rowieńskim, Kazimierz 1648. Chryzostom
w Zmudzi 1621. N. miał za sobą Polubięńską. Jan 1691. syn
jego Krzysztof. *Witniński kazanie: Grób Radosny. Gratiae
seculares Problemata.* Ratarzyna Konstancya marszałkowna
Grodzieńska, weszła w kontrakty małżeńskie z Łukaszem Feli-
cyanem Massalskim starostą Persztuńskim. Antoni, Jan i Józef
tęmi czasy w zakonie naszym.

Skorupski herbu Szeliga, na Wołyniu, przydomek
mają Smoezek Skorupski: z tych Gabryel, żona jego Siostrze-
witowska, z tej córka zakonnica S. Benedykta u wszystkich
ŚŚ. we Lwowie, syn jeden pleban Zimnowodzki, drugi Antoni
w obozie. Jan podpisał elekcją Jana III. Są Skorupowie w
Mińskiem, o których pisze *Ks. Kojalow. in MS.* że się her-
bem Leliwa pieczętują; niewiemże czy nie omyłka, że miasto
krzyża jak jest w herbie Szeliga, gwiazdę podkładają, jak jest
w herbie Leliwa. Paweł Skorupa horodniczy Miński, 1632.
w Mińskiem. Maciej w województwie Podlaskiem 1674. N.
chorążyc Kowieński deputat na trybunał Litewski 1740.

Konstytucya sejmu 1673. r. approbuje fundusz Jezuitów Rowieńskich
urodzonego Andrzeja Skorupskiego marszałka Rowieńskiego, któ-
rego woli syn Rafał marszałek także Kowieński zadosyć uczynił.
— W r. 1788. Ignacy wojski Chelmski. — *Irasiecki.*

Skoruszewski herbu Junosza, w Krakowskiem wo-
jewództwie i w ziemi Zakroczymskiej. Marcin Skoruszewski
sędzia grodzki Krakowski, którego córka Ratarzyna była za
Grzegorzem Otwinowskim. N. za Zygmunta I. w wielkich był
respektaeh u Pańskich dworów, syn jego Marcin.

Skoruta herbu Kozczak, w ziemi Przemyskiej i na
Wołyniu. Jerzy Skoruta i brat jego Ludwik z Paniewskiej sta-
rościanki Zydaczowskiej zostawili potomstwo. Barbara Skoru-
cianka z Młodatycz, była za Tomaszem Grochowskim koło r.
1560. N. za księżciem Sanguszkim koło r. 1495. N. za
Alexandrem księżciem Wiśniowieckim. N. za Bireekim Ję-
drzejem. N. za Walentym Fredrem podezaszym Przemyskim.
N. miał za sobą Maryannę Brodowską herbu Łada. Jan Zofię
Drohojowską, z której córka Maryanna, i synowie dwaj Sta-
nisław i Seweryn.

Skorwid herbu *Rola*, w księztwie Żmudzkiem. Hieronim Skorwid 1621. *MS. Kojalów*.

Skoryn, w powiecie Rzeczykim. N. Skoryna deputat na trybunał Litewski 1740.

Michał Skoryna w r. 1788. sędzia ziemski Rzeczyki. — *Krasicki*.

Skorzewski herbu *Ogończyk*, w Poznańskim województwie. Piotr z Skorzeza pralat godny, którego kapituła Poznańska zgodnemi głosami sobie za Biskupa obrała, atoli dla klótni, ile Bolesław książę Wielkopolski Falancie sprzyjał, wyzwał się ze wszystkiego prawa do tej godności. *Damalew. in Vit. Archiep. Gnesn.* N. Skorzezska była za Sebastyanem Komorskim. *MS. de Famil. Pruss.* N. miał za sobą Zofię Bykowskę podezaszankę Łęczyką. Mikołaj Skorzewski Urszulę Linowską, z której potomstwo: Antoni, Urszula, Franciszek i Alexander. N. pojął Bronisławawę Cypryana Kręskiego starosty Stawiszyńskiego córkę. Władysław Skorzewski pułkownik, Maryannę Kierską kasztelanę Rogozińską, wdowę po Zakrzewskim. Paweł Skorzewski dziekan Kościeciański, pleban Czempiański, Jędrzej generał i marszałek konfederacyi Wielkopolskiej, żona jego Chojeńska. Kazimierz Skorzewski miał za sobą Zofią Naramowską, z której syn Melelior. Kazimierz Maryannę Niemojewską Wieruszownicę. Władysław chorąży Poznański złączył się dożywotnie z Katarzyną Gorajską herbu Orla: siostrę rodzoną Mikołaja najprzód kasztelana Krzywińskiego, a potem Przemęckiego z tej córki, jedna zakonnica, Ś. Klary w Gnieźnie i ksieni, druga Maryanna Dembińska, trzecia Branecka, czwarta Helena za Józefem Złotnickim, a a po zejściu męża swego, zakonnica Ś. Klary w Bydgoszczy pod imieniem Katarzyny.

Stanisław Skorzewski kasztelan Elbląski a później Chelmiński. — Michał (podobno brat powyższego) podkomorzy Poznański, córka jego za Ryszewskim generałem. — W r. 1788. Paweł podstoli Poznański. — *Krasicki*.

Skotnicki herbu *Bogorya*, w województwie Sandomierskiem, piszą się zdawna z Bogoryi, z których był Jarosław Bogorya areybiskupem Gnieźnieńskim, o którym pisałem w drugim tomie pod herbem Bogorya. Kwitnął potem Marcin z Bogoryi Skotnicki sędzia ziemski Sandomierski, z którym tytułem podpisał dekret elekeyi Alexandra Króla, u *Karnkowsk. de Primatu* 1501. w roku zaś 1504. już kasztelan Zawiehojski u *Łask. w Stat. f.* 112. i 1505. *f.* 120. Skotnicki dworzaniu Zygmunta I. o którym pisze *Łukasz Gornicki w swoim Dworzaninie fol.* 202. Siostra Jarosława areybiskupa Gniezn. była za Strzeleekim, z którym urodziła Jana Strzeleleckiego kanclerza koronnego, a potem areybiskupa Gnieźnieńskiego 1372. *Długosz*. Jakób poborca w Sandomierskiem r.

1513. *Uniw. Pobor.* Helena Marcina Grotowskiego małżonką. Elżbieta Magdalena ksieni klasztoru S. Benedykta panien zakonnych w Sandomierzu: zesła z tego świata w r. 1639. osobliwsza na zakon nasz dobrodzika. Samuel mąż rycerski pod Chocimem i w Prusiech, przeszedł na pokój wieczny w roku 1644. co o nim powiada nagrobek jego w Sandomierzu u Panny Maryi. Tomasz biskup Likopolski, suffragan Chelmiński, i officyał generalny, dziekan Lubawski, deputat na trybunał koronny pięć razy, administrator biskupstwa Chelmińskiego 1695. w którym miłość świętej sprawiedliwości głosi ów zegarek, który mu pewna osoba w sprawie swojej ofiarowała prosząc, żeby jej jako najlepiej usłużył, na co on: Usłużyć szczerze, tylko do tego zegarka weś jeszeze i mój, który noszę pektoralik. — Pralat to był sławy nienadwężonej, nauką, dowcipem, i żarliwością uprzywilejowany, umarł 1702. N. miał za sobą Konstancję Karwickę kasztelanę Zawichojską. Zofia Skotnicka najprzód Mikołaja Firleja, potem Ostroroga, na koniec Jakóba Kalińskiego podczaszego Sanockiego małżonka. To też na pochwałę tego domu przytacza *Ciechoc. Alloc. Osecen. lib. 2. cap. 13.* że w nim nigdy żadna herezya nie postala. Piotr Bogorya, jest w druku jego: *Politické vitne recte instituendae Via et ratio, Cracov. in 4to 1576.* Tomasza jest w druku: *Fasci a Orbi Polono evoluta Joanni Malachowski Episc. Cracov. paneg. in fol. 1679. Posuan.* Że Skotniccy Bogoreczykowie pewne dobra nadali klasztorowi Pokrzywnickiemu, świadczy *Starowol. in Vit. Episc. Cracov.* Michał Bogorya Skotnicki chorąży Zakroczymski 1697.

Skotnicki opat Pokrzywnicki; brat jego N. cześnik Pilznicki, córkę jedynaczkę wydał za Krasieńskiego. — *Krasicki.*

Skotnicki herbu Drużyna, to jest rzeka bez krzyża, w Krakowskiem województwie. *Baranow. i Okol.* N. była za Józefem Popielem.

Skotnicki herbu Grzymała, w Ruskiem województwie. Widziałem w Krośnie u fary nagrobek marmurowy Janowi z Małych Skotnik Skotnickiemu kasztelanowi Polanieckiemu z herbem Grzymała wystawiony, kędy o tym Janie powiada, że był z ojea Pawła chorążego Haliekiego, z matki Katarzyny Saporowskiej urodzony, na dworach Króla Stefana i Zygmunta III. młodsze lata przepędziwszy, zdolniejsze Marsowi konsekrował, w Moskiewskich, Inllantskich i Wołoskich kampaniach rotmistrzowską funkcyą, z pochwałą wszystkich serdecznie utrzymywał, niemniej i insze na siebie funkcyę od Rzeczypospolitej włożone, wszedł do grobu w r. 1621. wieku swego 59. z Zofji de Bobrek Ligęziaunki kasztelaneki Wiślickiej, zostawiwszy potomstwo ale go ten grabstyn nie wylicza, było

zaś to: Jerzy który w r. 1635. świat pożegnał, *Histor. Coll. Crosn.* i Paweł 1654. na nasze kollegium Krosieńskie dobroczynny. Ojciec ich oltarz w Krośnie i z znacznym dochodem ufundował, córka zaś była za Franciszkiem Brzechwą, imię jej Elżbieta. Alexander Skotnicki kasztelan Halieki, miał za sobą Krystynę Belzecką, z księżniczki Zbarazkiej urodzoną, z tej były dwie córki, Anna Łaszczowa, i Elżbieta Radziszewska, *Geneal. Belzec.* Anna Skotnicka pisarzowna Halieka, była za Jerzym Brzozdowskim. N. miał za sobą Zofię Kalinowską córkę Wojciecha. *Okol. tom. 3. f. 174.* powiada: że Kasper Trzciniński, miał za sobą Skotnickę z familji Ligęzów, niewiem czy są Skotnicy Półkozicowie, chyba że ta Skotnicka była z Ligęzianki urodzona. Tenże Jan kasztelan Polaniecki, miał żonę znać drugą, Zofię Zebrzydowską kasztelanekę Szremską, z której była córka Zofia, i synowie Mikołaj i Paweł, o którym wyżej.

Skotnicki herbu Poraj, w województwie Mazowieckiem, z których Kasper Skotnicki, wyniósłszy się z Mazowsza, osiadł w Krakowskiem województwie.

Skotnicki herbu Rola, w Łęczyckiem województwie. Floryan i Jędrzej Skotnicy ludzie rycerscy. N. miał za sobą Głębockę. N. była za Pawłowskim. *MS. de Famil. Pruss.*

Skotnicki herbu Sas, w Ruskim województwie. Do tych *Okolski* naciąga Pawła Skotnickiego chorążego Haliekiego, ale go i pod herbem Drużyna położył, wszakże ani do tych, ani do tamtych nie należał, ale do Grzymalitów. Dawid Skotnicki, miał za sobą Jadwigę Brzezińską, pozostałą wdowę po Piotrze Mozgawskim. Prokop zaś Mozgawską, córkę Piotra, z której był syn Jan. Samuela żona Jadwiga Bobiatyńska.

Skowieski herbu Rawicz, w Lubelskiem województwie, dobra ich Skowieszyn i Stoczek, ale ich Marcin Skoczewski przedał Tęczyńskiemu wojewodzie Krakowskiemu. Abraham Skowieski rotmistrz, i z dwiema synami swemi Jędrzejem i Wojciechem pod Warną poległ. Marcin z Tarłowny urodzony, której siostra ksienią była u PP. Brygitanek w Lublinie, którego widzieć nagrobek w Lublinie u tychże panien zakonnych, z Grodzkiej zostawił syna Rżysztofa, z Podlódowskiej zaś czterech: 1. Abrahama, którego syn Piotr, tego zaś trzej synowie, w różnych expedycyach życie swoje za całość tej ojczyzny położyli. 2. Stanisława, którego syn jeden zginął od Rozaeckiej szabli, drugi od Tatarskiej. 3. Rżysztofa męża rycerskiego, któremu Ratarzyna Skarbkowna, trzech synów powiła, Mikołaja, i przy dworach pańskich, i w obozie zaleconego. Jana walecznego porucznika pod Cccorą, Chocimem, Starzcem i Rumejkami, w Prusiech z Szwedami, Ewę Omie-

cińską herbu Junosza zaślubiwszy sobie, osiadł na Pokuciu, i Marcina, tego żona Ronarzewska herbu Pohog.

Skowroński herbu *Tępa Podkowa*, ale z tą odmianą, że powinna być podkowa barkiem prosto do góry postawiona, a we środku jej Prus 1mo albo półtora krzyża. Tym się herbem pieczętują Skowrońscy na Wołyniu, z których Teodor mąż rycerski pod pancerną chorągwią. Stanisław 1689.

Skrauszewski patrz **Kruszewski**. Skrauszewska była za Byszyńskim Prus 3tio.

Skrobeski, w ziemi Ciecchanowskiej: czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov*. dany Floryanowi i Janowi Skrobeskim braci rodzonym. Jan Skrobocki w tejże ziemi poborea z sejmu 1590. *Constit. fol. 603.* a w r. 1591. posłował na sejm. Są i Skrobowiczowie w Trockiem województwie, z których Jan 1632.

Skroeki czyli **Skrodzki**, w ziemi Łomżyńskiej, gdzie ich wspominają *Konstyt. 1638. f. 53.* Jan podstoli Łomżyński rotmistrz naznaczony na presidium miasta Lwowa. *Const. 1653. f. 13.* Jan sędzia ziemski Łomżyński, podpisał elekcyą Jana III. Króla. Felieyan wojski, Michał skarbnik Łomżyńscy.

Maciej Skroeki w r. 1788. regent ziemski i grodzki Zakroczymski. — *Krasicki*.

Skromowski herbu *Rogala*, w Lubelskiem województwie. Bartłomiej z Skromowie podkomorzy, Piotr stolnik Sandomierski w r. 1420. podpisali list Króla Jagiella dany Rusi. Anna z Skromorowie była za Jędrzejem Czolhańskim wojskim Włodzimierskim. Anna Skromowska zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Stanisław, żona jego Ożarowska.

Skroński herbu *Dębno*. Mikołaj z Skronowa kanonik Krakowski 1381. na liście Zawiszy biskupa Krakowskiego, u *Nakiel. w Miechow. fol. 319.* Mateusz Skronicki archidyacon Gnieźnieński. *Damal. in Vit. Archiep. Guesn. f. 307.* N. Skroński miał za sobą Bartodziejską. *Acta Castr. Ostrzesz.*

Skrzetuski herbu *Jastrzębiec*, w Poznańskim województwie. Jan Skrzetuski kanonik i officyał generalny Poznański 1547. *Literae Sigismundi I. in MS. Petricov.* Marcin miał za sobą Annę Rastkownicę Malczewską, z niej syn Jan sekretarz królewski z sejmu 1590. komissarz do expedyowania defluitacyi po Warcie. *Constit. fol. 693.* Adam miał za sobą Jadwigę Bardzińską. N. Zofię Ponętowską. Wojciech Jadwigę Linowską, z której syn Józef, i córka Agnieszka za Franciszkiem Trzebiekim. N. była za Zaborowskim. Jan z województwa Poznańskiego długo w obozie Litewskim po usarsku za ojczyznę wojując, w Żmudzi się ożenił 1601. z Anną Burbianką, był gubernatorem Mohilowskim, zostawił synów dwóch:

Jana i Jerzego. Jerzy pojął Stanutownę herbu Strzała przez podkowę z góry, spłodził z niej synów sześciu, z których jeden był w zakonie naszym. Jan wydał do druku *Monitorium simplex ad correcturam vitae humanae ducentis punctalis extraditum Torun. in 4. 1709.* Józef podczaszy Przemysłki deputat na trybunał koron. 1738. Podobno są Skrzetuscy i herbu Topor, jako namienia *Posselius fol. 327.*

W r. 1778. Skrzetuskiego podczaszego koronnego wielkiego kollegata Stanisława Augusta Króla synowie: N. starosta Mogielnicki. — N. kanonik Gnieźnieński, opat Wągrowiecki. — Wawrzeniec komornik Wschowski. — Grzegorz burgrabia Koniński. — W r. 1788. Tadeusz cześnik Trembowelski. — *Krasicki.*

Skrzydlewski herbu *Samson*, w województwie Poznańskim. Jan Watta Skrzydlewski w Kalskiem, Łukasz w Poznańskim 1697.

Skrzyński herbu *Łabędź*, w Sandomierskim województwie z wielkiego Skrzynna, jużem ja o niego pisał pod Duninami w Tomie III. tu jeszcze przydaję. Włodek z Skrzynna w r. 1451. *Biel. f. 392. Cromer lib. 22.* Borzywój, o którym *Biel. fol. 418. Crom. lib. 24.* Stanisław z wielkiego Skrzynna Dunin kasztelan Polaniecki, marszałek trybunału koronnego 1683. Mszezuj z Wioldem ksiąźciem Litewskim przeciwko Nowogrodzianom w Moskwie wojował. *Biel. f. 329.* Swentosław Franciszek z Skrzynna Dunin, chorąży Parnawski, pisarz grodzki Radomski (brat naszego ks. Piotra Dunina, syn jego Jakób 1691.; stryjeczny Jakóba. Ignacy podstoli Żytomierski. Adam i Samuel pod Opoczna) potem wojski Sandomierski i sędzia grodzki Radomski. Rachel Barbara Duninowa z Skrzynna Brzostowska. Referendarzowa Litewska. Jakóba żona, Anna Trembecka.

Skrzyński herbu *Łada*. Jędrzej Łada, pojawszy dziedzkę Skrzynna w ziemi Wieluńskiej, pisać się poezął Łada Skrzyński, tego syn Jan pojął Jadwigę Straszownę, córkę Wojciecha, z którą miał córkę Krystynę, Derszlawa z Buina małżonkę, i syna Zbigniewa, temu Zuzanna Przerębska powiła syna Stanisława, od którego z Zofji Zardeckiej z Drzewicy, córki Jana, był syn Rasper, ten z Doroty Konieckiej, córki Prendosława spłodził dwie córki: Zuzannę Słotwińską i Jadwigę Załuską, obiedwie bezpotomne, i synów czterech: Jana Rafała, Seweryna i Floryana. Z tych Jan był kanonikiem Chelmskim i Sandomierskim, proboszczem Mieleckim, deputatem na trybunał koronny. Rafał, z Zofji Seweryna Chamea, i matki Orłowny córki, zostawił cztery córki: Urszulę, ta *1mo voto* żyła z Samuelem Gorzyckim, z której był syn Jan Gorzycki, *2do voto* z Golembiowskim, Izabella z Alexandrem Bielskim, Teresa i Pudencyanna, i syna Michała. Seweryn w Mo-

skwie wojując za Dymitrem zmyślonym Carem Moskiewskim, tam ranny w niewolę się dostał. Floryan w młodym wieku zniknął, w Krakowie u Ś. Franciszka pogrzebiony. N. miał za sobą Teresę Zółkiewską, z tej syn Franciszek Franciszkan, Anna za Skrzyńskim, Antonina za Kaszewskim, Franciszek miał za sobą Annę Stokowską. *Acta Castren. Wielun. 1700.*

Są Skrzyńscy w ziemi Przemyskiej. — Stefan stolnik Pilnicki z Wielowiejskiej spłodził, *Imo voto Zawadzke, 2do Humieckę* — synów czterech: Jan buńczuczny wielkiej bulawy z *Jaworskiej* zostawił potomstwo. — Ignacy starosta Dolhański z *Molodeckiej* zostawił potomstwo. — Stefan bezżenny. — Remigian najmłodszy z *Jakubowską* zostawił potomstwo. — Niewiadomo jakiego herbu. — *Krasicki.*

Skrzyński herbu Zaremba, w Łęczykiem województwie, Alexander Skrzyński, najprzód wojski Łęczycki, z sejmu 1661. deputowany do rewizyi pewnych gruntów, *Const. f. 69.* potem kasztelan Brzeziński, synów jego było trzech. Wawrzyniec Stefan chorąży Łęczycki, syn jego z Ewy Szypowskiej herbu Śreniawa, Alexander 1701. Jan, drugi syn Alexandra, podkomorzy Łęczycki 1703. z sejmu komissarz do hiberny, *Constit. fol. 2.* był posłem na tymże sejmie i deputatem do Konstytueyi, jako też do boku królewskiego dla obrady, potem kasztelan Łęczycki 1724. żona jego Franciszka Wierzbowska podstolanka Łęczycka. Stanisław trzeci syn kasztelana, z sejm 1703. komissarz do granie od Szląska. *Constit. fol. 21.* Synowie czterej kasztelana Łęczyckiego, Ludwik w zakonie naszym temi czasy, Franciszek w zakonie Franciszkańskim, Hieronim i Ignacy. Jan Skrzyński miał za sobą Helenę Krasieńską. N. była za Franciszkiem Soltykiem, Barbara za Jędrzejem Ładą.

Zarembowie Skrzyńscy, pochodzą z wielkiej Polski, ze *Skrzynny* wsi położonej w ziemi Łęczyckiej, powiecie Wieluńskim. Skrzynna przeszła potem w dom Ładów, gdy Jędrzej Łada herbu Łada, pojął za żonę Barbarę *Skrzyńską*, dziedziczkę na *Skrzynnie*, i od niej też począł się pisać Ładą Skrzyńskim. *Niesiecki* wyżej mówi najsamprzód o Alexandrze Skrzyńskim, kasztelanie Brzezińskim. Według akt familijnych, wyjętych z akt Piotrkowskich, Łęczyckich i Wieluńskich: był Alexander prawnukiem Urbana Zaręby, na Skrzynnie Skrzyńskiego, który żył około r. 1530. ten z *Wężykowy* herbu *Wqz* miał syna Jana, który z Barbarą z Rudy *Maslowską* miał syna Adama kasztelana Spicimirskiego, ten zaś w roku 1616. pojął za żonę Katarzynę *Bykowską* herbu *Gryf*, córkę Jana Bykowskiego kasztelana Konarskiego, Sieradzkiego, (brat jego starszy był wojewodą Sieradzkim) z tej spłodził Alexandra, od którego *Niesiecki* wyżej, ród Skrzyńskich wyprowadza. Bracia jego byli 1. Jan, który miał za żonę Annę z Chelmie *Lutomirską*. 2. Konstanty, wstąpił do zakonu Ś. Franciszka i umarł w Genny, siostra tychże była za Trembińskim. Alexander z *Szamowskiej* miał 1. Wawrzeńca 1662. chorążego Łęczyckiego. 2. Jana 1665. kasztelana Łęczyckiego.

3. Stanisława 1666. kasztelana Brzezińskiego. Jan kasztelan, z *Wierzbowskiej* podstolanki Łęczyckiej miał syna Hieronima kasztelana Brzezińskiego i córkę Annę, która była za Soltykiem. Józef Zaremba Skrzyński podczaszy Sieradzki, prawnuk Adama kasztelana Spicimirskiego, pierwszy z rodziny Skrzyńskich, przeniósł się do województwa Ruskiego, i osiadł w ziemi Przemyskiej. Tegoż Józefa synów trzech: 1. Józef stolnik Pomorski z *Rudzką* — Ignacy starosta Dolżański z Teresą z Finkensztejnów *Finkowną* herbu *Ostoją*, ta była żdo roto za S. z Radwanowic Łodzińskim. Stefan cześnik Sieradzki, Józef stolnik Pomorski z *Rudzką*, miał Antoniego, ten z Amalią hrabianką *Goluchowską*, zostawił Eustachego i Amalią wydaną za Jana Skrzynieckiego naczelnego wodza wojsk Polskich r. 1831. Drugi syn Józefa z *Rudzkiej*, Maciej połączony z Baronówną *Wyszynską*: córka tegoż Józefa, Rozalia za Tadeuszem Zakliką herbu *Topor*. Potomstwo Ignacego z Teresy *Finkowny*: 1. Wincenty, w. miecznik kr. Gallicyi i Lodomeryi, komissarz na sejm, z Konstancją hr. *Fredrowną* herbu *Bończa*: tych syn Władysław z Wandą hr. *Rozwadowską*. 2. Nawery z *Bobrownicką* herbu *Doliwa*. 3. Józefa za Józefem z Lubrańca Dąbskim. 4. Marcyanna za Rajetanem Bobrownickim, tych córka Karolina za hr. Stadnickim. 5. Magdalena za hr. Bobrowskim. Fredrowie, Humieccy herbu *Junosza*, Finkowie herbu *Ostoją*, Dębińscy herbu *Rawicz*, Krasinscy i Soltykowie, są z tymże Skrzyńskich domem krwią połączeni. — *Z dokumentów złożonych u wydawcy.* —

Skrzypiński herbu *Ogończyk*, w Kaliskim województwie. Jedną ich dzielnicą z Twardowskimi, bo się i ci z Skrzypna piszą. Krystyn z Skrzypna starosta Złotorysky, żona jego siostra Sendziwoja z Szubina Toporzyka wojewody Kaliskiego i generała Wielkopolskiego, w r. 1375. Złotoryą utracił, i sam w niej od Leszka Białego pojmany. *Długosz*.

Skrzyszowski herbu *Gryf*. Stanisław Skrzyszowski, pierwszy z tego domu od Zygmunta I. Króla Polskiego na sejmie Krakowskim, do wszystkich szlacheckich prerogatyw przypuszczony w r. 1546. i z swojemi potomkami: pomogli mu do tego. Jan Mielecki kasztelan Wiślicki na ten czas, i Mikołaj Łowczowski, którzy go do herbu swego Gryf przyjęli. Pomógł Jan hrabia Tarnowski, kasztelan Krakowski i hetman wielki koronny, ale go najwięcej zalecieli jego expedyceje wojenne, kędy nie raz odwagi rycerskiej nie mało dał dowody; wspomina ich z chwałą przywilej nobilitacyi jego od tegoż Króla, u *Papr.* pod herbem *Gryf*, fol. 84. cały położony, do którego cię odsyłam: każe ich zwać także Skrzyszowskiemi, syn jego także Stanisław pisarz kancelaryi koronnej, mąż w prawie ojezystem biegły; z tej racyi Zygmunt III. deputował go był do rewizyi statutu Herburta, już to *2dae editionis*, aby go konfrontował z starym exemplarzem. O czem jest *list tego Króla w Herburtie*, zaraz na początku. Maryanna była za Klemensem Ustrzyckim kasztelanem Sanoekim.

Skrzyszowski herbu *Jastrzębiec*, na Szląsku: *Pa-proc. Strom.* powiada, że ich wspomina list Bolkona księżcia Szląskiego. Barbara Skrzyszowska zakonnica Sądecka.

Skrzyszewski herbu *tegoż*, co i Lnisey, to jest na tarczy powinny być dwa księżycy nie pełne, barkami do siebie obrócone, gwiazda nad nimi, toż samo, i tymże kształtem ma być i na helmie. *MS. o Famil. Prusk.* N. Skrzyszowski miał za sobą Katarzynę Lesiecką.

Skubniewski herbu *Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie. Bartłomiej Skubniewski w ziemi Liwskiej. Alexander w województwie Podlaskiem 1674.

Skultecki. N. Skultecki miał za sobą Zofią Zarankównę, i z niej potomstwo, Jan, Krzysztof, Stanisław, Maryanna Radomyjska, Zofia i Helena. N. Skultecki pojął Teofilę Horbowską. Jan archidyakon Warmiński. N. rotmistrz Orszański, poseł na sejm 1730.

Skulski herbu *Korab*, w Sieradzkim województwie. Mikołaj z Skul Skulski, za Króla Stefana w Moskwie, za Zygmunta III. w różnych okazjach, odważnego serca, zszedł z tego świata 1620. nagrobek jego w Krakowie u OO. Franciszkanów. *Starowol. in Monum.*

Skulski herbu *Rogala*, w województwie Mazowieckiem. Seweryn, Walentyn i Jan Skulscy w ziemi Warszawskiej podpisali elekcyą Jana III. Króla. Adam 1704. przydany prymasowi *ad consilia*. Jednejże są z Łoskiami dzielnicy. Michał Skulski podezaszy Warszawski deputat na trybunał koronny 1738.

Ignacy Skulski w r. 1788. podwojewodzi Warszawski. — *Krasicki.*

Skupieński herbu *Belina*, w województwie Mazowieckiem. Paweł, Jan, Jakób, Stanisław i Marcin Skupieńscy w ziemi Nurskiej 1697.

Skwarski herbu *Zaremba*, w województwie Mazowieckiem dom rozrodzony, z których Erazm z przydomkiem Niemierzyce, miał córkę Maryannę za Jana Smoniewskiego wydaną, i syna Grzegorza, ten z Mniszewską spłodził Józefa, który z Dziegielowej zostawuje potomstwo, syna Jana, i córek kilka, z drugiej także żony Pęskiej, synów ma i córki. Drugiego Bartłomieja, którego z Skrzynieckiej dzieci zostały. Inni Skwarscy po różnych województwach rozbiegli się.

W r. 1788. Alexander Skwarski burgrabia Warszawski. — *Krasicki.*

Slacheński herbu *Nowina*, w Kaliskim województwie. Marcin Slacheński wydał do druku: *Carmen variuum de Sigismundi III. adventu et Coronat.* 1587. *Cracov. in 4.* Stanisław Slacheński w zakonie naszym rządził kollegia Brzeskie, i Rawskie 1626.

Slanka herbu Nieczuja, w Bełzkim województwie. Enstaehi, Jakób i Samuel Slankowie 1697.

Slanka herbu Tarnawa, w Sandomierskiem województwie. Stanisław Slanka z Łapsowa, kasztelan Sandomierski 1436. u *Okol. tom. 2. fol. 486.* Mikołaj Slanka z Łapsowa, chorąży Sandomierski, 1436. u *Łask. w Statucie fol. 140.* i na *liście Władysława Króla danym miastu Lwowsk. 1441.* Piotra i Mikołaja Slanków (tak napisano) tenutarzów miasta królewskiego Malogoszczy, wspomina list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* kolo r. 1520. Zofia Buskiego klasztoru ksieni, w r. 1579. zmarła. Barbara Jana Stamirowskiego małżonka.

Ślaski herbu Brochwicz 3tio, w Podgórzu. Joachim z Kralic Ślaski zszedł z tego świata w r. 1606. pochowany w Krońcu u OO. Franciszkanów. Regina z Kralic była za Oświecimem, matka to była tego Oświecimea, który tamże fundował kaplicę Oświecimską nazwaną, była to albo córka, albo siostra Joachima. Anna Ślaska Tomasza Leszczyńskiego sędziego ziemskiego Sanockiego małżonka.

Ślaski herbu Grzymala, z mężem zbrojnym w branie. N. Ślaski miał za sobą Grochowskę herbu Junosza, z tej córka była za Franciszkiem Antonim Chomętowskim sędzią ziemskim Stężyckim 1680. Jan Ślaski 1702. N. miał za sobą Agnieszkę Kruszyńską, z której spłodził dwie córki, jedna zaślubiona Anna Stanisławowi Oltarzewskiemu, druga Maryanna Sobiegurskiemu. N. kasztelan Czerski, miał za sobą Godzką starościankę Owrucką. Ślaska była za Rośeckim. N. miał za sobą Konstancją Jarzyniankę. Wojeiech Ślaski w zakonie naszym, rządził po dwa kroć kollegium Nieświezkie: Mikołaj zaś tyleż razy kollegium Połockie, to jest 1663. i 1675. Adam 1633. Józef i Tomasz 1697. w ziemi Ciecchanowskiej, Franciszek w Nurskiej, Razimierz w Zakroczymskiej. Szymon Józef regent Sanocki, żona jego Konstancya Franciszka Niesmierska.

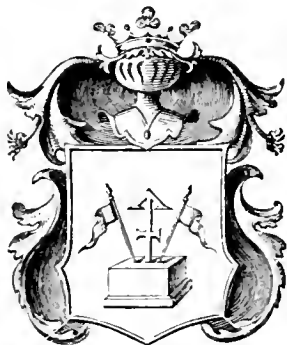
Śleński herbu Wieniawa, w Mazowieckiem województwie. Marcin de Śleńsko kasztelan Poznański 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Statut. fol. 140.*

Ślepczyce herbu Prus, w powiecie Wilkomierskim. *Kojał. in MS.*

ŚLEPOROD HERB albo ŚNIEPOROD.

Na mogile strzała z krzyżem prosto do góry żelźcem stoi, między dwiema proporcami, tak go opisuje *Paprz. w Gniazdzie fol. 1193. o herb. fol. 800. Okolski tom. 3. fol. 128.* gdzie też powiada, że ten herb nadany od książąt Litewskich za jakieś heroiczne dzieło w okazji, od przodka Śleporodów familji

ŚLEPOROD
albo
ŚNIEPOROD

HERB.

podjęte. Maciej Śleporod pisarz grodzki Witepski. Jan Śnieporod sławny pułkownik, od Stanisława Paca we dwóch tysięcy, to z szlachty, to z komputowych, to z Kozaków Połockich wysłany przeciwko Moskwie, wodza ich Tołkmaka, zamek Jezierzyszcze w oblężeniu ściśle trzymającego poraził. *Kojał. in MS.*

ŚLEPOWRON

HERB.

Barkiem prosto do góry podkowa stoi, na niej krzyż, na krzyżu Kruk czarny trochę wspięte do lotu mając skrzydła, w prawą tarczy obrócony, w pysku złoty pierścień trzymając, pole tarczy błękitne, podkowa biała, na helmie nad koroną takiż kruk. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1039. o herb. fol. 312. Okol. tom. 3. fol. 121. Biel. fol. 172.* Ciż autorowie zgadzają się na to, że ten herb nabyty z takiej okazji: gdy albowiem jeden z familji Korwinów, pojął wielkiej fortuny dziedziczkę jedynaczkę herbu Pobog, tak herb swój wykształtował, że do podkowy, ojczystego swego kruka z pierścieniem przydał: rozumieją zaś że Korwin ten z Węgier do Polski przyszedł, szukając chwały rycerskiej, w Węgrzech zaś rozpleniona była Korwinów familia, od jednego z Rzymskich Korwi-

nów. Nie przeczę bynajmniej, że w Rzymie sławny był niegdy *Valerius Corvinus Tribunus Militum*, z tej przyczyny Korwinem nazwany. Hetman Rzymski Kamillus wyciągnął z wojskiem przeciwko Francuzom, nim przyszło do batalji, Francuz i wzrostem i siłą mężny, na pojedynkową z sobą utarezkę, wyzywał kogokolwiek z Rzymskiej kawaleryi, stawił się Valerius, ale gdy się z Francuzem już miał potykać, kruk niewiedzieć z kąd na szyszaku jego siadłszy, tak i skrzydłami i sponami i pyskiem na adwersarza Waleryuszowego nacierał, że i w oczy Francuz nie mógł mu dobrze i prosto wejrzeć, za takim tedy posilkim, snadno zwyciężył nieprzyjaciela Rzymian, a od tego czasu Waleryusz Korwinem był przezwany; sześć razy konsulem Rzymskim zawołany, sto lat przepędził, w żywej jednak i ezerstwej zawsze starości. *Livius lib. 7. dec. 1.* Czy jednak rozplenione od niego potomstwo, temże się Korwinów imieniem szezyeilo, tego nigdzie nie czytam. Prawda i to, że Jan Huniad, i syn jego Maciej Król Węgierski, ba i od tego z niedobrego łoża splodzony Jan, Korwinami się zwali, i na monecie swojej wybijać kazali kruka z pierseieniem, atoli najprzód to u mnie pewna, że w Polsce dawniejsza familia Korwinów, niżeli żył Huniad, ale syn jego Maciej eo poznać z przywileju Konrada księżęcia Mazowieckiego danego w Warszawie w r. 1224. ei zaś dopiero kwitnęli po r. 1400. do tego *Annales Silesiae* twierdzą, że gdy Maciejowi Królowi Węgierskiemu zdjęty z palca sygnet wyniósł, Maciej go dogoniwszy i postrześliwszy zabił, pierseień odzyskał, a na pamiątkę tego, kruka sobie z sygnetem za symbolum obrał. Z tej familji był u wspomnionego Konrada Wawrzęta Ślepowrończyk dzielny i fortunny hetman. Chryzolim kasztelanem Czerskim 1320.

Herbowni.

<i>Bagieński,</i>	<i>Grochowarski,</i>	<i>Krasieński,</i>
<i>Bronicki,</i>	<i>Grodecki,</i>	<i>Krasowski,</i>
<i>Brotkowski,</i>	<i>Gutowski,</i>	<i>Krokowski,</i>
<i>Bujno,</i>	<i>Harbowski,</i>	<i>Krukowski,</i>
<i>Ciecierski,</i>	<i>Idzikowski,</i>	<i>Kuczywski,</i>
<i>Drożeński,</i>	<i>Jaruzelski,</i>	<i>Kudelski,</i>
<i>Frąckiewicz,</i>	<i>Jastrzębski,</i>	<i>Kulesza,</i>
<i>Gąsiorowski,</i>	<i>Josiewski,</i>	<i>Kurp,</i>
<i>Gawkowski,</i>	<i>Jurzye,</i>	<i>Lisowski,</i>
<i>Gliński,</i>	<i>Juskiewicz,</i>	<i>Łaniecki,</i>
<i>Goczanowski,</i>	<i>Kamieński,</i>	<i>Łańciszewski,</i>
<i>Golimunt,</i>	<i>Komecki,</i>	<i>Łowkianński,</i>
<i>Gorski,</i>	<i>Kosakowski,</i>	<i>Łupiński,</i>
<i>Gosiewski,</i>	<i>Kownocki,</i>	<i>Malinowski,</i>

<i>Materna,</i>	<i>Puławski,</i>	<i>Świderski,</i>
<i>Mikucki,</i>	<i>Raczyński,</i>	<i>Symborski,</i>
<i>Milewski,</i>	<i>Ramański,</i>	<i>Syromski,</i>
<i>Milkowski,</i>	<i>Rembowski,</i>	<i>Szeplewski,</i>
<i>Miroszewski,</i>	<i>Roman,</i>	<i>Szymanowski,</i>
<i>Młodziejowski,</i>	<i>Romański,</i>	<i>Szyborski,</i>
<i>Mnichowski,</i>	<i>Romocki,</i>	<i>Topczewski,</i>
<i>Nasierowski,</i>	<i>Rozyniec,</i>	<i>Truskolaski,</i>
<i>Nowosielski,</i>	<i>Rzęczyński,</i>	<i>Trziński,</i>
<i>Olszewski,</i>	<i>Sarnicki,</i>	<i>Wawrzeki,</i>
<i>Ostrowski,</i>	<i>Sawicki,</i>	<i>Wąz,</i>
<i>Pienicki,</i>	<i>Szucki,</i>	<i>Wierzbicki,</i>
<i>Piotrowski,</i>	<i>Ślepowroński,</i>	<i>Wilkowski,</i>
<i>Pisarzewski,</i>	<i>Sivomski,</i>	<i>Wroblewski,</i>
<i>Pniwski,</i>	<i>Sobolewski,</i>	<i>Wyrykowski,</i>
<i>Pomianowski,</i>	<i>Sokolowski,</i>	<i>Zawadzki,</i>
<i>Popławski,</i>	<i>Spadowski,</i>	<i>Zembocki,</i>
<i>Przestrzelski,</i>	<i>Starzyński,</i>	<i>Zmijowski,</i>
<i>Puchalski,</i>	<i>Suchodolski,</i>	<i>Zuk.</i>

Duńczewski, Kuropatnicki, Malachowski i Wielądek, następującym familiom przyznają także herb *Ślepowron*:

<i>Adziewicz,</i>	<i>Drodziński,</i>	<i>Przyluski,</i>
<i>Bagnicki,</i>	<i>Fijałkowski,</i>	<i>Stawomier,</i>
<i>Buchowiecki,</i>	<i>Lutosławski,</i>	<i>Śniciński.</i>

Przecież nie wszyscy tu położeni, jednakowo tego herbu zażywają; a najprzód Jurzycowie i Kamieńscy, pod podkową gwiazdę kładą. Olszewski nie gwiazdę, ale krzyż drugi taki w pośrodku jej noszą, jaki jest i na wierzchu jej: Suchodolscy zaś na barku podkowy krzyża nie mają, ale tylko w pośrodku jej, a kruk na samej podkowie stoi, na hełmie zaś nie jest kruk, ale trzy pióra strusie. Wroblewscy nie na podkowie korwina stawiają, ale na kuszy napiętej strzałą do góry prosto, na hełmie trzy pióra strusie.

Ślepowroński herbu Ślepowron. Adam, Stefan i Jędrzej, Józef, Jan i Wojciech Ślepowronscy, w ziemi Nurskiej. Marcin w Ciechanowskiej 1697.

Slesiński herbu Doliwa, w Belzkiem województwie. Sędziwój z Sleszyna, mąż rezolutnego serca, przez kilka dni, sam prawie Santoka mężnie bronil, aż gdy wielom jeden w sile wystarczyć nie mógł, zamek ten poddał w r. 1370. *Długosz*. N. Slesiński miał za sobą Duninównę kasztelanę Inowrocławską kolo r. 1560. Jakób z Gawrońskiej spłodził syna Adama na Slesinach, podczaszego Łęczyckiego, któremu Zuzanna Wiszowata z Krakowskiego województwa powiła dwie córki, jedna z nich Krystyna była za Adamem Domaradzkiem pułkownikiem

herbu Jastrzębiec, druga Alexandra, za Sewerynem Morsztynem dziedzicem na Jankowce. Krzysztof miał za sobą Konstancję Linowską, Stanisław Karściukę chorążankę Łęczyską. Izabella była za Ignacym Wasilewskim starostą Narwskim, druga za Mikołajem Gidzińskim, trzecia za Wieszczykiem.

Slesiński herbu *Wieniawa*, w Gostyńskiej ziemi. Mikołaj z Slesina podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Stat. f.* 141. Marcinowi Slesińskiemu wojskiemu Gostyńskiemu, zmarłemu w r. 1578. osierociła żona Anna Dzierżgowska herbu Jastrzębiec, siostra arcybiskupa, marmurowy nagrobek w kolegiacie Łowickiej z tym herbem wystawiła. N. była za Stanisławem Tarnowskim chorążym Gostyńskim. Sebastyan podstoli Gostyński 1674. w ziemi Gostyńskiej. Stanisław kasztelan Inowłodzki temi czasy.

Słęski herbu *Nalęcz*. Adam Słęski proboszcz Wiśnięki dziekan Rielecki, z tym herbem pogrzebiony w Krakowie u Ś. Ducha 1606. matka jego Agnieszka Gelowska, ojciec Stanisław.

Slezanowski herbu *Topor*, Teresa Slezanowska była za Zygmuntem Fredrem kasztelanem Sanockim. Są i w województwie Podlaskiem.

Śliwicki herbu *Jelita*. Ci są właśni Łysakowscy herbu *Lubicz*, ale gdy w Prusiech osiedli, od dóbr Śliwice nazwanych, Śliwickimi zawołani. W roku potem 1685. Rzeczpospolita na sejmie zgromadzona, za synów koronnych ich przyjęła, to jest Jana Śliwickiego i sukcesorów jego. Marcin Zamojski podskarbi wielki koronny przyjął ich do herbu swego Jelita, jakom czytał na liście jego, w tymże roku danym. A Jan trzeci Król Polski, w tymże czasie, gdy o ich nobilitacyi w swoim przywileju mówi, helm herbu ich, w ten kształt wyformował, że powinna być ręka zbrojna w prawą tarczy mieczem zaniesiona. Ten tedy Jan Śliwicki miał trzech synów, Jana, Macieja i Jerzego: najstarszy Jan był cześnikiem Chełmskim i pisarzem skarbu koronnego. Syn jego Piotr, Jacek w kongregacyi misyonarzów teraz proboszcz Warszawski u Ś. Krzyża, i wizytator generalny tejże kongregacyi. Z córek najstarsza Anna, żyła *1mo voto* z Kazimierzem Suchodolskim podkomorzym królewskim, a *2do voto* z Kołankowskim towarzyszem znaku husarskiego, inne trzy córki są zakonnicami: jedna Elżbieta u panien Wizytek w Warszawie, Agnieszka i Maryanna u panien Dominikanek w Górze pod Warszawą. Drugi syn Maciej z Zuchowskiej spłodził syna Jędrzeja i dwie córki. Ten Jędrzej ożeniwszy się *1mo voto* z Zofią z Duninów Szpotów Michałowską wdową, miał z nią synów dwóch Wojciecha, i Dominika, i dwie córki, Maryannę i Franciszkę; *2do voto* tenże Jędrzej z Kołudzką sędzianką ziemską Inowłodzką zo-

stawił jedną córkę Antoninę. Starszy syn tego Jędrzeja Wojciech służy za towarzysza pod znakiem husarskim, wziął w małżeństwie Katarzynę Radoszewską chorążankę Sieradzką z Walewkiej pochodzącą. Córka Jędrzeja Maryanna jest za Józefem Sokolowskim podsędkiem Brzeskim Rujawskim ziemskim, z którą spłodził Magdalenę córkę. Z córek zaś wzwyż pomienionego Macieja, jedna poszła za Chylińskiego, druga umarła. Trzeci syn Jana; Jerzy spłodził *2do voto* z Ossowską synów dwóch, i córek dwie, starszy syn Bonawentura, służy pod znakiem pancernym. Drugi Roch i córka Helena.

W r. 1778. W ojciech Sliwicki burgrabia Ciecchanowski. — Jedna z siostr Piotra Sliwickiego proboszcza Warszawskiego Missyonarzów była za Franciszkiem Iżem. — *Krasicki*.

Śliwiński herbu Junosza w Prusiech. Rasper Śliwiński. *MS. de Famil. Pruss.*

Michał Śliwiński w r. 1778. wiceregent Buski. — W r. 1788.

Ludwik podczaszy Lwowski. — *Krasicki*.

Śliwnicki herbu Korab, w Sieradzkim województwie. Maciej Śliwnicki proboszcz Poznański, Gnieźnieński i Kaliski archidyakon, umarł 1551. którego w Gnieźnie nagrobek opowiada. Piotra Śliwnickiego trzech było synów, Mikołaj, Alexander i Piotr: tego synowie Piotr i Jędrzej rotmistrz na Szwedzkiej kampanji, z Łosieckiej ośmiu miał synów, z których jedni wojenno traktowali, drudzy zakonne życie sobie obrali. Wacław Śliwnicki 1604. *Acta terrest. Leop. Elżbieta* zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Śliwski, w Podlaskim województwie. Jakób Śliwski archidyakon Przemyślski 1628. był na synodzie prowineyał. Piotrków. *Acta Synod.* wydał do druku Imo. *Postowie Japońscy do Pawła V. Biskupa Rzymskiego naród i droga ich, z Włosk. na Polski przetłom. in 4to Cracov.* 1616. *2do. Chwalebny Grób Pański Jerozolimski, albo kawalerya Duchowna tegoż Zakonu.* 3tio. *Kazanie na pogrzebie Adama Konstant. Książęcia Ostrogskiego Wojewodzica Wołyńsk.* 1618. *in 4to Cracov.* wprowadzić na zakonnych osób honor i piórem i językiem był przyeieższy, atoli w r. 1625. od Ś. Franciszka Xawiera, wzięwszy dobre napomnienie, którego jawne na grzbiecie jego były znaki, więcej sobie slugi Boskie poważał, niż przedtem. *Histor. Provinc.* Michał proboszcz Przeworski zakonu Bożogrobców, *Doctor Romanus. Nakiel. Miechov. fol. 866.* Alexander podstoli Bielski 1704.

Ś L I Z I E N H E R B.

Świat powinien być na tarczy, jak go zwyczajnie z krzyżem malują, ale bez pasa na nim, na hełmie trzy pióra strusie,

SLIZIEN

HERB.

tak go opisuje *MS. K's. Kojal.* alem ja widzial w dedykacyi pewnej ksiazki, ze na helmie z korony powinna wychodzic ruka do gory wyciagniona, przeciez troche w lokciu zgieta, przez ktorej lokiec strzala przechodzi, z lewej ruki tarczy, na prawe, z dolu w gore troche. Tym sie herbem pieczeta Slizieniowie w ksieztwie Litewskim, ei z Siedmiogrodzkiej ziemi do Siewierskiego ksieztwa w Bialej Rusi przysli, jeszcze za czasow Alexandra Króla; Jędrzejowi Ratsza te przenosiny przypisują, tego syn Jan Andrejewicz Slizen Toplyk nazwany, splodzil pieciu synow, Teodora, Eustachiego, Dawida, Jana i Tymoteusza, z ktorych tylko Jan sukcesora zostawil Eustachiego, ktoremu w nadgrode dobr zawojowanych od Moskwy, w powiecie Oszmiańskim, te byly nadane, Motyki, Kurozin, Uzla, Knichyniu, Studzionki; mial za soba Jacyniezowne, z ktorej zostalo sie synow trzech. Grzegorz, ten zginal; Jan wojski Oszmiański bezzeny, Pawel stolnik Oszmiański z Pietkiewiczowny, zrodzil Grzegorza podsedka Oszmiańskiego, ktorego zona Hurynowna; Hieronima, ktory zginal pod Smoleńskiem; i Alexandra stolnika Oszmiańskiego, staroste Miadzolskiego, tego nagrobek marmurowy widziec w kościele OO. Bernardynów na pustyni w Budzie, zlaczył sie byl dozywotnie z Katarzyną Stachowską, Krzysztofa marszalka Oszmiańskiego córką, z ktora mial synow dwuch, Michala i Alexandra, z tych Michal zszedl bezzeny: Alexander najprzód byl podstolim Oszmiańskim, trukezaszym królewskim, deputatem *ad pacta conventa* Jana Razimierza Króla 1648. *Porzadek elekcji fol. 22.* potem stolnik Oszmiański, 1661. komissarz do granie Podlaskich i Brześciańskich, *Constit. fol. 28.* na nasze kollegium Brzeskie dobroczynny; wszedl *Imo voto* w kontrakty malzenskie z Teodora Mielezkowną podkomorzego Grodzienkiego wnuczka, Dzięniatkowie, Lawna i Ostrowca dziedziczka, z tej byli syno-

wie, Jan, Stefan, Krzysztof i Alexander Hilary, wszyscy jednak przedką śmiercią zglądzeni, sam się tylko z nich został Stefan, o którym niżej: *2do voto* z Filipowiczówną, z której córki, Teodora Razimierzowi Hiczowi, Joanna Puciacie, Krystyna Janowi Kierznowskiemu, Teresa Erazmowi Świechowskiemu sędziemu ziemskiemu Oszmiańskiemu zaślubione, i synowie Michał Bruno, rotmistrz królewski, Benedykt, Antoni i Jędrzej. Stefan pisarz najprzód ziemski Oszmiański poseł na konwokeyą 1696. potem referendarz Litewski i starosta Krewski, marszałek trybunału Litewskiego w r. 1705. *Chocimska za Jana III. wiktoryą*, do której też i on mężstwem swem dopomagał, *wierszem Polskim* opisał i do druku podał. Miał za sobą *Imo voto*, Zofię Kotłownę, córkę Adama wojskiego Starodubowskiego, synowiec Samuela Hieronima Rotta marszałka Oszmiańskiego, z której syn Michał podkoniuszy Litewski, i córka Anna, *2do voto* Teodorę Szywkowskę chorążego Nowogrodzkiego synowiec, córkę zaś Alexandra Szywkowskiego.

Michał Słizien podkoniuszy (jak wyżej) miał za sobą *Czterwertyńską z Czerwińskiej* urodzoną. — Tadeusz w r. 1778. kanonik Wileński. — Michał stolnik Smoleński. — Rafał stolnik Starodubowski. — *Krasicki*.

Ślubicki czy **Ślubicki herbu Rola**, w Łęczykiem województwie, *Okolski* ieh *Głubicki* położył, ale omylnie. N. Ślubicki sędzia grodzki Przedeecki 1700. N. była za Alexandrem Morskim.

W r. 1778. Daniel Słubicki podezaszy Rowalski. — Józef wojski Rowalski. — Jędrzej miecznik Inowrocławski. — Adam regent ziemski Inowrocławski. — Franciszek miecznik Gąbiński. — W r. 1788. Pius wojski Rowalski. — *Krasicki*.

Słabiński, w ziemi Zatorskiej. N. Słabiński pisarz ziemski Zatorski, z sejmu 1661. komissarz do granie od Szląska. *Constit. fol. 26*.

Słabkowski herbu Łodzia, w Sandomierskiem województwie. Michał i Jan podpisali elekeyą Władysława IV.

Słabosz herbu Wieniawa, w Krakowskiem województwie. *Paprocki Strom.* powiada, że się Słaboszowie przedtem pisali z Dąbrowy, jako i Mężykowie: tak Jan Słabosz z Dąbrowy wojewoda Ruski, to jest Mężyk, był pokojowym u Władysława Jagiella 1434. *Długosz*. Jednego z nich, że Razimirscy mieszezanie, pod pretextem gwałtu jakiegoś od niego ucyzionego, stracili, trzech ieh na gardle karano, i prawem nowym w r. 1520. obostrzono, żeby miasta rodowitej szlachty bez sądu grodzkiego nie dekretowały. *Bielski f. 548*. Jan Słabosz podsedek Krakowski 1540. *Acta terrest. Cracov.* Jan komornik ziemski Krakowski 1547. Wawrzeniec w Poznańskiem, Tomasz w Ciechanowskiem 1697.

Sładkowski herbu Jastrzębiec, w Rawskim województwie, tak *Baranow*, ale i w Krakowie u Ś. Trójcy widziałem nagrobek Annie z Sładkowa kasztelanice Rozpierskiej położony z tym herbem, od męża jej Hieronima Konstantyna Minora w r. 1640. ojciec jej był zda mi się Samuel kasztelan Rospierski 1632. *Porządek elekcji*. Piotr podstoli Rawski rotmistrz 1658. *Komput wojska*, deputat na trybunał skarbowy Lwowski, *Constit.* 1653. *fol.* 2. potem chorąży Rawski 1665. *Manif. Lubom.* umarł kasztelanem Sochaczewskim 1679. żona jego Katarzyna Branicka herbu Gryf, podkomorzanka Krakowska, córka Jana Klemensa, ale z niej dzieci nie miał, pogrzebiony w Rawskim naszym kościele. N. Sładkowski kasztelan Ciechanowski, bodaj nie Sochaczewski, złączył był sobie dożywnie Katarzynę Lanekorońską, podstolanę Krakowską, z tej córka *Imo voto* Rysińska, *Żdo* Cikowska i syn, mąż rycerski ale *sterilis*. Stanisław Dubrawską. N. była za Kasprem Brodowskim herbu Łada. Jan z Sładowa chorąży Sochaczewski 1452. *Statut. Musov. fol.* 94. rozumiem że tu należy.

Sładkowski herbu Nowina, w województwie Sandomierskiem. Rafał Sładkowski kasztelan Konarski, z sejmu 1569. rewizor dóbr królewskich w Mazowszu i Podlasku, w r. 1576. jeździł z drugimi do Litewskich Panów, aby ich nakłonić na elekcję Króla Stefana, *Constit. fol.* 244. i do kwarty Rawskiej, *f.* 260. i do lustracyi pol pustych na Podolu, *f.* 291. Walentyń poborea w Łęczyckiem 1577. *Constit. fol.* 320. N. miał za sobą Zofię Minocką, wdowę po Lubomirskim, z której dwaj byli synowie, Jan i Stanisław. *Baranowski*. Jan miał za sobą Popławską. Małcher swoim kosztem żold prowadząc pod Moskiewską ekspedycją, zsiadłszy z konia, pieszo szedł do szturm pod Pleszkowem 1582. *Paproc*. Jan Abraham Sładkowski biskup Cytryński, suffragan Chełmski, kanonik i officjał generalny Krasnostawski, Belzki, Rubieszowski proboszcz 1640. któremu w tym roku przypisał *Judicium Astropolitium Jan Karol Dachnowski. Ruszel in Tryumf fol.* 91. i *Okol. Russ. Flor. fol.* 59. imię mu Jacek dają, i że był zakonu Kaznodziejskiego świadczą. Brat jego rodzony sławny rotmistrz w Prusiech i na Tatarów. Dorota Sładkowska, Jana Lipskiego sędziego ziemskiego Belzkiego żona, ale *sterilis* 1618. Barbara zaś Stanisława Witowskiego stolnika Belzkiego, Zuzanna Jerzego Zagorskiego, Anna i Regina, siostry: Brat trzeci Hieronim suffragan Chełmski, wszystkie te dzieci z Jadwigi Zamojskiej spłodzone z ojca Wawrzeńca.

Sławecki herbu Jastrzębiec. Z tych jeden, za czasów *Paproc*. był pisarzem skarbowym. Grzegorz Sławecki mąż

rycerski, o którym *Konstytucya 1638. fol. 54.* Jadwiga była za Janem Peplowskim.

Sławek, w Ruskiem województwie. Sławko dworzanin Zygmunta Kiejstutowicza wielkiego księcia Litewskiego, gdy go hroniąc od śmierci sprysiężonym na niego, położył się na nim, oknem z pałacu od nich wyrzueony, w Trokach zginął. Stanisław Sławek 1629. *Acta Castren. Leop. Teresa* zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie, Konstantyn i Mikołaj w Kaliskiem 1697.

Sławianowski herbu Korona, patrz tego herbu pod Czeszewskiem w trzecim Tomie *f. 254.* gdyż to jedenże dom z Sławianowskimi w Prusiech. Ignacy i Mareyan w Poznańskiem 1697.

Sławianowski herbu Jelita, widziałem ich z tym herbem. N. Sławianowski, dobra swoje Wielewice nowieyatuowi naszemu Krakowskiemu darował. *Histor. Domus.*

Sławiee, w Rawskiem województwie. Wawrzeniee i Jan Sławiee podpisali elekeyą Jana III. Króla.

Sławiński herbu Leliwa, w Wielkiej-Polszcze. Adam Sławiński 1588. *Acta Castr. Opoczuen.* bodaj nie ten Adam miał za sobą Konstaneyę Rogozińską burgrabiankę Krakowską. Przeelaw dziedzie na woli Przeelawowskiej 1580. *Ibidem.* Córki jego, Anna była za Stanisławem Stokowskim herbu Drzewica, druga Jadwiga za Stanisławem Wronikowskim 1613. *Ibidem.* Waclaw także 1598. Michal kanonik Poznański 1577. *Acta Synodi Provinc. Petric. fol. 36.* Mikołaj 1548. *Acta Castr. Leop.* Stanisław 1618. użąc się w Ingolstadzie, wydał *assertiones de praecipuis Juris Canonici articulis*, kędy w prefacyi powiada, że z Gębiekimi i Krzyckimi miał kolligacyą, był kanonikiem Gnieźnieńskim, Poznańskim i Łowiekim 1634. r. Kasper podpisał ustawy zjazdu Pokrzywniekiego 1587. *Const. fol. 427.* Maciej Sławiński wydał do druku: *Wieniec małżeński nowym Oblubieńcom Maciejowi Zaluskiemu i Zofji Dąbskiej* 1624. *in 4to Posnan.* N. kanclerz Gnieźnieński, kanonik Krakowski i Poznański 1675. Jan w Poznańskiem 1674. Paweł komornik graniczny Zatorski w Krakowskiem. Przeelaw poseł na sejm electionis z Zatorskiego 1696. Maryanna zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Podobno są inni Sławińsey herbu Kozczak czyli Slepowron. Zofia Sławińska Jana Rokszyckiego eześnika Sieradzkiego małzonka. *Andr. Trices. l. 2. epigram.*

W r. 1778. Antoni Sławiński regent grodzki Inowroclawski. — Antoni pisarz ziemski Sochaczewski. — W r. 1788. Tomasz pisarz ziemski Sochaczewski. — *Krasicki.*

Sławkowski herbu Radwan, w ziemi Ciecchanowskiej i w Prusiech. Marein z Sławkowa wojewoda Kaliski 1483. ja-

kom dowodził w pierwszym tomie. Jeden z nich był podstarościm Rowalskim. Sławkowska była za Przeworskim. *MS. de Famil. Pruss.* Sławkowskiego Rogali znajdziesz nagrobek u *Starowol. in Monumen.*

Sławogorski herbu Kościeszca, niektórzy z nich z Podlaskiego województwa wyniósłszy się, osiedli w Grodzieńskim powiecie. *Ks. Rójal. in MS.* Stanisław Sławogorski podstoli Podolski 1685. podpisał konstytucye koronne. Stanisław kanonik Ramieniecki, proboszcz Nowomiejski, szerególniej na nasze kollegium Ś. Piotra w Krakowie dobroczynny, któremu i wieś Podgorzany i bibliotekę swoją darował, także po śmierci pogrzebiony, siostra jego była za Brzeskim. Mikołaj kanclerz i ołłieyal Płocki. Stanisław w Podlaskiem. Szymon w Ciecchanowskiej ziemi 1697.

Sławoszewski herbu Godziemba, w Rujawskim województwie. Anna Sławoszewska Grzegorza Zakrzewskiego kasztelana Kruświckiego małżonka. *Paproc. f.* 413. Jan miał za sobą Luceę Marszewską. Są tegoż herbu Sławoszewscy i w Grodzieńskim powiecie, jako świadczy *Rójalow.* Mikołaj 1632. w ziemi Warszawskiej.

W r. 1778. Józef Sławoszewski wojski Włodzimierski z *Oraniskiej* miał syna Józefa także wojskiego Włodzimierskiego, ten pojął *Horainownę* wdowę po Hulewicu, zostawił trzech synów Józefa, Antoniego i N. — *Krasicki.*

Sławski herbu Moru, w ziemi Łomżyńskiej. Walerjan Sławski, o którym *Konstytucya* 1618. *fol.* 18. Anna Sławska Stanisława Olszyńskiego żona.

Sławski herbu Szeliga, w ziemi Włodzimierskiej, i w księztwie Litewskim. Mikołaj 1519. r. poseł do Moskwy względem pokoju. *Rójal. in MS.* Są Sławscy w Wolkowskim powiecie.

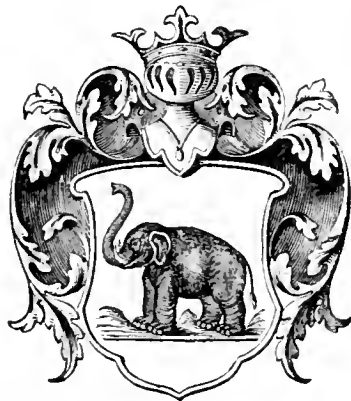
Franciszek Sławski w r. 1778. sędzia ziemski Nurski. — *Krasicki.*

Słomka, w Mazowieckiem województwie. N. Słomka lowczy Czerski, miał za sobą Teresę Wężykownę Rudzką, córkę Wojciecha, circa 1700. umarła.

Słomowski herbu Abdank. Stanisław Słomowski, najprzód biskup Laodycki i suffragan Krakowski, potem areybiskup Lwowski 1565. na tę katedrę wstąpiwszy, najprzód areybiskupie dobra od sąsiadów bezprawnie przywłaszczone, prawem windykował, budynki starością zbutwiałe, różnemi nieprzyjacielskimi inkursyami zdezolowane reparaował, ołtarz wielki w katedrze swojej wystawił. W Dunajowie dwór areybiskupi do ruiny nachyloony dźwignął, tak na dobro archidiecezyi swojej pracującego, śmierć znalazła w r. 1575. *Skrobiszov. in Vit. Archiep. Leopold.* Był i w nauce i w enotach znakomity, w prawie biegły, w konwersacyi poważany.

Słomowski herbu Grzymala. Słomowski Wojciech 1621. Annie z Słomowa pozostałej wdowie, po Jędrzeju Roszkowskim z Górki rezygnacją czyni dóbr Słomowa za sumę itd. *Acta Castren. Ostrzeszow. Okol. tom. 2. fol. 169.* powiada, że była ta Anna herbu Grzymala. Jan Słomowski, miał za sobą Zofię Jacimirską. Adam podsejdek Gostyński.

S Ł O Ń

H E R B.

Okolski o nim pisze *tom. 3. fol. 162.* gdzie powiada, że powinien być Słoń na trzech wzgórkach stojący, w prawą tarczę obrócony, i że go Sierawsey na Podolu zażywają. Mnie się dostało widzieć, na nagrobku Jana Paprockiego pisarza żupy Toruńskiej, w kościele OO. Dominikanów w Toruniu pogrzebionego, że był Słoń, trąbą swoją, z drogi owieczki rozpędzający: a *Petrasancta cap. 54.* twierdzi, że Słoń w Brytannji niektórym domom jest w herbie zwyczajny. Tym się herbem pieczętują Słoniewscy.

Malachowski i inni nanaaczają kolor pola niebieski, pagórki zielone. —

S Ł O Ń C E H E R B.

Tenże *Okolski tom. 3. fol. 163.* kładzie herb Maszkowskich Słońce, koloru jednak tarczy słońca, ani helmu nie opisał, jam go położył pod Maszkowskiemi.

Słończewski herbu Kościesz. Lenard Słończewski biskup Kamieniecki nie w r. 1400. jako ehec *Paproc.* i z niego *Okolski*, ale zszedł z tego świata w roku 1563. Ojciec jego z przodków swoich szlachetnie urodzony, w młodszych latach niepomiarkowanie żyjąc, a zatem fortunę całą styrawszy, nakoniec gdy innego sposobu do życia niestawało, pojawiwszy w mieście królewskim Wyszogrodzie żonę, tamże przy niej osiadł: dla tego i Lenard z tych rodziców urodzony, Lenardem się z Wyszogrodu i zwał i pisywał; w akademji Krakowskiej w naukach znaczny postępek uczyniwszy, wstąpił do zakonu Bożo-

grobeów, albo Mięchowitów, kędy doktorem teologii wyniesiony i konwentu Ś. Jadwigi na Stradomiu przy Krakowie proboszczem: ofiarowano mu dla znacznych enót i przymiotów jego i probostwo Miechowskie, ale go niechęć przyjąć, komu innemu ustąpił, sam zaś konwent Stradomski nie małym kosztem restaurował, praw zakonu swego mężnie u Króla i u senatu bronil, do czego mu siła pomagała u wszystkich akceptaeya, którą miał z Kaznodziejskiej funkcyi, każąc przed Królem lat kilka w katedrze Krakowskiej, tak dalece, że też Zygmunt August szacując sobie tak zacnego męża, do infuły go Kamienieckiej pomknął w r. 1546. *Nakiel. in Miech. f. 636. 673. 674. Starovol. in Monum. ex Inscription. Miechow.* przecież raczejby miał mówić, *Nakiel.* że wzięty na biskupstwo 1547. albo 1548. według tego co się w pierwszym tomie mówiło. Wiele bardzo kościolów, plebanji, szpitalów w tej diecezyi za jego zabiegami i nakładem stanęło, wiele opuszczonych dźwignął, i osadził; karności kościelnej dziwnie przestrzegał, ubogich i sierot dobroczynny obrońca, w radzie mądrze przeczorny, ztąd gdy Sieniawski hetman Piotra na Wołoskim gospodarstwie osadzał, Król mu tego Słoneczewskiego przydał w komitywie, aby on mu przysięgę wierności opisał. *Orichov. in Annal.* Tenże świadczy, jak bronil w senacie małżeństwa Barbary Radziwiłowny z Augustem I. Królem Polskim. Jan i Maciej w Warszawskim 1633. Gabryel 1703. Stanisław w ziemi Chelmskiej pobora z sejmu 1591. *Constit. f. 632.* Jan dworzanin Zamojskiego. Jędrzej w ziemi Zakroczymskiej 1674. Stefan Józef sekretarz królewski 1704. Adam Słoneczewski w zakonie naszym, życie swoje stargał na usłudze zapowietrzonych w Wilnie w r. 1653. był człowiek heroicznych enót pełny, a między inszemi, passyą gniewu takim gwałtem w sobie ukracał, że aż mu się krew nosem rzuciła. *Nadasi in Viet. Charit. Tanner. fol. 793.*

Słonecki herbu Gerald. Słonecki Gerald starosta Gniewkowski, o którym *Biel. fol. 247.*

Słonecki herbu Korab, w Wielkiej-Polszeze. Tomasz Słonecki 1621. N. Słonecka Tomasza Roczorowskiego małżonka. Jędrzej miał za sobą Jadwigę Wieruszową Walknowską, z której synowie Jan i Mikołaj, piszą się z Słoneczyc. Marein 1704.

Słoniewski herbu Słoń. Ci do prerogatywy szlacheckiej przypuszczeni w r. 1659. w Krzysztofie Wąterszowiczu Słoniewskim, o czem patrz Konstytucye w tymże roku. Ten tedy Krzysztof sekretarz królewski spłodził dwóch synów Michała, i Mikołaja. Michał starostą był Soleckim, Ludowika Druszkiewiczówna syna mu powiła Piotra, i córkę Elżbietę.

Mikołaj był chorążym Bydgoskim, żona jego Sarbiewska, synowie jego z niej Józef i Michał. Józef pojął Soltykównę. Ratarzyna Słoniewska najprzód weszła w związki małżeńskie z Wasieżyńskim, potem z Franciszkiem Galeckim wojewodą Poznańskim.

Słoński herbu Brochwicz. Razimierz Słoński eześnik Witebski fundator rezydeneyi naszej Słuekiej.

Słoński herbu Ostoja, piszą się z Słonków w Krakowskiem województwie. Gabryel Słoński 1573. Stanisław kanonik Płocki 1577. *Acta Synod. Provinc. Petricov.*

Słopanowski herbu Proсна, w Poznańskim województwie, piszą się z Słopanowa. Stanisław Słopanowski proboszcz Szamotulski 1698.

Słostowski herbu Pilawa, w Sieradzkim województwie, w ziemi Przemyskiej i Ciechanowskiej. Erazm z Słostowa podśudek Ciechanowski 1453. *Statut. Masov. fol. 98.* Piotr pod wojnę z Gdańszczanami, za czasów Króla Batorego pewny ludzi żołnierskich komput do obozu naszego wysłał. *Paproc. fol. 100.* Zostawił to potomstwo, Stanisława dworzanina Króla Stefana, Jana, Macieja i Jędrzeja. Jan miał za sobą Przerębską. Wojciech żołnierz znaczny, Kazanowską, synowiec chorążego Sandomierskiego, od obudwu zostało potomstwo. Stanisław stryj tych, umarł *sterilis*. N. brat tych miał za sobą Sarbską. *Baran.* Ks. Jan Słostowski od stryja swego Aryanina bezpotomnego, obszernej fortuny dziedziecem był uczyniony, ale że katolikiem ten Jan został, dla tego, od stryja tegoż, ze wszystkiego wyzuty, do Soc. Jesu wstąpił, a to z takiej okazji: modlił się raz przed obrazem Najś. Matki w Wilnie, deliberując o dalszem przedsięwzięciu życia swego, wtem usłyszy z owego obrazu głos do siebie, *Pete admitti: ingredere Soc. Jesu:* zkąd pokwapił się do tego zakonu, gdzie przy wielu faworach od tejszej Matki świętej odebranych, lat 79. przepędziwszy, a między inszemi i tem, że eo chciał, to u niej uprosił, życie swojej zakończył, w r. 1651. w Jarosławiu u Panny Maryi. Jędrzej sędzia ziemski Zakroczyński 1661. r. *Const. f. 73.* Paweł mąż rycerski, którego nagrobek w Zamościu u OO. Franciszkanów, umarł zaś 1653. *Starow. in Monum.* N. miał za sobą Podolską sędziankę Ziemską Ciechanowską.

Słotwiński herbu Leliwa, w województwie Nowogrodzkim. *Kojal. in MS.* Stanisław Słotwiński dworzanin Króla Stefana, zsiadłszy z konia pieszo szedł do szturm pod Pleszkowem. *Paproc. o herb. fol. 404.* Są i w Lubelskiem województwie, o których *Konstytucya* 1638. *fol. 65.* N. miał za sobą Zuzannę Skrzyńską Ładziankę, ale z nią *sterilis*. Adam z Siegniew Słotwiński, Stanisław Paczek, Razimierz, Mikołaj i

Tomasz w Lubelskiem, Jan i Józef w Sandomierskiem 1697. N. była za Józefem Walawskim.

Słowikowski herbu Suchekomnaty, w województwie Mazowieckiem i Wołyńskiem. Jakób Słowikowski mąż wojenny. Marcin Razimierz kanonik Ś. Michała za zamku w Krakowie, i u Wszystkich ŚŚ. J. U. D. 1699.

Słowiński herbu Jelita, w ziemi Sochaczewskiej. Tych pierwszy antecessor Wojciech wnuk, dla spraw rycerskich prerogatywą szlachectwa regalizowany w r. 1582. za rekomendacją Jana Zamojskiego hetmana koronnego, od którego też do herbu tego przyjęty. Ten miał za sobą Branwickę; herbu Rościeszka; synów miał dwóch: Jędrzeja i Jana. Jędrzej miał za sobą Annę Czechowską herbu Oksza, miał z nią synów sześciu: Marcina, Jana, Wojciecha, Franciszka, Jędrzeja, i Jerzego. Jan był w zakonie Soc. Jesu. Jan, drugi syn Wojciecha, był rotmistrzem nad piechotą. Prokop z Lubków Słowiński był sędzią grodzkim Rujowskim r. 1630.

Słubicki herbu Prus Imo, w Rawskiem województwie, a bodaj nie od nich poszli Załęscy, bo się Słubiezami Załęskimi zowią. Krzysztof skarbnik Gostyński.

Słuchocki herbu Jasińczyk, w ziemi Liwskiej, piszą się z Słuchocina, Maryanna Słuchocka, była za Janem Razimierzem Bujnem, komornikiem ziemskim Drohickim. N. za Tomaszem Raeiborskim.

Słucki herbu Dołęga, w Kujawskiem województwie, przydomek mają Burnak, podobno że od nich poszli. Paweł Słucki komornik Radziejowski r. 1674. N. temi ezasy ma za sobą Annę Działyńską. Michał pisarz Inowrocławski, deputat na trybunał koronny 1710. Jędrzej dziedzic na Nagórkaeh w ziemi Wizkiej 1632. i Stefan, Jakób 1697. Franciszek, Władysław i Jan w Dobrzyńskiej, Michał, Mareyan w Łęczyckiem. Marcin Słucki w r. 1778. podwojewodzi Wizki. — Klemens podwojewodzi Ostrzeszowski. — *krasicki*.

Słuccy księżęta patrz Olelkowicz.

Sługocki herbu Jastrzębiec, w ziemi Chełmskiej. Mikołaj Sługocki ofliewał Lubelski 1645. Zbigniew sędzia ziemski Buski, i pisarz grodzki Krasnostawski, z sejmu 1667. naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Krasnostawskich. *Constit. fol. 23*. N. miał za sobą Barbarę Grotownę. N. była za Felicyanem Blinowskim. N. podczaszy Chełmski, poseł na sejm, miał za sobą Katarzynę Radecką herbu Godziemba kasztelanę Lubaczowską, z tej się syn został i córka. Brat jego Józef stolnik Chełmski, porucznik usarskiej chorągwi, deputat na trybunał koronny 1727. poseł na sejm, marszałkował w trybunale koronnym 1740. zostawuje potomstwo.

O jednym z nich pisze *Rzeczyński in histor. natur. fol. 316.* że karetę szczęcią koźmi we wszystkim biegu zapędzoną, ująwszy za ostatnie koło, utrzymał, a dwóch słusznych mężów na dwóch rękach razem unosił, bez wielkiej fатыgi.

Józef (Stanisław) stolnik Chelmski (jak wyżej) wziął potem kasztelanią Lubelską, której za konsensem królewskim ustąpił Leonowi Moszyńskiemu. Córka jego za Jakubowskim podkomorzym Zytomierskim, syn Antoni bezżenny. — *Krasicki.*

Słupecki herbu Rawicz, w Rawskim i Lubelskiem województwach: piszą się z Słupecy, idą zaś od Grota czwartego brata Prandoty, Goworka i Warsyusza, jako się mówiło w czwartym tomie *fol. 291.* kędy też wielu dawniejszych przodków z Słupecy się piszących; czyli z Słupee, obszerniej skonnotował, tu drugie kładę. Grof z Słupecy, który Jana Ossolińskiego kasztelana Wislickiego zabił, synów jego dwóch rachuje *Długosz lib. 13tio fol. 239.* pod r. 1459. w swojej historii, jeden z nich Jan kanonik Sandomierski, drugi Łukasz, którego żona Zbigniewa, także Zbigniewa z Brzezia albo Lanckorońskiego marszałka wielkiego koronnego córka, z której było kilka dzieci, a między niemi Jan (bodaj nie ten, o którym niżej piszę, że był, kasztelanem Sądeckim) umarł ten Łukasz w r. 1471. Straszłą historją opisuje także *Długosz* dosyć obszernie, o tym Łukasz, na postrach wszystkim innym, którzy fortuny nabywając z krzywdą ubogich ludzi, albo całe restytucyi nie czynią albo ją przy śmierci dopiero swojej, na sukcesorów zwalają. Jan z Słupecy kasztelan Sądecki 1504. *Statut Łask. fol. 112.* i 1507. Stanisław poseł na sejm 1564. z kąd naznaczony do rewizyi dóbr królewskich w Prusiech, *Constit. fol. 40.* w r. 1569. już kasztelan Lubelski, podpisał restytucyą Podlasza, *Constit. fol. 154.* zszedł z tego świata przed r. 1576. co poznać z *Konstytucyi* tego roku *fol. 245.* poselstwo odprawił do Maxymiliaana Cesarza: córka jego Anna była za Janem Lipskim z Goraja podkomorzym Belzkim, umarła 1604.; druga za Jędrzejem Belzeckim, syn zaś Felix Słupecki kasztelan najprzód Zarnowski, z sejmu 1613. komissarz do kwarty Rawskiej, *Uniwer. Pobor.* a w r. 1613. już kasztelan Lubelski, deputat na sądy fiskalne. Zbigniew brat jego, długo się opierał wzywającemu się Bogu przez instynkta swoje, od pletliwych błędów heretyckich, do prawowiernej wiary, aż też zachorawszy śmiertelnie, katolickiego sobie kapłana przyzwał, z którym o duszy swojej naradziwszy się, całe się chciał z katolickim kościołem pojednać, ale matka tego mu szczęścia zabroniła, kapłana katolickiego niechęć do niego przypuścić, tym czasem gdy mu heretycza księgi błędami zarżone podać, on je w ogień wrzucił. *Cichoc. Allog. Osecen. lib. 2.*

c. 9. Zbigniew kawaler Jerozolimitański, po wielu experymentach wojennych w cudzych krajach, gdy do ojczyzny powrócił, kasztelanem był Polanieckim. Jan żadnego urzędu przyjąć niechęciał, synów się dwóch jego zostało, jeden Samuel, kasztelan Radomski, starosta Zawichojski; z sejmu 1620. deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 19. i 1623. do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 18. miał za sobą Zofię Ligęziankę, której zmarłej 1643. wystawił nagrobek w Zawichoście. Regina kasztelanica Radomska Adama Bala, chorążego Przemyskiego, 2do voto Michała Marehockiego miecznika Przemyskiego: druga Anna, Daniela Brzeskiego małżonka, Alexander brat jego z Konar, dziedzic na Pniowie i Wrzawie, żona jego Gniewoszowna Marcina z Anny Leskiej córka. *Cichoc. Allog. Osecen. lib.* 2. *cap.* 11. Jerzy podkomorzy Lubelski, córka jego Teodora 1660. Floryan 1632. Stanisław najprzód podkomorzy, potem kasztelan Lubelski, z sejmu 1661. komissarz do granic, *Constit. fol.* 26. miał za sobą Rotkowską, z której córka poszła za Stanisława Dunina Borkowskiego kasztelana Polanieckiego, miał i drugą tenże Stanisław żonę, Barbarę Leszczyńską herbu Wieniawa, która pogrzebiona w Opolu, z tej córka Anna Marya była za Marcinem Regem. Druga jego córka Elżbieta za Jerzym Niemierzycem podkomorzym Rujowskim. N. Słupecka z Konar, była za Mikołajem Sieniackim podkomorzym Chelmskim, druga za Adamem, trzecia za Marcyanem Gorajskimi. Jan w zakonie Soc. Jesu służąc zapowietrzonym, nieho sobie uskarbil. *Nadasi Victimae Charit.* Elżbieta Leszczyńskiego Abdanka małżonka. Wojciech i Maciej w Rawskiem 1674.

Słupecki herbu Trzaska. Stanisław Słupecki podstoli Mozyrski, pierwszy osiadł w Pomorskiem województwie, kędy życie swoje skończył w r. 1691.

Słupkowski. *Acta Castren. Ostrzeszow.* 1598. o nich świadczą.

Słupnicki. N. Słupnicki miał za sobą Annę Łyczkownę.

Słupski herbu Jelita, w Sandomierskiem województwie. Barbara Słupska była za Janem Wilkostowskim. Jakób pod Pleszkowem pieszko szedł do szturm 1582. r. *Paproc. o herbach fol.* 405.

Słupski herbu Leszczye, w Wielkiej-Polszcze. Wacław z Słupi Słupski zostawił Zofię Bronikowską, siostrzenicę Hieronima Podwojewskiego, Krakowskiego i Poznańskiego kanonika, i archiprezbytera Krakowskiego; córki te: Urszulę Boleszową, Annę Buńską, Barbarę Zbylitowską podsędkową Krakowską, której nagrobek w rynku w Krakowie u Panny Maryi z herbem Leszczye: Elżbietę Zabicką, i Zofię Czermiń-

ską; synów zaś Wacława, Marcina, Krzysztofa i Wojciecha. Zofia która była za Stanisławem Czermińskim herbu Jelita, spłodziła dwóch synów: Marcina i Romualda, tyłeż córek, Annę i Agnieszkę. *Baran.* Mikołaj biskup Gracyonopolitański, suffragan i archidyakon Wileński, *Administrator sede vacante*, kwitnął 1688. świętobliwością życia, gorliwością w kazaniach, w poświęcaniu kościołów, w wizytowaniu diecezji, niespracowany pasterz; herbu Leszczyc, jako świadczy *Kojar. in MS.* Anna Rafała Złotnickiego małżonka, *2do voto* Antoniego Bosakowskiego.

Słupski herbu Lis. Słupski Swantopelk Sebastyan, tego herbu, podpisał Akta Rokoszu w r. 1606. miał za sobą Krystynę Oraczewską pisarzównę ziemską Krakowską, w Krakowie u Ś. Szczepana pogrzebiony: synowie jego Piotr i Stanisław i córki trzy, z których Barbara panieński sobie żywot zasmakowawszy, w nim siedmdziesiąt lat dopędziła, i kresu życia swego w r. 1636. w Krakowie przy tymże kościele w świętobliwych się aktach ćwiczyła, dom ten Boży w piękny aparat przystroifła. Teresa i Krystyna zakonnice Sądeckie 1701. Jędrzej w zakonie naszym umarł w Sendomierzu 1679.

Słupski herbu Topor, w Pałukach. Maciej Słupski od Krzyżaków w niewolę wzięty w r. 1462. *Biel.* Szymon Słupski kasztelan Inowrocławski 1572. podpisał list, u *Papir. o herb. fol. 524.* Wojciech archidyakon Rujawski, potem proboszcz panien zakonnych Ś. Norberta w Płocku, kędy kościół i klasztor wymurował z fundamentu. *Damal. in Archiep. Gnesn.* W r. 1616. deputatem zasiadał na trybunale koronnym, żył jeszcze 1634. Mikołaj sędzia ziemski Dobrzyński 1433. u *Łask. w Stat. fol. 52.* Wawrzeniec sędzia i żupnik Bydgoski 1576. podpisał list zjazdu Jędrzejowskiego. *Constit. fol. 246.* Barbara Jana Bruchowskiego małżonka, a *2do* za Jerzym Strzałą.

Słuszka herbu Ostoja, w księstwie Litewskim. Dom zasłużony. Jana Słuszkę do herbu Ostoja przypuszczonego wspominają *Acta Castren. Cracov.* pod unią Litwy z Koroną za Króla Jagiella, kwitnął potem Słuszka rotmistrz we wszystkich za Kazimierza Jagiellonowicza ekspedycjach z Tatarami wslawiony. Jan za Zygmunta I. starosta Lubecki i Łojowski, zamku Kijowskiego gubernator, który on po zniszczeniu jego od Tatarów, znacznie reparaował. Nagrobek jego i drugich z tego domu jest w Kijowie, według świadectwa *Okol.* Mikołaj Słuszka starosta Krzyczewski i Luciński, wspomina go *Starowol. in Monum. fol. 780.* miał za sobą Rmiciankę marszałka Litewskiego, Wilkomierskiego i Onixteńskiego starosty, z Litaworowny Chreptowiczowny wojewodzanki Nowogrodzkiej córkę, siostra jego Regina dostała się w małżeństwo Marcinowi

Paleckiemu, staroście Ejszyskiemu, sekretarzowi Króla Augusta; córka zaś poszła za Kaweczyńskiego, i synowie trzej: Mikołaj, Krzysztof i Alexander. Z tych Mikołaj rotmistrz i pułkownik w Inflanciech i Moskwie wslawiony. Drugi Krzysztof wojewoda Inflantski, ten dwanaście lat na dworze Rudolfa Cesarza przepędził, kędy się ojcowskiej wyprząsił herezyi, złączył się był dożywotnie z Zawiszką podskarbianką Litewską: to pisze *Okolski Russ. Flor. fol. 130.* że miał za sobą Włowiezownę, świadczy *Geneal. Zawiszów*: synów jego czterech zostało: Remigian, Mikołaj, Rafał i Jan, ten ostatni posłował na sejm 1623. z kąd byłznaczony komissarzem do tacy rzezy. *Constit. fol. 10.* Alexander, trzeci syn Mikołaja starosty Krzyzewskiego, najprzód kasztelan Miński 1626. potem Zmudzki 1633. dalej wojewoda Miński 1635. Nowogrodzki 1636. aż na koniec Trocki, starosta Rzezycki, Łojowski, Mozyrski, i Homelski, marszałkował w trybunale Litewskim r. 1631. z sejmu 1628. komissarzem zapisany do zapłaty wojsku, *Const. fol. 3.* i 1634. *fol. 9.* deputatem na trybunał fiskalny Litewski 1633. *Const. f. 22.* odrzuciwszy błędy Ralwińskie, wszystko się wylał na przynnożenie ezei Boskiej, przetoż jedne starością nadbutwiale domy Boskie reparaował, drugie na nowo stawiał. W Stolpeach miasteczku dziedzicznym nad rzeką Niemnem w r. 1621. fundował i z żoną swoją OO. Dominikanów, z razu drewniany kościół i konwent, ale potem kościół wymurował i w aparat kościelny ubogacił. *Okolski Russ. Flor. fol. 133.* W Rzezyce także królewskim mieście, tychże OO. konwent założył. *Okol. Russ. Flor. fol. 136.* W Włoczeku dwa kościoły, w Rowalewseyźnie, jeden, kędy też po śmierci złożony spożywa. Żona jego Zofia Konstancya Zienowiczówna wojewodzanka Brześciańska, siostra Mikołaja kasztelana Połockiego, wdowa po Stanisławie Riszka, którą do wiary katolickiej nakłonił, i do tej świątobliwości przyprowadził przykładem swoim, że gdy jej medycy w ostatniej chorobie, takie lekarstwa radzili, które z przykazaniami Boskimi nie mogły się pogodzić, rzeczej sobie śmierć obrała, w r. 1642. niżeli wykrozić najmniej z drogi mandatów Boskich. *Hist. Colleg. Castren.* Z tej była córka Elżbieta, która pierwszym kontraktem zaręczona Adamowi Kazanowskiemu marszałkowi nadwornemu koronnemu, drugim Hieronimowi Radziejowskiemu podkancelerzemu koronnemu, i synowie Bogdan, Eustachi, Bogusław i Zygmunt. Z tych Bogdan Władysław dworzanin Władysława Królewicza, w r. 1630. młodo umarł w lat piętnaście, herby jego cztery wydziałem, Ostoja pierwszy, drugi Ślepowron, (ale miałby być Zienowiczów herb, ile że matka jego była Zienowiczówna) trzeci Jelita, czwarty Bogorya. Drugi

Eustachi Adam starosta Rzeczycki, *facundia, ingenio, virtute spectandus adolescens*, w Rzymie życie skończył w r. 1639. eo o nim opowiada nagrobek jego w Rzymie u Ś. Stanisława. *Starowol. in Monum. fol. 813.* Trzeci Zygmunt chorąży Litewski, starosta Homelski i Propojski, godny regimentarz przeciwko Moskwie, Węgrom, Kozakom i Szwedom, posłował na sejm 1662. z kąd naznaczony komissarzem do zapłaty wojsku Litewskiemu, *Constit. f. 16.* z światem się rozstał w r. 1674. w Czaśnikach, kędy zda mi się onże sam fundował OO. Dominikanów. Czwarty Bogusław podskarbi nadworny Litewski starosta Rzeczycki, wspomina go *Konstytucya 1647. fol. 25.* mąż na dobro ojezyny szczodry, kiedy chorągiew na potrzebę jej wystawiwszy, swoim ją kosztem póki żył, utrzymywał; złączył się był dożywotnie, z Anną Potocką herbu Piława wojewodzanką Braclawską, wdową po Kazanowskim wojewodzie Braclawskim, z nią spłodził córkę Konstancję, *Imo voto* Władysławowi Donhoffowi wojewodzie Pomorskiemu, a gdy ten pod Strygoniem zginął, *2do voto* Ernestowi Donhoffowi wojewodzie Malborskiemu: jam w drugim tomie dał jej honor wojewodzanki Witebskiej: bo ojca jej nie którzy autorowie, z tem krzesłem rozpisali, osobliwie *Duryew. Niezszła Pamięć. fol. 89.* Synów z tejsze Potockiej dwóch się zostało: z tych jeden Józef Bogusław najprzód lowczy Litewski, starosta Rzeczycki 1674. potem chorąży Litewski 1676. deputowany do boku królewskiego dla obrady wojennej, *Constitut. fol. 21.* i 1678. do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 4.* wziął potem od Króla Jana III. łaskę nadworną Litewską, umarł kasztelanem Wileńskim, hetmanem polnym Litewskim, starostą Lanckorońskim, Pińskim, Pieniawskim, Jezierskim, w Krakowie 1701. śmiercią pobożną, do której się gotował przez różne enoty, osobliwie miłosierdzie na ubogich, sprawiedliwość w sądach, nabożeństwo, dla którego zwykł się był na trzy dni przed Wielkanocą w zakonnym gdzie domu zamykać. Fundował OO. Bernardynów w Wolezynie eo approbowała *Konstytucya 1690. fol. 17.* Z tejsze fortuny swojej, nie małą summę wysypał był na potrzeby ojezyny, *Constit. fol. 9.* i owszem i życie swoje za nie, nie w jednej okazji gotów był położyć, osobliwie jednak pod Chocimem i Wiedniem: żona jego była Teresa Wincentego Gosiewskiego podskarbiego wielkiego i hetmana polnego Litewskiego córka; ale z niej żadnego potomstwa nie zostawił, ta zaś po jego śmierci ponowila związku małżeńskie, z Kazimierzem Sapiehą wojewodą Wileńskim i hetmanem wielkim Litewskim. Drugi Dominik Michał wojewoda Połocki, starosta Rzeczycki, marszałkował w trybunale Litewskim, raz 1681. drugi raz 1690. trzeci raz 1695. po-

słował na różne sejmy, w r. 1682. był komissarzem do traktowania o wiecznym pokoju z Carami Moskiewskimi. *Constit. fol. 2.* W różnych expedycyach wojennych przeciwko Turkom i Tatarom, odważnie stawał, ale i on żyjąc z Konstancją Podbereską wojewodzanką Smoleńską, starościanką Upitską i Gulbińską, żadnego nie miał domu swego i imienia sukcesora. O jednym z nich pisze *Zebrzydowski in Illustribus Polonorum Virtutibus*, że gdy w Rzymie wół wielki rozjuszony z impetem na niego zapędził się, tak, że się przed nim uchronić nie mógł, wszystką siłą porwawszy go za rogi, tak go utrzymał, że dalej postąpić nie mógł: co wszystkiemu Rzymowi do podziwienia było.

Słuszkowski herbu Junosza, w Kaliskiem województwie. Jakób Słuszkowski pisarz grodzki Ostrzeszowski 1612. *Acta Castr. Ostrzesz. N.* była za Chryzostomem Lisieckim.

Służowiecki herbu Dołęga, w ziemi Warszawskiej, jedenże dom z Babickimi.

Służowiecki herbu Łada, w ziemi Warszawskiej.

Służowski herbu Łodzia, w ziemi Pilźnieńskiej, jedenże dom z Borzykowskimi, z których dwóch wspomina *Paprocki o herb.* Jakóba i Złocha Służewskiego, który w r. 1574. mężnie przeciw Tatarom czyniąc, poległ za ojczyznę. Elżbieta była za Piotrem Rojowskim pisarzem grodzkim Sanoekim. Felicyan starosta Horodelski, córka jego za Daniłowiczem.

W r. 1778. Samuel Służowski kanclerz kolleg. Warszawskiej. — *Przypisy Krasickiego.*

Służowski herbu Radwan, w Warszawskiej ziemi, jednaż ich dzielnica z Uchańskimi, ztąd Uchańscy pisali się z Służowa. Władysław Służowski w województwie Rawskiem podpisał elekeyą Jana III. N. Służowski dzierżawca Chmielnicki, którego chwali *Paprocki w Panoszy*: N. miał za sobą Annę Gawrońską, z której potomstwo zostało.

Służowski herbu Sulima, w województwie Brzeskiem Rujawskiem. Wasko z Służowa chorąży Brzeski Rujawski 1436. *Statut. Przyluski lib. 5. cap. 3.* Jan kasztelan Brzeski Rujawski 1475. Maciej najprzód wojewoda Inowrocławski w r. 1493. potem wojewoda Brzeski Rujawski 1496. jako się mówiło w pierwszym tomie. Piotr z Służowa kasztelan Kaliski 1539. a potem wojewoda Kaliski 1550. Jan wojewoda Inowrocławski 1562. potem wojewoda Brzeski Rujawski, starosta Roniński, miał za sobą Malgorzatę z Sztembergu Kosteżankę wojewodzankę Chełmińską, atoli bezdzietną, która wdową zostawszy, kościół w Służowie wymurowała i dochodów znaczną aukcyą uczyniła, szpital na ubóstwo wystawiła i nadała. *Duryew. f. 57.* Był i Miedzyrzeckim starostą. *Const. 1569. f. 154.*

Jan Służewski kasztelan Szremski. — *List Zygmunta Augusta króla do Hozjusza bisk. Warm. w r. 1555. w Manusk. Helsberg.* — Piotr ze Służewa był kasztelanem Łęczyskim; jest list jego do Dantyszka biskupa Chełmiń. z zamku Nieszawskiego pisany r. 1537. w *Manusk. Helsb. — Krasicki.*

Smarzewski herbu Prawdzie, w ziemi Dobrzyńskiej. Stanisław Smarzewski mąż rycerski 1588. *Constit. fol. 503.* którego synowie Mikołaj i Stanisław. Bartłomiej kanonik Ramieniecki. Proboszcz Buczacki i Jazłowiecki, i w nauce i w pobożności znaczny 1583. chojny na ubogich, na siebie i ciało swoje przyostrzejszy, nigdy inaczej nie sypiał, tylko co twardego, miasto poduszki pod głowę podłożywszy, w Buczaczu po śmierci spoczywa. N. podwojewodzy Ruski, a potem proboszcz Tłumacki, na OO. Dominikanów Lwowskich dobroczynny. N. w okazji pod Starcem ranny 1638. Stanisław w ziemi Dobrzyńskiej podpisał elekcyą Władysława IV. Alexander w zakonie naszym życie świątobliwe zakończył w Jarosławiu 1722.

Jan Smarzewski z *Janowskiej* spłodził córek dwie i synów trzech: Tadeusza, Józefa i N. — *Krasicki.*

Smarzewski herbu Zagłoba, w Płockiem województwie i indziej. Przodek tego fundował we wsi Zagroba czyli Zagłoba kościół drewniany, który od trzech set lat do tych czas nienaruszony stoi, nadal do niego wieś Leszczyno; kwitnął potem Paweł Smarzewski, mąż rycerski z Zółkiewskim hetmanem, miał za sobą Zagrobską tegoż herbu, z którą spłodził syna Zygmunta, ten na Chocimskiej pierwszej odważnie stawał, z Sniegockiej z Sniegocina zostawił trzech synów: Jana, Marcina, i Jędrzeja. Z tych Janowi pierwsza żona Smarzewska Stefana sędziego Płockiego córka, powiła syna Wawrzeńca, który w Krakowskiem województwie osiadł, od niego był syn Stanisław: druga żona Niedrowska żyła z nim bezpotomnie. Trzecia Kielbowska, od której syn się został Piotr, tego z Młyńskiej syn Maciej. Jędrzej brat Jana, zginął pod Beresteczkiem. Marcin trzeci tych brat rodzony, z Gościńską herbu trzy róże, albo Doliwa z Płockiego województwa, miał synów ośmiu. 1. Jana, który chorągiew nosił u Chrzastowskiego, i pod Batowem zginął. 2. Razimierza męża wojennego z Czarnieckim, któremu Gorska z województwa Sandomierskiego, tylko córkę powiła Maryannę, żona jego poszła po nim za Zdżarskiego w województwie Płockiem. 3. Wojciecha chorążego usarskiego, we wszystkich expedycyach za Królów, Jana Razimierza, Michała i Jana III. mężtwem wsławionego, ten z Ratarzyny Jana Morsztyna i Baranowskiej kasztelanki Wizkiej, córki, spłodził synów Józefa Jana, Michała, Wojciecha, Jakóba, Grzegorza, i córkę Annę. 4. Stefana rotmistrza Wę-

gierskiej chorągwi i Wołoskiej, *1mo voto* miał za sobą Mittelską, z domu Reklewską w województwie Sandomierskiem, z której był syn Razimierz w prawie biegły, *2do voto* Chrzanowską z domu Borzęką wojskiego Chełmskiego córkę, z tej był syn Jędrzej Cześnik Płocki, poborca województwa Sandomierskiego, żona jego Złowodzka podczaszanka Dohrzyńska, ale z niej dzieci młodo pomarły. Córka Stefana, Maryanna poszła za Bielawskiego, druga Justyna. 5. Zygmunta, żona jego pierwsza Chrzanowska, druga Zrebiecka w województwie Sandomierskiem, z tej ma córki trzy. 6. Jędrzeja. 7. Stanisława, ei młodo zesłli. Krom tych jeszcze ci kwitnęli, Jędrzej Smarzewski miał za sobą Petrykowską, ta mu zrodziła dwóch synów: Tomasza i Marcina ludzi rycerskich, córek dwie: Barbarę i Joannę: Barbara wydana za Zygmunta Woźnickiego. Jan obozny polny, wielkiej experyencyi człowiek, nie mniejszej odwagi, syn jego Razimierz mieszkał na Wolyniu. Piotr zaś pod Lachowcami, zostawił syna Stanisława. Tomasz pojął Brochocką, syn jego Wojeiech w obozie życie skończył. Franciszek brat Wojeiecha i syn jego z Niemojewskiej zginął w wojsku: Jan kanonik Poznański, brat jego rodzony Kasper w zakonie naszym życie swoje zakończył w r. 1710. w Poznaniu. Trzeci ich brat Swentosław, wszedł w kontrakty małżeńskie z Maryanną Gronowską, z której córka Katarzyna zaślubiona Franciszkowi Kowalskiemu herbu Korab. Stefan sędzia Płocki, miał synów czterech: Wojeiecha, Jakóba, Mikołaja, i Jędrzeja. Wojeiech spłodził córkę Niesiołowską i syna Szymona, z Łąckiej. Jakóba z Chrzastowskiej dwaj synowie, Jędrzej *sterilis*, i Walenty od którego był syn Maciej, ale hezdziety. Krzysztof miał syna Wojeiecha, od którego tylko córka została. Wawrzeniec z Paprociekiej miał córek dwie.

Stanisław Zagłoba Smarzewski żył około 1722. i miał z pierwszej żony Anieli z *Batowskich* syna Tadeusza i córkę Annę, panną w Krakowie zmarłą. Z drugiej żony Teofili z *Kleczyńskich* miał synów Antoniego, Jana, i córkę Salomeę. — Tadeusz z Józefy z *Siarczyńskich* miał synów Marcina i Piotra, i córki Katarzynę, Justynę i Helenę. — Marcin służąc w wojsku narodem odbył wyprawy w latach 1809. 1812. 1813. 1814. i 1831. osiadł w ziemi Przemyskiej równie jak i brat jego Piotr. — Po Marcinie z Eufemji z *Kraińskich* zostaje syn Sewer. Po Piotrze z Józefy z *Jazwińskich* zostają córki Wanda i Jadwiga. — Antoni (syn Stanisława z drugiego małżeństwa) miał z Tekli z *Wandowskich* synów Tadeusza i Franciszka. Tadeusz umarł bezpotomny, Franciszek jest przeorem Dominikanom w Jarosławiu. — Jan drugi syn Stanisława z 2go małżeństwa służąc w wojsku austr. przeciwko Turkom zginął pod Belgradem bezpotomny. — *Z dokumentów nadesłanych wydawcy.*

Smerżyński herbu Łada.

Smieciński. Stanisław Smieciński podstarości i sędzia grodzki Warszawski 1587. *Const. fol. 406.* w roku następującym poborca tejże ziemi i pisarz ziemski 1593. *Const. fol. 661.* Piotr podsędek Warszawski 1616. *Uniw. Pobor.*

Smielowski herbu *Leszczyce*, w Wielkiej-Polszcze pod Pызdrami. Smielowski Michno ziemianin Wolyński 1528. *Metryku Wolyńska.* N. sekretarz królewski miał za sobą Małgorzatę Gembicką podezaszankę Poznańską, z tej córka była za Dębierzem Janem.

Smigielski herbu *Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Dom ten od Opalińskich z Buina dzielnicą idzie, ale imienia tego nabyli od Smigła miasteczka, które że niegdy w domu Opalińskich dziedziczyło, świadczy *Długosz in Vit. Episcop. Posnan.* gdzie powiada, że Jędrzej z Buina Opaliński biskup Poznański, między innymi kościołami, i w ojczyźnie też swojej Smigłu wystawił. Rrzysztof Smigielski podpisał elekeją Władysława IV. w Sandomierskiem województwie. Ratarzyna Smigielska żona Pawła Leśniowolskiego, starosty Zatorskiego, który umarł 1632. N. była za Marcinem Tarnowskim podezaszym Łęczyckim. Razimierz z Buina Smigielski 1704. Adam cześnik koronny starosta Gnieźnieński wspominają go *Konstytucye* 1703. z którego sejmu deputatem zapisany do boku Króla Augusta dla obrad, *Constit. fol. 15.* i komissarzem do granic od Szląska, *Constit. fol. 20.* zdał się być prawie do wojny urodzonym, nieporównaną dzielnością, chyłkością w nacieraniu na nieprzyjaciela, fortunym przemysłem wslawiony tych czasów kawaler, pod Razimierzem przetrzepawszy Szwedów, i jednych na placu trupem polożywszy, drugich ośmdziesiąt trzech Królowi Augustowi do Krakowa przyprowadził w roku 1706. a w następującym roku zbil ich koło szczęściu tysięcy, pod Gniewkowem potem i Pleszowem, Szremem i indziej tryumfował męztwem swoim nad nieprzyjacielem. Pod Koronowem dopadłszy Kalmuków, wszystkich wyciął, i płoń im cały odjął. Złączył się był dożywotnie z Zofią Potoeką herbu Pilawa wojewodzanką R kijowską, i hetmanowną wielką koronną, ale z niej potomstwa nie było: siostry Adama, a córki Stanisława, Anna za Łukaszem, Konstaneya za Franciszkiem Bloeiszewskimi. Joanna siostra Stanisława za Tomaszem Trzebieńskim, Ratarzyna za Władysławem Wojsławskim. Bernard w ziemi Gostyńskiej 1632, Rrzysztof w Sandomierskiem.

Smilkowski, w województwie Rawskiem. Adam Smilkowski podpisał elekeją Jana III.

Smiotanka herbu *Korezak*, w województwie Ruskiem. Łukian Smiotanka z Buczackiej urodzony pojął Raehańską, chorążankę Bełzką, z której syn Iwan chorąży Podolski, miał za

sobą ciotkę Jędrzeja Potockiego herbu Pilawa kasztelana Kamienieckiego, z której miał syna Mikołaja męża dzielnego, Krystynę Cieklińską, i Jadwigę Budziszewską, a potem żyła z Jakóbem Ralinowskim wojskim Czerwonogrodzkim. Mikołaj chorąży Podolski z Strusiowny spłodził córkę Helenę, Dominikowi Brzeskiemu herbu Ciołek zaślubioną: z Laszczowny Tuchajskiej, spłodził Stanisława i Alexandra, ei w okazyi z Wołochami zginęli, i córki Małgorzatę Potrykowską, Jadwigę Chocimirską i Annę Jeziorkowską miecznikową Podolską: to *Okol. Seweryn Smiotanka 1616*. Hieronim pisarz grodzki Chelmski z sejmu 1638. rewizor ksiąg Chelmskich i Krasnostawskich, *Constit. fol. 43*. potem podstarości Krakowski, z sejmu 1647. komissarz do rozsądzania krzyw d pogranicznych, *Const. f. 4*. w roku 1648. był sędzią kapturowym Krakowskim. Michał w Krakowskim 1674. Stanisław w Brześcieńskim 1648. N. miał za sobą Morsztynównę.

Smitkowski herbu Prawdzie, w Belzkiem województwie, czy **Smitrowski**. Katarzyna Smitkowska, *Imo voto* za Alexandrem Gardlińskim, *2do* za Felixem Lubienieckim starostą Salnickim, *3tio* za Franciszkiem Nowosieleckim.

Smogorzewski herbu Junosza, w powiecie Wołkowiskim, i Grodzieńskim. Mikołaj Smogorzewski mąż zaeny, miał za sobą Kulwińską. Jan sędzia grodzki Wołkowiski poseł na sejm 1647. a z niego komissarz do zapłaty piechocie Smoleńskiej, *Constit. fol. 23*. tenże sam Jan Władysław podśedeł Wołkowiski, poseł na sejm 1661. z tamtąd deputat na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol. 4*. żona jego Anna Wielżyńska, syn jego Władysław 1674. Stanisław, Grzegorz i Szymon w Zakroczymskiej ziemi, Mateusz w Nurskiej 1697.

W r. 1436. Żemak Smogorzewski sędzia ziemski Cicchanowski podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. IV. f. 133*. — Tegoż domu Junoszców Jan Smogorzewski arcybiskup Płocki prałat doskonałości i przymiotów znakomitych. Czas długi bo lat 10. w Rzymie strawił, utrzymując proces katedry Połockiej przeciw Jezuitom kollegium tamtejszego, dobrami arcybiskupiem od Stefana I. króla uposażonym umarł r. 1789. — *Krasiecki*.

Smogorzewski herbu Łodzia, w Sandomierskiem województwie. Wojciech Smogorzewski według *Okolsk*. Jakób w zakonie naszym zasnął w Panu w Krakowie 1688. w tej u wszystkich opinji o swojej świętobliwości, że go świętym Starzcem zwali, od Kozaków zaś wzięty w niewolę, tyle miał u grubego i zajadłego chłoptwa honoru, dla tejsz pobożności życia, że go wolnością darowali. Rządził kollegja: Kamienieckie, Ostrogskie, Lwowskie, Krakowskie tak u Ś. Piotra, jako i u Ś. Barbary, *Domum Professam*: w wielkiej na ciało swoje ostrości, nigdy inaczey nie zasypiał, tylko na grubym worze

słomą napechanym. Jan starosta Radomski, córka jego, była za Piotrem Gomolińskim podkomorzycem Sieradzkiem.

Smogulecki herbu *Grzymała*, w Wielkiej-Polszeze. Maciej Smogulecki starosta Bydgoski mąż uczony, co poznać z książki jego do druku podanej pod tytułem: *O exorbitancyach, które niektórzy świeccy nowi politycy, stanowi duchownemu zadają, zdanie Szlachcica starożytnego, w Kaliszu 1619. in 8vo. i 1622. tamże, i 1632. w Krakowie in 4to*, była jeszcze przed rokiem 1619. tą książką w druku, co poznać z *prefacyi Gedeliusza Typografa* w tym roku, ale nie wyrażono kiedy i gdzie wydana. W tej *prefacyi* wyraźnie świadczy *Gedelius*, że to praca tego Macieja, co poświadcza i *Starowol. in Hecaton. Elog. 84.* Z tego pióra jego wnieść każdy może o Macieju, że był i dowcipu i rozsądku bystrego, umiejętności prawa tak duchownego, jako cesarskiego i ojczyźnego niepospolitej, w teologii wybornego poleru, której w Rzymie cztery lata słuchał, i publicznie z niej defendując, konkluzye swoje Klemensowi VIII. Papieżowi dedykował: nad to poznać jaką miał biegłość historyi Rzymskiej i Polskiej ba i Świętych Ojców. Tak wysoka w nim nauka do wielu go funkcyi w tej ojezyźnie zdolnym uczyniła, marszałkował bowiem w trybunale koronnym, posłem będąc na sejm 1616. komissarzem go Rzeczpospolita, do ułożenia porządku lepszego w Inflanciech zapisała, *Constit. fol. 5.* Król Zygmunt III. assessorem go sądów swoich nadwornych uczynił, i owszem już dla niego pieczęć koronną gotował, gdyby go maligna w r. 1617. nie strawiła, w samej porze rośnienia do najwyższych honorów. Złączył się był dożywotnie z Teresą Zebrzydowską wojewodzanką Krakowską, dla której kolligacyi, przywiązał się był do Rokoszanów 1606. przeciw z tem się nie raz publicznie oświadczał, że raczej śmierć sobie obierał, a niżeli cierpieć co takiego, co by było i wierze katolickiej i wolności ojezyźnej przeciwnego. Z tej spłodził trzech synów: Mikołaja z Smoguleca Smoguleckiego, starostę Nakielskiego, ten w Rzymie publicznie z pochwałą wszystkich filozofią zakończył: do ojezyzny powróciwszy, posłem stawał na różnych sejmach; na konwokacyi 1632. na koronacyi królewskiej 1633. *Constit. fol. 8. i 1634.* komissarz do zapłaty wojsku, *Conttit. fol. 8.* w r. 1636. deputat na trybunał koronny, gdy go tedy dalsze w tej ojezyźnie honory w najlepszą czekały, on tem wszystkim wzgardziwszy, starostwa Nakielskiego bratu rodzonemu ustąpiwszy, wstąpił do Societ. Jesu, której też do kollegium Ś. Piotra w Krakowie, czterdzięci tysięcy zapisał: skoro tylko w Rzymie teologią skończył, missyą sobie do której się ślubem obowiązał, do Indyi i Chiny u ks. generała uprosił: w roku tedy 1646. do Makao zapły-

nawszy, ztamtąd do Chin przedarłszy się, tam między tysiącami niewczasami, przy ustawicznym z nędzą niedostatku, przez kilka lat apostolskie żniwo zbierał, aż też w tych pracach życie stargał: chciał go w prawdzie Król Luzytański od tych świętych zamysłów odprowadzić, i przy dworze swoim utrzymać, uwiedziony pięknemi, które mu nadała natura przymiotami, ale się usilnemi prośbami wylamał Pańskim na się respektom; są jego *Ode niektóre w druku, 1629. w Rzymie wydane, przypisane Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu. Histor. Societ. de Viris illustr.* Jakóba starostę Nakielskiego, męża jako w prawie ojezystem dobrze wypolerowanego, tak w sprawiedliwości nieskorpumpowanego, zkażdekretu jego w trybunale koronnym wielką miały stymę, i nigdy żadnego nie skassowano. Na ubogich był hojnie szczodry, na poddanych swych łaskawy, i na wszystkich ludzi. Bractwo Rożańca w Wysocku i fundował i nadał; na zakon Różnodziejski szczególniejszą łaskawą: zszedł z tego świata w r. 1639. miał za sobą Zofią Annę Niemojewską, córkę Stanisława kasztelana Chelmińskiego, z Rostezanki splodzoną, z tej była córka, (podobno starościna Powidzka) i dwóch synów, jeden Franciszek, ten najprzód w cudzoziemskich obozach rycerską odwagę hartował, w Polskim, już potem rotmistrz i pułkownik, na dobro tej ojezyny, i zdrowie i fortunę na szanie wystawiał, w różnych okazjach: którego jednak żaden nieprzyjaciel zwyciężyć nie mógł, sama go zazdrość pokonała, zabity na sejmie 1667. na którym był posłem, co wspominają *Konstytucye tegoż r. fol. 5.* Drugi był starostą Lipińskim. Floryan o którym *Okol.* pisze, że za jego czasów jeszeze na ten czas w cudzych krajach bawił. Jan brat Macieja starosty Bydgoskiego, szczególniejszą dobroczynny na rezydentyną naszą Bydgoską w r. 1618. dziedzic na Smogulen i Golanecy; w r. 1629. był komissarzem do traktatów o pokój z Szwedami, luboć się ich w Szczecinie nie mógł doczekać: żona jego Zalińska kasztelanka Gdańska, z Rostezanki wojewodzanki Sandomierskiej urodzona, z której syn Jan Wojciech mąż rycerski, pod Chocimem z Osmanem Turckim pierwsze pole rycerskiej odwagi założył, z której potem i w inszych okazjach nie nie ubliżył; w Golanecy dobrach swoich dziedzicznych szpital fundował dostatni na szlachę albo z fortuny wyzutą, albo jaką przygodą na zdrowiu szwankującą, i należycie go uposażył; kościół farny wymurował, srebrną apparencyą ubogacił: kaplicę także na cześć Ś. Antoniego Podewskiego wystawił: *Pigłowski Wojciech kazanie na jego pogrzebie*, wszedł był w kontrakty małżeńskie z Ewą z Łukowa Zbyszewską herbu Topor, z Dębińskiej siostry Remigiana urodzoną, z którą zostawił potomstwo. Mikołaj

Smogulecki kasztelan Gdański, z konwokacyi 1674. przydany prymasowi *ad consilium*, *Confaeder. f.* 14. Była za nim Anna Chlewicka pozostała wdowa po Piotrze Dzialińskim podkomorzym, a potem kasztelanie Dobrzyńskim. Mikołaj Smogulecki starosta Nakielski 1697. siostra jego była za Janem Miaskowskim. N. miał za sobą Szoldrską. Drugi syn Jana z Zalińskiej Maiej mąż wojskowy, kosztem nie małym służył pod chorągwią królewską. Córka z tejże Zalińskiej Anna najprzód żyła z Grzymultowskim herbu Nieczuja, potem z Janem Potulickim z Chodzieża Grzymalezykiem. N. pułkownik od Brandta zabity 1668.

Smolechowski herbu Dąbrowa, w województwie Mazowieckiem, jako się mówiło pod Rostkami, ile że z nimi jednę są dzielnicę Smolechowscy.

Smoleński herbu Zagłoba, w województwie Płockiem. Paweł Smoleński podpisał elekeyą Jana III. Szymon dziekan Kurzelowski i bracia jego Wawrzenciec i Adam, którym nagrobek z tym herbem położony w Krakowie u Ś. Ducha 1635. *Starow. in Mon.* i jam go widział. Razimierz 1632.

W r. 1778. Stanisław Smoleński wojski Bydgoski. — *Krasicki.*

Smolik herbu Kotwicz, w Krakowskim województwie starożytna familia, z których Piotr de Smolice był gubernatorem Sanoekim w r. 1436. a potem kasztelanem, jako masz u *Paproc. o herb. fol.* 152. N. Smolik dworzanią Zygmunta Augusta Króla, ale heretyk. Nagrobek w kościele Krakowskim Ś. Franciszka który położył *Starowol. in Monum.* głosi Piotra Smolika herbu Kotwicz, dziedzica na Wolfanowicach, który ostatni zszedł z tego świata w roku 1637. mąż to był bystrego dowcipu, w Niemieckich, Inllantskich, Wołoskich, Tatarskich, Moskiewskich, Turceckich expedyeyach doświadczonego męztwa, Królem Stefanowi Zygmunтови, i Władysławowi miły, żył bezzennie. Brat jego był Abraham, ale bezpotomny, siostra jedna za Hieronimem Rzeszowskim, druga Jadwiga Panna. *Sarnicki się domyśla lib.* 4. że ta familia jeszcze od Gotów swoje początki zabrała. N. Smolicki kanonik Krakowski, ucząc się jeszcze w szkołach naszych Kaliskich, tak się z drugim na ten czas mocno passował, że gdy jeden z nich z wysoka na dół zepchnięty zleciał, drugiego za sobą pociągnął, Smolicki, że na antagonistę swego upadł, zdrów został, drugi co na spodzie, rozbity, na miejscu został, a po śmierci wiele się razy pokazywał; Smolicki zaś na pamiątkę tego, Casus, w Kaliskich szkołach fundował. *Histor. Coll. Caliss.*

Smolski herbu Jastrzębiec, w Mazowieckiem województwie. Krystyn z Smolska stolnik Inowroclawski w r. 1457. u *Łask. w Stat. fol.* 65. Adryan Smolski w Krakowskim wo-

jewództwie, podpisał elekeją Jana III. Króla. N. miał za sobą Maryannę Mieowską, wdowę po Bukowskim.

Smoniewski herbu Włoszek. Jan Smoniewski, syn Pawła, dziedzica na Smoniewie, w województwie Podlaskiem, w ziemi Drobiekiej, *Acta Castr. Drohichen.* 1602. i 1609. kędy go piszą z tym przydomkiem od herbu wziętym, Jan Smoniewski Włoch: jakoż i *Paprocki* w swoim herbarzu przyznaje, że herbu Włoszek na Podlasiu, różne familie zażywają; tego syn jeden Krzysztof, ten się z Podlasia wyniósł do ziemi Ciecchanowskiej, i osiadł na Rozarzewie. *Acta Castr. Drohic.* 1615. *Acta Castren. Wissogrod.* 1634. Żona jego Malgorza Bombalięka, ale z nią żył *sterilis*. Stanisław drugi syn, i inni bracia jego, o których tamże jest wzmianka, jak się obrócili, niewiedzieć. Jakób tylko trzeci syn, spłodził Marcina *sterilem*, i Jana, który po stryju swoim Krzysztofie bezpotomnie zesłym, wziął sukcesyją w Rozarzewie: czego dowodem są *Acta Castr. Wissogrod.* 1653. ten z Maryanną Skwarską herbu Zaremba *Acta Castr. Wissogrod.* 1677. spłodził trzech synów: najprzód Walentego, temu Agnieszka Grabzewska herbu Nałęcz, powiła trzech synów: Wojciecha, Stefana, (ten z Smolskiej herbu Jastrzębiec zrodził syna Matusza,) i Walentego, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, *1mo voto* z Grabianką herbu Dołęga, ale mu ta bezdzietna umarła: *2do voto* z Przedpelską, z tej się potomstwo zostało. Grzegorz drugi syn Jana z Skwarskiej, żona jego Zofia Falecka, *Acta Castren. Wissogrod.* 1700. z tej miał córek cztery, Ewę Dominikowi Radziwińskiemu, Katarzynę Stanisławowi Rakowskiemu, Maryannę Raszprowi Pomianowskiemu, Annę Michałowi Czarzastemu zaślubione, i synów dwóch: Adama Ignaego Skarbnika i regenta ziemskiego Wyszogrodzkiego a potem sędziego (teraz *in viduali statu* będącego) którego z Zuzanną Nakwaską wojskiego Wyszogrodzkiego córką, herbu Prus, zostaje córka Zofia. Drugiego Stanisława komornika ziemskiego Wyszogrodzkiego, ten, żyje w dożywotniej przyjaźni, z podsędkowną Brzeską Rujawska Słubieką. Jakóba trzeciego tego z Krzewickiej córka Lidwina.

W r. 1778. Franciszek komornik ziemski Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Smorzewski, w Podlaskiem województwie. Grzegorz Smorzewski podpisał elekeją Jana III. Króla.

Smoszewski herbu Topor, w Poznańskiem województwie. Jan Smoszewski kasztelan Santoecki, z sejmu 1638. komissarz do granie od Szląska, *Constit. fol.* 20. miał za sobą Chrybską; córka jego Anna, była *1mo voto* za Dąbskim z nim miała trzy córki Moezyńską, Madalińską, i Gluskowską; *2do voto* za Raszprem Franciszkiem Modlibowskim stolnikiem

i surrogatem Kaliskim, zmarła w r. 1678. Bratanek jej Jędrzej starosta Bobrownicki, komissarz do dystrybucy hiberny z sejmu 1683. *Const. fol. 4.* Brat kasztelana Piotr Adam, proboszcz Studziański, fundował *Congregationem S. Philippi Nerei* w Studzianny. Katarzyna siostra ich, Jędrzeja Starkowieckiego wojewody Sieradzkiego małżonka. N. była za Stanisławem Pogorzelskim kasztelanem Kaliskim. Barbara była za Mikołajem Lisieckim. Stanisław kasztelan Santocki, żona jego Katarzyna Tuceżyńska podkomorzanka Inowrocławska.

Smoszewski herbu Łabędź. Jacek Dunin Smoszewski, poseł na sejm z ziemi Zakroczymskiej w roku 1674.

Smuszewski herbu Lubicz, w ziemi Zakroczymskiej: Jacek i Damian Smuszewscy, podpisali elekcyą Jana III. Króla. Wojciech, córka jego Katarzyna za Jędrzejem Gruszeckim.

Smuszewski herbu Ostoja, w Kaliskim województwie. Macieja Smuszewskiego wspomina życie *Ks. Kaspra Drużbickiego*. Smuszewska Panna, która w Bydgoszczy fundowała Panny zakonne Ś. Klary przy probostwie Ś. Ducha, i sama tenże klasztor starszą rządziła, w roku 1613. *Histor. Colleg. Bydgost.*

Snakowski. Stanisław Snakowski kasztelan Rypiński, poseł z ziemi Dobrzyńskiej, podpisał 1569. unią Litwy z Roroną. *Constit. fol. 171.*

Snarski herbu Murdelio, w Połockiem województwie, i w powiecie Grodzieńskim, piszą się z Usnarza. Z tych Chryzostom Snarski z Zawiszanki Dowgiałowny, miał synów Alexandra i Jana. Adam Snarski stryjeczny Chryzostoma, synowie jego Lew i Władysław kapłan uczony, Wawrzeniec mąż rycerski. *Kojal. in MS.* Jan podstoli Braclawski i Teodor w Połockiem. Jędrzej w Grodzieńskim 1674.

Karol Snarski w r. 1788. komornik graniczny Radomski. — *Krasicki.*

Sniciński hesbu Ślepowron, w województwie Mazowieckiem. Stanisław Sniciński, pisarz ziemski Warszawski.

Sniechowski herbu Belty, w Podgórzu pod Sączem, jedenże dom z Chochorowskimi. Władysław 1729. *Acta Castr. Buseens.* i Dominik. Piotr w ziemi Chełmskiej.

W r. 1778. Franciszek Sniechowski burgrabia Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Sniegocki herbu Zagłoba, w Łęczyckiem województwie. Stanisław podpisał elekcyą Władysława IV. Króla, Jan zaś w województwie Trockiem. N. była za Hieronimem Tarnowskim, herbu Rolicz. Druga za Zygmuntem Smarzewskim. Paweł i Jan w województwie Płockiem 1697.

Śnieporod herb patrz Śleporod.

Snieszek herbu Nieczuja, w Pilźnieńskim powiecie.

Snitowski herbu *Miesiąc* i *Strzala*, na Wołyniu.

Snopkowski herbu *Rawicz*. *Paprocki w Panoszy* napisał ich herbu Ostoja, ale się w innych swoich herbarzach poprawił. Jakób wojski Chelmski, miał za sobą Herburtównę córkę kasztelana Belzkiego, to *Okolski*, ale to omyłka, raezej miał mówić że to była córka Abrahama Herburt, z tej córka była za Markiem Sobieskim wojewodą Lubelskim, i syn Stefan chorąży koronny. N. chorąży Latyczowski, miał za sobą Joannę Fredrownę kasztelanę Sanocką 1679. z niej zostało potomstwo. N. kasztelan Lubaczowski. Synowica jego była za Czerniejowskim podkomorzym Lwowskim. N. miał za sobą Katarzynę Mielecką. Rafał Ożarowski syn Siegniewa dziedzic na Snopkowie, pierwszy się pisać począł Snopkowskim.

Sobański, na Wołyniu i Rusi. N. Sobańska żona Adama Gnińskiego starosty Osieckiego. Stanisław miał za sobą Zarucką, z niej córkę Katarzynę.

Sobańskich familia dziś znacznie na Wołyniu rozrodzona. — Paweł Sobański w r. 1788. podstoli kijowski. — W r. 1788. Tadeusz regent ziemski Starodubowski. — *Krasiecki*.

Sobańscy używają herbu *Junosza*. —

Sobek herbu *Brochwicz*, w Sandomierskiem województwie, pisali się z Sulejowa, nosili w herbie Jelenia z Koroną. Balcer Sobek z Sulejowa starosta Solecki, w r. 1530. żonę swojej z domu Leliwa, nagrobek w Opatowskim kościele wystawił. *Starowol. in Monum.* To Solcekie starostwo w pewnej summie trzymali Sobkowie, jeszcze od Króla Jagiella, aż od synów tego Balcera trzech, to jest Stanisława, Krzysztofa i Mikołaja, wykupił go Koryciński Wojciech, wojewoda Łęczycki w r. 1544. Z tych jeden był starostą Warszawskim, którego z ludzkości chwali, *Mikołaj Rej w Zwierzyńcu fol. 65.* w r. 1562. po nim tylko się dwie córki zostały, jedną z nich Annę pojął Radziwił Krzysztof książę na Birzach i Dubinkach wojewoda Wileński i hetman wielki Litewski. *Geneal. Radziwił.* Drugą Żelechowski Ciołek: te wielką część dóbr z domu tego wyniosły. Drugi Stanisław kasztelan najprzód Sądecki w r. 1565. na liście Zygmunta Augusta u *Lipsk. Decade Quaes. Publ. qu. 3.* potem kasztelan Sandomierski, podskarbi wielki koronny, starosta Małogoski i Tyszowiecki, z którymi tytułami podpisał *Literas Infeudat.* na księstwo Pruskie 1569. ale tegoż roku zszedł z tego świata. Żona jego Magdalena z Zakliczyna Jordanowna, jako pisze *Starowol. fol. 649.* była to kasztelanica Krakowska, pozostała wdowa po Stanisławie Wapowskim podkomorzym Sanockim. *Paprocki* dwie córki jego kładzie, Sienieńską podkomorzynę Sanocką, i drugą Kiliana Drohojewskiego podkomorzego Przemyskiego małżonkę; o trze-

kiej pisze *Gasp. Sawicki in dedic. lib.* że była Barbara Zygmuntovi Tarłowi kasztelanowi Sądeckiemu zaślubiona. Synów jego było trzech, jeden Stanisław, o którym nagrobek w Przemyślu, od żony Zofji de Sulejowce wystawiony świadczy, że gdy w roku życia swego 30. za Drohojewskiego się zastała, oba zginęli. *Starowol in Monum.* Drugi, według *Papry o herb. fol. 189.* miał za sobą Annę Ligęziankę kasztelanę Wiślicką, o trzecim nigdzie się nie mógł doczytać. Melchiora Sobka kanonika Krakowskiego proboszcza Stobnickiego zmarłego w r. 1542. wypisał nagrobek z katedry Krakowskiej, *Starowol. in Monum.* takbym rozumiał że to był brat rodzony Balcera starosty Soleckiego wzwyż położonego. Niewiem czy nie do tych należą Sobkowie, którzy się znajdują w Szląsku. Z tych Rudolf Liber Baro de Kornie najwyższy sędzia księstwa Cieszyńskiego, kwitnął w roku 1674.

Sobiejuski herbu Dołęga, piszą się z Starorzęb, i owszem już ich Sobiejuskimi, już Starorzębskimi zwano, w Płockiem i Rujawskiem województwach, gdzie w dziedziectwie ich Starorzębaeh, widzieć dawniejszych przodków ich nagrobki. Wojciech Sobiejuski, z młodych lat do wojny przyuczony, wszędzie z pochwałą męstwa swego stawał, osobliwie jednak pod Bukowiną, kędy i Króla samego w złym razie ratował; w nagrodę tego różne mu honory podtykano, ale żadnego przyjmując nie chciał, skończył życie w r. 1528. syn jego Wojciech z Elżbiety Łękowskiej, Krakowski najprzód i Dobrzyński archidyakon, sekretarz królewski 1560. *Starowol. in Mon. fol. 707.* potem biskup Chełmski 1569. podpisał unię Podlasza do Korony, *Constit. fol. 154. i 1576. fol. 271.* dziesięciny niektóre do stołu swego biskupiego należące, kapitule Chełmskiej darował, żeby ich tylko do rezydencyi przy swojej katedrze zachęcił: postąpił potem na Przemyskie, i w r. 1578. podpisał list Stefana Króla *Infeudationis Prussiae* z którego przeniósł się na wieczność w r. 1581. w Warszawie pogrzebiony. Synowica jego Małgorzata była z Stanisławem Krasińskim wojewodą Płockim, wspomina jej szczerobliwość, *Lukasz Paproc. Łaski Cudow. fol. 56.* na obraz Sierpski, ale jej Anny imię daje: siostra jej poszła za Ciemnińskiego: te majątność Sobiejuskich, do tych domów wyniosły. Marcina i Macieja Sobiejuskich wspominają ich nagrobki, z których pierwszy zamku Gustadskiego za Zygmunta I. Króla mężnie i długo broniąc, zabity: drugi w obozie Ludwika Króla Węgierskiego żołd prowadząc, i wraz z nim na Turków nacierając, razem też z nim poległ, pierwszy, w r. 21. drugi, w 19. życia swego Marcina tego żona była Ewa Krasińska stolnikowna Ciecchanowska, wdowa po Chodowskim.

Sobiekurski herbu *Poraj*, w Sieradzkim województwie. Jan Sobiekurski poborea w ziemi Przemyskiej 1609. r. *Constit. fol. 927*. N. miał za sobą Maryannę Ślawną, z niej synów dwóch: Jana i Alexandra, i córkę Wronowską. Agnieszka *Imo voto* była za Wojciechem Zapolskim, *2do voto* za Mikołajem Stokowskim. *Acta Castr. Wielun. 1636*. N. miał za sobą Annę Noskowską herbu Łada, sędziankę ziemską Zakroczymską. Jan wojski Samborski, umarł w r. 1627. córka jego Dorota była za Janem Kłomnickim, druga za Albrachem Lisowskim cześnikiem Trembowolskim. Stanisław z Rawskiego poseł na sejm 1670. Wojciech w ziemi Czerskiej 1697.

Sobieński herbu *Sreniawa* patrz **Kmita**.

Sobieściański herbu *Rogala*, w Lubelskim województwie. Marcin Sobieściański cześnik Latyczowski, sędzia kapturowy Lwowski 1733. r. N. stolnik Trembowolski, żona jego Teresa Humłowna, Poteneya i Elżbieta zakonnica Ś. Benedykta u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Franciszek dziedzic na Zwiniaezu, miał za sobą Katarzynę Matuszewiczównę, z tej syn Alexander w zakonie naszym temi ezasy, i córki Łosiowa i Godlewska. Jędrzej, Kazimierz, Michał, Marcin i Władysław Regmuntowie Sobieściańscy w województwie Lubelskiem, Alexander w Sendomierskiem, Tomasz w ziemi Chelmskiej. N. miał za sobą Jemiółowskę siostrę sędziego Bełzkiego, z niej synów dwóch.

Sobiesierski herbu *Poraj*, w Wielkiej-Polszcze. Jakób Sobiesierski mąż znaczny, był deputatem na trybunał koronny.

Sobieski herbu *Janina*, według Donhoffa biskupa Krakowskiego u *Zaluski. tom. 3. fol. 858*. Sobiescy imienia tego nabyli od Sobieskiej Woli dziedzictwa swego nie daleko od Lublina. *Stanisław Chruściński wyduł do druku Clypeum Joannis III. Sarmaticae Coronae Protectorem in fol. 1717. Brigae*, kędy genealogią domu tego Najjaśniejszego, od Leszka III. monarchy Polskiego wywodzi, ale że się osnowa jego na żadnym autorze nie wspiera, i owszem jawnie przeciwko wszystkim historykom, wymysły swoje za prawdę udaje, dla tego nie mogę pójść za jego piórem. Toż znajdziesz i w innych panegirykach i kazaniach pogrzebowych. Ztąd zaczynam o tem wslawionem imieniu mówić, z kąd i *Paprocki*. Wojciech Sobieski mąż rycerski, pod Pskowem za Stefana Batoro Króla nacierając serdecznie, na oblężoną Moskwę, siłą się przyczynił do odebrania tej forecy; był potem podkomorzym Lubelskim, czego mam dowód z *Ksiąg Grodzkich Ostrzeszowskich*, gdzie w r. 1616. Katarzynę z Grudny, to jest z Grudzińskich Sobieską podkomorzynę Lubelską kwitują. Kupił był ten podkomorzy dobra Nosów i Kozierad, za rezydencją

Bohowitynów w województwie Podlaskiem leżące, które potem od potomków jego, to jest Jadwigi Gultowskiej i Gozdziowy, przyszły do rąk Warszuckiego wojewody Podlaskiego, *Proces rozgruczenia między Województwy Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem*; z tego wnoszę, że tego podkomorzego dwie się córki zostały, Jadwiga Gultowska Łukasza hrabi na Raecie małżonka, jak pisze *Ks. Młodzianow. w kazaniach swoich na pogrzebie jej córki Jadwigi Katarzyny*, która *1mo voto* żyła z Stanisławem Rostką starostą Lipieńskim, *2do* z Alexandrem Wolfem, starostą Felińskim; a druga Gozdziowa. Sebastyan chorąży koronny, syn, albo brat, Wojciecha podkomorzego Lubelskiego, zszedł z tego świata w r. 1615. po którym chorągiew koronną wziął Stefan Snopkowski, syn tegoż Sebastjana. Stefan w zakonie Soc. Jesu, lat dwadzieścia i sześć przepędziwszy, do skarbienia sobie zasług, pilny, ludzkością wszystkim miły, przeniósł się do nieba po zapłatę, w r. 1660. we Lwowie. *Hstor, Prov. Polon. Chruściński* powiada, że ten Sebastyan chorąży, miał za sobą Cecylię Lanekorońską wojewodzankę Podolską. Marek miał za sobą Teresę Samborzęcką, z której syn Remigian z Anny Poradowskiej, splodził córkę Katarzynę Jana Zielonki małżonkę, i syna Jana eześnika koronnego 1703. ten pierwszym związkiem pojął był Wapowską, drugim Kosakowską kasztelankę Rujowską, z obiema *sterilis*; indziej czytam, że ten eześnik z Gumowskiej był urodzony. Przeclaw miał za sobą Zofią Podhorecką, sędziankę ziemską Belzką. N. Sobieski pojął Stryjeńską, od kórej był syn Bernard, od tego zaś Remigian. Felixa córka, Stanisława Dunina małżonka. N. była za Zygmuntem Ferdynandem Szepańskim starostą Mirachowskim. Elżbieta za Janem Donhoffem łowczym Litewskim, starostą Starogardzkim 1696. Jan chorąży Halicki, starosta Mierzwicki, umarł 1706. z Łabęckiej Heleny, Kiszynskiej starościecianki zostawiwszy potomstwo. Wiktoryn chorąży Halicki, starosta Mierzwicki, miał za sobą Elżbietę Potocką herbu Pilawa, kasztelankę Kamieniecką *sterilem*. Konstancya chorążanka Halicka, rozumiem, że z Łabęckiej urodzona, była za Janem Potockim kasztelanem Braclawskim.

Marek Sobieski wojewoda Lubelski, (brat rodzony Wojciecha podkomorzego Lubelskiego, a podobno synowiec Hieronima Sobieskiego, któregom się doczytał w monumentach kolegium naszego Lwowskiego, że kwitnął w r. 1548.) mąż takiej u Stefana Króla estymacyi, że o nim zwykł był mawiać: *Gdyby całego królestwa fortuna, od jednego harcu czy pojedynku zawisła, nikomubym bezpieczniej w tym razie nie dufał, nad Marka Sobieskiego. Załuski tom. 3. fol. 859.* Jakoż i nie raz dał tego nie zbity dowód, kiedy szerególną, ale i fortuną utar-

czką, z podziwieniem obojga wojska, w szyku na to patrzącego, harcowników nieprzyjacielskich trupem na plaцу pokładał. *Paprocki o herb.* Dwie rzeczy jednak osobliwsze o nim piszą: pierwsza, chorążym jeszcze nadwornym będąc w r. 1576. (według *Chruścińskiego* ojciec jego Sebastyan, dopiero był chorążym potem, toć chyba po synu go swoim Marku otrzymał) gdy się na rebellizantów Gdańskich i z swoją też chorągwią stawil, w Wisłę wpadłszy, czy dla tego, że się z nim brzeg nad tą rzeką urwał, jako chce *Paproc.* czy dla tego, żeby był znacznego olieyalistę wojskowego prędzej dopędził i zabił, jako chce *Zaluski fol. 860.* czy dla tego, żeby był tem prędzej swoim na sukkurs przybył, jako chcą inni, wszystkę w zbroi przepłynął pod Tezewem, choć już w ten czas dobrze ranny. *Petritius lib. 1. de tumul. Gedan.* Druga, na łowy z Królem Stefanem wyjechawszy, gdy na nich (w Litwie to było) straszny niedźwiedź wypadł, on nieustraszony z dwiema swojemi pokojowemi, żadnym inszym orężem, krom szabli, nie uzbrojonymi skoczył, i w oczach królewskich dobył go. *Zalusk. f. 860.* Wszysey mu wielkie męztwo i siłę przyznawali, kiedy pod Toropcem dwóch pułkowników Moskiewskich, trupem na plaцу położył swoją własną ręką, z której też potyczki trzy postrzały wyniósł; pod Luczenem gdy na rokowanie do Moskwy był posłany, w rękę postrzelony; pod Pskowem do szturm idącego, kula z działa uderzyła była, przecieź nie szkodliwie. *Paproc. o herb.* Zamojski hetman ostatniej swojej w Multanaeh batalji szczęście, jego sereu i radzie przypisał, kędy pod Telezynem rzeką, zważywszy wygodne do bitwy pole, drogę mu pokazał do zwycięztwa, zkad potem, gdy do Inllant nowa się otworzyła expedyeya, nie kogo innego radził z rządem wojska tam wysłać, tylko tego walecznego męża. Z tego kawalerskiego serea, tak był przypadł do serea Zygmunтови III. Królowi, że na jego radzie zupełnie poległ: ztąd gdy Zamojski laskę wielką koronną, na kogo innego ciągnął, on ją swoją u tego Pana perswazyą do Myszkowskiego skierował, co tak bolalo Zamojskiego, jako pisze *Piasecki*, że z tej okazyi śmiertelnie zachorował. Tenże Zygmunt nadgradzając mu krwawe jego prace, najprzód mu kasztelanią Lubelską konferował, czego dowodem *Konstytucya Koronna 1598.* gdy mu puste na Podolu i Rusi pola, między zasłużonych w tej ojezynie, dziełic kazala. *Constit. fol. 690.* Potem województwo Lubelskie, z którym tytułem zapisany do lustracyi zamku Latyczowskiego z sejmu 1601. *Constit. fol. 743.* Wyzuł się z śmiertelności w r. 1606. Złączył się był dożywotnie z Jadwigą Snopkowską, siostrą Stefana chorążego koronnego, z której było córek pięć. Gryzelda najprzód Dačboga Karnkowskiego wojewody Derp-

skiego, po nim Jana Rozrażewskiego kasztelana Poznańskiego, starosty Odolanowskiego małżonka, czytałem mowę brata jej rodzonego Jakóba, w r. 1619. którą oddawał ją temu Rozrażewskiemu, zesła z tego świata w r. 1621. w tymże roku siostrzenicy swojej Mareybelli Wodyńskiej pewną sumę zapisałwszy. *Acta Castr. Ostrzeszow.* Pochowana w naszym kościele Kaliskim, przy pierwszym mężu swoim, kędy cztery jej herby widzieć, z ojca, Janina i Gozdawa, z tego poznać, że Marek wojewoda Lubelski, ojciec jej, urodzony był nie z Lanekorońskiej herbu Zadora, ale z Gozdawianki, z matki zaś herbu Rawicz, i Herburt, z czego wnoszę, że ta Snopkowska była z Herburtowny urodzona; była ta Gryzelda osobliwsza dobrodzika tegoż kolegium Kaliskiego. Druga, Katarzyna Stanisława Radziejowskiego wojewody Łęczyckiego. Trzecia, Zofia Jana Wodyńskiego wojewody Podlaskiego. Czwarta, Alexandra Maryanna, Rrzysztofa Wiesiolowskiego marszałka wielkiego Litewskiego, małżonki, pani wielkiej świątobliwości, wraz z mężem fundowała Panny zakonne S. Brygitty w Grodnie, a po śmierci jego szczerobliwie tej fabryki dokończyła, insze zaś kościoły, klasztory, szpitale hojnie nadała, w jedzeniu pomiarkowana, przy wielkich dostatkach uniżona, uczyniła nawet fundacyą pewną na te Panny, które w zakonie służyć P. Bogu pragną, ale posagu nie mają, żyła jeszcze 1643. *Hincza S. J. lib. Głos Pański*, którą książkę jej przypisał. Piąta, Anna, z dziecinnych lat za zakonną klauzurą wychowana, żywot Paniński w Grodnie, wiecznym ślubem utwierdziła, pod regułą S. Brygitty, kędy potem ksienią zgodnie obrana, hojnością na ubogich, przykładnem życiem, drogę iuszym i sobie do Boga torowała, dokąd się wybrała przed rokiem 1650. i syn Jakób: był i drugi, który młodo umarł w Odolanowie w r. 1627. u siostry swojej. *Histor. Colleg. Caliss.*

Jakób najprzód krajczy koronny, potem wojewoda Bełzki, z tego przesiadł się na krzesło województwa Ruskiego 1638. z tego postąpił na kasztelanią Krakowską 1646. w roku następującym pelen zasług zstąpił do grobu: trzymał oraz starostwo Krasnostawskie i Jaworowskie, wielką o sobie wątpliwość zostawił, czy mądrą swoją radą i gładką wymową, czy też szabłą i odwagą, więcej tej ojczyźnie pomógł. To pewna, że we wszystkich za czasów swoich expedycyach wojennych, przeciwko nieprzyjaciołom tego Królestwa stawając, z uszczerbkiem znacznym i zdrowia i fortuny swojej, całości jego dotrzymał, a pod stolicą Moskiewską, w szturmie ciężko raniiony, ledwo życiem, swego ku niemu affektu, nie przypieczętował. Ale też i to pewna, że szczęście tej Rzeczypospolitej, prawie na jego radzie polegać się zdało: a najprzód podczas pierwszej Chocim-

skiej w r. 1620. z sejmu komissarzem przydany Chodkiewiczowi sławnemu hetmanowi do obrady wojennej. *Constit. f. 2.* Gdy już niejedną utarczką dumny Osman Car Turecki, widział siły swoje od wojska naszego przytarte, a do traktatów się nakłonił, Jakób ten komissarzem na to wystawiony, w te kondyeye pokój ułożył, i dotarł w r. 1621. z wezyrem, któremi okryślona Porta Otomańska, pięćdziesiąt potem lat świątobliwie z Polską w zgodzie żyła. Też samę wojnę opisawszy, do druku podał 1646. pod tytułem: *Commentarius belli Chotimensis, cum Turcis amorum 1620. i 1621. in 4to.* Wielką ztąd bez wątpienia chwałę wyniósł ten Jakób u wszystkich, że uzbrojonego kilka kroć sto tysięcy Osmana hardość, swoją perswazyą na dobro ojezyny złamał. Tąż industryą fortunną, i insze wojny traktatami zakończył, jako z Kozakami na Ukrainie pod Kurokowem, w Inflanciech z Szwedami, a na ostatek, generalny w Europie pokój w Monasterium od Władysława IV. tam wysłany posłem, ułożył i podpisał. Widząc Rzeczpospolita jak jej dobro pieszczenie piastował, nie praktykowanym przykładem na publicznych sejmach, cztery razy, laski mu poselskiej dyrekeyą powierzała, raz w r. 1623. drugi raz 1626. trzeci raz 1628. czwarty raz na elekeyi Króla Władysława IV. 1632. wszędzie ojezystej wolności obrońcą zawołany: póki zaś żył albo poselskiej funkcyi na sejm, albo sejmu żadnego nie opuścił, na którymby na dobro pospolite radzić nie miał, czego dowodem są zagęszczone imieniem jego, i funkcyami na niego włożonemi, konstytueye koronne. Nie tylko zaś nowe stanowić umiał prawa w tem Królestwie, jako marszałek poselski, ale też marszałkiem trybunału koronnego cztery razy zasiadając, zachowania ich nienadwerczenie przestrzegał, laską swoją, świętą wspierając sprawiedliwość: a rozerwane braterskie serea, ową przedziwną swoją fakundyą łącząc i jednocząc: o tej tak świadczy *Potocki in Centur, Viror. Doctrinae et eruditionis gloriam ita consecutus, ut incomparabili dicendi facultate, plerosque praeceperit aetatis suae literarios proceres, multos ad aemulationem provocavit. fol. 376.* Słyszał go Rzym, Wiedeń i Paryż w różnych legacyach, i interesach mówiącego, i przyznał mu honor wielkiego statysty, i oratora Polskiego. Są jego mowy *w Mowcy Polskim wydrukowane w różnych materyach*, z których każdy poznać może, co zacy był ten senator Polski. Nie mniejszą z pobożności swojej chwałę przed Bogiem wyniósł, której tu jeden i drugi przytoczę przykład. W zwyczaj był sobie wziął ten Jakób, że nigdy nie zjadł obiadu bez kapłana, któremu, szanując w nim stan jego, przed wszystkiemi gośćmi pierwsze zawsze dawał miejsce. Bolało to raz pewnego wojewodę, że go pleban, u niego w domu posiadał,

o eo expostulując z gospodarzem, gdy go przelamać nie mógł, z gniewem odszedł, pleban zaś duchem Boskim natchniony, rzecze do kasztelana: *Quia honorasti Unctum Domini, habebis in Domo tuo unctum Christi*, co się sprawdziło na synu jego Janie III. Królu Polskim. *Kowalic. kazan.* Gdy mu syn starszy ciężko zachorował, i już experyencye lekarskie żadnej mu nadziei zdrowia nie czyniły, sturbowany ojeiec, wielką ufnością jednak w Bogu uzbrojony, uprosił sobie, że do tego pokoju, w którym chóry leżał, utajonego pod osobami ehleba Boga przyniesiono, przed którym na ziemię padłszy, gdy się gorąco modli, syn jakby się ze snu porwał, tak z owej choroby wstał, prawie w momencie zupełnie od ciężkiej maligny opuszczony: za które dobrodziejstwo wdzięczny pobożny kasztelan, mszą wotywę o najśw. sakramencie fundował eo ezwartek przy kościele katedralnym Krasnostawskim. *Hincza Głos Pański. Święcicki w swoim votum.* W testamencie zaś swoim takim obligicem dzieci swoje obowiązał. *Prolem meam ex officio meo sub paterna benedictione oro et moneo, ut fidem, Ecclesiamque Catholicam Romanam, ejusque immunitates, nec non Cleri praerogativas et honorem, quotiescunque sese occasio praeberit, consilio, lingua, manu, propugnet.* Co dowodem jest, jakim ten Pan był zelantem, przy wierze ś. katolickiej, jakim protektorem duchowieństwa. Kupił był dobra Złoczów, Pomorzany, Zborów, i Jezierzyn, w których jedne kościoły już upadające restaurował, drugie z fundamentu wyniósł, plebanów poosadzał i prowidował: braetwa i nabożeństwa różne fundował przy nich, wszędzie o to się starając, żeby chwala Boska, z jego ręki i chęci, eo raz większy wzrost brała. Dwa razy wkraezal w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Maryanną Konstantego księcia Wiśniowieckiego wojewody Ruskiego córką, ale po tej żadnych dzieci nie zostało. Drugi raz z Teofilą Daniłowiczówną wojewodzanką Ruską, która w Zółkwi OO. Dominikanom i kościół i klasztor znacznym nakładem wymurowała. Ta umierając syna swego Jana ciężkim obowiązkiem seisnęła, żeby jej pogrzeb bez wszelkiej pompy w Zółkwi odprawił: nie mogąc się ostatniej woli matki swojej Jan III. Król potem Polski oprzeć, pierwszego dnia exekwie za jej duszę obchodząc, do najmniejszego punkteiku rozkazowi jej cheiał zadosyć uczynić, i bez pompy żadnej ciało złożyć, dawszy inskrypeyą: *Sic Mater voluit.* Drugiego zaś dnia też same z wielką magnificencyą i kosztem zakończyły się, i z tym napisem: *Sic Filium decuit.* Z tej były dwie córki Anna Rozalia, która w klasztorze Ś. Benedykta u wszystkich ŚŚ. we Lwowie Panicńskie poślubiwszy Bogu życie, w niem prędko niebo sobie uskarbiła, mlodo do nieba wezwana po za-

placę. Druga Katarzyna, najprzód Dominikowi książęciu Ostrogskiemu i Zasławskiemu wojewodzie Krakowskiemu, po nim Michałowi książęciu Radziwiłłowi wojewodzie Wileńskiemu, potem podkancelerzemu Litewskiemu i hetmanowi polnemu zaślubiona. Pani cnót wielkich, a najprzód szczodrości, z tej wiedząc, że co miała, od Boga miała, wdzięczność mu za to pokazując, bojując się z nim fortuną swoją dzieliła. W Białym w raz z mężem swoim drugim fundowała OO. Reformatów, pod tytułem Panny Maryi Anielskiej w r. 1671. klasztor i kościół wymurowała, i wszelki porządek kościelny sprowadziła. Tamże farny kościół restaurowała, wieżami i ołtarzami ozdobiła, Różaniec przy nim ufundowała. Akademią w tenże miesiąc już upadającą dźwignęła. Zakonnicom S. Benedykta w Nieświeżu kilkadziesiąt tysięcy wyliczyła, żeby żadnej nie było dniem i nocą godziny, którejby się przed najśw. sakramentem, powróc na szyję włożywszy, nie modliły. Tymże w Łomży kilka tysięcy, tymże w Sierpsku ośnaście tysięcy wysypała. W Sławatyczach synagogę heretycką na kościół farny przerobiła: tamże szpital uposażyła, na zgrzybiałych i schorzałych poddanych swoich: drugi na wdowy szlacheckie w Białym ufundowała, inne w Mirze i Białym restaurowała: w tejże Białym misyonarzom Bazyliańcom pewną znaczną sumę oddała, żeby po wsiach i dobrach jej uczyli poddanych jej prostaczków, tego, co do wiary należy: mówiła albowiem, należy, żeby Panowie zbawienia dusz tych pieczolowanie mieli, którzy jak bydłatka jakie, na Pańskie dobro harują. Na misyie któreby OO. Societatis prowincyi Polskiej, między pogaństwem odprawowali, piętnaście tysięcy wyliczyła. Co rok pensją płaciła niektórym patronom w trybunałach, Piotrkowskim, Lubelskim i Wileńskim, żeby ubogich sierot i wdów sprawy w sądach tamiecznych utrzymywali. Wiele bardzo z szkatuły swojej wydała, to na tych, którzy się wstydzą żebrać, to na podrzucone dzieci, to pod głód i powietrze w Jarosławiu, to na okup z niewoli Turreckiej i Tatarskiej więźniów, to na bractwo Miłosierdzia w Krakowie i Warszawie, to na różne kościoły i klasztory: kościołowi naszemu Nieświeżkiemu, kędy też ciało jej po śmierci złożone (bo serec Pannom Karmelitkom bosym oddane) sporządziła monstrancją szczerozłotą, i dyamentami sadzoną, także pacyfikal, z relikwią znaczną S. Kazimierza. Krom innych bogatych od złota i srebra aparatów, nad to dziesięć tysięcy na erekcyę wielkiego ołtarza. Nawet w ostatniej swojej chorobie, gdy rozgłoszono, lubo fałszywie nowinę, o wziętym przez naszych Kamieńcu Podolskim, na restauracyę tamiecznych kościołów, pewną sumę testamentem legowała. I o ojczyźnie nawet swojej nie zapomniała: bo na jej potrzeby znaczną kwotę

naznaczyła, mawiała zaś zwyczajnie o niej: Dobra Francya, chwalebna Hiszpania, wesołe Włochy, bogate Niemce, ale mi najmilsza Polska. W czytaniu ksiąg duchownych była ustawiczna, osobliwszy jednak gust czuła w książkach ks. Raspra Drużbiekiego, ks. Tomasza Młodzianowskiego, ks. Piotra Skargi Societ. Jesu, którego kościom ołowianą trunienkę sprawiła: przecież podzielonych godzin i ręczną się robotą zabawiała, szyjąc co, albo do przybytków Pańskich na ozdobę, albo na odzież odartego ubóstwa. Takim pragnieniem przy mnożenia chwały Boskiej paliła, że raz rozmyślając życie Ś. Xawiera apostoła Indyjskiego z płaczem zawołała: *Czemum się ją mężczyzną nie urodziła, rzuciwszy fortunę tam, kędy słońce nie chodzi i takomy zysków kupiec, latałabym była za Ewangelią.* Dwie godzinie zaś codzień medytacyi dawała, klęcząc trzech mszy słuchała, a żeby tym laćniej w kościele dystrakcyi się jakich uchroniła, łożę albo celkę, w Biały, w kościele farnym postawić kazała, kędy utajona, Bogu się swemu korzyła, powróz na szyję włożywszy. W kojeniu rozróznionych, wielkie szczęście miała, nie tylko dla obrotu i rozsądku z natury, w niej się osobliwie wydawających, ale też dla przyjemności w obyczajach, sama też w sobie pilnie przestrzegając tego, żeby w potoczonych dyskursach żadne takie słowko nie wypadło, któreby albo klócić kogo miało, albo razić, albo mniej przystojne gorszyć mogło. Przy stole kwestye mądre, pobożne i do zbudowania, rzucając, wielom za dobrego teologa stanęła, co jej sam przyznawał Jan III. Król Polski brat jej. Ciało swoje wymyślnemi mortyfikacyami trapiła, dręczyła dyscyplinami, morzyła niespaniem: w pokojach jej zawsze kura chowano, który piejąc budził ją, żeby z Piotrem Ś. we łzy się rozplęwała, sercem wzbijała do Boga: choć w ciężkie mrozy, przecież gdzie sypiała, palić w piecu nie kazała, młodszą będąc w dzień Wielkopiątkowy, w szaty podle ustroiwszy się, bosko kościoly obchodziła. Potem zaś zwyczajnie na wielki tydzień, dla wygodniejszego nabożeństwa, w klasztorze się jakim zamykać była zwykła, na rozmyślanie o męce Pańskiej. Podani żeby od urzędników jej żadnej krzywdy nie mieli, pilno przestrzegala, i dla tego przystęp łatwy i najlichszemu do siebie człowiekowi czynić kazała. Żydów nienawidząc, do pałacu swego przystępu im bronila. W wierze zaś jako sama o sobie powiadała, żadnej nigdy wątpliwości nie miała: bo każdą o wierze pokusę, zaraz na początku zwyciężając, mówiła, wierzę że Bóg jest, i tajemnice jego nad mój rozum wyższe. W Rzymie będąc miejsca święte, osobliwie domek matki Boskiej w Lorecie szczególniej uczęła, i znaczny upominek tamże zostawiła. Innocenty XI. mile ją przyjął, i cnoty jej wielce po-

chwalił. W tych ją pobożnych neczynkach śmierć zastała w r. 1694. w Warszawie w dzień Ś. Michała archaniola.

Marek chorąży nadworny koronny, syn Jakóba kasztelana Krakowskiego, z Daniłowiczowny, z cudzych krajów powróciwszy, od matki do obozu z Janem bratem młodszym wyprawiony. Zbarazkie oblężenie mężnem screenem wytrzymał, już się wręcz scinając z nieprzyjacielem, już ochoty, kawaleryi Polskiej dodając i chleba, już się prawie z sprzysiężonemi elementami na wojsko nasze passując. Starostą będąc Krasnostawkim, w owej tryumfalnej pod Beresteczkiem wiktoryi, chłopską rebellią, i on zwyciężką szablą uchłostał: a gdy znowu w nowe siły Bogdan Chmielnicki wzmożniony chciał z naszymi o pokój traktować w obozie naszym, byle bezpieczeństwo osoby jego miało wprzód pewny warunek, on się sam w zastaw z Krzysztofem Potockim na ten czas podstolim Litewskim, dobrowolnie ofiarował, dla dobra ojczyzny; atoli wkrótce potem pod Batohowem z Marcinem Kalinowskim na ten czas hetmanem, na daleko większą zgraję tychże rebellizantów mężnie nacierając, wraz z nim na placu poległ. *Potocki Centur. Viror. f. 149.* *Chruściński Stanisław* powiada, że ranny dostał się był w niewolę Tatarską, gdzie nazajutrz po porażce naszych, samżęgo Nuradyn Sultan zabil, i innych trzysta kawaleryi Polskiej, ciała ich tak rozproszone po polach, że trudno ich było znaleźć.

Jan III. Król Polski, drugi syn Jakóba kasztelana Krakowskiego, najprzód chorąży koronny, dalej marszałek wielki i hetman koronny, o którym obszerniej gdzie indziej mówić się będzie, (?) tu tylko krótko namieniam, że z Maryą Kazimirą margrabianką de Arquian de la Grange, wdową po Janie Zamojkim wojewodzie Sandomierskim, wszedłszy w kontrakty małżeńskie, zostawił z niej trzech synów, Jakóba najstarszego, ojcowskich trudów i tryumfów nierozdzielnego, tak pod Wiedniem, jako i na innych miejscach towarzysza, ten złączył się dożywotnie, z Jadwigą Elżbietą, Amalią, córką Filippa Wilhelma elektora palatini Rheni, z której trzy córki zostały, krom innych młodo zmarłych, Marya Kazimira, umarła 1723. Marya Klementyna, Jerzego pretendenta Angielskiego małżonka, i Marya Charlotta wydała za Fryderyka Maurycyusza księcia de Bouillon. Drugiego Alexandra Benedykta, który w r. 1714. żyć przestał w Rzymie. Konstantyna Władysława, który w Żółkwi w r. 1726. bezpotomny wszedł do grobu, żona jego była Marya Józefa Wesslowna starościeanka Rożańska, i córkę Teresę Kunegundę Maxymilianowi Emmannelowi elektorowi Bawarskiemu zaślubioną, z której potomstwo, Karol ks. elektor Bawarski, Ferdynand, Klemens elektor Roleński, i Teodor biskup.

Sobiński herbu Dołęga, w Mazowieckiem województwie. Wawrzeniec z Sobinia Czerski i Warszawski sędzia 1452. *Statut. Masov. f.* 95. i 1458. *f.* 122. Jakób z Sobinia podkomorzy Czerski 1496. *Statut. Masov. fol.* 110. Jan Sobiński kanonik Poznański 1650.

Sobocki herbu Doliwa, w województwie Łęczyckiem; pisali się z Soboty. Tomasz z Soboty Sobocki kasztelan Łęczycki w roku 1484. tak się podpisał na pewnej Warszzyckich transakcyi, u *Okol. tom.* 1. *fol.* 12. Tomasz syn jego sędzia ziemski Łęczycki, którego córki, Elżbieta Plonkowska, Dorota Dzierzgowska wojewodzina Mazowiecka, Anna Okuniowa kasztelanowa Czerska, Jadwiga Wilkanowska kasztelanowa Plocka, Agnieszka Goryńska wojewodzina Mazowiecka, Raspra żona, i synów trzech: Tomasz Sobocki kanclerz koronny, wojski Łęczycki, starosta Rawski, z temi się tytułami podpisał na liście Zygmunta I. Króla Polskiego w r. 1546. u *Paproc. o herb.* jeździł w legacyi od tegoż Króla do Solimana Cara Turckiego w r. 1539. *Biel. fol.* 775. zszedł z tego świata bezżenny. Drugi Brycey kasztelan Gostyński, podkomorzy Łęczycki, starosta Rawski, temu Jaruntowna Brudzewska wojewodzanka Łęczycka, tylko córkę powiła Jadwigę, która się w małżeńską ligę dostała Stanisławowi hrabi z Górki wojewodzie Poznańskiemu, staroście Kolskiemu, Buskiemu, Wieluńskiemu, Ujskiemu. Trzeci Jakób podczaszym był koronnym 1544. ale ten młodo umarł, i tak na nich Sobockich Doliweczyków dom skończył się. *Nakiel. Miechov. fol.* 717.

Thomko *de Sobota* podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. II. fol.* 133. —

Sobocki herbu Nałęcz, w Poznańskiem województwie: w katedrze Poznańskiej jest nagrobek Mikołaja Sobockiego herbu Nałęcz, urodzonego z ojca Jana, z matki Gertrudy Kosieleckiej kasztelaneki Inowrocławskiej zmarłego w r. 1640. *Starowol. in Mouum. fol.* 467. Jan dworzanin Króla Alexandra 1506. *Biel. f.* 501. N. miał za sobą Anne Kierską, drugi Zofią Marszewską.

Sobocki herbu Korab, jedenże dom z Laskiem. Stanisław czy Jędrzej Sobocki kawaler Maltański, kommandor Poznański u S. Jana, od rodziców swoich do cudzych krajów wysłany, zwiedziwszy Turckie państwa, Hiszpańskie, Włoskie, Niemieckie, Węgierskie, w Malcie po różnych experymentach wojennych z Turkami, między rycerzów tamiecznych policzony, gdy do ojczyzny powrócił, na Moskiewskiej za Stefana Króla ekspedycyi, z taką pochwałą rotmistrzował, że też szczególną pochwałę mężstwa swego od tegoż Króla wyniósł, i z bratem go swoim potem do cudzych krajów wyprawił: u Zy-

gmunta III. był łożnieczym: śmierć jednak której nie raz w polu dla ojczyzny szukał, w domu znalazł, od zawisnych na siebie, zabity. *P. Joann. Conarius J. J. Rector Coll. Posnan. w kazaniu na jego pogrzebie.* Wspomina go *Biel. fol. 775.* N. miał za sobą Jadwigę córkę Krzysztofa Bardskiego z Mielżyńskiej urodzoną.

Sobol. Sebastyan Sobol miał za sobą Katarzynę Rudzińską, z niej dwóch synów, Marcina, od którego dwóch synów zostało: Stanisław, który z Tehorzewskiej, spłodził Sebastyana i Kazimierza, ten z Paszkowskiej, zostawił Franciszka i Maryannę. Gabryel brat Stanisława, także z Tehorzewskiej miał syna Jędrzeja. Piotr Sobol brat Marcina, tylko dwie córki spłodził, Barbę Stanisława Klembowskiego, Dorotę Jezierskiego, małżonki.

Sobolewski herbu Łada. Samuel Sobolewski z Lubelskiego przeniósł się do Litwy, syn jego Paweł, miał za sobą Piętkiewiczównę, z której syn Fabian sławny żołnierz za Króla Stefana, miał za sobą Bilewiczównę, syn jego Adam kapłan zaeny w zakonie Soc. Jesu. Stanisław w księztwie Zmudzkiem 1621. Paweł Rula Sobolewski w ziemi Zakroczymskiej pobora z sejmu 1564. *Constit. fol. 76.* N. była za Michałem Oraczewskim, z którym zostawiwszy potomstwo, poszła za Księgo komornika Księskiego. N. miał za sobą Maryannę Szezbiczównę 1634. *Acta Castren. Crac.* Franciszek, Sebastyan, Stanisław Sobolewscy Cyrusowie 1649. *Acta Castr. Cracov.* N. była za Antonim Ptaszyńskim. N. za Antonim Chronowskim podczaszym Braclawskim.

W r. 1778. Antoni Sobolewski chorąży Wolyński. — W r. 1788. Józef stolnik Oświęcimski. — *Krasicki.*

Sobolewski herbu Ślepowron, w Podlaskiem województwie, w Łukowskiej i Lwowskiej ziemi. Jakób Sobolewski pisarz ziemski Drohicki, z Jabłonowskiej spłodził cztery córki: Joannę Skolimowską, Elżbietę Wolińską, Dorotę Trojanowską, i Eufrozyę Oldakowską, i syna Adama, ten tak z pierwszą żoną Rostrowną, jako i z drugą Wybranowską żył *sterilis*, dziedzictwo swoje na Zębrowy rezygnował Jędrzejowi Sobolewskiemu. Nikodem najprzód służył wojenno, a potem wstąpił do zakonu naszego. Adam z Piętk Sobolewski, (tak się pospolicie piszą) podśudek ziemski Drohicki 1678. Dwór jego w Drohiczynie prawem ziemskim nadany. *Constit. f. 31.* był przedtem wojskim Drohickim. Wojewiech burgrabia Drohicki, Maciej regent ziemski Drohicki, Sebastyan regent ziemski Warszawski, Tomasz, Pantalcon Antoni, Wawrzeniec Nikodem z województwem Podlaskiem, podpisali elekcyą Jana III. Króla, i Walentyn pisarz ziemski Warszawski, który miał za sobą Gą-

siorowską, kasztelanę Inowrocławską. Dorota Adama Góllewskiego skarbnika Nurskiego małżonka. Wawrzeniec pojął Annę Belczycką; z tej było trzech synów: Klemens, Adam i Felicyan, i córki dwie: Wiktorya Macieja Zaleskiego, Eufemia N. Wojna małżonki.

Duńczewski w herbarzu, a z niego *Wielądek* mieszczają procedencyą *de Piętki* Sobolewskich, od Mikołaja Sobolewskiego jak następuje: Syn Mikołaja Szymon Sobolewski przez cnoty swoje, pobożność i sprawiedliwego życia uczynki, zasłużył sobie godnych ojczyzny synów pięciu: Jana, Mateusza, Stanisława, Salomona i Symeona. Jan Sobolewski, pierwszy syn Szymona, liczną małżeństwa swojego odebrał konsolacją, miał bowiem synów sześciu: Felixa, Wojciecha, Wawrzeńca, Pawła, Stanisława i Jana. Felix umarł bezdzietny. Wojciech miał synów trzech, Tomasza i Jana bezpotomnych i Stefana: z którego Jan i Franciszek Sobolewscy. Wawrzeniec spłodził dwóch synów, Piotra, który uczynił rezygnacją Szczesnemu Sobolewskiemu; i Łukasza bezpotomnego; Paweł niema procedencyi dalszej. — Stanisław służył pod pancerną chorągwią, z Stanisławem Janem Jabłonowskim, kasztelanem krakowskim, hetmanem wielkim koronnym, bywając z tymże wodzem w różnych okazyach walecznych, jako przeciwko Turkom i Tatarom pod Chocimem i Zórawnem, mężnem stawając się sercem; a potem pod Bukowiną, Uściem, Kamieńcem, Złoczowem, Stawiskami, w ogniach nieprzyjacielskich: a gdy pod czas ataku Kamienieckiego w Turecką niewolą był wzięty r. 1672. nie tak przez lat dwanaście na niewolnicze ubolewał kajdany, jako że przez ten czas niemógł być nieprzyjaciela i służyć ojczyźnie. Powetował potem straconego czasu, setnemi ranami oddając za swoje krzywdy Turkom i Tatarom przez Jana III. Króla Polskiego na wolność eliberowany r. 1684. w różnych okazyach nacierając na nich: nie tylko bowiem we wszystkich potyczkach był za niego, ale i w osobliwości pod Barem i Sorokami z podjazdami mężnie i chwalebnie stawał. Tenże Stanisław Sobolewski wszedł w kontrakty małżeńskie z Maryuną *Mroczkówną*, z której miał trzech synów: Stefana, Jana i Mikołaja. — Stefan będący dworzaninem Króla Jana III. bezpotomnie umarł. Jan tegoż Króla dworzanin, a Jędrzeja Potockiego kasztelana krakowskiego, hetmana polnego koronnego, towarzysz pod pancernym znakiem, podczas Jazłowieckiej, Uśniateńskiej, Czortkowskiej, Jagielnickiej z Turkami potykał się, a gdy potem Tatarzy niespodziewanie wpadli na Wołyn i gwałtownie od Lubartowa, aż do Zaslawia cały kraj zrabowali, był z tymże hetmanem, gdzie im pasy przejąwszy podjazdem swoim, szczęśliwie Tatarów zwyciężyli, ludzi w niewolę i kupy zabrane, podbierali. Był potem z tymże wodzem, na Podolu, Budziankach i Wołoszczyźnie, którego hetmana zasługi w konstytucyach zapisane z rycerstwem swoim 1685. Mikołaj *de Piętki* Sobolewski, brat pomniejszego Stefana, regent ziemski, i burgrabia grodzki Halicki, wziął w dożywotnią przyjaźń Anastazję *Steblecką* herbu *Ostoję*, Daniela Stebleckiego, towarzysza pancernego, z *Kulczyckiej* urodzoną córkę, z których Jan Sobolewski, łowczy Podlaski, pancernej chorągwi, Antoniego Potockiego towarzysz. Drugi syn Mikołaja Sobolewskiego Michał, trzeci

Jakób, czwarty Józef, pancernerj chorągwi Karola grafa Siedlickiego, podskarbiego wielkiego koronnego towarzyszy: tychże braci dwie siostry, Maryanna za Dobrowskim skarbnikiem Gostyńskim i Zofia. — Jan najmłodszy syn Jana Sobolewskiego, a brat rodzony, Felixa, Wojciecha, Wawrzeńca, Pawła i Stanisława, wyżej wspomnianych, miał synów dwóch, pierwszego także Jana, który z *Gąsowską* spłodził Wawrzeńca, Jana, i Pawła. Drugiego miał Macieja, regenta Drohickiego, którego Felicyan, Tomasz i Ludwik synowie. — Mateusz *de Piętki*, syn drugi Szymona Sobolewskiego, spłodził także Szymona, z którego Walenty pisarz ziemski Warszawski: mąż znacznych zasług i doskonałości, iż mu się przyznać może, co napisał *Claudianus de Manilio*:

*Inventum quodcumque tuo Chrisippe recessu,
Quidquid Democritus visit, dixitque tacendo
Pythagoras, uno se pectore cuncta retustas
Condidit, et major collecta viribus exit.*

Brat wyrażonego pisarza ziemi Warszawskiej Laurenty miał dwóch synów Adama i Wojciecha, a Walentyn miał czterech synów, Gilazego, Kazimierza i Michała bezdzietnych, także Stanisława, pierwiej pisarza sądów marszałkowskich koronn. i ziemskich grodz. Warszawskich potem w r. 1752. podkomorzego Warszawskiego. — Stanisław *de Piętki*, syn trzeci Szymona Sobolewskiego, od którego Piotr, od Piotra dwóch synów, Nikodem i Paweł, od Pawła Michał, Stanisław i Wojciech. Salomon czwarty syn Szymona, od którego Wojciech burgrabia grodzki Drohicki miał synów trzech, Pantaleona burgrabiego grodzkiego Drohickiego, którego syn Stanisław proboszcz Ciechanowski: drugi syn Wojciecha Antoni bezpotomny: trzeci Sebastyan pisarz grodzki Drohicki, który spłodził Andrzeja wojskiego Mielnickiego, i Adama. — Piąty syn Szymona, także Szymon *de Piętki* Sobolewski miał trzech synów, Piotra, Stanisława bezpotomnych i Jakóba pisarza grodzkiego Krzemienieckiego, od którego Adam sędzia ziemski Drohicki, i Szymon bezpotomny. Mogłaby się jeszcze dokładniej wyrazić genealogia domu tego, ale że napadami nieprzyjaciół w województwie Podlaskiem, z kąd początek bierze, akta zrujnowane i popalone w grodach Drohickim, Nurskim, Bielskim, inwestygować więcej niepozwalają. — Póty *Duńczewski*.

Wielądek zaś tak dalej prowadzi: Stanisław *de Piętki* Sobolewski, syn Walentego pisarza ziemskiego i grodzkiego Warszawskiego z Teresy *Wybranowskiej* wojewodzanki Derpskiej spłodzony, podkomorzy ziemi Warszawskiej, orderu Ś. Stanisława kawaler. Ten przepędził wiek swój aż do lat 92. na usługach publicznych, gdy najpierw był pisarzem ziemskim i grodzkim ziemi Warszawskiej, na którym urzędzie przez lat kilkadziesiąt, wszystkich obywateli, posiadał dla siebie przychylność, postąpił potem przez jednomyślną elekcją na podkomorstwo Warszawskie, a jako pierwszy ziemi urzędnik, obowiązku swego pilnie i chwalebnie zawsze dopełniał. Wszedł w śluby małżeńskie z Moniką *Gąsiorowską* kasztelaną Inowrocławską, z którą spłodził, synów trzech: 1. Dominika łowczego ziemi Nurskiej. 2. Macieja kasztelana Warszawskiego. 3. Walentego kasztelana Czerskiego, i córkę jedną Teresę, Józefa Młockiego starosty Zakroczymskiego małżonkę. — Pierwszy

Dominik syn Stanisława Sobolewskiego podkomorzego Warszawskiego z *Gąsiorowskiej* spłodzony, lowczy ziemi Nurskiej, który pelen pobożności, podług ś. religji życie przykladne i bogobojne prowadził, *sterilis*. — Maciej Sobolewski kasztelan Warszawski, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, drugi syn Walentego podkomorzego Warszawskiego. Mąż ten, od wieku młodego, idąc w ślady ojca swego, Staropolskich obyczajów, cuót pelen, dopełniał obowiązków dobrego obywatela, już to będąc pisarzem ziemskim i grodzkim Warszawskim przez lat kilkanaście, już na funkcjach na sejm poselskich, konsyliarzem w radzie niustającej, a przez stopnie zasług, postąpił na kasztelanią Warszawską, zawsze wierny i przychylny ojczyźnie swojej. Ten z Ewą *Szydłowską*, Teodora Szydłowskiego wojewody Płockiego córką, zostawia potomstwo syna jednego Walentego starostę Warszawskiego, i córki trzy, Maryannę Zabiellową hetmanową połą Litewską. Drugą Teresę Gutakowską podkomorzynę w. ks. Litew. w r. 1790. zmarłą. Trzecią Monikę Pannę. — Walenty Sobolewski kasztelan Czerski, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler. Przy licznych swoich przyniotach, posiadający w naukach wielką doskonałość, najpierw u Augusta III. Króla, potem od początku panowania Stanisława Augusta Króla był szambelanem, od którego mocno nłubiony, niemniejszą z wespół obywatelów mający przychylność serca, przez stopnie zasług w urzędach w ziemi Warszawskiej postępował, naostatek obrany podkomorzym tejże ziemi, na sejmach wielokrotnie poseł, przez lat kilka komisarz skarbu koronnego, postąpił potem na kasztelanią Czerską, zawsze dla swej ojczyzny usługi publiczne chętnie dopełniający. Tenże z Kunegundą *Nowicką* zostawia potomstwo synów Ignacego, Stefana, Macieja, córkę Maryannę, za Jerzym Zabiello szambelanem J. R. Mei. Walenty Sobolewski starosta Warszawski orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler syn Macieja kasztelana Warszawskiego; z *Szydłowskiej* spłodzony. Podobnie idąc w ślady godnych przodków swoich, na publicznych funkcjach poselskich i innych dopełniał obowiązku dobrego obywatela. Ten wszedł w śluby małżeńskie z Elżbietą *Grabowską* Jana Grabowskiego generała w. ks. Lit. i Elżbiety *Szydłowskiej* wojewodzanki Płockiej córką, z którą spłodził córkę Laurę. — To *Wielqdek*.

Socha herbu Nałęcz. Jan Socha gdy zamek Prusmork od Krzyżaków odbiera, zabity tamże poległ. *Bielski fol.* 307.

Sochacki herbu Zagłoba, w województwie Sendomierskiem. Razimierz Sochacki, miał za sobą Katarzynę Rołaczkowską, sędziankę Biecką, z niej synów: Józefa i Stanisława.

Sojecki herbu Grzymała, w Rawkiem województwie. Stanisław Sojecki mieszkał we wsi Malinach, miał za sobą Głogowską, ta mu powiła dwie córki, z tych jedna poszła za Dziatkowskiego, druga za Tarnawskiego, synowca Krzysztofa Tarnawskiego; synów zaś trzech, z tych jeden Jan, od którego zostało kilku synów i córek, drugi Jędrzej, który się wyniósł na Ruś, mieszkał w Luchowee pod Tarnogrodem, trzeci Jerzy, mieszkał w Sojkach nie daleko Głogowea. Był też dawniej z tych jeden, dworzaniem u Królowy Anny, drugi prob-

szezem Ś. Szymona na Kleparzu. Walentyń w Łęczyckiem r. 1697. Adam i Jan w ziemi Gostyńskiej 1632.

W r. 1778. Alexander Sojecki regent Bydgoski. — *Krasicki*.

SOKOLA

HERB.

Niedźwiedzia połowa od ogona być powinna, druga od głowy, połowa wieprza dzikiego, niedźwiedź ma być czarny, pręgą czerwoną przez środek od wieprza przedzielony, na helmie pół niedźwiedzia wyskakującego niby z korony, łapy przednie u niego do góry wyniesione, sam w prawą tarczy obrócony: tak go opisują *Paproc. o herb. fol. 268. Okol. tom. 3. f. 160.* którzy go z tej okazji nabytym twierdzą *). Kazimierz pierwszy Król Polski, dla rozerwania melancholji, wyjechał na łowy, wszedłszy w głęboką i zarosłą knieję, postrzegł, że się niedźwiedź zaczął na dzikiego wieprza, ciekawością tedy ujęty, utarezki między temi bestyami, z wielką ostrożnością utajony, umyślił czekać jej końca. W tem niedźwiedź pierwszy na niespodziewającego się natarł wszystkim impetem dzika, zrzucił go jednak ten z siebie, lubo nie bez niebezpieczeństwa swego, i za uchodzącym niedźwiedziem zemstą zapalony wieprz pogoniwszy, bitwę z nim ponowił, tam nie jaki czas lamiąc się z sobą i pasując, gdy zmordowani obadwa, i wzajemnie skaleczeni, prawie z sił spadali; dwaj bracia rodzeni Sokolowie wypaśli do nich, jeden dzika za ucho, drugi niedźwiedzia pochwyciwszy, obiema w oczach królewskich głowy poucinali. Wdzięczny tej odwagi Kazimierz, znacznie ndarowawszy, i herb im w ten kształt, jako widzisz ułożył, i Sokolą od ich imienia nazwał. *Paprocki* twierdzi, że czytał gdzieś na przywileju w r. 1256. za panowania Bolesława księcia Wielkopolskiego, Pomściworza z Sokoli: i za czasów Leszka Czarnego, hrabię Mstygnewa z Sokoli, przydaje jednak, niewiem czy tego herbu byli, czy inzego.

*) Według *Malachowskiego* i innych, ma być pole zielone — wieprza połowa biała. — *P. W.*

Herbowni.

Drozdeński, — Galezyski, — Gorecki, — Pigłowski.

Sokoliński kniaź herbu *Druck*, w księstwie Litewskiem, jednaż ich dzielnicą z książętami *Druckiem*, dla tego też i tymże się herbem pieczętują, i nadto piszą się *Druckiem* *Sokolińskimi*. Hrehory kniaź mąż wojenny: pod Ulą siłą, i mężnie dokazował: syn jego Jerzy starosta *Uświacki* i *Jezierecki*, podkomorzy *Witebski*, pułkownik i regimentarz, za leca go *Warszawicki w Księdze Parallel. fol. 148.* w roku 1567. dwieście własnego ludu, sam do boju prowadził, kiedy znoszono *Serebrnego Moskwięcinę*, a w r. 1577. *Dyneburgu* długo przeciwko *Moskwie* broniąc, wzięty jest w niewolę, z której wyszedłszy, od stanów Litewskich posłował do *Zygmunta III. Króla Polskiego*, córka jego *Anna*, czyli *Bogdana*, była za *Janem* starostą *Drohickim Sapięhą*, z którą księstwo *Druckie* w ten dom weszło, wdowa to była po kniaziu *Łukomskim*. *Histor. Sapięh. part. 3. fol. 22.* Syn zaś tego *Jerzego Jan*, ten z przedziwnej ojea swego hojności, zacięgnięte uspokajając długi, siłą fortuny utracił, zostawił syna *Michała* wojewodę *Połockiego*, męża ludzkości wielkiej, a ztąd wszystkim milego, synów spłodził sześciu, ludzi wszystkich wojennych, to jest *Krzysztofa*, *Filona* starostę *Trąbskiego*, *Michała*, *Alexandra*, *Stefana* i *Bogdana*, i córkę *Krzysztynę*, która wydana za *Janusza Kiszkę* wojewodę *Połockiego* i hetmana *połnego Litewskiego*, na jej pogrzebie wydano w r. 1640. *Cienie Załobne po jasnych promieniach*, z kąd tę osnowę wypisałem: niewiem czy to nie ten *Michał*, był wprzód kasztelanem *Witebskim*, i z sejmu 1607. komissarzem stanął, do obrania miejscę sposobnego na fortecy wystawienie przy granicach Litewskich. *Constit. fol. 830.* Niewiem czy nie ten *Michał*, którego *B. Jozafat* (jako pisze *Susza w Życiu jego*) z rusina kalwinistę, *Bogu* i kościolowi pozyskał. Z synów tego *Michała* wojewody, *Krzysztof* był kasztelanem *Połockim*, a przedtem *Mścisławskim*, kiedy między inuszemi komissarzami zasiadał na *Witebszczanów*, o zabicie *B. Jozafata* arcybiskupa *Połockiego*. *Susza.* Był i starostą *Jezieryskim* 1609. kiedy z województwa *Połockiego*, deputatem został do korektury statutu Litewskiego. *Const. fol. 909.* *Zamek Jezieryski* wałem opasał, do czego pozwolono mu było, aby z poblizszych wsi ludzi do tego sposobnych mógł zażyć. *Constit. 1616. fol. 44.* Posłował na sejm 1621. *Constit. fol. 15.* jeździł w legaeyi do *Rzymu* i do *Wiednia*. *Życie polskie B. Jozafata*, jego żonę wspomina *Marynę Wojniankę*. Jedną z tego domu była za *Gastoldem* wojewodą *Wileńskim*, z którym wraz fundowała probostwo infułaekie *Gera-*

nowskie. *Histor. Sapiieh. par. 3. fol. 139.* Paweł ksiądz, to jest książę podkomorzy Witebski, z sejmu Lubelskiego 1569. deputowany do korektury statutu Litewskiego, *Const. f. 194.* tenże zda mi się Paweł w r. 1555. gońcem był do Moskwy. Wacław poseł z województwa Połockiego na konwokacyą Warszawską 1587. podpisał konfederacyą. *Constit. f. 418.* Jędrzej z Drucka książę Sokoliński, z córki Jędrzeja książęcia Roszerskiego, na imie Bazyli, splodził Szymona i Bogdana: od Szymona był syn Jan pisarz polny Litewski, starosta Mścisławski i Daniowski, był i referendarzem Litewskim, który urząd wraz piastował z Piorem, według świadeetwa *Okol. tom. 2. f. 305.* gdzie ten autor przydaje, że córkę swoją Eleonorę, wydał za Mikołaja Odrowąża Chlewickiego, kasztelana Małogoskiego. Jeszcze tylko starostą Orlińskim będąc z sejmu 1611. komisarzem go zapisano do traktowania z Moskwą o pokój, *Const. fol. 2.* a w r. 1613. do ordynacyi prowincyi Smoleńskiej, i do zapłaty żołdu związanemu wojsku. *Constit. fol. 37. i fol. 3.* Dwa razy marszałkował w izbie poselskiej, raz 1621. drugi raz 1625. co poznać z tych lat konstytuency: *Kojal. przydaje in MS.* że był potem kasztelanem Połockim, syn jego Michał. Z Bogdana zaś zostało dwóch synów, Konstantyn i Janusz, córka Konstantego, poszła za Bałcera Rajeckiego sędziego ziemskiego Trockiego. N. Sokoliński podwojewodzy Połocki, umarł przed rokiem 1640. z Maryną Obryńską złączywszy się dożywotnie, splodził z niej trzy córki: Helenę, ta w klasztorze Połockim Bogu na służbę zaślubiona; druga Anna poszła za Jana Podberskiego pisarza ziemskiego, a potem podkomorzego Orszańskiego; trzecia za Lomskiego skarbnika Orszańskiego, i synów ezterech. Jan Kazimierz, kanonik Wileński, człowiek wielkiej godności, młodo umarł. *Constit. 1647. f. 22.* Mikołaj w zakonie Ś. Bazylego, Jerzy i Jarosław. N. kasztelan Nowogrodzki, starosta Trąbski, miał za sobą Teresę Sapieżankę Mikołaja Sapiiehy kasztelana Wileńskiego córkę, wdowę po Tyszkiewiczu wojewodzieu Brześciańskim. *Histor. Sapiieh. part. 3. fol. 137.* Podobno Jan Antoni, o którym czytam w *Kojal. in MS.* że był kasztelanem Mścisławskim, starostą Trąbskim, i że młodo umarł. Hieronim pisarz ziemski Orszański 1648. syn jego Michał, marszałek Orszański, pisarz Litewski, na sejmach często posłem stawał, jako to 1667. z kąd komissarzemznaczony do zapłaty wojsku, i 1670. i 1674. na konwokacyą, kędy podpisał konfederacyą, i 1672. kędy marszałkiem był izby poselskiej, wszakże go Janem piszą, i 1676. na koronacyą, i 1683. komissarz do traktowania z Carami Moskiewskimi o wiecznym pokoju, i 1690. deputat do hoku królewskiego, *Const. fol. 8.* którego też roku przeniósł się na wieczność, a po nim pisar-

stwo Litewskie dostało się Konstantynowi Szujskiemu: miał za sobą *1mo voto* Galińską, *2do* Kotłownę podkomorzanę Wendeńską, która wprzód była za Władysławem Wołowiczem wojewodą Witebskim, i hetmanem polnym Litewskim, *3tio* Helenę Albrychta Ciechanowskiego oboźnego Litewskiego córkę: był ten Michał wymowy wielkiej i pamięci cudnej: syn jego Karol starosta Wielatycki, w ślady ojca swego wstępował, pojął w księztwie Zmudzkiem Szwerynowę. N. żona jego Barbara Rokusowna. *Paproc. o herb. fol. 286.* Samuela starostę Smoleńskiego czytam w *historji Cudów Pauny Maryi Częstochowskiej w roku 1627. fol. 232.* Podkomorzym Smoleńskim w Konstytucyach, kędy komissarzem zapisany do rozgraniczenia między województwami Smoleńskim i Czerniechowskim w r. 1638. *f. 36.* Jan marszałek Orszański 1648. Wincenty sędzia ziemski Słonimski. Wawrzeniec areybiskup Smoleński *ritus Graeci 1724.* tenże czy inszy episkop Mścisławski, archimandryta Grodziewski. Antoni w powiecie Orszańskim 1674. N. Jędrzeja Polubińskiego wojewodzica Nowogrodzkiego małżonka.

Sokolnicki herbu Jelita, w Ruskiem województwie. Marcina i Piotra Sokolnickich, mężów rycerskich, z kościola Przemyskiego nagrobki wypisał *Starowol. in Monum.* Jędrzej chorąży Lwowski, porucznik usarski, w okazyi z Szeremetem pod Cudnowem, mężnie na wojsko Moskiewskie nacierał, i pod Łobodyszczami na Rozaków, nie bez oczywistego niebezpieczeństwa swego, kędy konia pod nim zabito: *Auctor Potrzeby z Szeremetem* tak mówi o nim: Sokolnicki jak Sokół do obłown swego pospieszył, i z chorągwią marszałka wielkiego. Jan pisarz ziemski Belzki 1674. Alexander skarbnik Zydzaczewski, miał za sobą Teresę Kiińską, z której syn Ignacy temi czasy człowiek rycerski, i córki, Anna, Barbara, i Katarzyna. Samuel chorąży Zydzaczewski, pojął Krystynę Drohojewską chorążanką Przemyską, wdowę po Marcynie Bielskim mieczniku Lubelskim, z tej była córka za Franciszkiem Dziedoszykiem chorążym Lwowskim, i syn Jędrzej cześnik Lwowski, sędzia kaptarowy Lwowski w r. 1733. żona jego Teofila z Zmigroda Stadnicka podstolanka Belzka, i z niej córka Barbara.

Sokolnicki herbu Nowina, w Kaliskiem województwie. Piszą się z Sokolnik pod Gniezmem. Dom ten zasłużony ojezynie i różnemi funkcyjami zalecony zdawna, nie mając jednak informacyi o jego procedencyi, tych tylko kładę, których świeższa pamięć poddaje. Gabryel Sokolnicki stolnik Kaliski i surrogator 1674. byłwał posłem na sejm i deputatem na trybunał koronny. Niewiem czy tenże sam, czy inszy Gabryel Sokolnicki kasztelan Miedzyrzecki, gładkością wymowy i odwagą

kawalerskiego serea zalęcony, ten żył w lidze małżeńskej z Teresą Mycielską podczaszanką Kaliską, z której syn Piotr Sokolnicki, najprzód cześnik a teraz chorąży Wschowski, pułkownik królewski, i regimentarz partyi Wielkopolskiej, mowca wielki, tyle razy posługując na sejmy walne, dał dowody miłości dobra ojczyzny, za której cakość w krwawych okazyach, własnych nastawiał piersi doświadczony kawaler. Żyje w dożywotniej przyjaźni z Gajewską kasztelanką Santocką, z której zostawuje synów dwóch: Franciszka Xawiera, i Jana Nepomucena, wielkiej nadziei potomków, i córkę Barbarę, która wydana za Wojciecha Koźmińskiego sędziea ziemskiego Kaliskiego, ale jej wkrótce odmarł. Franciszek Sokolnicki życie sobie dnehownic obrął. Maciej i Kazimierz Sokolniccy, synowcowie Piotra chorążego, pierwszy towarzysz usarski, drugi superintendent generalny cel Rzeczypospolitej w prowincyi Wielkopolskiej. Piotr Sokolnicki pisarz grodzki Walecki, jest w druku mowa jego w *Mowcy Polskim*, fol. 190. Teresa Sokolnicka Jakóba Bojanowskiego małżonka 1700. N. za Janem Rucharskim.

W r. 1778. Xawery Sokolnicki podkomorzy Kaliski miał za sobą *Koźmińską* starościankę Wschowską z Sapieżanki urodzoną. — Franciszek stolnik Gnieźnieński. — W r. 1788. Celestyn podczaszcy Poznański. — *Krasicki*.

Sokolnicki herbu Jastrzębiec, w Płockiem województwie.

Sokolski, w Metryce Wolyńskiej 1528. czytam trzech kniazów Sokolskich ziemianów Wolyńskich, Jędrzeja, Soltana i Jerzego; *Geneal. ksiąg Wiśniowieckich* powiada, że Barbara Sokolska była za Stefanem książęciem Woronieckim. N. miał za sobą Rohielską herbu Jelita. Niektórzy z nich w księztwie Litewskim kwitną, z których temi czasy w zakonie naszym był Stanisław Sokulski, rządził akademią Wileńską 1724. i powtóre 1731. i kollegium Połockie po dwakroć.

Sokołowski herbu Cholewa. N. Sokołowski oboźny wojskowy w r. 1663. gdy Król Jan Kazimierz ciągnął z wojskiem na Ukrainę. *Lubom. Manif. fol. 28.*

Sokołowski herbu Gozdawa, i **Sokołowie** w województwie Sandomierskiem. Z tych Jędrzej Sokol miał za sobą Staszkową podwojewodzega Krakowskiego rodzoną siostrę, z tej zostawił trzy córki, Karśnicę, Annę Duraczową, i Piotrowską Wespazyana Piotrowskiego żonę, syna zaś, Stanisława, który pojął Gęzickę. *Baran. Walentyn Sokol sędziea kapturowy Krakowski, Constit. fol. 421.* z sejmu zaś 1591. komissarz do granic. Regina Sokołowna była za Jakóbem Bielicim. N. za Krzysztofem Piskorskim. Są tegoż herbu Soko-

lowsey w księstwie Litewskim, z których Mielchal Sokołowski był chorążym i sędzią ziemskim Słonimskim, żołnierz sławny, syn jego Waleryan, w r. 1581. poborea, *Kojal. in MS.* narodzony z Hornostajowny. Tymże się herbem pieczętował Stanisław Sokołowski, Stefana Króla teolog, kanonik Krakowski, proboszcz Ś. Floryana, mąż pobożny i uczony, ezego dowodem są jego pisma w druku, na dwa tomy rozłożone, w *pierwszym tomie in fol. Crac. 1591.* te się znajdują. *Censura Orientalis Ecclesiae, de praecipuis nostri seculi haereticorum dogmatibus*, osobna także wyszła *in fol. 1572.* 2do. *De verae et falsae Ecclesiae discrimine, libri tres*, osobno zaś 1584. *in fol. Cracov. tegoż roku Colon. in 8vo.* 3tio. *Orationes Ecclesiasticae septem.* 4to. *Nuntius salutis, seu de Incarnatione Christi Orationes quinque.* 5to. *Justus Joseph, seu Meditationes in mortem et Passionem Christi.* 6to. *Epinicion seu gaudium Paschale.* 7mo. *Partitiones Ecclesiasticae.* 8vo. *Quaestor sive de Parsimonia et frugalitate*, osobno zaś *Cracov. in 4to 1589.* W drugim tomie już po śmierci jego wydanym w Krakowie 1598. *in fol.* są, *Notae super Evangelia Matthaei, Marci et Lucae.* Nadto wydał 10mo. *Epithalamion Episcopi cum sua sponsa Ecclesia, seu de Consecratione Episcopi sermo, Cracov. in 4to 1580.* 11mo. *Brevis responsio ad Vittembergensium Theologorum invectivam, Cracov. in 4to 1504.* 12mo. *Officia propria Sanctorum Patronorum Regni Poloniae, Venet. in 4. 1585.* 13tio. *Concio de Vestitu et fructu haereseon. Nissae in Siles. in 4. 1578.* umarł ten przezaeny mąż w r. 1593. 7. Kwietnia na którego pogrzebie miał kazanie, Fabian Birkowski zakonu Kaznodziejskiego. Między listami Hozyusza kardynała znajdziesz list tegoż purpurata do niego pisany, pelen pochwal jego, w Roehanowskim zaś znajdziesz wiersze z alluzją do jego statury. Po śmierci jego wyszła z druku *Oratio de ratione studiorum ad Nicolaum Wolscium 1619.* Krom tych *Moragoni in Thesauro Paroch. tom. 2. fol. 376.* jeszcze te jego pisma liezy. *Libellum de Confessione, i sermonem de Passione Domini.* O nim tak pisze *Starowol. in Centum Script. fol. 83.* *Praestanti vir ingenio, et lingua utraque doctus, quod utrumque vitae probitas et humilitas summa condecorabant, itu, ut magno illi Regi Stephano Batoraeo, perpetuo carus existeret, et quem ille, uno obtutu perlustratum, suum Ecclesiastem, opimis Sacerdotiis et honoribus auctum habere voluit. Is igitur pro officii sibi injuncti magnitudinc, talem se in omnibus praestitit, qualem Academia Cracoviensis, et universus sacer ordo, in oculis sui Principis videre desideravit, industrium, gravem, sobrium, eruditum, con-*

stantem etc. Hunc universi Poloniae Antistites summo in honore, ac veneratione habuerunt, et quo pauci Theologiae dogmata purius atque nitidius explicarunt, pauci errores sectariorum eloquentius, atque validius confutarunt. On według *Marangoni Jus Patronatus* na kościół S. Floryana na Kleparzu przy Krakowie, u Batorego Króla na akademią Krakowską uprosił, i ustawami koronnemi 1590. żeby ta łaska królewska utwierdzona była, wyrobił.

Sokołowski herbu Korub, w ziemi Czerskiej i w Wilkomierskim powiecie: z tych Władysław Sokołowski podkomorzy Inllantski, z sejmu 1678. komissarz do Inllant, *Constitut. fol. 11.* był to mąż rycerski, i wiele w różnych potrzebach dokazujący, zostawił synów, Adama i Józefa. Brat podkomorzego wojski Inllantski. Trzeci brat zginął pod Mątwanami w wojsku koronnem zostając. *Kojal. in MS.* Niektórzy także z nich na Podolu osiedli, drudzy na Wołyniu, z tych Jan Sokołowski mąż wojenny z księżciem Ostrogskim kasztelanem Krakowskim, pojął z Węgier Barbarę Arszadiownicę, której herb taki widzieć w kościele Cudnowskim: z korony złotej niby wyskakujący wilk, w łapach przednich wyniesionych do góry trzyma krzyż, nad nim róża czerwona. Krzysztof miał za sobą Wilżankę. Michał na Brzezinach Sokołowski w Wołyńskim 1674. N. miał za sobą Apollinarę Bicniedzką.

Sokołowski herbu Kornie, na Szląsku. Jan Sokołowski 1580. *Acta Castren. Cracov.*

Sokołowski herbu Pomian, w Wielkopolskich województwach, i w Prusiech, już się jedni z nich z Wrzący wielkiej, drudzy z Warzymowa, inni z Bystrzeja, inni z Biesiekierza pisali. Mikołaj z Warzymowa kasztelan Brzeski Rujawski w r. 1436. podpisał pokój Breski u *Łask. w. Stut. fol. 140.* Paweł Sokołowski, pierwszy według *MS. o Familiach Pruskich* w Prusiech osiadł, pochowany w Toruniu u OO. Dominikanów z tym nagrobkiem. *Hic jacet, strenuus miles Paulus Sokołowski de Wrząca, et solus istum lapidem constituere fecit anno 1497.* Miał za sobą Dąmbrowską, z niej syna Jana, który Pomianem ci się w prawdzie pieczętował, ale na hełmie nad koroną był paw ogon, nie ręka z mieczem; Jan ten najprzód kasztelan Elbląski 1540. potem Chełmiński 1544. na konie wojewoda Pomorski, starosta Grudziądzki, pojął z Gdańska rodem bogatą Pannę von Kempen, z tej była jedna córka, która się w małżeństwo dostała Michałowi Działyńskiemu podkomorzemu Chełmińskiemu, staroście Dobrzyńskiemu, z tym miała syna Felixa Działyńskiego, o którym *MS. o Familiach Pruskich* powiada, że płynącego w okręcie do Palestyny Turczyn zabił. Jerzy dziedzic na Bystrzeju w r. 1578.

poborea z sejmu w Malborskiem, miał za sobą Brantownę. *MS. Prusk.* powiada, że za jego czasów dziedzic Bystrzeza żył bezżenny, miał tylko dwie siostry, z których jedna żyła z Stanisławem Ronarskim wojewodą Malborskim ale *sterilis*, druga z Mikołajem Kretkowskim, z tej były dwie córki i syn. N. miał za sobą Bazeńską, z której dwie córki, jedna Felixowi Ronarskiemu herbu Złamane koło, druga w Zajęczkowie Krzysztofowi Bystramowi zaślubione, i syn Jan, ten złączył się dożywotnie z Katarzyną Trzebińską z Ronopaekiej urodzoną, których syn Piotr na ten czas kanonik Chelmiński, w r. 1620. postawił im nagrobek w Toruniu w kościele Ś. Jana, to jest oltarz pod tytułem Ś. Magdaleny, z jednego kamienia bardzo sztucznie wyrobiony, był potem ten Piotr biskupem Ortozyeńskim, suffraganem Chelmińskim w r. 1646. N. Sokołowski w Wulkowaeh, żona jego Alexandra Bąkowska herbu Ryś. W Rujawaeh i indziej nie mniej rosło imię Pomianów Sokołowskich. Jan był wojewodą Płockim w r. 1531. jako się dowodziło w pierwszym tomie. Wojeiech kasztelanem Dobrzyńskim (bodaj nie jego był brat Jan z Wrzący Sokołowski kanonik Rujawski, którego śmierć przypadła na rok 1503. jako wypisał z jego nagrobku z katedry Rujawskiej, *Starowol. in Monum.* i drugiego Swentosława z Wrzący archidyakona Rujawskiego, zmarłego w r. 1547.) miał za sobą Lewinownę, z której syn jego Mikołaj wojewodą był Łęczyckim, w r. 1564. będąc re wizorem skarbu koronnego, podpisał z tym tytułem inwentarz jego, jakom czytał *in MS. Petricov.* jego z Strazkowskiej zostali się ei synowie: Jan *sterilis*, Jarosław, Wojeiech stolnik Brzeski i Mikołaj wojski Kruświeki. Z tych Jarosław starosta Rolski, jam czytał *in MS. Petricov.* list Zygmunta I. Króla, w którym po zejściu Jarosława z Wrzący kasztelana Łędzkiego i tenurza Rolskiego, kazał inkwizycją czynić, o krzywdy poczynione w Kole od sukeessorów jego, kędy dzieci tego Jarosława z Marty de Marellanges te rachują, Annę, Jana i Stanisława. *Paprocki* zaś i *Okolski* piszą, że byli ei synowie, Krzysztof starosta Rogoziński, bogaty, ale *sterilis*, i Jan któremu Trzebuchowska powiła trzech synów: Michała, Jarosława i Krzysztofa. Z tych Michał był kasztelanem Gostyńskim, starostą Brzeskim Rujawskim i Rogozińskim, z sejmu 1616. do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu naznaczony. *Constit. fol. 40.* Złączył się był dożywotnie z Barbarą Szawińską, Pawła kasztelana Łęczyckiego córką, z tej były córki dwie w Strzelnie zakonnice Ś. Norberta, trzecia w Owińskaeh, czwarta Zofia była za Walentynem Rudnickim kasztelanieem Sieradzkim herbu Lis, męża w r. 1617. strąciwszy, wdową bezdzietną została, *2do voto* za Szawińskim wojewodą Brze-

skim Rujawskim : synowie zaś trzej: Paweł starosta Rogoziński, przeniósł się na wieczność w r. 1641. eo opowiada nagrobek jego w katedrze Poznańskiej, *Starowol. in Monum.* drugi Stanisław, trzeci Mikołaj, z których jeden był kapitanem w wojsku eudzoziemskim Niderlandzkim. Drugi syn z Trzebuchowskiej Jarosław kasztelan Brzeski Rujawski, starosta Radziejowski 1620. tego zda mi się syn Jan kasztelan Bydgoski, starosta Radziejowski, i Obornicki z sejmu 1629. r. komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 2.* brał żonę w r. 1624. Maryannę Tucezyńską córkę Krzysztofa kasztelana Poznańskiego. *Fidicula Stiborii Krzykowski.* Mikołaj wojski Kruświecki o o którym wyżej mówiłem, temu Jadwiga Trzebuchowska powiła te dzieci: Ruszkowską sędzinę Brzeską Rujawską, Zofią Kielezewską, Pstrokońską kasztelanową Ronarską, Świętosławską Mikołajową, Barbarę i Jadwigę: to *Paproc.* i synów Stanisława, Wojciecha, Jana, Jarosza, Mikołaja, Krzysztofa i Gabriela. Z tych Stanisław z Brodowską herbu Grzymała zrodził dwóch synów: Jana i Krzysztofa. Jadwiga z Wrzący Sokółowska żona Stanisława z Proświe Gostyowskiego podczaszego Brzeskiego Rujawskiego, zmarłemu mężowi w r. 1656. nagrobek wystawiła w Toruniu u Ś. Jana. Kwitnęło także trzech braci Pomianów Sokolowskich: Wojciech w zakonie naszym uczył teologii lat dziewięć: Alexander byłci w prawdzie w tymże zakonie, ale potem został biskupem Rujawskim, administrator opactwa Trzemeszyńskiego z sejmu 1638. komissarz do granic między województwy Rujawskim i Czerniechowskim, *Constit. fol. 21.* na synodzie Warszawskim bronił potężnie racyami, zdrowego zdania Macieja Łubieńskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego przeciwko wszystkim innym biskupom: do Rzymu od Władysława IV. Króla Polskiego posłem wysłany, w r. 1636. tam od Sanctakrucyusza kardynała *in Domo Professa Societ. Jesu* na to biskupstwo konsekrowany: OO. Bernardynów do Rujowa i Faustowa wprowadził, dycecyą swoją rozporządził i ludźmi mądrymi osadził: a gdy Różackie buntę, co raz to głowę podnosiły, ludzi do boju zebrawszy, tamtych krajów niemi od chłopskiej napaści moeno bronił: umierając 1644. r. w Trzemesznie ostatnią wolą swoją, znaczną sumę odkazał był na kollegia nasze Rujawskie i Faustowskie, ale ta intencya jego skutku swego nie wzięła, mówi *Jancz. in MS.* Trzeci brat ich Stanisław z wielkiej Wrzący Sokolowski surrogator najprzód Poznański, z sejmu 1637. komissarz do granic od Szląska i Pomorza, *Constit. fol. 11.* deputat na trybunał koronny 1643. a w następującym roku już kasztelan Bydgoski, i starosta Dybowski, fundował w Toruniu na Podgórzu OO. Reformatów, pod tytułem ŚŚ. Apostołów

Piotra i Pawła, o czem *Konstytucya 1667. fol. 34.* Jarosz był kasztelanem Brzeskim Kujawskim, starostą Radziejowskim. *Hyac. Przetoc. kazanie Pałac.* Maciej starostą Radziejowskim. Kazimierz miecznikiem Płockim 1691. z herbem Pomian widziałem przypisane mu konkluzye. N. podstoli Ciechanowski, żona jego Anna Markowska herbu Szeliga 1693. Jadwiga Stanisława Niszczyckiego małżonka. Kapoń w ziemi Gostyńskiej 1674. Jędrzej Ranty kanonik Kujawski wydał do druku: *Kazania niektóre na Niedziele i Święta w Warszawie.* 1728. in 4.

W roku 1778. Teodor Sokołowski podstarości Radziejowski. — Ignacy cześnik Przedecki. — W r. 1788. Ignacy stolnik Brzesko Kujawski. — Michał starosta Kowalski. — Teodor chorąży — Józef stolnik Kruświcki. — *Krasicki.*

Sokołowski herbu Ogończyk. Łukasz Sokołowski stolnik Inowrocławski miał za sobą Maryannę Glembocką sędziankę ziemską Brzeską Kujawską, z niej córki dwie: Mierzwińska i Chareczewska, synowie zaś najprzód Józef podczaszy Bydgoski sędzia grodzki Radziejowski, ten pojął *Imo voto* Koleczyńską, ale z nią *sterilis*, *2do voto* Magdalenę Ponętowską, *3tio* N. Drugi Wojciech podczaszy Bydgoski, sędzia grodzki Przedecki poseł na konwokacyą 1733. żona jego Maryanna Wodzyńska, z tej potomstwo: Adam, Teodor i Brygita Sokołowskie. Stanisław stolnik Bydgoski sędzia grodzki Brzeski Kujawski, żył dożywotnie z Anną Ponętowską siostrą Magdaleny. Jan z Grabowa poborea w Łęczyckiem 1590. *Constitut. fol. 603.*

Sokołowski herbu Prawdziec, w ziemi Chełmskiej. Krzysztof Sokołowski z sejmu 1564. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich na Rusi. *Constitut. fol. 39.*

Sokołowski herbu Rola, w Dobrzyńskiej ziemi. Krzysztof Sokołowski miał za sobą Alexandrę Bienkowską, Jana córkę, herbu Korwin.

Sokołowski herbu Ślepowron, piszą się z Sokolowa. w Łęczyckiem województwie. Alexandra Sokolowskiego męża rycerskiego zapisała pochwałę Konstytucya sejmowa 1616. że z miłości ku ojczyźnie, lubo nęcony, przecież niechciał się wiązać z innymi chorągwiami do związku z klejonami chorągwiami. Barbara herbu Ślepowron była za Chryzostomem Wierzbońskim Jastrzębzykiem, chorążym Łęczyckim.

Sokołowski herbu Trzaska, w Krakowskiem i Mazowieckiem województwach. Tomasz dekretozum doktor, kustosz Warszawski 1525. podpisał dekret Mazowiecki, przeciwko dyssydentom u *Lubien. in Vit. Episcop. Plocen.* Jan w powiecie Sochaczewskim w r. 1596. któremu za przyczyną Matki Boskiej Częstochowskiej życie przywrócone. *Nieszporok.*

Razimierz w ziemi Warszawskiej 1674. Stanisława podczaszego Wyszogrodzkiego wspomina *Konstytucya* 1676. f. 54. Abraham mąż uczony w Krakowskiem województwie, zostawił z Oraczewską, herbu Śreniawa, potomstwo, siostra jego rodzona Anna, najprzód żyła z Palezewskim, od której córka była za Marcinem Laskowskim instygatorem koronnym: potem poszła też Anna za Mareyana Chelmskiego chorążego Krakowskiego, atoli z nim potomstwa nie miała. *Baran.*

Sokura, w księstwie Litewskiem. Roman Sokura którego mężstwo zalecone ojczyźnie na sejmie 1638. *Const. f. 54.*

Solecki herbu Ostoja, w Krakowskiem województwie. *Marcorius de Magna Solec vir doctus et nobilis.* Sardyeński biskup i suffragan Krakowski od Alexandra VI. Papieża kreowany w r. 1499. *Acta Consistor.* Adamowi Soleckiemu syn Stanisław z Manasterskiej splodzony, postawił nagrobek w Górze. Jakób z Anną Moraweówną zostawił dwóch synów Krzysztofa i Jana, Krzysztofa żona Justymentowna, Jana Dembińska, obadwa w potomstwie szczęśliwi. Jan Solecki 1650. pojął Ludwikę Minorównę Ligęziankę córkę pułkownika. *Paneg. Roniunkeya szczęśliwa.* W zakonie naszym był Jędrzej Solecki, umarł 1737. w Bydgoszezy. Mikołaj Śolecki w roku 1565. pod Kiremppe w okazyi z Szwedami, pierwszy z swoją chorągwią na nieprzyjaciela natarł, tak szczęśliwie, że do wygranej naszych wielkim był początkiem, w nadgrode którego dzieła, wziął niektóre grunta w Żmudzi od Króla. *Biel. f. 618.* N. Solecki w r. 1606. za Dymitrem wojując Moskwę, zginął na stolicy. *Petrie. lib. 2. Histor.* Piotr w ziemi Gostyńskiej 1670. Jędrzej w Sandomierskiem 1697.

Solikowski herbu Bończa, piszą się de Solki w Sieradzkim województwie. Jan Dymitr Solikowski, areybiskup Lwowski, opat Wąchoeki a potem Siciechowski, i nauki i pobożności prałat wielkiej; w naukach tak polerował dowcip to w akademji Krakowskiej, to w cudzoziemskich, że czy wiersz, czy oracyą, gładkim stylem pisząc, wielom wyrównał. Jest w druku jego *Oracya, którą miał na pogrzebie Zygmunta Augusta Exstat in Cromeri Polonia fol. 701.* 2do. *Urania seu expeditio Nuntiorum in Gallias ad postuladum Henricum Valesium in Regem Poloniae, carmine.* 3tio. *Ad Livones Paterna et amica Paraenesis, est oratio ad illos dicta* 1599. *impressa* 1600. *Zamostiae in 4to.* 4to. *Commentarius brevis, rerum in Polonia ab excessu Regis Sigismundi Augusti, anno scilicet 1572. usque ad annum 1590. sua aetate gestarum Gedani in 4to* 1647. 5to. *Christianorum factorum disticha in 4to Cracov.* 1607. od synowca jego Wojciecha na świat wydane, ale jako sam tenże Wojciech w prefacyi przy

znaje, od arcybiskupa napisane. 6to. *Testament jego w Moguncyi wydrukowany 1606. Starow. de Script. Polon. f. 16.* Jeszcze te przydaje, których mnie się widzieć nie dostało. *Super Psalmum 67. Exurgat Deus et dissipentur inimici ejus, Meditationes, seu explicationes vere pijs, vere dignas Praesule tanto. Item Lutheri triumphum, contra Thrasonicum ejusdem triumphum, a quodam Lutherano confictum Prussiam Ducalem ejusque sub Augusto Rege tumulum: et haec ligata oratione, saluta vero, Punegyrim ad Gallos atque Sarmatas, quae sub nomine Viri probi annectitur Annañibus Cromeri. In chartophilacio vero suo, reliquit super Evangelia, Psalmos, Epistolas atque hymnos per annum in templo decantari solitos, expositionem, Ephemeris sacra nuncupatam. Itemque Meditationes quotidianas Juris Livonici lib. 11. ac ejusdem Provinciae Topographiam.* Teżże nauki swojej wytwornej i dzielnego obrotu. dał niezbite dowody w różnych legacyach i komissyach na siebie włożonych, których w książeczce wydanej w r. 1603. w Raliszu, dwadzieścia i trzy, synowiec jego Jan Teodor naraehował, i krótko opisał, z których niektóre przytoczę. W r. 1566. na ten czas sekretarz królewski, jeździł do Prus książęcych, *Biel. fol. 619.* we dwie lecie komissarzem do Prus wysłany, ministra heretyckiego buntującego Elblązanów, z miasta wypędził. *Literae Sigism. Regis apud Hof. t. 2. fol. 248.* W r. 1569. do książąt Pomorskich, *Biel. fol. 617.* w następującym roku pokój między Królem Szwedzkim i Duńskim, imieniem Augusta I. Króla, ułożył. *Biel. fol. 642.* W r. 1574. po odjeździe Henryka Walezyusza, do Francyi wyprawiony, od stanów Rzeczypospolitej, żeby mu był powrót do Polski wyperswadował; gdy się ztamąd wrócił, a Henryka strony broni pozornemi racjami, tak na siebie niektórych serca zaostrzył, że też pod ciemną noc okna do jego stanicy kilką kulami wystrzelone. *Biel. fol. 723.* Wysłany potem w r. 1576. do Cesarza Maxymiliana i na sejm rzeszy Niemieckiej, tam przez niejaki czas w Linzu był przytrzymany. *Biel. fol. 737.* Szczęśliwiej mu się udała legacya w r. 1585. do Syxta V. Papieża: bo ten hiskup najwyższy, zważywszy wielkie w nim z natury przymioty, nie tylko że go mile przyjął, ale też wielą laskami obciążył, a miastu Lwowskiemu na jego instancją do herbu gwiazdę białą przydał. W r. 1598. z innemi komissarzami Inflanty w prowincją reformował, i nowemi prawami określił. Do tej zaś nauki siła mu pomagało, ustawiczne ksiąg tak Greckich jako i Łacińskich wartowanie, tak dalece, że i w drodze bez swoich delicyi być niechciał, to jest czytania autorów. Ludzi uczonych szczególniej kochał, i od nich wżajemnie był czczony, osobliwie od Lipsyusza. Żeby zaś był do

postępku większego w naukach uczących się studentów zapalił, sam częstokroć do szkół przy katedrze Lwowskiej fundowanych uczęszczał, tam albo professorów explikujących lekcją słuchał, albo z dyscepułów, czegooby się nauczyli wyrozumiewał: odpowiadającym sobie należycie, już premia rozdawał, już chwalił i wynosił, aż do zachęcenia wszystkich: bywało to, że i niespodzianie do nich schodził, żeby był wiedział, czy jednąz w nich pilność i gotowość w nauce. Przy wielkiej jednak w nim mądrości, submissya się przedziwna wiązała zawsze, ztąd wolny każdemu do niego przystęp, przymilone i z najlichszym obciążeniem, wesola konwersacya i nie zakwaszone melancholią czoło, którą zwykł był nazywać łaźnią ezartowską. Na ubogich prawie rozrzutny, dla tego jednemu z nich naprzykrzenie jałmużnę wyciągającemu, gdy na ten czas niebyło co dać, sygnet swój, którym listy zwykł był pieczętować, z palca zdarty oddał: interesa różne tak mu to z pamięci wybiły, że dopiero postrzegł stratę sygnetu, gdy pieczęć trzeba było przyłożyć, a co większa nie odzyskana, że ubogi nie znajomy; gdy jednak po coś do szkatułki swojej otwiera, znajduje nie bez wielkiego zadumienia sygnet ów, a wiedząc że go tam nikt nie mógł składać, chyba cudowna ręka Boska, padłszy na kolana, dzięki jej czynił, i tem ochotniej na potem jałmużny sypał, i owszem zwykł był mawiać: Msza nie opóźni zabawy, zdrowie nie szwankuje od postu, szkatuły jałmużna nie wypróżni, i lubo czasem i jemu też dla szczydrych largicyi nie stawało, tak dalece, że aż sukno ze stołu swego kazał dać ubogiemu, przeciwie wkrótce Bóg go sownie opatrywał. Naszych OO. do Lwowa pierwszy wprowadził w r. 1590. i szcudroblivością swoją jako mógł wspomagał, zakonnice także Ś. Benedykta przy kościele wszystkich ŚŚ. osadził. Koło unji Rusi z kościołem Rzymskim wiele praeował, aż też ją do pożądanego skutku szczęśliwie przyprowadził, przez synod w Brześciu Litewskim złożony, na którym on przydawał 1596. Archidiecezyą swoją prawie z gruntu reformował, albo ją sam przez siebie, albo przez innych wizytując: synody dwa złożył, jeden w r. 1583. drugi w r. 1593. kędy nowemi prawami obostrzył karność kościelną, i w lepszy porządek wprowadził, w kapitule archidyakona godność, już zarzuconą odnowił, Mansyonarzów przywrócił do katedry swojej, i ustanowił, oltarz dla nich Matki Boskiej ozdobny wystawił, w Dunajowie kościół z fundamentów wymurował, i inszych wiele, a w zamku dwór. Wieś Stryanice do kościoła swego, i niektóre grunta skupił i przyłączył; braetwo Ś. Anny w Łomży czy fundował, czy odnowił, na ten czas będąc scholastykiem Płockim, i prawo mu opisał. *Arfa fol. 44.* Zeby był niektóre klasztory w lepszą regułą swoich osnowę wprowadził, i rozwiózłość

ich poskromił, i po pół roka między nimi przemieszkował, już przykładem swoim, już namową do lepszego ich pobudzając życia. W jednanii rozerwanych serc i uspokajaniu różnych kontrowersyi szczęśliwy, tak dalece, że drudzy więcej na jego zdanie spuszczać się zdali, niżeli na swoje prawo. W urzędzie swym pasterskim pilny, sam lubo w starości święcił, i wszystkie ceremonie odprawował, jutrznią z drugimi śpiewał, w Wieczerną Pańską dwunastą ubogim nogi umywał, święcił kościół. Dziesięć dni odpustu nadał tym, którzyby gadających w kościele kareili i upominali. *Acta Synod.* 1593. *cap.* 1. §. 13. Tak się ten prałat do świętej gotował śmierci, którą znalazł w r. 1603. wieku swego 64. pasterskiej funkcyi 20. z wielkim wszystkimi żalem w katedrze swojej pogrzebiony. Pisali o nim *Ścrobiszow. in Archiep. Leopold. Starowol. in Hecat. elog.* 5. *Janczyński in MS.* Zygmunt Solikowski brat areybiskupa, o którym pisze *Biel. fol.* 737. że był w Wiedniu przytrzymany o to, że Polacy porzuciwszy Maxymiliana Cesarza, Stefana sobie Batorego Królem obrali. Synowcowie tegoż areybiskupa ci byli. Vitalis Floryan młodzian pięknych enót, ucząc się w szkołach naszych Kaliskich, nieczyszczoną duszę żadnym ciężkim grzechem oddał Stworcy swemu w r. 1614. *Histor. Coll.* Hieronim drugi archidyakon Lwowski, opat Wąchocki jeździł do Francyi. *Starowol. in Monum. fol.* 405. Wojciech trzeci, o którym *Starowol. in Monum. fol.* 794. powiada, że dziewięć lat w cudzych krajach strawił. Jan Teodor czwarty, o którym wyżej namieniłem: ten, czy inuży, Jan dziekanem był i kanonikiem Lwowskim 1641. i proboszczem Trembowelskim. *Acta Synod.* Stanisław Sulikowski z Rux pisarz ziem Pruskich 1660. Mikołaj kanonik S. Floryana S. T. D. 1664.

Sołohub herbu Prawdzie, w księztwie Litewskim. Jeden z nich według *Bielskiego fol.* 312. przyjął na siebie i na sukcesorów swoich ten herb na sejmie Hrodelskim w roku 1413. Mikołaj Sołohub okolniczy Smoleński w r. 1500. i 1505. i 1514. odważnie bronil Smoleńska przeciw Moskwie, zwłaszcza kiedy zostawiony na miejscu wojewody Riszki, najprzód Dymitra Carewicza, potem Cara samego Wasila Iwanowicza odegnał od wałów tego miasta. *Kojal. in MS. Biel. fol.* 523. mówi że go musiał Moskwie poddać. Mikołaj drugi rotmistrz królewski odważny, pod Ułą żeby był drugich szturmujących do miasta posilkował, wpływ rzekę tamieczną, z swoim pułkiem pierwszy przepłynął. Zygmunt poborea w Mińskiem z sejmu 1580. *Constit. fol.* 367. Jan najprzód cześnik Żmudzki, deputat z województwa Łęczyckiego na trybunał koronny 1718. potem łowczy Litewski, teraz, gdy to piszę, podskarbi wielki

Litewski, żona jego Helena Szamowska, z której potomstwo Anna Tomasz Szawińskiego starosty Gąbińskiego małżonka, Katarzyna, Józef i Antoni. N. Solohub wojski Upitski, miał za sobą Puzyniankę marszałkownę Upitską. N. starosta Saucki, poseł na sejm 1738.

Jan Sollohub spuściwszy podskarbstwo wielkie Litewskie, osiadł na krześle województwa Brzesko-Litewskiego — powtórnem małżeństwem pojął *Ogińską* z tą bezpotomny. Synowie z pierwszego małżeństwa: Józef wojewoda Witebski z *Radziwiłową* bezdzietny. — Antoni generał artylleryi Litewskiej z *Radziwiłową* wojewodzanki Nowogrodzkiej zostawił synów dwóch, z tych N. młodszy pojął *Potocką* cześnikownę koron. z *Sulkowskiej* zrodzoną i wkrótce umarł — drugi złączył się z *Sapieżanką* kancelerzanką w. Litewską. — W r. 1778. Razimierz Sollohub horodniczy Oszmiański. — *Irasicki*.

Solokaj herbu Radwan, z tą jednak różnicą, że na ehorągwi nie masz krzyża, ale tylko koniec strzały z żeleżcem, na helmie zaś trzy pióra strusie, tak go widział *Ks. Kojalów*. w Trockim farnym kościele, na ołtarzu niegdy od Witolda w. księcia Litewskiego wystawionym, a od Izaaka Solokaj 1596. restaurowanym.

Solomereccy książęta herbu Rawicz, w księztwie Litewskim. Iwan Solomerecki kniaź, starosta Mścisławski w r. 1501. zamku Mścisławskiego przeciwko Moskwie szturmującej kawalersko bronil, i nieprzyjaciela od niego odpędził. Teodor dworzanin królewski w r. 1536. posłów Moskiewskich przyjmował. Jan kasztelan Mścisławski 1569. syn jego miał za sobą Annę Chlebowieczową. Bogdana wspomina *Stryjkow*. 1564. że w owej na Iwaniskich polach wiktoryi nad Moskwą, był między innymi obecnym. Bogdan starosta Rohaczewski, o którym *Okol. N.* podsędek Piński w r. 1613. z sejmu delegowany do traktatów z Moskwą o pokój. Jan marszałek Piński 1648. N. Solomereska była za Iwanem Hornostajem wojewodą Nowogrodzkim, podskarbis i marszałkiem Litewskim. N. za Belzeckim Mikołajem. Engratia za Henrykiem Kaszewskim kasztelanem Inflantskim. Helena kasztelanica Smoleńska *Imo voto* za Korycińskim kancelerzem koronnym, starostą Pilźnieńskim, *2do* za Krzysztofem Sapiehą krajczym Litewskim. *Walicki o Obrazie Koden*. N. miał za sobą Małgorzatę córkę Mikołaja Łysakowskiego Lubieza kasztelana Chelmskiego koło r. 1580. *Paproc*. N. była za Janem księciem Pruńskim.

Solomieej herbu Hipocentaurus, w księztwie Litewskim. Teodor Solomieej stolnik i dworzanin królewski 1648. Jan brat jego, synowie to tego byli, który pierwszy od Moskwy do Stefana Króla pod Pskowem przyszedł, i od niego wziął dobra w Upitskim powiecie. *Okol. in indice tomi 1. sub litera S.*

Solomuński herbu Korczak, w Ruskim województwie, jednaż ich dzielnica z Michałewskimi. N. była za Janem Tyrawskim.

Solouch herbu Mogiła, w księztwie Litewskim. Eustachi Solouch rotmistrz Romana księcia Sanguszka w owej wiktoryi nad Moskwą na polach Iwańskich 1564.

Soltan herbu Syrokomla, ale z tą odmianą, że powinny być nad Abdankiem dwa krzyże, jeden nad drugim, ten co od spodu większy, ten co od góry mniejszy, nad krzyżem zaś gwiazda, na helmie trzy pióra strusie. Przodkowi domu tego od Witolda w. ks. Litewskiego, do dwóch krzyżów przydana gwiazda, z tej okazji: że wysłany na straż w obozie będąc, Tatarów pogromił, i nie prędzej powrócił, aż gwiazdę obaczył, to *Paproc. w Guiazdzie fol. 1131. Okolski* zaś twierdzi, iż nadany ten herb od Witolda pierwszemu wynalazcy obrazu Matki Boskiej Zyrowickiej: zbija to *Kojal. in MS.* dowodząc, że obraz ten nie rychło po śmierci Witolda, jest wyjawiony, już za panowania Ruzimierza Jagiellonowicza, który Zyrowice tej familji wiecznem prawem nadał. *Paprocki* kładzie także Soltanów pod herbem Korczak, ale to musi być omyłka. W r. 1390. pisze *Kojal. in MS.* że obóz wojska Litewskiego, przeciwko hrabi Lancastryi, księcia Anglii położony był na miejscu dwór Soltanów nazwanym. Alexandra Soltana było dwóch synów. Alexander podskarbi nadworny Litewski, kawaler Bożogrobski, i Iwan podskarbi wielki Litewski, ten w r. 1476. z synodu Ruskiego, posłem wysłany do Syxta IV. Papieża, upraszając go, żeby dla Ruskich kościółów Jubileusz wydał, i żeby swoich ablegatów do Litwy wysłał, którzyby niektóre kontrowersye zachodzące między Łacinnikami i Rusią uspokoili, w instrukcyi sobie danej tę pochwałę wyniósł, że był w piśmie ś. niezony i dobrze biegły. *Kojal. Histor. Litv. p. 2.* Iwan syn Alexandra podskarbiego nadwornego, marszałek Słonimski, dziedzic na Zyrowicach, cerkiew tamże wystawił dla cudownego obrazu, luboć śmierć do dokończenia jej przeszkodziła. Fedor Soltan jako go *Okolski* czytał na przywileju 1563. pisarz ziemski Włodzimierski, tenże czy inszy Fedor w tymże roku chorąży Rijowski, deputowany do ulacnienia unji Litwy z Koroną, miał syna według *Okolsk.* Bogdana, ten Teodora, ten Alexandra podwojewodzkiego Rijowskiego. Józef arcybiskup Smoleński Ruski, siła pracował, żeby był Helenę Moskiewkę, żonę Króla Alexandra, kościółowi Rzymskiemu od schizmy oderwawszy, pozyskał, o co był obżalowany do Iwana Cara Moskiewskiego, ale daremne jego zabiegi, był potem metropolitą Rijowskim w roku 1499. gorliwym o unią, w ezem go bardziej utwierdził Niphon patryarcha Carogrodzki listem swoim: wydał

do druku potrzebną książeczkę o nuji i koncyljum Florentyjskiem. Jan sędzia ziemski Rzezycki, starosta Propojski i Rzezycki, syn jego Hieronim Władysław. *Kojal. in MS.* Paweł z sejmu 1578. poborca w Kijowskiem. *Constit. fol. 353.* N. była za Janem Haraburdą dworzaniem królewskim. Mikołaj pisarz ziemski Czerniechowski, Teodor podstoli Rzezycki. N. chorąży Inllantski, miał za sobą Konstancyą Wańkowiezownę wojstkę Mińską. Hieronim podkomorzy Starodubowski, poseł na sejm 1667. *Constit. fol. 28.* na tymże sejmie dobra Chyżów, Rohyn, Nauchowiec w powiecie Rzezyckim leżące, a prawnu sobie dożywotniemu podległe, dziedzictwem puszczożo, ile że majątżności swojej ojczysteż w Smoleńskim województwie ustąpił przez pakta Moskwię. *Constit. fol. 14.* Michał Lew Soltan podkomorzy Starodubowski 1704. *Acta Confoeder. Sandom.* Hieronim inszy 1674. Podobno są insi Soltanowie na Wołyńniu pod Krzemieńcem, którzy w herbie działo noszą na dwóch kółkach wyręchtowane, w prawą tarczy obrócone, na niem kruk stoi, w lewą tarczy całym sobą skierowany, w pysku pierścici z dyamentem trzyma, skrzydła do lotu wspięte do góry: taką miałem relacyą od Samuela Soltana, który przydał, że z Inllant na Wołyń przeniesli się. Stanisław Pereświt Soltan podstarożści sądowny Braclawski, starosta Omelański, miał za sobą Eleonorę Hylzenownę starożściankę Margenhauską.

Józef Soltan w r. 1788. pisarz grodzki Rzezycki. — Krzysztolowezy — Stanisław chorąży w. Litewski. Ciotka tego rodzona była za Sapięą wojewodą Mścisławskim. — Józef podstarożści Rzezycki. — *Krasicki.*

SOŁTYK

HERB.

Orzeł czarny w prawą tarczy obrócony, z skrzydłami do góry wspiętymi, z koroną na głowie, na lewej nodze stojącej a w prawej miecz trzymający, na którego końcu korona otwarta włożona wisi, być powinien, nad hełmem książęca

mitra. Takem go odrysowanego na wielu miejscach widział: bo *Paprocki* i *Okolski* o nim nie wiedzieli *). Tym się herbem pieczętują Sołtykowie, dom w Moskiewskim Państwie, i w najjaśniejszym tamże tronie zajaśniał: bo Anna monarchini Rosyjska, z ojca Jana Alexewicza Cara Moskiewskiego, z Anny Sołtykowny, córki Michała urodzona, była wprzód za Wilhelmem Ketlerem księżęciem Kurlandyi i Semigallji. Książę też prymas Teodor Potocki herbu Pilawa areybiskup Gnieźnieński, z ojca Pawła kasztelana Kamienieckiego, z matki Sołtykowny na świat wydany. *Kozał.* pisze *in MS.* że Iwan Sołtyk podczaszym był Starodubowskim. Bazyli Sołtyk podczaszy Czerniechowski, wspomina go *Konstytucya* 1667. *fol.* 10. i 1676. *fol.* 37. dwóch synów zostawił, Remigiana stolnika Nowogrodzkiego, drugiego Alexandra cześnika Braclawskiego, którego z Golyńskiej herbu Prawdzie, było trzech synów, Maciej biskup Margaritański suffragan Chelmiński, prezydent trybunału koronnego, proboszcz Gnieźnieński, i deputat kilka razy na tenże trybunał. Drugi Mikołaj kasztelan Przemyński, złączył się dożywotnie z Teresą Rosnowską, z tej się tylko córka Helena została, która była za Rossem kasztelanem Chelmińskim, luboć się to małżeństwo rozeszło. Trzeci Józef najprzód podczaszy Podolski, potem kasztelan Belzki, umarł kasztelanem Lubelskim, w r. 1735. bywał deputatem na trybunale koronnym, osobliwie 1723. żona jego Drzewicka herbu Ciołek wojewodzanka Lubelska, która mu powiła dwie córki, i synów czterech: Tomasza, Teodora, Macieja i Rajetana. Po Golyńskiej pojął Alexander Mycielską, Franciszkę podczaszankę Kaliską, ta mu zrodziła dwóch synów, Michała Alexandra stolnika Sandomierskiego, deputata na trybunał koronny 1738. posła na konwokacyą 1733. żona jego Makowiecka kasztelanica Kamienieniecka, z której są trzy córki, i synów trzech, a między niemi jeden Józef. Drugi z Mycielskiej syn Antoni podczaszy Lubelski, miał za sobą Czaplicównę podkomorzankę Rijowską, z tej spłodził dwóch synów, Stanisława Soc. Jesu, i Rajetana, ale ten młodo zszedł z tego świata, i córek cztery, Fscanciszkę, Teresę, Barbarę i Katarzynę. Czwarty syn z Golyńskiej pojął Skrzyńską, z tej córka żyła z Józefem Śloniewskim chorążym Bydgoskim: córki tegoż Alexandra cześnika, ze dwóch żon, Elżbieta poszła za Franciszka Rochanowskiego, *2do voto* za Jana Krasieńskiego kasztelana Małogoskiego, Zofia

*) Myli się *Niesiecki* tak herb Sołtyków opisując, jest bowiem Orzel czarny w prawą tarczy obrócony z skrzydłami do góry wspiętemi mający koronę złotą na szyi, i rękę ludzką zbrojną z pałaszem, między prawem skrzydłem a szyją wychodząca, wzniesioną po nad głowę jakby do cięcia. Nad hełmem księżęca mitra. — *P. W.*

za Jana Drohojewskiego chorążycza Przemyskiego, Helena za Józefa Rosnowskiego stolnika Sanockiego, Franciszka za Józefa Morskiego cześnika Przemyskiego, Katarzyna, Teresa i Teofila zakonnice Ś. Benedykta w Jarosławiu.

Familia Soltyków, podług autora historyi rossyjskiej *Szczerbatowa*, pochodzi z dawnych Prus. Na początku przyłączenia księstwa Pruskiego do Polski Soltykowie byli na pierwszych urządach tej prowincyi. *Szczerbatów*. — Niektórzy przodkowie tej familji przenieśli się na Ruś, tam wielu z nich dystygnowali się na wojnach Tureckich i Moskiewskich, posiadali tamże urzędy znakomite, byli hospodarami, wojewodami Czerniechowskiemi i Smoleńskimi, z których Ferdynand Soltyk wojewoda Czerniechowski, żył za panowania Zygmunta Augusta, miał za sobą Martę *Lubomirską*, i z niej Hieronima syna sekretarza w. k. kanonika Krakowskiego, którego nagrobek w kościele katedralnym Krakowskim. W czasie wojny Moskiewskiej z Polską, dostał się w niewolę Moskiewską, jeden z Soltyków: ten, że był waleczny rycerz, rozumem i nauką stał się prędko znakomitym w tym narodzie, tak, że nie tylko wolność pozyskał, ale był pomocą i radą całego narodu i pierwszym szczepem linii tejże familji, wielce dotąd w Moskwie znakomityj. Po wielorakich zwycięztwach Polaków nad Moskalami, i gdy tych tron był wakujący; Michał Soltyk pamiętny swych przodków ojczyzny i rodowitości, nakłonił naród Moskiewski, aby wezwał do swego berła Władysława syna Zygmunta III. króla Polskiego. Wysłano tedy z Moskwy wielkie poselstwo do Zygmunta z 40 mężów złożone, na którego czołe był tenże Michał Soltyk, i Jan syn jego. O czem Robierzycki dziejów Polskich pisarz tak namienia: *allocutus regem Michael Solticus princeps legatus. Excepit patris sermonem Joannes Solticus filius legatorum alter*. Na pamiątkę tej tak znakomitej epoki zrobione jest numizma, staraniem i kosztem Michała Soltyka referendarza w. k. dziekana katedralnego Krakowskiego. Gdy potem poselstwem naród Moskiewski nie mógł się doczekać determinacyi króla Zygmunta, ani przybycia Władysława do swej stolicy; w niedładzie będąc bez pana i wodza, Michał Soltyk dzielnością swą, radą, i wziętością w narodzie utrzymał na tronie Carów Michała Federowicza. Zona Iwana II. cara Moskiewskiego była Anna córka tego Michała (jak wyżej). — Michał Alexander syn Alexandra z *Mycielskiej* był potem kasztelanem Wiślickim a nakoniec Sandomierskim. O potomstwie tego niżej. Józef kasztelan Lubelski miał z *Drzewieckiej* synów sześciu: Tomasza, Rajetana, Macieja, Felixa, Tadzensa, Józefa. Tomasz podkomorzy Lubelski, a potem wojewoda Łęczycki, był to mąż doskonałości i cnoty rzadkiej, był deputatem na trybunał kor. posłem na sejm ordynaryjny r. 1758. Będąc delegowanym z senatu w czasie sejmu 1764. do słuchania rachunków podskarbiego w. k. gdy widział skarb pokrzywdzony, nie podpisał kwitn, lubo mu znaczne czynione były ofiary, miał za sobą Antoninę *Malachowską* kasztelanę Inowłocką, umarł bezpotomnie w Wiedniu r. 1773. i tam pochowany jest w kościele katedralnym Ś. Szczepana. — Drugi syn Józefa kasztelana Lubelskiego był Rajetan Soltyk wprzód biskup Rijski, a potem Krakowski, książę Siewierski, ten od najmłodszych lat swoich zwiedziwszy obce kraje, poświęcił się na usługi

publiczne i z majątku dziedzicznego ofiarę krajowi uczynił. Był vice-prezydentem trybunału kor. z kapituły Gnieźnieńskiej. A gdy w czasie sejmu r. 1767. obstawał gorliwie i odważnie przy całości praw religji katolickiej i ojczyźstych, wzięty był niespodzianie w nocy z domu przyjacielskiego od żołnierzy rosyjskich i zaprowadzony pod ścisłą strażą, aż do Kiaługi, gdzie przez lat 5. i miesięcy trzy w przykrej zostawał niewoli. Powrócony ojczyźnie, kościołowi i familji roku 1773. gdy wprowadzony był publicznie do Warszawy przez JWW. Garampiego nuncjusza apostolskiego, Młodziejowskiego biskupa Poznańskiego kanclerza w. k. i Ostrowskiego biskupa Kujawskiego, lud w wielkiej liczbie zgromadzony i cała publiczność witali go radosnemi okrzykami, i odprowadzili do jego pałacu. A że wiele w tej niewoli ucierpiał, zdrowie jego osłabione było tak, że zaniósł tego pamiątkę aż do grobu, gdy umarł w Kielcach r. 1788. d. 30. Lipca. Złożone zwłoki jego w kościele katedralnym Krakowskim i godne pamiątki jego wystawił mu Mausoleum, Stanisław Soltyk bywszy podstoli koronny synowiec, wychowaniec i successor jego. Na pamiątkę zaś niewoli jego, kazal medal wybić ks. Michał Soltyk referendarz w. k. z napisem *pro religione et libertate victima patriae*. Powrót także jego z niewoli i wjazd do Warszawy kazal tenże odmalować Franciszkowi Szmuglewiczowi, który się wsławił w tych czasach tak we Włoszech, jako i w Polsce rzadką umiejętnością w sztuce malarskiej.

Trzeci syn Józefa kasztelana Lubelskiego, był Maciej kasztelan Warszawski, senator przytomny na sejmach i radach senatu przez lat przeszło 30. miał za sobą *Nakwaskę*, i z nią synów trzech: Józefa, Rajetana i Stanisława; córek trzy: Konstancją, Magdalenę i Teresę.

Czwarty syn Józefa kasztelana Lubelskiego był starostą Zwiniogrodzkim i pułkownikiem pułku królewskiego kawalerji narodowej. Miał za sobą *Browską*, która była w pierwszych związkach małżeńskich za Szaniawskim, umarł bezpotomnie. Tadeusz i Teodor Józef synowie kasztelana Lubelskiego byli zakonnikami; z sześciu więc jego synów jeden tylko Maciej kasztelan Warszawski zostawił potomstwo: starszy syn jego Józef kasztelan Zawiehostski miał za sobą *Urbańską*, i z nią kilkoro dzieci. Drugi Rajetan bywszy sekretarz w. k. kanonik Krakowski. Trzeci Stanisław bywszy podstoli koronny, poseł znakomity sejmowi Warszawskiego ostatniego, rady i przestrogi jego stanom Rzeczypospolitej uczynione przy limicie sejmu, będą dalekiej potomności pamiętne, a lubo nie były użyte, dowiodły jednak radzącego przeczorność i złe zamiary obłudnych patryotów; miał za sobą Karolinę księżniczkę *Sapieżankę* córkę kanclerza w. Lit. — Teraz przystąpić wypada do potomstwa Michała Soltyka kasztelana Sandomierskiego. Tego syn najstarszy Józef młodość swoje obrócił na służbę wojskową, był posłem na sejm konwoakcyjny z województwa Sandomierskiego r. 1764. miał za sobą Katarzynę *Lipowską*, i z nią dwóch synów Michała i Jana, córek dwie Józefę i Barbarę. — Starszy syn Józefa, Michał Soltyk referendarz duchowny, dziekan katedralny Krakowski, od powrotu swego z obcych krajów w r. 1773. zawsze zostawał w usługach publicznych duchownych i cywilnych; był prezydentem trybunału głównego koron. z kapituły Gnieźnieńskiej będąc jej prałatem w r.

1785. Drugi syn Józefa Jan Soltyk był deputatem trybunału kor. r. 1785. miał za sobą Annę *Rostworowską*. — Maciej Soltyk drugi syn Michała Soltyka kasztelana Sandomierskiego, był podkomorzym, potem kasztelanem, a teraz jest wojewodą Sandomierskim. Ten w młodym wieku służył w wojsku Austryackim i Polskim, cały wiek długi strawił na usługach publicznych z uszczerbkiem majątku i zdrowia, miał za sobą *Karską*, potem *Dembieńską*, a teraz jeszcze żyjącą *Koczewską*. Z pierwszej żony ma syna Józefa kanonika Płockiego. — Tomasz trzeci syn Michała, jest terazniejszy kasztelan Wiślicki. Ma za sobą *Zielińską* i z niej synów czterech: Teodora, Macieja, Antoniego i Mikołaja, córkę jedną Annę. Miał jeszcze Michał Soltyk z *Makowieckiej* dwóch synów Ignacego i Jacka, pierwszy był kanonikiem Krakowskim i deputatem na trybunał koronny w r. 1760. Drugi umarł Paulinem. Tenże Michał miał córek cztery z których Katarzyna była za Winnickim, Franciszka Benedyktynką, Anna i Justyna Wizytkami pomarły. W powtórnym małżeństwie miał za sobą Michał kasztelan Sandomierski wdowę *Ossolińską* kasztelanową Sandomierską z domu *Morsztynową*, bezpotomnie zesłą. — *Heraldyka Wielądka*.

Solucha herbu *Świat*, w województwie Mińskim. N. Solucha, który w r. 1563. Połocka mężnie bronił Moskwie. *Paproc. o herb. fol. 659*. N. córka jego była za Polubińskim Michałem wojewodzieem Nowogrodzkim. Teodor Andrzejewicz Solucha 1588. Konstantyn 1632.

Sopoćko herbu *Syrokomla*, ale z tą odmianą, że na Abdanku powinno być już nie krzyż, ale strzała prosto żeleżcem do góry wyręchtowana przez nie krzyż, luboć go pospoliciej na ukos z góry, od prawego boku tarczy, na dół na lewy, zażywają, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisał *Ks. Rójal. in MS.* i muie się na różnych miejscach dostało widzieć. Jan Sopoćko z sejmu 1618. poborca w Grodzieńskim. *Uniw. Pobor.* Stefan Sopoćko filozofji słuchając w akademji Wileńskiej, wydał 1605. *Stephanomata*, na cześć Matki Boskiej, gdzie też herb swój tym kształtem, jak się tu mówiło, położył. Paweł i Krzysztof w województwie Trockiem 1632. Razimierz i Jan w województwie Nowogrodzkim 1648. Stanisław Sopoćko podsedek ziemski Grodzieński 1662. *Histor. Divae Grodn. f. 24.* Syn jego Alexander skarbnik Smoleński, pisarz grodzki Grodzieński, miał za sobą Zofię Szemetownę 1674. Alexandra Sopoćkowna była za Zywoltem budowniczym Połockim. *Const. 1678. fol. 22.* Mikołaj podkomorzy Wendeński, syn jego Stanisław żołnierz odważny, pod Choćimem mężnie się z Turkami scierając, szwank znaczny wyniósł. Józef Władysław i Razimierz w Grodzieńskim 1674. Piotr 1696. Zofia była za Konstantynem Oziębłowskim.

Sopota herbu *Suchekomnaty*, tę miałem o nich relacyą, i że są w księztwie Litewskim.

Soroka, w księstwie Litewskim. Adam i Jan Soroka w województwie Wileńskim 1648. Józef w Zmudzi 1621. Rafałowi Tarmolich Sorycki mężowi w expedycyach Inflant-
skich przeciwko Szwedom zasłużonemu. *Konstytucya* 1607. niektóre dobra w województwie Trockiem dziedzicznym prawem puściła *fol.* 863. Jędrzej 1697. Józef Putyll Soroka hordniczy Mścisławski, miał za sobą Eleonorę Jurachównę sędziankę Oszmiańską, ale *sterilem*.

Józef Soroka w r. 1778. miecznik Oszmiański. — N. pisarz grodzki Smoleński. — Hieronim regent ziemski Miński. — W r. 1788. Ignacy sędzia ziemski Wilkomierski. — *Krasicki*.

Sośnicki herbu Trąby, w Kalskiem województwie. Jana Sośnickiego i z synami wspomina *Okol.* Są i Sosińscy na Wołyniu.

Piotr Sośnicki w r. 1382. podpisał konfederacyą Wielkopolską. — *Cons. Reg. Vol. I. fol 59.* —

Sosnowicz, w księstwie Litewskim. Stanisław Sosnowicz podczaszy Łucki, brat jego Jakób lowczy Nowogrodzki miał za sobą Bukarównę, z której dwaj synowie od Tatarskiej szabli polegli, trzeci od Moskwy zginął, czwarty w niewoli Tatarskiej umarł, piąty Mikołaj obrawszy sobie stan duchowny, w nim stał się wizerunkiem świętobliwego kapłana: bo najprzód żadnych prelatur, lubo sobie nie raz ofiarowanych, ani beneficji kościelnych intratniejszych przyjąć niecheiał, kontentując się tem, że był spowiednikiem panien zakonnych Ś. Benedykta w Zukowic, i prowizorem ich, i surrogatem Gdańskim: przez dwadzieścia tedy lat i dwie najprzód w wielkiej się pokorze ćwicząc, i chłopcę nawet do swojej posługi nie przypuścił, ale sam sobie izbę zamiatał, sam siebie rozbierał, sukni nowej nigdy na siebie wiaść nie cheiał, ale starą póty latał, póki się tylko dała. Klasztorowi Zukowskiemu prawie tylko z samego wiktłu służył, cokolwiek zaś mógł mieć, to wszystko na tenże klasztor obrócił, jakoż kościół tameczny, i wewnątrz i zwierzchu i odnowił i ozdobił dzwonem, organami, obrazami, i naczyniem już srebrnem, już miedzianem: w dobrach zaś tego klasztoru, częścią nowe budynki wystawił, częścią stare i upadające dźwignął, niektóre też wsi prawie już zgubione, szczególnie windykował. Zarliwością chwały Boskiej ujęty, dwieście dwadzieścia heretyków kościołowi Bożemu pozyskał, po wsiach dzieci i nieuków katechizmu uczył, na ubogich hojny, na siebie i ciało swoje niemilosierny, krając go aż do krwi dyscypliną: w konwersacyi z inszą plecią i ostrożny i niezamulonej sławy, odpoczął w Panu w r. 1682. *Pamiętka drogiej śmierci*.

Sosnowski herbu Godziemba, w Dobrzyńskiej ziemi i w księstwie Litewskim. Jan Sosnowski pierwszy się do Litwy przeniósł, był najprzód podstolim Wileńskim 1648. a po-

tem kasztelanem Połockim, umarł 1660. Rozaków od Słucka mężnie odpędził. N. Sosnowski poręcznikował u tegoż kasztelana. N. zakonnik Karmelita *antiquae conservantiae*.

W roku 1788. Józef Sosnowski pisarz grodzki Sandomierski. — *Przypisy Krasickiego*.

Sosnowski herbu Nałęcz, w ziemi Chełmskiej piszą się z Sosnowicy. Jonasz Sosnowski władyka Ruski Chełmski w r. 1543. uprosił u Zygmunta I. Króla Polskiego konfirmacyą przywilejów Unitów Ruskich. *Pociej o Przywilejach*. Brat jego Grzegorz kanonik Chełmski i officyal, pleban Olexowski. Siostra ich była za Fiedorem Wereszyńskim herbu Kozak Jędrzej poborea w ziemi Chełmskiej z sejmu 1624. Olbrycht miecznik ziemi Chełmskiej 1674. Oktawian miecznik Braclawski, pułkownik pancерnej chorągwi Jana Razimierza. Paweł syn Oktawiana, generał wojska cudzoziemskiego Litewskiego: Marcin brat jego pułkownik w temże wojsku. Józef rotmistrz. Tomasz miał za sobą Helenę Jasięńską.

W końcu wspomniany Józef Sosnowski rotmistrz później hetman polny Litewski — a po ustąpieniu wojewoda Połocki, umarł r. 1784. — Był marszałkiem sejmu elekcyi Stanisława Augusta Króla: — Zona jego Tekla *Zenowiczówna* z której dwie córki: z tych jedna za Platerem pisarzem Litewskim, druga za Lubomirskim synem wojewody Rujowskiego. — Brat Józefa hetmana Konstanty, suffragan Inlantski proboszcz katedry Luckiej. — W roku 1778. Razimierz Sosnowski podczaszy Krasnostawski. — *Krasicki*.

Soszyński. Konstantyn Soszyński rotmistrz pancерnej chorągwi, maż waleczny w zasługach swoich krwawych, w różnych expedycyach za Jana Razimierza pokazanych, wziął dożywotniem prawem wieś Swierzeźnia nazwaną w województwie Podolskiem, a że ją znacznie restaurował, dla tego na piętnaście lat po śmierci jego, tychże dóbr successorom jego pozwolono przez *Konstytucyą* 1662. *fol. 29*.

Sowka herb patrz **Czarliński**. Są i tegoż przezwiska w Żmudzi, jako Stefan Sowka 1674. Są i Sowińscy, Walenty w ziemi Ciechanowskiej 1697.

Spadowski herbu Słepowron, w ziemi Sochaczewskiej. N. Spadowski w okazji pod Kumejkami z Kozakami, mężnie stawając, zabity. Inni ich piszą **Spendowski**.

Spaski, w księztwie Litewskim. Krzysztof Spaski wojski Upitski, poborea w tymże powiecie z sejmu 1618. *Uniw. Poborea*.

Spęgawski herbu Księżyc: takiż herb jako i Mściszewskich, to jest powinien być księżyc obiema rogami do góry prosto obrócony, nad nim trzy gwiazdy, dwie niby nad rogami księżycy, trzecia we środku trochę wyżej idzie, niż dwie pobocznie, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *MS. o*

Famil. Prus. Piszą się Spęgawscy z Spęgawek pod Starogardem, nad rzeką ku Czemnu Spęgowa nazwaną.

Spinek herbu Prus Imo, piszą się z Bądkowa w Sieradzkim województwie. Piotr Spinek z Bądkowa, Gnieźnieński i Krakowski kanonik w r. 1458. podpisał dekret Kazimierza Jagiellonowicza Króla o ekskomunikowanych, u *Łask. w Stat. fol.* 68. N. wojski Sieradzki kolo r. 1528. *Damalew. in Episc. Vladislav.* Zofia Jana Oleśnickiego małżonka, matka Mikołaja wojewody Lubelskiego. *Starowol. in Monum.* N. Macieja Rorcyńskiego kasztelanica Nakielskiego. Maciej kanonik Płocki 1588. posel na synod prowincyalny Piotrkowski za biskupa Płockiego. *Acta Synod.* N. była za Chlewiekiem Piotrem, herbu Odrowąż, podstołim Krakowskim. Władysław i Adam w województwie Rawskim 1674. Alexander miecznik Rawski, Władysław łowczy Sochaczewski, sędzia kapturowy Sieradzki, 1697. O Janie i Jędrzeju Spinkach, patrz w *Konstytucyi* 1690. *fol.* 7. Mikołaj w zakonie naszym dożywszy lat 81. odpoczał w Panu, w Krakowie 1724. N. była za Niewiadowskim. N. miał za sobą Elżbietę Osuchowską, podkomorzankę Sochaczewską. Miał 1697. N. Tomasza Szawińskiego małżonka.

Alexander Spinek miecznik Rawski umarł w Paryżu bezżenny. Siostry jego, jedna za Zurawskim, druga za Borowskim, trzecia Panną umarła r. 1780. W Litwie, Tadeusz Spinek wojski Połocki. — Krzysztof skarbnik Połocki. — Kazimierz surrogat Połocki. — *Krasiecki.*

Splawski herbu Leliwa, w Wielkiej-Polszcze. O Jędrzeju z Splawki biskupie Łuckim pisałem w pierwszym tomie. Ambroży z Splawia Splawski którego dobra dziedziczne w Prusiech w Sieckim powiecie, te były, Splawie, Drozdowo, Rowienica, Msezano, Zalesie, Brzemiań w ziemi Pomorskiej, jako czytam na *liście Zygmunta I. in MS. Petric.* Jan sędzia ziemski Poznański, komissarz z innemi do miasteczka Roła od Zygmunta I. uznaczony kolo r. 1530. Mikołaja biskupa Poznańskiego, który po Jędrzeju z Bnina wzięwszy tę infułę, nim wjechał do swej katedry, przeniósł się na wieczność, wspomina *Paproc.* ale u drugich autorów wielkie cit o tym, i Załuski *in specimine fol.* 118. gruntownie to zbija. Stanisław Splawski, kasztelan Santocki w r. 1563. podpisał unią księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego, *Const. f.* 66. tenże podobno Stanisław w r. 1565. wjeżdżał na starostwo Ostrzeszowskie. *Acta Castreu. Ostrzeszow.* Tenże, czy inszy Stanisław, kasztelan Krzywiński, w tymże roku, jakom czytał na *liście Augusta I. Króla danym Miastu Lwowsk.* Córka jego była za Janem Rościeleckim kasztelanem Miedzyrzeckim,

starostą Bydgoskim. Tenże czy inszy Stanisław, kasztelan Miedzycznecki, celnik cel królewskich, umarł 1569. żona jego białogłowa wielkiej świętobliwości. *Kazanie Roczno Pamiątka*. Stanisław sędzia Poznański, którego syn Jan, z Targowy Góry, wojewoda Inowrocławski, 1587. podpisał elekcyą Zygmunta III. Króla, *Constit. fol. 437. i 450.* syn jego Wojciech umarł w Rzymie w r. 1606. wieku swego 22. pochowany tamże w kościele Ś. Augusta. *Starowol. in Monum.* Jan poborca w Poznańskiem z sejmu 1577. *Constit. fol. 320.* Mikołaj surrogat Poznański, którego i synów jego, od dóbr Wyskocz Wyskokim przewzano. Zofia Splawska, była za Chrzaszczem. Maryanna, zakonnica Ś. Benedykta w Jarosławiu, w r. 1672. umarła w Krakowie, pogrzebiona w kościele naszym u Ś. Piotra.

Sprawy herbu Odrowąż, patrz **Odrowąż**.

Spyrn herb, patrz **Pernus**.

Spytecki. N. Spytecki miał za sobą Teodorę Ławską podstolankę Wiską.

Śreczkowski herbu Doliwa, Maciej z Śreczkowie, kanonik Krakowski, w r. 1381. na liście Zawiszy, biskupa Krakowskiego u *Nakiel. w Miechow. fol. 319.* Jan Śreczkowski, biały nazwany, z Paniewskim w r. 1463. w wojsku zostając Matyasza Króla Węgierskiego, zbił cztery tysiące Turków. O czem *Cromer lib. 25. Biel. fol. 430. Miechow. lib. 4. c. 67.* Umarł w Budzie w Węgrzech, kędy pogrzebiony, dnia ostatecznego czekać będzie.

Średniecki, w województwie Brześcieńskiem. Jan Średniecki, podsedek ziemski Brześcieński 1632. z żoną swoją fundowali konwiktorów w Brześciu Litewskim, *Hist. Coll. Brest.* wspominają go Konstytucyc 1661. komissarzem do granic *f. 28.*

Średziński herbu Leliwa czy **Śrzedziński**, w województwie Ruskim w ziemi Chelmskiej, od dóbr Średnie, tak nazwani. Z tych Stanisława było czterech synów: Swentosław, Jan, Mikołaj, i Stanisław, którym Król Jagiello w r. 1424. w nagrodę ich krwawych zasług, w różnych okazyach podjętych, dał niektóre grunta w ziemi Chelmskiej, o czem kładzie *Okolski*, przywiłej tegoż Króla. Kwitnął potem Piotr Śrzedziński dziedzic na Średnie, mąż szczęśliwy w rozsądzeniu i jednaniu sere braterskich, miał za sobą Krystynę Brześcieńską; z której synów, Zygmunta i Felixa. *Acta Crasnostav.* Z tych Zygmunt pojął Razimirownę herbu Abdank, ta mu powiła trzech synów: Bartłomieja, Stanisława i Wojciecha. I. Bartłomiej na dworze książąt Słuckich zasłużony, związał się był dożywotnie z Stawską herbu Kozczak, z którą spółdził Waleryana i Szczesnego: Waleryan mąż wojenny, wyprawiony pod Smoleńskiem na podjazd, w niewolę się dostał Moskiew-

ską, kędy do hetmana ich Selina przyprowadzony i długo sollietowany już obietnicami, już pogróżkami, aby wydał sekretu obozu Polskiego; gdy na nim niezego się wybadać nie można, lubo i torturami to wymuszano na nim, wolno puszczony, tem żwawiej potem na Moskwę nacierał, za co od Krzysztofa ksiąźcia Zbarazkiego koniuszego koronnego, znacznie był udarowany. Brat jego Szczesny, z Alexandrem Zborowskim Moskwę wojując, znaczne szwauki wyniósł. 2. Stanisław, tego ryeerskie fatygi, pelne kawalerskiej odwagi, to pod Gdańskiem, to w Moskiewskie kampanie, zaleca listem swoim Stefan Batory Król Polski, danym w r. 1581. kędy i jemu, i żonie jego w nagrodę wieś Przeszanie puścił w województwie Belzkim: list ten kładzie *Okolski*. Zona jego była Anna Sarnicka herbu Słepowron, Stanisława wojskiego Lubelskiego córka, z tą się Stanisław przeniósł do Przemyskiej ziemi, kędy zrodził najprzód Jana, o którym nagrobek w Leżajsku u OO. Bernardynów zmarłemu od ojea Stanisława wystawiony 1621. tak mówi: *Duce Joanne Zamośćio in Moldavia contra Michaelem, in Livonia contra Michaelem Sudermanum militavit, ad Volmiriam, Revaliam, Felinum arces in oppugnationibus praeliisque manu strenuus, in exercitiibus Hungaricis contra Turcas, pluribus annis, expeditionibus interfuit. Zółkievi Copiarum Ducis jussu, cum justa militum manu, campestris Scythas insectatus urmis infestis. Sigismundo III. Rege in Moschovia praeliis, oppugnationibusque arcium pugnans interfuit, postremo, praelio contra Sufscium M. D. M. vulnere sclopetario in collum ictus, partae victoriae et receptae Moscuae urbis, nuntium Regi deferre jussus, primus tulit; demum profligata laboribus et vulnere illo valetudine, domi vitam posuit, aetat. 29. Starowol. in Monum.* Brat rodzony Jana Zygmunt kawaler Maltański, długo na morzu Turków wojując i serdecznie wszędzie stawając, krwawą sobie drogę utorował do tej wstawionej po świecie całym kawaleryi, do Polski potem powróciwszy, i przed Zygmuntem Karolem Radziwilem komissarzem generalnego mistrza Maltańskiego, professyą uczyniwszy, gdy w najlepszą, rękę sobie na pogaństwo i nieprzyjaciół tej ojezyny gotował, w r. 1616. w Warszawie koniec życia znalazł, u OO. Dominikanów pogrzebiony, z kazaniem Fabiana Borkowskiego kaznodziei królewskiego tegoż zakonu. Stefan trzeci brat Zygmunta kawalera i Jana, w zakonie naszym w dobrej starości i zakonności odpoczął w Panu w r. 1652. w Łucku. *Histor. Coll.* Wojeiech czwarty rotmistrz królewski, o którym list Zygmunta III. tak mówi: *Ita a prima adhuc pueritia castris addictus, rem militarem exercuit, ut et magni excelsisque*

animi robur, ac singularis virtutis suae facinora; per omnes expeditiones bellicas, summa cum omnium commendatione comprobaverit et neque vitae, sanguini, fortunae, amore Patriae parcere voluerit, dla tego w rekompensę tych prac jego, pięć wsi królewskich po śmierci Jana Łahodowskiego kasztelana Wolyńskiego konferował do zgonu życia jego, działo się w r. 1622. we dwie lecie potem, posłował na sejm, a z Potockiej herbu Janina zostawił trzech synów: Stanisława, Jędrzeja, i Kazimierza. Jędrzej piąty brat, biskup Nikopolski suffragan Lwowski, ofliewał i kustosz Lwowski, proboszcz Przemyski, deputat po kilka kroć na trybunał koronny osobliwie 1643. także do ugody od kapituły Lwowskiej między duchowieństwem i rycerskim stanem. Rysztof szósty brat podczaszy Halicki, żona jego Tarnowska, z której tylko córka Anna została. Siostry tych szczęściu braci te były, Zofia Piotra Rowienickiego pisarza ziemskiego Przemyskiego herbu Trąby, Barbara najprzód Jana Lyczka z Rydlie herbu Sulima, po nim Zygmunta Uchańskiego z Służowa herbu Radwan małżonki. 3. Wojeiech trzeci syn Zygmunta z Kazimirowny, pod Baworowem ścinając się z Tatarami, wielu wprzód trupem położywszy, i sam też poległ w r. 1623. co opowiada nagrobek jego w Brzeżanach u *Starowol. in Monum.* Felix syn Piotra drugi z Brześciańskiej, miał za sobą Zaporską herbu Gryf, która mu czterech synów powiła. Jana męża wojennego z Potockim Stefanem wojewodą Braclawskim po usarsku służąc, i Wołochy bijąc, pod Teleżynem poległ, w Kamieńcu Podolskim pogrzebiony. Jędrzeja, temu Zamojski hetman, szacując w nim sobie rycerskie dzieła, dal za małżonkę krewną swoją Annę z Łazmina herbu Jelita, która po jego zejściu ponowiła związki małżeńskie z Maksymilianem Trzecińskim herbu Rawicz. Jerzego, w wielu językach endzoziemskich dobrze biegłego, ten to Jerzy zda mi się, miał za sobą Katarzynę Bierecką herbu Gozdawa. Rysztofa, wojskiego Chełmskiego, który w okazyi z Michałem wojewodą Multańskim darzko skoeczywszy w śród wojska, jego chorążego tóż prawie przy nim stojącego, i chorągiew pojmiał, i do Zamojskiego hetmana przyprował, sprzysiągl się był dożywotnie z Trojanowną, z której syn Jędrzej mąż walczny.

Ś R E N I A W A H E R B .

Rzeka biała w polu czerwonym na ukos, czyli jak *z* przewrócone, płynąca, na hełmie Lew bez korony, między dwiema trębami myśliwemi, u każdej z nich cztery dzwonki wiszą. Tak go opisują *Długosz, Paproc. w Gniazdzie fol. 76. G*

ŚRENIAWA

HERB.

herb. fol. 139. Okol. tom. 1. fol. 180. i tom. 3. Kłejnoty f. 48. Jedni go familianci tak zażywają, że na wierzchu rzeki kładą krzyż, i to zowią Śreniawa, drudzy bez krzyża rzekę noszą, i chcą to mieć Drużyną: według *Bielsk. fol. 83.* inni według *Paprockiego*, Lwa na helmie nie zażywają, ale tylko same trąby. Inni czy to z krzyżem, czy bez krzyża rzeka, już Śreniawą, już Drużyną nazywają; jakoż że to jest jedenże herb, i jednaż familia wszystkich Śreniawitów jawnie mówi *Paprocki*, ale znać bez krzyża dawniejszy, i jeszcze za pogaństwa, a krzyż dopiero przydany z nabożeństwa, gdy familianci herbu tego, wiarę świętą przyjęli, tak rozumie *Duryew*. Ze też ten herb w Polszcze nabyty, a nie z cudzych krajów do nas przyniesiony, zda się być pewna, że za jakieś kawalerskie dzieło nad rzeką Śreniawą uczynione, mężnemu rycerzowi nadany, i od tejsze rzeki Śreniawą nazwany, według *Parissiusza* siedlu mil od Krakowa, ta rzeka w Wisłę wpada.

Przodkowie domu tego.

Mirosław hrabia z Nakła, i Wierzbosław, którego żona Małgorzata jednym porodem miała trzydzieści i sześćoro dzieci żywych, dnia 20. Stycznia w r. 1269. co też i *Krom.* wspomina w księgach 9. wszakoz *Kronika Pruska* dowodniej, i z tegoż Nakła opowiada tego hrabię, który (mówi *Paprocki*) Nakiel dopiero za jego czasów wyszedł z possessyi Śreniawitów, a wszedł w dom Gryllów. Przybysław herbu Śreniawa, o którym *Długosz* pisze *tom. 1. Hist.* gdzie góry Pruskie opisuje, a z niego *Paproc. Biel. Biezanow. Parnassus Sacer.* Ze miał dwór swój na górze pod Proszowicami, ten przedał konia swego do Węgier jednemu z Panów Węgierskich, trzy lata minęły, koń stęskniwszy sobie bez swego dawnego Pana, powrócił do niego, ale nie sam, bo całe stado ślicznych koni

za sobą przyprowadził. Stał w nocy u wrot dworu Przybysława, i już rżąc, już kopytem w wrota bijąc, niby prosił, żeby go puszczone: poznali po głosie konia dworsey, wrota mu otworzyli, ale gdy z nim liezbę tak znaczną koni widzieli, dali znać Panu, ten zważywszy osobliwszą w tej mierze nad sobą laskę Boską, na tem miejscu, kędy dwór jego stał, kościół wymurował i nadał pod tytułem ŚŚ. apostołów Piotra i Pawła, i to miejsce, na pamiątkę tej tranzakcyi koniuszą nazwał, które nazwisko i po dziś dzień na sobie nosi.

Marek biskup Płocki, dworzanimem będąc Bolesława Śmiałego Króla, lubo do zabicia Ś. Stanisława biskupa Krakowskiego chyba tylko tem się przyłożył, że jako dworzanim asystował panu, i furji jego na Ś. Męczennika wywartej, przecież i to na sumieniu swoim uciążając, daleką do Rzymu peregrynacyą chciał wypłacić Bogu, mało na tem, ale i w Rzymie kilką czasami okryślona pokutę od Papieża, z wielkiem wszystkimi zbudowaniem wypełnił: a że był w naukach polernu znaczego, kancelaryi papieżkiej pisarzem uczyniony, a też gdy go enota jego coraz to bardziej wszystkim przymiliła, a stolica Płocka wakowała, od Papieża Alexandra wzięwszy tę infulę, z nią do Polski powrócił, i w Czerwieńsku klasztor fundował, którego potwierdzenie od najwyższego pasterza otrzymał: to *Paprocki*, i rok kładzie 1088. Atoli *Długosz in Vit. Episc. Płocen. i Łubieński* z niego powiadają, że ten Marek był rodem Włoch, i że jeszcze w r. 1067. po śmierci Paschalisa biskupa Płockiego z Rzymu na tę katedrę przysłany, gdy jeszcze w Polsce rządził Bolesław Śmiały, i święty Stanisław biskup żył, dobrze by był tedy *Paprocki* uczynił, gdyby był przypisał, co to za katalog, z którego wziął tę o Marku relacyą. Przyznają to jednak temu biskupowi, że był i pobożny, i uczony pasterz, i że do Polski siłą ksiąg z sobą przywiózł, siedział na tem biskupstwie lat dziewiętnaście, zszedł w r. 1087. w katedrze swojej pogrzebiony.

Radwan biskup Poznański, z Scholastyka tamtej katedry, na tę godność zgodnie od kapituły obrany, od Janisława areybiskupa Gnieźnieńskiego potwierdzony, umarł w r. 1162. na tumie Poznańskim w grób włożony, że był herbu Śreniawa jawnie świadczy *Długosz in Vit. Episcop. Posnan.* i z niego *Treterus*, Inboć go *Paprocki* do herbu Radwan pociąga. Pótem w r. 1230. kwitnął Piotr herbu Śreniawa kasztelan Lubelski, jako się mówiło w pierwszym tomie, i drugi Piotr wojewoda Krakowski 1266.

Piotr areybiskup Gnieźnieński, o którym *Paprocki z Janicyusza i z katalogu* powiada, że był wzięty na tę archikatedrę po Janiku herbu Gryf ten zaś po Jakóbie z Znina: atoli

Damalewicz in Vit. Archiep. Gnesn. po Jakóbie z Znina w r. 1144. zmarłym, kładzie Piotra i tego Śreniawitą zowie, po nim Janika herbu Gryf, po nim B. Bogumiła, po nim Piotra drugiego, w r. 1172. obranego. O pierwszym mówi, że książęta Polskie na siebie wzajemnie zaważnione, do wzajemnej zgody przyprowadził, do Szląska wypędzonych, ztamtąd, przywrócił: że o zabieciu Wenera biskupa Płockiego od Bolesły, całą prowinyą tamtą interdyktem obłożył, i książęcia Mazowieckiego do należytej za ten excess satysfakcyi, poeciągnął: rządził tym kościołem lat ośm: przeszedł na wieczność w roku 1152. O drugim Piotrze powiada, że za Kazimierza Sprawiedliwego na synodzie w Łęczyey złożonym wszystkich tych, którzy kościołom i duchownym osobom krzywdy czynili, kłatwą obłożył, klasztorowi Sulejowskiemu zakonu Cystereyńskiego dał dziesięcinny wytyczne na wsiaeh niektórych, kościół w Maldrzykowie z dziesięcinami temuż klasztorowi oddał: po lat dwunastu na rządach tej archidiecezyi przepędzonych, wziął koniecie życie swego w r. 1184. według *Damalewicza*, przydaje jednak, że lubo był szlachetnie urodzony, nie można jednak wiedzieć, którego był herbu i familji. O Mikołaju Rurowskim areybiskupie Gnieźnieńskim herbu Śreniawa, który gdy Jagielło do Prus na Krzyżaków się wybrał, trzymał rządy Polski sobie od niego zleczone, mówilem pod Rurowskiemi.

Do tegoż herbu poeciąga *Paprocki* Jakóba pierwszego tem imieniem areybiskupa Gnieźnieńskiego, (luboć go drudzy rodem z Znina miasteczka areybiskupiego być piszą, które on, potem na tę godność wyniesiony, murem w kolo opasał, jako pisze *Damalew. in Vit. Archiep. Gnesn. fol. 149.*) pomogły mu do tego wyniesienia na ten stopień, tak nauka niepospolita, osobliwa prawa duchownego umiejętność, ale też i znakomita enota. Skoro zasiadł na swej katedrze, zaraz Ś. Wojciecha biskupa relikwie, dotąd prywatnie ukryte, do publicznej czei i poszanowania ludziom wystawił. Władysława monarchę Polskiego, że na braei swoich podniósł wojnę niesłuszną, najprzód laskawie, od krwi rozlania odwoził, a gdy to nie pomogło, censurami go kościelnymi okrył, i zdało się niebo jego dekret potwierdzać: bo Władysław najprzód z wojska, a potem i z księztwa wyzuty, na wygnaniu życie styrał. Jakób zaś świętobliwie swój kościół rządząc, lat dwadzieścia i sześć, przestał być śmiertelnym w r. 1144. *Janiccius* o nim powiada, że był wzięty w r. 1120. umarł 1148. atoli przywilej Mieczysława Starego książęcia Polskiego, którym fundował klasztor Łędzki w r. 1145. już podpisał Piotr Jakóba sukcesor na tej stolicy. Katalog areybiskupów Gnieźnieńskich o nim powiada, że był przyjęty do herbu od Śreniawitów, przecież *Bielski fol. 105.*

i *Okol.* herb jego tak kształtują jak literę S. *MS. Rozważeniam* przydaje o nim, że on pierwszy, nagrobek Ś. Wojciechowi w Gnieźnie stawil, którego że żyjąc nie dokończył, umierając znaczną na to sumę ostatnią wolą swoją odkazał: czego popiera dawna inskrypcya w katedrze Gnieźnieńskiej.

Herbowni.

<i>Alexandrowicz,</i>	<i>Kurowski,</i>	<i>Rupniewski,</i>
<i>Amfor,</i>	<i>Kwilecki,</i>	<i>Sadło,</i>
<i>Bieliński,</i>	<i>Laskowski,</i>	† <i>Saganowski,</i>
<i>Bielski,</i>	<i>Lasocki,</i>	<i>Skinder,</i>
<i>Bier,</i>	<i>Lipski,</i>	<i>Skotnicki,</i> ∅
<i>Biskupski,</i>	<i>Lubomirski,</i>	<i>Sobieński,</i>
<i>Borystawski,</i>	<i>Lubowiecki,</i>	<i>Śreniawa,</i>
<i>Brzeźnicki,</i>	<i>Lapka,</i>	<i>Stadnicki,</i>
<i>Charzowski,</i>	<i>Mroczek,</i>	<i>Stawski,</i>
<i>Czerniewski,</i>	<i>Mstowski,</i>	<i>Strachanowski,</i>
<i>Garbowski,</i>	<i>Oraczewski,</i>	<i>Szypowski,</i>
<i>Horaim,</i>	<i>Pisarski,</i>	<i>Tęgoborski,</i>
<i>Jadoldus,</i>	<i>Poniatowski,</i>	<i>Trzebiński,</i>
<i>Klus,</i>	<i>Porębski,</i>	<i>Tuszowski,</i>
<i>Kmita,</i>	<i>Potocki,</i>	<i>Ujejski,</i>
<i>Komorowski,</i>	<i>Przyłęcki,</i>	<i>Węgleński,</i>
<i>Koźłatkowski,</i>	<i>Pukarzewski,</i>	<i>Weryha,</i>
<i>Krasowski,</i>	<i>Rahoza,</i>	<i>Wieruski,</i>
<i>Krzesz,</i>	<i>Rogowski,</i>	<i>Wzdowski.</i>
<i>Kurczewski,</i>	<i>Rozembarcki,</i>	

Kuropatnicki, Malachowski, Wielądek i inni następujące familie, jako równie herbu *Śreniawa* używające, podają:

Awasimowicz, — Darowski Weryha, — Ladajka.

Śreniawa herbu *Śreniawa*, z krzyżem. Piotr Śreniawa podstoli Króla Stefana, mąż rycerski, który w Moskwie mężnie i dziarskie serec na nieprzyjaciela pokazał. Jędrzej u Piotra Zborowskiego wojewody Krakowskiego w wielkich respektach. *Długosz* opisując śmierć Ś. Stanisława biskupa powiada, że tak ci którzy rękę z krzyżem, jako i ci eo bez krzyża w herbie noszą, Bolesławowi Śmiałemu assystowali do uśmiercenia jego.

Srobski. Piotr Srobski wojski ziemi Dobrzyńskiej 1575. *Constit. fol. 234.*

Sroczkowski herbu *Topacz*, w Sandomierskiem województwie. Jan Sroczkowski cześnik Braclawski, miał za sobą Urszulę Mokrską.

Sroczycki herbu *Nowina*, w Podolskiem województwie z Sroczye. Stanisław Sroczycki wojski Kamieniecki, po-

borea w Podolskiem z sejmu 1567. *Constit. fol. 147.* mąż to był ojezyźnie dobrze zasłużony i możny, córka jego była za Alexandrem Koniecpolskim, matka Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana, fundowała pauny zakonne w Wieluniu, kędy dwie jej córki zakonnicami zostały; druga jego córka, poszła za Podfilipskiego sędziego ziemskiego Podolskiego.

Sroka herb patrz **Rochcicki.**

Srokowski herbu *Jastrzębiec*, w Ruskiem województwie piszą się z Sroków: Jędrzej Srokowski, którego potomstwo na Podolu osiadło, miał wysługi swojej dla ojezyzny pamiętkę, dobra królewskie pod Rubieszowem, z Nowosielskiej, synowie jego ci byli, Stanisław mąż rycerski i Jan, ten z Rzewnickiej miał syna Pawła, poległ na wojnie, żonę osierociałą zostawiwszy z domu Komorowską, trzeci Teodor, czwarty także Jan, ten w Węgrzech Marsowe początki zakładał, w ojezyźnie potem mając w komendzie swojej dwieście piechoty, w Choeimskim zamku na prezydium zostawiony: synu jego Gabryel. Tych bracia stryjeczni we Lwowie u O.O. Bernardynów pogrzebieni.

Srzebiecki herbu *Bończa*, w województwie Bełzkim, czy jako chce *Okolski* Strzebiecki, ale to ma być Zrzebiecki, patrz pod literą Z.

Srzemski herbu *Drogosław*, w Wielkiej-Polszeze. Marcin Szremski. *Acta Custren. Posnan. 1600.* Jan miał za sobą Annę Zaleską.

Szreniawa herb patrz **Śreniawa.**

Srzeński czyli **Szreński** herbu *Dolega*, w Płockiem województwie piszą się z Sokolowa. Stanisław Grad Srzeński wojewoda Płocki 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Statue. f. 140.* mówi o nim nagrobek w Srzeńsku, że wiek swój przeciągnął do lat sta czterdziestu, chwali zaś *Hozyusz Kardynał*, że był: *Vir prisci moris, Catholicorumque rituum observator, Confess. Cathol. c. 91. fol. 384. tom. 1.* Dział to był Felixa wojewody Płockiego, który mu tę pamiętkę na grobie postawił. Tamże w Srzeńsku jest nagrobek Alexandrowi Szreńskiemu biskupowi Płockiemu, który Płocki kościół katedralny wymurował i zszedł z tego świata w roku 1156. jako świadczy *Starowol. in Monum.* jakoż był ten Alexander herbu *Dolega*, kędym i ja o nim pisał, nie rozumiem jednak, żeby tam ciało jego leżało, ile że *Łubieński in Vitis Episc. Ploc.* dokłada wyraźnie, że w katedrze swojej złożony po śmierci, ale ten napis w Srzeńsku, bliższych już czasów, a bodaj nie od tegoż Felixa zawieszony. Felix wojewoda Płocki 1480. Stanisław kasztelan Wizki 1505. podpisał Konstytucye Radomskie u *Łask. w Stat. f. 120.* podobno tenże Stanisław, był potem

województw Mazowieckim, niewiem czy nie córka jego Anna była za Pawłem Kryskim, babka z matki Ś. Stanisława Kostki. Felix wojewoda Płocki, starosta Malborski, Wizki, Łomżyński, dopędził kresu śmiertelnego w r. 1554. co poznać z nagrobku jego u *Paproc. Hosius mówi o nim cap. 91. f. 384. Vir erat insigni pietate praeditus, vita longiore dignus, cum catholicae et orthodoxae fidei cum primis tenax fuerit.* Złączył się był dożywotnie z Kościelecką wojewodzanką Poznanską jedynaczką, z tej nie zostawił tylko dwie córki, jedna z nich żyła z auktem Dzierzgowskim kasztelanem Sochaczewskim, druga z Jędrzejem Firlejem kasztelanem Lubelskim: od Dzierzgowskiej tylko córka była, Maeiejowska starościna Zawichojska, od Firlejowuy dwie córki Leszezyńska i Zbarazka wojewodzina Trocka: i tak zszedł dom Srzeńskich: Srzeńsk zaś dostał się był w dom Noskowskich.

Stabrowski herbu Lubicz, w księstwie Litewskim, ale z tą odmianą, że krzyża na podkowie nie masz, tylko we środku jej, a na helmie trzy pióra strusie: tak go opisuje *Kojał. in MS.* Wojeiech Stabrowski sławny kawaler pod ekspedycyą Moskiewską, był pisarzem polnym Litewskim 1573. któremu na pomoc Inllantom trzydzieści tysięcy wyliezyć Rzeczpospolita kazala przez *Konstytucyą fol. 221.* syn jego Piotr kasztelan Parnawski, starosta Trydeński, posel na sejm 1590. zamtąd naznaczony do lustraeyi dóbr królewskich w Inflanciech, *Constit. fol. 584.* w Orleńskiej i pod Rokenhausem okazach pułkownikował, pod czas Rokoszu, sam tylko z senatorów Litewskich przywiązał się był do związanej na Zygmunta III. Króla partyi, żona jego Teodora Jędrzeja księżęcia Sanguszka córka, powiła mu pięciu synów: Krzysztofa, rotmistrzem był pancерnej chorągwi 1658. *komput Wojska.* Adama starostę Newelskiego, posłował na sejm 1626. zkąd naznaczony deputatem na trybunał fiskalny. *Constit. fol. 6. i 1631. fol. 2. i 1633. f. 22.* Jana, Alexandra i Jerzego, ten za Władysława IV. Króla, z szlachtą Połocką, od granic Moskwę wyparł, za siedmiu znacznych Moskwiecinów pojmanyeh, dwieście więźniów naszych odzyskał. Jan w Połockiem, Samuel w Witebskiem 1648. Piotr podkomorzy Połocki, długo w wojsku Litewkiem żołd prowadził, zostawił synów Antoniego i Adama. Krzysztof starosta Surazki 1674. N. Stabrowska żona Mojskiego pisarza Halickiego. *Okol.*

Stachora herbu Ostoja, w województwie Sandomierskiem. Jan Stachora poborca w Sandomierskiem. Niektórzy z nieh u Królów Węgierskich Janusza i Jana sławni rotmistrze. Temi czasy już się, zda mi się Staehorskiemi piszą, z których Stachorski generał w Białocerkwi komendę mając fundował

tamże OO. Augustyanów, o czym *Konstytucya 1667. fol. 32.* Mikołaj i Józef w województwie Sandomierskiem 1697. Jędrzej w ziemi Dobrzyńskiej. Teodora była za Alexandrem Kiewliczem.

Stachowski herbu Ogończyk. Dom starożytny w województwie Mścisławskiem i Witebskiem. Łukasz Stachowski pułkownik sławny u księcia Mścisławskiego Jana Jurywicza Liugwieniewicza, starosta zamku Mścisławskiego i sędzieja tamtej ziemi, wzięwszy od niego w nagrodę zasług swoich niektóre dobra, tamże osiadł, a z córki Jędrzeja Murza chorążego Mścisławskiego, spłodził syna Hieronima stolnika Mścisławskiego, którego z Wasilkiewiczówny syn Adam pisarz ziemski Upitski i Bunczecznik u Karola Chodkiewicza hetmana pod wojnę Chocimską, kochał go ten wódz szczególnie, bo jego żywej duszy doznał w różnych potrzebach, osobliwie w Inflanciech. Krzysztof wojski Oszmiański, z sejmu 1613. komissarz do ułożenia prowincyi Smoleńskiej, *Constit. f. 38.* a z sejmu 1601. poborca w Oszmiańskiem, *Constit. fol. 776.* marszałkował w trybunale Litewskim. 1610. Paweł Karol cześnik i sędzieja grodzki Orszański. Jerzy Alexander w Wileńskiem, Samuel w Nowogrodzkim 1648. Michał skarbnik Wilkomierski 1674. Krzysztofa marszałka Oszmiańskiego córka, była za Alexandrem Szizieniem stolnikiem Oszmiańskim.

Xawery Stachowski w roku 1778. pisarz ziemski Mścisławski. — Michał strażnik Mścisławski. — *Krasicki.*

Stadnicki herbu Śreniawa, w Krakowskiem i Ruskiem województwach. Marcin z Zmigroda (ząd się wszysey Stadniccy zawsze pisali, lubo się potem rozrodziwszy, przydawali, z Zmigroda de Lesko, de Lichin, de Dubiecko, de Łaunc) wojewoda Krakowski w r. 1289. według *Paproc.* ale w tym czasie Piotr Śreniawa na tem krześle siedział, jakom mówił w pierwszym tomie później to był, ale Wojciech z Zmigroda wojewodą Sandomierskim, a podobno tenże potem wojewodą Krakowskim, którego syn Jakób podkomorzy Sandomierski, w r. 1320. kombinacyą czynił z opatem Tynieckim o dobra Golesz nazwane, którą listem swoim utwierdził Władysław Łokietek Król Polski, o czym *Szczygiel. in Tinec. fol. 167.* Tenże to sam zda się być Jakób Stadnicki, ale już kasztelan Sanoeki Szumka nazwany, o którym *Biel. fol. 222.* pisze, że mężnie w r. 1331. potykając się z Krzyżakami u wsi Płowce, poległ z innemi znacznymi; cóżkolwiek bądź, że go Kromer kasztelanem Zarnowskim zowie. Ojciec jego Wojciech według *Długosza* po śmierci Wacława Króla Polskiego, siłą pomógł do przywrócenia na tron Polski Łokietkowi w r. 1305. Anny z Zmigroda Świdyny nagrobek kładzie *Starowol. in Monum.*

z Turubina wypisany, ide roku nie masz. Władysław Jagiellonowicz Król Polski i Węgierski, Jakóbowi z Zmigroda Stadnickiemu dla jego wiernych zasług nadał miasteczka Siechow i Bukowina w powiecie Bieckim w r. 1440. o czym czytaj list tego Króla u *Paproc.* Marka kasztelana Sądeckiego doczytał się z przywilejów tenże autor, i Mikołaja dworzaniina u Kazimierza Jagiellonowicza w r. 1473. a na *liście tegoż Króla danym Miastu Lwowskiemu* 1480. już go czytałem kasztelanem Przemyskim. N. miał za sobą Barbarę Mniszechównę podkomorzankę koronną. Jędrzej miał za sobą Odrowążównę z Sprawy wojewodzanek Ruską Jana córkę koło r. 1515. *Grodzius.* Stanisław z Zmigroda kasztelan Sądecki, zostawił dwie córki. N. Jakóba Szarzyńskiego małżonkę, i Beatę, która w panięmskim stanie wieku swego dokonała. *Okol. in Russ. Flor. fol. 101.* Szczyei się jej laskami na konwent OO. Dominikanów Mościeki: synów także dwóch, z tych jeden Adam wojewoda Belzki, Przemyski, Stryjski, Rolski starosta, wielkiego serea kawaler, którem nacierając na Moskwę pod Pskowem, dwiema kulami był postrzelony, z nie mniejszą rezolucją stawał, gdy z Zygmuntem III. Królem Polskim jeździł do Szwecyi, z której wszystkimi niebezpieczeństwami, i niewczasami zdał się pogardzać. Miał niektóre zatargi z domem Herbertów, które do tego postąpiły, że obiedwie strony popierając swoje pretensye wojska i ludzi do boju zebrawszy, wręcz się ścinały; w r. 1607. zdała się już ta domowa wojna krwią Herberta i życiem jego zupełnie przygaszona: dla tego Adam, większą część ludzi swoich rozpuściwszy; spokojnie sobie w zamku Przemyskim zasypiał, w tem dają mu znać w noc głęboką, że do zamku czy to siostrzeniec zabitego, czy też Felix Herbert szturmuje. Porwie się ze snu tą nowiną przestraszony Stadnicki, na ten czas kasztelan Kaliski, i znając to do siebie, że nie miał tyle sily, którąby się mógł oprzeć niespodzianie następującym na siebie wielkim tłumem adwersarzom, do Boga się o pomoc uciekł, klęknawszy, świętych patronów do których w życiu swoim był nabożniejszy, poeznie gorąco wzywać. W tem widowym mu się stawia przed oczu S. Ignacy Lojola fundator zakonu Soc. Jesu, i mówi do niego. A czemuż nie też o pomoc nie prosisz, albo nie wiesz, że i ja kiedyś rycerską traktowałem? Zdumiał się na to Adam, i długo nie wiedział co miał mówić, dopiero przyszedłszy do siebie mówi: Mój Ojeze święty, i teraz proszę, i póki żyć będę, opiece twojej zawsze się polecać będę. Więc zniknął mu z oczu Ignacy święty, a Stadnicki to co widział, u siebie głębiej rozważając, wkrótce zasnął, gdzie przez sen pokazała się najśw. Matka płaszczem swoim cały zamek okrywająca, a nad zam-

kiem biret kwadratowy wieszający się. Porwie się ze snu i że przypierała przeciwna strona do zamku, sereca swoim dodawszy, nie tylko że ich odpędził, ale też uchodzących tak dobrze przycisnął, że i samego wodza ich Herburta pojmał. *Histor. Coll. Jarosl. i Instrumentum publicum Notarii publici Consistor. Premisl. Z sejmu 1611.* komissarzem naznaczony do rozsądzania pogranicznych klótni od Węgiec. *Constit. f. 7. i 1609. f. 897.* Świat ten pożegnał w r. 1615. zostawiwszy z Anny Gostomskiej Hieronima wojewody Poznańskiego córki, dwóch synów. *Cichoc. Alloq. Osecen. lib. 2. cap. 13.* Nagrobek jego w Przemysłu. *Starowol. in Monum. Mikolaja Hieronima,* ten i w cudzych krajach i na dworze Zygmunta III. Króla lata młodsze przetarłszy, do obozu się przeniósł, gdzie gdy w najlepszą rękę swoją na karkach nieprzyjacielskich zapeawia, wiek życia swego 24. w r. 1620. skończył: co opowiada kamień grobowy w kościele Przemyskim i *Starowol.* Drugiego Jana Razimierza, męznego wojownika na Tatarów pod Bursztynem i indziej: przeniósł się na pokój wieczny w r. 1645. grabsztyn mówi w Przemysłu, Izabella Ralimowska Walentego generała Podolskiego córka, dwie mu tylko córki powiła, z tych jedna Barbara Dziedoszyckiemu zaślubiona, druga Emerencyanna najprzód Jędrzejowi Ostrorogowi staroście Garwolińskiemu, po nim Emerykowi Mleczeko wojewodzie Podlaskiemu, po nim Mikolajowi Pacowi staroście Rowieńskiemu zaślubione.

Stanisław kasztelan Przemyski marszałek trybunału koronnego w r. 1608. drugi syn Stanisława kasztelana Sąddeckiego, brat rodzony Adama wojewody Belzkiego, z tym tytułem z sejmu 1609. komissarzem zapisany do granic od Węgiec, *Constit. fol. 897.* atoli w roku następującym, w obozie pod Smoleńskiem życie niewczasami Marsowemi styrał, mąż kochający ojezyznę, której w wielkiej potrzebie znacznej summy wygodził, tę mu kazała wrocić *Konstytucya 1593. fol. 650.* Ale i na Bogu szczodry, z którym się fortuną swoją dzieląc, wielom naszym domom znacznym się stał dobrodziejem, osobliwie jednak kollegio Lwowskiemu, którego fundacyą dobra swoje niektóre do niego przyłączywszy, okazalszą uczynił tak, że go za fundatora swego to miejsce uznaje przed Bogiem; posłując nawet na różne sejmy gorliwie honoru sług Boskich przeciwko niepowściągliwym językom w r. 1595. i pod ezas Rokoszu, bronil, którego affektu i w bracie jego Adamie wojewodzie doznał zakon nasz, i nie raz. Oburzył był na siebie nienawiść Jana Tomasza Drohojewskiego referendarza koronnego, z której przysło do tego, że szturmem i działami ten się dobywał do niego: jako pisze *Łubien. in Vita Pstroconii,* prze-

cież Stanisław więcej rozumną moderacją, niżeli orężem zbil te na siebie impety. Dwa razy wkraezał w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Jadwigą z Pleszowie Fredrowną, *Acta Terrestr. Leopold.* 1604. drugi raz z Heleną z Obor Leńniowolską, która po jego śmierci żyła z Mikołajem Riszką, z tą zostawił syna jednego Jana Adama podezaszego Krakowskiego, na różne sejmy posłem z województwa Ruskiego stawał, jako 1629. zkad deputatem zapisany na trybunał Radomski, *Const. f. 12.* i 1631. zkad komissarzem do granic od Węgier, *Const. f. 16.* i 1633. *f. 31.* i 1635. *f. 6.* i 1637. miał za sobą Barbarę Korycińską kanelerzanke koronną, czyli kasztelanke Sądecką. Jędrzej Samuel z Zmigroda na Lesku Stadnicki kasztelan Lubaczowski, z tym go tytułem znajdziesz w Konstytucyach 1670. i komissarzem do granic od Węgier, *Const. f. 27.* do tejże funkeyi naznaezony z sejmu 1676. *fol. 31.* umarł 1678. w Lesku ciało jego złożone; (miał brata Kazimierza scholastyka Chelmskiego, proboszcza Leskiego, co poznać z konkluzyi w r. 1679. jemu dedykowanych w Jarosławiu) z Ustrzykiej spłodził dwie córki, jedna z nich wydana za Antoniego Dzierzka chorążego Podolskiego, druga Katarzyna za Jana Sierakowskiego, herbu Dołęga kasztelana Belzkiego, synów zaś trzech. Jana Adama wojewodę Wołyńskiego, czytaj o nim *Konstytucyą* 1703. *fol. 6.* i 13. miał za sobą także Stadnicką obszernej fortuny dziedziczkę, z której było dwóch synów, jeden z nich Józef pojął Teresę Mniszechownę marszałkownę wielką koronną, drugi Kazimierz starosta Libuski pojął, Dorotę Skrzyńską, z której córka Teresa Ossolińska, starościana Sendomierska. Antoniego podezaszego Belzkiego, tego żona Belzecka, i Józefa najprzód kasztelana Lubaczowskiego, potem Belzkiego, umarł 1737. żona jego Makowiecka, starościanka Trembowolska, z której zostało kilku synów, jeden z nich zaślubił był sobie Głogowską, ale młodo zszedł z tego świata, 1737. drugi pod interregnum rezydentem u Porty Otomańskiej, i jeszcze dwaj młodszy, Alexander, i Szymon; córka za Janem Rejem. Jędrzej trzeci brat Adama wojewody Belzkiego i Stanisława kasztelana Przemyskiego, wróciwszy się z Moskwy, gdzie imieniem Króla Zygmunta III. assystował na weselu Dymitra zmyślonego Cara Moskiewskiego z Mniszechowną wojewodzanką Sendomierską, w Krakowie śmiertelnym letargiem uspiiony, tamże u S. Trójcy pogrzebiony wieku swego 48. w roku 1608. żona jego była Zofia Sienieńska.

Józefa Stadnickiego kasztelana Belzkiego (jak wyżej) z *Makowieckiej* synowie. a) Józef wprzód chorąży Grabowiecki po śmierci trzeciej żony *Dembińskiej*, stan duchowny sobie obrał, umarł dziekanem Krakowskim, *1mo voto* z *Olszańską* podkomorzanką Łucką miał jedną córkę ale ta młodo z świata zesła, z *Dembińskiej*

spłodził syna Michała i Jana. — Michał pojął *Starzyńską*, Jan *Poletyłownę*. — b) Alexander syn drugi kasztelana Bełzkiego, z *Drohojewskiej*, spłodził Józefa. Po śmierci pierwszej żony złączył się z Węgierką zacnej familji, *Schentivani*, z tą żył bezpotomnie: — Umarł r. 1768. chorążym Grabowieckim. — Józef syn Alexandra z matki *Drohojewskiej*, pojął Katarzynę hrabiankę *Krasicką* synowicę arcybiskupa Gnieźnieńskiego dziedzic na *Niemirowie*, *Boratynie* i *Malkowicach* itd. jego potomstwo, Alexander, Antoni, i córki Teofila, Teresa. — *Krasicki*.

Marek z Zmigroda Stadnicki dziedzic na Dubieku w Sanockiej ziemi, w Krakowskiem zaś województwie na Chrzelowie, Niedźwiedziu i inszych, z Barbary Zborowskiej kasztelaneki Krakowskiej spłodził 1. Marcina kasztelana Sanockiego, dziedzic na Niedźwiedziu, wspominają go *Konstytucye* 1609. *fol.* 897. i 1611. komissarzem do granie od Węgier, 1613. do ukojenia Związkowych i zapłaty wojsku *fol.* 5. w r. 1616. do lustracyi dóbr królewskich na Rusi i Wołyniu, *fol.* 40. i 1620. *fol.* 26. według *Cichoc. in Alloq. Oseeen. Vir consilio promptus, in gerendis rebus expeditus, Catholicae fidei assertor praeclarus*. Miał za sobą Białobrzeską herbu Abdank, którą powolnemi perswazyami od Arryanów sekty, do kościoła katolickiego namówił, z niej jednak tylko się córka została, niewiem czy nie Barbara Mniszechowa kasztelanowa Sąddecka, która zesła w r. 1653. *Kuzanie Rychtów. na jej pogrzeb.* 2. Stanisława starostę Zygmuntowskiego, rotmistrza sławnego za Augusta I. Króla Polskiego, już sobie rękę zaprawiał na nieprzyjaciółach ojezyny w Inflantskich i Podolskich kampaniach: za Stefana Króla pod Gdańskiem na hareu z szczęściem zawsze odwadze jego służącym pojedynkową utarczką nie raz się z rebellizantami ścinał. Pod Toropcem, widząc że hareującemu z Tatarzynem Mikołajowi Jazłowieckiemu broń z ręką Poganin wyciął, rączo skoczył i Tatarzyna zabił. Pod Pskowem zsiadłszy z swemi towarzyszami z konia, pieszo przywódził wszystkich do sztormu, gdzie od Moskwy moeny odpór dającej, ledwo nie na śmierć był potłuczony. Po Moskiewskiej expedycyi traktatami zakończonej do Węgier się udał, pod zamkiem Berynem na pięćdziesiąt Turków, tylko w dziesięć koni skoczył, i tyle swoją rezolucyą sprawił, że jednego Turczyzna kopiją, drugiego z rusznicy zabiwszy, tak ich przestraszył, że się cofnąć Turcy musieli do miasta, za któremi aż pod mury miasta gonił ten serdeczny Junak. Pod rozerwaną elekcyą Maxymilianowi arcyksiążęciu Austrii sprzyjając, pod Byczyną silny był Zamojskiego wojsku, atoli widząc nakładając się szczęście do przeciwnej strony, z swemi się ludźmi salwował. Przyłgnął był i do rokoszaków przeciwko Zygmuntowi III. patrz co o nim pisze *Piasec. Chron. fol.* 252.

i 260°). Żona jego Anna nagrobek mu wystawiła. *Starowol. in Monum.* Z tej został się syn jeden zda mi się Władysław dziedzie na Lancucie 1616. i córka Felicyanna, ta wyrzekłszy się herezyi ojeowskiej, którą on żwawie utrzymując w Dubiecku kościół katolikom odjąwszy, dyssydentom go oddał, Łancucki także konwent OO. Dominikanów, który Stadniccy kiedyś fundowali, rugowawszy ztamtąd zakonników, sprofanował, *Bzovius in Propag. fol. 9. Biel. fol. 594.* naszej rezydeneyi Opolskiej na Szląsku znaczną się stała dobrodziką, ta w Panieństwie żyjąc wiek swój pobożnie skończyła 1668. 3. Jana, że był z Żborowskiej urodzony, że się z kościołem katolickim pojednał, że i w Siedmiogrodzkiej ziemi i w Moskwie i indziej nieprzyjaciół tej ojezyzny płaszał, świadkiem jest jego nagrobek w Przemyślu, zmarłemu w roku 1620. wieku swego 67. wystawiony, podobno to ten Jan wieś Piotrkowice nazwaną przedał 1583. Alemaniemu Dominikowi. *Paproc. o herb. fol. 582. Baran.* pisze, że Jana Stadnickiego córka była Elżbieta z Ługowskim Alexandrem dożywotnie żmówiona, siostra zaś Jana, Katarzyna z Włodkiem. 4. Jędrzeja, i ten się wrócił do katolickiej owezarni w r. 1586 kościoły w swoich dobrach osobliwie w Dubiecku przywrócił, a za jego przykładem Marcin kasztelan Sanocki, o którym się wyżej mówiło, w Rymanowie i w drugiem miejscu. *Histor. Colleg. Jarosl.* Chciał tenże Jędrzej i żonę swoją Bogu i wierze pozyskać; była to siostra rodzona Jana brata jego rodzzonego żony,

-) Tego Stanisława rotmistrza pospolicie zwano Drablem. serdeczny bowiem jak go nazywa *Niesiecki* junak; zuchwale z sąsiadami postępując, do tego przywiódł Opalińskiego Łukasza marszałka wielkiego koronnego, iż wojsko przeciw niemu zbierać musiał i kilkakrotnie go zgromił mającego znaczne hufce ludzi swoich. Do tego przyszedł iż Zygmunt III. hetmanom żołnierzy Stadnickiego znosić i chwycić rozkazał. Nim jednak się to stało Stadnicki zabity r. 1610. Jego śmierć tak opisuje do Rudnickiego biskupa Warmińskiego, Hieronim Cielecki referendarz koronny z Wilna 25. Września: „O zabiciu Stadnickiego pewniem wiesz WMC., idąc za nim P. starosta Sieraski (Łukasz Opaliński) resolute w tysiąca człowieka, chcąc za nim iść i do Węgier gdziekolwiek jeno był. Rozacy i straż Pana starościna wjechała na jego strażę do dworu brata jego stryjecznego, co niehoszczek na dworze stojąc obaczywszy i konia dopadłszy uchodził. i w tym uchożeniu postrzelony wprzód z luku w szyję a potem pałaszem od Greczyna P. wojewodziny Wołyńskiej ścięty. — Byli z P. starostą ludzie P. wojewodziny Ralskiej, piechotę na koniach miał z sobą. Drudzy ludzie, prócz wyżej pomienionych P. podczaszego, P. Wapowskiego, byli i z Jarosława dla pośilkowania P. starosty. Po zabiciu prędko przyszło było dwa tysiące ludzi z Węgier Stadnickiemu.“ — *Prypisek hrascickiego.*

ale nie miał tego szczęścia do niej, co Jan do swojej. *Chwali go Ciechoc. Alloq. Osecen. lib. 2. cap. 13. Vir Ecclesiae Catholicae totus devotus, pietate vero tanta, ut a religioso quovis in fundendis ad Deum precibus, et sacrosanctis Christi Domini mysteriis frequentandis, nihil differre videretur.* Ojczyźnie też na różnych komissyach dobrze zasłużony, osobliwie 1609. *Constit. fol. 897.* i 1611. W pogranicznych od Węgier dyfferencyi ulacnieniu. *Constit. fol. 7.* Niewiem czy to nie ten Jędrzej, nabył Łaszek od Doroty z Kłokowskich Mrowczyny. *Acta Terrestr. Premisl.* Synów trzech spłodził, Mikołaja podczaszego Sanockiego, posłował na różne sejmy 1623. *Constit. fol. 5.* 1627. *fol. 13.* i 1629. *fol. 16.* i 1633. *fol. 31.* Zona jego według *Baran.* córka Mikołaja Burka z Mogilan, która potem poszła za Alexandra Plazę starostę Brzeźnickiego: jam czytał, że Mikołaj podczaszy Sanocki, miał za sobą Barbarę Charleńską pozostałą wdowę po Jędrzeju Czuryło: skończył bieg życia swego ten Mikołaj w r. 1629. przy wierze gorliwy, zkąd gdy do Anglii przyplynał lustrując cudze kraje, a tylko co z okrętu na ląd wysiadł, powiedziano mu, że Anglii nie może inaczej widzieć, aż Jakóba Króla za głowę kościola Angielskiego uzna, raczej się na śmierć rezolwował, albo na powrót niewidziawszy Anglii, niżeli to uczynić: tak statecznego straż owa widząc, dyssymulowali założoną kondycyą: *Ciechocki* o nim mówi *in Alloq. Insigni morum suavitate, ingenique acumine, linguarum peritia, et ex tot peragratis externis regionibus comparata rerum variarum cogitione ornatissimus.* Marka, podczaszego Krakowskiego, starostę Osieckiego, sędziego kapturowego Krakowskiego 1632. komissarza jednego z tych, których Chodkiewiczowi hetmanowi przydano *ad consilia bellica* przeciwko Osmanowi Carowi Turckiemu pod Chocim z sejmu 1620. *Const. f. 2.* Poselską też na sejmy funkcyą godnie i nie raz piastował, jako 1627. r. *Const. f. 13.* i 1629. *f. 16.* i 1633. *f. 31.* i 1632. na konwokacyą. Złączył się był dożywotnie z Dembińską córką kasztelaną Bieckiego, i Stanisława. 5. Jerzy w obozie pod Moskiewską ekspedycyą, zdrowie i życie strzał, mąż nie mniej rycerski, jako i pobożny. 6. Krzysztof i poselstwami na sejmach i odwagą w Tatarskich, Wołoskich, Niemieckich ekspedycyach zalecony, jako mówi kamień grobowy u *Starowol. in Monum.*

Mikołaj starosta Sanocki, burgrabia Krakowski, trzech synów spłodził, ale ich *Paprocki* nie wylicza, jednego z nich Jędrzeja dziedzica na Zmigrodzie zmarłego w r. 1614. doczytałem się *w kazaniu na jego pogrzebie Radawickiego Jędrzeja* pod tytułem: *Prawy Szlachciec*, gdzie o nim powiada, że był mąż rycerski i Stefanowi Królowi miły, i że w Zmigro-

dzie kościół OO. Dominikanom wymurował i konwentowi ich dochodów przyczynił: toż *Bzovius in Propag. fol. 5.* mówi, że w Zmigrodzie dawna fundacya od Stadnickich była tegoż konwentu, ale ten Jędrzej i konwent restaurował, i w prowentu uposażył. O Mikołaju rotmistrzu powiada *Baranow.* że zginął w r. 1610. wojnę tocząc z Łukaszem Opalińskim marszałkiem koronnym. Piotr z Lichwina miał za sobą Elżbietę Jordanównę z Zakliczyna. *Melanius, Starowol. z nagrobku w Żurkach.* Adam podkomorzy Sanocki w r. 1648. podpisał elekcyą Jana Razimierza Króla. Wiktoryu kasztelan Lubaczowski 1674. a potem kasztelan Przemysłki, z sejmu 1678. komissarz do granic od Węgier, *Constit. fol. 11.* miał za sobą Teresę Tomisławską, z której córka Anna była za Samuelem Lipskim stolnikiem Rijowskim. N. kasztelanka Przemysłka, za Mikołajem Balem stolnikiem Sanockim. Piotr stolnik Sanocki, deputat na trybunał koronny 1712. N. kasztelan Wojnicki temi ezasy. Mikołaj podstoli Belzki, kasztelan Lubaczowski, złączył się dożywotnie z Heleną Radecką chorążankę Horodelską, z tej były dwie córki, Teresa ta najprzód żyła z Franciszkiem Glogowskim starostą Grabowieckim, a po nim z Janem Boguszem starostą Zwinogradzkim, druga Teofila z Jędrzejem Sokolnickim herbu Jelita cześnikiem Lwowskim, tyleż synów, to jest Jan podstoli Belzki, żona jego Katarzyna Peplowska podkomorzanka Rijowska, synowie jego Mikołaj, Adam w zakonie naszym, Franciszek, Alexander, Stanisław; i córki, jedua zakonnicą Dominikanką, druga Elżbieta; drugi Alexander, który z Boguszną podkomorzanką Podolską żył *sterilis.* Adam Paweł kantor Przemysłki, kanonik Warszawski, deputat na trybunał koronny 1738. Elżbieta Stadnicka była za Rafałem Humnickim sędzią ziemskim Sanockim, umarła 1623. N. za Marcinem Czuryłem. Jadwiga za Tarłem Mikołajem chorążym Sendomierskim, miała to być córka Mikołaja, Pani bogobojna, kościół w Lękach u Pilzna zbudowała i nadała. Konstancya za Dymitrem Polubińskim marszałkiem Słonimskim. N. za Stefanem Fredrem, druga za Janem Fredrem kasztelanem Sanockim. Maryanna kasztelanka Sanocka, za Michałem Zebrzydowskim miecznikiem koronnym, a potem wojewodą Krakowskim, ta owdowiawszy, i świątobliwy żywot w tym stanie prowadząc, collegio naszemu Krakowskiemu na missyę w Podgórzu sześć tysięcy wyliczyła, a na fabrykę collegji tegoż, tyle drugie, z światem się rozstawszy w r. 1671. także w Krakowie u Ś. Piotra pogrzeb miała. Teresa zakonnica w Sączu r. 1701. Maryanna Domicella w zakonie Ś. Franciszka 1610. Justyna najprzód Stefana Bala, po nim Hieronima Orzechowskiego żona, kasztelana Przemysłkiego. Jan miał za sobą Ka-

tarzynę Czyżowską herbu Topor. N. Zofią Ralińską białogłową w wdowim stanie przykładowego życia, do najśw. sakramentu, do ukrzyżowanego Chrystusa i matki Boskiej szczególnie nabożną, lat prawie 80. dopędziwszy, życie zamknęła w r. 1684. *Histor. Dom. Probat. Cracov.* Stanisława Mateusza Stadnickiego dobroczynność na siebie sławi *Przyluski w prefacyi do swego statutu 1553.* N. podczaszy Braclawski, miał za sobą Konstancję Duminównę Rzuclowską, z tej córka Antonina poszła za Alexandra Micińskiego podczaszego Owruckiego.

Wyżej wspomniany Jan Stadnicki podstoli Belzki, umarł kastelanem Kamienieckim, z Katarzyny *Peplowskiej* synowie jego: 1. Mikolaj kasztelan Kamieniecki starosta Baliński z *Luszczewską* żył bezpotomnie, umarł r. 1768. — 2. Stanisław stolnik Podolski z *Lanckorońskiej* jedną tylko córkę spłodził, wydaną za Grabiankę starostę Liwskiego. — 3. Franciszek chorąży Czerwonogrodzki, dalej Podolski miał za sobą *Kumanowską* z niej potomstwo, z córek jedna za Szumlańskim, druga za Markowskim. — 4. Adam i 5. Alexander Jezuiti bracia wyżej wspomnianych: po zniesieniu Jezuitów Alexander kanonik Rijowski. — *Krasieki.*

Od Piotra z *Lichwiina* Stadnickiego i Elżbiety z Zakliczyna *Jordanowej* małżonki jego wspomnianych wyżej, następujący Stadnicy w prostej linii pochodzą. — Najprzód Piotr kasztelan Wojnicki Pan wielce bogobojny, szczególnie dobrodziej kościoła w Tuchowie, a więcej jeszcze P. Maryi w Krakowie, którego dach miedzią nakładem swoim pokryć kazał, jak to świadczy *Archivum kościelne i dzieło Grabowskiego „Kraków i jego Okolice.”* Przyłożył się także znacznie do fundacyi pięknego ołtarza ukrzyżowanego Jezusa Pana w tym kościele (*ut Archivum P. M.*) i tam wraz z innemi Stadnickimi pochowanym leży. Popierał wszelkimi siłami process kanonizacyi Błog. Kunegundy księżny Krakowskiej i wielką część majątku na to poświęcił (*Acta terrestria Sandecensia i klasztoru Panien Klarysek w Sączu*). Wszedł w śluby małżeńskie z Anną *Stadnicką* córką Jana Adama Stadnickiego wojewody Wolińskiego, której siostra Ewa była za Ossolińskim. Umarł bezdzietnie: tegoż Piotra brat rodzony, Władysław, niecznik Czerniechowski (*ut privilegium reg. de anno 1702. oblatum, ad acta castrensia Sandecensia relat. fasc. 4.*) z Apolonią *Kępińską* spłodził synów dwóch Józefa i Antoniego.

A) Starszy Józef burgrabia zamku Krakowskiego z *Mareyanny Morskiej* miał synów czterech (*ut Ext. auth. tabul. Reg. Leopold. de anno 1772. et 1778. respect. divisionis bonorum Rzemień, Białobór Dobrynia etc.*) jako to: — 1. Antoni Walenty, tegoż syn równie z *Morskiej* Antoni, żona syna hrabianka *Moszczeńska*. — 2. Felix, żona hrabianka *Ożarowska*. — 3. Ignacy, senator kasztelan Królestwa Polskiego. — 4. Piotr, starosta Radziński, kawaler orderu Orła białego. Tenże otrzymał potwierdzenie tytułu hrabskiego dla siebie i potomstwa w Gallicyi, jako to świadczy dyploma Cesarza Józefa z 12. Grudnia 1788. r. *insertum matriculae statuum Galliciae tomo 19. pag. 217.* i miał z *Chronowskiej* wiele potomstwa pomiędzy temi: — a) Xawery, żona hrabianka *Uniatycka*. — b) Józef, żona kasztelanka *Eleonora Dembińska*. Syn Józef. — c) Jan Ranty, prezes stanów

Galicyskich, w. ochmistrz Królestw Galicyi i Lodomerji radca tajny i szambelan J. C. R. M. Z Tekli *Stadnickiej* miał synów Konstantego, bylego kapitana w wojsku Polskiem († roku 1830. pod Józefowem) i Edwarda, również córek dwie, z tych starsza zaślubiona z Ludwikiem Głogowskim C. R. szambelanem, młodsza z Kazimierzem Krasieckim.

- B) Młodszy syn wzywy wspomnianego Władysława Stadnickiego: Antoni starosta Wyszogrodzki złączył się *Imo voto* z Teresą *Potocką*, Franciszka Potockiego herbu *Sreniawa* i Maryanny *Stradonskiej* córką (*ut Extr. ex actis Castrensibus Sandecensibus inscriptionum prot. 96. anno 1741.*) *2do voto* z *Otwinowską* (*idem ex anno 1749.*) z której miał synów trzech: Piotra starostę Czerniechowskiego, Józefa i Jana. Z *Potockiej* zaś spłodził syna Franciszka starostę Ostrzeszowskiego, Pana na *Rożnowie*, *Zmigrodzie*, *Cieklinie*, *Dukli*, *Sądowej Wiszni* itd. (*ut extr. ex tab. Reg. Leop. de 7. Junii anno 1781. et 1802. lib. contr. p. 306.*) kawalera orderów Orła białego i Ś. Stanisława. Tenże otrzymał pod dniem 2. Maja r. 1783. od Cesarza Józefa potwierdzenie tytułu hrabskiego dla siebie i potomstwa (*ut Diploma insertum Matriculae statum Galliciae et Lodomeriae libro majest. generali N. XIV. p. 162.*) i pojął za małżonkę Teresę *Wężykową* kasztelanę Konańską (*ut ext. tab. reg. Leop. ex an. 1781. p. 306.*) z której następujące potomstwo: — 1. Antoni Stadnicki, Pan na *Zmigrodzie*, członek towarzystwa nankowego uniwersytetu Jagiellońskiego, autor dzieła „*Postrzeżenie nad wiekiem czternaścym, w Krakowie u Czecha r. 1837.*“ Zona Józefa córka księcia Stanisława Jabłonowskiego, dama orderu krzyża gwiazdźdźistego. Umarł 1836. r. i zostawił synów czterech dziś żyjących: Alexandra, Kazimierza, Władysława i Zygmunta. — 2. Ignacy Stadnicki szambelan w Król. Polskiem zmarły roku 1828. Zona Xawerya *Zbońska*, syn Bronisław, córka Konstancya. — 3. Anna za Stanisławem Małachowskim senatorem kasztelanem Król. Polskiego. — 4. Tekla za Janem Rantym Stadnickim (o którym wyżej). — 5. Helena za Wojciechem Męcimskim senatorem kasztelanem Król. Polskiego † 1838. Wszystkie trzy damy orderu Krzyża gwiazdźdźistego.

Tu jeszcze z *Paprockiego* herbarza wiadomość dodać należy, iż Katarzyna z *Wisnieza* jedna z córek Stanisława Kmity, wojewody Ruskiego, i Katarzyny *Tarnowskiej* siostry Jana w. hetmana koronnego, była za Stadnickim Andrzejem kasztelanem Sanockim, jak to świadczą *akta ziemskie Bieckie ex anno 1552. l. 13. p. 391.* Ten miał według tych aktów z niej dwóch synów: Marka i Mikołaja burgrabiego Krakowskiego (o którym wzmianka w *Paprockim*) i ci to wraz z Barzami odziedziczyli całą spuściznę sławnego Piotra Kmity wojewody Krakowskiego i marszałka w. koronnego, który był rodzonym bratem ich matki. Opiewa to jego nagrobek znajdujący się w kościele na zamku Krakowskim, kaplicy Ś. Trójcy. Mikołaj burgrabia Krakowski miał z Katarzyny wielkich kończy *Mniszechowej* synów czterech, Marka o którym *Paprocki*, Andrzeja o którym *Niesiecki* wyżej, Jerzego i Krzysztofa (*ut acta terrestria Biecentia ex anno 1584. et 1596. l. 23. et 27.*) — Andrzej ma sobie w Jasiennicy wystawiony nagrobek z napisem: „*Dominus Andreas Stadnicki haeres in Zmigrod, olim Nicolai Stadnicki et Catharinae de magna Kończyce Mniszech*

parentum nobilissimorum prolis. Defuncto Conjugi Gnsa Dna Anna de Niedrzewice Castellani Podoliensis filia dolens cum liberis e.r. eo susceptis posuit. Obiit anno 1625. aetatis suae 52.
— Z dokumentów familijnych złożonych u Wydawcy.

Stamirowski herbu Półkozic, w ziemi Sochaczewskiej: jedenże dom z Ligęzami, ale od dóbr Stamirowic, tego przewisła nabyli, eo się pokazuje z ksiąg Rawskich. Jan Hieronim i Stanisław Stamirowsey z ojca Marcina urodzeni. Z tych Jan i w ojczyźnie i w obozie Macieja Króla Węgierskiego, rycerskimi dziełami zaehwalony, który Król ukochawszy jego dzielność, koniuszym go swoim uczynił, miał za sobą Barbarę Slankownę, z którą spłodził, Daniela, Tomasza, Jerzego i Jana rotmistrza, z tych Jerzy pod Egrą w Węgrzech znaczne kawalerskiej odwagi dał dowody. Hieronim drugi brat Jana, sędzia ziemski Sochaczewski, z Zofji Szymanowskiej sędzianki także Sochaczewskiej, spłodził trzy córki: Zofię Bielską, Katarzynę Wąsowiczową, i Jadwigę Trzeińską, synów zaś siedmiu: Marcina, Jakóba, Władysława, Tomasza, Wawrzeńca, Jędrzeja i Józefa. 1. Marcin podczaszy Lwowski, pierwszy się w Ruskie kraje przeniósł już w Węgrzech, już w Wołoszech, już w ojczyźnie rycersko traktując, chwałę kawalerskiego serea na sobie wyniósł, złączywszy się dożywotnie z Jadwigą Rosnowską herbu Ogończyk, eztereel z niej synów zostawił, sam w dobrej starości życia dokonawszy, w katedrze Lwowskiej pogrzebiony. Pierwszy jego syn Stanisław, kantonik Lwowski i officyał generalny, w r. 1650. paraliż mu życie odjął, był kilka razy deputatem na trybunał koronny. Melchior drugi, mąż rycerski w Prusiech przeciwko Szwedom, Tatarom też i Kozakom swem mężstwem fatalny, żona jego Katarzyna Kurzańska. Tomasz trzeci, młodsze lata i ten Marsowi poświęcił, a potem w domu osiadłszy, pojął Zofię Wasieżyńską. Jan czwarty w wojsku Cesarskiem żołd prowadząc, zgiął. Córka jego *Imo voto* żyła z Jędrzejem Kuropatnickim ojcem Hieronima kasztelana Kijowskiego, po nim z Mareyanem Grabionką. 2. Jakób wszedł w kontrakty małżeńskie z Trzeińską, z której syn był Stanisław, temu Strusińska powiła Jędrzeja i Maksymiliana. 3. Tomasz ten także w dożywotnią ligę wziął Trzeińską, z tej syn Jarosław żył z Brochowską kasztelanką Zakroczymską. 4. Wawrzeniec podczaszy Gostyński i starosta Rowalski, sprzyścił się dożywotnie z Katarzyną Nieborowską, z której zrodził córkę Stanisława Witowskiego, niegdy podkomorzego Łęczyckiego, a potem kasztelana Sandomierskiego małżonkę. 5. Jędrzej zgiął w Wołoszech. 6. Józef stolnik Sochaczewski, miał za sobą Leszeżyńską herbu Belina, z tej syn Felicyan miecznik Sochaczewski poseł na sejm 1670. Stanisław

trzeci brat Jana i Hieronima, ten Moskwę wojując w księstwie Litewskim osiadł, gdzie dziewięciu synów zostawił, ale ich wielka część na różnych wojnach poginęła. Wojeicieh brat, stryjeczny Stanisława tego i drugich, żona jego Elżbieta Wolska, z której córka Zofia Kamińska, i syn Jan w Prusiech przeciwko Gustawowi odważny żołnierz, Kozackiej rebelji dał się dobrze w znaki to pod Niedźwiedziemi łożami, to pod Starzcem, to pod Ruńejkami. Szczęsny Stamirowski miecznik Sochaczewski r. 1674. Antoni, kanclerz Poznański, kanonik Lwowski, deputat na trybunał koronny 1718. umarł 1720. r. Dominik Wiktor podstoli Rawski, deputat na trybunał koronny 1723. Piotr cześnik Gostyński, sekretarz królewski pod interregnum z konwokacyi przydany Prymasowi *ad consilia* 1696. Józef dóbr Psary w ziemi Lwowskiej, Sarnki w ziemi Halińskiej, Łanięta w województwie Rawskim dziedzie, żona jego Barbara Kalińska, z tej były dwie córki: Anna pierwszym związkiem żyła z Stanisławem Szamowskim, drugim z Wilkowskim podkomorzym Sochaczewskim, i Jadwiga za Tomaszem Gluskim kasztelanem Gostyńskim, synów także dwóch: Michał *sterilis*, i Antoni podstoli Haliński, starosta Mostowski, marszałek trybunału koronnego 1703. przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Chodorowską podkomorzankę Lwowską, która po jego śmierci poszła za Potockiego Piotra, wojewodę Czerniechowskiego, z tej Antoni tylko jedną córkę spłodził Urszulę Michała Rzewuskiego, terazniejszego pisarza polnego koronnego żonę, atoli *sterilem*. N. Stamirowski miał za sobą Gomolińską, od której córka Zwierzchlejska. N. była za Szeligowskim. Jan miał za sobą Rudawską, wdowę do Lisowskim.

Prosper Stamirowski w r. 1778. wojski Szadkowski. — Andrzej łowczy Rawski. — Tomasz sędzia ziemski Chelmski, miał za sobą *Worcellowę*, w r. 1781. starosta Krasnostawski. — *Krasicki*.

Stancelli. Maciej Stancelli 1673. na sejmie nobilitowany, o ezem patrz w Konstytucyi w tymże roku.

Stancezykiewicz herbu trzy Trąby, w księstwie Litewskim. Stańczyk Osuchowicz, miał syna Jana Stancezykiewicza: Stanisław i Michał Stancezykiewiczowie w księstwie Zmudzkiem 1621. Jakób teologii doktor, kanonik Zmudzki, pleban Janiski.

Staniewicz herbu Leliwa, w księstwie Litewskim w różnych powiatach. *Royal. in MS.*

W r. 1778. Paweł Staniewicz cześnik Rowieński. — *Krasicki*.

Stanisławski herbu Gryf, w województwie Sandomierskiem. Stanisław Stanisławski podwojewodzy Krakowski. *Joan a Magdal. cap. 10.* N. kasztelan Sądecki 1664.

Stanisławski herbu Kościeszka. Ci są właśni Rakowscy Kościeszowicze, ale dla różnicy od Stanisława Rakowskiego Stanisławskimi zawołani.

Stanisławski herbu Pilawa, w Sieradzkim i Podolskiem województwach, pisali się z Stanisławic w Radomskim powiecie, gdzie najpierwej znać z podziału dóbr, z inszemi bracią Pilawczykami osiedli, potem na pograniczu długo i mężnie wojując, jedni z nich na Rusi, drudzy na Podolu zamieszkali. Piotr Stanisławski część swoje w Stanisławicach Koniecpolskiemu przedał w r. 1414. brat jego rodzony Derszlaw, którego syn Maciej, splodził Jana, ten z Beaty Wilkowskiej, siostry Lenarta i Mikołaja, synów dwóch zostawił, Felixa, który w okazji z Tatarami, miłość swoje ku ojezynie krwią i śmiercią na placu zapieczętował, i Kaspra stolnika Sandomierskiego, rotmistrza królewskiego, ten młodsze lata swoje przy dworze cesarskim przez niejaki czas bawiąc, w tę zbil stymę, że potem do Polski wróciwszy Zygmunt I. Król Polski, szacując sobie w nim poler tak piękny, przy niepospolitych z natury przymiotach, nie tylko rotmistrzostwo, nie tylko stolnikostwo, ale i komendę z rządem całego wojska bezpiecznie na niego spuszczał, i nie omylił się na swojej opinji: bo w każdej okazji gdzie się ten podhetmani, (tak go tytułuje *Paproc.* pod herbem *Leliwa*) z mężstwem swem stawiał, stawało przy nim szczęście i wygrana. Miał za sobą Niezacką z Niezaczyc, która mu powiła syna Kaspra podczaszego Sanockiego, męża w którym pobożność i rycerska odwaga, zdały się z sobą o prym certować. Cztery razy wkrazał w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Krasiecką obożnego koronnego siostrą, *Paproc.* pod *Leliwa*, z tej był syn Balcer; drugi raz z Milanowską, z tej synowie Marcin, Michał i Kasper, i córki dwie: Jordanowa i Farurejowa; trzeci raz z Raczkową, czwarty z Kozicką, z tej syn Adam.

Balcer podskarbi wielki koronny, starosta Szydłowiecki, Osiecki, i Starogardzki, syn Kaspra podczaszego Sanockiego najstarszy z Krasieckiej: Stefan Batory uważając jego zasługi godne pamiętnej rekompensy, kiedy już rotmistrzem będąc, to przeciwko Moskwie w najgwałtowniejszych terminach, to w inszych expedycyach heroicznie stawał, konferował mu podskarbstwo koronne, a wkrótce i pisarzem go polnym koronnym ogłosił. Zygmunt III. Król wiedząc, jak pod Bęczyną przeciwko Maxymilianowi, krew i życie swojełożył przy jego dostojestwie, kuchmistrem go koronnym uczynił, a potem kasztelaną Sanocką ozdobił, *Constit.* 1587. *f.* 450. i 1608. *f.* 888. *Actacon Jędrzeja Zbylitowskiego* 1588. Nie tu koniec stanął affektu królewskiego ku niemu, po Jacku Młodziejowskim wziął

podskarbstwo nadworne koronne, a po Janie Firleju wielkie koronne; on pod czas domowej wojny i rokoszu przy Królu Zygmuncie i jego majestacie stojąc, i radą swoją i substancją bronil, kiedy liczny komput ludzi swoich do boju wystawił, sam zaś pod czas zakurzonego tego tumultu, w Krakowie powierzoną opiece swojej Królową i Królewiczów, i honor ich, nienadwerezoną nigdy ku Panom swoim wiernością piastował. *Baranow.* powiada, że miał za sobą wdowę po Marcinie Berewiezu, Dąbrowską, z Wojanowa, ale z niej dzieci nie było: z Elżbietą zaś Herburtną podkomorzanką Podolską starosćianką Barską, siostrą wojewody Ruskiego, spłodził córkę Mieleckę, i syna Jana Karola starostę Szydłowskiego, ten lat ośmnaście w cudzych krajach dla większej experyencyi przepędziwszy, tak u Zygmunta III. Króla, jako i syna jego Władysława, dworsko się bawił, wspaniałością, serca, dowcipu bystrością, szczodrocią na ubogich, sprawiedliwością znakomity, jako mówi napis grobowy u *Okol.* zmarlemu 1636. wieku 56. w Szydłowie postawiony, miał za sobą córkę Zygmunta Katarzynę Razanowską podkomorzankę koronną, i z niej tylko córkę jedną, Eleonorę Konstancją Alexandra Belzeckiego wojewody Podolskiego żonę. *Baran.* twierdzi, że żona tego Jana Karola była hrabianka Tarnowska, kasztelanka Sendomierska, wdowa po Przecławie Lanekorońskim. Marcin drugi syn Kaspra podczaszego Sanockiego, ale z Milanowskiej, i w obozie i na dworze królewskim zasłużony zszedł *sterilis*, będąc pisarzem skarbowym. Michał trzeci syn z tejże, podkomorzy Podolski w roku 1604. w własnym domu od zbojeów zabity, śmierć znalazł, której w tak wielu okazyach dla ojezyzny chwalebnie szukał, już z rotmistrza, już z pułkownika szarż: złączył się był dożywotnie z Herburtną Elżbietą Marcina córką, kasztelanką Halięką, z tej spłodził córkę zakonnice w Wieluniu, i syna Samuela godnego rotmistrza; prędko po Chocimskiej kampanji wszedł do grobu, kędy heroicznie na Turków nacierał, zostawił żonę swoją owdowiałą z domu Chmieleckę bezpotomną: tenże Michał po Herburtownie, pojął Daniłowiczównę Jadwigę siostrę rodzoną wojewody Ruskiego i podskarbiego wielkiego koronnego, z tej była córka Barbara, która w Samborskim klasztorze panięńskie sobie życie obrała, i syn Adam, mąż rycerski, czego dał dowód pod Chocimem, własnym sumptem z znaczną partją ojezyźnie służąc. Agnieszka Kręzelowska, wdowa po Śląskim, córkę mu powiła Konstancję Krzysztofa Roniecpolskiego wojewody Belzkiego małżonkę, matkę Jana Alexandra bezpotomnego, taż Konstancya *2do voto* poszła za Grudzińskiego wojewodę Rawskiego, z którym *sterilis*, i syna Michała wojewodę Kijowskiego, z tym tytułem znajdziesz go

w *Konstytucyach* 1667. *fol.* 6. gdzie go deputatem na trybunał Radomski zapisano. i *fol.* 33. gdzie fundacyą jego na żołnierzy przy usłudze ojezyny pokaleczonych, w Kamieńcu Podolskim, na dobrach Hołozubince i Rzeczyńce uczynioną, approbowała Rzeczpospolita; przy kollegium naszym Barskiem dał na bursę złotych dwa tysiące w r. 1637. *Histor. Colleg.* był wprzód chorążym Halickim, a małżeńskie związki dwa razy ponawiał, pierwszy raz z Anną Szyszkowską, ta mu tylko córkę zrodziła Annę, 1mo voto Razimierzowi Warszykiemu kasztelanowi Krakowskiemu, 2do Ołędzkiemu, 3tio Zbąskiemu Bogusławowi podkomorzemu Lubelskiemu: drugi raz z Anną Potocką, Stefana wojewody Braclawskiego córką, wdową po Słuszcze, ale ta *sterilis*. Kasper czwarty syn z Milanowskiej, najprzód podczaszy, a potem podkomorzy Sanoeki, poseł na sejm 1613. ztamtąd komissarz na trybunał Radomski, *Constit. f.* 8. mąż i na dworze królewskim, i w obozie Zygmunтови III. Królowi dobrze zasłużony, ze dwóch żon zostawił te córki, Annę Mikołajową Lanekorońską, chorążynę Lwowską, Eufrozynę ksienią w Krakowie u S. Jędrzeja zakonu S. Franciszka, Zofią Pawła Kuropatwy, Elżbietę Rudnickiego, małżonki, te wszystkie spłodzone były z Anny Deeyuszowny albo Dyczowny wielkorządczanki Krakowskiej, i syn Zygmunt opat Orłowski, sekretarz królewski, z drugiej zaś żony Fredrowny: była córka Teofila. Z teyże Deeyuszowny, był drugi syn Michał kasztelan Kamieniecki 1639. które krzesło wziął po Mikołaju Herbureie w krwawych zasługach, godny królewskiej usarskiej chorągwi pułkownik, fundował i szczerze nadał kaplicę przy OO. Dominikanach we Lwowie, na cześć matki Boskiej. *Okol. in Russ. Flor.* z żoną swoją Maryanną Czuryłówną, z ojea Jerzego, z matki Jazłowieckiej urodzoną, miał z niej syna Kasprowa, ale ten młodo umarł, i córkę Eufrozynę Piotrowi Potockiemu, herbu Pilawa, staroście Sniatyńskiemu, ale z nim *sterilem*, 2do Michałowi Jerzemu książęciu Czartoryskiemu, wojewodzie Sandomierskiemu, zaślubioną. Adam ostatni syn Kasprowa podczaszego Sanockiego, ale z Roziekiej, sędzią był wojuskowym, i mężem rycerskim, o żonie jego i potomstwie nigdzie nie czytam: to pewna, że ten dom już zszedł zupełnie.

Stanisławski herbu Radwan, w Warszawskiej ziemi, *Okol. tom. 2. f.* 572. namienia o Stanisławskich Pobożanach, ale to podobno ma być Staniszewski o czem niżej.

Stanisławski herbu Rola, w Rujawskim województwie. Katarzyna Stanisławska Jana Wojenkowskiego małżonka. *Okol. pod Abdankiem.* Maciej i Antoni 1713.

Stanisławski herbu Sulima w Prusiech, piszą się z Stanisławic pod Tezewem, ludzie starożytni, mówi o nich *MS.*

o Famil. Prusk. Janusz Stanisławski miał za sobą Rozrażewską, z której zostawił potomstwo. Inni żołniersko sławy nabywali, mieli majątności pod Gdańskiem, pod Wojanowem, świadczą chorągwie w Lubiszewskim kościele, kędy umarli pogrzebieni leżą. N. Stanisławska była za Janem Bystramem. Wacław Wojciech sędzia Warmiński 1674. Jan i Ignacy 1697.

Stanisławski herbu Szeliga, w Sieradzkim województwie.

Staniszewski herbu Pobog, w Czerskiem, Wołyńskiem, i Ruskim województwach. Stanisław z Duckiej Woli Staniszewski, poborca w Czerskiej ziemi 1564. *Constit. f. 76.* Wojciech pisarz ziemski Łucki, poseł na sejm 1620. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol. 20.* był potem sędzią ziemskim Łuckim, część swoją we wsi przy mieście Łucku przyległej, darował collegio naszemu Łuckiemu. Jan kłecznik Łucki 1632. Jan 1697. Stanisław stolnik Łucki, Agnieszka Horajma sędziego ziemskiego Łuckiego małżonka, kościół drewniany OO. Bernardynom w Łucku wystawiła w r. 1643. N. miał za sobą Dąbrowską herbu Kaszuba. Szczęsny w ziemi Warszawskiej 1674. Jan kasztelan Wyszogrodzki temi ezasy. Teresa Zygmunta Pelki małżonka. Jan w zakonie naszym od Kozaków w Nieświeżu zamordowany 1655. Anna Staniszewska była za Józefem Protaszewieem, chorążym Pińskim, dobrodzika collegji naszego Pińskiego.

Zygmunt Staniszewski sędzia ziemski Warszawski — syn jego Tadeusz scholastyk Warszawski. — Michał cześnik Łomżyński. — Tomasz wojski Łomżyński. — Wiktor podwojewodzi Łomżyński. — Gabryel miecznik Grabowiecki. — *Krasicki.*

STANKAR

HERB.

Orzeł powinien być czarny, z rozszerzonymi skrzydłami, nogami i nosem złotymi w prawą tarczę głową obrócony, na piersiach jego tarcza czerwona, na której miecz biały, prosto końcem do góry postawiony, na samym końcu jego księżyc prosto obiema rogami do góry w niebo patrzy, korona na głó-

wie orla, z której chorągiew czerwona wychodzi, w S na drzewce założona, tak ten herb opisał August I. Król Polski w liście swoim u *Okol. tom. 3. fol. 106.* którym familji Stankarów indygenat nadał w r. 1569. Pierwszy tu z tym herbem z Mantui przyszedł Franciszek Stankar syn Michała, w Hebrajskim i Greekim językach biegły, który pojąwszy żonę Łosionwą, w tych krajach osiadł. Są jego pisma niektóre w druku, ale wszystkie duchem heretykiem tehnęły, jako to *Canones Reformationis Ecclesiarum Polonicaium* 1552. Kto o nim chce mieć zupełniejszą informacyą, niech czyta *Historiam Prussicam Joannis Leonis fol. 462.* i *Orzechowskiego Stanisława Chymerę*, którą zbijając błędy jego, napisał: córki dwie zostawił, Annę Strzyżowską, i Paulinę Przyskowską, podobno bardziej Przypkowską, synów tyleż Franciszka i Jana Ambrożego. Z tych Franciszek ojeowskiej fortuny i herezyi dziedzic 1611. miał za sobą Barbarę Marszewską, z tej były cztery córki, Anna za Mikołajem Białobrzeskim, Agnieszka za Hieronimem Białobrzeskim bratem Mikołaja rodzonym, taż Anna *2do voto* poszła za Wężyka Widawskiego, Ewa za Mysłowskim, Zofia pierwszym związkiem za Achlerem, *2do*, za Otwinowskim, synów zaś dwóch, Piotra i Adama. Piotr był wojskim Grabowieckim, pisarzem grodzkim Horodelskim, z sejmu 1638. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol. 20.* żona jego Maryna, Piotra Bogusza z Katarzyny Rejowny stolnikowny Lubelskiej córka, ale bezdzietna: druga Krystyna z Adama Żółkiewskiego spłodzona, ta mu powiła dwie córki, Konstancją, najprzód Pawła Sienieckiego podstolego Buskiego, po nim Przystanowskiego sędziego ziemskiego Zmudzkiego, i Alexandrę Wespazyana Sienieckiego podczaszego Chelmskiego małżonki, i syn Alexander. Adam zaś brat Piotra, miał za sobą Annę Wawrzeńca Jahodyńskiego podsędka Buskiego córkę, z tej spłodził tylko dwie córki, Deodatę i Zofią. Jan Ambroży drugi brat, syn Franciszka z Łosionwy, pisarz grodzki Przemyślski, umarł 1616. zostawiwszy z Zofji Stradomskiej siedmiu synów, z których Michała Tatarzy w niewolę wzięli, a Stanisław pojął Barbarę Bieniedzką z Zardeckiej urodzoną.

Stankiewicz herbu Mogiła, w księztwie Żmudzkiem. Niektórzy tę familją od Stanka, jednego z tych, którzy po klęsce naszych pod Chojnicami, Razimierza Króla salwowali, genealogią domu tego wyprowadzają, ale *Kojal. z historyi Strzykowskiego* dowodzi, że to był Sanko Rościewicz, a zatem do tego domu nie należący. To pewna, że to jedenże dom z Bilewiczami; Zodejko albowiem miał syna Bila, mówi *Kojal.* od którego Bilewiczowie. Bil, Iwaszka, którego z Gedrojcowny syn Stanko, tego z Niemierzanki syn Jan Stankiewicz, od któ-

rego z Wołodkiewiczowny dwóch synów zostało, Krzysztof i Mikołaj. Krzysztof był podsędkiem Zmudzkiem, któremu Borowska powiła tych synów, Jana, Hieronima, Chryzostoma Piotra i Grzegorza podczaszego Zmudzkiego, cywuna Góndyńskiego, wspominają go *Konstytucye* 1638. komissarzem do granie *fol.* 34. i 1647. *f.* 20. i 1653. na przeprowienie portu do Królewca *fol.* 20. żona jego Zofia Kisielowna, synowie Razimierz i Hippolit. Mikołaj zaś brat Krzysztofa, podkomorzym był Zmudzkiem, cywunem Eiragolskim, *Stryjkow. l.* 12. *c.* 11. pod Połockiem w niebytności hetmana, regimentował całemu wojsku Litewskiemu, a z Pietraszkiecwizowny spłodził czterech synów, Jana, Hieronima, Stanisława, którego z Wołskiej Katarzyny córka, zakonnica została, i Mikołaja wojskiego Zmudzkiego, ten miał za sobą Annę Wojniankę herbu Trąby, kasztelanę Mściławską siostrę rodzoną biskupa Wileńskiego, i z niej trzech synów, Jędrzeja pisarza ziemskiego Rowieńskiego, zmarłego w r. 1647. *Kazan. na jego pogrzeb. Marcyana Niestojemskiego Dominikana*, gdzie powiada, że ten Jędrzej trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą Borowską z Prus herbu Ogończyk, z tej dwie córki zostawił, Konstancją i Maryannę, drugi raz z Zofią Zienowiczówną, z tej córka Klara, trzeci raz z Katarzyną Białuchowską, z tej trzy córki. Z bracią swemi rodzonymi i Grzegorzem, o którym wyżej, znacznie fundacyi przyczynił konwentowi Rosieńskiemu OO. Dominikanów, altaryą fundował, kaplicę w tymże kościele wymurował i apparatusem ozdobił, na lampę żeby zawsze tamże gorzała, pewną sumnę naznaczył. Adam brat Jędrzeja, cywun Twerski, sędzia najprzód grodzki Zmudzki, potem pisarz ziemski tegoż księztwa, wspominają go konstytucye komissarzem do granie z sejmu 1638. *fol.* 33. synowie jego Michał, Władysław, Stefan i Julian: z tych Michał Eustachi cywunem był Eiragolskim, z sejmu 1667. deputowany do zapłaty wojsku Litewskiemu, *Constit. f.* 3. a potem w r. 1674. i podkomorzy Zmudzki deputat na trybunał Litewski 1679. synowie jego Michał Leonard i Józef: Władysław był stolnikiem Pińskim, Stefan podstolim Wilkomierskim, Julian sędzią kapturowym Zmudzkiem 1674. Jan Mikołaj trzeci brat Jędrzeja i Adama, a syn Mikołaja wojskiego z Wojnianki, najprzód pisarz ziemski Zmudzki, potem pisarz Litewski, cywun Eiragolski i męztwem i wymową sławny, z Krzysztofem Radziwiłem w Inlanciech ciężki szablą swoją nieprzyjacielowi, w Moskwie z Chodkiewiczem nieporównanej odwagi, kędy w dobywaniu stolicy Moskiewskiej dwa razy był postrzelony, pod Chocimem heroicznie się z Turkami scierając, od Turczyzna cięży, ranę wyniósł: tam gdy pokój zawarto, posłem od wojska

Litewskiego wyprawiony do Króla, z nowiną o traktatach z Osmanem Carem Tureckim. Gdy Gustaw Król Szwedzki, z znacznem wojskiem do Inllant wtargnął, obrany od szlachty regimentarzem wojska Żmudzkiego, tak imienia swego sławą przestraszył Gustawa, że na sześć mil od Inllant się cofnął. Wymowa też głębokim rozsądkiem utemperowana, przedziwna się w nim wydawała, z którą się najpiękniej popisał w r. 1646. marszałkując izbie poselskiej: bo gdy w zakłóconych terminach na ten czas ojezyczna zostawała, i nikt prawie szczęśliwego nie tuszył sejmowi końca, on nad nadzieję wszystkich swoją dzielnością i przeczorem sprawił, że do ruptury publicznych obrad nie przyszło: innych też czasów niemniej pracował na dobro Rzeczypospolitej w r. 1626. posłując na sejm, deputatem stanął na trybunał fiskalny, *Constit. f. 6. i 1632. i 1647. f. 44. i 1653. fol. 16.* przeniósł się na wieczność w r. 1657. obraz Matki Boskiej w Rosieńskim kościele, od złota, srebra i klejnotów ubogaciwszy, i zostawiwszy syna Mikołaja i córkę Katarzynę. Jan 1674. N. podkomorzyc Żmudzki, miał za sobą Puzyniankę.

W końcu tu wspomniany N. podkomorzyc, był Antoni później podkomorzy Żmudzki, tego z kniaziów Puzynów *Puzynianki*, jedyny syn Michał osiadł na Rusi Czerwonej, w ziemi Lwowskiej, miał pięciu synów, których wymienia: *Extractus ex Matricula Statuum Regnorum Galliciae et Lodomeriae, Libro Generali Majest. T. 1. p. 233. anno 1782.* Jakóba, Kazimierza, Jana, Józefa i Ludwika Stankiewiczów herbu *Mogila*. — Jakób syn Michała, wnuk Antoniego i *Puzynianki*, pojął za małżonkę Maryannę *Karwowską*, herbu *Rawicz*, z tej zostawił ośmioro potomstwa: 1. Franciszka żona Józefa Augustina, dziedzica dóbr *Zbora* pod Kaluszem w Gallicyi. 2. Kornela za Janem Mniszek Jelita Tehorzuickim, dziedzicem dóbr *Sanoczka* pod Sanokiem. 3. Mateusz. 4. Erazm. 5. Faustyn. 6. Maurycy. 7. Leon. 8. Hippolit. Drugi brat Jakóba, a syn Michała Kazimierz; ten zostawił z *Alexandrowiczówny* Alojzego Mecenasa w Królestwie Polskiem. Trzeci Jan z *Jankowską*; ten miał 1. Michała. 2. Kazimierza. 3. Ignacego. 4. Józefa. 5. Marcina. Czwarty Józef; ten z *Domiecellą Smoleńską* zostawił Szczešana i Mateusza. Piąty brat Jakóba, Ludwik z Antoniną *Gorzowską* zostawił Felixa i Leonarda Stankiewiczów. — *Z dokumentów familijnych nadesłanych Wydawcy.*

Stankiewicz herbu *Wadwicz*, w Mścislawskim i Mińskim województwach. Kazimierz Stankiewicz w Mozerskim powiecie, Adam zaś i Krzysztof w Mścislawskim województwie, Jana Kazimierza Króla elekcyą podpisali 1648. Jana horodniczego Mścislawskiego i męstwo i niezbitą wierność ku ojezynie zapisała *Konstytucya* 1661. *fol. 19.* że lubo ścisłe obłożony od nieprzyjaciela i nieraz kuszony od niego o poddanie fortecy, przecież nie dał się złamać w swoim statku, i

owszem trzy szturmy mocno wytrzymał, dopiero gdy nieprzyjaciel za czwartym razem, drogę sobie przez rozwalone wały utorował, w niewolą wzięty. Teodor w Polockiem województwie 1674. N. miał za sobą Kotowską. N. Helenę Ogińską Samuela cywuna Trockiego córkę. *Annibal*.

W r. 1788. Adam Stankiewicz starosta Żmudzki. — N. z Grzebieniarki urodzony sprawiał przez niejaki czas poselstwo od Rzezypospolitej w Turcyi. — *krasicki*.

Stankowski. Katarzyna Stankowska była za Stanisławem Baranieckim koło r. 1550.

Stano herbu Gozdawa, w ziemi Sanoekiej. Stanów familia że kwitnie na trakcie do Francyi Veneteńskim, z której był Błogosławiony Franciszek Stano biskup Ruteneński we Francyi, poznać z życia *Ks. Edmunda Augeryusza Soc. Jesu i Purpura docta f. 132.* o Piotrze kardynale tak pisze: *Petrus de Stanno, alias de Etain illustri prosapia in Gallia natus, patrem habuit Guilhelmum de Stanno Principem et loci ejusdem nominis Dominum apud Ruthenos, quae pars est superioris Aquitaniae: perantiqua haec familia est, summorumque virorum illustris et ferax, quippe quae certis monumentis asseritur jam ab octingentis retro annis in Gallia apprime floruisse. Petrus eximia virtutis, acris ingenii, minime vulgaris eruditionis vir, ex Monacho S. Benedicti, primo Episcopus Floriacensis, mox Archiepiscopus Bituricensis, deinde ab Urbano V. Presbyter Cardinalis ad S. Mariae trans Tiberim titulo Callisti, demum a Gregorio XI. Urbani successore, Episcopus Ostiensis et Veliternus, Sacrae Rom. Ecclesiae Camerarius ac Episcopus Ferrariensis renuntiatus, claruit (Claudio Roberto teste) vitae probitate, scientiarum cognitione, rerumque peritia singulari. Quare ab Urbano ex Italia discedente anno 1730. Italiae vicaria potestate praeficitur, ac post Urbani obitum in eadem statione a Gregorio confirmatur. In ardua hac legatione, armis cum primis in Vicecomitis Mediolanenses acerrimos Ecclesiae hostes, aliosque foederatos populos, tam felici rerum progressu morit, ut multis eos cruentis praeliis attritos, extremo tandem et universo conflictu penitus profligaverit, et ad pacem petendum, praescriptis ex arbitrio conditionibus compulerit. Nicolao et Alberto Principibus Estensibus Ferrariam jure beneficiario possidendam ad mortem Pontificis concessit, praescripta decem millium aureorum pensione quotannis, ingressus est. Sic demum pacata Italia in Galliam rediit ad Gregorium, eique in consortio Senensis Virginis Catharinae ac Francisci Petrarchae, mentem indidit Romanae sedis repetendae. Redeuntem vero in Italiam Grego-*

rium individuus comes secutus, taudem in consilio Romanae commorationis perpetuandae semel concepto, quoad vixit, confirmavit, dictus idcirco primus restitutae sedis auctor. Raymundi Lulli doctrinae censor datus, cum aliis viginti viris eruditissimis 1376. illam condemnavit. Mortuus Romae 1377. sepultus ad S. Mariam trans Tiberim. Fuit vir admodum virtuosus, literarum scientiis valde praeditus, in agilibus multum circumspectus, prudens, ac vigil, corde magnanimus ac in factis armorum, non omissa Pontificali decencia valde peritus, sic, ut paucos sibi pares in tractanda militia haberet in Italia. Z tych tedy Francuzkieh Stanów, że tu któryś do Polski przyszedł, i familią rozmnożył, rozumie *Parisius*, i wielkie do tego podobieństwo; wszakże *Okol. t. 2. f. 52.* powiada, że z Siedmiogrodzkiej ziemi, za czasów Króla Kazimierza Jagiellonowicza tu się w te kraje dom ten zjawił. Hieronim Stano wojski Sanocki, *Imo voto* z Tyczyńskiej spłodził trzech synów: Jędrzeja *sterilem*, Tomasza, który po expedyeyi Moskiewskiej osiadł w ziemi Chełmskiej, pojawiający tam w małżeństwo Horodyńską, (ja czytam Tomasza Stano dworzanina Króla Zygmunta Augusta, na liście danym 1564. przeciwko heretykom) z tej miał synów pięciu, między którymi był Marcin sędzia wojskowy, ten pod Cecorą z Skinderbaszą mężnie się potykając, pod znakiem Koniecpolskiego hetmana polnego, poległ, ciało jego rozsiekane i od Tatarów pożarte. Stanisława, który najprzód w Węgrzech żold wojenny prowadził, a z Stefanem Batorym na tron Polski sprowadzonym, wróciwszy do ojezyzny, gdy na Moskwę pod Pleszkowem nacierając, w oczach królewskich zabity, z tą pochwałą od Króla, że był serdeczny kawaler: nagrobek mu albowiem z tym napisem wystawić kazał, *Iste nobilis, in lecto honoris occubuit.* *2do voto* Hieronim pojął Zofię Zdowską dziedziczkę na Nowymtańcu, więc splaciwszy Mikołajowi Balowi drugą część tych dóbr, ile że Mikołaj miał za sobą drugą siostrę Zofji, pisać się począł z Nowegotańca, z tej było kilka córek, i syn jeden Jerzy z książęciem Radziwiłem silny Moskwie: posłował na sejm 1591. ztamąd był deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol. 619.* Pobiedzińska córka Wacława podsędka Sanockiego pięciu mu synów powiła, dwóch jednak tylko z nich wypisał *Okolski*, to jest Wacława męża rycerskiego w Moskwie i w Inflanciech, żona jego Anna Chrzastowska, i Jerzego najprzód stolnika Sanockiego, z sejmu 1611. komissarza do granic od Węgier, *Constit. fol. 7.* dalej chorążego Sanockiego, posłował na sejm dwanaście razy, a osobliwie 1620. zkał do lustracyi dóbr królewskich na Rusi i Wołyniu naznaczoney, *Constit. fol. 26.* zasiadał deputatem na trybunale ko-

ronnym kilka razy, jeździł dwa razy do Porty Ottomańskiej z legatami, raz na stolice Moskiewską, umarł starostą Sądeckim, *Constit. fol. 13.* złączył się był dożywotnie z Zofią córką Jędrzeja Fredra wojskiego Przemyskiego, od której były cztery córki, a między niemi jedna za Palezewskim sędziem ziemskim Zatorskim: z synów zaś jeden Jędrzej podezaszy Lwowski, z sejmu 1647. komissarz do granic od Węgier, *Const. fol. 5.* a potem podkomorzy Sanoeki, w prawie ojezystem dziwnie biegły; miał swoją pancerną chorągiew w r. 1658. *komput wojska*; z młodszych lat w Węgrzech początki dzieł Marsowych zakładając, pod Tokajem w niewolę się dostał, z której aż w pół roka wyszedł, w ojczyźnie potem rycerskiej chwale szukając, w okazyi z Abazy Baszą, konia pod nim zabito: pod Kumejkami zaś gdy do taboru odważnie wpada, postrzelony w ramię, ledwo śmierci uszedł, żona jego Dzedoszyeka. Jerzy brat jego chorąży Sanoeki w r. 1641. mąż także wojenny^{*)}. Zofia Stanowna ksieni Sądecka blisko dwudziestu lat, tym klasztorem rządziła. Magdalena tamże zakonnica 1701. N. była za Brzeskim herbu Topor. N. stolnik Sanoeki miał za sobą Potockę herbu Pilawa starościeńką Jabłonowską. N. Zofię Drohojewską, ale z nią *sterilis*, Alexander Maryannę Drohojewską, z tej temi czasy potomstwo, córki: Konstancya, Eleonora, Anna, Zofia Suchodolska, i syn Samuel. Jan Stano w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył w Rawie 1677. wieku swego 56. N. dziekan Opatowski 1690. N. Alexandra Łyczka chorążego Sanockiego małżonka. N. miał za sobą Dorotę Morsztynównę. N. siostra chorążego Sanockiego była za Przypkowskim. N. była za Bartłomiejem Szembekiem. Bogusław ostatni dziedzic na Nowymtańcu: bo przedał Bukowskiemu chorążemu Sanoickiemu, ma za sobą Wojnowską. Grzegorz stolnik Sanoeki 1610.

Stański herbu Ogończyk, w Nowogrodzkim województwie. *Kojat. in MS.*

Starzewski herbu Jastrzębiec, piszą się z Starzew. N. Starzewski miał za sobą Małgorzatę Lubieńską herbu Pomian, siostrę arcybiskupa i biskupa Plockiego i innych braei rodzoną, z tej był syn Marcin dziekan Plocki, kanonik Warszawski, opat Trzemeszński, referendarz koronny, prałat enót wielkich, a najprzód affektu ku Najśw. Matee, dla której honoru, żadnego dnia nie opuścił, któregooby albo godzinę o niepokalanem jej poczęciu, albo koronki nie odmówił, codzień także mszę świętą miewał, do której się zawsze stawiał z pre-

^{*)} Stano chorąży Sanoeki zginął pod Zborowem. R. 1649. *Ann. Kochow. Clim. I. lib. 2. fol. 147.* — P. W.

paracyą należytą, do stołu nigdy nie siadał, żeby z nim jaki kapłan drugi, nie miał zasięść: o sobie pospolicie z wielkiem poniżeniem mówił: na ubogich sprawy osobliwie przy referendarskim urzędzie wzgląd miał osobliwszy, nigdy żadnego podarunku od nikogo nie przyjął i owszem gniewał się, gdy mu kto, eo takiego podtrącał: w Zukowie kościół wystawił: do Trzemeszneńskiej bazyliki więź przydał, tamże srebrną lampę zawiesił, i apparatusu bogatego przyczynił, na szpitale i klasztory, ostatnią wolą, pewną sumnę uaznaezyl, które enoty tem w nim znaezniejsze były, że przy dworze najmniej lat trzydzieści przepędził, po śmierci w r. 1652. pochowany w Trzemesznie, *Kazan. Kaczyńs. Soc. Jesu MS.* Agnieszka Starzewska nowicyatu naszego Krakowskiego Dobrodzika 1654. Jan w zakonie naszym pracowity Missyonarz po Pomorskiej i Raszubskiej ziemi: potem gdy się powietrze zakurzyło w Krakowie służąc zarażonym z wielką ochotą i miłością, życie z śmiercią zamienił w r. 1652. *Victimae Charit. fol. 483.* Franciszek miał za sobą Barbarę Młocką, wdowę po Nartowskim, ale z nią *sterilis*, Kasper kanonik Lwowski 1693. *Acta Synod.*

Starzewski herbu Nałęcz, w Sieradzkim województwie. Wojciecha Starzewskiego, i żonę jego Zofią Przeborską wspominają *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie* 1539. i 1597. gdzie pewna tranzakeya tego domu zapisana. Kasper Soc. Jesu mąż, w którym żadnej przy dowcipie wielkim obludy nie było, nigdy go gniewającego się nie widziano, ztąd wszystkim miły, a po śmierci jego, widziano, że duszę jego do nieba niesiono. *Histor. Provin.* Brat jego rodzony Stanisław biskup Lacedemoński, suffragan i opat Płocki, za Ferdynanda Królewicza administrator biskupstwa Płockiego 1642. *Pap. Łask. Cudnow. f. 46.* i 1616. po Szyszkowskim biskupie na Krakowskie przeniesionym, umarł 1643. *Histor. Prov.* Piotr rektor kollegium naszego Kaliskiego w r. 1650. *Damal. in Archiep. Gnesn. fol. 329.* Wawrzeniec kantor Krakowski, deputat na trybunał koronny 1625. benefaktor kollegji naszego Krakowskiego u Ś. Piotra, kędy też po śmierci w roku 1641. spoczywa: w zwyczaj sobie był wziął w katedrze Krakowskiej co Sobota, pierwszą mszą śpiewać, co świątobliwie i przy niedyspozycyi zdrowia, i przy różnych zatrudnieniach zachowywał, nawet w ostatniej chorobie w Sobotę nieść się kazał tamże do kościoła, gdzie pierwszej mszy wysluchawszy z nabożeństwem, tegoż dnia ducha Bogu oddał. Jędrzej Trzebiecki biskup Krakowski jak krewnemu swemu, kamień grobowy położył z tym napisem: *Vir illustris pietate, et zelo propagandae divinae gloriae: jest w druku jego Votum Mathiae Pstrokoński Episcopo* 1608. in 4to. N. kanonik Krakowski,

1686. deputat na trybunał koronny. Marcin z matki Radoszewskiej herbu Oksza urodzony 1700. Alexander 1696. Antoni burgrabia Piotrkowski, matka jego Wolska herbu Ostoja, babka Pieniążkowna, żona Robielska herbu Poraj w r. 1726. i Jakób, wszyscyy trzej bracia rodzeni. Jadwiga Starczewska Jędrzeja Rucharskiego małżonka. Marcin miał za sobą Peplowską. Zygmant z Rawskiego poseł na sejm 1670.

W r. 1778. Józef Starczewski sędzia grodzki Piotrkowski. — *Krasicki*.

Starzewski herbu *Puiećnia*, w Rawkiem województwie.

Staręski herbu *Topor*, w Wielkiej-Polszcze. Za Króla Stefana było dwóch braci bliźniaków Staręskich, ci pod Moskiewską ekspedycyą, i fortuną, którą mieli znaczną, i mężstwem tej ojczyźnie służyli, mieli i drugich dwóch braci stryjecznych, z których jeden był podkomorzym u Króla Augusta I. Jędrzej dobroczynny na *Domum Professam* Krakowską. Erazm Krakowski i Poznański kanonik, od Polskiego duchowieństwa w legacyi do Syxta V. Papieża wysłany w r. 1586. w Rzymie termin życia swego znalazł, u Ś. Maryi del Populo pogrzebiony: wypisał *Starowol. in Monum. jego nagrobek fol. 810*. Stanisław Staręski mąż godny w zakonie naszym: w Lublinie na wieczność przeszedł w roku 1629. Staręski Michał w księztwie Żmudzkiem 1674.

Starkowiecki herbu *Lodzia*, pisali się z Starkowca w Wielkiej-Polszcze. Wawrzeńca z Zofji Ruszkowskiej był syn Maciej Starkowiecki, w Kobylinie u OO. Bernardynów pogrzebiony, jalmużnik wielki, pod czas głodu i powietrza siła na ubogich w mieście Poznańskim rozdał, syn jego z Jadwigi Beldowskiej skarbnikowny Łęczyckiej Jędrzej wojewoda Sieradzki, a przedtem najprzód lowczy Kaliski, potem kasztelan Kamiński, z tym tytułem komissarzem zapisany do granic od Szląska i margrabstwa w r. 1661. *Constit. fol. 21*. w tymże roku wziął kasztelanią Łęczycką, a z niej przesiadł się na krzesło województwa Sieradzkiego; z łaski Ś. Stanisława Kostki jeszcze w dzieciństwie będąc wzięwszy prawie życie, jako świadczy *Proces drukowany*, tak mu jej wdzięczny, że na wymurowanie kaplicy dla niego, ostatnią wolą dziesięć tysięcy w r. 1666. naznaczył. Był mąż waleczny, z Czarneckim i Opalińskim pod Lesznem, Kościanem i Kaliszem ze Szwedami heroicznie się potykając, w wierszu gładki, tak Lacińskim jako i Polskim, w radzie głęboki, jeździł w poselstwie do Ferdynanda III. Cesarza w r. 1650. pakta zawarł z Szwedami w raz z Stanisławem Smuszewskim kasztelanem jako pisze *Twardow.* z Katarzyny Smuszewskiej siostry kasztelana, spłodził córkę Eleonorę i synów Macieja, Jędrzeja, Piotra, Wawrzeńca, ale

wszysey młodo pomarli, tylko się najstarszy syn został Stanisław w zakonie naszym, w którym dopędziwszy wieku swego lat ośmdziesiąt, umarł w Krakowie u Ś. Barbary, któremu miejscu i innym kollegium siła się dobroczynnością swoją zalecił. Brat Jędrzeja wojewody Piotr, Perskiego, Tureckiego, Arabskiego języka dobrze wiadomy, zład przelożył był z Arabskiego na Polski język Alkoran Turecki, atoli śmierć przeszkodziła do druku, zszedł zaś młodo i bezżenny. I dom ten ciele nstał, z którego dawniejszemi ezasy, Bernard Starkowiecki kościół w Kobylinie OO. Bernardynom miał wymurować, kędy grób był ich domowy. Drugi w Wygonowie kościół wystawiwszy, plebana przy nim ufundował, altaryą także w Poznańskim kościele u Ś. Marvi Magdaleny. Siostra Jędrzeja wojewody była za Mieszkowskim.

Starodubowscy książęta. Tych początki i osnowę wywodzi, *Geneal. Ogińskich* od Włodzimierza i innych książąt Ruskich.

Starołęski, w Sieradzkim województwie. Z tych był Wojciech Starołęski starosta Piotrkowski i jego żona Katarzyna kolo r. 1630. *Gold. Bractwo.*

Staromiejski, w ziemi Sanockiej pod Fryszlakiem.

Starorypiński. w ziemi Dobrzyńskiej. Jędrzej Starorypiński z sejmu 1577. poborea, *Constit. fol. 321.* Stanisław kasztelan Dobrzyński z sejmu 1613. do lustracyi dóbr królewskich naznaczony. *Uniw. Pobor.*

Antoni Starorypiński w roku 1778. pisarz ziemski Dobrzyński. — Jan pisarz grodzki Bobrownicki. — *Irasicki.*

Starosielski herbu Abdank z Starosiedlisk, tak wyraźnie pisze *Długosz* w Sandomierskim województwie. *Rojal. in MS.* tym Starosielskim eo są w Witebskim województwie za herb naznaczać wprawdzie Abdank, ale z strzałą na wierzchu, to jest Syrokomlą. Michał Chominicz Starosielski dworzanin i pułkownik u Witolda w. ks. Litewskiego, miał za sobą siostrę Świdrygiellą, córkę Brajzbalona: syn jego Harasim odważny wojownik, broniąc z księżciem Olszańskim Witebska przeciw Świdrygiellowi księżciu, tamże zabity poległ. Roman syn jego dworzanin u Króla Alexandra, chorąży i horodniczy Witebski, różne poselstwa od Króla odprawował. Balcer syn jego pierwszym był pisarzem Witebskim, spłodził syna także Balcera, mężny rotmistrz, któremu gdy pod jego znakiem chorążego zabito, skoczył wśród nieprzyjaciela, i chorągiew swoją odbił. Balcer podsędek Witebski podpisał tranzacyą Będzińską 1589. r. posłem na sejm będąc. Samuela sędziego ziemskiego Witebskiego 1632. i 1648. znajdziesz podpisanego na elekcyą dwóch Królów. Mikołaj chorąży Witebski zamkn Witebskiego

długo utrzymując przeciwko szturmującej Moskwie, gdy już sił nie stawało, poddał go pewnemi kondycyami, ale od Moskwy nad prawo w niewolę wzięty, w niej życie skończył. Bogdan chorąży Witebski 1674. i Floryan w powiecie Orszańskim.

Starosielski herbu Ogończyk, tak piszą nasi autorowie, że są w Podlaskiem województwie i w księstwie Litewskiem, niewiem czy nie omyłka w Starosielski imieniu.

Starowiejski herbu Bibersztejn, w Krakowskiem województwie. Mikołaj Bibersztejn z Boiszowa Starowiejski, córka jego Elżbieta była za Stanisławem Trembeckim. *Acta Castr. Cracov.* 1616.

W r. 1778. Józef Starowiejski podstoli Oświęcimski. — *Krasicki.*

Starowolski herbu Leliwa, w księstwie Litewskiem w województwie Brześniańskiem. Przodek ich Adamowicz Starowolski, dworzanin Moniwidów przyjęty jest od niego do tego herbu jako masz u *Okol. tom. 2. fol. 92.* Wasil Adamowicz Starowolski dworzanin Zygmunta Augusta, syn jego Samuel, żołnierz wielki w ekspedycyach Moskiewskich, Tatarskich, Inllantskich i inszych. Jan służył u Rudolfa Cesarza w Niemieckiem wojsku przeciwko Turkom. Alexandra i Hieronima wspomina *Okol.* bodaj się jednak nie myli ten autor w herbie Leliwa Starowolskich Adamowiczów, z tego, co się zaraz mówić będzie.

Starowolski herbu Łodzia. Tego herbu był Szymon Starowolski kanonik Krakowski, kantor Tarnowski jakom czytał *w dedykacyi Jana Cyuerskiego Recuperatae Prussiae*, jeszcze żyjącemu przypisaney 1635. ojcu swemu Bazylemu Adamowiczowi Starowolskiemu zmarłemu w r. 1615. i matee Zofji Zarankowy, wysławił w Starowoli nagrobek, który samże wypisał *in Monum.* kędy powiada, że w tejże Starowoli kościół wystawili, ozdobili, i nadali: braci także swojej Samuelowi, Janowi, Hieronimowi, Alexandrowi ludziom rycerskim pamiątkę tamże przydał, jako pisze *in Monum. fol. 311.* Sam też najprzód wojemno traktował, potem od szabli do pióra rękę zaciągnął, dnehowny stan sobie obrawszy. Są zaś te pisma jego w druku. Imo. *Monumenta Sarmatarum viam uniuersae carnis ingressorum. Cracov. in fol. 1655.* 2do. *Elogium et vita Jacobi Zadzik Episc. Cracov. 1644. in 4to Crac.* 3tio. *Vitae Episcoporum Cracoviensium in fol. Crac. 1658.* 4to. *Hecatondas, sive centum illustrium Poloniae scriptorum elogia et vitae, Francofurti 1625. in 4to, Venetiis 1627. in 4to.* 5to. *Vita et miracula Vincentii Radlubkonis Episc. quondam Cracov. postea Monachi Cisterc. 1642. in 4to Cracov.* 6to. *Bellatores Sarmatiae centum et triginta, in 4to Colou. 1631.* 7mo. *Institutorum rei militaris libri octo in fol. Cracov. 1640.* 8vo. *Kazania na Święta calego roku 1644. in*

fol. Cracov. 9no. *Prawy Rycerz, gdzie Chrześcijańskiego żołnierza powinności opisuje*, 1648. in 4to Crac. 10mo. *De Claris Oratoribus Sarmatiae Tract. Florentiae* 1628. in 4to. 11mo. *Oratio de Assumptione B. M. Virginis. Crac.* 1638. in 4to. 12mo. *Oratio de Immaculata Conceptione B. M. Virg. in fol.* 1638. Crac. 13tio. *In obitum Sigismundi III. Regis Polon. oratio in fol.* 1632. Antwerp. 14to. *In obitum Alexandri Casimiri Principis Polon. Oratio, in fol.* 1634. Crac. 15to. *Puneg. Vladislao IVto Poloniae Regi omnium votis ucllamato Antwerp.* 1633. in fol. 16to. *Paneg. Joanni Carolo Konopatcio Episcopo Furmiens. dedicatus, Venetiis* 1644. in 4to. 17mo. *Laudatio funebris Nicolai de Podhujce Wolski Mareschalci Supremi Regni*, 1630. in 4to Crac. też zda mi się potem, razem wydał pod tytułem: *Orationes Variarum panegirycue Divorum, Praesulum, Heroum.* 18vo. *Ad Principes Christianos de pace inter se componenda, belloque Turcis inferendo Protrepticum, in 4to.* 19no. *Descriptio Poloniae, Colon.* 1632. in 16, *Gedani* 1652, *Wolferbyti* 1655. in 4to. Nadto i te weszły w prasę drukarską których się mi nie jednak nie dostało widzieć, to jest: 20mo. *Penn historicum.* 21mo. *Erothemata Musices.* 22do. *Breviarium Juris Pontificii.* 23tio. *Commentaria in libros Institutionum Justiniani.* 24to. *Monita legalia.* 25to. *Epitome Conciliorum. In bellat. Sarmat. fol.* 142. mówi sam o sobie, że napisał *Vitam Sigismundi I.* i podał do druku. W dedykacji zaś do swojej *Poloniam Urbanowi VIII. Papięzowi* przypisanej świadczy sam o sobie, że wydał *Equitem Polonum*, ale niewiem czy nie jednoż to, co: *Prawy Rycerz*, o czem się wyżej mówiło. *Marangoni in Thesauro Puroch. f.* 373. te jego jeszcze książki liczy. 26to. *Accessus ad jus civile.* 27mo. *Dissertatio de Statutis militum.* 28vo. *Sacrarium Concionum.* 29no. *Arcu Concionum.* 30mo. *Sertum Concionum pro festis Solemnioribus B. M. Virg.* gdzie też tenże autor powiada, że jego różnych lukubracji do druku podanych, dochodzi do 58. 31mo. *Divu Claromontana* 1640. Pod Szwedzką w Polsce burzę zostawiony od swego biskupa uciekającego z bojaźni za granice, administratorem kościoła katedralnego, gdy Król Szwedzki Kraków miasto opanował, a nawiedzał z ciekawości kościół katedralny na zamku w r. 1655. prezentował mu Starowolski między innymi groby Królów Polskich, a między nimi przyszedłszy do grobu Króla Łokietka, tak mówi do Szwedzkiego monarchy. „Ten (prawi) po trzykroć był z tronu Polskiego zrzucony, a potrzykroć się do niego wracał, i Królem przecie Polskim umarł:“ — zrozumiawszy Król Szwedzki przymówkę Starowolskiego, rzecze: „Wierzę że z Łokietkiem tak się stało, ale

Jan Kazimierz z Królestwa Polskiego odemnie ruszony, i aż za granicę rugowany, pewnie się do niego powrotu niech nie spodziewa.“ — Na co Starowolski: „W ręku Boskich, losy szczęścia naszego, komu chce i jaki chce, taki rzuci: *Deus mirabilis et fortuna mutabilis*:“ — i lubo w kompaktatach taka umowa była, że kościoły wszystkie wolne być miały od wszelkiej lupieży, ztemwszystkiem, przed zażartą a jeszcze sheretyczalego żołnierstwa ełciwością, nie wybiegało się ciało Ś. Stańsława biskupa, wzięli mu srebrną trumnę, eo tak boleło pobożnego Starowolskiego, że melanholia w roku następującym w grób go wprawiła: pochowany w Krakowie na zamku *). *Braun de Scripturis Polonicis fol. 92.* przymawia Starowolskiemu, że opisując żywoty biskupów Krakowskich, cnoty ich tylko liczył, a występków ani technął. Ze to z passyą ten, luboć mądry autor, ale na duchownych pisarzów zawzięty pisał, z tego poznać, eo niżej w tejże książce *fol. 278.* o Reinholdzie Kurike mówi: *Vitio vertunt editori (filio Reinholdi) quod non nullas narrationes Parentis etc. omiserit. Ego vero nullum vitium Historici in eo positum esse reor, quod quaedam crimina regentium in civitate aliqua sileantur; Bene enim Plutarchus in proemio Cimonis: Illas inquit quae ex Reip. temporibus offensas et vitia, non nimium diligenter esse notanda, sed potius rubore humanae sortis, quae nihil boni sincerum, neque mores ad virtutem edit plane inculpatos, dissimulanda. Et Polibius Philarchum Mantiuensem exagitat, quod ad Officium Historici pertinere crediderit, iniqua hominum facta sedulo, generosa, negligenter adnotare. Eo autem pacto omnis historia quid esset, nisi omnium scelerum et vitiorum narratio? quae tamen inventa est, ut sit providentiae Divinae commemoratio.* Jeżeli tedy burmistrzów jakiego miasta, excessa, według *Brauna*, i z tych raeyi, niepowinny podlegać pióru, któreby ich publicznie sztyehować do druku cheiało; dopieroż całego Królestwa senatorów, i owszem biskupów, ile rządzców nie jednego tylko miasta, ale tak wielu, i owszem całej dyeccezyi. Luboć *Starowolski* dosyć z siebie czynił, kiedy wielu infulatów Krakowskich, które wiedział wytchnął defekta, eo mu każdy przyzna, kto go czytać będzie. Jak zaś tegoż Starowolskiego jadowitym stylem okryślił *Braun*, pokazuje się z karty jego 139. rozumiem że żaden z katolickich pisarzów tak uszczypliwie o dyssydenekich nie pisał, przecieź *Braun* w całej tej książce najwięcej się o to na katolickich żali, że ich złe nasi autorowie udają. Siostra jego była za *Buehowie-*

*) Nie w r. 1656. jak chce *Niesiecki* ale 1659. umarł Starowolski. — Patrz *Ann. Kochow. Clm. II. lib. 5. fol. 419.* —

ekim, druga za Wereszczakiem: brat zaś Samuel burgrabią Krakowskim.

Starozrzebski herbu Dolega, patrz **Sobiejowski**. O Wojciechu biskupie Przemyskim, a na ten czas kanoniku Krakowskim tak mówi *Rozzius in Chiliasticho: Quem docta Bononia multis excoluit, patriae non ultima gentis laus; in roku 1557.*

Starski herbu Abdank, w Krakowskim województwie. Jan z Stry Stryski burgrabia i sędzia Krakowski, podpisał kaptur Krakowski 1632. *Actu interregni*. Miał za sobą Annę Młodecką 1641. Marcina Starskiego jest u OO. Franciszkanów w Krakowie nagrobek z tym herbem.

STRYKOŃ

HERB.

Koń powinien być biały z złotymi kopytami, w polu czernym, w pół przepasany czarnym poprzęciem szerokim, ogon do góry zadarty, noga przednia lewa, a tylna prawa, trochę od ziemi podniesione, właśnie jak bywa w biegu: na helmie topór końcem niższym jakby utopiony w koronie, tak go opisuje *Biel. fol. 249. Paproc. o herb. fol. 52. Okol. tom. 3. fol. 69.* O początkach tego herbu ciż autorowie zgadzają się z Długoszem. Trzech prawi braci rodzonych było, Sędziwój, Nawój, i Zegota, herbu Topór, z tych ostatni w cudzych krajach przez znaczny czas z niemalym pożytkiem swoim lata swoje przepędził, aż też i do ojczyzny powrócił, zastał obudwu braci już między sobą dobrami podzielonych, pisali się zaś hrabiami z Sieciechowie; wita się z nimi, nie znają go, przyznaje się do krwi, imienia, rodzeństwa, za brata mieć niechęć, upomina się ojeowskiej fortuny, o tej sobie i mówić nie dadzą. Widząc się tak od braci swoich nie uznanym i całe odrzuconym, do monarchy Polskiego udawszy się, gdy jawnemi raeyami dowiódł swego urodzenia, żeby był nie miał spólnego herbu

z temi, którzy się go wyrzekali, w ten kształt herb od niego otrzymał wyformowany, to jest konia białego, na którym z domu wyjechał do cudzych krajów, topor zaś na helm wyniesiony, że w Toporezyków domu urodzony, czego konfirmacyą jest list Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, dany w roku 1366. u *Paproc. o herb. fol. 55.* kędy tak mówi, *Quod omnes Bipenni et antiqui Equi, essent et processissent de uno avo, et de una progenie, et quod haberent ab antiquo, unum jus omnes.* Zowie się zaś ten herb Starykoń, na wzór tego jak u Toporezyków Starza, Zegotę zaś hrabię z Siciechowie Zaprzańcem nazwano, to jest od braci zaprzanych. Kiedy się zaś ta zamiana tego herbu stała, tego żaden nie pisze, dosyć że już w r. 1080. Zegotę Zaprzańca wspomina z przywilejów klasztornych *Paprocki. Okol. tom. 3. fol. 78.* powiada, że na Szląsku, Emberkowie herbu Starykonia, ale już innym kształtem zażywają: pomylił się jednak ten autor, i liszkę w konia zamienił; wyraźnie *Paproc. in Strom.* pisze o tym herbie, gdzie powiada że liszka nie koń być powinien, i jam z *Paproc.* o nim mówił *Tom IV. fol. 7.* atoli *Petrasancta de tesser. Gentilit. cap. 54.* powiada, że na Szląsku Zybulkowie Starykoniem się pieczętują, niewiem czy nie raezej miał mówić Cybulkowie, z których jednego wspomina *Kromer*, że był legatem od Wiltolda, ale ten zda mi się do herbu Ostrzew należał.

Przodkowie domu tego.

Zegotę Zaprzańca podkomorzym Krakowskim w r. 1100. kładzie *Paprocki* z przywilejów klasztornych. Piotra Zaprzańca kasztelanem Sandomierskim w r. 1160. od którego był syn Jan kasztelan Sądecki 1220. Szafraniecami ich potem przezwano, z których był Piotr Szafraniec, któremu Król Ludwik, dał, darował Pieskową Skalę, uśmierzając w nim gniew, który miał do Węgrów dworzanów królewskich o to, że go w twarz ranili w r. 1376. *Biel. fol. 249.* tenże to sam Piotr z Łuczyce był potem podstolim Krakowskim *), i miał za sobą żonę Rochnę, z której jako pisze *Damal. in Vit. Episc. Cujav.* urodził się Jan Szafraniec, biskup Rujawski, z dzickana Krakowskiego i kanclerza wielkiego koronnego, na tę katedrę podniesiony w r. 1427. w jednaniu Polaków z Krzyżakami siłą pracował, żadnego zjazdu albo sejmu nie opuścił, żeby był na nich radą swoją milej ojczyzny ratował, kapitule swojej dochodów przy-

*) W r. 1396. gdy Bolko i Bernard księżta Opolscy wraz z bratem swoim Janem poddawali się Władysławowi Jagielle Królowi Polskiemu, na przyjęcie więc tego poddaństwa wyznaczony był posłem Piotr Szafraniec podstoli Krakowski. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 540.* — *P. IV.*

czynił, dobra Biskupie windykował, tak sześć lat na tej stolicy siedzącego w r. 1433. morowe powietrze w ten czas po całej Polsce grassujące w Brodni wsi, z liczby żyjących zabrało. Ciało jego w Krakowie na zamku w kaplicy S. Szezepana pogrzebione, którą tak on, jako i brat jego rodzony Piotr z Pieskowej Skaly wojewoda Krakowski, i wystawili, i nadali. *Damalew.* Był ten Piotr najprzód podkomorzym Krakowskim w r. 1413. jako się podpisał na liście Jagiella Króla u *Łask. w Stat. fol. 127. i 1421. fol. 171.* *) w r. 1433. już wojewoda Sandomierski, jako masz świadka *Łaskiego kartę 52.* po którym to krzesło osiadającym, wziął podkomorstwo drugi Szafraniec Piotr: bo się tamże obadwa podpisali, w tymże roku Piotr przesiadł się z Sandomierskiego na Krakowskie, jako go czytam u tegoż *Łask. fol. 67. i 1436. fol. 140.* na Grunwaldską z Krzyżakami potrzebę w r. 1410. chorągiew swoje wystawił, którą *Dług. w histor. swojej lib. 10. fol. 242.* liczy trzydziestą siódmą: w tymże roku hetmanił całemu wojsku pod Tucholą, kędy Krzyżaków i do ucieczki przymusił, i w uciekających znaczną klęskę uczynił, *Dług. f. 296.* a potem z nimi przymierze zawarł: był oraz i wojewodą i starostą Krakowskim, a przedtem według *Cromera lib. 16.* Król Jagiello, całą Podolską ziemię, odjąwszy Świdrygiellowi, poddał ją pod rządy tego Piotra. Zali się tu *Paprocki* na *Długosza*, że o tym Piotrze w historyi swojej źle mówi, atoli nigdzie nie takiego nie czytam w *Długoszu* o tym Piotrze wojewodzie, jego wprawdzie czy syna, czy synowca Piotra podkomorzego Krakowskiego, tknął trochę ten pisarz, jakby się dal nieprzyjaciółom tej ojczyzny skorrumpować, wszakże przydaje, że to z publicznej pogłoski wziął o nim, żył ten Piotr jeszcze w r. 1451. jako masz u *Łask. w Stat. f. 82.* Przywilej który kładzie *Paprocki* na *karcie 55.* do tego Piotra, o którym tu mowa, nie nie należy: bo jak pisze, Władysław Król dal, darował dobra Szczemin i Byehnów temu Piotrowi, ale rok kładzie 1461. lubo to pewna u wszystkich historyków naszych, że w tym roku żaden Władysław na tronie Polskim nie zasiadał, ale Razimierz, ile się tedy domyślam z świadków na tym przywileju podpisanych, powinien być rok 1401. a tak już ehyba Piotrowi podstolemu Krakowskiemu, o którym się wyżej mówiło, ta łaska że się dostała, przyznamy. *Starowol. in Bellat. fol. 78.* temu Piotrowi wojewodzie Krakowskiemu osobne napisał elogium, ale tak go zmieszał z drugim Piotrem podkomorzym Krako-

*) Piotr Szafraniec, podkomorzy Krakowski w roku 1422. podpisał przymierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 114.* — *P. W.*

wskim, że własne tego dzieła, tamtemu przywłaszczył. O Krzysztofie Szafranieu pisze *Paprocki w r. 1484. i Bielski*. Rwińtęli potem: Piotr Szafraniec kasztelan Wiślicki 1505. *Stat. Łask. fol. 120. i na przywilejach danyh Miastu Lubelsk. i Lwowskiemu; Paproc.* przydaje, że był przy tym starostą Malborskim, Radomskim, Sochaczewskim, drugi Stanisław *Succamerarius Curiae*, tak go podpisano w r. 1505. u *Łask. w Statut. fol. 120.* Od Piotra był syn Stanisław podkomorzy Krakowski, starosta Nowomiejski, którego z Sienieńskiej herbu Dębno syn także Stanisław, najprzód wojski Sandomierski i starosta Lelowski, poseł na sejm 1569. podpisał unią Litwy z Koroną, *Constit. f. 171.* w r. 1576. kasztelan Biecki, *Const. fol. 271.* pod Poswolem rotmistrz królewski, ozdobną rotę i kosztem wielkim wystawił, wziął dalej kasztelanią Sandomierską na koronacyi Króla Stefana, aż i województwo Sandomierskie po Janie Rostee, w r. 1582. które potem według *Baran.* spuściwszy, prędko po interregnum po śmierci Króla Stefana, wojskim tylko Krakowskim umarł. Pan na mądrych ludzi szczodry, wielkim nakładem tych z cudzych krajów do Polski sprowadził, i w Seeminie szkoły otworzywszy, młodź im Polską do instytucyi poddał, tylko że Kalwińskim duchem jak sami zarażeni byli, tak i dyscyplułów swoich tymże jadem napoili: we wszystkich dobrach swoich dwory, a w Pieskowej skale zamek ozdobny nie małym kosztem wymurował: w r. 1586. województwo Krakowskie ludzi mu pod interregnum uzbroić kazało, tak na utrzymanie i ukrocenie wewnętrznych i domowych exorbitaneyi, jako i dla warunku od postronnych. *Constit. f. 401.* Złączył się był dożywotnie z Anną Dembińską, kasztelanką Krakowską, z której były dwie córki, jedna za Mareinem Szczepanowskim, druga Agnieszka za Janem Tarlem wojewodą Lubelskim, o Szafranieównie wojewodzance Sandomierskiej, pisze *Baranow.* że była za Roźnem, i syn Jędrzej starosta Lelowski, na Moskwę serdeczny junak za buławy Mieleckiego, miałci w prawdzie za sobą Barbarę Rzeszowską herbu Wąż, ale z nią zszedł bezpotomnie w r. 1608. ostatni z domu Szafranieów, a co żałośniejsza, w błędach kalwińskich, przeciw siostrze jego Agnieszka z nich się wywikławszy, w wierze katolickiej wiek swój skończyła, *Cichoc. Alloq. Osecen. lib. 2. cap. 12.* kędy ten autor przydaje, że żaden z Polskich Panów ani gorącej, ani z takim nakładem Geneweńskich nowinek nie promowował, jako dom tych Szafranieów. Piotr kasztelan Sądecki, starosta Sandomierski, który w miasteczku Włostowy dziedzictwie swoim dwór wielki wymurował, zostawił syna Hieronima starostę Chęcińskiego i sekretarza Króla Zygmunta, miał dwie żony, jedna z nich Kościelecka, z którą zostawił trzy córki, Zuzannę,

ta panną umarła, Katarzynę Jasieńską, która potem poszła za Jeremiana Chelmskiego, ta zeszła bezpotomnie, i Annę Mikołaja Krezę rotmistrza królewskiego małżonkę, ta wniosła wszystkę majątność w dom Krezów. Piotra Miezwieckiego, hetmana nadwornego wspomina *Paproc. z Kromera księgi 17.* za Władysława Jagiella Króla.

Herbowni.

<i>Bochmar,</i>	<i>Nahojewski,</i>	<i>Wielogłowski,</i>
<i>Bystrzanowski,</i>	<i>Nawojewski,</i>	<i>Wielopolski,</i>
<i>Czartoryski,</i>	<i>Pisarzewski,</i>	<i>Wroniecki,</i>
<i>Grodecki,</i>	<i>Polanowski,</i>	<i>Żarski.</i>
<i>Maj,</i>	<i>Siemuszewski,</i>	

Starzechowski herbu Leliwa z Starzechowie. Piotr Starzechowski z kanonika Przemyskiego i proboszcza Jarosławskiego, na arcybiskupstwo Lwowskie, od Zygmunta I. Króla Polskiego, nie tylko o to nie konkurrujący, ale też prawie poniewolnie wyniesiony: czytałem list tego Króla *in MS. Petric.* w którym daje świadectwo o jego szlachetnym urodzeniu kapitule Poznańskiej, gdy tam według zwyczaju tych kapituł, o kanonią konkurrując, wyprowadzić był powinien swoją genealogią, tam Król Zygmunt mówi, że był ten Piotr herbu Leliwa, którego ojciec z matki herbu Ostoja, był urodzony, matka zaś Piotra była herbu Drzewica, babka zaś z matki herbu Zadora. Był człowiek pobożny, według *Orichov. in Quincunce Vir Sanctus*, skromny, w pasterskiej funkcyi pilny, sam nawet do ludzi z ambony kazania miewał, częstokroć i z płaczem, dóbr kościelnych skrzętnie dozierający, tak od r. 1541. na tej katedrze chwalebnie siedział, aż do r. 1554. w którym apoplexya już ośmdziesiąt lat mającego z życia wyrzuciła: w katedrze Lwowskiej z nagrobkiem pochowany. *Starowol. in Monum. Scrobiszov. in Vitis Archiep. Leopold. Samborit. elogia.*

Starzechowski herbu Nieczuja, w województwie Sieradzkim i na Rusi. Starzechowski chorąży Wieluński, w niewolę Tatarską się dostał, z której niemając żadnego sposobu do wywikłania się na wolność, ślubny do Matki Boskiej Częstochowskiej uczyniwszy, doznał jej prawdziwej nad sobą opieki, kiedy kajdany i łyka same z niego dobrowolnie opadły, i tym kształtem drogę mu do ojczyzny utorowały. *Histor. de Mirac. Imag. Częstochor. impressa post 1500.* Wojciech najprzód kasztelan, a potem wojewoda Belzki 1549. tego kilku braci, gdy w owej pod Sokalem mniej fortunnej batalji, na Tatarów mężnie nacierali, trupem poległo, Wojciech zaś wielkimi faworami Królowy Bony zaszczycony, Bar miasto na Podolu od niej założone, miał sobie powierzone, aby był ludźmi osadzał,

i tym gruntowniej ufundował, pod Starodubem z hetmanem Tarnowskim odważnie się z nieprzyjacielem potykał, *Orzech. Quincunce* 2. Zona jego Turska herbu Janina, z której byli czterej synowie, trzech z nich młodo pomarło: czwarty Jan wojewodą był Podolskim, starostą Drohobyckim, jako się podpisał na unię księstw Zatorskiego i Oświęcimskiego w r. 1563. *Constit. fol. 65.* *) *Starowol. in Monum. f. 776.* kładzie nagrobek w te słowa, *Albertus Alberti Starzechowski, frater Joannis Palatini Podoliae, in confinibus regni Praefectus Bari, cum a Sforcia Bona Regina in propugnaculum erigetur, pro meritis militaribus creatus Castellanus Belzensis, Legionique Praefectus, milites lente et humaniter habebat, Tutor Confinium Regni, demum Palatinus Belzensis, ad Socialiam praelio contra Tartaros, una cum fratre caesus.* Daleko insza osnowa od wzywz z *Paproc.* położonej, bo Jana wojewodę Podolskiego, bratem Wojciecha wojewody Belzkiego zowią, *Paprocki* zaś synem: musi być jednak, że ten nagrobek o inszym bracie Wojciecha wojewody Belzkiego powiada, że z nim oraz zginął w okazji pod Sokalem: bo Jan nierychło potem i aż w lat czterdzieści i trzy na krześle województwa Podolskiego siedział, czego wzywz dowodził z Konstytucyi koronnych, i *Bielski* opisując tę klęskę naszych pod Sokalem, wyraźnie pisze, że w tejże okazji był Marcin Kamiennicki wojewoda Podolski, i że ten o te czasy, a nie Jan Starzechowski był wojewodą Podolskim, poznać z tomu pierwszego. Ze zaś ten Jan kwitnął w r. 1565. świadczy *Scrobisz. in Archiep. Leop. i Orichov. dial. 6. de Execut.* Chwali go zaś *Paprocki*, to z hojności na ludzi rycerskich, to z mężstwa przeciwko nieprzyjaciolom ojezyny; a *fol. 658.* mówi, że zamku Siecza 1534. z Chlebowiczem dobywał, tylko że go tam Wojciechem ochrzcił: miał za sobą Bydłowską herbu Topacz, z tej spłodził dwóch synów, Wojciecha i Stanisława: córka za Mikołajem Sienińskim podkomorzym Sanoekim. Wojciech był podkomorzym Lwowskim starostą Wyszogrodzkim, o którym *Paprocki* powiada, że żadnemu mało dać nie umiał, takiej Pan szezodroblivej ręki, że swoją fortuną wielu Panami poczynił. Przeciwko nieprzyjaciolom tej ojezyny, liczne poczty stawiał: a na zamku swym Januspolu, znaezny i mężny odpór Poganom dawał. Po Stefana Batorego, z drugimi do Węgier jeździł zapraszając go do Korony Polskiej: *Constit. fol. 249. i 250.* dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Ligęzianką,

*) W roku 1552. Jan Starzechowski starosta Drohobycki, odbierał wraz z innemi w Bakucie nad Dniestrem hold od Piotra wojewody Mołdawskiego. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 619.* — *P. W.*

córką Stanisława kasztelana Żarnowskiego, z tej się syn został Jan, drugi raz z Zofią Łaską wojewodzanką Sieradzką, z tej krom innych dzieci, był Samuel, który w r. 1618. był podkomorzym Lwowskim, a w r. 1620. z Żółkiewskim hetmanem pod Cecorą, długo się z Turkami wręcz scinając, na koniec trupem padł na placu: brat jego starszy Jan z Ligezianki, że był także podkomorzym Lwowskim, świadczy *Wacław Kunicki w Księżce Rozmowa*. Stanisław drugi syn Jana wojewody Podolskiego, podkomorzy Przemyski, człowiek uczony i w takich się kojąc, ojczyźnie dobrze zasłużony, posłował z Ruskiego na zjazd Jędrzejowski, *Constit. fol. 246.* w r. 1576. zszedł z tego świata 1582. żona jego Anna Tarłowna, córka Jana wojewody Lubelskiego, z której się potomstwo zostało. Katarzyna Starzechowska była za Derszniakiem, której brat rodzony Jan pisarz Sanocki. Mikołaj podstoli Łatyczewski, z Eleonory Wapowskiej, kasztelanki Przemyskiej spłodził córkę Alexandrę, Wacława Wąsowicza starosty Kiełkowskiego małżonkę, i synów dwóch, Jana i Jędrzeja stolnika Żydaczewskiego, deputatem był na trybunał koronny 1723. *primo voto* poprzysiął Kossowskiej chorążance Zatorskiej, *2do* Zofji Jelconwie podstolance Rижowskiej, z której jedyna córka Anna wydana za Jana Krasiekiego kasztelanica Chelmskiego. Jadwiga Hieronima Kunickiego żona.

Anna z *Starzechowskich* Krasicka, małżonka Jana hr. Krasiekiego kasztelana Chelmskiego, matka Ignacego Krasiekiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, umarła r. 1766. d. 6. Czerwca. —

Starzeski herbu Ostoja, w Ruskiem województwie, piszą się ze Starzysk. Erazm Starzeski kanonik Krakowski w r. 1586. *na liście Myszkowskiego biskupa Krakowskiego*. Są i **Starzeczy**, z których Paweł miał za sobą Annę Kowalską, z której synowie, Marek, Franciszek i Stanisław.

Starzycki herbu Ostoja, w Podolskiem województwie. N. Starzycki, miał za sobą Kalinowską córkę Krzysztofa rotmistrza. Katarzyna Starzycka była za Piotrem Korzeniowskim 1625. *Acta Castren. Camenec. N. Daniłowicza* małżonka. Elżbieta Walentego Stogniewa.

Starzyński herbu Godziemba, w Krakowskiem województwie, dom starodawny i rozrodzony.

Starzyński herbu Gryzina, w ziemi Wieluńskiej. Z tych jeden według *Okol.* był w zakonie Cystereyańskim, drugi w zakonie Ś. Pawła pustelnika. Maciej pisarz grodzki Wieluński 1658.

Starzyński herbu Lis, w województwie Kaliskiem. Mikołaj Starzyński tego herbu, z Katarzyny Kowalskiej Wieruszowny, spłodził synów Stanisława i Marcina 1702. dawniej

zaś kwitnął, Mikołaj Starzyński proboszcz infułacki Łaski, Gnieźnieński, Płocki kanonik, 1620. deputat na trybunał koronny, był na synodzie Łowickim, i na Piotrkowskim prowincyalnym 1628. *Acta Synod.* z Pstrokońskiej siostry biskupa Rujawskiego urodzony. N. Jana Koszurskiego małżonka. Wojciech w zakonie naszym rządził kollegia, Brzeskie Litewskie i Krasnostawskie, skończył życie w Jarosławiu u Ś. Jana 1729.

Starzyńscy herbu *Lis* najdawniej w województwie Poznańskiem zamieszkali, mieli w swem posiadaniu tamże od r. 1512. włość Howiec, z kąd dla stosunków małżeńskich i pokrewieństwa z szlachtą na Rusi czerwonej osiadł, przenieśli się w te strony, gdzie dla niewiadomej przyczyny zamieniwszy literę *y*, na *e*, poczęli się pisać Starzeńskimi. Przyczyna tej zmiany zdaje się być najpodobniejszą do prawdy, myłka w dyplomacie na godność hrabiów którą ten dom od Cesarzów Niemieckich otrzymał, bo w tymże napisaniu są Starzeńscy a nie Starzyńscy, prawdziwi tego imienia ojcowie, dziś istniejącego domu. Józef Starzeński kasztelan Gnieźnieński, kawaler orderu Orła białego, człek zasłużony i nietylko z samego rodu ale nawet z pięknych uczynków znamienity, został w Wielkiej-Polszcze a bracia jego młodszy Maciej starosta Brański, Antoni i Piotr pułkownik wojsk Polskich przenieśli się na Podlasie i do Gallicyi. Antoni, podstoli Sanocki brat Józefa kasztelana żył w małżeństwie z Brygidą *Krasicką* siostrą Ignacego Kras. arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Maciej miał za żonę Anielę Biberstein *Trembińską*, Piotr *Rogalińską*. Maciej miał z *Trembińskiej*, czterech synów, Michała, Stanisława, Xawerego i Adama: Piotr zaś z *Rogalińskiej* dwóch synów Xawerego i Alexandra. Macieja synowie to jest Michał kawaler orderów Ś. Stanisława i Ś. Anny, miał za sobą *Kuczyńską*, Stanisław Pelagię *Bąkowską*, Xawery Maryę *Jablonowską*, Adam Konstaneyę *Jundzillowną*. Piotra zaś synowie z *Rogalińskiej* spłodzeni, Xawery miał za sobą *Jaworską*, Alexander *Jablonowską* wdowę po swym stryjecznym bracie Xawerym. Michał miał z *Kuczyńskiej* dwóch synów Józefa *Imo voto* z Teofilą *Morawską*, później małżonką księcia Dominika Radziwiła. *2do voto* z *Benkinówną*, i Macieja kawalera krzyża Maltańskiego z Maryą *Borkowską* ożenionych. Oraz dwie córki, Annę *Imo voto* z Łęczyńskim, *2do voto* Świdzińskim, *3tio voto* z Orsettym, i Maryą zmówiona z Joachimem Wollowiczem senatorem Rossyjskim. Stanisław miał z *Bąkowskiej* synów Leopolda *Imo voto* z *Czosnowską*, *2do* z *Junkutówną* ożenionego i Leonarda który w r. 1809. w bitwie z Austryaekiem wojskiem od kuli ugodzony życie zakończył. Xawery z *Jablonowskiej* miał syna Michała, z Gabryelą *Starzeńską* ożenionego i córkę Felicyę damę orderu krzyża gwiazdzistego Państwa Austryackiego, zaślubioną Józefowi hrabi Baworowskiemu. Adam z *Jundzillowny* miał syna Alexandra połączonego z Karoliną *Potocką* damą orderu krzyża gwiazdzistego, córką Adama a wneczką Teodora Potockiego wojewody Belzkiego, i córkę Zofią damę cyfry i orderu Ś. Katarzyny Ces. Ross. połączoną z Adamem hr. Ożarówkim Ces. Ross. jazdy generałem, członkiem rady stanu. Xawery z *Jaworskiej* miał syna Kazimierza i córek dwie: Gabryelę jak

wyżej z Michałem hr. Starzeńskim i Julię z Karolem hr. Krasickim zaślubione. Alexander brat Xawerego a syn Piotra miał z *Jablonowskiej* synów, Wojciecha z Maryą *Dulską*, Adama z Celestyną *Badeniąnką* ożenionych, i córkę Alexandrę z Piotrem hr. Kończak Komorowskim zaślubioną. Józef syn Macieja miał z *Benkinowny* synów, Kazimierza, Henryka i Michała, oraz córkę Zofię. Maciej brat Józefa miał z *Baworskiej* synów Adolfa i Wiktora i córki Gabrięłę za Cezarym hr. Męcinińskim, i Adelinę za Władysławem hr. Stadnickim. Leopold z *Czosnowskiej*, syna Józefa i córke Malwinę. Michał za *Starzyńskiej* syna Xawerego, córki Felicyę i Zofię. Alexander z Karoliny *Potockiej* syna Franciszka którego trzymał do chrztu N. Ces. Aust. Franciszek I. ten pojął Zofię Emilię Paulinę księżniczkę *Czetwertyńską*. — Józef z *Gromnickiej* syna Leopolda, Wojciech z *Dulskiej* syna Gustawa. — *Z dokumentów familijnych złożonych u wydawcy.*

Starzyński herbu Rudnica, w Ruskiem województwie, dokąd się z Wielkiej-Polski przenieśli. Eleonora Starzyńska była za Alexandrem Boguszem, z której potomstwo Franciszek Bogusz sędzia Latyczowski, Maryanna Zaniechowska i Ratarzyna Nietyxina. N. z Chodorowskiej urodzona, była za Pawłem Ryzkowskim kasztelanem Mścisławskim.

Starzyński herbu Slepowron, w Wielkiej-Polszcze. Maciej Starzyński kanonik Poznański 1610. *Nieszporok. in Anacleto fol.* 169. Sebastyan miał za sobą Ostrowską Teresę herbu Korab, z której syn Razimierz 1701. ci z Podlasza przenieśli się w Sieradzkie.

Staszewski herbu Ostoja. Moście z Staszowa kasztelan Poznański w r. 1413. u *Łask. w Stat. f.* 127. temi czasy Staszewscy kwitną na Wołyniu.

Staszkiewicz herbu Leliwa, w księztwie Żmudzkiem, przeciw z tą odmianą, że nad księżycem kładą prosto strzałę zeleżem do księżycy obróconą, a piórami do góry, przy strzale zaś z boku jej prawego gwiazdę noszą, a na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Kojałow. in MS.* Wojciech Staszkiewicz w Żmudzi 1621.

W r. 1788. Michał Staszkiewicz cześnik Upitski. — *Krasicki.*

Staszkowski herbu Bogorya, w Krakowskiem województwie. Jakób Staszkowski kanonik Krakowski, którego nagrobek opowiada w katedrze Krakowskiej. Hieronim kuchmistrz koronny 1544. na liście Zygmunta I. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 717. i 630. pod Tarnowskim hetmanem generał artylleryi koronnej. Stanisław z Minoeką herbu Nowina zostawił synów sześciu. Hieronima męża znacznego, od którego z Oborskiej został się syn, drugą po Oborskiej pojął Niewiarowską herbu Półkozic. Stanisława, który pod Połockiem chorągiew nosił Hetmańską, ci obadwa bracia niezwycajnej byli siły, z której wiele rzeczy do podziwienia inszym dokazywali. Jana, ten sze-

snaście lat w Niemczech, to na naukach, to na rycerskim chlebie przepędził. Krzysztofa, Jakóba i Jędrzeja, ten był podwojewódzym Krakowskim, a z Mazowieckiej miał synów i córki te: Barbara Stanisławowi Niewiarowskiemu, i Zofia Hektorowi Gabowskiemu w Brzozowy na Podgórzu, zaślubione. *Baran*. Siostry zaś tych sześciu braci te były, Mazowiecka, Sokolowa, Kmiecina, i Zofia; u *Reściusza lib. 1. Epist. 23.* znajdziesz kilka listów do Stanisława Staszковского pisanych, kędy chwali w nim dowcipu ostrość, pamięci biegłość, wymowy gładkość, i statek w wierze katolickiej.

Stawecki. Staweckiego ziemianina Wolyńskiego czytamy w *Metryce Wolyńskiej* 1528. Michał i Zacharyasz w województwie Rijowskim 1674. Anna Stawecka Bazylego Bykowskiego, Anastazyja Iwana Korczewskiego małżonki. Podobno jednegoż herbu z Soltanami.

Stawiski herbu Gozdawa, w Płockiem województwie, *Acta Castren. Ostreszow.* w r. 1577. rezygnacyą jednego z tego domu mają zapisaną. Jan Stawiski z Stawiszyna herbu Gozdawa, miał za sobą Zofią Zukowską, z tej był syn Samuel Matensz, który z Płockiego województwa, przeniósł się w Sandomierskie, i tam pojawiaszy Katarzynę Kochowską, osiadł. *Okol. tom. 2. fol. 558.* Stanisławowi zmarłemu w r. 1581. żona Jadwiga herbu Jastrzębiec nagrobek wystawiła u Ś. Jakóba na Kazimierzu pod Krakowem.

Stanisław Stawiski w r. 1778. podstarości Sieradzki. — Ten sam czy inny Stanisław wojski Szadkowski. — *Krasicki.*

Stawiski herbu Jastrzębiec pod Wislicą. Są i **Stawiszewscy**, z których Alexander miał za sobą Jadwigę Rueką. Matensz córkę Katarzynę wydał za Sebastjana Dembińskiego. Maciej 1697. i Stanisław.

Stawisz herbu Półkozic. Ewa Stawiszowna była za Hieronimem Mietelskim sędzią Sandomierskim, Barbara za Janem Stradomskim.

Stawowski herbu Jelita. Wojciech Stawowski suffragan Gnieźnieński w r. 1677. *Dunin. kasan. N.* miał za sobą Sיעińską herbu Rogala. *Paproc. fol. 517.*

Stawski herbu Belina, w Chelmskiej ziemi. Jacek Stawski Belina poseł ziemi Chelmskiej 1697. N. miał za sobą Zofię Rudnicką. Małgorzata Stawska była za Felixem Rudnickim. N. za Alexandrem Orchowskim starostą Trembowelskim.

Stawski herbu Korczak, w województwie Ruskiem. Stanisław Stawski, biskup Łucki, mówiłem o nim w pierwszym tomie, że wstąpił na tę katedrę po Marcynie Krzeszowskim. Stanisław podstoli Chelmski, poseł na sejm 1638. z kąd naznaczony deputatem na trybunał Radomski, *Constit. fol. 21.* i do

rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich i Krasnostawskich. Stanisław stolnik Braclawski, miał za sobą Magdalenę Chaborską herbu Lubicz, córkę Stanisława, Antoni Brześciańską, Adam Maryannę Ruropatnicką kasztelanę Biecką z której córki, Zofia Gozdzkiemu Franciszkowi kasztelanowi Sochaczewskiemu, Teresa Czermińskiemu, Anna najprzód Siekierzyńskiemu, po nim Hmienieckiemu staroście Rzezykiemu zaślubione. Teresa Stawska była za Janem Wacławem Jelcem cześnikiem Rijowskim *) N. za Michałem Lipskim. N. za Mareyanem Borzęckim chorążym Zakroczymskim. Jan podczaszy Lwowski, żona jego Anna Rybińska, z tej syn Mikołaj chorąży Przemyski, którego z Konstancyi Odrowążowny Chlewickiej, córka Ludowika dostała się w małżeństwo Janowi Ulińskiemu stolnikowi Podolskiemu.

Michał Stawski w roku 1778. kanonik Lwowski. — Jan wojski Przemyski, — Stanisław brat jego z *Jelskiej* zostawił córkę jedynaczkę. — W r. 1788. Piotr skarbnik Przemyski. — N. była za Rodeckim. — *Krasicki*.

Stawski herbu Leszczye, w ziemi Wieluńskiej. Z tych był Antoni 1697. Jakób missyi naszej Myszynieckiej fundator. Ignacy Stawski r. 1778. wojski Wieluński. — *Krasicki*.

Stawski herbu Sreniawa. Jerzy Stawski w województwie Sandomierskiem 1674.

Stawski herbu Tępa podkowa, w Chełmskiej ziemi. Stanisław Stawski sędzia Chełmski, deputat na trybunał koronny 1643.

Stebnicki herbu Przestrzał, w województwie Ruskim, jedenże dom z Ustrzyckimi, piszą się z Unichowa.

Stecki herbu Radwan, w województwie Rijowskiem. Jan Stecki miał za sobą Podhajecką, z tej spłodził Eliasza Steckiego, ten z niewoli Moskiewskiej wyszedłszy, zrodził syna jednego Tomasza Steckiego cześnika Smoleńskiego, temu Jądwiga z Lewkowskich Bialecka powiła te dzieci, Jędrzeja i Gabryela Societ. Jesu zakonników temi czasy, Piotra poręcznika chorągwi komputowej, Razimierza, ten umarł, Jana, Leona, i córkę. Mikołaj Stecki cywun Rijowski, z sejmu 1620. komissarz do granic między województwy Rijowskiem i powiatem Mozyrskim, *Constit. fol. 15.* był to syn Stefana, miał za sobą Surynownę, z tą spłodził Jana cześnika Rijowskiego, któremu Trypolska dwóch synów powiła, jednego Wacława cześnika Rijowskiego, wojskim się Żytomierskim podpisał na elekeyą Jana III. Króla, tego z Liniewskiej kasztelaneki Wolyńskiej, syn Stanisław miecznik Rijowski, żona jego Salomea Nasierowska.

*) Powtórnem małżeństwem była za Wapowskim stolnikiem koronnym. — *Przypisek Krasickiego*.

Drugiego Jana miecznika Rijowskiego, tego z Iwanickiej syn Kazimierz kasztelan Rijowski, a przedtem chorąży, miał za sobą Joannę Nasierowską wdowę po Janie Kuberskim, ale z nią *sterilis*, 2do voto pojął Antoninę Kosakowską chorążankę Wołyńską, i z niej zostawuje potomstwo. Zolia Stecka Tomasza Nasierowskiego, N. Alexandra Korezewskiego małżonki. N. Stecki złączył się dożywotnie z Bronisławą Kaszewską, Iwan z Alexandrą księżniczką Woroniecką stołnikówną Rijowską. *Geneal. książąt Wiśniowieckich.*

Potomstwo Kazimierza Steckiego kasztelana Rijowskiego z *Kosakowskiej*, córki N. za Ożgą starostą Romanowskim; N. za Zagurskim starostą Owruckim. Syn Jan starosta Owrucki z *Malachowskiej* kancelerzanki wiel. kor. zostawił potomstwo. — R. 1778. Stanisław archidyakon Rijowski. — Cypryan biskup Łucki rit. Graeci. — Józef sędzia ziemski Łucki. — Antoni podstarosta Owrucki pojął *Chojecką*. — W r. 1788. Ignacy podstoli Lubaczowski. — *Krasicki.*

Stefanowicz herbu *Pogonia 4to*. Krzysztof Stefanowicz pisarz skarbu koronnego w komput ryecerstwa Polskiego poliezony w r. 1581.

Stefanowski herbu *Syrokomla*, w województwie Sandomierskiem. Jan Stefanowski, mąż nauką, dowcipem, dzielnością i wielkim rozsądkiem zalecony Stefanowi Królowi, pisarzem był skarbu koronnego, urodzony z Młodziejowskiej herbu Słepowron siostry Jaeka podskarbiego, spłodził syna Jakóba, który osiadł był w województwie Kaliskiem, i z Doroty Schylingowny, zrodził Tomasza i Jana, z tych Tomasz w prawie ojezystem biegły, którego z Elżbiety Goreckiej, ci się synowie zostali, Łukasz i Franciszek zakon sobie Kaznodziejski obrali, któryś z nich imię wziął Cypryana, lektor teologii, przecor Włodzimierski, jest w druku jego *Kazanie na pogrzebie Józefa Mokosi Bakowieckiego Episcopu Włodzimierskiego pod tytułem: Zgromadzonych wód pochwała in 4to Cracov.* 1655. także: *Novus Salomon, Doctor Angelicus, S. Thomas, est Oratio de eodem in 4to Posuan.* Stanisław, Jan w zakonie naszym, Jakób i Tomasz, i córka Maryanna zakonnica Norbertanka w Łęczycy. Hieronim w zakonie naszym dui swoje zakończył w Wilnie 1606. lubo się w Krakowskiem województwie urodził, wydał do druku pod imieniem Marcina Michajłowicza Zagła. 1mo. *Termin na protestaeyą Ministra, albo odpowiedź na czworaką rzecz o władzy biskupów Rzymskich, 1599. in 4to Vilnae.* 2do. *Censura dysputacyi Wileńskiej podanej przez Daniela Mikolajewskiego Ministra Radziejewskiego w Wilnie, 1600. in 4to. 3tio. Responsio praecipuarum narrationum Evangelicarum, seu a Ministris, qui se Evangelicos dicunt, propositarum.*

Stępczyński herbu Doliwa, w Rujawskim województwie. Ci jedneje dzielnicy byli z Lubieńskimi herbu Doliwa, ale gdy się jednemu z nich Stępczyn działem dostał, od niego Stępczyńskim zawołany. Walentyń Stępczyński komornik Rujawski 1630. Józef 1697.

Stępkowski herbu Junosza, w Mazowieckiem województwie, ale ichi **Stępowskiem** piszą. Stanisław Stępkowski kanonik Rujawski 1561. Piotr Stępkowski podstoli Gostyński 1674. poseł na konwokacyą, *Constit. fol. 13*. Paweł pisarz ziemski Gostyński 1670. podpisał elekcyą Króla Michała. Jan z Pacyzny Stępkowski w ziemi Gostyńskiej w r. 1674. Paweł Stępkowski, o którym *Starowol. in Centur. Scriptor. Polon. fol. 65*. tak pisze: *Regis Sigismundi Augusti Secretarius, Tribunus Terrae Plocensis, vir cum aliarum linguarum, tum latinae atque Graecae peritus, Constantinopoli, et alibi in Graecia edoctus, inde in Italiam velut ad mercatum bonarum artium profectus, animum ad Jurisprudentiae studium appulit, inde Aurelianum in Galliam, ac postea Parisios transiit, biennioque exacto, honore ac titulo Jurisconsulti ibidem cohonestatus est, scripsitque librum de Republ. ad Augustum Regem, a quo in Album Secretariorum, simul cum Andrea Patricio, inscriptus cum varias latinas Polonicasque declamationes per otium confecisset, Graeca quoque Poemata, quibus vehementer delectabatur, nonnulla conscripsit, mortem obiit Anno 1584*. Floryan lowczy Gostyński umarł w r. 1640. Wojciech podezaszy Gostyński umarł 1641. Zofia była za Wawrzeńcem Stępkowskim, druga za Alexym Brzeskim herbu Prawdzie.

Stępkowski herbu Suchekomnaty, w województwie Braclawskim. Z tych Urszula Stępkowska była za Alexandrem Chodorowskim podkomorzym Lwowskim, siostra zaś jej rodzona Katarzyna za Władysławem Tarnowskim herbu Roliez, *2do voto* za Marcinem Boguszem podkomorzym Podolskim, z tym miała dwie córki Dominikanki, i Teresę, synów Jana i Stanisława Boguszów. Jan pojął Zofią Radawiecką, z tej był syn Maciej, *Acta Castren. Lublinen.* Adam Cecylią Uwelińską, której był syn Alexander ale *sterilis*, i córki trzy, Zofia Stefana Humienieckiego, Joanna *1mo* Wilezopolskiego, *2do* Czarneckiego, *3tio* Tomaszewskiego, i Teresa Stanisława Pępłowskiego małżonki. Jan Ludwik Stępkowski biskup Kamieniecki opat Hebdowski, umarł w r. 1660. Stefan Stępkowski kasztelan Braclawski, starosta Włodzimierski, miał za sobą Zofię Roniecpolską, ale i o drugiej żonie jego czytam Hilaryi Risielownie chorążance Nowogrodzkiej, starościance Czerkaskiej, z tej była

córka Ewa, która najprzód żyła z Sołtykiem *sterilis*, po nim z Stanisławem Liniewskim miecznikiem czyli lowczym Rijowskim, i syn Gabryel, z Maryanny Lipskiej, wdowy po Uby-szu, potomstwo jego Antoni, i Zofia; miał także Stępkowski kasztelan Braclawski za sobą Agatę Rumięką, podezaszanę Czerniechowską, potomstwo jego krom tamtych, syn Marein, Helena Peretyatkiewiczowa, Rozalia Szydłowska, Antonina Linkiewiczowa, Fortunata Horajmowa. Gabryel Stępkowski kasztelan Braclawski, miał za sobą Dorotę córkę Hieronima Moskorzewskiego, z Barbary Niemierzycowny podkomorzanki Rijowskiej splodzoną, i z nią potomstwo. Alexander kasztelan Braclawski, Alexandrę Zabokrzycką. Jakób kasztelan Żarnowski miał za sobą *Imo voto* Annę Henrykowską wdowę po Józefie Stetkiewiczu kasztelanem Zawichojskim, *2do voto* Teresę Geszawonę. N. Ronstancją Niemierzycowną kasztelanek Polaniecką, wdowę po Karolu Drzewieckim kasztelanem Lubelskim. N. Stępkowska Załęskiego podkomorzego Nowogrodzkiego małżonka. Teofila i Franciszka zakonnice S. Benedykta we Lwowie u Wszystkich Świętych. Stanisław proboszcz generalny kanoników regularnych Bożogrobskich w Micelowie, a przedtem kanonik Gnieźnieński, mąż wielkich zasług, bo w Bytomiu kościół z fundamentu wymurował, inne zaś przybytki Boskie tegoż zakonu, a osobliwie konwent Miechowski po zgrozzeniu i reparował i ozdobił, i w aparat bogaty przysposobił, przy konwencie Krakowskim, dla swoich zakonników filozofią i teologią fundował. Na ubogich szczydry, na nędznych miłosierny.

Jak óba Stępkowskiego kasztelana Żarnowskiego zostały córki: N. za Hryniewieckim kasztelanem Ramienieckim — druga *Imo voto* Morska, *2do* Grabińska. — Syn starszy Józef kasztelan a w r. 1784. wojewoda Rijowski z *Tarkowskiej* kasztelanki Brzeskiej-Litewskiej ma potomstwo, z tego N. wydana za Marcina ks. Lubomirskiego: powtórzyła małżeństwo z Żaluskim kasztelanem Bn-skim, syn Antoni pułkownik kawaleryi narodowej. — N. młodszy brat Józefa wojewody Rijowskiego wszedł w związki małżeńskie z *Bielską* lowczanką nadworną koronną. — *Iwasiecki*.

Stępniewski. Jan Jakób Stępniewski, o którym *Kon-
stytucya* 1676. *fol.* 50. N. miał za sobą Teodozją Podlaską
wdowę po Skrzyżczyńskim.

S T E R N B E R G H E R B.

Gwiazda powiuna być w błękitnem polu złota, o ośmiu rogach, w helmie pawi ogon, tak go opisują, *Biel. fol.* 168. *Paproc. o herb. fol.* 558. *Okol. tom.* 3. *fol.* 136. Z takiej zaś okazji ten herb nabyty. Po owej Tatarskiej w głąb Polski zacieczce i porażce naszych pod Lignicą w r. 1241. gdy się do

STERNBERG

HERB.

Morawskiej ziemi, gmin ów straszny Pogaństwa udał, i tam przez miesiąc i więcej, ogniem i mieczem wszystko niszczył, ile że nie miał żadnej odpory od Wacława Króla Czeskiego, którego bojaźń zwyciężkiej Tatarskiej szabli, daleko uprowadziła i głęboko utaiła: jeden z przedniejszych wodzów tego Pogańskiego wojska, Pera nazwany, ubezpieczony trwogą wszystkich obywatelów Morawskich, rezolutnie pod same prawie mury miasta Olomuniec przypadł: eo postrzegłszy jeden z kawaleryi Czeskiej, przybrawszy sobie do tego dzieła zdolnej kompanji coś nie wiele, tak na niego natarczywie skoczył, że rozgromiwszy ludzi jego, samego wziął w niewolą, i do Olomuńca przyprowadził, którą odwagę nadgradzając mu Wacław Król Czeski, nie tylko że mu zamek Sternberg wieczną darowizną puścił, ale mu też i jego successorom, w ten kształt jako się mówiło, herb ułożył, który od zamku darowanego, Sternberg nazwany: to z *Długosza Paprocki*, bo *Bielski* trochę inaczej o tem pisze. *Paprocki w Ogrodzie f. 189.* zowie go Jarosławem hetmanem Wacława Króla. Jam mówił *Tom. IV. f. 331.* że Guldenszternowie gwiazdą się złotą pieczętują ale o siedmiu rogach, i helm daleko u nich odmienniejszy. W Polszcze też naszej jeszcze przed tem Tatarskiem wtargnięciem, to jest w r. 1097. kwitnął, Jan Baptista biskup Kruświcki, albo jak ich teraz zowiemy Rujawski, mąż pobożny i rozsądny, który tym kościołem rządził lat piętnaście według *Damalew. in Vitis Episcop. Cujavien.* ten w herbie swoim nosił także gwiazdę, ale o sześciu promieniach: rozumiem jednak, że tak Guldenszternów, jako i tego biskupa gwiazdy, z inszej okazji w herbie ich zajaśniały. Sternbergów zaś familia nie tylko potem w Czeskiem Królestwie słynęła, z których był, Zdenko Sternberg burgrabia Pragski poseł do Króla Kazimierza Jagiellonowicza od

szlachty Czeskiej, wzywając go do tej Korony, *Biel.* 1467. ale też i w Polsce, *Paprocki* jednego z nich wypisał nagrobek z Krakowskiej katedry, *Nobilis Domini Magistri Olsnen de Sterberg sacrarum literarum Doctoris et Canonici Cracov. mortui* 1527.

Herbowni.

Gorski, — *Schewe*, — *Sternberg*, — *Temberski*, — *Wolski*.

Sterpiński herbu *Godziemba*, w Brześciańskim województwie. Alexander Sterpiński. N. była za Hieronimem Hordziejewskim podczaszym Mozyrskim. *Kojałow. in MS.*

Stetkiewicz herbu *Kościecza*, w księstwie Litewskim. Początki wzięli od Piotra Stetka czyli Stecka, którego syn dworzaniin u księcia Litewskiego, trzymał wojtostwa Michałowskie i Sluckie, spłodził Zdana Stetkiewicza dziedzica na Lubawieach, Czerkasowie i Rosasnie, synów jego było trzech, Chomia, Eumenins i Jędrzej, z tych Jędrzej rotmistrz i dworzaniin królewski za Kazimierza Jagiellonowicza, syn jego Iwan Andrzejewicz, był komissarzem z Chreptowiczem i Talwoszem, do uspokojenia kłótni w Braclawskim, miał za sobą kniehiną Czetwertyńską, z tej syna Bogdana, którego od dóbr Zawiercie Zawierskim przezwano, za Augusta I. Króla był marszałkiem nadwornym Litewskim, wszystek wiek swój w polu i w obozie strawił, liczne chorągwie na potrzebę ojczyzny stawiając, zamków odważnie broniąc: złączył się był dożywotnie z Owdoeyą księżniczką Druką Horską, z tej córka Maryna kniaziewi Łukomskiemu zaślubiona, i syn Wilhelm Pan możny, dziedzic na Dojuowie w Oszmiańskim, na Lubawieach, i Siemienieach w Mścisławskim, na Rosasnie, Czerkasowie, Uściu w Orszańskim, na Przylukach w Mińskim, na Mosirze i Cześnieach w Nowogrodzkiem: podkomorzym go czytają Braclawskim, kiedy w r. 1601. komissarzem go zapisała do granic między księstwem Kurlandzkim i powiatem Braclawskim, *Konstytucya fol. 760.* wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną Ogińską, z której córka Helena dostała się w małżeństwo Razimierzowi Pacowi pisarzowi Litewskiemu, i synowie trzej: Krzysztof, Bogdan i Jan. Z tych Krzysztof także podkomorzy Braclawski, rotmistrz królewski, starosta Jezierzyski, w wielu expedycyach wojennych dzielny kawaler, pierwszy z tego domu, z katolickim się kościołem pojednał; długo i mężnie Jezierzyskiego zamku Moskwie bronil w r. 1654. z pierwszej żony jego kniehini Kroszyńskiej, zostało dwóch synów, Wilhelm i Jerzy, tyleż z drugiej żony kniehini Sokolińskiej, to jest Jan i Alexander. 1. Tedy Wilhelm chorąży Miński, starosta Jezierzyski, sławny wojownik, w Hollenderskiem wojsku początki Marsowe założywszy,

potem i ojczyźnie siła na dobro jej zapracował, kiedy Witebska z szlachtą Mińskiego województwa przeciwko Moskwie obronił, kędy też wycieczkę z miasta w niewielkiej garsztee swoich uczyniwszy, nie tylko że siła nieprzyjaciół na placu trupem położył, ale też i Moskwę od miasta odpędził: sam jednak w tej okazji zabity poległ, żonę jego wspomina *Konstytucya* 1667. f. 17. Zofią Białozorownę, która po jego zejściu ponowila śluby z Ludwikiem Zelskim, powila z nim syna Krzysztofa i córkę Krystynę: *Konstytucya* 1678. zasługi jego, kazala sukeessorom zapłacić z skarbu Litewskiego. *Constit. fol. 12. 2.* Jerzy, ten w r. 1655. do Rozaków się wyniósł. 3. Jan, chorąży pod chorągwią stryjecznego brata swego, żona jego Tyszkiewiczowna podkomorzanka Brzeska Litewska. 4. Alexander z młodości ryceerskim się chlebem bawił. Drugi syn z Ogińskiej Wilhelma Bogdan, najprzód podkomorzy i poseł Mscislawski na konwokacyą 1632. którą podpisał; *Kojalow. in MS.* chce go wprzód mieć kasztelanem Mscislawskim, tuż dopiero Nowogrodzkim 1648. żeby był wojewodą Nowogrodzkim, nie nie pisze: Rozaków rehellizujących od Orszańskiego kraju moeno odpierał, husarską nawet chorągiew swym kosztem na ratunek ojczyzny wystawil, przecież przy schizmie uporeczywie stawając, na dwóch miejscach monastery fundował. Pierwsza żona jego księżniczka Solomerecka, obszernej fortuny dziedziczka, z tej zostawil syna Michala i córki dwie: Helenę Wyhowskiemu wojewodzie Rijoowskiemu, hetmanowi Rozaków Zaporowskiemu: N. Suchodolskiemu zaślubione. Druga żona Anna czy Ratarzyna Frackiewiczowna marszałkowna Lidzka, wdowa po Gorajskim, z tej córka Krystyna poszła za Lubeckiego. Michal syn jego, człowiek i dowcipem i wymową wielki, splodziwszy córkę Ratarzynę, Czerecem został. Trzeci syn Wilhelma z Ogińskiej Jan chorąży Orszański, posłował na sejm 1629. z kąd komissarzem stanął do zapłaty wojsku, i na konwokacyą 1632. gdzie podpisał konfederacyą. Pod Chocim i na Moskwę za Władysława IV. dwie chorągwie swym kosztem wystawil, jedną usarską, drugą kozacką, dla odwagi serca, hetmanom Litewskim miły, a najpierwej Władysławowi IV. od którego Stetkiewicz Broda nazwany, umarł wieku swego 33. w r. 1634. powracając z pod Smoleńska, przodem jadąc do dóbr swoich, gdzie chciał w domu swoim przyjąć tego Króla, wpadłszy w gorączkę z postrzalu pod Białą odniesionego, z żalem Króla Władysława, który sukeessorom jego obszerne w Smoleńszczyźnie włości nadal: wszedł był w kontrakty małżeńskie z Ratarzyną księżniczką Sanguszkowną Samuela wojewody Witebskiego córką, z tej była córka, i trzech synowie, to jest Seweryn kanclerz katedralny Wileński, sekretarz królewski, mąż niezony,

młodo umarł w Warszawie; drugi Jan dworzanin królewski, potem kasztelan Nowogrodzki, żona jego Zuzanna Tyszkiewiczówna wojewodzanka Brzeska Litewska, i Krzysztof podkomorzy Orszański rotmistrz i pułkownik królewski, Orszy dobył, i tam wojewodę Moskiewskiego pojmał, pod Brześciem przeciwko Urufowi odważnie stawał, z tąż serca rezolucyą pod Tykocinem i Warszawą, odzyskał Borysów i z Bychowa zniósł wycieczkę w r. 1662. Zmówił był sobie w dożywotnią ligę Obuchowiczównę wojewodzanę Smoleńską; to *Kojal. in MS.* atoli *Geneal.* Krasińskich powiada, że Krzysztof Stetkiewicz chorąży Orszański, miał za sobą Joannę Krasińską starościankę Homelską. Krom tych, jeszcze ei kwitnęli. Jan Stetkiewicz, którego z Nowogrodzkiego województwa, naznaczono do korektury statutu Litewskiego w r. 1569. *Constit. fol.* 194. Dawid starosta Wasiliski 1648. N. była za Szemetem Bogdanem. *Okol. pod herbem Łabędź.* Jerzy podkomorzy Braclawski i Jan w Mińskim, Alexander w Lidzkim. Michal i Kazimierz podstoli Rzeczycki w Oszmiańskim 1674. Mareyan chorąży u Ogińskiego wojewody Trockiego 1680. Helena Piotra Głuszńskiego małżonka. Jerzy Stetkiewicz podstoli Smoleński, miał za sobą Zofię Ligeziankę, z niej syna Józefa kasztelana Zawichojskiego, deputatem był na trybunał koronny 1712. z Sandomierskiego, ale z Anną Henrykowską żył *sterilis*, córki zaś dwie, Barbarę Radońską i Annę Bobrownicką, której potomstwo Bogusław, Jerzy, Konstancya Czarowska, Ludowika Goluchowska, Barbara Rossowa.

Stężycki herbu *Rola*, w Łęczyckiem województwie. Jędrzej zaś Stężycki w ziemi Łomżyńskiej 1674.

Stobiecki herbu *Ostoja*, w Sandomierskiem województwie. N. Stobiecka była za Janem Tomickim, druga za Janem Kobielskim, trzecia za Stanisławem Kobielskim herbu Jelita. Antoni mąż rycerski, żona jego Elżbieta Niewęglowska, z tej, córki Maryanna Piskorska, Zofia i Agnieszka, synowie zaś Karol i Wojciech w zakonie Soc. Jesu temi czasy.

Stocki herbu *Rawicz*, w Krakowskiem województwie. Stefan Stocki burgrabia Krakowski 1685. Krzysztof miał za sobą Maryannę Oknińską, ale z nią *sterilis*, *Acta Castren. Lukov.* 1701. Agnieszka ksieni Staniątcecka 1702. N. była za Sobolewskim. N. za Felicem Wadowskim. N. za Krystyanem Morsztynem.

W r. 1778. Adam Stocki cześnik Mozyrski. — R. 1788. Józef skarbnik. — *krasicki.*

Stogierz, w Krakowskiem województwie, piszą się z Krzelezyc. Jan Stogierz, którego córka Magdalena żyła z Jędrzejem Trembeckim 1655. *Acta Castr. Crac.* Piotr 1645. *Ibid.*

Stogniew herbu Lubicz, w Płockiem i Ruskim województwach. Stogniew de Skalnik, podpisał list Razimierza Jagiellonowicza w r. 1473, u *Paproc. o herb. fol. 144*. Stogniew, u którego Jakób Swinka arcybiskup Gnieźnieński kupił wieś Kowale w r. 1286. *Paproc. fol. 306*. Mikołaj Stogniew, który dobra Dembsko przedał Ubyszom. *Acta Płocen. Jan*, który na Rusi długo za ojczyznę wojując, tamże osiadł, wspominają go *Acta Terrestr. Camen. 1516*. w te słowa: *Jacobi de Hubarow Jachuowicz Catharina filia, genuit cum Paulo Zembicki Euphemiam, quae erat locata in matrimonium Joanni Zolczyński, alias Stogniew, ex qua suscepit Nicolaum, Laurentium, et Dorotheam Joannis Bolanowski consortem*, z tego poznać, że Stogniewów jedenże dom jest z Zolczyńskiemi. Jan jeden z tych, którzy w Ruskich krajach gnieździć się poczęli, po różnych wojennych experymentach, według *Okolskiego*, pojął Sieniawską sędziankę ziemską Halięką, z której syn został Stanisław rotmistrz królewski, ten z Łopaciarki herbu Szalawa, zostawił dwóch synów, Jerzego, który pod Rostawicą z Tatarami się uganiając poległ, i Walentego człowieka rycerskiego, którego z Czachrowskiej drugiej żony jego było dziewięciu synów, wszyscy ludzie wojenni, jako Marek, którego z Blizyńskiej syn Prokop rotmistrz pamiętny, drudzy Marka bracia byli Krzysztof, Mikołaj, Sebastyan, Piotr, Prokop i Jan. Mikołaj Stogniew syn także Walentyna, ale z Elżbiety Starzyckiej, obożny koronny, starosta Chmielnicki, mąż marsowemi dziełami wślawiony, do których się prawie z dzieciństwa przyuczal, we wszystkich za wieku swego wojennych expedycyach, piersi swoich za ojczyznę nadstawiał. jeździł i w legacyi do porty Ottomańskiej do Mustafy Cara Tureckiego, zszedł z tego świata w r. 1646. sześć tysięcy kollegio naszemu Lwowskiemu odkazawszy. *Histor. Colleg. Leopol.* Siostra jego rodzona była za Wojciechem Rątskim, matka Marcina kasztelana Krakowskiego.

Stogniew herbu Bończa, w księztwie Litewskim w Kowieńskim powiecie: to *Kojal. in MS.* gdzie przydaje, że z Rorony w tamte kraje przeszli.

Stoński herbu Janina, w województwie Lubelskiem, albo jak inni ich piszą **Stojęński** z Stojeszyna, albo jako *Paproc. i Okol. Stojeskiemi* nazwali ich: za wieku *Paprockiego* był jeden z tego domu podśędkiem ziemskim Lubelskim. Sebastyan poborcą zapisany w Lubelskiem województwie w *Koustyluc. 1580. fol. 366*. Stanisław splodził córki trzy, Helenę Chaucową, Zofię Trojanową, Barbarę Dzikową, i syna jednego Jana: ten to zda mi się Jan w r. 1595. był sędzią grodzkim Lubelskim, *Constit. fol. 676. i 1598. fol. 725. N.* miał za

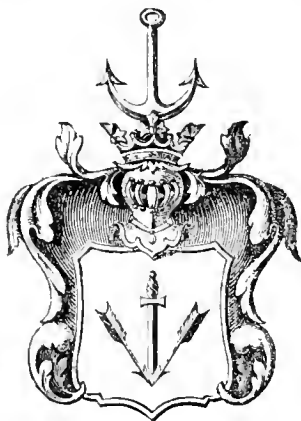
sobą Zulińską, z tej spłodził czterech synów, 1. Wojciecha, ten zszedł bezpotomnym, 2. Krzysztofa starostę Krasnostawskiego, ten spłodził dwie córki, jedna z nich *1mo voto* Oryszowska, *2do* Rogowska, druga także Rogowska, tyleż synów to jest Stanisława i Mikołaja, ale obadwa pod Beresteczkiem zginęli. 3. Stanisława, od którego był syn Mikołaj w zakonie Karmelitów trzewikowych; po ambonach kaznodziejskich mąż zasłużony, rządził nawet całą prowincją: drugi syn Stanisława Marek cześnik Belzki, ten trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Bazylikówną, od tej się zostały trzy córki, Leszczyńska, Łucya Węglińska, i Ratarzyna Roźmińska, synów zaś dwóch: Felix w zakonie Karmelitów bosych, i Maciej, od którego z Hulewiczówny spłodzona córka Franciszka Cyrynowa, i syn. Drugi raz z Zólkiewską, ale ta *sterilis*. Trzeci raz z Ratarzyną Roglewską, z tej syn Łukasz temi ezasy. 4. Mikołaja pisarza ziemskiego Lubelskiego, który urząd więcej niż 30. lat na sobie godnie piastował, żeby zaś przy nim i sumienia swego jakokolwiek nie nadwerczył, w gwałtowniejszych rzeczach, swego się spowiednika doradzał, świątobliwie tego przestrzegając, żeby żadne prawo uszczerbku swego nie miało. Każdemu tak wolny przystęp był do niego, że czy jadł u stołu, czy dla wytehnienia z pracy spoczywał na łóżku, wszyscy się eisnęli do niego. Od zakonnych ludzi nie nigdy niechęciał wziąć od pisania dekretów, i owszem jeszcze ich szcudrobliwą ręką swoją opatrywał, żadnego zaś mendyka od siebie nie puścił bez jalmużny; godzinki do Matki Boskiej co dzień mawiał: w wszystkie Soboty, tylko na samym chlebie przestawał, nikt go nie usłyszał złorzeczącego, czy przeklinającego, na koniec spuściwszy pisarski urząd, umyślnie dla tego, żeby się był tem lepiej do śmierci przygotował, gdy się do wieczności szczęśliwej przez różne enoty sposobi, przeszedł na nią w r. 1654. wieku swego 81. w kościele naszym Lubelskim pogrzebiony, kędy uczynił pewną fundacyą za duszę swoją. Trzy razy wkraczał w kontrakty małżeńskie, a między temi z Anną Potocką córką Jakóba dziedziczką na Potoku w województwie Lubelskiem, urodziła ją Barbara Kochanowska, z tą spłodził córkę Hilaryą Wiktoryną Gorzkowskiego małżonkę, z której była córka Anna najprzód Gabryelowi Bielskiemu, potem Krzysztofowi Trembińskiemu zaślubiona. Synów z tejże Potockiej dwóch było. Jeden Piotr sędzia ziemski Belzki, żona jego Holojewska, z tej były te córki, Anna *1mo voto* Czermińska, *2do* Woroniecka, *3tio* Iwanicka, druga Dowgielowa, trzecia Roźniatowska, i syn Michał, który z Świrską żył bezpotomnie. Drugi syn z Potockiej, Franciszek najprzód sędzia grodzki, potem podsędek, na koniec sędzia ziemski Lubelski: wspominają go *Konstytucye*

1678. *fol.* 43. był deputatem na trybunał koronny 1694. *1mo voto* miał za sobą Zofię z Ostrowa Samborzecką, córkę Stanisława, z tą spłodził trzy córki, Katarzynę zakonnice Ś. Klary w Lublinie, Annę Karmelitkę bosą u Ś. Józefa w Lublinie, i Zofię, która poszła za Krzysztofa Jezierskiego podstolego Rijoskiego, synów zaś siedmiu: Mikołaja Ignacego wojskiego Krasnostawskiego, mowcę i wierszopisza niepospolitego, miał za sobą Świrską: Stanisława, ten bezdzietny: Macieja, ten pojął Rłopotowską, ale i ten bezpotomny: Michała, a potem w zakonie Rąznodziejskim Rajmunda, doktora teologii: Jana, a potem Anioła w zakonie Karmelitów trzewikowych, prowinyła tamże cztery razy: Antoniego podstolego Łukowskiego, był deputatem na trybunał koronny 1712. i 1727. pierwsza żona jego Katarzyna Tomicka kasztelanka Wieluńska, druga N. z obiema jednak żył *sterilis*: Jacek, sędziego ziemskiego Lubelskiego, marszałka trybunału koronnego w r. 1736. ten złączył się był dożywotnie pierwszym ślubem z Krystyną Brodowską z Brodeckiej starosty Jasielskiej siostry urodzoną, z tej były córki dwie, Anna za Janem Potockim, druga Wiktorya za Ludwikiem Jezierskim podstolim Lubelskim, i syn Dominik miecznik Urzędowski, komornik ziemski Lubelski, umarł młodo, z Teresy Pisarskiej starościanki Wolbromskiej młode potomstwo zostawiwszy: drugi syn Franciszek porucznik w wojsku cudzoziemskim, i ten z światem się prędko pożegnał. Drugim ślubem Jacek pojął Elżbietę Skotnicką, pozostałą wdowę po Sarbiewskim kasztelanie Braclawskim, ta *sterilis*: trzecim ślubem Teresę Cieciszewską siostrę rodzoną Jacek pisarza ziemskiego Czerskiego, wdowę po Jezierskim podstolim Rijoskim. *2do voto* Franciszek sędzia ziemski Lubelski, miał za sobą Elżbietę Leśniowolską chorążankę Czerską, z tej spłodził córki, z których Joanna była za Stanisławem Laskowskim, Helena za Rosmowskim, Wiktorya za Boratyńskim skarbnikiem Sanockim, Krystyna za Żeromskim, Magdalena zakonnice u wszystkich ŚŚ. we Lwowie Ś. Benedykta, i synów, Pawła podstolego Buskiego, i sędziego grodzkiego Łukowskiego, ma za sobą Elżbietę Jezierską i dzieci z niej, i Remigiana łowczego Łatyczowskiego, posła na sejm 1730. ma za sobą Franciszkę Jezierską, z tej dwóch synów i córki Zofię i Różę. Jacek kasztelan Wizki temi czasami.

Michał Stoiński w r. 1778. podsędek Krzemieniecki. — Ignacy podstoli Urzędowski. — *Krasicki*.

Stojanowski, w województwie Lubelskiem. Piotr Stojanowski 1674.

STOJEŃSKI HERBU ROTWICA.

Czytałem list Zygmunta III. Króla Polskiego, dany w r. 1591. w którym indygenat w tem Królestwie pozwolił ten koronat Janowi, Piotrowi i Pawłowi Stojeńskim, gdzie herb ich tak opisuje, że powinien być miecz goły w środku, strzały dwie, jedna z jednej, druga z drugiej strony podle niego, tak jednak, że się ostrzem i końcami z sobą łączą, na helmie zaś kotwica okrętowa, od której i herb ten Rotwicą zowią. Tamże powiada, że ojeice tych trzech wzwyż wspomnionych był rodem z Francyi z familji Statoryuszów (z kąd Polskim językiem Stojeńskim potem nazwany) ten jeszcze za Zygmunta Augusta Króla rządów, w Polsce naszej osiadł, od którego dla wielkiej roztropności w legacyach do postronnych monarchów jeździł, żona jego Małgorzata z Czarniowa Czarniowska, z której miał córkę jedną, Zuzannę, i synów trzech: Jana pisarza grodzkiego Halickiego, potem surrogata i wojskiego Halickiego, który z Włodkiem wojewodą Belzkim, Tatarów mężnie wojował: Pawła, ten pod Byczyną odważnie na przeciwną stronę nacierając, kilka ran, z tej batalji wyniósł, i Piotra. Od Jana był syn, Krzysztof z Dywidoru Stojeński, którego z Otwinowskiej herbu Gryf, dwóch synów zostało: Gabryel rotmistrz, który zginął na początku wojny Rozaekiej, i Krzysztof pułkownik za związku Swiderskiego, w Rętach pochowany, i córki, Anna za Janem Jakóbem Trembeckim, druga za Janiczem, trzecia za Łaskim Wołynianinem, czwarta za Siccieńskim herbu Rogala, ale zda mi się już ten dom ustal.

Stojewski herbu Dębno, w Sieradzkim województwie. N. Stojewski miał za sobą Jadwigę Zulińską, z której był syn Antoni, tego zaś z Dąbrowskiej córka Maryanna.

Stojowski herbu Trąby, w Krakowskim województwie. Ci są właśni Jordanowie, i dla tego się z Zakliczyna jako

oni piszą. N. Stojowski miał za sobą Jordanownę córkę Jana kasztelana Bieckiego, z tej było kilku synów dworzanów Króla Zygmunta pierwszego i drugiego. Jan i Wawrzyniec, którego syn Krzysztof w wielkich był respektach u Stefana Batorego, Bartłomiej i Krzysztof 1632. N. Stojowski pojął Teresę Borowską herbu Abdank wdowę po Zuchowskim. Jana siostra Barbara była za Piotrem Trembęckiem. *Acta Castren. Crac.* 1608. N. miał za sobą Jadwigę Żulińską, z tej syn Antoni pojął Dąbrowską, od której córka Maryanną temi czasy.

W r. 1778. Józef Stojowski sędzia Biecki. — Antoni burgrabia zamku Krakowskiego. — Nikodem w r. 1788. burgrabia także zamku Krakowskiego. — *Krasicki*.

Stokowski herbu Drzewica, w województwie Sandomierskiem, w powiecie Opoczyńskim. Stanisław Stokowski dziedzic na Stoku pojął Katarzynę Mikulowską, *Acta Castren. Opoczyn.* 1542. z tej było dwóch synów, Stanisław dziedzic na Olszamowicach, którego żona Zolia Lutomirska, *Acta Castren. Opocznen.* 1586. i Jakób, tego syn Jędrzej, *Acta Castren. Opoc.* 1578. miał za sobą Jadwigę Święciecką, z tej było dwóch synów: Mikołaj i Stanisław; po Święcieckiej pojął Dorotę Chrzastowską, z tej było synów czterech: Rasper stan sobie duchowny obrał, Krzysztof z Katarzyny Latifigerni Francuzki, tylko córkę zostawił Urszulę. Jakób dwie żony miał, drugą Elżbietę Masłowską, pierwszą Dorotę Silnicką, z której się syn został Mikołaj Jędrzej, którego z Anny Szaniawskiej trzej synowie: Jan, Alexy i Alexander. Stanisław syn Jędrzeja z Święcieckiej, złączył się dożywotnie z Anną Sławińską córką Przeclawa, z tej potomstwo jego: Katarzyna Melchiora Rozińskiego, Barbara Mojżesza Zajączkowskiego małżonki, Jan sędzia ziemski Zatorski, Piotr, Przeclaw, Samuel, Stanisław, Jędrzej od którego córka Zolia Politańska; Mikołaj drugi syn Jędrzeja z Święcieckiej, dziedzic na Stoleu, Niczuj, Jarociec, Leszczyn, Biesiec, Brzoski, Ruźnica, Dąbrowa, Huta, Święciecie, miał za sobą Annę Jarochońską, córkę Rafała, z tej zrodził synów pięciu: Mikołaja, od którego z Katarzyny Poleskiej zostało potomstwo: Alexandra, ten *sterilis*: Jana podwojewódzkiego Sieradziego, od którego z Anny Trzeińskiej córki Stanisława, córka Katarzyna z Janem Słomowskim zaślubiona, i syn Floryan: Wojciecha, ten z Elżbietą Politańską, splodził Maryannę Piotra Jankowskiego małżonkę, i synów dwóch Władysława w stanie duchownym, i Balcera, którego synowie Stanisław Władysław, Alexander, Paweł, Piotr Rafał, Wojciech, temu Kowalska powiła syna Antoniego, ale *sterilem*: Jerzy piąty syn Mikołaja z Jarochońskiej, miał za sobą Annę Masłowską, z tą splodził trzech synów: Wojciecha w zakonie

Ś. Augustyna: Mikołaja, którego z Jadwigi Chlebowskiej córki Michala i Ludwiny Kruczyńskiej, syn Floryan, *Imo voto* zmówił sobie Teofilę Ōjrzanowską, z której potomstwo, Jan, Sebastian, Wojciech, Antoni, Katarzyna i Petrouella, *2do voto* Katarzynę Kraszkowską, z tej Maryanna, Jędrzej i Wojciech: Franciszek trzeci syn Jerzego z Maslowskiej, pojął Anastazyą Politalską, z tej Maryanna Sebastianowi Sulmierskiemu Anna najprzód Franciszkowi Skrzyńskiemu, po nim Grabowskiemu zaślubione, Alexandra Apollinara w zakonie Ś. Klary w Wieluniu, i synowie, dwaj, Adam Mateusz w zakonie Soc. Jesu umarł w Śendomierzu w r. 1736. i Jan burgrabia Wieluński, tego żona Eufrozyna Grodzińska córka Sebastjana z Katarzyny Sulmierskiej, powiła syna Antoniego i córkę Franciszkę. *Acta Castren. Wielun.* 1704. i 1723. Paweł z Stoka Stokowski, najprzód kasztelan Oświecimski 1661. komissarz do klotni rozsądzenia od Szląskich granic, *Constit. fol.* 25. i 1662. do rewiyi zamku Lelowskiego, *Const. fol.* 25. w r. 1685. już kasztelan Wojnicki, komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 8. miał za sobą *Imo voto* Niewiarowską, *2do* Jordanownę cześniownikową koronną: był to zda mi się ten Paweł, brat rodzony Jana sędziego ziemskiego Zatorskiego, który z Anny Krasieńskiej kasztelanki Płockiej, wdowy po Przerębskim, spłodził dwie córki, Annę i Rozalią. Samuel trzeci ich brat, pojął Krystynę z Zmigroda Stadnicką, z której córki Mareyanna Rojewska, Barbara Strońska, Konstaneya Goluchowska. Mikołaj i Stanisław Stokowscy dziedzice na Chojnach, Stanisław na Lutomirsku podpisał elekeyą Jana III. w Łęczyckiem województwie, z tych Mikołaj miał za sobą Kozierowską. *Kochow. Climac.* 3. lib. 5. wspomina Mikołaja Stokowskiego, że był od skonfederowanego województwa Łęczyckiego w r. 1666. komissarzem do traktatów z królewską stroną, które i zawarł i podpisał.

Stokowski herbu Jelita, w Sieradzkim województwie, ci się piszą z Romiszowie, bo jednejże są z Romiszowskiemi dzielnicy. Jarosław albowiem brat Piotra Romiszowskiego, którego list dawny opowiada chorążym Łęczyckim w r. 1468. przy sprawie, którą czynił żonie swojej Dorocie Łękiej, pierwszy się nazwał od dóbr Stokowskim, miał syna Jakóba, który zostawił potomstwo, trzy córki: Jadwigę Oleśnicką na Pinczowie, Elżbietę Gniewoszoną na Birdziey, Agnieszkę Janową Śladkowską kasztelanową Konarską, i syna Jana kasztelana Konarskiego, ten z Lezeńską spłodził kilka córek i synów, Piotra *sterilem*, Stanisława, i Jakóba łowczego Łęczyckiego, któremu Puckowna powiła dwie córki, Jadwigę zmówioną z Stanisławem Szydłowskim, Zofią z Zapolskim pod-

starościm Wieluńskim, synów zaś Marcina, tego żona Karnowska, Jana czy Stanisława, tego żona Grzywianka, Wojciecha i Jakóba. Stanisław syn drugi Jana kasztelana Konarskiego, z Mikołajewskiej spłodził syna Walentego, który się złączył dożywotnie z Gniewiecką z Buzenina, z tą tylko cztery córki zostawił, Ratarzynę wydaną za Stanisława Skotnickiego, Annę za Marcina Waliszewskiego, Małgorzatę za Roliczkowskiego, Jadwigę pannę: po Gniewieckiej, pojął Lutomirską herbu Jastrzębiec, z tej się został syn Jan, którego żona Duninowna Wolska. Adam z Romiszowic Stokowski kwitował w r. 1670. Stanisława porucznika pod pancerną chorągwią Hieronima Lubomirskiego wspomina z pochowałą mężtwo, *Konstytucya* 1676. f. 43. że w wielu kampaniach heroicznie się z nieprzyjaciolami tej ojczyzny potykając, na ostatek w ostatniej swojej z poganami potyczce, woląc raczej ginąć, niżeli się żywo w ręce nieprzyjacielskie dostać, póty się siekl z niemi, aż też padł trupem, ezego wdzięczna ojczyzna sukcesorom jego, sześć tysięcy z skarbu koronnego wyliczyć kazala. *Nieszpork. fol. 137.* pisze, że Marcin Stokowski (brat Jakóba, żona jego Maryanna, córka Elżbieta) widomie pokutował po śmierci swojej, różne charaktery nieznajome pisząc, i insze znaki samym tylko duchom zwyczajne czyniąc: tę pokutę jego wprzód dobrze examinowaną, wydrukować kazal Trzebiicki biskup Krakowski. Podobno są Stokowscy i herbu Pilawa, jako namienienia *Delamars w swoim kazaniu.*

W r. 1778. Jan Stokowski podkomorzy Łęczycki. — Mikołaj podczaszy. — Ignacy wojski Brzeziński. — Faustyn stolnik Orłowski. — Ignacy wojski Orłowski. — W r. 1788. Adam chorąży Brzeziński. — Jan chorąży Inowłodzki. — *Irasicki.*

Stolecki herbu *Wieruszowa*, w Sieradzkiem województwie. Chryzostom Stolecki Wierusz, żona jego Dorota Raczyńska, *Acta Castren. Wielun. 1624.* kędy też wspominają, że dobra ich dziedziczne Stolec, od których tego imienia nabyli przeniosły się w dom Stokowskich herbu Drzewica.

Stoliński herbu *Koss*, jedenże dom z Ralkszteinami. Mikołaj Stoliński z Stanisławem Żółkiewskim hetmanem pod Cecorą porucznikując, zginął. Jerzy z Karolem Chodkiewiczem hetmanem w obozie większą część życia swego przepędził: Jan i Jakób ludzie rycersey: to *MS. o Famil. Pruskich.* N. Stoliński miał za sobą Czapską córkę Chryzostoma, Ratarzyna była za Mikołajem Bąkowskim herbu Ryś sędzią ziemskim Malborskim. Melchior à Ralksztein pisarz grodzki Chełmiński, i Antoni Stolińscy posłowie z Prus na sejm 1730. N. miał za sobą Ratarzynę Chrzastowską herbu Łodzia, z tej były cztery córki, Barbara za Antonim Trzebińskim herbu Szeliga.

Helena *Imo voto* za starszym rodzonym bratem Piotrem Trzebińskim, a *2do voto* za Wolskim komornikiem granicznym Inowrocławskim, trzecia Katarzyna za Jakóbem Koleczyńskim siołnikiem Kruświckim. Czwarta Konstancya Agata, za Melchiorzem Złotnickim podezaszym Gostyńskim, podwojewodzym Kaliskim.

STOLOBOT

HERB.

Okolski tom. 3. fol. 177. tak ten herb opisuje, strzala, prawi, powinna być na dwóch tryangulach z sobą połączonych osadzona, końcem do góry prosto wyręchtowana, przez nią dwa krzyże idą, na helmie pawi ogon: czyli raezej, jako tenże autor dorożumiewa się, że to nie tryanguly, ale kotary Tatarskie, albo pomniejsze szalasz, które pospoliciej na kształt tryangulów zwykli sobie Tatarowie stawiać dla zaslonienia się od rewolueyi powietrza. Nadany zaś być rozumien ten herb Stolobotowi rycerzowi w Siewierzu Moskiewskim od książąt Litewskich za dzieło jakieś nad Tatarami przeważne. Tym się herbem wedle niego pieczętują Winkowie, z których Siemian Winko, w zaslugach od Zygmunta Augusta Króla wziął niektóre dobra na Rusi. Iwan Winko pod Moskiewską expedyeyą za Stefana Króla, pod Wielkolukami znaczne dał dowody odwagi swojej. Bazyli pod Drobobuzem życie swoje i ze krwią w okazji dla ojezyny wylał. Mikołaj także rotmistrz pod Białymkamieniem kulą z działa zabity. Jedni z tych Winków na Wołyniu, drudzy w Rijowskiem osiedli.

Stoma, w Brześcieńskim województwie, kędy Antoni Stoma i Krzysztof podpisali elekcyą Jana III. Króla: idą od Stumana niegdę księstwa Żmudzkiego gubernatora, który wpadłszy do Chełmińskiej ziemi w r. 1270. z wojskiem swoim wsi i miasteczka pod Krzyżakami jedne popalił drugiach przez moe dobył, i niepoliezoną zgrają ludzi w niewolą zabrał, krom innej obfitej zdobyczy. *Strykowski fol. 299. Kojal. par. 1.*

fol. 5. Drugi, ale już z Krzyżakami trzymając, Grodno miasto naszedł i złupił. *Kojal. in MS.*

Stopiński herbu Junosza, w Płockiem województwie, jedna ich dzielnica z Rościszewskimi.

Strachanowski herbu Śreniawa, w Sieradzkim województwie. Jan Strachanowski w Kaliskim 1697.

Strachocki herbu Rawiecz, ale z tą różnicą w helmie, że słów zażyję Stefana Batorego Króla: *Supra vero scutum, in clypei summitate galeae tornatilis, fascia glauci coloris, prominente et dependente ornat, ex qua dimidia pars ursi, pedibus sursum elevati prominet*, to jest, że powinno być pół niedźwiedzia w helmie, ale bez rogów jelenich i bez róży, jak jest w herbie Rawiecz, ale między nawiązaniem żółtem. Ten albowiem Król w roku 1576. 30. Listopada, Janowi, Michałowi, i Mikołajowi Strachockim braci rodzonej, dając listem swoim świadectwo, że są zdawna rodowita szlachta w województwie Sandomierskiem, w powiecie Opoczyńskim, luho ojciec ich, styrawszy fortunę swoją na różnych usługach ojezyny, a osobliwie pod Starodubem przeciwko Moskwie, za Zygmunta Króla Polskiego i w inszych okazach, przyszedł do tego, że siły stargawszy, resztę życia swego w Bieczu osiadłszy, przepędził; przywraca ich do wszystkich prerogatyw rycerstwa Polskiego, za konsensem wszystkich stanów koronnych, czyli raczej deklaracją czyni, że im proceder ojcowski, najmniejszego uszczerbku, względem urodzenia ich, i do wszystkich honorów w tej Rzeczypospolitej, tamą być nie powinien. Z tych tedy trzech braci, Jan, który przywilej Króla Stefana, sobie i braci dany w grodzie Opoczyńskim, w r. 1586. oblatował, spłodził czterech synów: Adama, Stanisława, Jana i Krzysztofa, z Jadwigą Unewelskiej, o czem świadczą *Acta Corciv.* 1599. *Acta Opoczniensia* 1604. Siostra zaś Elżbieta, tych czterech braci, wydana za Jana Karckiego. *Acta Castren. Sandomir.* 1599. Z tych braci, Stanisław był kanonikiem Warmińskim, proboszczem Rsiężkim. *Acta Castr. Opocznen.* 1604. Krzysztof scholastykiem Wiśliekim, kanonikiem katedralnym Płockim i surrogatem. Od jednego zaś z drugich dwóch braci, to jest Adama albo Jana, był sukcesor Stanisław Strachocki, który pierwszym związkiem małżeńskim, złączył się z Jadwigą Ojrzanowską, która mu powiliła te dzieci: Mikołaja, Stefana, Wojciecha i Jana, i córki Barbarę i Eufrozyję: *Acta Castr. Petricov.* 1576. drugim związkiem z Elżbietą Jaworowną, *Acta Castren. Petricov.* 1680. z tej był syn Tomasz, który spłodził Marka, ten temi czasy w szkołach. Mikołaj zaś z Ojrzanowskiej zrodzony, rycersko tra-

ktując osiadł na Podolu. Stefan brat jego, zstarzawszy się w obozie, pojął Gniazdowską wdowę w województwie Sieradzkim, ale z nią żył *sterilis*. Wojciech, brat trzeci, z Prokopowiczówny spłodził synów Stefana, i córkę, która pierwszym ślubem żyła z Rupniewskim, i powiła mu syna i córkę, drugim ślubem poszła za Biedrzyckiego. Jan czwarty po experimentach rycerskich, złączył się dożywotnie z Maryanną Mdzewską w Płockiem, umarł 1702. w Radziejowie u OO. Franciszkanów pogrzebiony, syn jego z tejże żony Marcin kanonik katedralny Płocki, deputat na trybunał koronny w r. 1742. tej tam dycecyzi zasłużony w różnych interesach. Córka zaś Eleonora najprzód Wilewska, z tym *sterilis*, potem Malowieska podwojewódzina Wyszogrodzka temi ezasy.

Genealogia rodu Strachockich ze wszystkimi dowodami, z drzewem genealogicznym składającym się z dwadziestu dwóch herbów, przez osm generacyi, stósowanie do ustaw Cesarsko Austryackich, w stanach Królestw Gallicyi i Lodomeryi w r. 1816. zrobiona, i od tych wywodzonym się poświadczona, w archiwum stanów we Lwowie znajdująca się, dowodzi: ze trzech braci Strachockich którzy na sejmie w Toruniu r. 1576. od Stefana Batorego Króla Polskiego, i stanów sejmujących otrzymali przywilej, przyznający dawne szlachectwo, i herb Rawiec z różnicą w helmie szczególnej temu rodowi służącą, (jak wyżej wyrażono) okazuje: że 1. Jan Strachocki (który otrzymał z bracią przywilej 1576. r.) z Jadwigą *Unwelską* spłodził Adama, tenże 2. z Katarzyną *Galeską*, Stanisława, który 3. z Jadwigą *Ojrzanowską*, spłodził Wojciecha, a ten 4. z *Prokopowiczówną* Stefana, który 5. z Anną *Rupniewską* Józefa, a ten 6. z Katarzyną *Wróblewską* spłodził Jerzego Antoniego Strachockiego dziedzica na *Rudnikach*, który 7. z Maryanną *Kozłowską* 8. spłodził czterech synów, Adama Antoniego, Michała Wincentego, Erazma Józefa, Macieja Romana, i córek dwie, Antoninę Krystynę, i Konstancję Józefę wywodzących się w r. 1816. w stanach Królestw Gallicyi i Lodomeryi, a na mocy tejże legitymacyi, w oryginale w Wiedniu złożonej, w archiwum Cesarsko Austryackiego urzędu dworskiego, wielkiego podkomorzego, najstarszy syn Adam Antoni Strachocki w r. 1817. od Franciszka I. Cesarza Austrii i Króla otrzymał urząd dworu Cesarskiego rzeczywistego podkomorzego, a w r. 1828. od tegoż mianowany Cesarsko królewskim komissarzem, na sejm w Królestwach Gallicyi i Lodomeryi odbyty w r. 1835. był członkiem deputacyi stanowej do Wiednia dla powinszowania od kraju wstąpienia na tron Ferdynanda I. Cesarza i Króla, a zaś w r. 1836. od tegoż Ferdynanda I. Cesarza Austrii i Króla powtórnie mianowany Cesarsko królewskim komissarzem, na sejm w Królestwach Gallicyi i Lodomeryi odbyty, a w r. 1837. od tegoż wymieszony, na dygnitarstwo krajowe podskarbiego koronnego w połączonych Królestwach Gallicyi i Lodomeryi przez wydany przywilej w tymże r. 1837. podług którego, jak dowiedziono w genealogji herb Rawieca z różnicą w helmie od r. 1576. nżywano przyznany został i także devisa, pod herbem umieszczana *patria semper amanda* dotąd ciągle przy herbach

tegoż rodu używana, przyznana i potwierdzona. — *Z dokumentów złożonych u wydawcy.*

Stradomski herbu *Prus 1mo*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Stradomia, które dobra według *Okolskiego* poszły od nich w dom Lubomirskich, a od nich do prepozytury Wiśniekiej przyłączone na wieczne czasy, jedenże to zaś dom jest z Szezepanowskiemi, ale od dóbr wspomnianych nazwiska tego nabyli. Z tych Krzysztof Radomski pierwszy z województwa Krakowskiego, deputatem obrany na trybunał koronny dopiero się poczynający. Marcin dworzaniu Zygmunta Augusta i Stefana Batorego Królów, od pierwszego z nich z Katarzyną Królowną do Szwecyi wysłany, odprowadzając ją Janowi księżęciu Finlandzkiemu, gdzie gdy Katarzyna w więzieniu syna powiła Zygmunta, potem Króla Polskiego, on go z Secemińskim do chrztu trzymał; gdy się potem do ojczyzny wrócił, jeździł w legacyi od Stefana Króla, do Rudolfa Cesarza, a Zygmunt III. skoro na tronie Polskim osiadł, rekompensując mu jego zasługi, nadał mu w r. 1599. dobra Dunajów, Borszczów i Czerkasowce. Jana Stradomskiego kilku synów zostało, Hieronim podstarości Czorsztyński, Mikołaj, Zygmunt dziedzic na Wrocimowy, podstarości Sądecki, ten zostawił kilku synów, z których jeden w zakonie S. Benedykta kwitnął; Krzysztof w Nakle pod Lelowem dziedzic, podstarości Olsztyński, długo na dworze Joachima Ocieskiego kasztelana Sądeckiego, starosty Olsztyńskiego bawił, w r. 1590. poborea, *Januszov. Stat. fol. 361.* umarł 1603. złączył się dożywcotnie z Anną Wilkocką, z której zrodził dwie córki, Zofię Adamowi Tegoborskiemu w wielkiej Sielnicy, Barbarę Szypowskiemu, zaślubione, i synów Jana dziekana Lelowskiego, plebana Nakielskiego; Joachima, tego żona Małgorzata Trzebińska, wdowa po Hieronimie Gajowskim, atoli zszedł *sterilis*: Zygmunta, ten w zakonie S. Franciszka Bernardynem został: Mikołaja pisarza grodzkiego Chęcińskiego, tego pierwsza żona była Elżbieta Grabkowska, córka Jana, ale *sterilis*, druga była córka Mikołaja Maja. Stanisław Stradomski, którego urodziła Suchorabska, dziedzic na Rempanowie, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Raciborzewską, od której byli dwaj synowie: Jakób i Stanisław, drugi raz z Anną Rożnowną córką Jakóba Rożna podsędką Krakowskiego z Myjowskiej, z tą miał to potomstwo, Krzysztofa, Zygmunta, i Jana, córki zaś, Barbarę z Pawłem Minockim, Agnieszkę z Kaszowskim, Elżbietę z Baranowskim herbu Rawicz, Katarzynę także z Baranowskim, i Annę z Rossakowskim dożywcotnie zmówione. Melehor Stradomski dziedzic na Szczucinie, z Ocieskiej zostawił syna Jana, i w obozie i na różnych dworach wsławio-

nego, ten pojął Ożarówską z Oleśnickiej siostry rodzonej wojewody Lubelskiego splodzoną, zostawił z niej dwóch synów: Mikołaja i Malchera, z tych Mikołaj dziedzic na Zorawicach, miał za sobą Katarzynę Pszoneczankę z Babina, z której był syn Michał. Malcher drugi, drugi, dziedzic na Szezuczynie, tego z Ligezianki z Piotraszowski syn Jan, który dwa razy wkraezał w kontrakty małżeńskie, *1mo voto* z Magdaleną z Zakliczyna Jordanowną, ta mu powiła czterech synów: Jerzego, od którego syn Jerzy stolnik Rijowski: Jędrzeja, dworzanina u Króla Michała, ten to zda mi się Jędrzej w roku 1675. brał żonę Helenę z Rozietyl Skarbkównę herbu Abdank, synów jego czterech zostało, Franciszek, Jan, Dominik, i Antoni, córki; Maryanna Potocka, i Zofia Szembekowa: Alexandra, zakonnika Ś. Norberta w Hebdowie, i Michała w zakonie OO. Reformatów: *2do voto* z Krystyną z Rozietyl Skarbkówną, z tej miał synów trzech, Józefa lowczego Rożańskiego: Michała stolnika Owruckiego, żona jego Teresa Malezowska, i Franciszka, tego z Teresy Romarniekiej, córka Konstancya Bystrzawska. Jerzy Stradomski miał za sobą Barbarę Krasińską kasztelanę Płocką. N. Kotowską. Elżbieta zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie. N. pojął Magdalenę Jutrowską, z tej syn Jan. Dorota Staniąteeka przeorysza w r. 1542. Anna była za Waleryanem Strowskim. *Acta Castr. Sandec. 1649.* Maryanna za Rogalińskim podezaszym Belzkim.

W r. 1788. Antoni Stradomski subdelegat Krakowski. — *Krasicki.*

Strasz herbu Odrowąż, w Krakowskim i Sandomierskim województwach, piszą się z Kościelnik albo z Białaczowa, bo *Miechov. lib. 4. cap. 53.* wspomina Jana Strasza z Kościelnik, który na koronacji Władysława III. Króla Polskiego, rzucił był tę kwestyą, czy się godzi tak młodego Króla koronować. Do tychże należy B. Prandota z Białaczowa biskup Krakowski, o którym mówiłem w drugim tomie pod Białaczewskimi. Jana z Białaczowa na wojnie Pruskiej wspomina *Biel. fol. 344.* Imbraim Strasz w młodych bardzo latach od Tatarów w niewolą wzięty i Turkom zaprzedaany, do tej między nimi prerogatywy przyszedł, że w najprzedniejszych legacyach do Panów Europejskich był zażywany, osobliwie w r. 1562. do Ferdynanda Cesarza w Frankforecie nad Menem poselstwo swoje sprawował, w r. 1569. do Zygmunta Augusta Króla Polskiego. *Biel. fol. 624. M. Biel. fol. 3311. Warszawic. orat. 7. Turcica et orat. 14.* Lenard Strasz burgrabia Krakowski 1573. ale dyssydent, poseł na konwokacyą 1572. *Biel. fol. 657.* Jan także burgrabia Krakowski 1584. *Pap. fol. 697.* Wojeńców pod Pleszkowem heroicznie przeciwko Moskwie stawał. *Biel. fol. 782.* Barbara Straszowna Jędrzeja

Gawrońskiego kasztelanica Wieluńskiego żona umarła 1649. co poznać z jej nagrobku marmurowego w kościele Mnińskim. N. Strasz zący żołnierz, miał za sobą Oleśnicką herbu Dembno dziedziczkę w Chmielniku. Krzysztof w wojnach Moskiewskich, Pruskich odważny, zszedł z tego świata 1644. którego syn Władysław z Urszuli Krezianki spłodzony, nagrobek mu w Włoszczowie wystawił. *Starowol. in Monum. fol. 792.* N. pisarz grodzki Sanocki, świat poźegnał w r. 1667. w Sanoku pogrzebiony. Paweł Strasz dziekan Mszczonowski, pleban Dąbski 1692. którego synowiec Jacek. N. była za Tomaszem Leszczyńskim sędzią ziemskim Sanockim. Jadwiga za Janem Skrzyńskim. O jednej z domu Straszów, pisze *Rescius in Athëismis fol. 49.* że się z tej okazji do wiary katolickiej nawróciła. W miasteczku Jasle na Rusi, minister Nowoehrzeński, w publicznem do swoich kazaniu, wszystkich swoich słuchaczów do nowego chrztu zachęcał, tą ich obietnicą ludząc, że miał na każdego z nich Duch Święty z nieba zstąpić, tym kształtem, którym niegdy pokazał się, kiedy Chrystus od Jana był chrzczony. Co żeby był tem prędzej w nich wzmówił, z szat się swych wyzuwszy, pierwszy się w kadz pełną wody, rzucił, przestrzegając wszystkich, żeby pilno uważali, jak Duch Ś. na niego zstępować będzie. Omylił się jednak fałszerz, bo z piekła zły duch przybył, który go już wkoło kadzi kręcił, już przewracał, już do góry wynosił, a potem i z głową głęboko nurzał, i wymyślnie męczył. Patrzali na to wszyscy, i żeby się Bogu z żalem oddawał, zalecali, na co on: nie wierze, prawi, żeby był Bóg prawdziwy, który wiary naszej cudami nie potwierdza. Co tylko to wymówił, tak go bies dobrze w owej wodzie, zanurzył i póty trzymał, póki się nie zakął, i śmierci z wodą nie chlęsnął.

W r. 1788. Michał Strasz podsedek Radomski. — *Krasicki.*

Straszewski herbu strzala rozdarta. N. Straszewski miał za sobą Franciszkę Dziulanę. N. była za Alexandrem Młodzianowskim podezaszym Braclawskim. N. za Kazimierzem Chronowskim. N. skarbnik Upitski, poseł na sejm 1738. drugi wojski Upitski.

Podług papierów familji tej, do dziś dnia i licznie tak w Gallicyi Ces. Austr. jako i w firakowskiem znajdujące się. używają herbu *Radwan* ale nie *Komoniaka*, jak tu chce *Niesiecki* i najdawniejsi ich przodkowie pisali się na Radwanach ze *Straszew* Straszewscy. — Z tych 1. Walenty Straszewski w Wielkiej-Polszcze zmarły, miał syna 2. Stanisława, który w r. 1654. był dziedzicem dóbr nazwiskiem *Straszewy, Wronki, Rozi las* i innych w województwie Płockiem leżących: miał czterech synów. Z tych 3. Piotr najstarszy syn Stanisława sprzedawszy swój majątek w Wielkiej-Polszcze, przeniósł się w województwo Krakowskie, gdzie r. 1665. kupił dobra *Leczyce* i *Kosmerzów* od Stanisława

Grochowskiego kasztelanica Lwowskiego. Tenże Piotr mając dwie żony pierwszą *Kościelniownę*, a drugą za Łęsiną *Łęsińską*, i z tyłże 10 potomstwa umarł r. 1679. Z których 4. Krzysztof najstarszy syn Piotra przeżywszy swoje rodzeństwo objął r. 1699. po ojeu wyż rzezone dobra. Był stolnikiem Dobrzyńskim. Tenże Krzysztof z dwóch żon, z pierwszej *Morskiej* podczaszanki Sochaczewskiej, a z drugiej z Dembian *Dembińskiej* mając ośmioro dzieci jadąc z Krakowa do domu nogę zламаł i wkrótce umarł. 5. Floryan z drugiej żony Krzysztofa najstarszy syn zwiedzał obce kraje. Był kapitanem w regimencie Francuzkim wolontaryuszów, wróciwszy do swej ojczyzny r. 1719. jako pozostały jeden z synów Krzysztofa odebrał majątek ojczysty, to jest powyższe dobra. Był marszałkiem konfederacyi województwa Krakowskiego, później został skarbnikiem Krakowskim. Floryan z dwóch żon pierwszej *Dziulanki* córki Dziulego stolnika Sandomierskiego i z drugiej *Kothowskiej* podczaszanki Nowogrodzkiej mając 13. potomstwa umarł r. 1768. 6. Antoni z pierwszej żony Floryana najstarszy syn urodzony r. 1726. doszedłszy lat był za granicą we Francyi w regimencie kadetów dla Polskiej szlachty ustanowionym za pośrednictwem Króla Stanisława Leszczyńskiego. Powróciwszy z zagranicy gdy go odumarli bracia, objął po ojeu Floryanie dobra *Luczyce* i *Kosmerzów*. Prócz tego wziął w części znaczny spadek majątku milionowego pozostałego po swym wuju Alexandre Dzinim będącym w. komuszym w Lunewillu przy Królu Stanisławie Leszczyńskim. Tenże Antoni Straszewski miał dwie żony, pierwszą *Komecką* burgrabiankę Krakowską, a drugą *Chomętowską* podczaszankę Bydgoską, żyjąc lat 65. umarł r. 1791. Z dwóch żon miał 15. potomstwa. — 7. Z pierwszej żony *Komeckiej* Antoniego Straszewskiego pozostały syn wdowiec Floryan mieszkający w Krakowie od r. 1817. z drugiej zaś żony *Chomętowskiej* Antoniego Straszewskiego synowie Stanisław i Józef sprzedawszy pozostałe na nich dobra *Luczyce* i *Kosmerzów* po ojeu Antonim będące w rękach ich przodków przez lat 152, zamieszkali w Gallieyi Austryackiej od r. 1817. z których starszy Stanisław ożenił się z Maryanną *Rupniewską*, a młodszy Józef z Dominiką *Wizemberg*, kupiwszy dobra w cyrkułe Rzeszowskim jako należący do stanów szlacheckich Gallieyjskich. — *Z dokumentów familijnych złożonych u wydawcy.*

Straszkowski. N. Straszowska żona Mikołaja Sokotowskiego wojewody Łęczyckiego. *Paproc. o herb. f. 426.*

Straszyński herbu Lew, w Prusiech, Lew zaś taki powinien być jak u Wolfów, tylko, że rzek nie masz, i na helmie sam tylko Lew, łapa jedna prawa w górę, druga przednia na dół, nóg zaś tylnych z korony nie widać, tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.* atoli według niego, już ten dom zszedł, pisali się von Buehwald, z których jedna była za Gablentzem.

Strawiński herbu Hypocentaurus, w księztwie Żmudzkiem, z których Stanisław Strawiński, splodził syna Dawida. Gabriel Strawiński. *Kojal. in MS.*

Strawiński herbu Sulima. *Paproc. o herb. f. 673.* pisze, że Strawińska herbu Doliwa była za Gotuntowicem, za

którym autorem i ja idąc. Strawińskich do herbu Doliwa pociągnąłem, atoli *Kojar. in MS.* powiada, że Strawińskich domherbem się Sulima pieczętuje, luboć są i trzeci tamże w księztwie Litewskim Skirmuntowie Strawińscy, o których mówiłem pod Skirmuntami, ale ci do herbu Przyjaciel należą. Sulimezykowie ci kwitnęli: Marcin, Balczer, Erazm i Ryzysztof, bracia rodzeni, Adam zaś brat ich stryjeczny, z tych Marcin kasztelan Miński z sejmu 1591. zapisany deputatem na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. f.* 610. na wojnę Moskiewską, że Stefanowi Królowi pożyczył był pewnej summy, z kąd puszczono mu miasta Mohylowskiego prowenta, pokazuje się z *Konstytucyi* 1595. która mu *fol.* 678. tę sumnę z skarbu wyliczyć kazała: *Kojarłowicz* go Witebskim kasztelanem pisze, nie wiem czy nie omyłką, i pułkownikiem: syn jego Hieronim Maxymilian, starosta Rohaczewski. Balczer brat rodzony Marcina, najprzód cywun Trocki, poseł na sejm 1598. i deputat na trybunał fiskalny Litewski, i 1607. *Constit. fol.* 878. w r. 1620. już starosta Mozyrski i poseł na sejm, stanął komissarzem między inszemi przydanemi na wojnę Turecką przeciwko Osmanowi, *Constit. fol.* 2. w r. 1631. wojewoda Miński i deputat na sądy fiskalne. *Constit. f.* 11. Erazm trzeci brat pułkownik królewski, ośm lat w niewoli Moskiewskiej przepędziwszy, gdy się do ojezyny powrócił, podkomorzym był Nowogrodzkim Siewierskim. Ryzysztof czwarty brat sędzia ziemski Trocki, mąż wojenny, poborą go wspominają *Konstytucye* 1609. *fol.* 927. synowie jego, Kazimierz, Karol, Zbigniew, Maxymilian, Alexander, Trojan i Ryzysztof. Kazimierz koniuszym był Trockim r. 1648. Karol podkomorzym Starodubowskim, pułkownikiem ludu powiatowego przeciwko Rozakom, od których na wycieczce jest zabity 1648. Zbigniew, sędzia ziemskim Starodubowskim, od którego syn się został Adryan. Maxymilian stolnikiem Starodubowskim, Trojan sędzią grodzkim Oszmiańskim, Ryzysztof na koniec cześnikiem Oszmiańskim. Adam Strawiński brat stryjeczny Balcera wojewody Mińskiego i inszych, miał synów dwóch: Bartłomieja i Bazylego. Mikołaj podstoli Rowieński 1632. podpisał *pacta conventa* Władysława IV. *Porzqd. Elekc. f.* 18. Krystyna podkomorzanka Czerniechowska, była za Janem Wacławem Rarskim stolnikiem Nowogrodzkim. *Okol. t. 2. f.* 573. Maxymilian chorąży Starodubowski, Floryan skarbnik Starodubowski 1674. Franciszek wojski Starodubowski, sędzia grodzki Piński, poseł na elekcyą 1697.

W r. 1778. Ignacy Strawiński podkomorzy Litewski. — Antoni pisarz grodzki Trocki. — Michał sędzia ziemski Starodubowski. — Bruno starosta Słonimski. — W r. 1788. Tadeusz sędzia ziemski Starodubowski. — *Krasicki.*

Streczan herbu *Swierczek*, w księztwie Litewskim w powiecie Oszmiańskim. Daniel Streczan, synowie jego Marcyan, i Adam, służyli z Zygmuntem Słuszką chorążym Litewskim. *Kojal. in MS.*

Stretkowski herbu *trzy tarcze*. *Okolski tom. 3. fol. 218.* tak ten herb opisuje, powinny być trzy tarcze w polu, dwie na górze podle siebie, a trzecia pod nimi we środku, i przydaje, że się tym herbem pieczętują Streczkowscy.

Strocki herbu *trzy księżyce*. Tych antecessorowie Annibal i Mikołaj de Strozze szlacheckiej familji w księztwie Florenckiem zrodzeni, przyszli do Polski z Królową Boną, których sukcesorowie osiadłszy w województwie Ruskiem, po otrzymanym indygenacie, zwać się poczęli Strockiem. Lukrecya de Strozze była najprzód za Radziwilem marszałkiem Litewskim wielkim, potem za Ropeiem kasztelanem Troekim. Mikołaj Strocki był posłem od Króla Augusta pierwszego do Franeyi, miał za sobą Hołowińską, miecznikównę Owrucką, syna miał Mikołaja, tego z Żorawińskiej córka była za Stanisławem Baranowskim pisarzem Łomżyńskim. Jan Strocki w ziemi Sochaczewskiej 1674. roku. Franciszek w ziemi Chełmskiej 1697.

Stroic. Łukasz Stroie szlacheic Multański, indygenat otrzymał na sejmie 1593. *Constit. fol. 643.* Simeon Strojea wisternik Multański 1596. *Constit. fol. 685.*

Stroilowski na Ukrainie. Alexander Stroilowski z sejmu 1613. komissarz do rewizyi dóbr Lubecza. *Const. f. 29.*

Stromski herbu *Sulima*, w Kujawskim województwie.

Stroński herbu *Doliwa*, w Krakowskim i Sieradzkim województwach, piszą się z Sielnicy, znać że jedneje dzielnicy z Sielnickiem. *Beda haeres de Strońów* w roku 1366. podpisał list klasztoru Jędrzejowskiego u *Pap. fol. 73.* Jan Stroński pojął Masłomięcką, z której miał dwóch synów, jeden z nich zszedł bezpotomny, drugi Aaron, był u Drzewickiego areybiskupa Gniezn. podkomorzym, żona jego Wiktorya Łyszowska dziedziczka na Jamiolkach, z tej spłodził cztery córki: Anna poszła za Lutka, Zofia za Jana Bielawskiego, Małgorzata za Czepowskiego, Elżbieta za Tokarskiego: synów zaś sześciu: Jana, który był w Wieliezie strygarem, Łukasza, Piotra, Stanisława pisarza w kancelaryi mniejszej koronnej, Marcina, ten z Łaskim pod Oczakowem, znaczne męztwo swoje pokazał, i Jędrzeja człowieka rycerskiego. Od jednego z tych sześciu braei, któremu się w podziale Jamiolki dostały, idą Jamiolkowscy. Waleryan Strowski miał za sobą Annę Stradomską. *Acta Castren. Sandee. 1649.*

Strojnowski herbu Strzemie, w Krakowskiem województwie. Jan Strojnowski miał za sobą Kolkownę, nie zostawił tylko córkę jedną, którą wydał za skarbnika Krakowskiego, dobrą tego Jana, były pod Pinezowem Góry, to *Baran*. N. była za Samuelem Garlińskim. *Starowol. in Bellut. Sarm. fol. 224.* tak pisze o Stanisławie Strojnowskim: *Tribuni titulo praefuit, qui primum excubiarum semper curam gesserat, edideratque non postremum suae fortitudinis specimen ad Slaviam sub Regimine tunc Rusinovi existens, a quo cum trecentis Cosacis missus, sexcentos Bohemorum equites nactus, ad internecionem fere deleverat. Jam vero integrae legioni praepositus, ad Glacium primo Comitis Turnii audacius palantes cohortes maximis cladibus offecit, deinde ad Habelsverdam novem rusticorum millia foedissima strage delevit, tum ad Strinam quoque secundo praelio haereticos devicit, et Rhenum transgressus Archiduci Leopoldo, usque adeo in profligandis rebellibus diligentem et strenuam operem navavit, ut inter strenuos milites, et consilio perspicax, et munu egregie fortis haberetur, successit illi Aegidius Kalinovius.* Jędrzej Strojnowski dziedzic wsi Opatkowic, brat jego Stefan był scholastykiem Kamienieckim, proboszczem Dąbrowskim, deputatem na trybunał koronny: Zygmunt, Kazimierz, Stefan r. 1697. Jan miał za sobą Borzymowską z ojca Jana, z matki Gołuchowskiej urodzony, spłodził Józefa Jezuitę, i drugich.

W r. 1788. Walerjan Strojnowski podkomorzy Buski. — *Krasicki.*

Strożewski herbu Prawdzie, w ziemi Wyszogrodzkiej. Tomasz, Marcin, Sebastyan, Kazimierz, i Franciszek pisali się na elekeyi Augusta II. z ziemi Dobrzyńskiej.

STRUMBERG HERB.

Powinna być Kotwica w czerwonym polu, taka jak w herbie Radzie Kmieciców, jakom mówił w piątym tomie, ale bez gwiazd, na helmie zaś trzy pióra strusie, tak go opisuje *Papv. a herb. fol. 578. Okol. tom. 3. fol. 180.* ktoby się tym herbem pieczętował, żaden nie pisze. Strumberk Mikołaj cześnik Mozyrski, podpisał elekeyą Jana III. Króla w powieceie Upitskim, ale niewiem czy do tego herbu należał.

Strumiński herbu Jelita. O jednym z nich pisze *Okolski*, że wydał książkę do druku o *Stawach*, był to Wojciech Strumiński, i według *Starow. in Cent. Script. f. 119.* napisał po Polsku książkę de *Agricultura.*

Strumiło herbu Nałęcz. Dawniejszemi czasy w ziemi Lwowskiej gnieździli się, z których Jerzy najprzód był chorążym Lwowskim, a potem podkomorzyn w r. 1463. *Acta Ter-*

restr. *Leopol.* Alexander Stanisław Strumilo Pietraszkowicz starosta Smoleński, w r. 1489. poseł do Moskwy, upominając się kniaziów Litewskich, którzy z Siewierza do Moskwy przenieśli się, drugi raz w r. 1494. żeby był rozszyl przyjaźń Moskiewską z Wołochami, trzeci raz w r. 1499. z expostulacją o krzywdy od Moskwy poczynione. *Kojał. par. 2.* Jakób, Stefan, Piotr, Mikołaj Strumilowie bracia rodzeni; Teodor syn Jakóba, mężnie stawał w potrzebie pod Zborowem w pułku Razimierza Sapieli podkanclerzego Lit. Brat jego Jan Strumilo. *Kojał. in MS.* Strumilowski Józef w Połockiem, synowie jego Krzysztof, Konstantyn, Stanisław i Michał.

Strupiechowski herbu *Jasieńczyk*, w ziemi Liwskiej.

Strupiński herbu *Kotwie*, pisze o nich *Okol. tom. 3. fol. 180.* i powiada że jedni z nich osiedli na Wołyniu, drudzy w Grodzieńskim powiecie, tylko że pas w herbie, powinien być czarny.

Struś herbu *Korczak*. Pisali się zdawna z Komorowa, ile że własna Korczaków Komorowskich krew, od których wyszli, z Belzkiego potem województwa na Podole się wynieśli: Imienia zaś Strusiów okazyją im było, czyli zamek dziedziczny Strusiów nazwany, czyli jako *Okolski* chec, że całe Marsowi ludzic, żelazem i szablą żył, ni twoi Strusiowie, krwią, fortuną i życiem swoim tak rozrutnie na dobro tej ojezyny szafowali, domu tego familianci, że o nich Paweł Potocki kasztelan Ramieniecki *in Centur. Viror. f. 163.* tak mówi. *Ex Strussia gente, raro aliquis integrum corpus sepulchro intulit; a Starowol. in Bellat. Surmat. fol. 213.* więcej przyznaje. *Nullus illorum sua morte periit, sed in acie quilibet, et pro tuitione patriae libertatis, a barbaris interempti propemodum omnes;* jakoż i *Paproe. w Guiaździe Cnoty*, dwudziestu czterech narachował, którzy w różnych potyczkach, mężnie stawając, trupem legli. *Kromer lib. 30. Miechov. l. 4. Biel. fol. 500.* dwóch Strusiów braci rodzonych sławią, Felixa i Jerzego, ci w pięćdziesiąt tylko koni, na większą zgraję Wołochów napadłszy, lubo się mężnie dosyć bronili, atoli wielkością silniejszy nieprzyjaciel, tak wziął górę nad niemi, że Felix w tej porażce zginął, któremu gdy na ratunek Jerzy bieży, z konia szwankował, zaczyn od Wołochów otoczony i w niewolą wzięty, gdy go przed Bogdanem wojewodą Wołoskim stawiono, w oczach swoich ten tyran, z innemi ośmiu ściąć go kazal, wszakże pozostała tych godnych mężów kawalerya naza-jutrz krwi się ich dobrze zemściła, bo dopadłszy Wołochów, na głowę wojsko ich poraziła, tam Borkulab Chocimski padł trupem, Kopacz hetman wojska tego, zaledwo się ucieczką salwował, a wojewoda Wołoski przez posły swoje o pokój prosić

musiał u Alexandra Króla. Tąż kawalerską śmiercią ojezynie się zalecił Jakób Struś starosta Chmielnicki, o którym *Starow. in Bellat. Sarm.* Długo on z Marcinem wojewodą Podolskim i Mikołajem wojewodą Krakowskim i hetmanem koronnym, Kamienieckimi herbu Pilawa rotmistrzując, ciężkim się w różnych okazjach pokazał Tatarskim i Wołoskim kupom, aż też z Trzebińskim na zagony Tatarskie Podole pustoszące wycieklszy, gdy go za pierzelającym nieprzyjacielem, daleko od swoich marsowa natarczywość uniosła, oskoczony, od niego jest i zabity pod Woronowem w r. 1520. Stanisław Struś, i ten rycerską duszę ze krwią oraz wylał na Rastawickich polach, o czem *Paprocki pod herbem Abdank*, zostawił jednak tegoż mężstwa swego nieodrodných sukeessorów z Wilezkowny herbu Poraj, jednego Jerzego kasztelana Halickiego, z którym tytułem Konstytuęya 1601. lustrować mu kazala dobra królewskie na Rusi przez wojnę zniszczone, *Constit. fol. 742.* był oraz starostą Braclawskim i Winnickim, tego *Paprocki*, z dzielności, hojności i ludzkości wielmi chwali, z Maryną Łuszczewską herbu Nałęcz miał potomstwo, i *Konstytuęya 1607. fol. 851.* już po śmierci Jerzego, cło mu mostowe przez Dniestr przyznała, alem się go nigdzie doczytać nie mógł. Drugiego Jakóba starostę Chmielnickiego, fortunnego rotmistrza, którego z Potockiej generałowny Podolskiej herbu Pilawa, Mikołaj z Komorowa Struś Halicki, Śniatyński, Rołomyjski, Chmielnicki, Lubaczowski starosta, tyle sobie wysłużyła respektu w Pańskich sereach heroiczna cnota jego, godna największych: którą zalecając potomności *Konstytuęya w r. 1613. fol. 29.* mówi o nim, że przez wszystkie expedyęye wojenne, od początku panowania Zygmunta III. Króla, żadnej nie opuścił, kędyby miłości swojej ku ojezynie, i Najjaśniejszym Majestatom Polskim nie oświadczył, osobliwie jednak w Moskiewską kampanią, gdy się inne pułki zhukane do związku z samej stolicy Moskiewskiej rozbiegły, on mężnie nieprzyjacielską potęgę i z zdrowia i fortuny swojej uszczerbkiem na sobie utrzymał, w nagrodę czego, królewskie mu dobra Lubecz w tenutę Rzeczpospolita puściła. Tą dzielnością swoją tak się był Ruskiemu i Podolskiemu województwom przymilił, że w niewolą pod Cecorą zabranemu, pobór łanowy ziemia Halicka uchwaliła, na jego uwolnienie, a *Konstytuęya 1623.* piętnaście tysięcy na okup jego, z skarbu koronnego wylieżyć kazala, *Const. f. 16.* kędy też siedmioletnie jego w Moskwie, dwuletnie w Konstantynopolu za ojezynę więzienie przypomina: umarł ten zaeny mąż w r. 1627. wieku swego 50. z wielkim wszystkich żalem, złączył się był dożywotnie z Zofią Orzechowską, nie zostały się jednak po nim tylko dwie córki: jedna z nich Helena z Ka-

linowskim Walentym Alexandrem generałem Podolskim, a powtórzonem małżeństwem z Konstantynem księżęciem Wiśniowieckim wojewodą Ruskim, druga z Sienieńskim dożywotnie zmówione: tak na nim dom ten wslawiony zniknął, co i *Starowski* wzwyż wspomniony potwierdza. Jeszcze się jednak i podziśdzień Strusiowie w Polsce naszej znajdują, czy jednak do tegoż herbu należą, zgadnąć nie mogę. *Konstytucya* 1670. *fol.* 27. komissarzem do kontrowersyi od granic Węgierskich zapisała, Mikołaja Pawła Strusia podczaszego Wieluńskiego. Jędrzej starosta Będziński deputatem na trybunale koronnym zasiadał w r. 1712. Felicyan z Kiińskiej urodzony kwitnie temi czasy. Jędrzej Struś Ramyszkowski 1630. *Acta Castren. Cracov.* Magdalena herbu Kórczak była za Stanisławem Ruszlem.

Strusiński herbu Kuszaba, w Podlaskiem województwie. Sebastyan, Jędrzej i Kasper w województwie Płockiem 1697. Stanisław, Franciszek 1632. w Gostyńskim.

Strusiński herbu Szeliga, w ziemi Ciechanowskiej. Krzysztof Strusiński w województwie Rawskiem podpisał elekcyą Jana III. Króla 1674. r. N. była za Władysławem Stamirowskim.

Strutyński herbu Sas. Jan Berliez Strutyński stolnik Wilkomierski starosta Tyborowski z sejmu 1703. komissarzem zapisany do granic od Węgier. *Constit. fol.* 22. Jan kasztelan Inllantski, starosta Wilkomierski Szakinowski, żona jego Zyperkowna kasztelanka Inllantska. Ambroży starosta Horodelski miał za sobą Julianę Rościszewską sędziankę Kijowską, wdowę po Błędowskim.

Strybel herbu trzy tarcze, w województwie Kijowskiem, Filon Strybel sędzia grodzki Kijowski z sejmu 1598. poborca. *Const. f.* 725. Tenże już podczaszy Kijowski 1609. i 1613, i 1623. poseł na sejm, *Constit. fol.* 4. Piotr wojski Kijowski. Eustachi 1626. poborca. O Abrahamie *Konstytucya* 1638. *fol.* 53. Daniel miał za sobą Annę Sutkowską. Katarzyna była za Konstantynem Sutkowskim.

Stryjeński herbu Tarnawa, w województwie Lubelskiem, Jakób Stryjeński w r. 1607. poseł od tegoż województwa do Króla Zygmunta III. N. miał za sobą Sieniecką, od której córka poszła za Sobieskiego. *Geneal. Sienieć*. Paweł Stryjeński wojski Grodzieński, złączył się dożywotnie z Joanną Gruzewską podkomorzanką Zmudzką, Zygmunt cześnik Sanocki, z siostrą jej rodzoną Teodorą. Paweł w zakonie naszym temi czasy: siostra jego rodzona, jedna za Suchodolskim łowczym Lubelskim, druga za Radziwińskim. Władysław, Franciszek, Jan, Wojciech i Adam 1697.

Strykowski herbu Korzobog. O tych świadczy *Łukasz Paproc. Łaski Cudow. fol. 28.* gdy powiada, że Katarzyna Strykowska tego herbu ksieni pierwsza zakonu Ś. Benedykta w Sierpskim klasztorze konsekrowana w r. 1631. umarła 1634. do obrazu Matki Boskiej w Sierpsku niektóre szaty oddała. Dorota Strykowska Piotra Czarnkowskiego podkomorzego Poznańskiego małżonka, po którego zejściu owdowiawszy, gdy i młode lata i twarz dorodna wielu do niej kawalerów nęciła, żeby się była importunnej konkurrencji zbyła tym laniej, publicznie w kościele ślubem się czystości obowiązała, w Krakowie potem mieszkając, całą resztę życia swego na modlitwie, i różnych dobrych uczynkach przepędziła, aż też poszła po zapłatę do nieba w r. 1649. ciało jej złożone w kościele naszym Krakowskim u Ś. Piotra, któremu z swoją dobroczynnością laskawą pokazała się. *Histor. Coll. Cracov. N.* była za Tomickim Janem. *Okol. tom. 2. fol. 171.* Katarzyna była za Chociszewskim.

Strykowski herbu Leliwa, w Łęczyckiem województwie. Tluk de Stryków w r. 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Stat. f. 141.* Piotr najprzód cześnik Łęczycki 1433. *Łask. w Stat. fol. 52.* potem kasztelan Inowrocławski 1457. *fol. 65.* w tymże roku pod Chojnicami dostał się w niewolę Krzyżakom. *Cromer. lib. 23. Biel. fol. 404.* Piotr kanonik Krakowski w r. 1578. Piotr podkomorzy Króla Stefana Batorego 1577. *Paproc. Wypis o Iwoni Podkowie.* Mikołaj rotmistrz w liście przypowiednym Kazimierza III. Króla Polskiego w r. 1471. u *Paproc. fol. 478. N.* opat Oberski. Władysław z sejmu 1638. komissarzem zapisany. Do tegoż herbu należał Maciej Strykowski kanonik Żmudzki, historyk i poeta sławny, jako sam o sobie świadczy, *in Libro de Orig. Litvan.* gdzie przydaje, że Osostów miasteczko w Łęczyckiem województwie leżące, dziedzictwem było tego domu, ale się przeniosło do Łaskich Korabitów, ztąd ten Maciej pisał się Strykowski Osostowicz, i przydaje, że to jedenże dom z Piorunami, Tulkowskimi, Osostowiczami Strykowskich. Dziecięciami jeszcze będąc w pięciu leciech w stawie utonawszy, prawie już umarły ztamtąd wyciągniony, długo bez żadnego znaku życia leżał, i lubo potem do siebie przyszedł, przecież bez mowy cały tydzień leżał; wkrótce potem dzwonu rozmachanego impetem w głowę ciężko uderzony, z tego razu ten defekt wyniósł, że mowę miał prędką i przepryskującą. W roku szesnastym życia swego, skończywszy szkoły, do księstwa Litewskiego zajechawszy na ehleb się rycerski udał, więc na prezydium w Witebsku lat kilka, pod komendą Alexandra Gwagnina Włocha tej fortecy strzegąc, cokolwiek mu czasu wolnego od wojennych zabaw zostało,

ten wszystek książkom dawał, napisał *Sarmatiae Europaeae Descriptionem*, którą Gwagnin kryjomo Strykowskiemu odjąwszy, pod swoim imieniem do druku podał, najprzód w Krakowie 1578. a potem w Spirze, 1581. z żalem swoim patrzył na to Strykowski, a do Stefana Króla ucieklszy się w tej doli, otrzymał od niego przywilej, który też w kronice swojej na początku położył, w tym Stefan tak o kronice jego, jako też i o tej *Descriptionem Sarmatiae Europaeae* świadczy, że to praca własna Strykowskiego, oraz przykazując, żeby żadna drukarnia nie ważyła się pod karą, obojga tych ksiąg bez wiedzy autora albo drukować, albo przedawać. A do tego Gwagninowi zadaje Strykowski, że był człowiek nie douczony, i nie umiejący języka Łacińskiego, nie mógł tedy taki człowiek, ehyba się cudzą pracą popisywać; *Kojulowicz* przeświadcza Gwagnina racjami o to podejście Strykowskiego, *Hartknoch* także i *Braun de Scriptor. Polon. fol. 38.* toż wnoszą, i ztąd poniekąd że ta *Descriptio Sarmatiae*, kroniki jego, zda się być krótkim zebraniem; i lubo pospolicie Gwagnina za autora tej książki różni pisarze przywodzą, ztemwszystkiem to nie z kąd inąd pochodzi, tylko że mało gdzie i z trudnością znajdziesz kronikę Strykowskiego, *Descriptionem* zaś *Sarmatiae* pod imieniem Gwagnina, ile nie raz z druku wychodzącą, częścicj, i mnie samemu widzieć się dostało. *Starowol. in Hecat. elogio 30.* tak o tym Macieju pisze: *Latinis et Graecis literis imbutus, haud vulgarem nominis famam in Scholis Academ. Cracov. promeruit, Lipsiae etiam studuit, Germaniam peragravit, Italis Viris doctissimis fama doctrinae innotuit, plurimisque in Gallia. In exteris notus, domi quoque a viris illustribus amatus, ab Episcopo Samogitiae vocatus, Canonica dignitate et Archidiaconi officio ornatus, ab Augusto autem Rege Sanctoribus reconditarum rerum notis praefectus, in eodem studio aetatem consumpsit.* To zaś sam o sobie pisze, że w r. 1574. z Jędrzejem Tarnowskim legatem do Porty pod interregnum, jeździł do Konstantynopola, która droga otworzyła mu pole do lustrowania wielu miast i prowincyi tak w Europie, jako i w Azji; w tej drodze gdy z Galaty do Konstantynopola plynie, mało go dwaj Turcy do Chalcedonji w niewolę nie przedali, po drugi raz także gdy Pruską ziemię lustrował, mało o zgubę życia nie przyszedł, jako ma *fol. 638.* Pisał te księgi. 1mo. *Kronika Polska, Litewska, Zmudzka i wszystkiej Rusi Rjowskiej Moskiewskiej, w Królewcu 1582. in fol. 2do. Sarmatiae Europaeae descriptio*, lubo od kogo inszego wydana, jako się wyżej namieniło. 3tio. *O koronacyi Króla Henryka wierszem i stylem Łacińskim, w Krakowie, jako świadczy w Kronice lib. 25. c. 2. fol. 776.* tamże po-

wiada, że opisał pogrzeb *Zygmunta Augusta*. 4to. *Goniec cnoty wierszem* wydany w Krakowie 1574. 5to. *Przeciw Nowochrześceniom wierszem Polskim* 1572. 6to. *De Ungariae Regno et ejus Regibus*. 7mo. *O wolności Polskiej i w. ks. Lit. a srogim zniewoleniu wiernych pod jarzmem Turckim, i o Rokoszu Cesarza Amurata, w Krakowie* 1575. 8vo. *O zdrowej poradzcie polskim wierszem*. 9no. *O Tyraństwie Wielkiego kniazia Moskiewskiego*. 10mo. fol. 5. *Kroniki swojej pisze że podał do druku Genealogią Eksosa wnuka Adamowego z Seta, z annotacyą lat, kiedy kto z nich żył, fol. zaś 89. mówi, że opisał prawie od potopu wywody Sławiuńskich Ruskich narodów, że dwu set przynajmniej autorów: fol. 346. obiecywał, że miał wydać wierszem Polskim o dawnych zwyczajach i zabobonach starych Litewskich. Do tejże Genealogji przydał Żywoty Królów Polskich* 1575. 11mo. *Tabula Chronographica Genealogiae et gestorum Ducum Litvaniae*, jako sam o sobie świadczy f. 354. 12mo. *O dobyciu Carogroda. Kojal. in MS.* 13tio. *Zwierciudło Kroniki Litewskiej w r. 1577. w którym o Familiach niektórych pisze. Nad to fol. 790. Kroniki swojej powiada o sobie, że zebrał już był zupełną historją Zygmunta Augusta, Henryka i Stefana, i gotową miał do druku. Przyznać to trzeba Strykowskiemu, że wielką pracą i jak sam namienia, ośmletnią z różnych autorów kronikę swoją zebrał, atoli Latopiszczom Litewskim i Ruskim, zawsze przeciwko Polskim historjkom bardziej sprzyjał.*

Stryjski. Stanisław Stryjski dziekan Lwowski w roku 1592. na liście *Zygmunta III. Króla* danym miastu Lwowskiemu. N. Stryjski miał za sobą Cieplińską.

Stryszowski czyli **Strzyszowski** herbu *Kościęsza*. Gniewosz Strzyszowski poseł z województwa Braclawskiego na sejm 1569. podpisał unią Litwy z koroną. *Constit. fol. 172.*

Strzała herbu *Kotwicz*, w Krakowskiem województwie, z tą jednak różnicą, że na tarczy powinien być pas czerwony, już nie wszecz jej wyciągniony, ale wzdłuż prosto do góry, na helmie zaś trzy pióra strusie. Za czasów Władysława Króla Jagiella, Piotr Strzała dziedzic na Sosnowicy z księztwa Raciborskiego do Polski przyszedł, który był u niego w wielkich respektach dla znacznej umiejętności, która się w nim wydawała w kunsztach rycerskich, miał zajęcie z Konradem książęciem Koźleńskim, i dla tego z Szląska do Polski się wyniósł. *Biel. fol. 318.* Atoli niektórzy z nich zostali się w księztwie Raciborskiem, gdzie już za czasu *Paprockiego*, jeszcze pod imieniem Strzałów kwitnęli. Drugich w temże księztwie, Chmiełikami zowią, a to z tej przyczyny, że przodek ich Strzała, miał

głowę kędzierzawą. Trzeciach w Bytomskim księstwie zowią Silehenami, gdzie jeden z tych był sędzią tego księstwa, a po nim syn jego, nazwani zaś dla krzywego patrzenia tem nazwiskiem Silehen. Znajdziesz w *Paprockim o herb. fol. 559.* nie które listy, w których tranzakcyę tego Piotra są zapisane. W r. 1478. Mikołaja Strzałę wspomina list *Clarae Tumbae*, że dał był sto czerwonych złotych do konwentu, chcąc mieć bractwo z temi tam zakonnikami, jakoż przy tym klasztorze służąc Bogu, życia swego dokonał. Jerzy Strzała miał za sobą Barbarę Słupską córkę Mikołaja, której oprawę czynił na Sosnowieach dwieście grzywien w r. 1464. *Acta Terrestr. Crac.* Jana Strzałę doczytał się *Paprocki*, na liście ugodnym z Januszem księżciem Opawskim za sługi swoje w r. 1482. Jarosz Strzała w r. 1543. Anna Strzałanka ksieni konwentu Zwierzyńieckiego zakonu Ś. Norberta w r. 1553. na liście Zygmunta Augusta Króla. Jan Strzała podstarości Krakowski, którego syn Michał starosta Tyszowiecki i krajeży Króla Augusta, miał za sobą Wielopolską, która po jego zejściu, żyła z Łaszczem podkomorzym Bełzkim i starostą Chelmskim. Piotr drugi syn Jana podstarościego, sędzia ziemski Zatorski i burgrabia Krakowski, poseł z województwa Krakowskiego, podpisał unią Litwy z Koroną 1569. *Constit. fol. 171.* był i poboreą Krakowskiego województwa 1576. *Const. f. 261.* i 1581. *f. 394.* w r. 1588. posłując na sejm koronacyi Zygmunta III. był deputatem wysadzony na sądy tych, którzy Maxymiliana arcyksięcia Austrii do korony Polskiej forytowali. *Const. f. 471.* Zona jego Dembińska herbu Rawicz. Hieronim trzeci syn Jana dziedzic na Benezynie, zostawił z Taszykiej syna Hieronima, w cudzych krajach w kunszcie rycerskim wyćwiczonego, złączył się dożywotnie z Dembińską podsędkowną Krakowską. N. była za Felixem Dembińskim.

Strzałka herbu Ostoja. Adamowi z Rudze Strzałka *Viro genere, pietateque et in inopes liberalitate* zmarlemu 1634. wywieszona śmiertelna chorągiew w Krakowie na Skalee u Ś. Stanisława z herbem Ostoja. *Starowol. in Monum.* Był ten Adam poboreą w księstwie Zatorskiem i Oświęcimskim z sejmu 1627. *Univers. Pobor.* Paweł Strzałka Młodyłski, miał za sobą Wiktoryą Wrzeszczównę. Są i Strzałkowscy tegoż herbu w województwie Sandomierskiem. N. Strzałkowski dworzanin Zygmunta I. Króla, przez którego Piotrowi Tomiekiemu, swemu w Węgrzech legatowi, ten Król biskupstwo Przemyskie posłał 1513. *Starowol. in Episc. Cracov.* Jan powracając do ojezyny z dworu Cesarskiego, utonął w rzece Sreniawa w r. 1569. *Ponętow. Commen.* Paweł, żona jego Wiktorya Wrzeszczówna 1703.

Strzałkowski herbu Poraj, w Kaliskim województwie. Adam Strzałkowski pod Batowem, dostawszy się w niewolę Tatarską, gdy go modlącego się przed obrazem matki Boskiej chciał sięgnąć Tatarzyn raz i drugi, zawsze mu szablą z ręką wypadala. *Nieszporok. Odrob.* Alexander 1658. Razimierz w Poznańskim 1674. N. Jędrzeja Łochyńskiego Jelitczyka: N. Walknowskiego: Teresa Adama Kięrskiego małżonki. Jan Strzałkowski zakonu Ś. Franciszka ścisłej reformy między iuszeimi pierwszy w Polsce promotor, o co chodził pieszo do Rzymu: Annę Traehową dziedziczkę na Gliwicach chorą, ręką kładzeniem na nią uzdrowił. Jan Societ. Jesu umarł w Kaliszu 1670.

Strzałkowski herbu Lubicz, w Rawskim województwie. Jan Strzałkowski proboszcz Nowomiejski dziekan Rawski w r. 1661. ostatnią wolą swoją czynił do konwiktu Rawskiego pewną fundacyą na uboższych studentów z familji którejkolwiek herbu Lubicz. *Histor. Colleg. Raven.*

W r. 1788. Franciszek Strzałkowski regent grodzki Nowomiejski. — *irasicki.*

Strzałkowski herbu Prawdzie, w Mazowieckiem i Belzkim województwach. Remigian Jan Strzałkowski łowczy Lwowski, pułkownik królewski, pod Chocimem za Jana III. pamiętny wojownik, po której kampanji, całą zimę z pola nie schodząc, Tatarskim wybojom wstręt czynił, od których był raniony. *Konstytucya* 1676. *fol.* 38. każe mu wracać sumę, którą nigdy z swojej szkatuły wysypał na kawaleryi Polskiej zapłatę. N. miał za sobą Szydłowską. N. Jadwigę Potocką herbu Pilawa. N. starosta Lityński wkroczył w małżeńską ligę z Katarzyną Fredroną kasztelaną Sanocką (która po jego śmierci ponowila małżeństwo z Hieronimem Żaluskim kasztelanem Rawskim) z nią miał syna Alexandra starostę Lityńskiego, i córkę Fredroną pisarzową Przemyską.

Strzałkowski herbu Półkoźcie, w województwie Mazowieckiem. Stanisław Strzałkowski 1632.

Strzały w tych herbach znajdziesz: Akszak, Bayrowski, Baybuza, Belty, Białokurówiec, Białynia, Blanckenstein, Bogorya, Boguski, Bratkowski, Chalecki, Helt, Holołyński, Kalinowa, Kościeszka, Lis, Łosiatyński, Mądrostki, Makarowicz, Newlin, Niemezyk, Niesobia, Nowosiel, Odrowąż, Odyniec, Pnieinia, Rubiesz, Rudecki, Samsonowski, Siekierz, Strzały w Tuzinie.

Strzegocki herbu Przegonia, w Płockim województwie. Stanisław z Strzegowa, albo z Strzegocina sędzia Płocki, podpisał pokój Brzeski u *Lask. w Stat. f.* 14. w r. 1436. i 1446. u *Karnkow. in Const. Synod. f.* 86. Wacław Strzegocki 1646.

brata rodzzonego miał kanonika krakowskiego. N. pojął Dąb-
ską córkę Stanisława z Dzikowny, z niej splodził dwie córki.
jedna Joanna Wiśniowska, druga Wiktorya Wasicka.

Strzelecki herbu Jastrzębiec, w Śanockiej ziemi. Jan
Strzelecki 1692.

Strzelecki herbu Oksza. Mikołaj z Strzelece sędzia
ziemski Sandomierski r. 1413. podpisał przywilej Hrodelski u
Lusk. w Stat. fol. 127. Klemens Wątrobka z Strzelece naj-
przód Biecki kasztelan 1436. u tegoż *Lusk. f. 140. Długosz*
lib. 12. fol. 676. potem Sandomierski kasztelan 1438. *f. 129.*
Jan arcybiskup Lwowski, z młodszych lat rycerskim się chle-
bem bawił, i *Cromer namienia lib. 21.* pod Warną z innemi
po niefortunnej bitwie dostał się był w pęta Turckie, atoli z
niech cudownie uwolniony do ojczyzny powróciwszy, stan sobie
duchowny obrał: wstąpiwszy na katedrę Lwowską, miał nie-
co zatargi z swoją kapitulą, która w Rzymie dekret po sobie
że otrzymała, tak to bolało Jana, że z melancholji w Krakowie
umarł w r. 1493. tamże w kościele Ś. Trójcy u OO. Domini-
kanów pogrzebiony, od brata swego Stanisława, o tym tak
Kromer lib. 24. pisze: *Qua in parte singularis Stanislawi*
Wątrobeae, gente Oxii pietas, et animi magnitudo silentio
praeteremenda non est, qui jussus a Rege in bona Sacerdo-
tum, cupiditati ipsius adversantium invadere, Regem, quam
Deum offendere maluit, to było w r. 1461. był potem kaszte-
lanem Sądeckim 1472. jakom czytał na liście Ruzimierza da-
nym miastu Lwowskiemu, i u *Kromera* go z tym tytułem znaj-
dziesz r. 1473. ; zszedł z tego świata wojewodą Belzkim jako
chce tenże *autor. lib. 28. f. 632. Serobisz. in Vitis Episc.*
Leopol. i Kis. Zabuski in specimine histor. Pol. f. 91. i 92.
z Paproc. o herb. karty 449. popraw. 447. i Okol. tom. 2.
fol. 393. i tu błąd, raczej 339. wypisując Strzeleckich sena-
torów, powiada, że Stanisław z Sądeckiej kasztelanji postąpił
na kasztelanią Belzką, ale się myli: ho i ei autorowie nie mó-
wią tego, ale powiadają, że był wojewodą Belzkim, ezegom
i ja dowodził w tomie pierwszym. Rładzie potem Jana Wątrobkę
Strzeleckiego kasztelanem Belzkim, ale tego żaden z tych au-
torów przytoczonych nie mówi. Anna Strzelecka Chwaliboga
herbu Strzemię. N. *Imo voto* Jana Domaszewskiego, *2do voto*
Szornela małżonki. Alexander temi czasy i Ignacy w zakonie
naszym. Franciszek miał za sobą Annę Ptaszyńską.

W r. 1778. Józef Strzelecki kanonik Rujawski. — Wojciech
kanonik Poznański. — Strzelecki zaeny mąż w zakonie schola-
rum Piarum: brat jego zostawił córek dwie i synów trzech Igna-
cego, Piotra, i N. — Stanisław Wątrobka Strzelecki ka-
sztelan Sandecki w r. 1472. posłem był od Ruzimierza Króla do
Węgier, dla ugody z Matyaszem Królem Węgierskim względem

pretensyi Śgo Razimierza do tegoż Królestwa. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 62. — Krasicki.*

Strzelnicki herbu Belty. N. Strzelnicki miał za sobą Anastazyę Czezelownę, z której syn Konstantyn. N. Annę Oborską. Stanisław kantor Plocki Rujawski, Poznański kanonik, scholastyk Warszawski 1532. umarł. *Starow. in Mon.*

W r. 1788. Józef Strzelnicki podczaszy Czerniechowski. — *Krasicki.*

Strzembosz herbu Jastrzębiec, w Sandomierskiem województwie. Jan z Jabłonicy Strzembosz *Przywilej podpisał Miasta Lwows.* Tomasz de Strzembo, *Theologiae et Doctorum Doctor,* kanonik Krakowski, poseł Razimierza Jagiellonowicza Króla w r. 1450. do Mikolaja V. Papieża. *Dumal. in Episc. Vladiśl.* Piotr Strzembosz wojski Lubelski r. 1587. sędzia kapturowy Sandomierski, *Const. fol. 425.* pisze o nim *Cichoc. Allog. Osecen. lib. 2. cap. 13.* Mikolaj 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constitut. fol. 427.* Derszław Dzierzek Strzembosz 1588. poborca w Sandomierskiem. *Constit. fol. 503.* Jan deputat na trybunał koronny z Sandomierskiego w r. 1592. *co poznać z prefacyi do dysputacyi Ks. Radziwińskiego Soc Jesu.* Adam w r. 1632. rotmistrz województwa tegoż obrany pod interregnum. *Laudum.* Jędrzej proboszcz Mstowski 1621. był na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim. *Acta Synodi.* Jan także proboszcz Mstowski kanonikowy regularnych Ś. Augustyna, wielkim nakładem kościół Mstowski ozdobił: *Damal. in Archiep. Gnesn. f. 130.* kwitnął w r. 1649. N. miał za sobą Krupczankę. N. Strzemboszowna była za Hieronimem Romiszowskim herbu Jelita. *Paproc. o herb. f. 203.* Filip miecznik Sandomierski, sędzia grodzki Opoczyński 1692. był i sędzią kapturowym Radomskim. Filip brat Piotra dziedzic na Damniowiecach roku 1596. *Acta Castren. Cracov.*

Antoni Strzembosz w r. 1778. chorąży Raciązki pojął *Granowskę.*

— Tomasz regent grodzki Oświęcimski. — W r. 1787. umarł wspomniany wyżej Antoni kasztelanem Sierpskim. — *Krasicki.*

Strzemeski herbu Lubicz, w Rawskiem i Ruskiem województwach. Jeden z Lubiczów dostawszy dóbr Trzemeszna w województwie Rawskiem pisać się począł Trzemeskim, a sukcesorowie jego na Rusi Strzemeskimi, dla dystynkcyi od Trzemeskich, którzy są inszego herbu. W Rawskiem tedy ci kwitnęli: Maciej Lubiański z Trzemeszna Trzemeski, burgrabia Piotrkowski, któremu syn Kasper Gnieźniński, Łowicki kanonik, proboszcz Psezonowski, nagrobek wystawił w Piotrkowie 1632. *Starowol. in Monum.* był ten Kasper potem suffraganem Gnieźnińskim, życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w r. 1665. wieku swego 70. w Łowiczu z nagrobkiem marmurowym pogrzebiony, i z herbem Lubicz. Stanisław sy-

nowiec Kaspra, rycerz znaczny z Stefanem Czarneckim w Danji i Olsacyi. Hedefons synowiec drugi, był opatem Orłowskim na Szląsku zakonu S. Benedykta, koło r. 1664. Na Rusi zaś Tomasz z Trzemeszna z województwa Rawskiego przeniósł się w Ruskie kraje, i tam osiadł w r. 1460. kupił dziedzictwem wieś Snowidów i drugą Wozilów, jako się pokazuje z *Księgą Grodu Trembowolskiego i Halickiego*: te obie majątności dopiero Krzysztof Strzemeski przedał Potockim Pilawitom, ile przyległe Potokowi; miał tenże Tomasz i w Rawkiem swoje dziedzictwo: żona jego była Anna Chocimirska herbu Grabie, z której syn Jan służył po usarsku 1489. a z Barbary Tureckiej zostawił syna Mareina, którego wspominają *Acta Castr. Halic. w roku 1516.* był to człowiek rycerski i obrotu wielkiego, złączył się był dożywotnie z Zofią Zlotnicką herbu Nowina, i z nią spłodził pięciu synów: 1. Maciej, ten miał za sobą Jadwigę Tureką, która mu powiła syna Marka, i córkę Zofią Ceremowską. 2. Walentyn, zostawił córki dwie: Dorotę Żyrowską, i Eufrozyne Sezerbińską. 3. Tomasz, bratu swemu część dziedziczną osobliwie w Trzemesznie pod Rawą r. 1565. zapisał w Haliczu. 4. Stanisław. 5. Jędrzej, ten najprzód kontraktował dożywotnie z Katarzyną Nepelską, z tej miał córkę Agnieszkę Węglińską, i synów trzech: Marka, który córkę swoją Barbarę wydał za Jędrzeja Tworowskiego herbu Pilawa, Walentego i Melehiora. Drugi raz kontraktował z Anną Występowną z Zarwanicy, z którą zostawił to potomstwo: Katarzynę Polanowską: Pawła, tego żona Jadwiga Saporowska Kołowna 1592. Stanisława, tego żona Katarzyna Narajowska, Jana i Mikołaja rotmistrza pancernej chorągwi, pod czas inkursyi Tatarskiej, z niewielą ochotnika śmieło na nieprzyjaciela nacierał, ale zagnawszy się za nimi za Jazłowcem, od nich zabity, pochowany w Jazłowcu. Jędrzeja Stanisława, dziedzica na Mikulinicach chorążego Halickiego męża rycerskiego, tego z Katarzyny Boryslawskiej herbu Sreniawa, córki Piotra podkomorzego Podolskiego, córka Katarzyna była za Alexandrem Chomętowskim i synowie dwaj: Wojeiech i Krzysztof: Z tych Krzysztof zaraz się z młodu do obozu udał, gdzie najprzód pod pancerną chorągwią Zółkiewskiego hetmana, a potem pod usarską, chorągiew nosił; na wszystkich tedy kampaniach w Moskwie, Prusiech, w Wołoszech, na Ceorze nie odstąpił hetmana, aż też w łono postrzelony, na polu żywy w niewolę zabrany, tyleż znalazł u Pana, któremu się dostał, respektu, że mu rządy domu i majątności swojej poruczył. Po dwu latach tej niewoli, we śnie od Najśw. Panny, do której miał gorące nabożeństwo, upomniany, aby się do ojczyzny wrócił: nad nadzieję swoją szczęśliwie mu się ta niecieczka powiodła, i dru-

gin, których z sobą do tego namówił: gdy się potem w Nieczyszczowie bawił u stryja swego Marka, orda na Ruś wypadła, on z stryjem swoim do Brzeżan umknął, kędy mu Sieniawski dał komendę nad kilką chorągwiami nadwornymi, z któremi często z fortecy wybiegając, mężnie i mądrze Tatarów gromił, za co wziął od niego porucznikostwo usarskiej chorągwi, tę samą łaskę potem wziął od Stefana Potockiego wojewody Bracławskiego, u którego regimentarzem będąc w sześciu set koni, nietylko że dał odsiecz Kuropatnikiemu w Budyłowie, dwóch Murzów przedniejszych pojmał, których gdy Potockiemu oddał, wziął od niego w rekompensie Horodenkę, ale też cztery tysiące Tatarów rozgromił. Gdy Rakocy w Polskie granice wtargnął, ziemia Halicka rotmistrzem go sobie obrała. Bunt Kozackie na pokuciu szczęśliwie uskramiał z nienaeka na buntowników wypadając i surowie karząc. W Horodence oblężony, nie dał się urstraszyć całemu Tatarskiemu koszowi, i owszem wypadłszy na nich, chorągiew im zieloną odebrał, zabiwszy chorążego. Ze Moskwa w Buczacu zamku nie wzięła, jego mężtwu trzeba przyznać. Obrany potem podsędkiem ziemi Halickiej, przez lat czterdzieści blisko, na tym urzędzie świętej sprawiedliwości przestrzegał. Raszelaui Bieckiej sobie ofiarowanej przyjąć niecheiał, w poselstwie jeździł do Wołoch i Multan. Horodenkę spustoszała i osadził, i zamek w niej z gruntu wymurował; w Buczacu i w Brzeżanach place pokupiwszy dwory pobudował, dla przytulenia się ludzi swoich pod czas inkursyi. Kościół wybudował i ozdobił w Podwysokim. tamże szpital wystawił i w Buczacu przy farze. Matkę mu Tatarzy niespodzianie napadłszy, w niewolę zabrali, tę chcąc z rąk pogańskich wykupić, sam do Krymu pojechał, ale ją już na śmiertelnej pościeli leżącą zastał, której ciało wykupiwszy, uzeziwie pogrzebł. Pod czas głodu wielkiego na Rusi, guma swoje otworzył, i żywił nie tylko poddanych swoich, ale i do kilku set innych ludzi, przez niemaly czas, i powiadał, że nie był szkodzien tego, bo po tym akcie przez kilka lat w dwój nasób, więcej z pól zbierał, a w pewnych wsiach z roli jednej raz zasianej, cztery razy brał obfite żniwo. Mszy świętej zawsze klęcząc nabożnie słuchał; uboższe panny brał do siebie na wychowanie, którym i posagi obmyślał według kondycyi; poddanym żadnej krzywdy nie dał czynić, ostatniego kresu życia swego dopędził w r. 1671. leży w Brzeżanach: pierwsza żona jego była Ratarzyna Rurdwanowska, ta mu powiła dwie córki: Jadwigę Wasilkowską, a potem Złoczewską chorążynę Halicką, Annę najprzód Liniewską lowczynę Belzką, a potem Tyszkiewiczową wojewodzicową Kijowską. Druga żona Elżbieta Roźniatowska umarła 1683. w kościele naszym Lwo-

wskim pogrzebiona, z tej została się córka Zofia, i synów dwóch: Jędrzej, w zakonie naszym rządził po dwakroć kollegium Lubelskie, skończył wiek swój w r. 1725. w Krasnymstawie; drugi, Jan, rotmistrz chorągwi pancernej, z którą mężnie stawał pod Chocimem, na Ukrainie i pod Zurawnem, był deputatem na trybunał koronny, komissarzem na trybunał Radomski, posłem na sejmy, wspomina go *Konstytucya* 1685. *fol.* 14. w Rudnikach pod Śniatyniem zamek wymurował i wałami opasał, miał za sobą Zofią Firlejową z Dąbrowicy kasztelanek Sanocką, z tej córka Elżbieta najprzód Alexandra Kalinowskiego podczaszego Halickiego, a potem Adama Niesiolowskiego małżonka, i syn Józef. N. Strzemeska była za Chwalihogiem. Stanisław hrabia Winnicki 1674. Jan Strzemeski kanonik Łęczycki, proboszcz Hłżecki *Vir integerrimus*, mówi o nim nagrobek w Hłży, który zmarłemu w r. 1588. wystawił brat rodzony Wojciech kanonik Kielecki.

N. Strzemeski starosta Hadziacki zostawił dwóch synów, pierwszy Jędrzej, drugi Józef wkroczył w kontrakty małżeńskie z *Chrzastowską*. — Drugim małżeństwem starosta Hadziacki pojął *Świeżawską* z której córki, jedna za Potockim starostą Ianiowskim, druga panną. — *Krasicki*.

STRZEMIE

HERB.

Żółte strzemie w polu czerwonym być powinno, na helmie pięć piór strusich, tak go opisują *Biel. fol.* 82. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 48. *O herb. fol.* 230. *Okol. tom.* 3. *fol.* 184. *Klejnoty fol.* 82. Z tej zaś okazji według nich nabyty. Gdy Bolesław Chrobry król Polski, Ruskie prowincye wojują przycisnął, trafiło się jednemu z jego kawalerji, że w samej utarczce koń pod nim szwankowawszy, nie tylko że szyję złamał, ale też i nogę rycerzowi w strzemienu uplątał. Przypada wtem nieprzyjacieli już jak na pewny oblów, postrzegł wiszącego nad zgubą swego adwersarza kawaler, i niemogąc tak prędko nogi więzionej wyzwolić, strzemie i z rzemieniem urwawszy, nie-

przyjacielowi orężem się składa, tak silno z nim się scinając, że go też trupem położył, na konia potem jego wsiadłszy, gdy jeszcze dalej dobywa nogi z strzemia, tym czasem drugi go adwersarz najężdża tak nagle, że czasu tyle nie miał, żeby był szabli na niego dobył: przetoż strzemiem na rzemieniu wiszącem, tak go w twarz dobrze ugodził, że mu ją nim srodze zranił, i pojmwawszy go królowi swemu oddał, za co w herbie strzemie nosić, i jemu i sukcesorom jego pozwolił Bolesław Chrobry. Herb ten, że się kiedy zwał Lawsowa, poznać z listu 1406. danego u *Paproc. o herb. fol. 236.*

Przodkowie domu tego.

Rładzie tu *Paprocki* Marcina arcybiskupa Gnieźnieńskiego zakonu Kaznodziejskiego, któremu i inni autorowie poświadczają, alem ja już o nim mówił pod herbem Bodula w drugim tomie. Tegoż herbu był Mikołaj z Zembocina, którego żona Małgorzata jako wspomina *Długosz*, pod niebytność męża swego przez lat kilka, ochraniając dobrej sławy swojej, na wieży u kościoła w Zembocinie i z siostrami swemi mieszkała, po powrozie sobie pokarmy ze dwora przyniesione windując, póty, póki mąż jej z Bolesławem Śmiałym z pod Kijowa nie powrócił. Do zabicia Ś. Stanisława biskupa Krakowskiego i męczennika, że się Strzemieniowie przyczynili w roku 1071. świadczy *Długosz tak w Życiu tego Świętego tom. 1.* jako i w historyi swojej *Biel. f. 83.* Za Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, że familiantów herbu Strzemie, siła w Wołoszech poległo, i że tam chorągiew domu swego stracili, *Paprocki z Miechow. lib. 4. W r. 1462.* fundacya kościoła Ś. Jakóba na Kazimierzu przy Krakowie, tych Strzemieniów już rozrodzonych i fundatorów tegoż kościoła wspomina, znajdziesz tę erekcyę całą, u *Paproc. Nos Nicolaus de Korzenna in Chodel residens, Castellanus Czechoviensis cum fratribus,* (to Korzeńskich przodek) *Nicolaus Buczyński de Olszyny cum fratribus,* (to Buczyńskich Strzemieniów antenat) *Jacobus de Trzeciesz cum fratribus,* (to Trzecieskich) *Albertus Jeżowski cum fratribus de Grabowa,* (to Jeżowskich) *Joannes de Szalowa cum fratribus,* (to Szalowskich) *Stanislaus de Zamboczyn cum fratribus,* (to Zembocskich) *Stanislaus de Kijany,* (to Kijańskich) *Jacobus de Sulów cum fratribus,* (to Sulowskich) *Andreas de Janowice cum fratribus,* (to Janowskich) *Nicolaus de Laeta cum fratribus, et Christinus quondam de Wroblowice haeredes etc.* Z tej erekcyi poznać, że Strzemieniów familie zdawna się w Krakowskiem województwie gnieździły: druga że insze familie tegoż herbu, dopiero się od wspomnianych wyżej krzewić poczęły, już po r. 1462.

Jakób, arcybiskup Halicki, albo jako ich już teraz zowie-
my Lwowski, wstąpił na tę godność w roku 1392. w kościele
Tarnowskim, według *Długosza*, od Macieja biskupa Przemysł-
kiego poświęcony, a jako jego nagrobek w kościele Lwowskim
u OO. Franciszkanów mówi: *Jacobus Archiepiscopus Hali-*
ciensis, ortus Streparum nobili Polona familia, ex Ordine
S. Francisci; ob praeclaras animi dotes assumptus, Eccle-
siae Pastor, Reipublicae Senator, Patriae tutor, regni cu-
stos, bonus, prudens, fidelis, vigilans, multisque heroicis
virtutibus illustris, consumptus laboribus, vitam mortalem
in coelestem mutavit anno 1411. in templo S. Crucis apud
suos Fratres tumulari voluit, integer pelle sua anno 1619.
ornatu, et insignibus Archiepiscopalibus repertus, et in
eodem loco anno 1626. ab iisdem Fratribus est repositus:
trafunkiem albowiem gdy grób przy zakrystyi kopano, na jego
ciało nieskażone napadli, w stroju także arcybiskupim, jakby
dopiero na niego włożonym: o czem gdy się ludzie dowiedzieli,
wiele łask za przyczyną jego, uciekając się do niego w różnych
swoich potrzebach odnosili, które skonnotowane pilno po dziś
dzień chowają. *Serobiszov. in Vit. Archiepisc. Leopold. Va-*
dingus in Annal. Minor. tom. 4. pag. 298. zowie go *Ruchem*
de Władonna, ale to błąd ludzkiego pióra. co poznać
i z drugich imion Polskich u tegoż autora błędliwie podruko-
wanych. Przymawia mi o to, *Autor Książki: specimen Hi-*
storiae Poloniae Criticae pag. 59. Zem opuścił te słowa, ale
czy słuszna rzecz, żebym z błędzącym błędził.

Grzegorz Sanocenus arcybiskup Lwowski, ten najprzód
szkoły tak chwalebnie zakończył, że też doktorskim laurem za-
służył być ozdobionym w akademji Krakowskiej; potem się z
Władysławem Jagiellonowiczem Królem Polskim i Węgierskim
na Turków wyprawil, kędy po owej nieszczęśliwej pod Warną
potyżce, ledwo życie salwował, *Biel. f. 380. Cromer l. 21.*
Sarnicki lib. 7. nie stracił jednak jeszcze serca, i tem nieszczę-
ściem do wojny, znowu za Kazimierza Jagiellonowicza w obo-
zie był pod Wrocławiem, kędy Gabryelowi Agryeńskiemu bi-
skupowi, Polskiej kawaleryi gnuśność zarzucającemu, *Bruma*
venit, nix alba ruit, migrate Poloni, o fugite ad proprios,
algida-turba lares, etc. odpowiedział: *Garrula lingua tace,*
nec sensu nec ratione, ulla vales, tantum verba pudenda vo-
mis etc. Zostawiwszy wkrótce inszym rycerską chwałę, sam
duchowny sobie stan obral, kanonikiem Lwowskim wyniesiony,
aż i arcybiskupem w r. 1451. na początku rządów swoich Ta-
tarskie kupy w Dunajowie go obległy, i potężnie się do niego
przedzierały, atoli do wojny przyuczony, jak serca broniąc się
im nie tracił, tak też na umiejętności do odbicia tych sztur-

mów, Grzegorzowi nie schodziło, aż też chłasta owa, widząc, że nie mogła skurąć, pierzechnęła, tak nie tylko siebie, ale i dóbr swoich ochronił, których przyczynił więcej do stołu arcybiskupiego; śmierć go niespodziana zastała w Kąkolnikach w r. 1479. znaleziony albowiem na twarz na ziemi leżący, z rękami wyciągniętymi. Życie jego miał napisać *Callimachus*, jako świadczy *Kromer*, ale mu nie się go widzieć nie dostało. *Serobiszow. in Vit. Archiep. Leopold.* Strzemiennowę herbu Strzemie wspomina *Okol. pod herbem Łódzia t. 2. fol. 177. Paproc.* także *Strom.* powiada, że Krotoszowie z Wielewi na Szląsku tegoż herbu zażywają, tylko że na helmie trzy pióra strusie kładą, nie pięć.

Herbowni.

<i>Bajanecki,</i>	<i>Korzeński,</i>	<i>Szalewski,</i>
<i>Brzostowski,</i>	<i>Królewski,</i>	<i>Taszycki,</i>
<i>Buczyński,</i>	<i>Kulewski,</i>	<i>Trzeciński,</i>
<i>Burzyński,</i>	<i>Kurowski,</i>	<i>Wielopolski,</i>
<i>Chwalibog,</i>	<i>Lenzowski,</i>	<i>Wojnarowski,</i>
<i>Garlicki,</i>	<i>Eysowiecki,</i>	<i>Wroblewski,</i>
<i>Golkowski,</i>	<i>Marszyński,</i>	<i>Wrzosowski,</i>
<i>Janiszewski,</i>	<i>Papłoński,</i>	<i>Wsieborowski,</i>
<i>Janowski,</i>	<i>Rudnicki,</i>	<i>Wysocki,</i>
<i>Jeżowski,</i>	<i>Strojuński,</i>	<i>Zaborowski,</i>
<i>Kleczyński,</i>	<i>Strzemię,</i>	<i>Zagorowski,</i>
<i>Klempowski,</i>	<i>Sułowski,</i>	<i>Zbylitowski,</i>
<i>Kożanowski,</i>	<i>Świeborowski,</i>	<i>Zembocki.</i>

Kuropatnicki, Malachowski i inni, przypisują ten herb *Lancuckim* i *Świebowskiem*.

Strzeszewski herbu *Lubicz*, w Płockiem województwie. Wojeicieh kustosz Płocki i deputat na trybunał koronny w r. 1714. Jan, Stefan i Stanisław w Płockiem 1697.

Strzeszewski herbu *Pobog*, w Płockiem województwie, tak piszą nasi genealogistowie, ale rozumiem, że jedenże to dom Lubiczów i Pobogów. Mikołaj z Strzeszewa kasztelan Wiślicki w r. 1497. *na liście Jana Albrychta Króla danym Miastu Lwowskiemu.* Jakób Strzeszewski stolnik Płocki, którego żona Karniewska. *Paproc. o herb. fol. 525.* Brat jego Mikołaj oboźny Króla Augusta I. Maciej na Kraśniewie Strzeszewski 1632. i Szymon.

Strzeszkowski herbu *Bończa*, w Lubelskiem województwie. Stanisław Strzeszkowski z Zuchowa, dziedzic na Koszycach i Strzeszkowicach chorąży Lubelski, umarł w roku 1557. nagrobek jego w Lubelskim kościele OO. Bernardynów. Mikołaj z Belk, miał za sobą Annę Krzepicką, umarł 1614. zostawiwszy synów i córki.

Strzeszkowski herbu Gryf, w Krakowskiem województwie, pisze o nich *Paprocki w Gniazdzie Cnoty*, niewiem czy nie od hrabi Strzeszkowna idą, którego wspominają listy Leszka Czarnego księcia Polskiego, którego syn był Wawrzeniec sędzią ziemskim Krakowskim w r. 1287. *Nakiel. in Miechor. fol. 210.*

Strzeszkowski herbu Janina, w Lubelskiem województwie. Zofia Strzeszkowska była za Chomętowskim. Maryanna zakonnica u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Strzeszkowski herbu Jastrzębiec, w Mazowieckiem województwie. Remigian Strzeszkowski, miał za sobą Chrzastowską córkę Piotra z Krystyny Błońskiej, zostawił z nią potomstwo. *Baranow. Wojciech* umarł bezżenny w roku 1611. mąż pobożny. *Histor. Dom. Prof. Cracov.*

Strzeszkowski herbu Gozdawa, w Ruskiem województwie, Piotr Strzeszkowski 1687.

Strzeżymiński herbu Leszczye, w Poznańskiem województwie.

Strzyszka herbu Zadora, w księstwie Litewskiem, patrz **Dowgiało**: ho to jedenże dom z niemi, ponieważ Hawryło Dowgiało Rurajoś, syn Jana Hawnulewicza chorążego Litewskiego, miał syna Jana Strzyszkę, a Jan Stanisława, od którego idą Dowgiałowie Strzyszkowie. Krzysztof Dowgiało Strzyszka podczaszy Upitski, Jerzy Dowgiało Strzyszka 1648.

Strzyż herbu Szalawa, w Ruskiem województwie. Jan Strzyż sędzia ziemski Halicki, zostawił z Anną Skarbkówną syna Hieronima, i córki Zofię Cieszanowską, Elżbietę Glinieczynę, i Jadwigę ta podobno była za Janem Belzeckim dworzaniem Króla Stefana. Nikodem brat Jana sędziego, zostawił potomstwo. N. miał za sobą Skarbkównę.

Strzyżowski herbu Gozdawa, w ziemi Sanockiej. Jan Strzyżowski, który trzymał Cudecz miasto i zamek, zostawił dwu synów, Stanisława i Jana, ci kalwińską sektą zarażeni, kościoły w tem miasteczku sprofanowali, mówi *Paproc*. Mikołaj rzezonny Sliwa, który trzymał Glinnik, Barycz i insze dobra, z Zofią Cieklińską splodził trzech synów, Stanisława, Jana i Mikołaja, od których potomstwo zostało. Stanisław Strzyżowski był poborą w Podolskiem 1591. *Constit. f. 632.* i 1613. *Uniw. Pobor. N.* Strzyżowski z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy. *Constit. f. 2. N.* 1606. zabity w Moskwie z Dymitrem Carem Moskiewskim. *Petrie. l. 1. N.* miał za sobą Konstancją Herburtównę kasztelanę Kamieniecką. Jan w województwie Sandomierskiem 1674. N. była za Adamem Rudnickim. N. za Mikołajem Ossolińskim.

Strzyżowski herbu Lew z muru, ale bez prawdy w łapach, ten herb widziałem w *Dedykacyi Historji o Jonaszu Gabryela Leop.* 1618. Zofji z Strzyżowa Serny. Jan Strzyżowski dziedzic na Rudkach, miał za sobą Łaściszewską, z tej były dwie córki, Ludowika Michałowi Jelowickiemu, Zuzanna Więckowskiemu zaślubione, tyleż synów, Marein, który z Leduchowskiej spłodził Adama i Franciszka. Razimierz w powiecie Slonimskim 1674. Prokop mąż rycerski, był w niewoli Tatarskiej, w r. 1624. umierając, Barskiemu naszemu kollegio wiele łask swoich wyświadczył. Niewiem czy nie tu należy Jakusz de Strzygi kasztelan Rypiński, w r. 1436. podpisał pokój Brzeski u Łask. w *Stat. fol. 140. N.* miał za sobą Podoleonę pisarzównę grodzką Slonimską.

Stucki herbu Prus 3tio w Prusiech, ale Złotogoleńczyka zrzucili, a przybrali na hełm trzy pióra strusie. *MS. o Famil. Prusk.* Katarzyna i Anna Stuckie zakonnice u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Studziński herbu Gryf, w Wielkiej-Polszcze nie daleko Gniezna. *Nakiel. w swojej Miechow.* rozumi, że od Jana kasztelana Krakowskiego herbu Gryf, swoje początki wzięli. Jan Studziński w województwie Inowrocławskim 1674. Maciej Studziński dziedzic na malej Zurowicy. *Acta Terrestr. Przeworsc.* 1572. Jędrzej miał za sobą Magdalenę Chronowską.

Studziński herbu Prus 1mo, w Rawskim województwie, jedenże dom z Swarockimi. Stanisław Studziński dworzanin królewski, poseł województwa Rawskiego na sejm Warszawski 1638. ztamtąd deputowany na sądy fiskalne trybunału Radomskiego. *Constit. fol. 21.*

Stuzeński herbu Jastrzębiec, w Sieradzkiem województwie. N. Stuzeński rotmistrz pamiętny, który z Taranowskim ablegatem, jeździł do Porty, córka jego była za Kilianem Łatoszyńskim. Stanisław dziedzic na Stuznie 1609. *Acta Castren. Opoczencu.* Balczer Stuzeński poborca w ziemi Łukowskiej z sejmu 1564. *Constit. fol. 76.*

Styczyński, w ziemi Dobrzyńskiej. Paweł Styczyński poborca z sejmu 1593. *Constit. fol. 660.*

Stynwacki herbu Pomian, w Pruskich województwach, pisze o nich *MS. o Familiach Pruskich.*

Sucharzewski, w ziemi Warszawskiej. Jan z Piszczyna Sucharzewski łowczy Warszawski i Stanisław podwojewodzi Warszawski 1674.

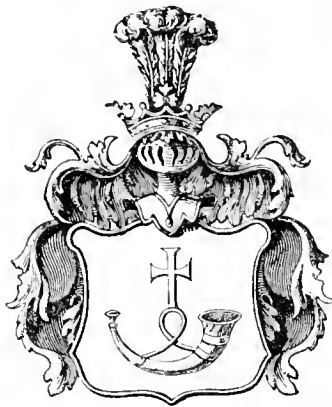
Suchciecki herbu Ostoja, w ziemi Łomżyńskiej. Polichron Suchciecki łowczy Łomżyński 1674. Mikołaj łowczy i horodniczy Miński, ten pod czas rewolucyi Moskiewskiej poddał się Moskwie, z Massalskiej, synowie jego Jan i Razimierz.

Wacław Suchecki i Hieronim. *Kojal. in MS.* Michał miał za sobą Alexandrę Micowską wdowę po Grabkowskim. N. Suchecki Podoską sędziankę ziemską Ciechanowską. Walentyn, Adam, Zygmunt, Tomasz i Razimierz w ziemi Nurskiej 1697. roku.

Suchecki herbu Poraj, w Sandomierskiem województwie. Jan Suchecki miał za sobą Chlewicką. N. była za Janem Korycińskim. Stanisław kasztelan Rozpierski znaczny benefactor kolegji naszego Piotrkowskiego, umarł 1688. N. miał za sobą Elżbietę Straszownę 1633. Wincenty Suchecki scholastyk Łucki, infułat Olycki.

Józef Suchecki w r. 1778. chorąży Sieradzki. — Gabryel skarbnik Ostrzeszowski. — *Krasicki.*

SUCHE-
KOMNATY

HERB.

Trąba czarna myśliwa oprawna w złote sztuczki, w polu czerwonym, z nawiązaniem, na którego wierzchu powinien być krzyż złoty, na helmie zaś trzy pióra strusie, tak go opisują, *Paproc. o herb. fol. 454. Ókol. tom. 3. fol. 167.* Nabyty zaś z tej okazji: Rycerz z familji trzech trąb, przeciwko Prusakom będąc hetmanem u księcia Mazowieckiego, pogromił Prusaków, męża pewnego, który w tej tam okazji heroicznie potykał się z nieprzyjacielem, i wiele mu pomógł do zwycięstwa, do herbu swego przyjął, przecież tylko mu jedną trąbę i z krzyżem w herbie nadał. Drudzy rozumieją, że ten herb z Niemiec do Polski przyniesiony. Zdawna zaś w Ciechanowskiej ziemi dziedziczyli familianci tego herbu, na dobrach Suchekomnaty, od których i herb ich imienia nabył.

Herbowni.

*Bogorski,
Drąbiński,
Kaznowski,*

*Kownacki,
Łomiński,
Mięczyński,*

*Milanowski,
Owłoczyński,
Pieńkowski,*

*Ropelowski, Słowikowski, Stępokowski, Urowiecki,
Skulski, Sopota, Tuczowski,
Kuropatnicki i Malachowski* przydają do tego herbu:
Suchekomnackich i Urowieckich.

Suchodolski herbu Abdank, w Sandomierskiem województwie, z tych Mikołaj Suchodolski starostą był na Riesi, pisał się z Marrawy, rotmistrz Królów Polskich dawny, ten serdecznie zawsze przeciwko nieprzyjaciolom tej ojezyny stawał, a najprzód oblężony na Riesi od Moskwy 1578. przez kilka niedziel nieustraszonem sercem póty wszystkie szturmny mężnie wytrzymał, aż ludzie królewsey na odsiecz tej fortecy przyszli, Moskwę porazili, działa pobrali; więźniów siła dostał i znacznych, jako kniazia Obalińskiego i Kropodkiniia: inszych zaś czasów, nie dopuszczał żywności na zamki Moskiewskie, a to z niemalym swym kosztem czyniąc, kiedy na to całą rotę chował. Matka jego była herbu Pobog: potomstwo jego osiadło w Wolkowyskim powiecie, z których jeden Mikołaj 1674. Kazimierz w powiecie Slonimskim. Drugi Suchodolski mąż godny; w różnych expedyevach sławny w Lidzkim powiecie, miał za sobą Limontownę. *kojałow. in MS.*

Suchodolski herbu Janina, w Lubelskiem województwie. Maciej dziedzic na Suchodolaeh sędzia ziemski Lubelski 1413. podpisał pokój Brzeski u *Laskiego w Stat. fol. 127.* i 1424. u *Okol. tom. 2. fol. 84.* Idziego Suchodolskiego wspomina *Długosz lib. 13. fol. 2.* w r. 1445. że z Rzeszowskim do Węgier był wysłany dla wiadomości o Królu Władysławie Warneńskim, po przegranej bitwie pod Warną. Tenże także Mikołaja pisze herbu Janina *fol. 510.* w r. 1472. Jan Żegota Suchodolski, któremu zmarłemu w r. 1572. syn jego Stanisław chorąży Lubelski nagrobek wystawił. Tego Stanisława chorążego, według przysłanej mi informacyi, były te dzieci, Petronella 1mo Drzewicka, 2do Pawłowska, Katarzyna Pigłowska, Alexandra Łysakowska i Maryanna, która panną umarła: synowie zaś dwaj, pierwszy Jan, który z Łychowską podkomorzanką Belzką, spłodził Stanisława, Kazimierza męża rycerskiego *sterilem*, Jerzego *sterilem*, Katarzynę Odrzechowską. Drugi Kazimierz, ten z pierwszą żoną Boratyńską, miał to potomstwo: Jana, który zginął w okazji z Tatarami, Kazimierza, który pojął Sienińską, Joanna tych siostra wydana za Trzeińskiego: z drugą żoną Trocholską, miał Józefa i Maryannę. Tegoż Stanisława chorążego Lubelskiego miało być dwóch braci, Alexander starosta Lityński, mieszkał pod Zasławiem, córka jego Petronella panną umarła, syn zaś Franciszek zszedł bezpotomnie. Drugi brat Jan, dziedzic na Suszach i Golowierzechach w powiecie Lukowskim, temu Zofia Mościcka, te dzieci

powiła, Annę Grochowską, Zofią Izdebską, Alexandra, ten na wojnie zginął, jako i brat jego Jan, Marcina, ten z Anną Pisanską córką Przeclawa, czterech synów zostawił. Pierwszy Razimierz, od tego kwitną synowie: Felix, Karol i Wacław. Drugi Józef *sterilis*. Trzeci Stanisław, od tego z Dobruckiej te były dzieci, Anna Strowska, a potem Chmielewska (z pierwszym miała syna Felicyana, z drugim Stanisława i Brygittę) Helena Mniszka, Joanna Bętkowska, (dzieci jej Antoni i Anna.) Teresa Nieprzecka, Józef w zakonie Soc. Jesu. Czwarty Michał, ten najprzód żył z Julianną Foxowną, z której potomstwo Domicella Stanisława Traczewskiego małżonka, Stanisław, który z Pelezanką zrodził Brygittę i Teresę, Antoni i Eliasza obadwa w zakonie naszym: po Foxownię pojął Michał Rylską córkę Łukasza, z tej dzieci. Józef mąż rycerski, Elżbieta, Rozalia, Nikodem i Ignacy. Anna Suchodolska Piotra Chamskiego, N. Stanisława Chmieleckiego małżonki. Adam starosta Suchodolski miał za sobą Zofię Gorajską kasztelanę Rижowską, z której dwaj synowie, jeden Zbigniew podczaszy Lubelski, żona jego Orzechowska, drugi Teodor łowczy Lubelski. N. miał za sobą Angelę Michowską, z tej dzieci pomarły, pierwszym zaś związkiem miał inszą żonę, z której córka jedna zakonnica we Lwowie u PP. Karmelitek trzewikowych, druga za Głuskim, siostra tegoż Teodora żyła najprzód z Jakóbem Blinowskim miecznikiem Chelmskim, potem z Józefem Radeckim chorążym Grabowieckim, z tym *sterilis*. Druga siostra żyła z Potockim starostą Jabłonowskim. N. skarbnik Lubelski, złączył się dożywnie z Zofią Borkowską córką Piotra dziedziczką na Bończy. Paweł stolnik Dobrzyński i deputat na trybunał koronny 1706. brat jego rodzony Mikołaj w zakonie naszym kaznodziejską amboną wslawiony, są jego niektóre kazania w druku: życie skończył w Krakowie u S. Piotra w r. 1705. Synowiec jego Piotr, w tymże zakonie kresu śmiertelnego dopędził w Jarosławiu: brat Piotra rodzony Stanisław Maciej terazniejszy kasztelan, a przedtem chorąży Lubelski, żona jego Otylia Goluchowska, z tej potomstwo zostaje, był i trzeci ich brat. Jędrzej, Piotr i Maciej Suchodolscy 1674. N. Zygmunta Latyczyńskiego żona.

W r. 1778. Józef Suchodolski stolnik Lubelski. — Antoni podstoli Lubelski. — Tomasz wojski Lubelski. — Adam Suchodolski pisarz ziemski Lubelski z pierwszej żony N. zostawił córkę wydaną za Rzeszyckiego starostę Rzeszyckiego. — z drugiego małżeństwa z *Boniecką* zostawił potomstwo. Umarł kasztelanem Słonskim r. 1766. — Michał łowczy Chelmski. — W r. 1788. Wojciech kasztelan Radomski. — Ignacy podczaszy. — *Iwasicki*.

Suchodolski herbu Junosza, w ziemi Dobrzyńskiej. Wojciech Suchodolski rotmistrz za Króla Stefana polł Gdańskiem i Połockiem, miał za sobą Katarzynę Ramieńską, z tej

spłodził dwie córki i trzech synów, jeden z nich Jan sekretarz królewski, proboszcz na Wiśniczu i w Niepolomicach: Krzysztof zginął pod Cecorą: Wojciech zostawił potomstwo. N. miał za sobą Chrzastowską herbu Zadora.

Suchodolski herbu Pobog, w Podlaskiem województwie i w księztwie Litewskim: wprowadzić *Ks. Kojul. in MS.* tych co, w księztwie Litewskim znajdują się Suchodolscy, do herbu Słepowron naciąga, z tą odmianą, że w pośrodku Podkowy krzyż kładą: atoli drudzy, że Pobogiem się szezycą. świadczą ^{*)}. Z tych był Maciej Suchodolski podsędek Mściślawski i poborea z sejmu 1590. *Constit. fol. 604.* Eliasz poborea w Mściślawskim 1628. *Uniw. Pobor.* Maciej poseł na sejm 1629. i deputat na trybunał fiskalny Litewski. *Const. f. 19.* Jan 1632. w Mściślawskim, Paweł i Krzysztof w Nowogrodzkiem 1648. Eliasz Zygmunt podczaszy Miński, Jan, Wojciech, Szymon, Izidor, Jerzy w Mściślawskim 1648. Paweł pisarz ziemski Wołkowyski umarł 1659. miał za sobą Zofią Jundziłównę, z tej córka Eleonora wydana za Jędrzeja Scipiona chorążego Wendeńskiego, i syn Kazimierz. Jerzy pisarz ziemski Mściślawski, Alexander, Wacław burgrabia Mielnicki, Mikołaj, Stanisław i Franciszek miecznik Mielnicki w Podlaskiem 1674. Krzysztof zaś w ziemi Warszawskiej. N. Suchodolska fundowała Panny zakonne Greekich obrządków Unitki w Maralowczyźnie i klasztor ich, co approbowała *Konstytucya* 1678. *fol. 14.* Adam Suchodolski wojski Chelmski, sędzia grodzki Krasnostawski z Pudencyanny Bielskiej zostawuje potomstwo. Jan miał za sobą Alexandrę Rądziszewską.

W r. 1778. Andrzej Suchodolski sędzia grodzki Słonimski. — Antoni sędzia ziemski Wołkowyski. — Józef podstarości Wołkowyski. — Jan miecznik Wołkowyski. — Jan podkomorzy Mściślawski. — *Kwasički.*

Suchorabski herbu Ostoja, w Ruskiem województwie i indziej. Mikołaj Suchorabski w r. 1548. Stanisław stolnik Podolski w r. 1575. *Paproc. Panosz.* Floryan miecznik Przemyski, z sejmu 1601.znaczony do korektury statutu koronnego. *Constit. fol. 734.* Bernard podwojewodzy Lubelski 1616. poseł na sejm 1623. *Constit. fol. 9.* N. była za Stradomskim w Rępanowie. Maciej przecor zakonu Ś. Benedykta na Tyńcu 1676. piszą się z Suchoraby.

Suchorski herbu Jastrzębiec, w Łęczykiem województwie. Krzysztof z Suchorzyna Suchorski i Stanisław 1697. z tych drugi miał za sobą Katarzynę Boczkowską, z tej synowie Waleryan Łukasz, i Jan. Stanisław sędzia ziemski Bra-

^{*)} Suchodolscy herbu *Słepowron* z odmianą jak tu wspomniane, znajdują się licznie w Litwie i po innych prowincjach rozrodzeni. — *P. W.*

clawski, i grodzki Lucki, pojął Katarzynę Miączyńską wdowę po Adamie Wieszezyckim podstolim Mińskim, z tej się została córka Rozalia, wydana za Piotra Piaskowskiego regenta Łuckiego, syn zaś Tomasz, pojął był Magdalenę Wielohorską podstolanę Wolyńską i z niej spłodził córkę Ewę, atoli sam zabity w roku 1732.

Suchorzewski herbu Zureba, w Wielkiej-Polszcze.

Jan Suchorzewski w r. 1446. połowicę dóbr Broniszewice nazywanych, kupił za ośmset grzywien od Stanisława Bronisza. *Acta Castren. Posnan.* Jan i Maciej Suchorzewscy dziedzice na Strzyżowie, fundowali altaryą w Ostrzeszowie w r. 1447. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Stanisław kanonik Krakowski. *Ode Thomae Treteri in Theatro Virtut.* Stanisław podstoli Kaliski i Jan 1614. bracia rodzeni. *Acta Terrestr. Caliss. Nakiel. Miech. f.* 751. umarł Stanisław 1615. trochę przed śmiercią, herezyą odrzuciwszy. *Histor. Coll. Caliss.* Córka jego była Krystyna za Wojciechem Bużeńskim 1631. *Acta Castren. Caliss.* Mikołaja córka Barbara, wydana za Jana Szoldrskiego cześnika Kaliskiego 1629. *Acta Castren. Pysdren.* Jędrzej Suchorzewski kościolowi Broniszowskiemu, pewne summy na prowizyą zapisał kolo r. 1620. o czem świadczą *Acta Castr. Sirad.* 1660. także i Wojciech Suchorzewski przed rokiem 1633. Franciszek i Ludwik 1697. O jednym z nich pisze *Pa-proc.* że za jego czasów był podkomorzym Kaliskim. Stanisława chwali *Rescius epist.* 28. z dowcipu wielkiego i nauki, gdzie znajdziesz list jego, do Resciusza pisany. N. Suchorzewska dziedziczka na Pleszowie i Radzimiu, była za Marcinem Borkiem Gostyńskim dziedzicem na Gostyniu i Łoszakowicach. R. 1778. Józef Suchorzewski podczaszy Kaliski. — *Kwasicki.*

Suchszewski herbu Gozdawa, w księstwie Litewskim. *Kojarow. in MS.*

Sudrawski herbu Gozdawa. Wojciech Sudrawski mąż na wojnie dobrze ojezynie przysłużony, co mu przyznaje, *Konstytucya* 1635. *fol.* 56.

Sudymont herbu Pogonia. Alexy Sudymontowicz z pięcią tysięcy wojska Litewskiego, Razimierzowi Jagiellonowiczowi Królowi przeciwko Krzyżakom przybył w r. 1454. ale pod Chojnicami od nich zbity, i w niewolę zabrany, z której wybrnąwszy, był podczaszym Litewskim, administratorem Witebska, starostą Połockim: jeden z tych, którzy temuż Razimierzowi Królowi odjąć cheieli rządu księstwa Litewskiego, o czem nasi historyey świadczą. Sudymontowi Królowa Bona w zasługach nadała dobra, Połoczany, Chożowo, Łuzany.

Sufezyński herbu Szeliga, w województwie Lubelskim. Wojciech Sufezyński sędzia ziemski Sochaczewski, Jan

w ziemi Warszawskiej, Krzysztof chorąży Czerski, N. chorąży Łukowski, w Lubelskiem podpisał elekcyą Jana III. Króla 1674. Razimierz cześnik Łukowski, deputat na trybunał koronny 1712. potem był stolnikiem Łukowskim, dalej pisarzem ziemskim Lubelskim. Umarł kasztelanem Lubelskim 1736. córki jego dwie zostało, jedna z nich Cieszkowska, druga Cieciszewska, i synów dwóch, Tomasz młodszy, i Stanisław Flawian starszy, podczaszy Łukowski, marszałkował w trybunale koronnym 1732. a z Druszkiewiczowny zostawił drobne potomstwo. N. Sufezyńska była za Duninem cześnikiem Nowogrodzkim. Michał Soc. Jesu rządził kollegium Nieświezkie, gdzie zmarł 1714. Józef w tymże zakonie życia dokonał w Ostrogu 1733.

W r. 1776. Michał Sufezyński kasztelan Czerski. — Brat jego N. major w wojsku koronnem, z *Suzinowny* zostawił potomstwo. N. Sufezyński podczaszy Liwski z *Kuropatnickiej* spłodził Teresę wydaną za Xawerego Sapięgę wojewodzica Mścisławskiego. — W r. 1778. Józef łowczy Czerski — w r. 1788. Adam cześnik Lubelski. — *Krasicki*.

Sulatycki herbu Sas, w województwie Ruskiem. Alexander Sulatycki skarbnik Podolski, o którym *Konstyt.* 1676. *fol.* 56. Stefan podstoli Winnicki i Michał skarbnik Nowogrodzki sędziowie kapturowi Lwowsey w r. 1733. Malgorzata była za Teodorem Wasilkowskim. Marcina żona Anna Laskowska.

Wojciech Sulatycki w r. 1778. skarbnik Lwowski, — w r. 1788. podkomorzy. — *Krasicki*.

Suleński herbu Jastrzębiec, w Wielkiej-Polsze. Zygmunt Suliński kanonik Gnieźnieński, opat Przemycki 1645. *Auct.* 50. *Singul.* Teresa Suleńska zakonnica Sądecka 1701. Maciej Suleński, miał za sobą Nasiegniewską.

Suleński herbu Pomiau, z Wielkiej-Polski w Krakowskiem województwie; pisze o nich *Baranowski*, przecież na drugiem miejscu powiada, że ei co się w Krakowskie województwo przenieśli, herbu Ogończyk zażywali, z tych mieli być: Jan i Alexander Suleńscy bracia rodzeni, z tych Jan z Grabkowską zostawił synów i córki, Alexander zaś z Oraczowską piarszowną ziemską Krakowską także synów i córkę jedną. Stanisław, Piotr i Alexander Suleńscy bracia rodzeni. *Acta Castren. Cracov.* 1650.

Suligostowski herbu Łabędź, czy **Sulgostoski** w województwie Sandomierskiem. Paweł Suligostowski poseł na sejm 1609. ztamtąd naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Wielkiej-Polsze, *Constit.* *fol.* 907. tenże poborca w Sandomierskiem 1613. *Uniw. Pobor.* Jan zaś w r. 1601. *Const.* *fol.* 776. posłował na sejm 1613. zkąd stanął deputatem do kwarty Rawskiej, *Constit.* *fol.* 36. i na sądy fiskalne, *Const.* *f.* 7. podobno tenże sam Jan był potem stolnikiem Sandomier-

skim, według *Okolskiego*, którego syn Mikołaj proboszczem Drzewiekiem i Książnikiem. Hieronim wojski Radomski poseł na sejm 1620. z kąd do lustracji dóbr królewskich w Małopolszcze deputowany. *Constit. fol. 26.* i 1623. *Constit. f. 7.* Adam poseł na sejm 1638. komissarz do zapłaty wojsku. *Const. fol. 3.* Krzysztof chorąży Sandomierski. N. opat Wąchocki. N. wojski Steżycki, którego syn Jan 1674. Zygmunt Dunin Suligestowski, miał za sobą Annę Zielińską herbu Ciolek, z której było dwóch synów. Jan i Piotr zakonu Premonstratenskiego.

Sulikowski herbu Sulima, w Łęczyckiem województwie. Mikołaj Sulikowski 1634. ale to podobno jedenże dom z Sulkowskiemi, jako niżej obaczysz.

S U L I M A

H E R B.

Herbu tego tarcza wszcz na dwie części przedzielona, na wierzchniej dzielnicy pół Orła czarnego, w żółtem polu, z skrzydłami rozciągniętymi, z pyskiem w lewą tarczy obróconym: w spodniej zaś trzy kamienie w czerwonym polu, na helmie z korony pół Orła czarnego takiego jak na tarczy, tak go opisują *Paproc. o herb. f. 459. Okol. tom. 3. f. 169. Biel. f. 329.* wszyscy się zaś na to zgadzają, że ten herb do Polski z Niemiec przyniesiony, gdzie go według *MS. o Famil. Pruskich Słomff* zowią, a z kąd urosła sławna familia *Comitum Solimensium et Dinastarum in Braunfels Mintzenberg ac Sonnenvald*: z których, niektórych tu przytoczę. Szymon proboszcz i kanclerz Kieleński 1393. *Bernard Comes in Solms* umarł 1459. *Wilhelmus Comes in Solms tempore Henrici Aucupis vixit 935. Philippus Comes Solmensis 1179. Henricus 1220. Joannes Canonicus Moguntinus et Coloniensis 1457.* Taki zaś herb ich opisują. Tarcza na cztery części przedzielona, na górze po prawej stronie dwa pasy, po lewej pół Orła, pod nim trzy róże: na trzeciej tenże orzeł, na czwartej pasy dwa, na helmie nad

koroną orzel w koronie, bez nóg i ogona, nad którego głową dwa topory. To *MS. o Familiach Pruskich*.

Przodkowie domu tego.

Jan Romka biskup Wrocławski, po śmierci Bolesława Świdnickiego książęcia, synom niedorosłym, Henryka piątego Wrocławskiego i Legnickiego książęcia za opiekuna obrany *ob industriam probitatemque ingenii*, mówi historyk *Długosz*, że jednak był bardzo hojny, skarbu dzieci onych znacznie utracił, wziąwszy ztamtąd sześćdziesiąt tysięcy grzywien, o eo potem miał trudność od książąt onych, i od Panów przedniejszych: siedział na tej katedrze od r. 1292. do roku 1302. jako tenże *Długosz* świadczy. Niektórzy się z tego domu pisali z Pleszowa z których był Imbram z Pleszowa kasztelan Zawichojski w r. 1398. jako się podpisał *na liście Jagiella Króla danym miastu Lubelskiemu*. Stanisław z Pleszowa Sulimezyk, który między innymi w r. 1443. proporce swoje w Budzie zawiesił, o czem *Długosz lib. 12. f. 779*. Zawisza Czarny mąż wielkich przymiotów, jeździł w legacyi od Władysława Jagiella Króla do Zygmunta Cesarza, względem małżeństwa tego Króla z Agacją wdową po Wacławie Królu Czeskim, tam gdy zbili Zygmunta Taborzanie tak, że mu uciekać przyszło przed nimi, Zawisza też do więzienia wtrącony, *Biel. fol. 320*. z tego uwolniony w r. 1424. Na koronacyą Królowy Jadwigi zgromadzonych do Krakowa wielkich monarchów, hojnie w Piątek częstował, i znamienie udarował. *Biel. fol. 325*. W wojsku potem tegoż Zygmunta już na ten czas starosta Spiski, żołd wojenny prowadząc, gdy Cesarz z większą częścią wojska, bojażnią Tureckiej szabli przerażony, uniknął weześnie za Dunaj rzekę; drugą część mniejszą dla szeszupłości promów i czolnów na rzeź poganom zostawił, wprowadzić Zygmunta szacując sobie Zawiszy enotę, podsylał pod niego łódź, obligując go, aby się salwował, atoli mąż rycerskiej chwały cheiwy, mając to sobie za rzecz niegodną, czy z placu umknąć, czy kawaleryi swojej odstępować, podziękowawszy za tę łaskę Zygmunтови, raczej heroicznie na placu umierać obrał sobie, niżeli z uszerbkiem sławy szpetnie przed nieprzyjacielem unikać: siadłszy tedy na konia z kopiją w rękę, ze dwiema pieszemi wyjechał przeciwko Turkom, kędy nęcznie się z nimi potykając, od wielkiego gminu otoczony i pojmany, gdzie gdy między dwiema Turkami kontrowersya urosła, z których obadwa go od siebie pojmanego udawali, jeden z nich zazdroszcząc mocniejszemu antagoniście szczęścia, któreby był miał od Cara Tureckiego gdyby mu był Zawiszę prezentował, głowę mu uciął: głowę jednak jego do Cesarza zaniesiono, ciało Raścianie pogrzebli. Długie mu clo-

giem napisał *Długosz* w swojej historii, a między innymi mówi o nim. *In omnibus praeliis miles celeberrimus atque fortissimus habitus, omne virtutis opus, nullo inaequalato imitatus. Cui sermonis inerat suavitatis, lepor et affabilitas, ita ut non solum virtuosos et nobiles, verum etiam barbaros, sua comitate ad se pelliceret. Ad summam indolem etiam peritia disciplinae militaris illi accesserat, quam in variis regnis, dum illa militiae causa adibat ut arte, aut ingenio, aut usu ceperat.* Kładzie także *Długosz* *Epitaphium* wierszem, które mu napisał Adam Świnka kanonik Krakowski, miał zaś za sobą ten Zawisza Barbarę synowicę rodzoną Piotra Wisza biskupa Krakowskiego, ta po nim wzięwszy żalobę, do śmierci ją swojej nosiła, zostało z niej dwóch synów: Marcin i Stanisław z Rożnowa, którzy pod Warną z Władysławem Królem zginęli. *Długosz*. Cromer, atoli Michałem jednego z nich zowie i pisze *Leunclavius in Annalibus Turcicis mihi fol. 27.* i że mężnie stawał w owej pod Warną batalji w r. 1444. *Rex Ungarus ab uno latere pugnabat, ab altero Michael ille cognomento Niger, et tanto quidem cum impetu Muratis invasere copias, ut hostium utrumque cornu in fugam compellerent. Barbara de Rożnow nepta ex filio Zawissii Nigri militis in orbe Christiano nominatissimi, conjux Joannis a Tarnow, vixit annos 70. obiit 1517.* mówi jej nagrobek w Tarnowie, od tej był Jan Tarnowski sławny niegdy hetman Polski. Niektórzy tego herbu familianci, od herbu imię na siebie Sulimów wzięli, z których jedni na Podolu kwitnęli, kędy według świadectwa *Okolsk.* ostatnia z tego dziedziczka dwór swój w Kmieńcu Podolskim Pannom zakonnym S. Dominika pod tytułem S. Michała fundowanym, darowała. Anna była za Chodorowskim. Drudzy Sulimowie w Sandomierskiem osiedli, z których Jerzy Sulima z Czarny podpisał elekeją Władysława IV. *Długosz* w swojej historii powiada, że po śmierci Borysława arcybiskupa Gnieźnieńskiego w r. 1306. dany mu był za suksessora od Papieża na tę godność Janusz archidyakon Gnieźnieński, który z Borysławem był na ten czas w Awenionie, i przydaje, że był herbu Sulima, atoli *Damalewicz in Vit. Archiep. Gnesn.* eale o nim milczy, ile że w tym roku na tej katedrze przydował Jakób Świnka. Stefan Sulima lennik na Dymirze. Seweryn na Rozarach, Teodor na Julcach, i Bereskach, bracia rodzeni, i Stefan ich stryjeczny, lennik na Cyblu, do prerogatywy stanu szlacheckiego przywróceniu 1659. o czem Konstytucya.

Herbowni.

*Bodrzycki,
Borkowski,*

*Bratoszewski,
Cellury,*

*Charbinowski,
Chodowski,*

<i>Dzierżański,</i>	<i>Lyczko,</i>	<i>Sulikowski,</i>
<i>Farurej,</i>	<i>Miłośki,</i>	<i>Sulima,</i>
<i>Gajewski,</i>	<i>Obidowski,</i>	<i>Sułkowski,</i>
<i>Gamrat,</i>	<i>Oporowski,</i>	<i>Świechowski.</i>
<i>Garbowski,</i>	<i>Oziębłowski,</i>	<i>Szałowski,</i>
<i>Gostubski,</i>	<i>Pęgowski,</i>	<i>Szawłowski,</i>
<i>Gotuntowicz,</i>	<i>Popiel,</i>	<i>Szczobski,</i>
<i>Gralewski,</i>	<i>Przyborowski,</i>	<i>Trzeciński,</i>
<i>Grocholiński,</i>	<i>Przyłuski,</i>	<i>Ulanowski,</i>
<i>Hamszej,</i>	<i>Ryczgorski,</i>	<i>Włodek,</i>
<i>Jacimirski,</i>	<i>Sawicz,</i>	<i>Zablocki,</i>
<i>Kumiński,</i>	<i>Służowski,</i>	<i>Zabokrzycki.</i>
<i>Kiernowski,</i>	<i>Stanisławski,</i>	<i>Zadarnowski.</i>
<i>Kilewski,</i>	<i>Strawiński,</i>	<i>Zawisza.</i>
<i>de Kömrade,</i>	<i>Stromski,</i>	

Kuropatnicki, Malachowski i inni, następujące familie wymieniają, jako równie tego herbu używające:

<i>Bratkowski,</i>	<i>Kielecki,</i>	<i>Ulanowski,</i>
<i>Chabrowski,</i>	<i>Pągowski,</i>	<i>Zemięcki.</i>
<i>Godwadowski,</i>	<i>Samujło,</i>	

Sulimirski herbu *Lubicz*, w województwie Mazowieckim i Braclawskim. Sebastyan Sulimirski, miał za sobą Maryannę Stokowską, Jędrzej i Stefan w Braclawskim 1674. Piotr deputat na trybunał koronny 1726. Katarzyna Sulimirska Sebastyana Grodzińskiego. *Acta Castren. Wielun.* 1704. Druga Katarzyna Jana Romorowskiego herbu Korczak, N. Jakóba Grocholskiego małżonki. Jadwiga Sulimirska była za Wojciechem Morawskim. N. pojął Rykaczewską.

Sulimowski herbu *Dębno*, w Sieradzkiem województwie, jedenże dom z Potworowskiemi, jedni się z nich pisali z Milejowa, drudzy z Sienna, idą od Głowacza marszałka koronnego, według *Okolsk.* Z tych jeden posłem będąc u Porty Otomańskiej, wielu bardzo niewolników ztamąd wykupił. Marcin Sulimowski poborca w Kaliskiem 1607. *Laudum.* Roman, córka jego Barbara, była za Piotrem Golemowskim. Niektórzy z nich na Podolu koło Winnicy osiedli. Z tych Krzysztof fundował w Kijowie wielkim nakładem 00. Bernardynów w r. 1623. pod tytułem Wyrażenia blizn Ś. Franciszka. Anna Sulimowska była za Stefanem Orchowskim, brat jej Jerzy spłodził syna Franciszka, od którego córka jedynaczka, poszła za Sebastyana Lesieckiego, i córek cztery, Helenę Alexandra Radeckiego, Teresę Kazimierza Howieckiego, Katarzynę Alexandra Podolskiego, Teofilę Albrychta Siostrzewitowskiego. Są i w księstwie Litewskim w Starodubowskim powiecie, dokąd się według *Kojal. in MS.* z Sandomierskiego województwa prze-

nieśli, a piszą się z Zbożna. Hrehory Sulimowski, miał synów dwóch, Samuela i Łukasza. Samuela synowie, Józef w wojsku Litewskim: drugi Grzegorz. Łukasza zaś synowie, Michał mąż rycerski, i Piotr. Sulimowska Katarzyna najprzód żyła z Jędrzejem Rocielkowskim pisarzem ziemskim Sieradzkim, po nim z Maciejem Waliszewskim także pisarzem Sieradzkim. Anna Sulimowska z Sienna (znać że od Sieniećskich herbu Dębno rozdzielili się) była za Albrychtem z Drzewiec Mikołajewskim.

Sulisławski. N. Sulisławski miał za sobą Katarzynę Rorycińską.

Sulistrowski herbu Lubicz, w księztwie Litewskim, Krzysztof Sulistrowski trukezaszy królewski, przez lat ośmnaście nie wyjeżdżając z pod chorągwi służył w wojsku, umarł 1648. *Kojal. in MS.* N. była za Piotrem Rudomiłą starostą Starodubowskim. N. podstolanka Oszmiańska, za Alexandrem Kłeczkovskim. Michał wojski Oszmiański, żona jego Stachowska, oboje dobroczynni na collegium nasze Zodziskie. Józef pisarz grodzki Oszmiański w r. 1740. Karol starosta Kurklewski, poseł na sejm 1736. z powiatu Oszmiańskiego.

Joachim Sulistrowski w r. 1778. kanonik Wileński. — Józef wojski Oszmiański. — *Krasieki.*

Suliszewski herbu Kościeszka, w województwie Sandomierskiem, gdzie Stanisław Suliszewski był poborą z sejmu Warszawskiego 1581. *Constit. fol. 394.*

Suliszewski herbu Rawicz, drudzy w temże województwie. Hieronim podpisał elekeyą Władysława IV. N. Suliszewski poseł Żółkiewskiego hetmana do Wezyra.

Sulaczewski herbu Jastrzębiec, w Kaliskiem województwie.

Sułkowski herbu Białynia, w Rawskiem województwie. Wojciech Sułkowski podwojewodzy Rawski 1674. miał za sobą *2do voto* Pruską, z której córka Helena, poszła za Franciszka Pachowskiego, a po nim za Józefa Oraczewskiego.

Sułkowski herbu Łodzia, w Rujawskiem województwie. Rasper Sułkowski stolnik Inowrocławski, poseł na sejm 1628. i deputat na trybunał fiskalny. *Constit. f. 4.* Stanisław miał za sobą Konstancją Mokrzyką, z tej córka Konstancya Mniszką. Franciszek w ziemi Dobrzyńskiej, Jan Wacław w Łonżyńskiej, Stanisław w Wizkiej 1697.

Sułkowski herbu Sulima, w Łęczykiem i Podolskiem województwach. Wacław Sułkowski podczaszy Braclawski, z sejmu 1613. komissarz do lustracyi zamku Winnickiego. *Const. fol. 50.* Alexander Sułkowski lowczy Litewski temi czasy.

Alexander Józef Sułkowski lowczy nadworny Litewski, pierwszej minister w Saxonji Augusta III. z *Szteimowny* spłodził córki. N. Potocką,

staroścień Gliniańską. — N. Szembekową wojewodzinę Inlantską. — Joannę Sapieżynę wojewodzinę Smoleńską. — Synów czterech: Augusta, Alexandra, Franciszka, Antoniego. Powtórzył małżeństwo z *Przebendowską* wojewodzanką Malborską, z tej córka N. za Wielopolskim starostą Lanckorońskim. — August wojewoda Gnieźnieński, dalej Kaliski, nakomiec Poznański, książę Bilski starosta Sokolnicki pierwszy syn Alexandra łowczego miał za sobą *Mniszchowę* podkomorzankę Litewską umarł bezdzietny. — Alexander starosta Odolanowski syn drugi miał za sobą Eleonorę *Cetnerowę* starościankę Korytnicką z *Krasickiej* urodzoną umarł bezdzietny. — Franciszek syn trzeci żył z *Świężawską* wdową po Strzemeckim. — Antoni dziedzic na *Lesznie* syn czwarty pojął *Działyńską* wojewodzankę Malborską. R. 1778. wojewoda Gnieźnieński, w r. 1788. Kaliski. — *Krasicki*.

Z tych Alexander Józef Sulkowski wnieiony został do godności hrabięgo Państwa w r. 1733. przez Cesarza Karola VI. i zakupił majątności familji *Leszczyńskich*, Leszno i inne w w. księztwie Poznańskim, później zaś księztwo Bilskie, w Szląsku Anstryackim leżące, a w r. 1752. mianowany został od Cesarza Franciszka I. księciem państwa, we dwa lata później tytuł ten i na potomstwo jego rozciągniony. Z jego pozostałych młodszych dwóch synów, dwie linie powstały: starszy Franciszek de Paula otrzymał księztwo Bilskie, umarł r. 1812. d. 12. Kwietnia: młodszy zaś Antoni Ordynacyą Rydzynską, którą wziął po starszym bracie Auguste zmarłym d. 7. Stycznia 1786. r. a Franciszek de Paula otrzymał był księztwo Bilskie po bracie Alexandrze. — Syn założyciela linji *Rydzynskiej* był książę Antoni Paweł Ordynat Rydzynski hrabia na Lesznie, członek rady Państwa Królestwa Pruskiego zmarły d. 16. Kwietnia 1836. r. zostawił syna księcia Augusta Antoniego dziś żyjącego i córek cztery, z których jedna za Potockim, druga za Henrykiem hr. Wodzickim, a po jej śmierci tenże Wodzicki pojął w r. 1840. drugę siostrę swej pierwszej żony. —

Sulowski herbu Strzemie, w Krakowskim województwie. Jakób z Służowa, z bracią swoją i innymi familiantami herbu Strzemie, konfundator kościoła S. Jakóba na Kazimierzu przy Krakowie w r. 1462. jako się mówiło pod herbem Strzemie. Piotr Sulowski sędzia grodzki Biecki, poseł na sejm 1569. podpisał unią Litwy z Koroną. *Constit. fol. 171.* brat jego rodzony, Krzysztof, zostawił synów, Stanisława opata Tynieckiego, sekretarza królewskiego, wspomina go *Konstytucya 1616. fol. 23.* i Krzysztofa, drudzy go Marcincem piszą, kasztelana Żarnowskiego, z sejmu 1627. deputata do kwarty Rawskiej, *Const. f. 17.* i 1631. deputata na trybunał Radomski, *Const. f. 9.* ten miał za sobą Dorotę Gostomską kasztelanekę Rawską, z tą według *Baranow.* miał synów dwóch, Tobiasza Bernardyna, i Jana, którego żona Ługowska, córka Stanisława z Gółuchowskiej: umarł zaś ten Krzysztof wojewodą Rawskim 1644. według zaś *Geneal. Gostom.* tego Krzysztofa córka Zofia, była za Zbigniewem Oleśnickim kasztelanem Wiślickim, i syn Adam, ten spłodził córkę Annę Sędziwoja Leżeńkiego mał-

żonkę, i syna Krzysztofa, którego z Anny Walewskiej zostało synów czterech, Stanisław, Michał, Franciszek i Stefan. N. Sulowski miał za sobą Ludwikę córkę Franciszka Rzewuskiego stolnika Liwskiego, pozostałą wdową po Oborskim staroście Golańskim, ale z nią *sterilis*. N. Cieklińskiego małżonka. Jan Piotr Sulowski z pierwszej żony miał dwie córki, jedna Katarzyna Marensa żona, od którego syn Mikołaj, druga Maryanna Jerzego Pruskiego; z drugiej żony Pruskiej spłodził Katarzynę Józefowi Myślickiemu zaślubioną, Maryannę Jerzemu Sulowskiemu, od którego to potomstwo, Jan, Bartłomiej, Józef, Anna Konstancya i Jadwiga: Jana *sterilem* i Jerzego.

Sumieński herbu Leszczyce, w ziemi Dobrzyńskiej, Franciszek z Sumina, nazwany Schenką, z bratem swoim Wojciechem, szpital w dobrach swoich dziedzicznych Suminie, w r. 1325. pod staraniem Miechowitów, albo *Custodum S. Sepulchri* fundowali, niektóre do niego grunta w dobrach Suminie i Ronotopie przyłączywszy, atoli odpadł ten szpital od Miechowitów, jako świadeży *Nakiel. w Miechow. fol. 249.* Zygmunt Sumieński, pisarz ziemski Dobrzyński, 1576. *Constit. fol. 246.* tenże sam już sędzia ziemski Dobrzyński, poseł na sejm 1596. z kąd deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol. 681.* i 1601. naznaczony do korektury prawa ziemskiego, *Constit. fol. 734.* złączył się był dożywotnie z Wysocką kasztelaną Łęczycką, która mu powiła syna Jana: brat Zygmunta Walentyn rotmistrz ziemi Dobrzyńskiej 1573. *Const. f. 222.* *Okolski* powiada, że ten Zygmunt potem był kasztelanem Słońskim, a Walentyn pisarzem. Wawrzeniec Sumieński 1614. r. Adryan i Stanisław, Karol de Rotowy 1634. Franciszek 1644. o tych *Paproc.* pisze *Łask. Cudow. f. 56.* i 60. N. kasztelan Rypiński, którego syn uczył się w szkołach 1641. Stefan miał za sobą Teofilę Grochowską.

Józef Sumieński w r. 1778. kanonik Warszawski. — Adam podkomorzy Dobrzyński. — Piotr starosta Bobrownicki. — Mikołaj żupnik Dobrzyński. — W roku 1788. Piotr kasztelan Brzesko-Kujawski. — *Krasicki.*

Sumowski herbu Jastrzębiec w Prusiech. N. Sumowski, miał za sobą Barbarę Kitnowską, z tych syn Jan sędzia ziemski Michałowski, którego z Katarzyny Rywodzkiej, córki, Katarzyna i Dorota, bezpotomne. Ewa Stanisława Wilezowskiego małżonka, z synów zaś jego, Jerzy *sterilis*, Piotr, któremu Kłińska powiła syna Michała, i córkę Dorotę *steriles*. Maciej, od tego z Mazowieckiej syn Jakób, żył z Dorotą Białochowską. Jan kasztelan Płocki, urodzony z Anny Stolińskiej, miał dwóch synów, jednego Melechiora sądowego Chełmińskiego. Ten urodzony z Zuzanny Paprowskiej, synów jego czte-

rech, Bartłomiej i Jędrzej w zakonie Soc. Jesu, Józef i Antoni spłodzeni z Maryanny Tokarskiej herbu Ryś. Drugi syn kasztelana Jędrzej podczaszy Przemyski. Tego dwaj synowie, Konstantyn, i Ignacy, córki dwie Melchiora, jedna za Bagniewskim kasztelanem Elbląskim, druga za Antonim Wolskim.

Józef Sumowski w roku 1778. pisarz ziemski Włodzimierski. — Michał wojski Czerniechowski. — *Krasicki*.

Sumowski herbu Gwiazdy w Prusiech, trzech gwiazd w szczycie czerwonym zażywają, dwie z nich podle siebie w górze, jedna zaś pod niemi, na helmie też jedna tylko gwiazda, tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.*

Suplica herbu Korzbog, w księstwie Litewskim. Suplicowie pod czas unji za Władysława Jagiella Króla, od Piotra Korzboga podkomorzego Poznańskiego przyjęci do tego herbu, jako przywileje tego domu opiewają. Z tych Jerzy Suplica trucezaszy Nowogrodzki, regent trybunałski, Bazyli budowniczy Nowogrodzki, oba w prawie ojczystem biegli.

Surgolewski herbu Pobog, w Grodzieńskim powiecie, ale z tą odmianą, że kładą całą strzałę pod podkową bez krzyża. *Kołatow. in MS.*

Surgut herbu Gerald, w księstwie Litewskim: że jeszcze za czasów Witenesa w. ks. Litew. kwitnęli Surgutowie, świadczy *Strykowski fol. 542. z Dusbruchiusza historyka Krzyżackiego*, że ten herb przyjęli na siebie przy unji Litwy z Koroną, na sejmie Hrodelskim 1413. pisze *Lask. w Statuc. f. 121*. Ci zaś Surgutowie piszą się z Kieślinia. Są tamże i Surkontowie, z których Alexander Surkont 1648. w Wileńskim.

Suryn, w Rijowskiem województwie. N. Suryn poborea 1606. w Rijowskiem, *Constit. f. 903*. Marcin pisarz grodzki Mścisławski 1632. i Jerzy 1648. w Mścisławskim. Eliasz podstarości Mścisławski, Remigian łowczy Nowogrodzki, Wacław pisarz grodzki Owrucki, miał za sobą Tyszkiewiczównę Ratażynę cześnikównę Rijowską, ale z niej potomstwa nie było. N. Annę Brzeską cześnikównę Pińską, Konstantyn 1674. Razimierz obożny Mścisławski dobrodziej kościoła Krzywoszyńskiego.

Suski herbu Lubicz, w województwie Płockiem. Z tych był N. Suski w zakonie Kaznodziejskim mąż uczony, prowincyał Czeskiej prowincyi, i kaznodzieja sławny w Krakowie. Piotr Suski 1633.

Suski herbu Natęcz, w województwie Sieradzkkiem. Piotr i Seweryn Suscy w ziemi Sochaczewskiej 1674.

Suski herbu Pomian, w Mazowieckiem województwie. Przodek ich Hebda z Grabie według *Paprockiego* niarszałek u księcia Mazowieckiego, zostawił syna Adama krom in-

szych, ten Tomasz ekonom starostwa Łomżyńskiego i dzierżawcę Żębrowskiego, poborcę z sejmu 1576. *Coustit. f. 261.* ten z Chlebowskiej herbu Poraj spłodził Kaspra, który we wszystkie ekspedycje Moskiewskie z Zamojskim hetmanem mężnie stawał, Adam w ziemi Łomżyńskiej 1674. Są i na Rusi tego herbu: Piotr Suski pisarz grodzki Przemyski, i poseł na sejm 1589. wydał do druku *Rozmowę Włocha z Polakiem o Wolności, o Prawie i obyczajach Polskich*, 1616. *in 4to Crac.* ale to zda mi się praca Łukasza Gorniekiego. Antoni pisarz grodzki Przemyski. N. wojski Przemyski 1697. N. Suska była za Kosakowskim kasztelanem Chełmskim. Paweł syn Alexandra, pojął Zofią Trzaszezankę z Trzask, z którą spłodził synów: Marcina, Alexandra, Zygmunta, Władysława i Tomasza, od których idą, Michał terazniejszy regent koronny pieczęci mniejszej, a przedtem lowczy Łomżyński, Jan sędzia Zambrowski, Franciszek, który spłodził trzech synów, Ludwika, Jana i Franciszka.

W r. 1778. Antoni Suski kanonik Ramieniecki. — Szymon wojski Łomżyński. — Leo sędzia gr. Ostrołęcki. — *Krasicki.*

Suskrajewski herbu Kownia, w ziemi Przemyskiej. N. Suskrajewska była za Stanisławem Gawrońskim podżupnikiem Wielickim, z którą Suskrajewice w ten dom weszły.

Susłowicz czy **Szusłowicz**: Jędrzej Susłowicz na sejmie w r. 1676. w komput rycerstwa Polskiego policzony.

Suszycki. Bazyli Suszycki nobilitowany na sejmie 1676.

SUSZYŃSKI

HERB.

Barkiem do góry postawiona podkova być powinna, przez którą na X. składane dwie strzały idą, obiedwie równo żelżecami do góry obrócone, tak go opisuje *Ks. Kojalów. in MS.* gdzie powiada, że Suszyńscy w Plokiem województwie nim się zaszczycają. Z tych Piotr kwitnął 1674.

W r. 1788. Piotr Suszyński skarbnik Połocki. — *Krasicki.*

Sutkowski herbu Pobog. Stanisław Sutkowski 1632. podpisał *pacta conventa* Władysława IV. *Porządek Elekcji*

f. 19. N. była za Cholhańskim. Władysław kantor Rijowski, kanonik Łucki, deputat na trybunał koronny w r. 1718. Maciej skarbnik Nurski za czasów *Paproc.* Łukasz skarbnik Nurski, Paweł i Wojciech 1632.

Sutocki herbu Dolega, w województwie Mścisławskim, alez tą odmianą, że we środku podkowy, na której barku krzyż stoi, kładą rybkę głową prosto do góry, ogonem na dół obróconą, tak go opisuje *Kojal. in MS.* Z tych był Samuel Sutocki 1674. Są i Sutkiewiczowie w Zmudzi Jan i Krzysztof 1621.

Razimierz Sutocki w r. 1778. proboszcz Smoleński. — *Krasicki.*

Swaracki herbu Rogala, w ziemi Dobrzyńskiej. Benedykt Swaraeki za czasów *Paproc.* zostawił dwóch synów, Stanisława i Mikołaja, od obudwu potomstwo zostało, i córki dwie, Barbarę Lubowiecką i Zofią Makomeską. Maciej brat rodzony Benedykta spłodził Jędrzeja męża godnego, i Krzysztofa, ten z Ugoską *sterilis.* Jakób sędzia ziemski Michałowski 1674. posłował na sejm 1661.

Swarocki herbu Prus Imo, w Rawskim województwie. Wojciech Swarocki z Ślubic, od młodości swojej rycersko traktował, u Stefana Króla był arcerzem, rotmistrz wybrańców z województwa Poznańskiego i Kaliskiego pod Tezowem, Gdańskiem, Połockiem, Wielkolukami, Zawolociem, Ostrowem i Pskowem. po zaszczytłych traktatach z Moskwą, zostawiony z swoją chorągwią pieszą w Nowogrodzku na prezydium. Wojciech brat jego w Litwie mężstwem swem wslawiony.

Swaróżynski herbu Kot morski, w czerwonym polu, szary, żółto przepasany siedzący, łapy przednie do góry wyniesione trzymające, ale od kolan spuszczone, głową w lewą tarczę i całym sobą skierowany, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.* N. Swaróżynska była za Janem Czapskim trzecim synem Juliusza, w Prusiech kwitną.

Swaryszewski herbu Nalęcz, w Sandomierskiem województwie, luboć niektórzy z nich osiedli i na Rusi, z tych jeden był kanonikiem Kamienieckim na Podolu i proboszczem Dunajgrodzkim. *Okol.* O Sebastyanie Swaryszewskim patrz w *Konstytucyi* 1676. która go do prerogatyw szlachectwa przywróciła.

Swenderski herbu Półkoźcie, w Ruskiem województwie. N. Swenderski miał za sobą Barbarę Gumowską miecznikównę Dobrzyńską. Stanisław cześnik Łomżyński 1697.

Świderski herbu Lubicz, w Łukowskiej ziemi, podobno do tych należą, ci, którzy się w księztwie Litewskim gnieźdzą. Jerzy Świderski w Nowogrodzkiem 1633. Paweł Michał stolnik Nowogrodzki 1670. podpisał *Confirm. jur. gent.* Króla Michała. Hieronim towarzysz Pawła Sapielhy hetmana, *Constitut.* 1677.

W r. 1778. Andrzej Świderski regent Nurski. — W r. 1788. Jan kuchmistrz Zmudzki. — Świderski marszałek związku rycerskiego za Jana Kazimierza ugodę Rzpłtej z wojskiem podpisał r. 1653. — *Krasicki*.

Świderski herbu Ślepowron, w ziemi Wizkiej. Jan Świderski Mrozik, mąż waleczny na Podolu. Sebastyan zostawił czterech synów, Jana, Pawła, Hieronima i Jędrzeja, z tych Jana pięciu synów było, Waleryan i Norbert zakonu Razondziejskiego, Alexander, Zygmunt, Jan i Mikołaj. Jędrzej Świderski podsedek ziemski Wizki i poborea 1626. *Const. f.* 39. a w r. 1641. komissarz do granic od Prus, *Const. f.* 20. Jan podstarości Wąsowski i poborca 1626. *Uniw. Pobor. N.* była za Zygmuntem Brodowskim herbu Łada. Wojciech komornik Wąsowski 1674. Stanisław sekretarz i dworzanin Króla Jana, długie prace w Persyi dla ojezyny ponosił, które wspomina *Konstytucya* 1678. W r. 1525. Maciej Świderski podsedek Wizki podpisał dekret przeciwko heretykom u *Łubien. in Vitis Episcop. Plocen. fol.* 372. Wojciech miał za sobą Maryannę Olszyńską. Wawrzeniec podczasy Wizki, miał za sobą Elżbietę Pułaską. Jan Świderski, miał za sobą Krystynę Kozikównę, z Barbary księżniczki Zbarazkiej splodzoną, z tej został się syn Adam, który tylko córkę splodził Annę Czarnoluską i to *sterilem*, i córek trzy, Annę Kurowicką, Barbarę Młoszewską, z tej syn Antoni i córka Helena Witanowska, Zofią Mysłowską, której potomstwo Kazimierz, Katarzyna Oknińska, Helena Czarnocka, Zuzanna Grochowska, i Zygmunt.

Świdło herbu Korczak, w Grodzieńskim powiecie, *Ko-jalow. in MS.* ale trochę odmienny.

Świdnicki. Jędrzej Świdnicki z sejmu 1647. komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 5.

Świdziński herbu Półkozic, w Rawskim województwie. Wojciech z Świdna sędzia Rawski, na przywileju kollegiaty Łowiekiej. Hieronim Świdziński poborea w Rawkiem 1576. *Constit. fol.* 261. Jędrzej poseł 1587. na konwokaeyą, *Constit. fol.* 418. podpisał konfederacyą. Wawrzeniec umarł 1648. wieku swego 77. w Michalowiecach z nagrobkiem pochowany, który mu wystawiła Katarzyna Zaluska małżonka, urodzona z siostry wojewody Mazowieckiego. Pod Chocimem trzech braci rodzonych zginęło, bijąc się z Osmanem Carem Tureckim: Alexander rotmistrz, Michał porucznik i Antoni towarzysz teje chorągwi, Maxymilian i Jędrzej 1674. Wawrzeniec najprzód stolnik Rawski, i sędzia grodzki, a potem kasztelan Sochaczewski, córka jego Katarzyna zakonnica Ś. Brygitty w Warszawie. Synowie zaś. Pierwszy, Jan stolnik Rawski sędzia grodzki Piotrkowski, deputat na trybunał koronny 1728.

Żona jego Mareyanna Madalińska kasztelanka Konarska, z tej splodziła córki, Bonę Rychłowską, Katarzynę Szumańcewską, Annę, Ewę, Petronellę, i Franciszkę, i synów, Józefa, Zygmunta, Szczepana. Drugi Stanisław wojewoda Braclawski starosta Radomski i Lityński, złączył się dożywotnie z Dziulanką, z tej został syn Ignacy, i Michał, i córki, Bona i Mareyanna. Trzeci Marcin cześnik Rawski, wszedł w kontrakty małżeńskie z Konstancją Kotowiczówną, zrodził Jadwigę, Antoniego łowczego Rawskiego, Wojciecha w zakonie Soc. Jesu, i Franciszka.

Stefan Świdziński w r. 1778. stolnik Radomski. — Michał wojewski Winnicki. — *Krasicki*. — Ten sam czy inny Michał Świdziński kasztelan Radomski umarł r. 1787. —

Świeborowski herbu Strzemie. Marcin Świeborowski doświadczonego męztwa żołnierz pod Newlem, Oczakowem, pod Połockiem i Pskowem. *Miechow*, f. 316. wspomina Jana Świeborowskiego. Marciusz proboszcz Ś. Jadwigi na Stradomin pod Krakowem Miechowita w r. 1376. *Nakiel*, f. 310.

Świechowski herbu Sulima. N. Świechowski miał za sobą Julianę Gumowską cześnikównę Zakroczymską. Erazm Świechowski 1674. w Oszmiańskim: Stanisław Świechowski de Świechowicz: komornik Sandomierski 1561. *Nakiel*, fol. 671. Erazm Świechowski sędzia ziemski Oszmiański, miał za sobą Teresę Ślizienównę stolnikównę Oszmiańską.

Święcicki herbu Jastrzębiec, w Mazowieckiem województwie i indziej. Maciej de Święciece podsędek Warszawski 1525. podpisał dekret Mazowiecki przeciwko heretykom u *Lubien*. in *Vitis Episcop. Plocen*. Mikołaj z Anny Noskowskiej siostry biskupa Płockiego, splodził pięciu synów, Mikołaja kanonika Pułtuskiego, umarł 1549. Macieja wojskiego Nurskiego, umarł 1569. Wojciecha dziekana Płockiego, kanonika Pułtuskiego, zmarłego 1566. Jakóba *sterilem* zeszłego w r. 1572. i Franciszka, podkomorzego Łomżyńskiego, i córkę jedną. Z tych Franciszka był syn Wawrzenciec i córka Karniewska podsędkowa Rawska. Ja Franciszka Święcickiego stolnika Wyszogrodzkiego czytam in *MS. Rozrażew*. w r. 1576. trzymał Sieluńskie dobra od Rozrażewskiego proboszcza Płockiego. Macieja zaś potomstwo, Mikołaj kanonik Pułtuski, świat ten młodo pożegnał w r. 1579. mąż w naukach znaeznego polern; Jędrzej, Marcin i córka Anna Ossowińska. O Święcickim, że miał za sobą córkę Reja sławnego Poety, świadczy *Elegia contra Lipomanum* 1556. i że go ta od wiary prawowiernej odciągnęła. Jakób drugi brat Mikołaja starosta Bolewski miał za sobą Barbarę Noskowską, drugą siostrę tamtej, sta lat dożył, syn jego jeden Hieronim w Wielkiej-Polszeze osiadł, któ-

rego córka Maryanna była za Jędrzejem Grudzińskim wojewodą Poznańskim, matka podstolego koronnego, w Kurniku Rożaniec fundowała, OO. Franciszkanom do kaplicy Matee Boskiej wystawienia w Poznaniu, siła szkatułą swoją pomogła, muzykę do tejże kaplicy fundowała 1679. Drugi Michał chorąży Wyszogrodzki, od tego zostało potomstwo. Trzeci Jan, podkomorzy Łomżyński, którego z Plicheianki syn Mikołaj. Czwarty, Jędrzej pisarz ziemski Nurski, mąż uczony, co poznać z pism jego, napisał albowiem *Topographiam Masoviae*, niewiem jednak czy do druku weszła. Napisał także *życie Jędrzeja Noskowskiego Biskupa Płockiego Wuję swego*, które syn jego z Ciolkowny Zygmunt z Wielkich Święcie Święciecki, podał do druku 1637. *in 4to Cracov. po łacinie napisane*, tam wyraźnie w prefacyi mówi, że ojciec jego Jędrzej z Barbary Noskowskiej, siostry tego biskupa był urodzony. Stanisław, piąty syn Jakóba, jak statury tak i siły wielkiej, syn jego Jakób, na wojnach Moskiewskich za Zygmunta III. i Władysława Królów męztwem wsławiony, tego z Ratarzyny Wąsowskiej herbu Łada syn Stanisław. Jacek najprzód sułfragan Zmudzki, scholastyk Gnieźnieński, dziekan Kujawski, był także administratorem biskupstwa Kujawskiego 1655. oflicyalem Gdańskim, aż i Warszawskim, wziął potem infułę Chelmską, miał już i expedyęą Rzymską na Chelmińską, do której gdy się przenosić zamysłał, na wieczność się świętą przeniósł w r. 1696. na którą, że pracował ten pobożny pasterz, znać z tego, kiedy sam katechizmu prostactwa uczył, do ludzi kazał, wizytował dyecezyą, a żeby był miał zdolnych pracy swojej pomocników, Soc. Jesu w Krasnymstawie fundował rezydenęą, z którychby jeden kazania miewał w jego katedrze, drugi był penitencyarzem, ordynował. OO. także Dominikanom obserwantom w dobrach Święciece w ziemi Warszawskiej, nowej Jerozolimy fundacyą uczynił, co approbowała *Konstytucya* 1676. *fol. 33.* w Warszawie przy kolegium naszym kurs teologiczny fundował, i wiele inszych temu miejscu lask wyświadczył: W Czerwieńsku kanoników Lateraneńskich ośmnaście lat klasztor rządził z wielkim ich pożytkiem, katedrę swoją w Krasnymstawie i ozdobił, i ubogacił, kędy też po śmierci spoczywa. Ojczyzna też jego zasługami zaszczycona w różnych komisyjach, osobliwie w Malborskiej, Gdańskiej i indziej, trzy razy komissarzem zasiadał na trybunale skarbowym, raz 1678. *Constit. fol. 3.* drugi raz 1685. *Constit. fol. 4.* trzeci raz 1690. *Constit. fol. 5.* deputatem na trybunale koronnym i prezydentem kilka razy, osobliwie 1683. wszędzie zaś najpierwszy miał wzgląd na Boga, gdzie jego honoru przestrzegając, niektórych na siebie Panów zaostrzył nienawiść. Brat jego rodzony Abraham, którego dwóch

synów zostało, Stanisław podczaszy Rzezycki, i Mikołaj z opata Trzemeszyńskiego, dziekana Gnieźnieńskiego i Poznańskiego, scholastyka i ofiicyala Warszawskiego, najprzód od Radziejowskiego kardynała, biskupem Kijowskim poświęcony, potem na Poznańskie biskupstwo posunięty w r. 1698. na którym siedział do r. 1709. w Rzymie życie to zamknął, po różnych fortunach rewolucyach, których nad sobą doznał. Z młodszych lat rycersko traktował, potem stan sobie duchowny obrawszy, sześć razy w trybunale koronnym deputatem bywał. Maciej trzeci brat Mikołaja i Jakóba, którzy mieli za sobą Noskowskie, od tego został się syn Hieronim. Inni Święciecy w Sandomierskiem województwie osiedli, i pisali się z Przepiorowa, z których byli dwaj bracia rodzeni, Jan i Piotr ludzie rycerscy, i ich stryjeczni, za czasu *Paproc.* Grzegorz archidyakon Wileński wyzwał się z śmiertelności w r. 1617. w Wilnie z nagrobkiem pochowany, *Starowol. in Monum.* był posłem Zygmunta III. Króla do Klemensa VIII. Papieża po chorągiew Ś. Razimierza 1604. jest w druku jego, *Theatrum S. Casimiri, in quo ejus Prosapia, Vita et Miracula* 1604. *Vilnae in 4to.* Wojciech ś. t. d. kantor Wolborski, Łowicki i Wieluński kanonik, siedm lat w Rzymie był *in Pontificio alumnatu*, zszedł z tego świata 1644. w Łowiczu z nagrobkiem marmurowym złożony, pod jego imieniem wyszła z druku *Epibateria modulatio* 1615. Jan Święciecki w Poznańskim 1674. N. kasztelanka Santoeka, była za Bnińskim Wojciechem majorem w wojsku koronnem. N. za Chomętowskim herbu Lis, Jadwiga za Jędrzejem Stokowskim herbu Drzewica 1550. *Acta Castren. Opocz.* Alexander miał za sobą Kierdejównę, z tej córka Elżbieta wydana za Mikołaja Runiekiego. Adam i Razimierz w ziemi Wyszogrodzkiej 1674. Krzysztof rotmistrz 1606. Ewa zakonnica a *Visitacione* w Warszawie. Felicyan z Krępacz Święciecki sędzia grodzki Piotrkowski, deputat na trybunał koronny 1738.

W r. 1778. Andrzej Święciecki kasztelan Polaniecki. — Ignacy kantor katedralny Chelmski. — Jan pisarz grodzki Puzdrski. — Maciej wojski Sieradzki. — Franciszek miecznik Ostrzeszowski. — Wojciech podstarości gr. Radomski. — Józef podstoli Opoczyński. — Józef podwojew. Mielnicki. — Karol sędzia ziemski Mściłowski. — Ignacy koniuszy Miński. — *Przypisy Krasickiego.*

Święciecki herbu *Krzywda*, w ziemi Wieluńskiej.

Świecimski. N. Świecimski miał za sobą Annę Ręsońską, Świecimka Katarzyna 1626. *Acta Castr. Camenc.* Jakób Świecimski służąc w wojsku Litewskim pod Sokolem w okazyi z Moskwą zginął w r. 1579. *Royal. in MS.* Maciej Świecimski i drugi towarzysz Gostomskiego pod Pskowem pieczo szedł do szturm 1584. *Paproc. o herb. fol. 405.*

Świecki herbu Leszczyc, w Inowrocławskim województwie. Jarosz Świecki *1mo voto* miał za sobą Annę Tarleńską. *Acta Castren. Radziejow. 1584.* z tej był Stanisław *sterilis*, i Mikołaj, który z Ciosnowskiej, *Decret. Tribun. Petric. 1602.* splodził Zygmunta łowczego Inowrocławskiego, ten przyczynił fundacyi OO. Ramedulom pod Kazimierzem w Wielkiej-Polszcze. *Constit. 1678. fol. 38.* już o zmarłym, kędy dobra jego Szewce wspominają: *1mo voto* pojął Maryannę Dąbską kasztelanę Słońską. *Acta Castr. Radziejow. 1640.* *2do voto* Annę Głębocką, ale *sterilem*, *Acta Castr. Radziejow. 1661.* *2do voto* Jarosz miał za sobą Zofią Glembocką, Serafina z Katarzyny Wiesiolowskiej córkę. *Acta Castr. Radziejow. 1591.* z tej były trzy córki, Anna Seweryna Linowskiego, Katarzyna Ciosnowskiego, Teofila Trzaskowskiego, małżonki. *Acta Castr. Radziejow. 1603.* Od Ciosnowskiej był syn Zygmunt Ciosnowski, który z Magdaleny Dąbskiej, splodził córkę Teofilę Bartłomiejowi Brzezińskiemu zaślubioną.

Święcki czy **Świecki herbu Świenczyc**, w Podlaskim województwie. Wojciech, Stanisław, Jędrzej, Maciej, Paweł, Szymon i Kazimierz podpisali elekeyą Jana III. 1674.

Felix Święcki w r. 1788. regent ziemski Podlaski. — *Krasicki.*

ŚWIENCZYC

HERB.

Krzyż podwójny powinien być w złotym polu, na helmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Okol. tom. 3. fol. 140.* Ten herb albo zaraz przy początkach wiary Chrześcijańskiej w Polszcze, albo też za dzieło jakieś w okazyi z Krzyżakami nadany, w Litwie, powiada *Okol.* przy unji konferowany bardziej jest w używaniu niżeli w Koronie, atoli *Ks. Kojal. in MS.* nie ma nic o nim. To pewna, że Królestwa Węgierskiego drugi herb, jest krzyż taki, i u *Bielskiego* go znajdziesz *f. 242.* przy obrazie Ludwika Króla Polskiego, ile że był oraz i Węgierskim. Do tego herbu pociąga *Starow. in Vitis Episc. Crac.* Poppona Włocha biskupa Krakowskiego, który tu z Prokullem do

Polski przyszedłszy, ile że i języka Polskiego świadomy, i w naukach znacznego poleru i życia pobożnego, na tę katedrę od kapituły Krakowskiej zgodnie był obrany w r. 1014. pilnie tedy trzody sobie powierzonej dozierając, kościoły farne szczo-droblnością swoją wspomagając, poszedł po zapłatę prac swoich w r. 1023. w Krakowie pogrzebiony. Za niego klasztor Sieciechowski i Ś. Krzyża fundowane.

Herbowni.

Grabiański, — Koczewski, — Święczy.

Kuropatnicki i Malachowski przydają do tego herbu familie *Święckich i Radziejewskich.*

Świeprawski. Gabryel Świeprawski w Ruskiem, Mikołaj w Lubelskiem województwach 1697.

Dwie są familie Sieprawskich jedni herbu *Nalęcz* drudzy herbu *Paprzyca*

ŚWIERCZEK

HERB.

N litera większa powinna być, tym kształtem jako tu widzisz ułożona, złota, w polu błękitnem, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisują, *Paproc. o herb. fol. 575. Okol. t. 3. f. 142.* przydają, że ten herb z Grecyi do Polski przyniesiony. *Długosz* zaś o familiantach tego herbu powiada, że bywali *Pacifci. Długosz pod rokiem 1435.* pisze, że po śmierci Jana z Lubienia, herbu Doliwa, biskupa Przemyślskiego, obrąła sobie była kapituła Przemyślska Franciszka de Orzek herbu Świerczek dziekana Lwowskiego i kanonika Przemyślskiego, atoli Król Władysław Jagiello złamawszy kapitule wolnej elekeyi prawo, wysadził na tę katedrę Mikołaja Chrzastowskiego herbu Strzegonia; kontentując zaś Franciszka de Orzek dał mu probostwo Ś. Floryana na Kleparzu.

Herbowni.

Arciuszkiewicz, Krajkowski, Rewkowski, Świerczek.

Kijowski, Radzewski, Streczan,

Kuropatnicki, Malachowski i inni dodają do tego herbu

Swierkowskich.

Świerczewski herbu *Lodzia*, w Wielkiej-Polszcze. N. Świerczewska tego herbu, była za Wojciechem Podolskim herbu *Nalęcz. Okol. in indice tom. 2.*

Świerczowski herbu *Trąby*, w Lubelskiem województwie. Jan najprzód kasztelan Biecki, starosta Sąddecki, Dobczycki, Trembowolski, hetman nadworny u Zygmunta I. Króla, z temi tytułami czytałem list do niego od tegoż Króla dany *in MS. Petric.* potem kasztelan Wiślicki i starosta Lubelski 1527. *na liście tegoż Zygmunta danym Miastu Lubelskiemu:* umarł 1528. w Lublinie u OO. Dominikanów pogrzebiony. Mylą się tu ci, którzy go hetmanem wielkim, czy w Litewskiem wojsku piszą, bo książę Ostrogski hetman żył jeszcze na ten czas, czy koronnym, bo Mikołaj Firlej władał tą buławą, ale tylko nad nadwornym ludem królewskim, miał swoje komendę. *Starowol. in Bellator. Sarmat. fol. 140.* takie mu elogium napisał. *Joannes Swierczovius, equestri familia natus, infestante Moscho regiones proximae Alexandri Regis temporibus, sub Joanne Chodkewiczo stipendia prima in Lituania fecit, meruit et in Livonia, sub Stanislao Kiszka, brevi tamen tempore. A Constantino deinde Ostrogio accitus, ac Tribunus factus, militarem gloriam rectefactis sibi peperit: hinc a Sigismundo I. copiis Polonicis Praefectus, et Collega etiam suo Duci datus, cum illo in Orsensi pugna rem fortiter gessit. Cum Rege deinde ipso ad Smolenscum et ad Polocium, castris positus, praelia felicia cum Moschis habuit, similiter ad Plescoriam, cum eodem Duce Ostrogio missus, ingentem praedam, per multosque captivos abduxit, Wielicolucensem etiam, et Toropescensem agrum anno 1517. populatus est. Interfuit pugnae cum Tartaris ad Łopusznan, ubi viginti quinque millia hostium caesa. Deinde ad bellum Prussicum contra Crucigeros Nicolao Firlejo, utpote Vir bellicae rei gnarus, collega datus, Brausbergam diuturna obsidione fatigavit, plurimis defensoribus in oppugnatione occisis, multaque alia digna memoratu illa expeditione fecit. Drugiego tamże Jana polozył z taką pochwałą. Joannes alter Sigismundo Augusto regnante inter Cosacos Zaporozenses floruit, ob peritiam rerum bellicarum Tribunus ab illis factus, atque illi magnanimo Ivoniae Falachiae palatino, subsidio contra Turcas, cum mille ducentis veteranis missus, itaque bello illo durante, cum alibi saepius, tum ad Tehiniam atque Brahamoriam Turcas cecidit, et in extremo illo conflictu, quando ab illis captus fuit, nullum non constantis Ducis, aut fortissimi militis officium dimisit, sicque acerrime (Ivonia jam deditionem faciente) cum barbaris illis decertavit, ut omnibus amissis, cum tredecim solummodo commilitonibus cape-*

retur, idque armis a multitudine obrutus, et paene exanimis, curatus nihilominus Constantinopoli ex vulnere, et lynthro postea ingenti eliberatus, cum ad suos incolumis rediisset, ad extremum usque spiritum illam suam injuriam vindicare non destitit, saepiusque mare ingressus Thraciae et Ponti littora pervastavit: inque illu sua occupatione vitam totam consumpsit; nullum aliud justius bellum existimans, quam quod pro religione sumitur. Swierczowius vero tot casibus, totque praeliis exercitatus, hoc in magno semper habuit, ut locorum situs et ingenium per exploratores, aut per se cognosceret; Itonia ipse non ob aliam causam ad Czyporowicjos atque Brahilovium, trophaeis hostium positus est, nisi quod situs locorum Swierczowius, primum probe investigasset, qui ut caetera accuratus indagator, ita et hic totam ingenii aciem intendisse fertur, noctuque castra movens, et vasa colligens, ignes per ea loca, in quibus castra Itonia metatus fuerat, accendi jussit, datis insuper tergiductoribus in mandatis, ut retro conversi, in barbaros irruerent, quando illi ad locum castrorum progredierentur, ipse autem per circumjectos montes, a tergo hostem aggressus, initium pugnae, unde minime sperabant, fecit; atque sic victoriam de Musulmanis peperit. N. Swierczowski miał za sobą Dembińską. Zygmunt pisarz ziemski Płocki, córka jego wydana za Łukasza Koehańskiego komornika granicznego powiatu Książkiego, siostra zaś Zofia była za Stanisławem Sadlem Lubomirskim, po którym wdową została. *Baranowski.*

Świerczyński herbu *Ostoya*, w Wielkiej-Polszerz, Teresa Świerczyńska była za Zygmuntem Bielielkim regentem Nowomiejskim. N. miał za sobą Łochyńską. Antoni w zakonie naszym rządził kollegium Bydgoskie, i nowicyat Krakowski, gdzie życie zamknął w r. 1727. Są w druku te jego książki, 1mo. *Atrium Sapientiae seu Commentatio Moralis in primum Caput sapientiae* 1716. Leopól. in 4to. 2do. *Via coelestis Sapientiae, seu Meditationes, Sandomirien.* 1727. in 4to. 3tio. *Dies vitae religiosae per varios virtutum actus distributus Cracov.* 1726. in 12. *suppresso nomine.* 4to. *Droga do zbawienia.*

Świerkowski herbu *Grabie*, w ziemi Zakroczymskiej. Z tych jeden Świerkowski był kanonikiem Płockim za czasów *Paprockiego.*

Świerski herbu *Lis*, w księztwie Litewskim. Świrskich albo Siewierskich kniaziów, dom dawny, idzie z książąt Litewskich od Doumunda książęcia Uciańskiego, jednaż ich linia z książętami Siesickimi. Bogdan Świerski 1508. kościółowi Świerskiemu dziesięciny zapisał. Łukasz Bolko książdz, to

jest książę Świerski, marszałek księstwa Żmudzkiego, z sejmu Lubelskiego 1569. naznaczony do korektury statutu Litewskiego, *Constit. fol. 194.* i do zapłaty wojsku Litewskiemu 1578. *Constit. fol. 354. Stryjkw. fol. 783.* zowie go marszałkiem Króla Stefana. N. marszałek izby poselskiej 1600. Jerzy poseł z województwa Smoleńskiego na sejm 1629. i deputat na trybunał fiskalny Litewski. *Constit. fol. 15.* Jan marszałek nadworny Litewski 1569. Marek i Jan sławni rotmistrze za Króla Augusta, Michał, którego wspominają *Konstytucye* 1648. Samuel sędzia ziemski Miński 1674. *Pastor. Orb. Got. lib. 2. §. 8.* pisze, że Narymund w. ks. Lit. bratu swemu Doumudowi, Uciańskie księstwo za wystawiony zamek Świer puścił, od którego Świerskich imię urosło.

Świeszkowski herbu *Syrokomla*, w Sandomierskiem województwie.

Świeszowski herbu *Grobie*, w województwie Mazowiekiem, Wojciech Świeszewski podsędek Warszawski podpisał *pacta conventa* Władysława IV. Króla. *Porządek elekcji fol. 19.*

Świątkowski, w Łęczykiem województwie. Wojciech Świątkowski regent grodzki Łęczycki podpisał elekcyą Jana III. Króla, Zygmunt Świątkowski miał za sobą Zofią Krzepką. Karol Emmanuel Świątkowski temi czasy.

Świętosławski herbu *Rola*, w ziemi Dobrzyńskiej i na Rusi. Jan Świętosławski referendarz koronny, marszałkował izbie poselskiej, raz w r. 1615. drugi raz w r. 1619. córka jego jedna Świętosława była za Jakóbem Leszczyńskim, druga za Pieniążkiem Odrowążem Prokopem chorążym Przemyskim. Jerzy z Rmicianką herbu *Sreniawa*, zostawił potomstwo, synów i córki, *Baranow. N.* miał za sobą Czapską córkę Juliusza. N. starościeianka Kozienicka, była za Janem Borkiem kasztelanem Brzezińskim. *Krzysztof 1632.*

W r. 1778. Franciszek Świętosławski wojski Gąbiński. — W r. 1788. Wojciech pisarz grodzki Włodzimierski. — *Krasicki.*

Świeykowski herbu *Trzaska*, w województwie Rawskiem, Jan i Mateusz Świeykowsey w Rawskiem województwie, podpisali elekcyą Władysława IV. Jan, Jana III. w Rawskiem, Stefan w Krakowskiem, Jan Alexander stolnik Wilkomierski w Wilkomierskiem. Balcer burgrabia i cześnik Rawski 1674. tenże czy inшы Balcer podstarości i sędzia grodzki Rawski, żona jego Zofia Pęczelska herbu *Pilawa*, umarł 1684. w naszym kościele Rawskim pogrzebiony. Szymon komornik graniczny i poborca Rawski 1691. Władysław, Bartłomiej, Szymon, Stanisław i Maciej 1674. w województwie Poznańskiem:

N. Świejkowski stolnik Owrucki. — brat jego N. kanonik Lwowski.

infułat Tarnowski. — trzeci N. generał w wojsku. pojął *kunicką*
— Józef cześnik Trembowelski. — Leosędzia ziem. Braclawski.
— W r. 1788. Leonard kasztelan Kamiński. — *Krasicki*

Świeżawski patrz **Świżawski**.

Świeżyński herbu *Półkocio*. N. Świeżyński pisarz grodzki Ostrzeszowski. *Acta Castren. Ostrzeszov.* 1605. Jan, którego na wojnie Moskiewskiej zasługi wspomina *Konstytucya* 1613. *fol.* 5. N. podstarości Piński, żona jego Anna Wojnianka, dobrodzika koleggi Nieswiezkiego.

Piotr w r. 1778. skarbnik Piński. — Kazimierz koniuszy Piński.

Świnarski herbu *Poraj*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Wybranowa, znać że jedneje z niemi dzielniey. Adam Świnarski podwojewodzy Poznański, poseł na sejm 1618. z kąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 4. tenże już podczaszy Poznański, poseł na sejm, z kąd komissarzem stanął do taxy rzeczy. *Const.* 1621. *f.* 18. Wojciech Świnarski kanonik i officyał Poznański 1622. Drugi także Wojciech kanonik i officyał Poznański 1651. Jędrzej proboszcz Ostrogi. Jan w województwie Podlaskiem 1674. Mikołaj z Wybranowa Świnarski pułkownik królewski, a temi czasy, gdy to piszę, kasztelan Czerniechowski, był deputatem na trybunał koronny, poseł na konwokacyą Warszawską w r. 1733. Maryanna żona Jana Zajączka herbu Świnka podczaszego Zytomierskiego. Wojciech, Kazimierz, Stefan Soc. Jesu, i Antoni bracia temi czasy. N. miał za sobą Annę Mycielską wdowę po Rokosowskim i Zakrzewskim, z tej syn Mikołaj dziedzic na Goluchowie, tego córka była za Karolem Grudzińskim. Stefan pojął Maryannę Rutkowską. N. najprzód Skalawskiego, po nim Chlebowskiego starosty Liwskiego małżonka.

Świniarski herbu *Puchala*, w województwie Nowogrodzkim: z tym jednak przydatkiem, według *Kojał. in MS.* że i w środku podkowy kładą krzyż, tylko że pojedynczy. Mikołaj Świniarski 1648. N. zabity pod Ōlknikami 1700.

Ś W I N K A H E R B.

Wieprzowa głowa powinna być w polu czerwonym, której pysk ręka prawa w błękitnem rękawie rozdziera, na helmie pół Panny większe. z warkoczem rozczesanym, pod boki obiema się rękami trzymającej: tak go opisuje *Paproc. o herb. f.* 305. *Okol. tom.* 3. *fol.* 152. *Biel. f.* 195. ale ten ostatni w prawą tarczy obrócił głowę wieprzową, w lewą tarczy. Z Panny na helmie domyśla się *Parisius in Slavia*, że ten herb nabyty od Sarmackiej jakiej Amazonki, w niewolę od Rzymian wziętej, i przyceśnionej na igrzysku publicznem do utarczki z bestyami. Jakoż, że w Rzymie na widowiskach nie tylko silnych mężów,

ŚWINIA

HERB.

ale i słabą pleć, przeciwko dzikim i nieuglaskanym zwierzom stawiano, dowodzi *Lipsius Saturn. ser. l. 2. c. 4.* z *Tacita, Diona*, i *Swetoniusza*, z których ostatni o Domicyanie pisząc mówi: *Venationes, gladiatoresque et noctibus ad lychnuchos dedit, nec virorum modo pugnas, sed et foeminarum*; i *Vopiseus in Probo, mihi n. 7.* powiada o nim, że miejsce igrzysk w formę lasu przerobić kazal, w który różnych zwierząt wielką liczbę napędził, a między temi tysiąc dzików, toż dopiero ludzi nagnano, którzyby srogie bestye rozszarpywali: tam mówi *Parisius*, gdy znać niewolnicę Paunę rodem z Sarmacyi puszczonego, ta lecącego na siebie porwawszy dzika za pysk, i szczęki mu rozdarła, i nieprzyjaciela swego udławiała, za którą odwagę wolnością darowana, a potem i tym herbem na pamiątkę swej dzielności. *Tacitus* o Niemcach starych pisząc, mówi: *Matrem Deam venerantur, insigne superstitionis, formas aprorum gestant, id pro armis omni que tutela, securum Deae cultorem, etiam inter hostes praestat.* *Paproc. in Strom.* z *Wacławowa Hageka* powiada, że Bila córka Biwoga hrabi herbu Świnka głowa, koło r. 747. wydana za Kosala herbu Belina, i jam mówił w drugim tomie *fol. 94.* z tego poznać i z tomu trzeciego pod herbem *Donhoff*, jak starodawny herb ten w wielkich domach dziedziczył; przecież że Świnka herb w Polsce, ma inszy skład w sobie, dla tego takby trzeba rozumieć, że i insze są jego początki; nasi pisarze tedy twierdzą, że tu w Polsce nabyty koło roku 1148. gdy rycerz dzikowi na lowach szczęki rozdarł, a potem i głowę odciał.

Przodkowie domu tego.

Stańczyka z Rudy starostę Wieluńskiego wspomina *Długosz*, za panowania Władysława księcia Wielkopolskiego. Jakób Świnka areybiskup Gnieźnieński, gorliwy przy prawach kościelnych pasterz: bo Henryka IV. Wrocławskiego księcia, że dobra niektóre biskupowi Wrocławskiemu odebrał, synod w Łę-

czycey złożywszy, cenzurami kościelnemi obłożył, i nie prędzej do społeczności z kościołem przypościł, aż należytą satisfakcyą uczynił. Biskupa Chełmińskiego, który z jego się suffraganji wyłamywał, a do arcybiskupa Ryńskiego chciał należeć, prawem u stolicy apostolskiej pokonawszy, do jurysdykcyi swojej przymusił. Przemysła, a potem Waclawa Czeskiego Króla, na Królestwo Polskie koronował. Łędzkiemu klasztorowi pewne dziesięciny przywłaszczył, o czem jest list jego dany w r. 1313. który znajdziesz u *Damalew. in Vit. Archiep. Gnesn.* z tego ten autor i słusznie wnosi, przeciwko Długoszowi, Janickiemu, Paprockiemu i innym, że aż do tego roku dociągnął rządów swojej archidiecezyi, i życia. Według *Paproc.* klasztor u Ś. Jerzego albo szpital reguły Ś. Benedykta w Uniejowie fundował z dóbr stołu biskupiego, Powież i Groczno, za sto grzywien srebra kupiwszy, darował te wsi kapitule Gnieźnieńskiej. Bernard zaś lowczy Raliski, wieś swoją ojezystą Chelm darował mu do arcybiskupstwa w r. 1284. dobra zaś Rowale kupił od Stogniewa rycerza za czterdzieści grzywien 1286. wieś Prusy darował kościołowi Gnieźnieńskiemu, i innych wiele dzieł jego znacznych, które jego rządy na tej katedrze zachwalają. wspominają autorowie. Jakóba drugiego, właśnie o tymże czasie biskupa Włocławskiego, kładzie tu *Paprocki*, to jest, że był wzięty do infuły Rujawskiej w r. 1284. a wyzwał się z niej i z śmiertelności w r. 1300. przedtem proboszczem był Plockim: atoli *Damalew. in Episc. Vladislav.* całe o nim milczy. Adama Świnkę kanonika Krakowskiego i pisarza królewskiego w Długoszu i w Miechów. znajdziesz, był to mąż uczony, atoli młodo umarł. Piotr Świnka sędzia ziemski Sieradzki w r. 1323. na liście Władysława i Bolesława książąt Dobrzyńskich, u *Nakiel. w Miechów. fol. 248.* Pomorzany miasteczko, niegdy w domu Świnków dziedziczyło, jako pisze *Sarnicki in descript. Polon.* które potem Jan Ścienieński kasztelan Lwowski, daleko więcej i ozdobił i reformował; zamek tam i do ozdoby i do obrony zdolny wystawiwszy.

Herbowni.

<i>Bogusławski,</i>	<i>Grzebski,</i>	<i>Świnka,</i>
<i>Bratkowski,</i>	<i>Kakanowski,</i>	<i>Tomisławski.</i>
<i>Czacki,</i>	<i>Krzyżanowski,</i>	<i>Zajączek,</i>
<i>Dewknetowicz,</i>	<i>Maczyński,</i>	<i>Zieliński.</i>
<i>Dziwosz,</i>	<i>Piotrowski,</i>	
<i>Gawroński,</i>	<i>Roszkowski,</i>	

Świnolewski. Jakób w ziemi Nurskiej 1674. Jadwiga Świnolewska Alexandra Ruczyńskiego małżonka. N. Raspra Boguckiego pisarza Nurskiego.

Jan Świnolewski w r. 1778. wojski Nurski. — *Iwasicki*

Świrski herbu Szalawa, w województwie Ruskiem, zdawna się piszą z Romanowa: *Okolski z Kromera Oracyi pogrzebowej*, kładzie tu Jana, ale to był Świerczowski nie Świrski, kładzie także Świrskich w Litewkiem księztwie, ale ei do inszego herbu, to jest Lis, należą, jako się wyżej mówiło. Chleb z Romanowa Świrski starosta Kólomyjski, który w batalji z Wołochami za buławy Jana Tarnowskiego hetmana, ehorągiew już upadającą dźwignął, zabiwszy dwóch ręką swoją Wołochów. Stefan i Alexander bracia rodzeni w okazji pod Sokalem zginęli. Jędrzej kawaler Maltański, przez lat ośmnaście w wojsku Cesarza Karola zold prowadził, z niemalą imienia swego chwałą i respektem u tego monarchy. Jędrzej kościół w Świrzu i wymurował i uposażył. Jędrzej wojski Trembowolski, którego córka Małgorzata była za Krzysztofem Kalinowskim. *Acta Castr. Leopold. 1557. N.* miał za sobą Annę Kalinowską wojskiego Czerwonogrodzkiego córkę. Krzysztof kasztelan Halicki, Prokop rotmistrz sławny za buławy Sieniawskiego. Szymon w Wołoszech poległ. Piotr rotmistrz i oboźny koronny pod Zamojskim hetmanem przeciwko Michałowi wojewodzie Wołoskiemu mężnie stawał, z księżniczki Rożyńskiej ostatniej z tego domu spłodził Cyrylla znacznego rotmistrza, ten leży we Lwowie u OO. Dominikanów, w kaplicy zdawna od Świrskich wystawionej przy tym kościele, zostawił syna Hieronima, także w roku 1584. pogrzebionego. Wojeiech w wielu okazjach doświadczonego mężstwa, przyczynił fundacyi kościołowi w Świrzu, miał w dożywotniej przyjaźni Kurzańską. Mikołaj Świrski kustosz Gnieźnieński suffragan i proboszcz Chelmski, biskup Cytreński, mąż uczony, czego dowodem są niektóre pisma jego w druku, 1mo: *Relatio historica belli Szeremetici, per Septembrem, Octobrem, Novembrem gesti 1600. Zamoseii 1661. in 4to*, kędy powiada o sobie, że napisał historią Polską, ztąd zacząwszy, gdzie swoją Kromerskończył, aż do tych lat, od których *Piasecki* swoją zaczął, to jest lat siedmdziesiąt, ale wątpię, żeby do druku weszła. 2do. *Thalia maerens patiente et moriente Jesu 1655. Zamoseii in 8vo. 3tio. Kazanie dwoje, jedno na dzień Ś. Jana Bożego, drugie na introdukcyę OO. Bonifratellów do Lublina. Zamoseii 1654. in 4to. 4to. Gratulatio buławy Wielkiej Korounej Stanisławowi Potockiemu wojew. Kijow. in 4to. Zamoseii. 5to. Staropolska Prawda wierszem Polskim*, kędy wszystkich Królów Polskich opisał, *in 4. Zamoseii. 6to. Epigrammata de Sanctis*. W przymnożeniu chwały Boskiej pilny, ztąd fundował najprzód OO. Bernardynów w Rodecznicy u Ś. Antoniego, do wymurowania kościoła, wieś Rodecznicę na to nadawszy. Potem OO. Piarów w Chelmie, inkorporowawszy im

probostwo Chełmskie, i kościół, *cum cura animarum* za konsensem Rzymskim i kapituły Chełmskiej. Potem OO. Bonifratellów w Lublinie i Zamościu. Braetwo Ś. Anny przy katedrze w Krasnymstawie, kościółek drewniany przy niej wystawiwszy lubo potem gdzie indziej przeniesiony. Na suffraganią Chełmską dziesięć tysięcy na Orchowku lokował. Cyril brat jego rodzony, z Kurzańskiej spłodził Mikołaja stolnika Lwowskiego, i Kazimierza. Mikołaj pojawiający *in sociam vitae* Katarzynę Łosiównę łowezankę Lwowską, miał z nią syna Franciszka podezaszego Sanockiego, temu Brygida Kuropatnicka kasztelanka Rijowska, tylko córkę powiła, Joannę dziedziczkę dóbr Dobrzany i Putiatycz, Janowi Siemińskiemu podkomorzemu Lwowskiemu zaślubioną. Kazimierz zaś brat Mikołaja, miał za sobą Katarzynę Romanowską podsędkownę ziemską Belzką, z którą spłodził Jędrzeja Michała chorążego Dobrzyńskiego, tego z Joanny Iwanickiej sędzianki ziemskiej Czerniechowskiej, dwaj synowie, Kazimierz scholastyk Chełmski, kanonik Lwowski, deputat kilka razy na trybunał koronny, benefaktor kollegji naszego Samborskiego, i Stanisław towarzysz pod usarską chorągwią. Alexandra Świrskiego z Gorskiej, synu Stanisław stolnik Lwowski, złączył się dożywotnie z Rakowską, która mu zrodziła Antoniego skarbnika Lwowskiego, tego żona Cieńska córka pułkownika, i Michała wojskiego Lwowskiego, ten z Ewą Wojakowską kasztelanką Przemyską, lieznem potomstwem ublogosławiony. Wacław Świrski eześnik Przemyski, z Anny Charezewskiej zostawił dwóch synów: Alexandra, który w zakonie Soc. Jesu życie swoje skończył w Sendodomierzu w roku 1715. i Rafała łowezego Bielskiego. Jakóba Świrskiego czterej synowie: Michał *sterilis*, Marein, ten z Teresy Poplawskiej spłodził Jerzego: Franciszek, tego żona Pogroszewska, i Jan starosta Sulnicki, żona jego Zofia Firlejowna kasztelanka Sanocka, wdowa po Janie Strzemeskim. Hieronim Świrski łowczy Sanocki, temu Elżbieta Stawska powiła dwóch synów: Józefa rotmistrza, i Mikołaja kantora Lwowskiego, deputata na trybunale koronnym, zszedł z tego świata w roku 1727. Mareyan Świrski z Rybeżyńską miał trzech synów, Jana bezdzietnego, Felicyana proboszcza Dunajowieckiego i Jakóba zakonnika *Ordin. Minor. S. Franciszka*. Zygmunt wszedł w kontrakty z Anną Woronieczówną (był pułkownikiem w wojsku cudzoziemskim Polskiem) potomstwo z niej to: Jan podwojewodzy, a potem burgrabia i sędzia pograniczny Ramieniecki. Piotr miecznik i pisarz grodzki Latyczowski. Jędrzej chorąży Dobrzyński, małżonka jego Petronella Jaskmanicka siostra rodzona podstolego Rijowskiego. N. Świrska Mikołaja Stojęńskiego wojskiego Krasnostawskiego. N. Michała Stojęńskiego

ale *sterilis*, małżonki: Katarzyna, Anna i Teresa zakonnice u Wszystkich ŚŚ. we Lwowie Ś. Benedykta. N. miecznik Podolski miał za sobą Jeziorkowską. Są i w księstwie Litewskiem tegoż herbu familianci: Jerzy Świrski z sejmu 1630. deputat na trybunał fiskalny Litewski z Smoleńskiego. Stanisław w Wileńskiem 1648. N. miał za sobą Skarbkównę.

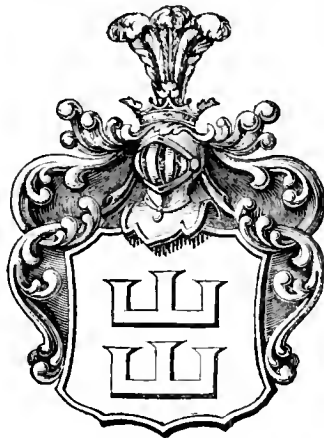
Tak opisawszy *Niesiecki* tę familią, później w Supplencie w Tomie IV. uczynił dodatek: że się tu pomylił, a później otrzymanyjszy informacye to dodaje:

Z tych Świrskich, którzy na Podolu kwitną, był Hieronim z Romanowa Świrski, najprzód stolnik Belzki, a potem chorąży Podolski, synów jego siedmiu zostało: 1. Alexander lowczy Łukowski. 2. Zygmunt podczaszy Łatyczewski peregrynacyami do różnych i odległych w cudzych krajach miejsce świętych zalecony, żona jego pierwsza Anna Czaplicówna podkomorzanka Włodzimierska, druga Rzeszowska, córka pułkownika i regimentarza, synów dwóch spłodził: Piotra miecznika i pisarza grodzkiego Łatyczewskiego, komissarza na trybunał Radomski w r. 1730. kiedy pióro otrzymał, sędziego kapturowego, i rotmistrza Ziemiańskiego: umarł w Kamieńcu Podolskim, tamże w katedrze pogrzebiony, drugiego Jana, najprzód rotmistrza przeciwko zbuntowanemu kozactwu, potem sędziego pograniecznego, podwojewodzkiego Podolskiego, i burgrabiego Kamienieckiego, teraz zaś gdy to piszę podstolego i sędziego Łatyczewskiego, posła na różne sejmy, deputata w trybunale koronnym w r. 1739. ten cztery razy śluby małżeńskie ponawiał, z Humińską, Makowiecką, Winnicką, (z tej syn Marcellus) i Maryanną Włodkowską miecznikówną Podolską (z tej są dwie córki). Marcellus syn jego w obozie Rossyjskim dla experyencyi wojennej młode lata polerując, gorączką strawiony, a w Winnicy pogrzebiony. 3. Jan starosta Salmicki w wojsku endzoziemskiego autoromentu pułkownik, i na dworze Karóla Jaua III. przez lat kilka zasłużony kawaler, w wielu językach obcych biegły, których nabył w obozach postronnych, Francuzkim, Cesarskim i Dnińskim, pojął był w dożywotnią przyjaźń Zosią Firlejównę kasztelanekę Sanocką, ale z nią żył bezpotomnie, żona zaś jego ponowila śluby z Radeckim chorążym Belzkiem. 4. Syn Hieronima Michał miecznik Trembowolski rotmistrz godny, pod Podhajcami, strzałą jadłowitą w głowę rażony, umarł w młodzieńskim stanie. 5. Stefan mąż rycerski, pod Jazłowcem, Trembowłą, Mohilowem, Szmiłą, dał dowody serea nie ułęknionego, ale po weselu z Heleną Blinowską miecznikówną Belzką wkrótce zachorowawszy umarł, we Lwowie u OO. Bernardynów pogrzebiony. 6. Franciszek podczaszy Dobrzyński, ten spłodził Karóla wojskiego Podolskiego, i trzy

eórki, to jest Helenę wydaną za Makowskiego, Maryannę za Sawicza podczaszego Braclawskiego, i Teresę zakonnice Ś. Benedykta. Od tychże Podolanów Świrskich, poszli i inisi, jako Marcin, którego syn skarbnik Zydaezewski, Dominik wojski Owrucki, którego z Magdaleny Trzebińskiej zostało potomstwo. Helena Świrska najprzód żyła z Bogaekim, potem z Bilińskim. Remigian Świrski stolnik Owrucki, wprawdzie z Bojanowską miał dzieci, ale te pomarły. Weronika, *Imo voto* Monczauowna, *Żdo* Gumińska wojska Winnicka. Rafała, została córka jedna Żukowska, druga Wyhowska. W ziemi także Chelmskiej kwitnęli Świrsey, z których Wacław sędzia kapturowy r. 1697. zaślubił sobie Salomeę Rudnicką. Jędrzej wojski Chelmski, żona jego pierwsza Helena Jaślikowska, druga Zofia Wieloboyka. Mareyan miał za sobą Teklę Bielską herbu Jelita. Jan komornik Lubelski, z Serebryjskiej urodzony, w dożywotnią przyjaźń pojął Wysoeką podczaszankę Lubelską, z tej był tylko syn jeden Mateusz, który teraz jest podwojewodzym i regentem Chelmskim. Są i w Rujawkiem tegoż imienia, Mikołaj i Antoni Świrsey, jeden z nich miał Kossowską, drugi Raczyńską.

Iwo Świrski w r. 1778. pisarz grodzki Zydaezewski. — Michał podstoli Kołomyjski. — Mateusz stolnik Chelmski. — *Irasicki*.

ŚWISCZE-
WSKI

HERB.

Czy to trzy kolumny spodem z sobą powiązane, czy też chorągwie dwie, ale przewrócone być powinny, jedna pod drugą, na hełmie zaś trzy pióra strusie: tak opisują ten herb *Paprocki* i *Okol. tom. 3. fol. 156.* i *Kojal. in MS.* rozumieją zaś, że ten herb nadany albo od książąt Litewskich, bo ci nakształt tego, słupy w swoim herbie nosili, albo od Kmitów Czarnobylskich, bo ci chorągwie tym kształtem, tylko że do góry na tarczy mają. Ostali Świczewski w r. 1574. z Jakóbem Niezabitowskim pod Grodkiem odważnie stawał przeciwko Tata-

rom. Alexandra Świschewska była za Brzeziekim 1680. N. za Wankiem Mokosiejem starostą Krzemienieckim.

Świstelniccki herbu Sas, w województwie Ruskiem. Maryanna Świstelniccka była za Mikołajem Zeliborskim.

Świszowski herbu Grzymała, w Sandomierskiem województwie. N. Świszowski miał za sobą Annę Chomiakowską wdowę po Romanie Sieninie.

Świszawski herbu Paprzyca, w Belzkiem województwie. Antoni Świszawski cześnik Kołomyjski umarł 1739. Stanisław dziedzic na Techlowie, miał za sobą Zofię Sokolniczką. Antoni wojski Belzki, deputat w trybunale koronnym. Anna córka wojskiego Belzkiego, była za Józefem Węgłęńskim miecznikiem Buskim.

Świszowski herbu Leszczyca, w Rujawskiem województwie. Jędrzej i Paweł Świszowscy mężowie waleczni z Włodkiem starostą Kamienieckim nad Tatarami nieraz tryumfowali. Krzysztof harecerz u Króla Stefana, we wszystkich za niego expedyacyach mężstwem wslawiony. Wojeiech podsędek Warszawski. *Baran*.

Świszyński herbu Poraj, w Brzeskiem Litewskiem województwie. Marek Świszyński sekretarz królewski, wiceinstygator w. ks. Litewskiego, zostawił dwóch synów: Władysława i Jakóba, którzy się wojenną służbą bawili. *Royalow. in MS*. Nagrobek tego Marcina w Warszawie u Ś. Jana z pierwszym herbem Poraj, z drugim dwa Wręby, trzecim Korczak, czwartym Taczała.

Swolyński. N. Swolyński z Połockiego województwa deputat na trybunał Litewski 1740.

Sworski herbu Leliwa, w województwie Sandomierskiem. Mikołaj Sworski podsędek Sandomierski 1504. *Actu Terrestr. Sandomir*. Jan w Rawskiem 1674.

Swoszewski herbu Abdank, w województwie Ruskiem. Jan Swoszewski najprzód pisarz ziemski Lwowski, poseł na sejm 1601. z kąd naznaczony do korektury praw koronnych *Constit. fol. 734*. i do kwarty Rawskiej *fol. 764*. i 1607. z kąd komissarzem uproszony do uspokojenia Rokoszu. *Const. f. 866*. Za jego pracą *Processus juris abbreviatus* skoneypowany, i stanom Rzeczypospolitej do rozsądzenia podany, *Constit. 1611. fol. 2*. ale na sejmie 1613. odrzucony. *Constit. fol. 34*. Był potem podkomorzym Lwowskim i posłem na sejm 1613. naznaczony do traktowania z związkowemi: był marszałkiem izby poselskiej 1611. z żoną swoją Malgorzatą de Komary, do ołtarza Matki Boskiej przy kościele Lwowskim OO. Dominikanów wieś Borki nadał w r. 1604. druga żona jego była Elżbieta z Rzezycy, która po jego śmierci poszła za Trzecińskiego, z tą

Jan fundował kościół i plebanią w Janowie pod Lwowem. N. miał za sobą Agnieszkę Kalinowską córkę Krzysztofa rotmistrza. *Acta Castren. Camenee.*

Symborski herbu *Ślepowron*, w Płockiem województwie. W Warszawie u OO. Bernardynów, jest nagrobek Stanisława Symborskiego kanonika Warszawskiego, plebana w Piasecznie i w Stanisławowie, zmarłego w r. 1561.

Synowiec herbu *Starykoń*, w Krakowskiem województwie. Jan Synowiec z Zandowie dworzanin królewski 1462. r. podpisał list Kazimierza Króla o unji województwa Belzkiego u *Januszow. w Stat. fol. 799.* Mikołaja mężtwo pod Koronowem wspomina *Kromer lib. 17.* pod rokiem 1434.

Sypniewski herbu *Odrawqz*, w województwie Brzeskiem Litewkiem. Jan Sypniewski z tym herbem pierwszy się przeniósł z Podgorza do Litwy. *Royal. in MS.* Marcin kanonik Krakowski.

SYROKOMLA

HERB.

Abdank biały zwyczajny powinien być w polu ezerwonem, ale na wierzchu jego w środku krzyż złoty, na helmie nad koroną takież Abdank biały, z krzyżem, tak go opisują *Paproc. o herb. fol. 170. Okol. tom. 3. fol. 147. Biel. f. 277.* Wszysey się na to zgadzają że ten herb w Polsce nabyty, i że rycerzowi Syrokomla nazwanemu herbu Abdank, nadano krzyż do ojezystego klejnotu, że Prusaka poganina na pojedynkową utarczkę wyzywającego Polskich junaków, i łączego Chrześcijańskie imię, pokonał i zwyciężył, jako tedy obrońcy honoru ukrzyżowanego Boga, krzyż przydano: eo jednak niektórzy powiadają, że się to miało stać za czasów Władysława Łokietka koło r. 1330. to się nie może utrzymać: bo i Bernard biskup Poznański, który umarł w roku 1175. był według *Tretera in Vit. Episc. Posnan.* herbu Syrokomla, i Prusacy koło tego roku już przyciśnieni wojną, Chrystusa za Boga znali. W roku

też 1391. kładzie Jakóba z Kurdwanowa biskupa Płockiego, i że był herbu Syrokomla twierdzi, z ojca Floryana urodzonego, *Lubiński in Vitis Episc. Plocen.* tochy trzeba mówić komputując lata, że temu Floryanowi herb ten konferowany. Przecież że się z Kurdwanowa ten Jakób pisał, tak rozumiem, że do Kurdwanowskich Półkozieów należał, gdzie i ja o nim mówił, luboć *Długosz w swojej historii pod rokiem 1396.* pisze że się nie z Kurdwanowa pisał, ale de Korzkiew, *Vir* według niego *rarae literaturae; habens donum sermonis. Acta Concilii Constantiensis, tomo 2. Concil. edit. Colon. mih. f. 1042. sessione praecipue 9.* piszą, że Mikołaj biskup Płocki, był i zasiadał między innymi infulatami na tem concylium w r. 1415. kędy od tegoż synodu był wysadzonym sędzią, czyli komissarzem deputowanym do słuchania i rozsądzania wszystkich spraw, które przez appellaeyą do tegoż synodu zanesione były. Z tego wnoszę, że albo po tym Jakóbie biskupie Płockim był jaki Mikołaj na tej stolicy, ale go *Długosz i inni nasi historycy* opuścili, albo też drukarz miasto Jakóba oehrził go Mikołajem, jakoż większe podobieństwo do omyłki, i ztąd się potwierdza, że go *Acta Concilii* zowią Mikołajem biskupem Płockim, a przecie przydają, *Ex natione Germanica*, lubo w Niemcezech nie slyszalem o biskupstwie Płockim. O tym zaś Jakóbie, że tu mowa jest *in Actis*, umiejętność wielka w nim prawa duchownego, której nabył w Bononji, tak dalece, że też do Rzymu od Papieża wezwany, i *Auditor Palatii Apostolici* kreowany, zda się poświadczać.

Herbowni.

<i>Andronowski,</i>	<i>Kiński,</i>	<i>Sopocho,</i>
<i>Baranowicz,</i>	<i>Kondrutowicz,</i>	<i>Starosielski,</i>
<i>Bejnart,</i>	<i>Korzekwicki,</i>	<i>Stefanowski,</i>
<i>Buthak,</i>	<i>Kościalkowski,</i>	<i>Świeszkowski,</i>
<i>Chalecki,</i>	<i>Łosowicz,</i>	<i>Wasilewicz,</i>
<i>Chybicki,</i>	<i>Masło,</i>	<i>Wielicki,</i>
<i>Dziewoczka,</i>	<i>Mingiel,</i>	<i>Wieliczko,</i>
<i>Grocholski,</i>	<i>Momtrym,</i>	<i>Witoniski,</i>
<i>Hołub,</i>	<i>Nieszujka,</i>	<i>Wojniłowicz,</i>
<i>Hgowski,</i>	<i>Pnciata,</i>	<i>Zajęc,</i>
<i>Iwanowicz,</i>	<i>Puciatezyc,</i>	<i>Zołądz.</i>
<i>Jałowski,</i>	<i>Sehen,</i>	
<i>Karnicki,</i>	<i>Soltan,</i>	

Nie wszystkie jednak tego herbu, jednymże kształtem używają: bo Andronowsey, na Abdanku prosto strzałę kładą żelazcem wyrzehtowaną, na której pod żelazcem dwa są krzyże prosto, na helmie zaś trzy pióra strusie. Takimże kształtem

Wasilewiczowie herb swój mają. Baranowiczowie Jalowscy, tąż formą herb swój układają, tylko że dwa krzyże nie wprost idą, ale na ukos, to jest jak literę X na strzale wyrażają. Chaleckich herb położyłem w trzecim tomie, takż noszą i Siehenowie. Ilgowscy do herbu Syrokomla należą i z niemi Iwanowiczowie i Karnicey, których herb znajdziesz T. IV. f. 402. Holubowie na Abdanku kładą strzałę prosto, ale połowy, żeleża u niej nie masz, od lewej strony tarczy, na helmie trzy pióra strusie mają. U Losowiczów róg jeden Abdanku ku dółowi złamany, na helmie trzy pióra strusie. Wojniłowiczowie samę tylko strzałę bez krzyża, miasto krzyża noszą w helmie trzy pióra strusie. Chominiczowie Starosielscy strzałę, na której krzyż jeden, na helmie trzy pióra strusie. Sopoćkowie i Wieleczkowie na Abdanku powinni mieć strzałę miasto krzyża, przez nią krzyż ale na ukos, z góry od prawego boku, na dół na lewy. Nieszujka na Abdanku wyręchtowali strzałę do góry, ale serce przesywającą, na helmie trzy pióra strusie. Sołtanów herbu odmianę patrz na swem miejscu.

Syromski herbu *Ślepowron*, w województwie Płockiem.

Syruc herbu *Doliwa*, w księstwie Żmudzkiem i w powiecie Grodzieńskim i Upiekim. Józef Syruc na Lawdzie. Rzysztof, Władysław, Adam na Żmudzi 1621. Józef Syruc podstoli Żmudzki, Jan wzięty w niewolę od Moskwy na Homlu 1654. N. wojski i podstarości księstwa Żmudzkiego, miał za sobą Chrzastowską starościankę Potocką owdowiałą po Włodkiewiezu podsędku Żmudzkim, córka jego była za Stanisławem Grobickim miecznikiem Lidzkim, synów zaś dwóch, z których jeden wojskim był Żmudzkim, człowiek zaeny i wielkiej nadziei, młodo jednak wszedł do grobu. Jan Syruc w Grodzieńskim powiecie, służąc z Chodkiewiezem był w różnych expedycyach, zostawił potomstwo. Bazyli brat rodzony Jana, miał synów trzech: Władysława, Teofila, i Michala. Rzysztof Syruc oboźny księstwa Żmudzkiego 1674. Wojciech dziedzic na Jartwiesku, córka jego Symforoza z Lecińskiej urodzona, była za Rzysztofem Scipionem. Szymon Syruc oboźny i podstarości sądowy Kowieński poseł na konwokacyą 1733.

Szymon Syruc kasztelan Witebski zmarły 1773. r. miał za sobą *Ogińską* wdowę po Szczycie. — Siostrą jego za Prozorem. — Józefat sędzia grodzki Koweński. — *Krasicki*.

Szablowski herbu *Bołcza*, w księstwie Litewskim. Kazimierz Szablowski wojski Rzeczyeki w powiecie Oszmiańskim. Adam w powiecie Rzeczyekim 1674. Anna z Chrapowickiej urodzona, była za Janem Oziębłowskim. Siostra jej Dorota za Jędrzejem Oziębłowskim cywnnem Szadowskim. N miał za sobą Popławską.

SZACHMAN HERB.

MS. o Familiach Pruskich taki herb ich opisuje. Tarcza w szerz przedzielona, w pół od dołu powinna być Szachownica, nad nią w drugiej połowie, trzy listki z jednego korzonka wychodzące, nad hełmem i koroną mają zbrojny w prawej ręce trzymać listek jeden, w lewej za broń się trzymać przy boku.

Szachownice w tych herbach znajdziesz: Kąrega, Kizinek, Twardost, Wezele, Weiher, Wieruszowa, Wyszogota, Zabawa.

Szadliński herbu Poraj, w Prusiech, takim zaś kształtem tego herbu zażywają jako i Zalińscy Prusacy, to jest, powinna być róża biała o pięciu listkach, na szkarłatnym szczytce, w hełmie tylko z niemi się różnią, bo na nim składają dwa skrzydła orle, na nich pasy czerwone, na pasach róże białe, i skrzydła białe, czego dowodem jest nagrobek w Kwidzińskim kościele na ścianie, z tą inskrypcją: *Georgius a Rembau in Szadlin, sibi, conjugi, filiis et filiabus 1619. posuit*. Jan sędzia Rysenburgski i Kwidziński dziedzic na Szadlinie, miał za sobą Katarzynę Lichtyanównę Pawła sądowego Chelmińskiego córkę. *MS. o Familiach Pruskich*. N. Szadlińska Filipa Kropki małżonka. *Okol. tom. 2. fol. 289*.

Szadokierski herbu Nałęcz, w Kaliskiem i Sieradzkim województwach. N. Szadokierski reformacją czyni żonę swojej Doruchowskiej na Szadokrzykach 1572. *Acta Castren. Ostrzeszow*. Hieronimowi Szadokierskiemu herbu Nałęcz zawiniona, proboszczowi Ilżeckiemu, sekretarzowi królewskiemu, Zadzika biskupa Krakowskiego pokrewnemu, zmarlemu w r. 1660. marmurowy nagrobek w Ilży postawił Stanisław Trzebieki kustosz Krakowski. Jędrzej Alexander w Poznańskiem 1674.

Szadurski herbu Ciółek. Gniazdo ich zdawna w Lubelskiem województwie w Szadurkach, kędy też i po te czasy niektórzy z nich mają swoje possessye; bo Wojciech Szadurski w Lubelskiem podpisał elekcyą Jana III. Króla. Drudzy z nich w ks. Litewskiem osiedli. *Constit. 1598*. Mikołaj Szadurski pułkownik w Inflanciech przeciwko Moskwie i Szwedom, trzymał komendę w zamku Rzezyckim; wziął potem w krwawych zasługach niektóre dobra w Inflanciech, zostawił trzech synów, Alexandra na morzu odważnego wojownika; Krzysztofa, ten miał za sobą Maryannę Korsakównę chorążankę Połocka, i Olbrycha, ten z Zardynowny pułkownikowny, splodził synów czterech: Mikołaja sędziego grodzkiego Inflanckiego; Jana skarbnika Inflanckiego; Stefana łowczego Wolkowiskiego, i Władysława cześnika Inflanckiego, od którego z Soltanowny pul-

kownikowny, synowie, Franciszek podstoli, podstarości sądowy i sekretarz księstwa Inflanckiego assessor w sądach koronnych J. R. Mei, złączył się dożywotnie z Karoliną Hylzenówną, starościeanką Marynehauską. Michał stolnik Inflancki, pojął w małżeństwo Barbarę Lawską, podstolatkę Wizką. Jan cześnik Inflancki: ks. Antoni Szadurski sekretarz królewski z Stutryńskiej urodzony. Stefan Szadurski sekretarz królewski Zygmunta III. *Lindae Mariana*e w Prusiech fundator, tę zrujnowaną od heretyków znowu dźwignął swoją szczodroblivością. Samuel służył po usarsku lat 40. był stolnikiem Inflanckim, miał za sobą Maryannę Siesicką chorążankę Wilkomierską, Marein syn jego krajeży Wileński, żona jego Szolkowska Horodniczanka Wilkomierska. Jakób stolnik Inflancki, żona jego Anna Siesicka cześnikowna Mińska, z tej było synów trzech: Antoni Horodniczy, Jan podczaszy, urzędnicy Inflantsey, i Benedykt. Petronella Szadurska stolnikowna Inflantska, wprzód poszła w małżeństwo za Jakóba Dąbrowskiego strażnika Inflanckiego, potem za Franciszka Rublickiego pisarza grodzkiego, i krajczego Inflantskiego, Elżbieta Szadurska sędzianka grodzka Inflantska oddana także w małżeństwo Franciszkowi Wolskiemu sekretarzowi J. R. Mei. Karol Antoni zakonu Ś. Benedykta Ś. T. D. przeor w Wawelnie temi czasy.

Władysław Szadurski r. 1788. sędzia ziemski Wileński. — *Kras.*

Szalewski herbu *Strzemie*, w Bieckim powiecie.

Szalkiewicz herbu *Leliwa*: tego herbu N. Szalkiewiczowna podkomorzanka Inflantska, była za Józefem Bujnem łowczym Liwskim.

Szalowski herbu *Brochwicz*, w Krakowskim województwie.

Szalowski herbu *Sulina*, w Sandomierskim województwie: są i **Szalewiczowie**, z których Jerzy Szalewicz w Wileńskim województwie.

Szalapski herbu *Kościęsza*, inni ich pisza **Salabski**, w ziemi Warszawskiej. Paweł podpisał elekcyą Jana III. Króla. N. w zakonie naszym Razuodzijską funkcyą wsławiony, o którym mówiłem pod Sarbiewskimi.

S Z A Ł A W A H E R B .

Cyrkuł powinien być żółty na tarczy, w którego środku trzy krzyże szerokie, w tryangul ułożone do cyrkułu przypięte. złote, w polu lazurowym, na helmie nad koroną jest ręka połokiec wyniesiona, z mieczem jak do cięcia w prawą tarczy obrócona, zbrojna, tak go opisują *Paproc. o herb. fol. 550. Okol. tom. 3. fol. 83.* Z tej zaś okazji ten herb nabyty we-

SZALAWA

HERB.

dług tych autorów: Włodzimierz książę Ruski w pogańskich błędach uwikłany, chcąc się Bogu przez chrzest odrodzić, wysłał posłów swoich do Konstantynopola, aby się tam obrządkom Chrześcijańskim dobrze przypatrzyli, stanęli u Cesarza Wschodniego, gdzie Greekie ceremonie tak im do gustu przypadły, że wróciwszy się z swojej legacyi do Włodzimierza, przedziwnymi je pochwalami zalecali, słyszeli to niektórzy dworscy książęcy, i gdy nie tylko z wiary, ale i z tych, którzy je sławili, szczydzi, przyszło do tego, że jeden z posłów nie mogąc dłużej wytrzymać hańby imienia Chrześcijańskiego, trzeceł z nich na pojedynkę wyzwiał; szalonym go z tej miary, ci eo stali, sądzili, że się na tyle, sam jeden odważał, atoli on ufając pomocy tego, za którego się honor ujmował, cyrkul jak do pojedynku na ziemi okryśliwszy, stawa z swemi adwersarzami, i szczęśliwie: bo wszystkie trzy od jego szabli poległi. Co widząc Włodzimierz książę, tym go herbem nadał.

Herbowni.

*Halka,**Ledochowski,**Strzyż,**Jakuszewski,**Nawrotyński,**Świrski.*

Szamoszewski herbu Wąż. Łukasz Szamoszewski szlachcic Litewski, za Stefana Króla wojnę traktując, osiadł w Sandomierskiem i dziedziczył na Gorzyczanach, umarł 1633. wieku swego 88. co opowiada jego nagrobek w Sandomierzu u Ś. Ducha.

Szamotulski herbu Nałęcz, w Wielkiej-Polszcze dom i dzielami i honorami kiedyś w Polsce wsławiony: Starożytność jednak jak wielu godnych ludzi Szamotulskich głęboko w niepamięć zagrzebła, tak i ich dzieła, kładę tu jednak którychem się mógł doczytać. Dobrogost wojewoda Poznański, który za Władysławem Łaskonogim książęciem Wielkopolskim, mężnie stawiając, pod Uściem poległ w r. 1226. *Długosz*

lib. 6. f. 634. *Cromer lib. 7.* ale ci autorowie, której by był familji nie przydają. *Biel. fol. 151.* twierdzi, że był herbu Nałęcz, *Paproc. w Gniazdzie, Okol. in MS. Cracov.* z Szamotul go piszą. Tomasz kasztelan Poznański, Tomisław podezaszy i syn jego Sędziwoj herbu Nałęcz w suspiecą podani 1249. jakby Przemysława ksiąźęcia z Państwa Wielkopolskiego rugować eheieli, od mego do więzienia wtrącenii, luboć potem na wolność puszczeni. *Długosz l. 7. f. 713. Biel. f. 176. Miech. lib. 3.* Podpisał tenże Tomasz list Przemysława ksiąźęcia u *Naukiel. w Miechov. fol. 167.* w r. 1243. *Paproc.* między Szamotulskiemii go liczy. Sędziwoj Wir kasztelan Buiński koło r. 1379. *Autor ksiąźki, której tytuł: specimem Historiae Poloniae Criticue pag. 109.* Bieckim go chce mieć kasztelanem, a nie Buińskim, to jednak jest oczywiście przeciwko Długoszowi, Kromerowi, i innym. Bywali albowiem przedtem kasztelanowie Buińscy jakom gdzie indziej mówił, osobliwie jednak w tomie szóstym pod herbem Łodzian *fol. 255.* gdzie o Panaeli z Zbuzina. Tomisław wojewoda Poznański, syn jego Dobrogost Małym nazwany, wielkiego jednak serea, kiedy Janusza Biberšteina z wojskiem od Henryka Glogowskiego ksiąźęcia do Wielkiejpolski wyslanego, i Klecka zanku dobywającego, z rycerstwem Wielkopolskiem poraził, działo się to w r. 1310. *Długosz l. 9. f. 934.* Nagrobek jego w katedrze Poznańskiej, zmarłemu wystawiony, który znajdziesz u *Okol. i Starowol. in Mon.* tak o nim mówi: *Raro et amaeo ingenio vir, et in quo nulla civilis bellicaeque virtutis ornamenta defuerunt: Hic sub tribus Regibus Vladislao Loetico, Casimiro Magno, Vladislao Jagiellone, omnibus quotquot evenerunt expeditionibus interfuit, et ad ipsos exactos aetatis terminos, magna cum cura et gloria legionibus praefuit, reportatis toties de hoste triumphis.* Więcej jeszcze o nim pisze *Starowol. in Bellator. Sarm. fol. 89.* *Contra Marchionem Brandenburgensem, Pomeraniam una cum Crucigeris invadentem, multoties signa regia secutus, pugnavit, et in Silesia cum eodem Vladislao Loetico expeditionis consiliarius deputatus, cum passim virtutis et fortitudinis suae praeclara exempla dedit, tum in expugnatione Costeni munitissimae arcis, inter stagna et paludes sitae. Idem sub Casimiro Magno contra Russos, et sub Vladislao Jagiellone contra Tartaros in exercitus Vitoldi equitum alue praefuit. Cumque suis cohortibus interfuit illi praelio Grunewaldensi magno, ubi Crucigeri Prussones ad exitium paene gentis caesi fuerunt. Quos ille ipse iterum ad Coronoviam profligavit, caesis octo millibus ex eis, in qua quidem pugna, ter respirasse defessae partes utraeque a Scriptoribus memorantur. Hac igitur victoria*

Samotulins Procerum omnium longe clarissimus evaserat. utpote qui perpetuo tenore vitae domi et foris splendidus. erga milites liberalis etc. erat dignitate Castellanus Posnaniensis: ale i nagrobek ten znać, że nie rychło po śmierci tego Dobrogosta, od kogoś mniej świadomego historyi wystawiony, ile że i roku nie wyraził, którego ten Dobrogost żyć przestał, i *Starowski* gdyby był komputował lata, którego roku która batalia była, umknąłby był ręki swojej od pióra, bo z Bibersteinem potrzeba była w r. 1310. Grunwaldzka z Krzyżakami w r. 1410. toby musiał żyć lat więcej niżeli sto dwadzieścia ten Dobrogost, ile że już w r. 1310. rycersko traktował, i jeszcze znowu w r. 1410. Dwóch tedy czyli trzech Dobrogostów Szamotulskich w jednym pomieszał *Starowski*, pierwszego, który żył za czasów Łokietka Króla, jaki miał honor w senacie trudno zgadnąć, drugi Dobrogost kwitnął w r. 1393. kasztelanem Poznańskim, jakim go czytał *na liście Jagiella Króla danym Miastu Krakow*. Trzeci Dobrogost kasztelan Poznański 1439. r. general Wielkopolski, jako podpisał *list Jagiella Króla u Łask. w Stat. f. 120. i u Nakiel. w Miech. f. 464*. Drugiego Dobrogosta kasztelana Poznańskiego i generała Wielkopolskiego, ile z komputu lat wnoszę, była żona Elżbieta Gorajska herbu Koczak, córka Dymitra z Bożego daru podskarbiego koronnego, która w dom Szamotulskich wniosła dobra Turobin w Chelmskiej ziemi, Białowolą i Koczugę. *Paproc. w dedyk. Ogródu królewsk*. Był także w owej potrzebie *Witolda z Edygą 1399. Długosz*, z której się salwował. O trzecim Dobrogoście powiada *Długosz lib. 12. fol. 714*. że miał za sobą córkę *Beatrykę Spytka z Melsztyna herbu Leliwa*, na którego o rebellią przeświadczonego, swoją sentencją dawał. *Tomasz z Szamotul, kasztelan Poznański, w r. 1242. List Przemysława księżęcia u Nakiel. w Miechow. fol. 167*. Jan kasztelan Gniczniński jako się mówiło w pierwszym tomie. *Wincenty z Pomorzan wojewoda Poznański i generał Wielkopolski w r. 1331. od Władysława Łokietka z generalstwa złożony, chcąc się tej krzywdy swojej zemścić, do Krzyżaków już na ten czas nieprzyjaciół tej ojezyny, udał się, z których wojskiem w głąb Polskę niszczył i pustoszył, wszakże potem przejednawszy sobie łaskę Króla Władysława i syna jego Kazimierza potajemnie, gdy przyszło do batalji z Krzyżakami, stanął i on w szyku z niemi, atoli z umowy z Łokietkiem sam się na Krzyżaków z swoją kawaleryą obrócił, których bijąc i siekąc, wielką część zwycięstwa tamecznego wziął na siebie. Długosz libro 9no f. 1018. W następującym roku jednak, od zaważnionych na siebie niektórych ziemianów Polskich, o zrujnowanie fortun swoich przez inkursyę z Krzyżakami, zabity. Długosz f. 1026.*

Jana Szamotulskiego syna Dobrogostowego wspomina *Długosz* pod onę straszliwą wojnę Grzymalezyków z Nalęczami w Wielkiej-Polszeze w roku 1384. *fol.* 93. Tegoż domu familianci przydomek mieli Świdwa, z których Świdwę z Gałowa u tegoż autora na temże miejscu znajdziesz. Wincentego także Świdwy z Szamotul, którego i Sędziwojem zowie tenże *historiæ lib.* 10. *fol.* 88. w tejże burzy różne kawalerskie odwagi i rewolucye szczęścia, opisał tamże i na inszych foliatach: był ten Wincenty kasztelanem Nakielskim. Piotr najprzód kasztelan Kaliski, potem Poznański, o którym *Starowol. in Bellat Sarmat.* tak pisze *fol.* 119. *Haud quaquam degener ab avitis et paternis virtutibus, qui ea tempestate, inter claros Duces, validus equitum copius ductabat, in eo quippe vis ingenii mirifica eminebat, et natura, erat adversus laborem et somnum indomitus, periculorum despector, imperii et militaris laudis avidus, itaque cum fortem fidelemque operam difficillimis Reipubl. temporibus navaret, tanto regis studio singulos honores adeptus est, ut copiis regni praeficeretur, in eaque generali expeditione anno 1457. contra Crucigeros, summam in exercitu secundum regem potestatem habuit, et Papoviam in primo in Prussiam ingressu munitissimam arcem, in una hora expugnavit, et incendit. Sambergium Ducem Crucigerorem inopinato nostros invadere volentem ita profligavit, ut cunctis amissis, quindecim miliarium iter eo die solus fugiens conficeret.* Był w owej tryumfalnej batalji z Karambejem Tureckim wodzem w r. 1440. w Węgrzech, i w raz z innemi na pamiątkę chorągiew swoją w kościele P. Marvi w Budzynie powiesił. *Biel. fol.* 373. *Dług. Cromer.* Jeździł potem w legacyi od Kazimierza Jagiellonowicza Króla do Mikołaja Papieża, kędy mu posłuszeństwo imieniem królewskim oddawał w r. 1447. *Biel. fol.* 385. *Cromer l.* 22. i do Królów Węgierskiego i Czeskiego, względem Prus. *Biel. f.* 405. *Cromer lib.* 23. Przy kasztelanji Poznańskiej trzymał oraz i generalstwo Wielkopolskie, dla tego Władysława Danaborskiego kasztelana Nakielskiego, o niektóre machinacye przeświadczonego, na śmierć dekretował w r. 1467. *Biel. f.* 444. *Cromer.* Miał komendę nad całym wojskiem to w Wołoszech, to w Prusiech, to w Pomeranji. Anna córka Dobrogosta Szamotulskiego, była za Rafałem hrabią z Tarnowa Jarosławskim, kasztelanem Wojnickim, starostą generalnym Ruskim, której brat rodzony Jan Świdwa w r. 1462. u *Nakiel. w Miechów. fol.* 517. Wincenty z Szamotul kasztelan Miedzyrzecki i starosta Ruski w r. 1432. *Acta terrest. Leopold. według Starowol. in Bellatoribus Sarmat. fol.* 91. *Primum turmas, deinde legiones integras contra Crucigeros in Prussiam sub*

*Vladislao Jagiellone ductabat: demum Vitoldo in Moscho-
 ria bellum contra Novogrodenses gerente, totius exercitus
 Dux ab illo constitutus fuit. Subque tempus inaugurationis,
 Vladislai Jagiellonidis cum Świdrigiello Litvanus Podoliam
 infestaret, ac Theodoretum Nesvisiensium Duce[m] cepisset
 junctis cum Michaele Buczaccio copiis repressit audaciam
 ejus, et Theodoretum liberavit, occisis quam plurimis de
 ejus exercitu. Et dum Vladislaus Jagiellonides ad capien-
 dam coronam esset ab Ungaris vocatus, pruemissus cum An-
 drea Tęczyńo et Joanne Seunenio, Budam Ungariae metro-
 polim in suam potestatem redegit, et omnibus Turcicis bellis
 interfuit, Wissegradensi Praefectura decoratus, cumque si-
 mul ad Warnam vitam in acie posuit, et quid nisi religioni
 donavit. Córka jego Jadwiga była za Kazimierzem ksiąźciem
 Mazowieckim i Belzkim, *Długosz l. 13. pod rok. 1446.* ale
 wkrótce owdowiała. Katarzyna Szamotulska Michała Lasockiego
 podkomorzego Dobrzyńskiego koło r. 1451. N. kasztelanka Po-
 znańska Floryana Bardzkiego z Wrześni kasztelana Łędzkiego
 małżonki. Jan Świdwa z Szamotul wojewoda Kalski, z któ-
 rego krzesła przesiadł się na Poznańskie 1495. jakom dowodził
 w pierwszym tomie. Jędrzej najprzód kasztelan Miedzyrzecki w
 r. 1476. na liście Kazimierza Króla u *Paproc. fol. 202.* po-
 tem kasztelan Kalski, z którego postąpił na województwo Ka-
 liskie 1497. z tego na Poznańskie 1499. z tego do grobu wstą-
 pił 1510.; jeździł z drugimi w legacyi do Alexandra wielkiego
 ksiąźcia Litewskiego, zapraszając go na tron Polski. *Crom.
 l. 30. Biel. f. 493.* w teje materyi poslował i do Zygmunta I.
 1506. *Biel. fol. 504. Wapow.* komissarz wysadzony do tra-
 ktatów z Krzyżakami w Poznaniu, *Biel. fol. 515.* córka jego
 Katarzyna była za Lukaszem hrabią z Górki, siostra zaś jego
 Anna, żyła z Mikołajem Tomickim chorążym Poznańskim, z
 której syn Piotr Tomicki biskup Krakowski. *Starowol. in Vit.
 Episc. Crac.* Wincenty Świdwa Szamotulski kasztelan Gnie-
 źniński, w r. 1520. umarł na kasztelanji Kalskiej krzesle, co
 poznać z listu Zygmunta I. Króla *in MS. Petricov.* w którym
 ten Król, naznaczył synom jego Opiekunów, biskupa i woje-
 wodę Krakowskich: byli zaś ci synowie jego Dobrogost i Jan,
 ci w mieście Jarosławskiem kupili pewną część z wielą wsiami
 do niej należącemi, od Stanisława z Sprowy Odrowąża. *Lite-
 rae Sigism. I. in MS. Petricov.* Jeden z tych był kasztelanem
 Biechowskim, który z Łatańskiej wojewodzanki Poznańskiej zo-
 stawił potomstwo. Piotr z Szamotul podpisał list Kazimierza III.
 dany miastu Lwowskiemu w r. 1489. N. była za Danilowi-
 czem Piotrem krajezym koronnym. Mikołaj z Szamotul woje-
 woda Kalski w r. 1343. i Jędrzej wojewoda Poznański 1400.*

jakom mówił w pierwszym tomie. N. miał za sobą Oleśnicką Jana Glowacza wojewody Sandomierskiego siostrę.

Szamowski herbu Prus Imo, w Łęczykiem województwie. Jan Szamowski kasztelan Konarski w r. 1505. u *Eask. w Stat. f.* 120. Bartłomiej miał za sobą Jadwigę Sezawińską Piotra kasztelana Sochaczewskiego córkę. Jan kasztelan Gostyński 1576. *Const. fol.* 271. N. kasztelan Brzeziński złączył się był dożywotnie z Sierakowską wojewodzanką Łęczycką, z której córka wydana za Hieronima Tarnowskiego podczesnego Łęczyckiego matką była Jana Tarnowskiego areybiskupa Lwowskiego, druga córka poszła za Walknowskiego. Michała żona, Maryanna Raciborska ale *sterilis*. Franciszek w Łęczykiem 1674. Krzysztof i Stanisław, ten pojął Annę Stanirowską, z niej potomstwo, Michał w zakonie *Scholarum Piarum* człowiek godny, rządził temi czasy prowincją Litewską. Daniel, Paweł *sterilis*. Helena Jana Solohuba podskarbiego wielkiego Litewskiego małżonka, Barbara zakonnica w Plocku, Ludowika za Janem Wilkowskim podczeszym Gostyńskim, Zofia za Wodzyńskim miecznikiem Mozyrskim. Jan Szamowski kasztelan Gostyński, fundator OO. Piarów w Lwowie. Jan skarbnik Łęczycki 1704. N. była za Jędrzejem Głęboczkim wojewodą Rawskim. N. za Michałem Działyńskim kasztelanem Brzezińskim.

Ignacy Szamowski r. 1788. skarbnik Inowłodzki. — Drugi Ignacy podczaszy Orlowski. — *Krasiicki*.

Szaplowski. Jan Szaplowski miał za sobą Helenę Zawadzka córkę Hieronima, z niej syn Maciej.

Szandorowski, w Braclawskim województwie. Jędrzej Szandorowski poborea z sejmu 1631. *Uniwer. Pobor.* Teodor Szandorowski skarbnik Braclawski rotmistrz pancerny 1658. *komput Wojska*; był to mąż wojenną odwagą wslawiony, we wszystkich za Jana Kazimierza Króla ekspedycyach, syna jego Fiedora męża także rycerskiego wspomina *Konstytucya* 1662. *fol.* 32. N. była za Stanisławem Rożuchowskim.

Szaniawski herbu Junosza, w ziemi Lukowskiej i indziej. W tym domu przywilej chowają Władysława Jagiella Króla, dany w r. 1429. w którym Mikołaja de Szaniawa, i braci jego, Falisławowi, Janowi, Michałowi, Paskanowi, Stanisławowi i Maciejowi do Szaniawy w Lukowskiej ziemi leżącej, niektóre grunta dał, darował w nagrodę ich zasług: kędy się potem rozrodzili. Szymon Szaniawski proboszcz Miechowski, nominat Ramieniecki, ale się Ługowskim zwał, lubo się Junoszą pieczętował, jakom mówił pod Ługowskimi. Marcin Szaniawski, miał za sobą Zofią Borkowską herbu Nowina. Felix pisarz ziemski Lubelski, z sejmu 1661. komissarz do granic *Const.*

fol. 28. Adam najprzód pisarz ziemski Łukowski i podstarości grodzki Lubelski, poseł na sejm 1703. i deputat do Konstytucyi, *Const. fol.* 26. umarł kasztelanem Lubelskim 1725. została się po nim tylko córka jedna Ewa, z Zofji Głuszyńskiej, która żyła z Liniewskim starostą Zmigrodzkim. Franciszek Szaniawski łowczy Lubelski, brat rodzony Adama kasztelana, miał za sobą Gałczowską pisarzownicę ziemską Lubelską: drugi brat tegoż, Tomasz, podstoli Łukowski. Stanisław Szaniawski wojski Lubelski, żona Zawadzka stolnikowna Wieluńska. Jerzy cześnik Lubelski porucznik, brat jego Antoni pisarz grodzki Włodzimierski, Jerzy stolnik Braclawski. Bogusław w zakonie OO. Karmelitów Bosych zasłużony, rządził u nich prowineyą Polską kilka razy. Felix Jan najprzód suffragan Lwowski, a potem biskup Chełmski, miał już był nominaeyą i na Wileńską katedrę, ale że się to zdało księztwu Litewskiemu być z uszerbkiem praw swoich, gdyby rodowici polacy krzesła im zasiadali, nie mając tam żadnej possessyi, musiał się Chełmskim kontentować: dał ei mu był w prawdzie koadjutoryą na areybiskupstwo Lwowskie Skarbek Jan już w leciech podeszły, ale nim mu na nią expedyeyą z Rzymu przyszła, Skarbek z światem się rozstał, ón za nim w tydzień w tęż się wieczności drogę wybrał w r. 1733. w Zamościu u OO. Reformatów pochowany: miał kazanie na elekeyi początku w tymże roku, które jest w druku 1733. *in fol. Varsav.* był to pasterz i sam żył bez zakału, i koło trzody swojej pilny. Józef Szaniawski wojski Lubelski, miał za sobą Petronellę Humlowną. Antoni z sejmu 1703. komissarz do granic. *Const. fol.* 22. Szaniawski Jan, którego córka Anna była za Jędrzejem Stokowskim herbu Drzewica 1588. *Acta Castren. Opocznen.* Drudzy z nich w wielkiem księztwie Litewskiem osiedli, z tych Marcyan seholastykiem był Wileńskim. Konstantyn Felicyan najprzód referendarz Litewski i prałat Wileński; potem biskup Kujawski, aż też i Krakowski, na którym życie zamknął w r. 1732. Z młodych lat swoich do królewskiego dworu udawszy się, tak sobie statecznej fortuny doznał, i zawsze sprzyjającej, że go nigdy fawory królewskie (co rzadka Pańskim geniuszom) z rąk swoich nie spuściły, ale jeden, drugiemu podawał: a tem więcej rzecz ta podziwienia godna, że między tylą na siebie zaostrozonymi nienawiścią adwersarzami, między tak ciężkimi w Polszcze naszej rewolucyami, nigdy się mu ta macochą nie stawiała, pomogły mu do tego siła naturalne przymioty, któremi go Bóg sownie był obdarzył; to jest obrót dziwnie wielki, rozsądek utemperowany, dzielność, w wykonaniu rzeczy już ułożonych nieprzerwana, te go Augustowi Królowi tego imienia II. tak przymilały, że prawie cały na jego zdaniu zdał się więc pole-

gać, luboć nie mniej i zasługi jego : on albowiem wyrobił swoim przemysłem, że się ten Pan, lubo się był już z rządów Polski wyzuł dla nieprzychylnego sobie szczęścia, znowu do Polski wrócił, on synów koronnych rozdrażnionych i konfederacją generalną sprzyśniętych serca szczęśliwie z Panem pojednał, on nowymi Konstytucjami pokój ojczyzny obostrzył, zgola ten najcehniejszy wieku swego statysta, wiele na dobro pospolite i czynił i mówił, i stosów poniósł. Niemniej i w ekonomicznych zabiegach był osobliwszy, ztąd wszystkie dobra biskupie, w daleko lepszą wzbil porę, niżeli ich znalazł, teologią fundował przy naszym kollegium Gdańskim, tamże w Gdańsku OO. Missyonarzów. Na wszystkie zaś seminaria Krakowskiej dycecezy póki żył, co rok pewną sumę wyliezał: żeby zdolnych do pracy kolo dusz ludzkich mógł z nich mieć operaryuszów. Zamek Krakowski po Szwedzkim spaleni, za jego staraniem restaurowany, do pierwszej przyszedł ozdoby. Konwikt na ubogich studentów fundował w Łukowie, wysypawszy na niego sto tysięcy^{*)}. N. sekretarz duchowny Litewski młodo umarł, zda mi się brat jego. Synowcowie zaś jego, Józefat podstoli koronny miał za sobą Ossolińską Barbarę podskarbiankę wielką koronną, i z niej dzieci. Fabian łowczy koronny starosta Sochaczewski, poseł na sejm 1724. żona jego Potocka wojewodzanka Czerniechowska, z niej potomstwo zostało. Trzeci N. starosta Augustowski. Jędrzej Szaniawski, o którym *Konstytucya* 1632. f. 7. Jan i Samuel w województwie Rawskim 1674. Felix kustosz Chelmski deputat na trybunale koronnym.

W r. 1778. Tomasz Szaniawski kanclerz Gnieźnieński. — Kazimierz kantor Przemyński, archidyakon Wislieki. — Piotr burgrabia Piotrkowski. — Wspomniany wyżej Józefat Szaniawski podstoli koronny z *Ossolińskiej* zostawił potomstwo, córki: N. *1mo voto* za Gałęzowskim, *2do* za Krasiekim, starostą Rytyńskim, *3tio* za Tęgoborskim, *4to* za Korzeniowskim. — N. za Bajerem bratem biskupa Chelmińskiego. — Syn N. starosta Małogoski z Anny *Scypionowny* marszałkowej nadwornej Litewskiej zostawił syna N. który pojął *Kluszewską*. — *Krasicki*.

Szantyr herbu Lubicz, w województwie Nowogrodzkiem i Połockiem, z tą jednak odmianą, że na wierzchu podkowy, krzyża nie noszą, tylko we środku jej: wszakże różni są

^{*)} Lubo *Niesiecki* przy wylieczaniu fundacyi przez niektórych poczynionych, często w najdrobniejsze wchodził szczegóły, tu jednak o niektórych tylko tego zanego biskupa wspominał. Szanowny ten mąż wielkim nakładem wspaniałe Seminarium Kieleckie z gruntu wymurował i nadał: Missyonarze na zamku Krakowskim i Seminarium także jego fundacyi: w Lipowcu fundował *domum Correctionis* na księży dycecezy Krakowskiej: a jako się po jego śmierci pokazało, blisko dwóch milionów summa na takowe uczynki poszła. — *Przypisek Krasickiego*.

Szantyrowie w księztwie Litewskim, jedni Szantyrowie Sezerbiewiczowie, ci Rawieza herbu zażywali, ci idą od Szantyra Sezerby, drudzy od Sawy Szantyra Sawiezami zawołani, ci Śulimą się pieczętują, inni, jako się mówiło, Lubicz w herbie mają: inni podkowę tak układają jak w herbie Jastrzębiec do góry, a nad nią trzy gwiazdy kładą, tym kształtem, jak Thr-lajowie, a na helmie trzy pióra strusie. Inni te wszystkie herby w jeden złożyli, i nim się zaszczycają. Mitko Sezerbiewicz Szantyr, tak się ojezynie zasłużył, że przywilej dany ojeu swemu na dzierzawę w województwie Nowogrodzkim, więcej jeszcze przydawszy, stwierdził Król Alexander w r. 1506. synów jego dwóch było, Bogdan i Danił, i z nich ten dom po różnych się województwach rozkrzewił. Fiedor Iwanowicz Sawie Szantyr, z pod Churchoła, gdy wojsko szło aż do Połocka, mosty kosztem swoim prowadził, miał za sobą kniahinią Glińską, i z niej synów dwóch, Mikołaja i Zacharyasza, i córki, Annę Sadkowska i Bogdanę Łosowska. Mikołaj Szantyr zostając pod znakiem Kmicieca Samuela chorążego Orszańskiego, żywota dokonał. Zacharyasz na dworze Janusza Kiszki hetmana młode lata strawił, złączył się dożywotnie z Michalkiewiczówną, z niej zostawił dwie córki, jedna z nich wydana za Epimacha Szypilę w województwie Połockim, druga za Sielickiego, synów zaś dwóch, Teodora i Daniela: z tych Teodor, i ludzkością i mężstwem zalecony, w szturmie Mińskim poległ. Daniel wojskim był Inllantskim, od osmnastu lat aż do 60 żołnierz i rotmistrz: był posłannikiem do Moskwy, gdy rozmian brańców zaprzysięgano, i na swoje słowo, wielu z niewoli oswobodził. Żona jego pierwsza Cecylia Gezička, z tej Wincenty syn umarł w zakonie Soc. Jesu, drugi Kazimierz, i córki, Katarzyna za Józefem Rożanką, Justyna za Jozafatem Piotrowiczem. Druga żona Helena Rypińska, z tej synowie, Jan in Soc. Jesu, i Ludwik.

Szapka, w Witebskim województwie. Bazyli Szapka Chotolski, pisarz grodzki Witebski 1627. komissarz z sejmu do taxy rzeczy, w r. 1648. siła z drugimi pracował na rozgraniczeniu Moskwy od Połocka i Witebska. Kazimierz Szapka Chotelski 1648. Michał wojski Witebski, benefaktor kolegji naszego Witebskiego.

Szarawski herbu Radwan. Stanisław Szarawski w księztwie Zmudzkiem 1648. Anna była za Janem Chocimirskim. N. Szaracki miał za sobą Chrościčką. Dorota była za Pawłem Rzeszowskim.

Szarleński herbu Junosza, w Płockim województwie. Mikołaj Szarlej wojewoda Inowrocławski 1457. a oraz starosta Słuchowski i Tucholski: o nim tak pisze *Starowol. in Bellat. Sarm. f. 118. Plavenium Bohemum, Crucigerorum*

stipendia merentem, magnaue Polonis cum suis cohortibus lamna inferentem ad Chojneciam profligavit, castellaque eorum excidit, cumque iterum ibidem praelium cum Crucigeris commississet, cui Rex ipse interfuerat, ab infesta fortuna superatus, cum aliis captus est, et Mariaeburgum deductus, inde redux ad penates, iterum a Rege Minister bello datus, inque omnem rerum occasionem adversus Crucigeros expedita arma convertens, ita fortunam innatae crescentique suae virtuti optimis artibus conciliavit, ut nemo eo domi consultior Senator, nemo Dux in castris exactae disciplinae praeceptis instructor, in Majori Polonia censeretur.

SZARLIŃSKI

H E R B.

Herhu tego tarcza powinna być w szerz linią przedzielona, na górze jest pole nasadzone, z którego niby ręka wisi, w drugiej linii zbrojna więcej jej widać niż połokieć, na dół spuszczone, trzymająca niby dwa gwoździe czyli raezej dwie trąbki, końcami w lewą tarczy obrócone i na krzyż złożone, także i na helmie dwie trąbki być powinny, ale już do góry podniesione bez ręki, a końcami cieńszymi złożone, dwa strusie pióra z jednej strony ich, dwa z drugiej; tak go opisuje *MS. o Famil. Pruskich* gdzie powiada, że się nim pieczętną Szarlińscy w Prusiech.

Szarszewski herbu *Dolega* w Prusiech. Czytałem *in MS. o Famil. Prusk.* attestacyą *Consiliariorum Supremorum Ducatus Prussiae* daną w r. 1626. podpisaną od tych: *Friedericus Burgrabius et Baro a Dhona, Joannes Truchsessius de Wetzhausen, Martinus de Vallerodt*: w tej dają świadectwo *Wojciechowi z Olszowa Szarszewskiemu* do trybunału koronnego, o jego szlachectwie i zdawna rodowitej familji w Prusiech: gdzie między innymi powiadają z autentycznych dokumentów, że się jeden z Olszowskich nazwał *Czygański*, drugi *Szarszewski*, trzeci *Trupelski*.

Szarzyński herbu Jmosza, w Płockiem województwie. Jakób Szarzyński miał za sobą Stadnicką siostrę Stanisława Stadnickiego kasztelana Przemyślskiego, od którego Stadnicki kupił wieś Zimnowodę. *Acta Terrestr. Leop.* te dobra wziął był jeden z nich z dziedziczką jedynaczką, i tak na Rusi osiadł, przydomek mają Sęp: z tych Joachim Sęp Szarzyński podczaszy Lwowski, mąż bogoboyny zostawił synów dwóch, Mikołaja wierszopisa, i Jakóba, o którym wyżej. Stefan, Wojciech, Stanisław w ziemi Nurskiej 1697.

Szaskiewicz herbu Jastrzębiec, patrz wyżej **Sasiewicz**, gdzie mylnie umieszczone.

Szaskewski herbu Szaszor, w województwie Wołyńskiem. Dominik Szaskewski miecznik Wołyński dziedzic na Wysiotrze, Drozdni i Zołobówee, miał syna Jana Grzegorza, temu Anna Liniewska wdowa po Niemyjskim powiła córkę Maryannę, która żyjąc z Jakóbem Ledochowskim podstolim Drolichkim, wraz z nim fundowała OO. Bernardynów w Warkowiecach w r. 1733. i synów dwóch Dominika cześnika Wołyńskiego, i Jana.

SZASZRIE-
WICZ

HERB.

W Braclawskiem województwie Teodor Szaskiewicz poborca z sejmu 1598. naznaczony. *Constit. fol. 726.* Mikołaj chorąży Braclawski 1607. *Constit. fol. 830. N.* miał za sobą Alexandrę Wojniankę ks. Woroniecką, i z nią syna Alexandra chorążego Braclawskiego, i córki Maryannę Bogdana Krasnosielskiego, Annę Sylwestra Czerlinkowskiego pisarza ziemskiego Braclawskiego małżonki, i Teodorę. Herb ich zaś tak opisuje *Okol. tom. 3. f. 178.* Litera M wielka, ale łaska jedna w niej od lewego boku tarczy nie idzie prosto, ale zakrzywiona, i krzyż na literze M stojący, łaskę na sobie ma nie prosto ułożoną, ale na ukos, od lewego boku tarczy z góry na dół na prawy bok, na hełmie zaś trzy pióra strusie. pole tarczy czerwone, *Rutka*

in *MS.* chce mieć w tym herbie. Nadanym zaś być mienia ten klejnot rycerzowi na imię Szaszko, że w okazji z Poganami nieprzyjaciolami krzyża Chrystusowego i walecznie stawał, i zwycięzko ich pisał.

W r. 1778. Franciszek Szaszkievicz podczaszy Braclawski. — Karol wojski Braclawski. — *Krasicki.*

Szawiński, w Brześciańskim województwie. Wojciech Szawiński podpisał elekeją Władysława IV. N. Szawiński archidyakon Smoleński.

Szawłowski herbu Sulimu, w ziemi Wyszogrodzkiej. Sebastyan Szawłowski pisarz ziemski Wyszogrodzki, poborca z sejmu 1620. *Univer. Pobor.* Leonard podsedek Wyszogrodzki, z sejmu 1667. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol. 21.* N. miał za sobą Chotkowską koło r. 1648. fundował parafią Borzechowską. Piotr sędzia ziemski Wyszogrodzki. Kasper, Adam, Paweł, Marcin, Franciszek 1674. N. była za Władysławem Grąbczewskim sądownym ziemskim Tucholskim.

N. Szawłowski wojski Trembowolski. — *Krasicki.*

Szczaniecki, Szczawiński, Szczekocki itd. — patrz wyżej **Sezaniecki, Sczawiński** itd. itd. itd.

Szczemski herbu Jastrzębiec, w Mazowieckim województwie, atoli że są Dolegowie a nie Jastrzębzykowie, mówilem pod Secemskimi.

Szefer, Markowi Szeferowi Tolińskiemu, indygenat dany od Rzeczypospolitej na sejmie w r. 1658.

Szeferowicz. Grzegorz Szeferowicz rotmistrz Wołoskiej chorągwi nobilitowany 1658. a Bogdan w r. 1676.

Szelawiński. N. Szelawińska była za Jędrzejem Kłontajem.

Szeleyko. Jan Scheleyko porucznik w wojsku Polskiem dla meztwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol. 40.*

Szeleżyński, w Kaliskim województwie. Wojciech Szeleżyński podpisał elekeją Jana III. Króla. Są i **Szelągowsy** na Wołyniu, z których Teodor, miał za sobą Annę Deraszownę 1701.

S Z E L I G A H E R B.

Księżyc powinien być obiema rogami do góry obrócony żółty, we środku którego, krzyż kawalerski takiegoż koloru, w czerwonym polu, na hełmie pawie ogon, czy jako inni chcą, pięć piór strusich: tak go opisują: *Pap. w Gniazdzie f. 1071. O herb. fol. 291. Okol. tom. 3. f. 117. Biel. f. 255. Klejn. fol. 83.* Niektórzy tego są zdania, że w tym herbie nie księżyc być powinien, ale pół pierścienia. Drudzy rozumieją, że od Ostoja herbu swoje początki zabrał, ale jeden księżyc mu od-

SZELIGA

HERB.

jęto, a miasto miecza, krzyż włożono. *Paprocki* z tej okazji chce go być nabytym. Leszek prawi Czarny książę Polski, częstemi wycieczkami Litwy, w granice Polskie rozdrażniony, z wojskiem swoim na nieł wyciągnął: a żeby był miał tem lepszą wiadomość o nieprzyjacielskiej potędze i zamysłach, na podjazd wysłał doświadczonego sobie żołnierza Szeliġa nazwanego, ten tak kształtnie języka dostał, że i nie wiedział o szkodzie swojej Litewski hetman, od którego zupełną wzięwszy informacją Leszek, tak niespodzianie na Litwę uderzył, że bez wielkiej pracy i krwi rozłania nad nimi tryumfował; wdzięczny tego szczęścia swego Leszek, Szeliġę kawalera i po książęcu udarował, i tym herbem nadał. *Damal. in Vitis Archiep. Gnesu.* pisząc o Bódźcie areybiskupie Gnieźnieńskim powiada, że po chrzcie Władysława Jagiella ten infułat miecz w herbie swoim z księżycą zrzucił, a pierwszy na to miejsce krzyż włożywszy, takim kształtem herbu tego zażywać począł, ale żkąd to wziął ten autor, nie przydaje, jam o tym Bódźcie pisał w drugim tomie, który że był herbu Szeliġa świadczyć, *Biel. fol. 255. Paproc.* Tegoż herbu zażywał Jędrzej Szeliġa biskup Wileński, który umarł w r. 1400. mąż bystrego dowcipu i w strzemięźliwości znacznej. Do tegoż herbu pociąga *Paprocki*, Trojana biskupa Rujawskiego, ale *Damal. in Vit. Episcop. Cujav.* z innemi trzyma że był herbu Leszezye, kędy i ja o nim mówilem. Hinko Szeliġa starosta Oświceimski 1406. na liście pewnym u *Papr. fol. 236.* podpisał się, tenże wspomina Borysława Szeliġę, znanego męża w r. 1320. Klemens z Iwanowie Szeliġa podkomorzy Sieradzki w r. 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Stat. fol. 140.* Wielkie ten herb ma podobieństwo z Ratultem herbem, dla tego, też herbowni jedni się do Szeliġów referują, drudzy do Ratultów. Na Szląsku dom Szeliġów kwitnął za czasów *Paproc.* z których Waclaw Szeliġa albo Szeliġa *Eques*

Silesius, Caesareus Consiliarius, Cancellarius Supremus Ducatum Opolien. et Ratibor. urodzony z Anny Rezwiczo-
winy *Papr. Sztambuch Szlęski* pisał się z Rzechowa, atoli w
herbie jego, który znajdziesz u *Paproc.* w środku księżycy, a
krzyża nie masz.

Herbowni.

<i>Bieliński,</i>	<i>Zancucki,</i>	<i>Stanisławski,</i>
<i>Bodzeta,</i>	<i>Mager,</i>	<i>Strusiński,</i>
<i>Bostowski,</i>	<i>Markowski,</i>	<i>Sufezyński,</i>
<i>Bukraba,</i>	<i>Mirecki,</i>	<i>Szeliga,</i>
<i>Charzyński,</i>	<i>Mirzejowski,</i>	<i>Szeligowski,</i>
<i>Chlistowski,</i>	<i>Niemojewski,</i>	<i>Szolkowski,</i>
<i>Czarnotulski,</i>	<i>Potocki,</i>	<i>Trojanowski,</i>
<i>Dąbrowski,</i>	<i>Prumiński,</i>	<i>Trzebiński,</i>
<i>Dobieszowski,</i>	<i>Przeczkowski,</i>	<i>Wysokiński,</i>
<i>Dowojna,</i>	<i>Puzłowski,</i>	<i>Zabawski,</i>
<i>Gorecki,</i>	<i>Ratult,</i>	<i>Zernicki,</i>
<i>Gorski,</i>	<i>Rytelski,</i>	<i>Złocki,</i>
<i>Krzesonowicz,</i>	<i>Skorupski,</i>	<i>Zychliński.</i>
<i>Lasowski,</i>	<i>Siemionowicz,</i>	
<i>Losowski,</i>	<i>Slawski,</i>	

Podług *Kuropatnickiego* i *Malachowskiego* używają tego herbu także
Białeccc i *Dobieszowie*.

Nie wszyscy jednak tu położeni, jednakowo tego herbu za-
żywają, a najprzód Bukrahowie nie łączą księżycy z krzyżem,
i na hełmie tylko trzy pióra strusie kładą. Krzesonowiczowie,
Strawińscy półtora krzyża na księżycu noszą, na hełmie trzy
pióra strusie. Puzłowscy strzałę mają nad księżycem, ale tylko
z połowicą żełżca, i na niej krzyż jak X wyrażony.

Szeligowski herbu *Nowina*. Franciszek 1668.

Szeligowski herbu *Szeliga*, w Mazowieckiem woje-
wództwie i Sieradzkim. N. miał za sobą Stamirowską, z któ-
rej córka Konstancya była za Mikołajem Raciborskim stolni-
kiem Braclawskim.

Szeliski herbu *Lubiec*, w Prusiech. Jan, Ludwik Sa-
muel z Howemburga Sielisey w Malborskiem województwie,
podpisali elekeyą Jana III. Króla. Jędrzej Sieliski pisarz gro-
dzki Kiszborski 1640. Wiktoryn sądowy ziemski Malborski r.
1668. Bogusław deputat na trybunał koronny w roku 1690. z
Malborskiego. Stefan miał za sobą Byliniankę, z której syn
Ignacy bezpotomny.

Szeluta Werofkin herbu *Kalwarya*, Eustachi Sze-
luta Wierofkin, pierwszy się z Moskwy z Smoleńskiego woje-
wództwa, gdy go Król Polski Zygmunt III. zawojował, do
Litwy wyniósł, i tam w obozie Litewskim wielmi zasłużony,

wziął od niego obręb nazwany Świeciłowice w trakcie Czezer-skim, w powiecie Rzeczyckim, na białej Rusi i na helmie herbu ich, Bartę przydał, o czem przywileje tego Króla są dowodem. Są też w tymże powiecie Rzeczyckim Szelutowie Małyniecy od dóbr swoich Małynic tak nazwani, a tegoż herbu. Z tych Teodor Szeluta podpisał elekeją Michała Króla, a temi czasy Kwi-tnie Franciszek Szeluta.

S Z E M B E R

H E R B.

Na pasie na ukos z lewego boku tarczy na dół na prawy bok idącym, trzy róże, jedna podle drugiej, czerwone wszystkie w złotym polu być powinny, tym kształtem jako pospolicie widzieć w herbie Doliwa, nad tym pasem powinno być pole tarczy niebieskie, w którym Koza zapędzona jak do biegu wlewa tarczy, także koza i pod pasem, ale już w polu krwawem; na helmie dwa skrzydła orle rozciągnięte, między którymi pół kozy widać, z przednimi nogami: *Okol. tom. 3. f. 203.* taką symmetryą, ten herb położył, atoli to omyłka, bo w prawą tarczy i kozy i róże mają być obrócone, jakom na różnych miejscach widział: tenże autor jeszcze od czasów Karola Wielkiego cesarza początki tego domu zasięga, (czego mu pomagają i drudzy, świadcząc się *Baroniuszem tom. IV. f. 982.* i *Joan. Cuspinian in Gestis Caesarum fol. 576.*) gdzie powiada, że Gerlak à Schonbeg po zwojowanych Saxonach, od tegoż Cesarza w Akwisgranie w komput szlachty Niemieckiej był policzony, której starożytnej prerogatywy popiera list Henryka VII. Cesarza, dany Henrykowi de Schonbeg w r. 1313. u tegoż *Okolskiego*, gdzie i familią tę od pięciu set lat już przedtem wslawioną namienia, i zasługi Schonbeka, osobliwie pod wojnę, gdy się w Rzymie z Rupertem Henryk Cesarz o koronę Cesarzką rozpierał, za co *Equitem go auratum* uczynił. Drugi list Karola IV. Cesarza Rzymskiego przytacza *Okolski*, z któ-

rego poznać, że ten Henryk Schombek na wojnie z Francuzami pod Kressyakiem zginął w potrzebie: czego wdzięcznym będąc Karol Cesarz synowi jego Fryderykowi dworzaniinowi swemu, i za Ojeowskie zasługi krwawe, i za jego własne to na wojnie Lombardzkiej pod miasteczkiem S. Felixa, to przeciwko książęciu Zegańskiemu i Monsterbergeńskiemu, coroczną pensją z skarbu Cesarskiego naznaczył w r. 1355. trzysta czerwonych złotych. Rwitnął potem Piotr Schonbek dworzaniin Maxymiliana Cesarza, który tegoż monarchę dziwnym sposobem, gdy na łowach zaciekszy się za kozami dzikimi w hrabstwie Tyrolskim, z góry Martinswand, z oczywistego niebezpieczeństwa wyhawil, czego wdzięczny mu będąc Maxymilian, do dawnego z przodków swych herbu trzech róż, dwie mu kozy przydał. Ten Piotr z Malgorzaty à Schlejnitz spłodził czterech synów: Piotra, Henryka, Edwarda i Bartłomieja: Z tych Piotr z Niemiec do Prus się wyniósł i pojawiaszy wdowę Annę Czapską koło r. 1507. syna miał z nią Jana, z drugą zaś żoną Anną Sparenberg syna Benedykta. Henryk drugi w Tyrolskim Państwie na tej części osiadł, którą Maxymilian Cesarz wydzielił ojeu jego za uczynność ku sobie. Edward i Bartłomiej w margrabstwie Brandeburskiem, z których drugi rotmistrz w wojsku Brandeburskiem, zostawił także syna Bartłomieja, ten Polskie sobie kraje upodobawszy, tu się gnieździe poezął, żona jego pierwsza Elbingia Stanówna, druga Malgorzata Sehylingowna, z których potomstwem liczem zaszczycał się, to jest Bartłomiejem, Mikołajem, Stanisławem, i Janem, Malgorzata Liechtenberg Jasnogorską, Elżbietą Paczkową, i Jadwigą Paczkową, nawet indygenat od Króla Augusta I. i na siebie i na sukeessorów swoich otrzymał w r. 1566. który wypisał *Okolski*. Z synów jego Stanisław w r. 1599. z światem się rozstał pojednawszy się wprzód za staraniem ks. Marcina Łaszeza Soc. Jesu z kościołem katolickim, od którego się był oddzielił idąc za Geneweńskimi nowinkami. *Histor. Dom. Prof. Cracov.* Z wnuków Bartłomieja, jeden Alexander z Zamojskim hetmanem w Wołoszech, z Chodkiewiczem w Inflanciech, z Zygmuntem III. Królem Polskim nieprzyjaciół ojczyzny zwyciężko wojował: aż też pod Smoleńskiem życie swoje ze krwią dla miłości jej wylał. Drugi Hieronim i ten rycerskimi dziełami wslawiony. Trzeci Fryderyk zakon nasz i świątobliwością życia i pismami swemi ozdobił: Są zaś te w druku, 1mo. *O Śmierci Piotra Tylickiego, biskupa Krakowskiego list in 4to w Krakowie 1617.* 2do. *Życie Ś. Doroty Wdowy Patronki Pruskiej, i Ś. Jutty Brunswickiej, i jej Spowiednika Jana Lobedauka, i innych Patronów ŚŚ. Pruskich, w Toruniu 1638. i znowu 1698. in 8. nakładem Adryana von der Linde*

*Kanonika Warmińskiego. 3to. Relacya o pożarach góry Wzswiusza na siedm rozdziałów podzielona w Krakowie 1632. in 4to. 4to. Rosa caelestis recens patefacta, seu S. Rosaliae Siculae brevis vitae enerratio 1630. Crac. 5to. Instructio de Jubilaeis, et aliis Indulgentiis, Torunii 1638. in 8vo. 6to. Relacya o Królestwie Tybet świeżo znalezionym, i o wierze katolickiej do niej w prowadzeniu 1628. in 4to. 7mo. Gratis Plebański albo odpis na pewny paszkwil in 4to Posnan. 1627. życia jego termin przypadł na rok 1644. w Toruniu. Czwarty Gabryel sekretarz królewski, mąż pobożny i na zakonne domy dobroczynny. Piąty Zygmunt w zakonie Ś. Franciszka *Ord. Minor. de Observantia* godny Teolog. Szósty Stanisław żupnik Wielicki sekretarz królewski, tego ku ojczyźnie miłość, nie tylko się w tem pokazała, że jej prowentów swoją industryą z żup znacznie przyczynił, ale też pewną summę na jej gwałtowne potrzeby pożyczył, czego świadkiem *Konstytucya 1631. fol. 8.* kaplicę Loretańską przy kościele Panny Maryi w rynku Krakowskim, nie tylko że kosztownie ozdobił, ale też przy niej pewną fundacyą uczynił, kędy po śmierci w r. 1638. złożony z nagrobkiem. *Starowol. in Monum. Pruszez in descrip. Crac.* Jego szczodroblewości na siebie wszystkie nasze domy w Krakowie wieczną wdzięczność zapisały. Córki jego dwie zostały, jedna Zbigniewa Gawrońskiego małżonka, druga Zofia, i syn Franciszek. *Cuda Myślenickie.**

Franciszek kasztelan Ramieniecki pióro wprzód ziemskie Krakowskie trzymał, i posłował na sejm 1667. z kąd deputatem stanął do kwarty Rawskiej *Const. fol. 4.* i komissarzem do granie od Wołoch *Constitut. fol. 22.* w r. 1674. już starosta Biecki, poseł na konwokacyą Warszawską, gdzie do rewizyi skarbu Rzeczypospolitej zapisany. *Constitut. fol. 13.* Jan III. Król Polski szacując sobie jego ku ojczyźnie zasługi, najprzód go ucecił kasztelanią Sanocką, co wspomina *Konstytucya 1685. fol. 8.* potem Ramieniecką, na którym krzesle życie skończył w r. 1693. Pan na Boga fortuny swojej nie żalujący, kiedy w Krakowie OO. Reformatom kościół pod tytułem Ś. Kazimierza wymurował, drugi w Zieleniecach na cześć Matki Boskiej tam różnemi łaskami wstawionej, przy którym altarystę fundował, tamże ołtarz wielki, jego nakładem stanął. Pierwsza żona jego Zofia Pieniążkowna, siostra rodzona wojewody Sieradzkiego, druga Barbara Rupniewska kasztelanica Sądecka, z których liczne potomstwo zostało, z córek Rozalia zakonnica Ś. Teresy w Krakowie. Teresa zakonnica a *Visitatione B. M. Virginis* w Krakowie, gdzie też ten klasztor Starszą rządziła. Z synów zaś; Pierwszy:

Stanisław areybiskup Gnieźnieński i Prymas, z lekka do

tej najwyższej w Królestwie naszym godności postępował po otrzymanej w Rzymie *Doctoralem lauream Juris utriusque*. Zbąski infułat, gdy się Stanisław do Polski wrócił, konferywał mu kanonią Przemyską, Trzebiicki Krokowską, Małachowski suffraganią Krakowską i olfieyalstwo, Augusta II. Król Polski infułę Rujawską, a po zejściu Radziejewskiego areybiskupstwo Gnieźnieńskie, wszystkie z estymacyi enoty jego, którą w nim koehali, był albowiem w życiu swoim skromny, w obyczajach poważny, w sądach sprawiedliwy, w funkeyi deputackiej sunienny, na różnych komissyach dzielny. Podczas ciężkiej w Polsce rewolucyi Szwedzkiej, na ten czas będąc biskupem Rujawskim z uszczerbkiem zdrowia i fortuny własnej, większą eześć skarbów koronnych tajemnie za granice uprowadził, co z wdzięcznością zapisała Konstytucya sejmu Lubel-1703. ojezyny zaś całość już prymasem zostawszy, tak piastował, że lubo różne i kilkoletnie co raz to nowe a nowe nieszczęścia do zguby popychały, przecieź nie upadła. Katedrze swojej Gnieźnieńskiej szczerozłotą monstraneyą słusznej wielkości i wagi darował. Na koniee pelen dni i zasług kresu śmiertelnego dopędził w r. 1721.

Przeclaw kasztelan Wojnicki, starosta Biecki, syn drugi Franciszka kasztelana Ramienieckiego z Pieniążkowny urodzony, jako i Stanisław prymas; ojezyny i ręką i głową bronil; ręką pod znakiem usarskim najprzód Króla Michała, a potem Jana III. Turków i Tatarów zwycięzko bijąc. Po śmierci Króla Jana pod interregnum prowadził pospolite Ruszenie województwa Krakowskiego pod Warszawę. Po koronacyi będąc w wielkich respektach u Króla Augusta II. miał dwanaście tysięcy Saskiego wojska pod swoją kommendą w Krakowie. Głową, posługując na różne sejmy: deputatem zasiadając na trybunale koronnym. Pewnieby go była łaska królewska na wyższe krzesło przesadziła, gdyby była śmierć prędko nie przyspiała po koronacyi królewskiej, pod grohowiec nie zwała. Dwie córki po nim zostały, jedna z nich Ewa dostała się w małżeństwo Rzeczykiemu staroście Rzeczykiemu, z którym w Rawie fundowali OO. Reformatów, druga Elżbieta Ossolińskiemu stolnikowi Sandomierskiemu; synów tyleż, to jest: Franciszek suffragan i kustosz Przemyski, kanonik Krakowski, i Gnieźnieński, i Stanisław starosta Lelowski, tego żona Wyżycka chorążanka Rujowska, wdowa po Rosakowskim. Michał suffragan Krakowski i dziekan, opat Mogilski, ofiarowanych sobie wyższych infuł nie raz, przyjąc niecheiał, ale w pobożności życia, pasterskiej pracy, szczodroblewości na ubogich, ludzkości ku wszystkim lata swoje przepędziwszy, poszedł po zapłatę w r. 1726. w Krakowie: syn i to trzeci Franciszka kasztelana z Pie-

niązkowny. Antoni czwarty, scholastyk Kamieniecki kanonik Krakowski, wszedł do grobu 1705.

Jan piąty syn Franciszka kasztelana, ale z Rupniewskiej, najprzód referendarz koronny, dalej podkanclerzy, aż i kanclerz wielki koronny, starosta Grudziądzki, Biecki, Łomżyński, Lubaczowski. Pokazał na sobie oczywisty przykład że może przy największych zatrudnieniach minister koronny wraz i Bogu i majestatowi i ojezycznie służyć. Co się Boga tycze, najprzód fundował panny zakonne Karmelitki Bose na Wesolej przy Krakowie, i z żoną swoją. W Łomży kościół OO. naszym muryrowany, wystawił, wiele zaś inszych przybytków Boskich szczo-drobliwą ręką albo upadające dźwignął, albo ozdobił. Jak mu był miły pieszczonienie honor Boski, świadczy dekret jego, którym Toruńczanów, świętokradzko obraży ŚŚ. Pańskich łączących surowie ukarał, nie się nie oglądając, to na wielkich Panów interpozycye, to pogroźki obcych potencyi, to na bogate obietnice: w innych także sądach swoich zawsze miał Boga przed sobą, z kąd samą tylko sprawiedliwością tchnęły. Ubogich wszystkich i utrapionych laskawym się zawsze stawał protektorem, dla tego wdzięczne mu będąc niektóre miasta Polskie, jego nad sobą pańskiej obrony, po śmierci jego własnym kosztem solenne mu exekwie sprawowały. Nabożeństwo do Ukrzyżowanego Chrystusa szczególnie się w nim wydawało, mszy przed ołtarzem jego pospolicie bardzo rano słuchając. Majestatowi Polskiemu i w szczęściu i nieszczęściu, w pokoju, i pod wojenną burzą tak niezmienną aplikacją, wierną radą, zabiegiem niesfatygowanym, wielki ten minister assystował, że go i na tronie Polskim utrzymał, i serea synów koronnych znou do niego wykierował. Ojezyczny dobro za cel sobie wystawił, czy tedy posłując z województwa Krakowskiego na walne sejmy kilka razy, czy na elekeyą Augusta II. prowadząc pospolitym ruszeniem powiat Biecki, czy przy lasce marszałkowskiej w izbie poselskiej w r. 1701. zasiadając, czy przy pieczętarskiej funkcyi różne expedyce ulacniają, przywileje wydając, jedynie tylko tego przestrzegał, żeby ani ojezyczna, ani prawo jej jakieżkolwiek, żadnego uszerbku nie znało. Z tą monarehów postronnych wielka enót jego estymacya, a Klemens i Benedykt Papięże osobnymi listami swemi jego żarliwość przy wierze wychwalili, Bóg rozumieć sowiec nagroził, do którego poszedł w r. 1731. zostawiwszy z żoną swoją Ewą Leszczyńską wojewodzanką Kaliską tylko dwie córki, z których jedną wydana za Jerzego Mniszcha podkomorzego Litewskiego, starostę Sanońckiego. Druga zakonnica u Panien Sakrament w Warszawie.

Ludwik szósty syn Franciszka kasztelana Kamienieckiego z Rudniewskiej, sekretarz koronny, nominat opat Jędrzejowski,

zakończywszy funkcją deputacką w trybunale koronnym z kapituły Krakowskiej, i sam życie skończył. Franciszek siódmy syn tegoż, najprzód chorąży nadworny koronny, a potem stolnik koronny, dwa razy z województwa Krakowskiego posłem stawając na sejmie, przypadł był do serca Augustowi II. Królowi, do którego pod czas bnrzy Szwedzkiej w Polszcze wybierając się pod Stralzunt, kędy na ten czas z swoim się wojskiem znajdował, od Szwedów przejęty pod Wismarem i do Szwecyi odesłany, z kąd w półroka wolno puszczoney, gdy do domu przez Gdańsk przejeżdża, na wieczność przeszedł; żona jego Magdalena Tarlowna córka Stanisława wojewody Lubelskiego, po jego śmierci ponowiła śluby małżeńskie z Jerzym Lubomińskim na ten czas podkomorzym koronnym, a potem wojewodą Krakowskim, z niej jednak Franciszek nie miał tylko jedną córkę, która *1mo voto* złączyła się była z Sewerynem Rzewuskim podczaszym koronnym, *2do* z Janem Branickim chorążym koronnym, hetmanem polnym koronnym, ale się te obadwa małżeństwa rozeszły, *3tio voto* z generałem Saskim Lewentalem.

Krzysztof ósmy syn Franciszka z Rupniewskiej, kanonik Krakowski, proboszcz generalny Miechowski, deputat na trybunał koronny, sekretarz koronny, potem najprzód biskup Chełmski, kędy osobiście całą dyecezyą odwizytowawszy, synod dyecezalny w Krasnymstawie złożył, na nim niektórymi Konstytucyami duchowieństwo swoje obostrzył, i żeby te do wiadomości wszystkich doszły, do druku w *Zamościu in f. 1717.* podał; katedrę swoją to oltarzem wielkim, to amboną kaznodziejską, to kanoniczemi stalami, to krzyżem srebrnym, który w processyi przed kanonikami nosić zwyczaj jest, to ławkami i po części posadzką marmurową, to apparatusem kościelnym różnym prawie w inszą reformował: czterdziesto godzinne nabożeństwo na święto narodzenia Matki Boskiej z odpustem wprowadził, a co w nim chwalebniejsza, sam do ludzi kazał, katechizował, spowiedzi słuchał, chorych na śmierć dysponował. Z tego tenoru życia posunięty z Chełmskiego na Przemyskie, a z Przemyskiego na Warmińskie, najmniej nie spuścił, wszystkich życiem przykładnem, dobrocią pasterską, wrodzoną skromnością ciągnąc do Boga i zachęcając. Ojczyzna też jego przysługą zaszczyconą, kiedy dwie lecie na trybunale Radomskim przydując, świątobliwie prawa i sprawiedliwości przestrzegał, kiedy z sejmu Grodzieńskiego 1726. prezydentem na komissyi Kurlandzkiej zasiadając w Mitawie, to księstwo po zejściu Ketterowskiej familji w pleci mężkiej, do Polski inkorporował i w prowincyą obrócił, nowe prawa mu opisałszy, z wielkim pożytkiem tej, jak była nadzieja, ojczyzny, ale z niemniejszym

kosztem jego i fatygą. Zarliwości jego przy prawach kościelnych jest pamiątka w katedrze Krasnostawskiej, gdy gwałt kościolowi temu uezyniony od dyssydentów żołnierzy, tak jako na biskupa prawego należało, windykował u majestatu Polskiego. Jest w druku jego *Krótkie Zebranie Nauki Chrześcijańskiej w Krakowie in 8vo 1714.*

Alexander wojewoda Sieradzki, starosta Biecki i Radomski, a przedtem stolnik koronny, dziewiąty syn Franciszka kasztelana, posłował na dwa sejmy z województwa Krakowskiego, ma za sobą Annę Leszczyńską wojewodzanę Kaliską siostrzenicę rodzoną Józefa Mniszeha marszałka wielkiego koronnego, i z niej tylko jedną córkę Katarzynę, którą zaślubił Dymitrowi Jabłonowskiemu staroście Świeckiemu.

Paweł Szembek siódmy wnuk Bartłomieja w ekspedycyi pod Chocimem za Zygmunta III. Króla z Osmanem Carem Turckim mężnie stawał, po której kampanji w krótee umarł; według *Okolsk. liberalis in pauperes et Religiosos*; zostawił syna Stanisława i córkę Jana Małachowskiego małżonkę, który po śmierci jej stan sobie duchowny obrawszy, biskupem był Chelmińskim, podkancelerzem koronnym a potem biskupem Krakowskim. Syn zaś Stanisław burgrabia Krakowski pod czas rewolucyi Kozackiej w Polsce mężnym się bohaterem ojezycznie pokazał w zwycięzkiej pod Beresteczkiem potyczce z Kozakami; przybrał sobie potem w dożywotnią ligę, Krystynę Zelecką wdowę po Pawle Tarnowskim herbu Rolicz, ta mu powiła dwie córki, jedna z nich zaślubiona Stanisławowi Czernemu kasztelanowi Sądeckiemu, druga Teresa Panieńskie sobie życie obrała pod regułą Ś. Franciszka, synów zaś sześciu. Z tych pierwszy

Franciszek Alexander kasztelan Wiślicki, lat kilkanaście służąc za towarzysz pod usarską chorągwią Królewicza Jakóba, potem chorągiew nosił pod znakiem Lubomirskiego Józefa marszałka koronnego, dalej porucznikował u tegoż, najprzód pod pancerną chorągwią, aż też i pod usarską: zostawszy wojskim Sandomierskim z tegoż województwa posłował na sejm i deputatem bywał na trybunał koronny kilka razy, komissarzem na trybunał Radomski, marszałkiem sądów kapturowych pod interregnum 1697. pod czas burzy Szwedzkiej i domowego zamieszania, województwa swego i radą i ręką bronił, aż też wieku swego dopędziwszy lat siedmdziesiąt, w Lublinie z ciałem się rozstał: dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z wdową pozostałą po Malinowskim, drugi raz z Krystyną Jągniątkowską siostrą kasztelana Czechowskiego, wdową po Zórawskim, ta po jego śmierci obrała sobie życie zakonne u Pauien Karmelitanek Bosych na Wesolej przy Krakowie pod

imieniem Marya Wiktorya, córka jego była za Stefanem Morstynem starostą Kowalskim: synowie zaś z pierwszej żony, Stanisław chorąży Sandomierski, poseł na sejm w r. 1724. deputat i wicemarszałek trybunału koronnego, umarł 1737. złączył się był dożywotnie z Zórawską, siostrą przyrodnią Morstynowy kasztelanowy Sąddeckiej, córka po nim tylko jedna została wydana za Romualda Wybranowskiego chorążego Urzędowskiego. Drugi Antoni starosta kasztelan Bydgoski, Nowogrodzki, pojął Iwańską kasztelanę Brzeską Rujawską z Gembińskiej spółzoną; z tej ma synów i córki^{*)}. Trzeci, ale już z Jagińtkowskiej urodzony syn Maciej w zakonie Societ. Jesu temi czasy.

Krzysztof biskup Rujawski, a teraz gdy to piszę, arcybiskup Gnieźnieński, po Potockim, syn drugi Stanisława, brat Franciszka kasztelana Wiślickiego, z kanonika Rujawskiego i archidyakona Pomorskiego (pod który czas był deputatem na trybunał koronny z tejże kapitały dwa razy) biskupem Inlantyskim został i opatem Mogilnickim, postąpił potem do Poznańskiej infuły, a z tej do Rujawskiej. Pasterz zawsze szczerze na ubogich miłosierny, szpital, który na sieroty nie dorosłe w Warszawie wystawił i należycie uposażył, orczywistym dowodem, luboć króm tego żadnemu ubogiemu pańskiej ręki nigdy nie skurezył. Zarliwość przy prawowiernej wierze, którąkolwiek katedrą rządził, szerególniej się w nim zawsze wydawała, z tej wszystkich sposobów zażywał; żeby był uwikłanych w błędach heretyckich, jako najwięcej do owezarni Chrystusowej pozyskał, i błogosławił mu Bóg w tych świętych zamysłach, bo za jego powodem, wielu się bardzo z kościołem katolickim pojednało. Równą gorliwością stawał przy prawach duchowieństwa, nawet poselstwo sprawując do Karola VI. Cesarza Chrześcijańskiego, względem odwrócenia wojny Tureckiej od Polski, prawa konwentu Trzebnickiego na Szląsku, zdawna od Królów Polskich nadane, u dworu Wieduckiego szczęśliwie windykował. U Cara zaś Moskiewskiego Piotra posłem będąc, Polonne z Moskiewskich rąk, armaty z Ukraińskich fortec zabrane, i siła więźniów szlachty z tamecznej niewoli wyzwolił. Biskupstwo Piltyńskie znaczną summą opłacił, dla subsystemeny przyszłych biskupów, w komisyjach wielkie trudności, zamięszania i klótnie ztąd zachodzące między szlachtą tej prowincyi,

*) Był ten Antoni kasztelanem Nakielskim, po śmierci żony obrat sobie stan zakonny, umarł w wieku swoim 80. r. 1775. Córki jego z *Iwańskiej* starsza N. za Turnem stolnikiem Poznańskim, młodsza za Karwickim regentem koronnym. Syn jeden N. młodo zagranicą umarł: — Drugi Krzysztof w r. 1785. biskup Płocki. — *Przypisek Krasińskiego.*

pięknie uspokoił: Osobliwszy obrońca praw i całości prowincyi Inflantskiej. Stanisław trzeci syn Stanisława powracając z Wołoskiej kampanji, w r. 1691. na wieczny się pokój przeniósł w Krakowie u OO. Reformatów pogrzebiony. Waleryan czwarty zakonu S. Franciszka konwentualium, prowincyą Polską chwalebnie u nich rządząc, niebo sobie uskarbił. Józef piąty w zakonie Soc. Jesu po rektorstwie Piotrkowskiem Łuckie rządząc, życie tamże pobożne skończył w r. 1719.

Antoni podkomorzy Krakowski szósty syn Stanisława, z młodszych lat rycersko traktował, wojskim potem Oświęcimskim i podwojewodzym Krakowskim zostawszy, na różnych funkcyjach, które wszystkie godnie piastował, na dobro wspólne pracował, jako to deputatem i marszałkiem bywając na sejmikach, posłem na radę Warszawską, komissarzem na trybunał Radomski, cztery razy, posłem na sejm Grodzieński 1718. i Warszawski 1719. posłem od województwa Krakowskiego do Króla Augusta II. u którego wyjście z tego województwa wojsk auxyliarnych Saskich, z wielką folgą ziemianów fortunnie wyrobił. Miał za sobą Ewę Nielepcównę, która mu powiła dwie córki: starsza najprzód żyła z Józefem Dembińskim starostą Wolbromskim, a gdy się to małżeństwo rozeszło, z Antonim Ponińskim wojewodą Poznańskim. Młodsza *Imo voto*, z Stefanem Pisarzowskim stolnikiem Braclawskim, *2do voto* z Walewskim. Synów zaś czterech, z tych

Józef biskup Chelmski z kanclerza Krakowskiego i kanonika Warmińskiego wstąpił na tę katedrę w r. 1737. do zejścia Jana Felixa Szaniawskiego. Pasterz samą dobrocią i pobożnością tchnący, deputatem zasiadał w trybunale koronnym 1728. to najstarszy syn Antoniego podkomorzego. Drugi Franciszek Jakób chorąży nadworny koronny, wojewoda Inflantski, starosta Brzeski Kujawski i Tolkmiecki, posłował na różne sejmy najprzód z Inflant, drugi raz z Kujawskiego województwa r. 1726. z Krakowskiego 1728. i 1729. Z sejmu 1726. z prowincyi Wielkopolskiej komissarzem zapisany na komisyą Kurlandzką, funkcyą tę swoim kosztem chwalebnie odprawił, kędy do kalkulacyi intrat księstwa Kurlandzkiego był deputowany, po śmierci króla Augusta jeździł w legacyi do dworu Wiedeńskiego z denuncyacyą śmierci jego: złączył się dożywotnie z Teresą Działyńską wojewodzanką Pomorską, z której syn Benedykt młodo umarł^{*)}. Trzeci syn Antoniego podkomorzego Marek, w wojsku najprzód Cesarskiem początki Marsowe zakładał, z szarżą rotmistrza, temi czasy, jest pułkownikiem ge-

*) Później Franciszek Szembek wojewoda Inflantski pojął był *Potockę* ale z niej niezostawił potomstwa. — *Przyp. Kwasickiego*.

neralnym w wojsku koronnem, żona jego Rudnicka. Czwarty Michał.

Z *Rudnickiej* miał Marek potomstwo syna N. i córkę Paulę *Imo roto* za Celestynem Lubińskim, *2do* za Potockim wojewodziecm Belzkim, *3tio* za Ogińskim miecznikiem Litewskim. — *Przypisy kirasickiego.*

Piotr kasztelan Oświecimski starosta Barwaldzki, a przedtem wojski Oświecimski, syn siódmy Stanisława, ale już z drugiej żony Pruszyckiej: był deputatem na trybunał koronny, z Barbarą Nielepcówną spłodził dwie córki, z których Natalia dożyłotnie zmówiona z Janem Morsztynem starostą Sieradzkim, druga z Branickim chorążym Halickim. Krom tych jeszcze kwitnęli z tego domu, Alexander burgrabia Krakowski do lustracyi dóbr królewskich w Małej-Polszcze naznaczony z sejmu 1635. *Constit. fol. 58.* dobroczynny na nasz nowicyat Krakowski. *Hist. Dom. 1652.* Syn jego Karol, ktoremu w batalji z Chmielnickim pod Beresteczkiem, obie oczy wystrzelone, o czem *Kochowski.* Jan, Krzysztof i Wojciech pod wojny w Polsce Kozaekie, Moskiewskie, Tatarskie i Szwedzkie pod usarską chorągwią Jerzego Lubomirskiego marszałka i hetmana koronnego ojczyźnie dobrze zasłużeni: z tych Jan miecznikiem Krakowskim umarł, jako pisze *Twardowski fol. 104.* gdy w r. 1653. Chan Tatarski złączywszy się z Kozakami wszystką potęgą, na Króla Jana Kazimierza, i wojsko nasze pod Szarogrodem leżące niespodzianie chciał uderzyć, ile że znikąd niemiano języka o tym nieprzyjacielu, ten Jan Szembek oderwawszy się od podjazdu samo siedm, posłannika Chana Tatarskiego do Rakoeego, z listami przebiegającego się, pojmał, i do Króla przyprowadził, której jego przysługi, był mu Król bardzo wdzięczny; pojął był w dożyłotnią ligę Ligęziańkę. Wojciecha zaś dwóch synów zostało, Józef i Alexander ludzie rycerscy. Alexander Szembek lowczy Łęczycki w ziemi Wieluńskiej, pierwsza żona jego Męcińska siostra starosty Ostrzeszowskiego, z tej się syn został Józef; druga żona Wężykowa wdowa, z tej syn także teraz w wojsku koronnem. Stanisław oflicyer w innym regimencie temi czasy. Bonifacy syn starosty Budziszewskiego. N. Szembekowna Gabryela Krasińskiego kasztelana Płockiego małżonka. N. Karmelita bosy Raznodziejską amboną w Krakowie wslawiony r. 1696. N. Miecznik Ostrzeszowski, żona Maryanna Czerna kasztelanka Oświecimska.

W roku 1778. Alexander Szembek lowczy Ostrzeszowski. — Onufry archidyakon Warszawski. — Hiacynt lowczy Podolski, wzmiankowany na sejmie r. 1654. w indygenacie Rakocznych. *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 725.* — W r. 1788. Ignacy lowczy Ostrzeszowski. — *kirasicki.*

W ostatnich czasach trzech braci Szembeków Franciszek, Win-

centy, i Józef w Krakowskiem mający liczne potomstwo. — W ks. Poznańskim N. Szembek były generał wojsk Polskich. —

Szembel herbu *Przyjaciel*, w powiatach Oszmiańskim i Orszańskim, z tą jednak odmianą, że kładą seree bez misy, strzałą z dołu przeszyte, w hełmie trzy pióra strusie. N. Szembelanka była za Pawłem Jaeyną Onoszkowiczem.

Szemet albo **Szemiót** herbu *Łabędź*, w księstwie Litewskiem, *Kojał. in MS.* powiada, że pole herbu ich powinno być błękitne, w którym Łabędzia noszą, ale na hełmie kładą pół Lwa białego, z mieczem w łapie prawej w prawą tarczyż zanieśioneę. Drudzy twierdzą, że Łabędzia ich powinien być nos biały, a nogi czarne. *Okolski* ich genealogią wywodzi od Rormulta, który był bratem rodzonym Goligunta, którego Rormulta był syn Niemieszka, a od niego dom Szemiótów rozpleniony. Maleher Szemiót kasztelan Zmudzki, od stanów Litewskich posłował na sejm 1564. dla dokończenia unji księstwa Litewskiego z Koroną, *Constit. fol. 52.* w r. zaś 1569. naznaczony z sejmu do korektury statutu Litewskiego, *Const. f. 194.* Był to Pan możny, miał za sobą Chlebowieczonę wojewodżankę Wileńską, z której córka Krystyna dostała się w małżeństwo Wojciechowi Bielewiczowi marszałkowi Litewskiemu, staroście Zmudzkiemu, synów zaś jego, Wacława i Jana wspomina *Stryżkow. l. 20. c. 1. f. 650.* w r. 1581. *Kojał.* i trzeciego przydaje Malehra. Z tych Wacław kasztelan Smoleński, starosta Rosieński, Skiertowski. Elżbieta Chodkiewiczowna siostra Jana Karola wojewody Wileńskiego, i hetmana w. Lit. powiła mu córkę, która poszła za Alexandra Ogińskiego kasztelana Trockiego, druga Anna w r. 1617. Krystyana za Krzyszpina Kirszensteina, trzecia Elżbieta za Piotra Paca chorążego nadwornego w. ks. Lit. a potem wojewodę Trockiego: *Dygon. kazan. Lilia Pacowska Lampart. Omen Wesole:* drudzy piszą, że ta Elżbieta była córką Mikolaja Szemeta cywuna Ejragolskiego, sędzięo Zmudzkiego ziemskiego, i Sokolińskiej marszałkowny Litewskiej. Synów zaś dwóch, Krzysztofa Wacława starostę Rosieńskiego, ten w r. 1617. brał żonę Zofią księżniczkę Wiśniowiecką, wdowę po Pacu wojewodzie Mińskim: i Jerzego, tego żona Ogińska. *Paneg. Ochotna myśl. Genealogia Ogińskich* o dwóch córkach Marcina Bogdana Ogińskiego podkomorzego Trockiego powiada, że poszły za Szemiótów, jedna Barbara za podkomorzego Wilkomierskiego, a dalej Wileńskiego, druga Apollonia, znać ta tego Jerzego małżonką była, po którego zejściu ponowiła śluby z Zienowiczem. Jan drugi syn Melehiora kasztelana Zmudzkiego, starosta Botocki, posłował od stanów Litewskich do Zygmunta III. świeżo na tronie Polskim osadzoneę, wszedł w dożywotnie kontrakty z księżni-

czką Zbarazką, z niej spłodził dwóch synów, Wacława, o którym jest wzmianka w Konstytucyach 1611. i Stanisława podkomorzego Żmudzkiego. Melchior trzeci syn Melchiora kasztelana, dziedzic na Jelny podkomorzy Wilkomierski, a potem Wileński, cywun Dyrwiański, poseł na sejm 1589. sędzia fiskalny 1590. tego z pierwszej żony (niewiem czy nie Branickej Grzegorza starosty Niepołomnickiego córki, *Miernikowicz Paneg.*) syn Alexander Jarosław, po śmierci ojcowskiej także podkomorzy Wileński, pułkownik w Inflanciech, gdy Lutzyn fortecę i insze Szwedom odjęto, przybrał był sobie w dożywotnią ligę Konstancję Sapieżankę Jędrzeja wojewody Mścisławskiego córkę, *Hist. Sapieh. part. 3. fol. 67.* z tej zostawił trzech synów, Malehra, Alexandra, i Jana, 1642. z których Alexander był podstolim Witebskim, synu jego Bazyli. Eustachi podstolim Polockim, córka jego z Tarnawskiej herbu Kroje za Duninem Głuszyńskim. Z drugiej zaś żony Barbary Ogińskiej podkomorzanki Trockiej, byli ei synowie Melchiora podkomorzego Wileńskiego. Gabryel jeden, podkomorzy Slonimski, żona jego Tryznianka siostra podkancelerzego i podskarbiego Litew. albo jak gdzie indziej czytam, Mikołaja podskarbiego nadwornego córka, spłodził synów, Mareyana młodo zmarłego, i Mikołaja pułkownika, rozumiem że tego męztwo Mikołaja już zmarłego wychwała *Konstytucya 1662. fol. 16.* a zasługi jego płacić każe Helenie Abrahamowiczowej starościnie Starodubowskiej, rodzonej siostrze jego, *Constit. 1670. fol. 5.* Drugi brat Gabryela Bogdan, posłował na sejm, miał za sobą Stetkiewiczównę, z niej syna Mikołaja sławnego wojownika, zabity od Moskwy w potrzebie pod Basią. Trzeci, według *Kojal.* Łukasz marszałek Rowieński 1648. ojciec Konstantyna, Władysława i Alexandra: Władysław i Kazimierz marszałkowieze Rowieńscy, i Konstantyn podkomorzy Derpski, podpisali w ks. Żmudziem elekcyą Jana III. Króla. Czwarty Stanisław dworzanin królewski, ten za Władysława IV. zginął pod Smoleńskiem w potrzebie. Krom tych jeszcze ei kwitnęli, Stanisław kuchmistrz Litewski, cywun Pojurski, *Stryjkw. dedic. l. 19. c. 7.* i dzieje Inflantskie w r. 1560. zalecają go, jako dzielnego rotmistrza. Wojeiech wojski Żmudzki u *Paproc. N.* sędzia Wolkowski, którego córka była za Balcerem Jezierskim. Jan Szemiot podkomorzy Wendeński, jest jego w druku *Pancgiryk Królowi Janowi III. przypisany*, we Włoszech długo wiek swój trawił, i w akademji Bonońskiej, między godnych profesorów był policzony: brat jego Mikołaj podstarości, a potem sędzia ziemski Żmudzki, gorliwy w obronie wiary świętej przeciw dyssydentom: ja czytam Mikołaja Kazimierza podsędka Żmudzkiego 1674. i syna jego Ładysława. Jan i Michał w po-

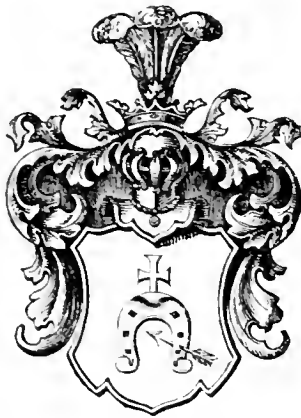
wiecie Orszańskim 1674. N. miał za sobą Ludowikę Gruzewską podkomorzanekę Żmudzką. *Annibal ad part. fol. 213.* Mikołaj temi czasy kasztelan Połocki.

W r. 1778. Augustyn Szemiot cześnik Lidzki. — Hieronim pisarz ziemski Orszański. — Leon budowniczy Orszański. — *Kras.*

Szeniowski. Ewa Szeniowska była za Moszyńskim 1702. roku.

Szeplewski herbu *Słepowron*, w Belzkiem województwie. Są i **Szepelscy**. N. Szepelska *1mo voto* była za Kamińskim sędzią Krzemienieckim, *2do* za Michałem Hondorfem. Są i **Szepelowie**. Są i **Szeplawscy**, z których Paweł Szeplawski w ziemi Wyszogrodzkiej 1674.

SZEPTYCKI

HERB.

Podkowa powinna być barkiem prosto do góry postawiona, na której wierzchu krzyż, jako w herbie Pobog, a lewy jej koniec strzala przeszzywa od dolu do góry, trochę w bok tarczy nakloniwszy się, na helmie trzy pióra strusie. *Okol. tom. 3. fol. 181.* i mnie się na różnych miejscach widzieć dostało. Tym się herbem pieczętują Szeptyccy w województwie Ruskiem. Z tych Piotr Szeptycki de Ucherec pisał się u *Okol.* Konstantyn miał za sobą Justynę Lipską stolnikównę Kijowską: patrz o nim *Konstytucyi* 1676. *fol. 58.* N. była za Bogusławem Bielskim. Alexander miecznik Przemysłki, żona jego Ewa Lityńska, z której syn Eustachi lowczy Buski. Zacharyasz Szeptycki miecznik Przemysłki, spłodził Barlaama episcopa Lwowskiego *Graeci ritus*, Teodora cześnika Trembowolskiego, Eustachiego chorążego Latyczowskiego, i Alexandra miecznika Belzkiego, tego ci synowie zostali: Atanazy metropolita całej Rusi, episcop Lwowski *Graeci ritus*, pasterz o unią gorliwy, i Bazyli starosta Tyszowiecki, i córki, Anna starościna Robsztyńska, Maryanna podczaszyna Żydaczewska: bracia zaś tych stryjeczni, Hieronim archidyakon Lwowski, a teraz suffragan Łucki, był

deputatem na trybunale koronnym, Jerzy starosta Obuchowski, sędzia kapturowy Lwowski 1733. Adam cześnik Trembowolski, i Franciszek chorąży Latyczewski, żona jego Barbara Krosnowska stolnikowna Gostyńska. Konstantyn miecznik Przemyski sędzia kapturowy Lwowski 1733.

Obszerna wiadomość o tej familji umieszczoną będzie w dodatku w Tomie X.

Szerokowski herbu Lubicz, w Podlaskiem województwie.

Szerzeński herbu Bończa, w Krakowskiem województwie.

Szeszkowski, w księstwie Żmudzkiem. Alexander Sebastian Szeszkowski ziemianin Żmudzki wydał do druku *Elogia D. Joannis Praecursoris, Elegia et Carmen Lyricum* 1645.

Szetyński herbu Junosza, w województwie Sandomierskiem. Jan Jaek Szetyński w zakonie Ś. Franciszka, *Ordin. Min. Couvent*, drugi Ignacy *Ord. Minor. de Observantia*.

Szewerda. Jędrzeja Szewerdę wspomina *Konstytucya* 1607. *fol.* 864.

Szewnowski. Stanisław Szewnowski nobilitowany na sejmie w r. 1673. o czem patrz w *Konstytucyi*.

Szklński herbu Kościeszka, w Wołyńskiem województwie. Teodor Szymkowiec, wzięwszy dziedziczkę na Szklinie, pierwszy się począł pisać Szymkowiecem Szklńskim, co i potomkowie ich i podziśdzień zachowują, dla pamiątki, że od Szymkowieców początki swoje wzięli: ten tedy Teodor spłodził trzech synów: Tomasza starostę Zygwulskiego i rotmistrza królewskiego *sterilem*, miał za sobą *Imo voto* Aurelią Polubińską podkomorzankę Lidzką, a po niej Charłeską kasztelanę Bracławską: Jerzego, temu Maryanna Radlubiska, trzech synów powiła, Jana sędziego grodzkiego Lidzkiego: ten z Katarzyną Baranowiczówną żył bezpotomnie; drugiego Marcina, od tego z Niekliszewskiej, nie została się tylko córka Chrzastowska Krystyna i ta *sterilis*; trzeciego Świętosława, tego z Barbary Turowny dwie córki, jedna za Wacława Zawiszę, druga za Jana Rzepichowskiego wydana, i syn Jerzy, który wkroczywszy w małżeńskie związki z Maryanną Suchodolską podczaszanką Słonimską, zrodził dwie córki, Teresę zaślubioną Korejwie miecznikowi Trockiemu, i Krystynę, i syna Świętosława, którego z pierwszej żony Gawareckiej Zofji miecznikowny Chelmskiej potomstwo, Łukasz, Maryanna, i Wilforta, z drugiej Anny Gorzkowskiej córka Bogumiła. Krzysztof Szymkowiec Szklński, trzeci syn Teodora na początku położonego, sędzia ziemski Łucki, miał za sobą Kaszowską, z tej zrodził córkę Kruszową, i synów trzech: Michała, Jana, i Fryderyka. Z tych Michał

łowezy Wolyński, z Woroniecką zostawił syna Alexandra, od którego z Horajnowny była córka Maryanna Jakóbowska, i synowie Wojciech i Józef. Drugi syn Krzysztofa Jan, pojął w małżeństwo najprzód Naruszewiczównę, z której dwie córki zostały, jedna z nich zakonnica Ś. Brygitty. Po Naruszewiczównie ponowił śluby z Izdebską, z której został syn Stanisław, tego z Woźniewskiej syn Karol i córka Teresa Zaporska, Karol ożenił się z Lubowiecką, od której syn Balcer, i córki, jedna Kisielowa, druga w zakonie Ś. Brygitty we Lwowie. Trzeci syn Krzysztofa Fryderyk, ślubował dożywotnie Jałowickiej, z tej syn został Jan, temu Bądzińska powiła syna Fryderyka, którego z Karwoskiej dzieci temi czasy, Ignacy, Michał i Maryanna: po Bądzińskiej pojął Jan Bogucką, z tej kwitnęli dwaj synowie, Antoni z żoną Jurewiczówną, Michał zaś z Chmielowską, z której syn Antoni.

Szkudlski herbu Lis, w Kaliskim województwie. Jan Franciszek Szkudlski dziedzic na Szkudli pod Raliszem, miał za sobą Jadwigę Zdeniecką herbu Pomian, z której syn Teofil w roku 1701.

Szlacheński herbu Nowina patrz **Szlacheński**.

Szlager. Floryan Szlager na sejmie w r. 1676. nobilitowany. O ezem patrz Konstytucyi.

Szlubowski herbu Słepowron, w ziemi Ciecchanowskiej. Szlubowscy herbu *Słepowron* z przydomkiem *Korwin* początkowo w ziemi Ciecchanowskiej wraz z innymi Korwinami osiedli i od wsi *Szłubowa* nazwisko swoje wzięli, pisząc się raz Szlubowskiemi drugi raz Szłubowskiemi. Z dawnych rodziny tej członków są tylko wzmianki o Stanisławie Szłubowskim podstolim i wiecstaroście Ciecchanowskim; był on mianowanym przez Zygmunta III. Króla w roku 1624. do poboru czopowego na Ukrainę: *Volun. Leg. Vol. III. fol. 487.* — N. Szłubowski (1646.) miał *Mostowską* w małżeństwie. Mateusz poświęcony stanowi duchownemu, kościołowi swej parafji rodzinnej znaczny uczynił zapis. Jakób na walnym sejmie Warszawskim elekcyjnym, głosował na Jana Kazimierza Króla, d. 6. Paździer. 1648. r. Maciej Szłubowski z Helenę *Mystkowską* (1632.) miał syna Jana (1669.) którego syn Antoni, starosta Werbelski, czyli Mikołaj. — Mikołaj Jan Jakób Korwin Szłubowski służył pod znakiem Sieniawskiego. pojął w małżeństwo Annę Konstancję *Koszczykówą*, córkę Stanisława i Judyty z *Tarnowskich Koszczyków*, (*Duńczewski* pisząc o Koszczykach wymienia tę Annę jako zaślubioną Antoniemu Szłubowskiemu staroście Werbelskiemu): i z tej zostawił trzech synów Alexandra, Antoniego i Tomasza. — Tomasz z Teresą *Brzozowską* miał córkę N. za Sarbiewskim i syna Kazimierza cześnika Czerniechowskiego ożenionego z Katarzyną *Zaborowską* (1733.): ten miał pięć córek, Romanową, Kopvstyńską, Paszkowską, Michalewską, Wasiutyńską: i syna Józefa Radzepskiego i Sulimirskiego starostę, kawalera orderu Ś. Stanisława. Ten Józef był posłem na sejm 1790. r. z województwa

Ruskiego, marszałkiem na sejmikach ziemi Chełmskiej r. 1793. przez długi przeciąg czasu w Krasnymstawie sprawował sądy jako wicestarosta, chorąży i miecznik Krasnostawski, podkomorzy Łukowski (1764. roku) zaślubił sobie Joannę *Pieglowską* (*Krasicki*) z której miał trzy córki: Scholastykę, Apolonię i Teresę, i synów trzech:

10. Ignacy z Weroniką córką Floryana i Katarzyny z *Bobrownickich Cieszkowskich* spłodził córek pięć i syna Michała.
20. Antoniego ten z Kunegundy córki Kazimierza i Salomei ze *Szczepanowskich Karskich* ma pięć dzieci, synów Józefa, Stanisława, Felixa i córek dwie.
30. Jana, ten połączony z Józefą *Hauman* córką generała leitnanta wojsk Polskich i Elżbiety ze *Skalskich*, ma córkę Krystynę hr. Wielborską. —

Oprócz tych roku 1669. na elekcyą Króla Michała, pisali się: Kazimierz Słubowski z województwie Krakowskiem, — Zacharyasz i Wawrzeniec z ziemi Gostyńskiej, — Jan i Franciszek z ziemi Ciechanowskiej. — W roku 1697. Mateusz Słubowski na elekcyą Augusta II. pisał się z województwa Poznańskiego. — Wawrzeniec z ziemi Zakroczymskiej: Piotr i Kazimierz. —

Szłapkowski, w województwie Sandomierskiem, świadczy o nich *Cichoc. Allog. Osec. l. 2. c. 13.*

Szmerzyński herbu Grzymała, w województwie Inowrocławskiem. Piotr Szmerzyński najprzód kasztelan Inowrocławski, z tym tytułem podpisał *Protestacyą przeciwko dysydyntom w r. 1573.* potem wojewoda Inowrocławski, umarł 1582. miał za sobą Dorotę Dzierżgowską wojewodzankę Mazowiecką, i z niej zostawił potomstwo. Pius albo Zbożny poseł na sejm 1593. r. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol. 647.*

Szołajski herbu Topor, w Kaliskiem województwie i w Łęczyckiem, piszą o nich nasi pisarze.

Jakób Szolajski w roku 1778. pisarz grodzki Włodzimierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Szoldrski herbu Łodzia, w Poznańskiem województwie, od dóbr Szoldry to nazwisko mają, luboć się piszą z Gorazdowa. Do przodków domu Łodzia należy, Wincenty z Kępy wojewoda Poznański. Wprawdzie go mądry tego wieku pisarz, a oraz auktor książki, której tytuł: *Specimen historiae Poloniae criticae*, do herbu Nałęcz pociąga, i mnie o to przymawia *pag. 33.* ale niewinnie. Gdybym nie miał inszej racyi po sobie, dosyć by mi na tem było, że go i sam ten godny prałat niżej do herbu Łodzia pociąga, kiedy *fol. 107.* tak mówi: *Hic praeprimis dicendum venit, alios esse Krempios (de Krempa) Stemmatis Nałęcz; alios Kempios (z Kempna) Stemmatis Łodzia; alios Kępscios Stem-*

matis Jastrzębiec. Ex Krepseis fuit Petrus Palatinus Sandomiriensis, qui etc. Ex Kempis fuit Vincentius Palatinus Posnaniensis, qui obiit anno 1386. ejusque meminit Bielski fol. 261. 267. I słusznie się tu poprawuje, bo to jest pewna, że w tym czasie Kempa w dziedzictwie Łodziów chodziła, co poznać z *Długosza in Vitis Episcop. Posnaniensium*, gdzie Jana biskupa Poznańskiego, zmarłego w roku 1346. zowie Łodzią, i że się z Kempy pisał, a znać to synowiec jego był ten Wincenty, co i z komputu lat snadno każdy wniesie. To samo znajdziesz w *Okol. tom. 2. fol. 157.* i owszem ten autor wyraźnie świadczy o Wincentym, że był herbu Łozia, kiedy tak mówi: *Idem quoque (Cromerus) Libro 14. dicit Nicolaum Łoziam eo, quod in partibus Domarati esset, a Vincentio Palatino Posnaniensi (quem item Łoziam fuisse certo certius constat) in Bythynio oppido obsessum, et oppugnatum fuisse irrito conatu.* Wiedział ci bardzo dobrze o tem ten mądry w ojczyźnie naszej minister, przecież Okolskiego pominąwszy, mnie tylko wytyka. Ja zaś z jednej strony widząc, że ani Długosz, ani Kromer, ani Bielski, ani żaden z historyków naszych, familji Wincentego nie wyraża, ale go wszyscy z Kępy tylko, czy Kąpy piszą, z drugiej strony, wiedząc, że Kępa w tym wieku dziedziczyła w domu Łodziów, a jeszcze mając po sobie Okolskiego, nie mogłem go do Nałęczów naciągać. Ta raeya, którą przytacza autor z Długosza i innych, cale mię nie zbija z mojej opinji, ale owszem jeszcze przy niej gruntuje. Przyznaję to z chęcią, że Wincenty z Kępy wojewoda Poznański wodzem był Wielkopolskich panów, przeciwko Domaratowi generalowi Wielkopolskiemu i inszym Grzymalitom, atoli lubo się do tej domowej wojny najbardziej implikowali Nałęczowie, przecież nie sami, ale między nimi znajdowali się, Peregryn z Wągleszyna, general Wielkopolski, po Domaracie, herbu Jelita. Bartłomiej z Rożmina i Odolanowa, herbu Róża, *Dług. lib. 10. fol. 73.* Wyszota z Rurniku herbu Łozia. *Idem ibidem fol. 94.* Arnold z Wądowa herbu Topor. *Idem fol. 87.* i owszem cała się Wielkopolska spiknęła była na Domarata. Słowa są *Długosza lib. 10. fol. 68. Sigismundus Marchio Brandenburgensis omnium fere Baronum et militarium Majoris Poloniae per Legatos impetitur prece, ut Domaratum de Pierzchno, eis multipliciter gravem et molestum, a Majoris Poloniae Capitaneatu destituat,* i znowu trochę niżej i *fol. 73.* którzy sobie Wincentego z Kępy wojewodę Poznańskiego herbu Łozia jako najpierwszego w tej prowincyi senatora, za wodza obrali, na obronę fortun swoich i wolności. Stanisław Szoldrski dziedzic na Czem-

pinie, żona Małgorzata Pigłowska, córka z niej była za Piotrem Chłapowskim, z synów zaś Jędrzej, ten po zlustrowanych eudycznych krajach i zakończonych naukach w akademii Rzymskiej, do dworu Zygmunta III. Króla Polskiego ndawszy się, między sekretarzów Władysława Królewicza był policzony, aż też i kanclerzem jego został, któremu tak pod Smoleńskiem, jako i pod Choeimem i wierną był radą i pomocą; a że i głęboki rozsądek, i powaga w obyczajach, i życie niezamulone w nim się znaecznie wydawały: dla tego najwyższe prelatury, prawie go sobie wydzieraly, proboszcz Gnieźnieński, Poznański i Kruświeki, kantor Krakowski, dzickan Łowicki, scholastyk Łęczycki, deputat potrzykroć na trybunale koronnym, wspominają go *Konstytucye* 1627. fol. 8. i 1631. f. 40. W r. 1633. już nominatem Kijowskim zowie go *Konstytucya* f. 8. i 12. przy której infule administrował oraz biskupstwo Krakowskie, za Jana Albryeha Królewicza, którego zmarłego w Padwie 1634. ciało, do ojczyzny przyprowadził, *Starowol. in Vitis Episc. Crac.* ile tej podróży jego do Rzymu podjętej nierozdzielny towarzyszył; wziął wkrótce potem to jest w roku 1636. Przemyską infulę, *Hist. Coll. Premisl.* z tej posunięty na Poznańską w tymże roku; kędy zastawszy katedralny kościół świeżo ogniem zrujnowany, wszystek się udał na restauracyą jego, od fundamentów počawszy, które od upadku dźwignął, sklepieniem potem, pięcią wieżyczkami, pawimentem, organami, obrazami, wielkim oltarzem i kaplicą, złotem i srebrnemi naczyniami, apparatusem drogim ozdobił go; intraty kapitule Poznańskiej, zapisawszy wieś Wielichowo i substancyą swoją darowawszy, nad wszystkich swych antecessorów więcej przyczynił, na akademią Poznańską dziesięć tysięcy wysypał; w pracach tedy pasterskich ustawicznych zostając, paraliżem ruszony, odpoczął w Panu w r. 1650. wieku swego 67. biskupstwo to sprawując lat 14. pochowany w katedrze swojej z pięknym nagrobkiem. *Starowol. in Monum.* Brat jego rodzony Maciej pisarz ziemski Poznański, miał za sobą Katarzynę Gembicką podezasankę Poznańską: (był i drugi brat jego Władysław kanonik Łowicki) z tej był syn Stanisław cześnik Kaliski i surrogator Poznański, w sądach nieuchybny dekretysta, dozorny gospodarz, na duchowieństwo, kościoły i ubogich szcudrobliwý, Rożaniec przy kościele Czemińskim fundował, żadnych honorów wyższych przyjąć niecheiał, był posłem na sejm 1638. ztamtąd deputatem stanął na trybunale Radomski, *Constit. f. 21.* i znowu posługując na sejm Warszawski 1645. na tej funkei umarł; żona jego Zajączkowna, ale i o drugiej czytam Manickiej, z której był urodzony syn Jan cześnik Kaliski, (luboć o licznem jego potomstwie czytałem: z których jedni w senacie zasiadali, drudzy w stalach katedral-

nych, inni w zakonach życie pokończyli; o Annie córce jego piszą, że sobie panięńskie na świecie życie obrawszy, w wielkiej pobożności i wstrzemięźliwości do śmierci swej żyła, żadnych ani mięsnych, ani mlecznych potraw przez lat trzydzieści nie zażywając) zszedł z tego świata w r. 1662. pierwsza żona jego była Barbara Suchorzewska, *Acta Cast. Pyzdren. 1629.* z której się został syn Wojciech, druga Maryanna Zbijewska starościanka Babimojska, z tej splodził syna Jędrzeja koadjutora dziekanji Poznańskiej, kantonika Kaliskiego, atoli młodo zmarłego, i córek dwie, Annę Smogulecką, i Zolią Labęcką: bo trzy insze w panięństwie młodo w grób weszły. Jan Szoldrski kasztelan Biechowski, *Vir obitis legationibus, variisque expeditionibus et obsequiis pro Republ. clarus*, mówi o nim *Lisicki*, żona jego Katarzyna Korosowna, córka jego była za Adryanem Miaskowskim kasztelanem Szremskim, synowie dwaj, Alexander i Jędrzej, obadwa ludzie rycersey: pierwszy, w Prusiech przeciwko Gustawowi, drugi Jędrzej przeciwko Rozakom w potrzebie odwagi czyniąc, poległ, był i trzeci Stanisław kasztelan Biechowski 1665. w szkołach Poznańskich, a potem po wielu w tej ojezynie wysługach, toż krzesło eo i ojeice osiadł, żona jego Ponińska, córka Alexandra, siostra Hieronima kasztelana Gnieźnieńskiego, z tej córka Maryanna poszła za Chojeńskiego herbu Abdank, syn zaś Ludwik najprzód stolnik Wschowski, kasztelan Gnieźnieński, dalej wojewoda Kaliski, temi czasy gdy to piszę, wojewoda Inowrocławski i general Wielkopolski, żona jego Maryanna Bogumila Unrużanka, pozostała wdowa po Jakóbie Pilchowskim, z sejmku 1703. komisarzem zapisany na uspokojenie dyfferency, między województwy Wielkopolskiemi i Szląskiem, *Constit. fol. 21.* córka jego Ludowika zaślubiona Janowi Prosperowi Żaluskim, kuehmistrzowi Litewskiemu, synowie zaś dwaj, jeden starosta Łęczycki, ten się złączył dożywotnie z Działyńską, drugi Władysław starosta Łęczycki i Rogoziński, posel na konwokacyą 1733. ma za sobą Radomicą wojewodzanę Inowrocławską i generalownicę Wielkopolską z Broniszowny narodzoną. Siostra rodzona generała Wielkopolskiego Elżbieta, żyła z Marcinem Lisieckim. Bartłomiej kasztelan Santocki temi czasy. N. Szoldrska Piotra Bronisza kasztelana Kaliskiego, Małgorzata Macieja Kierskiego, N. Krystyna Marszewskiego, N. Cieleckiego podsędku Poznańskiego małżonki: Barbara w zakonie Cystereyańskim w klasztorze Holoboekim 1672. Mikołaj Szoldrski w młodym bardzo wieku oddał się Bogu w zakonie Soc. Jesu, i umarł w nim w r. 1617. w kollegium Kaliskim, gdzie na ten czas filozofji słuchał. *Histor. Provin. Polon.* Jędrzej, Mikołaj i Jan podpisali elekeyą Władysława IV. Stanisław miał za sobą Czacką. Ale-

xander Maurycy kanonik Poznański, deputat na trybunał koronny 1690. Tę też Okolski między innymi, pochwałę domowi temu przyznaje, że nigdy żadną herezyą nie zmazał się. N. Jana Rogalińskiego z Dzwonowa małżonka.

W r. 1778. Andrzej Szoldrski kanonik Płocki, knstosz Warszawski: Siostra jego za Szymanowskim cześnikiem Warszawskim. — *Kras.*

Szolkowski herbu Szeliga, ale księżyc bez krzyża noszą. Jan Szolkowski podczaszy Wileński, poseł na sejm 1662. *Constit. fol. 2.* i Mikołaj Szolkowski z tegoż sejmu komissarzemznaczony do zapłaty wojsku, *Constit. f. 5.* Stanisław pisarz ziemski Wilkomierski, poseł na konwokacyą 1696. N. była za Mikołajem Narburtem.

Józef Szolkowski w r. 1778. oboźny Inflantski. — *Krasicki.*

Szółowski herbu Wczele, w Wielkiej-Polszcze. Felieyan Szółowski Soc. Jesu temi czasy.

W r. 1788. N. Szółowski komornik ziemski Łęczycki. — *Krasicki.*

Szółucha herbu Świat z krzyżem. Teodor Jędrzejowiez Szółucha w r. 1585. Konstantyn w Mińskiem, podpisał elekeyą Władysława IV. Piotr sędzia ziemski Orszański 1674.

Szomański herbu Jastrzębiec, w województwie Mazowieckiem. Sieciecha, Stanisława, Wita i Chrocinią Szomawskich wspomina list u *Paproc. o herbach*.

Szomowski herbu Lubicz, w ziemi Łomżyńskiej. Michałowi Szomowskiemu na nagrobku ten herb przywłaszczony w Radomskim kościele: *Starowol. in Monum. N.* zabity na stolicy od Moskwy w r. 1606. *Petric. l. 2. Histor.* Przeclawa Szomowskiego w zakonie naszym wspomina *Hist. Coll. Jarosl.* Drugi także był in Soc. Jesu. Stanisław, umarł 1656. wieku swego 70. w Jarosławiu u S. Jana. Brat jego rodzony Jakób z światem się pożegnał w r. 1635. na nasze kollegia Jarosławskie i Przemyskie szczególnie dobroczynny: Jan wojski Przemyski, syn zda mi się Jakóba, rok 1668. ostatni miał życia swego, którego gotując się na śmierć, Matce Boskiej w Jarosławiu cudami wslawionej z szcudroblliwością się swoją popisał, pogrzebiony u OO. Bernardynów w Przeworsku z marmurowym nagrobkiem w kaplicy, którą kosztem swym wymurował i sownicie nadał: gdzie widzieć herb Lubicz, syn jego Jan *festivissimi, promptissimi vir ingenii*, jako mówi *Ks. Kanon*, podskarbin był nadwornym koronnym i starostą Opoczyńskim, urodzony z matki Duninówny, Janowi III. Królowi Polskiemu dla niepospolitych z natury przymiotów, a osobliwie żywego obrotu, tak miły, że go też do Porty Otomańskiej swoim legatem wysłał, na traktaty o pokój, z tamtąd powróciwszy, w r. 1678. z eiałem się rozstał. Katarzyna Szomowska była za Zdziańskim, leży w Jarosławskim naszym kościele. Joanna pierwsza

pokojowa Królowy w r. 1690. wydana za Jana Orzechowskiego. *Zalusk. mowy fol.* 90. Alexander starosta Opoczyński 1678. Stefan podezaszy Czerski 1674.

Szopowski, w powiecie Wilkomierskim. Jerzy Szopowski koniuszy Upitski, podpisał elekcją Jana III. Króla.

Szopski, w ziemi Warszawskiej, Władysław, Adam, Piotr Franciszek podpisałi też elekcją.

Szorc herbu Mora, w Prusiech i indziej. Dom starożytny, co poznać z tego co pisze *Kojal. pod r.* 1333. w *historyi Litewskiej, solus Insterburgensis Praefectus Everardus Szorc, cum trecentis equitibus, et quingentis peditibus quos e Saxonia in praesidiū Regiomontani supplementa ducebat contra Litvanos, ex itinere deprehensus, in pugnandi necessitate incurrit, deletusque est*, to jest od Olgierda w. ks. Litewskiego: *Stryjkow. fol.* 415. niewiemże czy nie od tego samego znać w niewolą w tej potrzebie wziętego, Szorców dom w Polsce rozmnożony. Jan Szorc de Obrap podśudek Zakroczyński w r. 1453. *Statut Masov. fol.* 98. *MS. o Familiach Pruskich* powiada, że się przedtem Kostyczami zwali, i że za czasów Króla Kazimierza do Prus przyszli. Jan Szorc podkomorzy Malborski, starosta Riszewski, poseł z województwa Pomorskiego na elekcją Króla Zygmunta III. którą podpisał, *Constit. fol.* 457. i znowu w r. 1590. *Constit. f.* 568. umarł bezżenny. Przeclaw sądowy powiatu Tczewskiego, zostawił syna z małżonki von Feldeń Zakrzewskiej. N. była za Bąkowskim starostą Lawdańskim. Niektórzy z nich, według świadectwa *Ks. Kojal. in MS.* przenieśli się z województwa Malborskiego do księstwa Litewskiego: z tych N. Szorc fundował OO. Franciszkanów w Narwiliszkach, z żoną swoją Dorotą Zienowieczową. *Wojeiech nobilitate, opibus, virtute bellica clarus*, mówi o nim nagrobek w Wilnie u OO. Franciszkanów, zmarlemu w r. 1608. wystawiony. Mikołaj Krzysztof marszałek Oszmiański, dwadzieścia i dwie lat z obozu nie wyjeżdżał, służąc ojczyźnie w różnych ekspedycjach, termin życia jego przypadł na rok 1637. leży w Wilnie u Ś. Jana. *Wojeiech* splodził dwóch synów, Adama i Baleera, ten zostawił córkę Joannę Rowicką, i synów, Józefa, od którego tylko córka była Barbara Minocka, i Antoniego, od którego syn Michał.

Szornel herbu Dołęga, w Lubelskiem województwie i Ruskim, w księstwie Zmudzkiem, przedtem dziedziczyli na Szornelach Wewsianach i Brewikach, tam fortunę swoją zostawiwszy w rękę braci swojej rodzonej, Jan Szornel z ojca Jerzego urodzony, do obozu się Polskiego udał, kędy od roku 1550. aż do r. 1605. we wszystkich ekspedycjach, pokazał mężne serce, już pod szarżą rotmistrza, już pod pułkownika; Za-

mojski hetman, szczególnie go, dla jego rycerskiej odwagi ukochał, zszedł z tego świata w roku 1628. wieku swego 91. *Starowol. in Monum.* miał za sobą Zofią Wolezkwonę, córkę Mikołaja Wolezka podstolego Chelmskiego, z którą wziął w posagu dobra Radawiec w Lubelskiem województwie, ale tę majątność zamienił potem za Popkowiec: z tej byli ci synowie, Jerzy, Waclaw, Jan, Prokop, Paweł i Jakób. Z tych Jerzy był sędzią ziemskim Lubelskim, jest w druku jego, *Panspher-nia, już to powtórnie wydana w r. 1676.* on zaś w następującym roku, z tym się światem pożegnał, w kościele naszym Lubelskim pogrzebiony: żona jego była Zofia Jerzego Jana córka. Waclaw zaś brat jego, pojął Annę Oltarzewską z województwa Bełzkiego. Paweł trzeci brat ich, Konstancją Dedyńską: ten to zda mi się Paweł, był cześnikiem Sanockim w r. 1687. Jerzy Szornel w zakonie naszym, mąż właśnie apostołski, misyę między dzikimi ludźmi, z niemalym połowem do wiary odprawował, wielu bardzo więźniów z niewoli Tatarskiej wykupił, do czego mu szczodroblivość Panów różnych znacznie pomagała, sam też poszedł na wolność synów Bożkich w roku 1702. będąc rektorem Ramienieckim, świeżo po odebraniu Turkom tej fortecy, które też kollegium, rządził przedtem, kiedy Ramieniec Turcy Polakom wzięli. Adam w księztwie Zmudzkiem. N. była za Ludwikiem Radłubiskim.

Antoni Szornel wojski Urzędowski, w ziemi Sanockiej, pojął *Ramultownę.* — *Krasicki.*

Szostakowski herbu Łabędź, w księztwie Litewskim. Mikołaj Szostak w r. 1520. poseł Zygmunta I. Króla do Moskwy. Teodor w r. 1498. o którym *hojał. par. 2. Hist.* Jan podwojewodzy Braclawski podpisał elekcyą Władysława IV. Prokop Jacek Haustowicz Szostakowski, ś. teologii doktor i prowincyał zakonu Raznodziejskiego w r. 1674. Szostak Jan, Franciszek, Jerzy 1697. w Wileńskim województwie.

Szostowicki herbu Odyniec, w województwie Witebskiem i w księztwie Zmudzkiem. Teodor syn Bogdana spłodził trzech synów, Jana stolnika Zmudzkiego, Jędrzeja skarbnika Witebskiego, i Michała cześnika Reczyckiego. Jan Szostowicki którego syn Mareyan towarzysz chorągwi usarskiej pod Basią poległ. Adam syn Jędrzeja służył w wojsku z Zygmuntem Słuszką chorążym Litewskim. Dadzibog drugi syn Jędrzeja z Michałem Pacem hetmanem, synowie jego, Michał, Jakób i Jan.

Szparowski. N. Szparowski, miał za sobą Rudnicką, z której dwie córki poszły za dwóch braci Kochanowskich.

Szpilewski tegoż herbu co i księżęta Ostrogskie, w księztwie Litewskim. Jędrzej Szpil z sejmu 1589. poborca w Inflanciech. *Constit. fol. 559.* i 1591. *fol. 632.* Teodor

spłodził dwóch synów, Marka pisarza Rzeezyckiego, i Jana wojskiego Rzeezyckiego. Marka synowie ci byli, Adam, Teodor, Erazm i Nereusz, tego ostatniego to się potomstwo zostało: Jerzy sędzia Mseislawski, Hieronim, Samuel i Jan w różnych okazyach życie swoje za ojezyczną położyli, Bogdan pod Wiedniem zginął, Krzysztof skarbnik Rzeezycki: niewiem czy nie od tego Nereusza piszą się, Szpilewski Neronowicz. Jan brat Marka, wojski Rzeezycki, spłodził Wawrzeńca i Stefana podczaszego Rzeezyckiego; od Wawrzeńca synowie, Jan i Marcyan, długo żold prowadząc w wojsku Litewskim, kawalerską śmierć na placu znaleźli, córka zaś Zofia wydana za Stanisława Szezukę. Stefana zaś podczaszego syn Bogdan 1684. Antoni Neronowicz Szpilewski wojski Rzeezycki, miał za sobą Konstaneyą Wankiewiczównę podstolankę Mińską, wdowę po Szymkowiezu staroście Kołaczewskim. Gabryel starosta Stęgwilski stolnik Rzeezycki poseł na sejm 1703. i deputat do boku królewskiego, *Constit. f. 15.* żona jego Helena, córka Michała Ryszkowskiego podczaszego Łukowskiego. Józef skarbnik Rzeezycki, z tegoż sejmu komissarzem zapisany do granic od Szląska. *Constit. fol. 21. N.* miał za sobą Annę Radziwiłłowską kasztelanekę Ciechanowską.

N. Szpilewski (Antoni) wojski Rzeezycki, z dóbr swoich dziedzicznych Niesforowskich nadał na cerkiew Uniacką włók dwie, co approbowała konstytuya na sejmie roku 1676. — Franciszek koniuszy Mseislawski. — *Krasicki.*

Szpork, w Brześcieńskim województwie. Jan Szpork podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Szpot Dunin, herbu Łabędź, przeciwieź ich herb tak opisuje *MS. o Familiach Pruskich*: w czerwonym polu Łabędź biały, na szyj jego korona złota, na głowie takż Łabędź, w nozdrzech pierścień złoty z dyamentem, na hełmie takż Łabędź, która aukeya, znać jednemu z nich za znaezne dzieła pozwolona. Mikołaj Szpot de Wola kasztelan Sandomierski, list Kazimierza o *Unji ziemi Belzkiej z Koroną w r. 1462. na co Okol. przywodzi statutu Januszowsk. kartę 799.* ale tam Mikołaja chorążym Sandomierskim, nie kasztelanem piszą. Mikołaj Szpot z Krajowa, (z czego poznać że z Krajowskiemi jednejsze są dzielniey) najprzód kasztelan Gdański 1500. a potem wojewoda Pomorski. *Histor. Polon. Prut. Okol.* powiada, że umarł 1518. miał za sobą Kościelecką, z której jedni mówią, że żadnego potomstwa nie było, drudzy, że tylko córki po nim zostały, twierdzą: bodaj nie był synem Piotra kasztelana Sieradzkiego starosty Malborskiego, który kwitnął w r. 1478. Piotr Dunin Szpot chorąży Sandomierski w r. 1496. u *Łask. w Stat. f. 110.* Maciej Szpot Dunin, miał za sobą Czerniejowską z Duninowny

Wolskiej kanclerzanki koronnej urodzoną. Jędrzej kasztelan Sochaczewski starosta Łęczycki, *Poniat. Morze*. Jakób Szpot opat Wąchocki, o którym świadczy tenże autor, że ciało jego nieskazone za jego czasów znaleziono. Piotr Szpot starosta Piotrkowski, w r. 1578. pod niezgodną elekewą trzymał stronę Maxymiliana. N. Szpot od Iwoni hospodara Wołoskiego w niewolę wzięty, *Paproc*. Wacław dworzanin Królowy Anny w r. 1578. Jakób z Woli Szpotowej Szpot, proboszcz Tarnowski umarł 1584. którego nagrobek z Tarnowskiego kościoła wypisał *Starowol. in Monum.* postawiony od brata jego Jana i synowców Jędrzeja i Adama. N. Szpot Dunin miał za sobą Jadwigę Tomicką córkę Piotra kasztelanica Gnieźnieńskiego koło r. 1620. która mu powiła trzech synów, *Okol. tom. 2. f. 171*. N. kanonik Krakowski umarł 1671. Ignacy w zakonie Soc. Jesu w Rzymie *in Vaticano* był penitencjarzem w r. 1703. *Rozzius in Chiliasticho* służy jednego z nich w r. 1557. *Pietatis cultor avitae Antistes Spotus, quo haud Sarmata creditur ullus, sanctius excelsae colere alta palatia Romae*, podobno był suffraganem Krakowskim. Szpotowna Duninówna była za Piotrem Pikarskim podstarośeim Ostrołęckim.

Szpotkański herbu Łabędź, w Brześcińskim województwie; rozumiem że od Szpotów Duninów idą. Kazimierz Szpotkański proboszcz Kobryński i Czarniawicki 1691. miał i brata rodzonego, ojezyna Radeckich. Zygmunt Szpotkański miał za sobą Konstancją Złotnicką, z którą zrodził trzech synów, Stanisława, tego żona Franciszka Drwęska herbu Godzawa, którą urodziła Ponińska herbu Łódzia. Jędrzeja, tego żona Pukińska Teresa, ale mu umarła 1737. i Szymona, tego żona Katarzyna Grabowska herbu Jastrzębiec.

Szretter. Jan Szretter major J. K. Mości, otrzymał indygenat w Polsce w r. 1685. o czem Konstytucya tegoż roku.

Szrzobski herbu Sulima, w Dobrzyńskiej ziemi i w kujawskim województwie, jednejże dzielnicy z Służowskiemi, Mikołaj Szrzobski sędzia Bohrownicki, Piotr wojski Dobrzyński.

Sztilkien, w Braclawskim powiecie w księstwie Litewskim, pisze o nich *Kojal. in MS.* w których Ludwik Sztilkien mąż waleczny, porucznik chorągwi usarskiej Karola Chodkiewicza hetmana, córka jego Kościalkowska.

Sztrem herbu Szeptycki. Sztrem oberszterleintant w wojsku Polskiem, w zasługach swoich otrzymał indygenat na sejmie 1676. *Const. fol. 63.*

Szubert. Adam Szubert nobilitowany w roku 1676. o czem patrz Konstytucyi w tymże roku.

Szubski herbu Prawdzic, w Inowrocławskim województwie. Szymon z Szubska Szczawiński kasztelan Inowło-

dzki 1576. *Constit. fol. 271.* z tego poznać, że się od Szawińskich wydzielili. Szubska była za ehorążym Brzeskim Rujawskim Boruckim. Katarzyna ehorążanka Łęczyeka, była za Janem Szawińskim podstolim Gostyńskim, z którą Szusko w ten dom weszło.

Szükszta herbu Pobog, w Upitskim powiecie i w księztwie Zmudzkiem. Piotr Szükszta cywun Eiragolski, sędzia ziemski Zmudzki, poseł na konwokacyą 1632. i sędzia generalnego kapturu Warszawskiego, *Porządek elekcji fol. 7.* i w r. 1634. z kąd deputatem stanął na trybunał fiskalny Wileński, *Const. fol. 6.* plebanią fundował w dobrach swoich, konwikt dla ubogich studentów w Krozach, do collegium zaś naszego Kowieńskiego majątność jedną zapisał, zszedł z tego świata bezpotomnie: Rodzony brat jego Zygmunt pisarz ziemski Upitski, drugi Krzysztof podkomorzy Kowieński. Krzysztof Szükszta kanonik Zmudzki. Timotheusz którego syn Jędrzej mąż uczony. Kazimierz Dominiuk 1674. Jan Stanisław najprzód sędzia grodzieński, z tym tytułem posłował na sejm 1661. z kąd deputatem stanął na trybunał fiskalny Litewski, *Const. f. 4.* i 1662. w r. 1667. już podsedek ziemski Kowieński, poseł i komissarz do zapłaty wojsku Litewsk. *Const. fol. 3.* i 1674. *fol. 13.* i 1676. *fol. 10.* w r. 1678. podkomorzy Kowieński także poseł do granic między Kurlandją i Inflantami Polskimi. *Constit. fol. 8.* Na helmie jednak Szüksztowie tylko trzy pióra strusie noszą. N. podstoli Zmudzki miał za sobą Annę Oziębłowską. Petronella była za Stanisławem Oziębłowskim wojskim Wilkomierskim.

Jan Szükszta r. 1778. pisarz ziemski Upitski. — Ignacy sędzia ziemski Szawelski. — *Krasicki.*

Szule. Mikołaj Szule metrykant koronny nobilitowany w r. 1676. o ezem patrz Konstytucyi w tymże roku.

R. 1778. Konstanty Szule strażnik Smoleński. — Jan miecznik Witebski. — *Krasicki.*

Szumanczewski herbu Prus 1mo. N. Szymanczewski, miał za sobą Zofią Zulińską, od której potomstwo zostało. N. pojął Katarzynę Świdzińską sędziankę grodzką Piotrkowską.

Szumborski herbu Lubicz, pisze o nich *MS. o Familiach Pruskich*, że się w Prusiech znajdowali.

Szumiński herbu Nieczuja, w Ruskim województwie.

Szumlański herbu Korczak, w Ruskim województwie. Marek Szumlański z Łahodowskiej spłodził syna Maxyma, zostawił z Opryszowskiej synów dziewięciu. Paweł jeden z nich w wielu okazjach doświadczonego męstwa rotmistrz. Piotra synowie, Iwan w okazyi z Wołochami zginął, Paweł w Moskwie, Jędrzej pod Smoleńskiem poległ, czwarty Stefan;

Ilia trzeci syn z dziewięciu, którego synowie Iwan i Paweł. Alexander czwarty, rotmistrz królewski, z Anną Poniatowską splodził dwóch synów: Pawła pułkownika u Mikołaja Potockiego hetmana w. koron. ten żył z Zurakowską Lechnowiczówną, i Stanisława rotmistrza, temu Anna Hozzowska powiła dwie córki: Annę Teodorowi Biliczka Zurakowskiemu, i Krysztynę Bazylemu Surzewiczowi Holyńskiemu zaślubione, synów zaś sześciu. 1. Józef de Szumlany Szumlański, Lwowski, Halicki i Kamieniecki episcop, metropolji Kijowskiej administrator, arehimandryta Pieczarski, *tam in bellicis, quam in publicis expeditionibus et functionibus praestitis multoties sat superque insignis* mówi o nim pewny list Jana III. Króla, o unią gorliwy pasterz. 2. Samuel cześnik Podolski; którego z Heleny Aloizówny syn Alexander łowczy Kijowski, tego z Staryżńskiej synowie, Piotr i Stanisław. 3. Konstantyn wojski Żydaczewski, od którego z Anny Jordanówny, tylko się córka została Zofia wydana za Mikołaja Hozzewskiego. 4. Alexander a potem w zakonie Atanazy episcop Łucki 1688. temu póki jeszcze świeckim był ezłowiekiem, Anna Demowiczówna zrodziła córkę Zofią Konopacką, i synów pięciu, Geneona episcopa Mińskiego, Cyrylla Episcopa Pereasławskiego, Daniela zakonu kaznodziejskiego, Jana, od którego z Obertyńskiej, był syn Gabryel, ale *sterilis*; Marka, od którego dwie córki, Helena i Anastazy, i Stefana, od którego syn Jan. 5. Michał, ten miał za sobą Zofią Rudnieką, i z niej córkę Helenę, która *1mo voto* żyła z Bazylim Rozłowskim, *2do* z Wawrzęcem Brzeskim, i Annę Pakowską: synów zaś dwóch, Stanisława *sterilem*, i Eliasza, od którego z Oltarzewskiej syn Józef. 6. Jan od tego był Paweł miecznik Żydaczewski, od którego z Dymideckiej czterech synów, Jędrzej starosta Buczniowski pojął Bidzińską wojewodzankę Sandomierską, pozostałą wdowę po Piotrowskim. Jan cześnik Łukowski pułkownik, Józef i Dymitr. Niektórzy z nich do księstwa Litewskiego przenieśli się, i w powiecie Wilkomierskim osiedli, z których Kazimierz, oltarz w Owańskach wystawił i altarystę przy nim fundował, co approbowała *Konstytucya* 1678.

Onufry (podobno brat starosty Buczniowskiego wyżej wymienionego) władyka Przemyśki. — Józef drugi brat Jędrzeja starosty, chorąży Halicki z *Świstelnickiej* splodził synów czterech i córek dwie. 1o. Roman starosta Rakowiecki, pojął *Stadnicką* chorążankę Podolską i zostawił potomstwo. — 2o. Bazyl bezzenny. — 3o. Konstanty trzeci syn Józefa, pułkownik, żona jego *Mierzajowska*. — 4o. Onufry Bazylan. — Dyzmas stolnik Komyjski. — Jan burgrabia Podolski. — *Krasicki*.

Szumski herbu *Jastrzębiec*, w Płockiem, Wileńskiem i Brześciańskiem województwach. Boxa z Szumska łowczy Kra-

kowski r. 1400. *na liście Jagiella Króla danym miastu Lwowskiemu*, i u *Paproc. fol. 55.* ale Sandomierskim go piszą, nie Krakowskim. N. miał za sobą Kryską wojewody Plockiego Ninogniewa siostrę koło roku 1500. Bartłomiej pleban Gnieweżyński 1580. *Nakiel. fol. 309.* Adam w Plockiem 1674. Jan Szumski w Wileńskim, syn jego Stefan. Kazimierz sędzia ziemski Wileński, porucznikował pod usarską chorągwią Janusza Riszki, hetmana Litew. z Wnuczówny podsędkowny Wileńskiej syna zostawił Michała, Michał podstolim był i podwojewódzým Wileńskim, pod Chocimem i przeciwko Moskwie wojował pod Petehorską chorągwią. Kazimierz, i to mąż rycerski. N. podstoli Wileński, pisarz grodzki 1723. Antoni z Starodubowskiego, deputat na trybunał Litewski r. 1723. N. miał za sobą Anastazją Sieniuciankę.

Tomasz Szumski r. 1778. oboźny Wileński. — *lirasicki.*

Szuniewski. Mikołaj Szuniewski w r. 1658. nobilitowany na sejmie, o czem patrz w Konstytucyi tegoż roku.

Szurski, w województwie Brześcieńskim. Maksymilian Szurski r. 1674. Szurkowna w Nowogrodzkiem, Jana Lisowskiego małżonka.

Szuskowski herbu Bończa, na Rusi. Szuszko Chobotowski, sędzia ziemski Włodzimierski, i poseł z Wołyńskiego na sejm 1569. podpisał unią Litwy z Koroną. *Const. f. 171.*

Szuyski herbu Pogonia, w Brześcieńskim województwie, wprawdzieć im *Kojal. in MS.* za herb podtrąca Nałęcz, ale to błąd, pogonią się pieczętują, którą takim kształtem na ieh nagrobkach widziałem. Jeździec zbrojny (czyli jako inni cheą, Ś. Jerzy) na konia białym w lewą tarczę zapędzony, na szyszaku u niego pióra białe, jak zwyczaj był u starych wojowników, uzda czerwona, czarnego Smoka skrzydlastego kopiją przebijający, tak że w pysku jego rozdartym tę utkwioną widzieć; na helmie mitra książęca z krzyżem złotym, pole zaś tarczy czerwone. Z tego poznać, że ten dom z książąt swoje linję prowadzi. *Sturowol. declamat. contra obtrect.* powiada, że się niektórzy kniaziowie Szuyscy z Moskwy do Polski przenieśli przed rokiem 1600. jakoż że w Moskwie kwitnął i potem ten dom: bo Bazylego Szuyskiego na tron Moskiewski jak niespodzianie fortuna wyniosła 1609. tak go z niego wkrótce ztrąciła. Czytaj o tym *Kobierzyckiego t. 2. f. 69**). W Polsce

*) Wasil Szujski Car Moskiewski złożony (1611.) z tronu przez Bojarów i w klasztorze z braćmi swemi Dymitrem i Iwanem osadzony — po otrzymanem zwycięztwie przez Zółkiewskiego, wydany został temuż, wraz z braćmi swemi i do Warszawy zawiezioni w tryumfie, później zamknięci w zamku Gostyńskim, gdzie z wszelką uczciwością utrzymywani byli. — Żal utraty korony w nie-

zaś naszej z tego domu czytamy Krzysztofa de Mokranę w procesie dyslimitacji między województwy Podlaskiem i Brześcieńskim. Jan Alexander chorąży Brześcieński, wspomina go *Przyluski in Felice Luceor.* w r. 1639. miał za sobą Jadwigę Krzywezycką, z tej był syn Władysław Alexander także chorąży Brześcieński, któremu zmarłemu w r. 1671. nagrobek srebrny wystawiony w kościele Brzeskim OO. Bernardynów, od żony jego Justyny Riolendzianki, z tej zostało dwóch synów: Alexander w zakonie naszym życie swoje poświęciwszy Bogu, w nim dokonał w Gdańsku 1714. Drugi Franciszek podstoli Brześcieński. Drugi syn Jana Alexandra chorążego Konstantyn Jan, najprzód pisarz ziemski Brześcieński, poseł 1674. na konwokacyą *Constit. fol. 13.* i 1669. z kąd komissarzem stanął do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 3.* dalej chorąży Brześcieński, deputat do boku królewskiego dla obrady, *Constit. fol. 8.* aż też pisarz Litewski, starosta Jalowski i Zahalski, pierwsza żona jego Brzozowska wojewodzanka Brześcieńska, z tej był syn Dominik chorąży Brześcieński, poseł na sejm 1703. z kąd zapisany deputatem do boku królewskiego dla obrady, zostało się

pełna roku zakończył dni Wasila, podobnież ze smutku umarł i brat jego Dymitr, o trzecim Iwanie niewspominają dzieje. Początkowo złożono ich ciała przed bramą Gostyńskiego zamku, lecz niedługo potem, Król rozkazał sprowadzić ich ciała do Warszawy, i wspaniałym grobowcem w kościele ks.ks. Dominikanów kaplicą Moskiewską zwanym ozdobił. Następujący nagrobek nad zwłokami ich wyrytm został.

JESU CHRISTI DEI FILII

Regis Regum Dei Exercituum gloriæ,

SIGISMI NDUS III. Rex Poloniae et Sveciae,

Exercitu Moschovitico ad Clusinum caeso, Moscoviae Metropoli deditioe accepta. Smolensco Reipublicae restituito.

Basileo Szuyscio Magno Duci Moschoviae, et fratri ejus Demetrio, militiae pacifica, captivis jure belli receptis, et in arce Gostincensi sub custodia habitis, ibique vita functis,

Humanæ sortis memor,
Ossa illorum hunc deferre
Et ne se reguante, etiam hostes
Iniusteque scepra parantes
Justis sepulturaque carerent
in hoc,

A se, ad publicam posteritatis memoriam,
Regniq; sui nomen,
Exstructo Trophaeo

Anno a partu Virginis MDCXX.

Regnorum Poloniae XXXIII.

Sveciae XXVI.

Okolo r. 1635. Władysław IV. syn i następcę Zygmunta III. uczyniwszy pokój i wieczyste przymierze z Moskwą, na usilne nalegania posłów Moskiewskich, pozwolił im ciała rzeczzone wydać. Dziś już i kościół ten i kamień grobowy nieistnieją. — *Dzieje Zygmunta III. p. J. U. N. — P. W.*

po nim dwóch synów: Mikołaj i N. Druga żona jego Konopacka kasztelanka Chełmińska. Trzecia Ludowika Sapieżanka, siostra rodzona wojewody Trockiego, umarła 1687. Czwarta Anna Kopeiowna kasztelanka Trocka, owdowiała po Karolu Łuzeckim wojewodzie Podolskim, z tej był syn Appolloniusz starosta Zahalski. Tegoż Konstancyja Jana córki zostały, Pacowa chorążyna Litewska, Ossolińska starościana Drohicka, i Ogińska, Alexandra starosty Uściackiego żona. Wnuczki zaś jego, a córki Dominika chorążego, jedna zaślubiona Piotrowi Pęplowskiemu podkomorzemu Łuckiemu, druga Wyżyckiemu. Siostra zaś Jana Konstancyja i Władysława Anna, weszła w dożywotne kontrakty z Stanisławem Rusieckim kasztelanem Mińskim, kościół i klasztor drewniane pannom zakonnym Ś. Brygitty w Brześciu wystawiła. Byli jeszcze i drudzy dwaj synowie, zda mi się Jana Alexandra, chorążycowic Brześcianiecy, Franciszek i Bazyl, którzy w r. 1636. w Białym do szkół chodzili. Ludowika Szuyska chorążanka Brzeska Litewska, była za Mikołajem Ruczyńskim podstolim Drohickim. Konstancyjn brat Jana Alexandra pisarz ziemski Brześciński, poseł na konwokacyą, z kąd naznaczony do rewizyi skarbu koronnego, synów trzech spłodził, z tych Mikołaj w okazyi z nieprzyjacielem mężnie się potykając poległ. Stefan pojął w małżeństwo Wietezanę, i Jerzy Konstancyjn cześnik Brześciński i sędzia grodzki, zszedł z tego świata 1694. we wszystkich wojnach za Jana Kazimierza, i z chorągwią swoją mężnie stawał, deputatem zasiadał na trybunale Litewskim 1691. pierwsza żona jego Miączynska, siostra rodzona wojewody Wołyńskiego, na imię Petronella, z tej syn Onufry żyje po dziś dzień w zakonie naszym. Druga Zardecka sędzianka Brześcińska, z tej syn Franciszek i córki, jedna za Tryzną, druga za Turem. Krzysztof podstoli Brześciński, złączył się dożywotnie z Izabellą Mleczkówną podkomorzanką Drohicką, z której córka Konstancyja zaślubiona Janowi Czerniakowskiemu, naszego ks. Czerniakowskiego matka, po śmierci Wojciecha Mleczka wojewody Podlaskiego, gdy na nią fortuna spadła, wszystka się udala na dokończenie rezydencyi naszej Drohickiej. Jan Szuyski wojski Braclawski, zostawił dwóch synów, Jana Jerzego, któremu Katarzyna Sawicka wojewodzanka Brześcińska, powiła pięciu synów, między którymi byli, Franciszek, Antoni i Maciej, drugi syn wojskiego Stanisław skarbnik Nowogrodzki. Jan Szuyski, którego syn Stanisław skarbnik Piński. Alexander wojski Brześciński 1639. *Felix Luceor*. Franciszka zakonnica Ś. Klary w Brześciu 1676. Wojciech podwojewodzy Podlaski, Stefan, Jan Jerzy i Stanisław miecznik Braclawski 1674. Adam pisarz ziemski Brześciński z sejmu 1676. komissarz do granic. *Const.*

fol. 23. Stanisław podsędek ziemski Piński, benefaktor kolekcji naszego Pińskiego.

Tegoż Stanisława Szujskiego podsędka Pińskiego rodzony brat Hieronim strażnik Czarniechowski, z Doroty *Einerowiczówny* spłodził 1o. Szymona Jezuitę. — 2o. Macieja. — 3o. Wojciecha starostę Niżyńskiego, ten pojął *Szujkę*. — 4o. Antoniego, tego żona *Kwilecka*. — Córek cztery: Melania zakonnica u Bazylianek w Pińsku: Teresa za Tołoczkiem stolnikiem Brzeskim: Maryanna za Szyszka podczaszym Czarniechowskim: Antonina małżonka Stockiego sędziego grodzkiego Mozyrskiego. — W r. 1788. Ignacy sędzia grodzki Wileński. — *Krasicki*.

Szwab herbu Jastrzębiec, w księstwie Litewskim. Kasper Alexander Szwab starosta Szmaltyński, poseł na sejm 1621. z kąd deputatem stanął na trybunał fiskalny. *Const. f.* 24. 1629. *fol.* 12. W okazji pod Kircholmem, gdy konia pod nim zabito, był w wielkiem niebezpieczeństwie życia, syn jego Jan.

SZWARCWALD HERB.

Tarcza herbu tego na dwie części wzdłuż przedzielona być powinna, na spodniej części od dołu Lwia głowa i szyja w prawą tarczy pyskiem skręcona, język u niej wywieszony w złotem polu, na górnej części trzy żółędzie w czarnem polu, tak ułożone, że jeden jest na różeczce we środku, dwa po bokach, jeden z jednej, drugi z drugiej strony, oba na różeczkach wiszące ku dołu, a między niemi dwa listki dębowe, jeden po jednej, drugi po drugiej stronie, nad hełmem i koroną takąż Lwia głowa, i żółędzie nad nią, tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.* i że się nim pieczętują Szwarewaldowie w Prusiech.

Jan, Henryk i Karol Schwartzwaldowie urodzeni obywatele Pruscy, r. 1658. otrzymali indygenat. — *Vol. leg. II. f.* 569. — *Kras.*

Szwykowski herbu Ogończyk, w księstwie Litewskim. *Kojał. in MS.* Mikołaj Szwykowski, miał syna Lenarda podczaszego Halickiego, z którego było trzech synów: Jan, Kasper i Stanisław. Z tych Kasper w Litwie osiadł, gdzie w Frańkiewiczówny spłodził Jana, Daniela czy Dawida i Raspra, o tych trzech braci pisze *Volanus in Meditat.* że mężnie stawali w okazji pod Ulą, kędy Jana Szujskiego, wodza Moskiewskiego wojska, ręką swą zabił: zostało potem Janie dwóch synów: Stanisław i Tobiasz. Jana Szwykowskiego sekretarza królewskiego, komissarzem zapisano do zapłaty wojsku z sejmu 1613. *Constit. fol.* 3. N. podkomorzy Witebski u *Okol. tom.* 2. *f.* 100. Sumuel chorąży Nowogrodzki, poseł na konwokacyą 1696. Stefan Mikołaj brat jego, sędzia grodzki Wileński starosta Onyski. Władysław Szwejkowski w Poznańskim 1674. N. podstoli Litewski, miał za sobą Zofią Piotrkowską siostrę rodzoną tej, co była za Wierzbowskim wojewodą Sieradzkim,

a potem za Skarszewskim kasztelanem Wojniekim, z tej syn jeden, Samuel kanonik Smoleński, drugi starosta Onyski, trzeci sędzia, córka zaś Zofia Gomolińska podstolina Wieluńska. Teodora Szykowska córka Alexandra, synowica chorążego Nowogrodzkiego, była za Stefanem Slizieniem referendarem Litewskim.

Wyżej wspomniany Stefan Mikołaj Szykowski sędzia grodzki Wileński przyznana miał sumę od Rzpltej na Oniszki włości do ekonomji Olidzkiej należącej. — Mikołaj sędzia Wileński z *Przeradowskiej* spłodził córki Helenę wydaną za Hana pułkownika wojsk Litewskich, Maryannę i Katarzynę zakonnice w Słonimiu i Wilnie, N. Narzyską, Gomulińską i Cedrowską. — Synów tegoż Mikołaja z *Przeradowskiej* trzech. — Dominik w zakonie S. Dominika, Leonard i Michał. — Leonard starosta Onyski syn Mikołaja z *Jurewiczowoy* spłodził córek cztery, Maryannę *Imo voto* Montwidową, *Zdo* Wiszniewską pisarżową grodzką Kowieńską, Franciszkę Ejdziatowiczową pisarżową ziemską Smoleńską, Antoninę Narmuntowiczową, Katarzynę Ejdziatowiczową rotmistrza Smoleńskiego małżonkę. — Synów tego Leonarda z *Jurewiczowoy* sześciu: Ignacy strażnik Trocki z *Terebeszanki* zostawuje synów Józefa i innych. — Franciszek syn drugi Leonarda w stanie duchownym. — Rafał Buńczuczny buławy wielkiej Litew. z *Zawiszanki* zostawił syna Michała i Ignacego, córki Annę i Katarzynę. — Stefan skarbnik Wilkomierski w czasie generalnej konfederacyi r. 1768. marszałek tegoż powiatu, z Elżbiety *Gąseckiej* zostawił potomstwo. — Bernard skarbnik Smoleński starosta Onyski z Anny *Karasiowoy* kasztelanki Wiskiej ma synów dwóch Leonarda, Jakóba i córkę. — Michał szósty syn Leonarda z *Jurewiczowoy* pisarz grodzki Słonimski dotąd bezżenny. — Michał syn trzeci Mikołaja sędziego Wileńskiego z *Przeradowskiej*, w Itrakowskiem województwie osiadł tam pojawiaszy *Jadwigę Dąbską* z niej zostawuje potomstwo, synów dwóch Jana i Samuela. — *Duńczewski* i *Krasicki*.

Szybiński *Mokosiej herbu Wukry*, w Wolyńskiem województwie. Jan z Szybina kustosz Krakowski 1485. *Const. Synod.* 1630. *fol.* 43. Alexander Mokosi Szybiński 1627. r. miał syn Alexandra.

Szydłowiecki *herbu Odrowąż*. *Okolski* taką osnowę tego domu kładzie, luboć żadnego autora po sobie nie przywoździ. Trzeci prawi syn Saula hrabi herbu Odrowąż, a brat rodzony Iwona biskupa Krakowskiego, był według niektórych Dobiesław, raezej mówi, miało by być Prandota, którego dwóch synów zostało: Wisław i Dobiesław, z tych Dobiesławowi działem dostały się dobra Szydłowiec, Góry i Chlewiska, był ten Dobiesław kasztelanem Wislickim, którego synem czyni Krzysztofa wojewodę Krakowskiego w r. 1238. świadcząc się *Miechowitą lib.* 3. *cap.* 35. i *Paprockim*, jakoż i ja za temiż autorami idąc, polożyłem go między wojewodami Krakowskimi, atoli ponieważ powiadają, że ten Krzysztof kupił Opatów

u biskupa Lubuskiego, a u mnie to pewna, że się to dopiero stało po roku 1500. z tego wnosząc, że to o późniejszym Krzysztofie, który był oraz kasztelanem Krakowskim i kanclerzem, jest mowa, jako niżej obaczysz, ba i sam *Miechowita loc. cit.* mówi: *paucos tamen ante unuos* (to jest swego pisania) *Christophorus de Szydłowiec Palatinus Cracoviensis ab Episcopo Lubucensi Opatów cum omnibus villis hereditarie coemit.* tego tedy zmyślonego Krzysztofa, kładzie *Okol.* synem Eustachiego kasztelana Wiślickiego, Eustachiego zaś trzech: Mikołaja biskupa Przemyśkiego, Piotra i Jakóba podskarbiego koronnego, co, czy być może, każdy z tego pozna, bo Krzysztofowi rok, którego kwitnął naznacza 1238. a wnuk Mikołaj w r. 1454. i to Błażejowicz, i sam go znowu niżej położył: Jakóba także o tymże czasie. O tym twierdzi, synów dwóch spłodził: Dobiesława kasztelana Czechowskiego, który od dóbr Chlewiska Chlewikiem zawołany, i Stanisław kasztelan Zarnowski, który się z Szydłowa pierwszy pisać począł, jakoż kwitnął ten Stanisław w roku 1457. bo go tak czytam u *Łask. w Stat. fol. 65. i 1458. fol. 68.* żył jeszcze i w r. 1470. w którym legacją sprawował do Króla Czeskiego. *Crom. lib. 27. Biel. fol. 451.* a w następującym roku, Ś. Razimierza Królewicza do Węgierskiej korony prowadził. *Crom. Biel.* Tenże to rozumiem Stanisław, któremu z estymacyi osobliwszych enót jego, dzieci swoje Razimierz Król na edukacją oddał a przy nich i Jan Ronarski, biskup potem Krakowski, wziął ten peler, który mu do infuły tak wysokiej dał promoeyą. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov.* tego Stanisława dwóch liezy synów: *Okol.* Stanisława i Jakóba, Stanisław był kasztelanem Radomskim i podskarbid koronnym, jakom czytał *na liscie Króla Albrychta danym Miastu Lubel.* i w tymże roku umarł, eo opowiada jego nagrobek w Szydłowieu. Jakób zaś kasztelanem Sandomierskim i podskarbid koronnym, z temi tytułami 1507. podpisał list Zygmunta I. u *Łask. w Statue. na początku* (siostra ich Barbara żyła z Janem Korycińskim kasztelanem Sieradzkim) i *fol. 120.* wszedł do grobu w r. 1520. *Biel. f. 514.* Kwitnął także Jan z Szydłowa scholastyk Sandomierski 1480. jako się podpisał na liscie u *Nakiel. w Miechow. fol. 540.* Stanisława kasztelana Radomskiego, zostali się ci synowie, Piotr podkomorzy Krakowski, krajezy Króla Albrychta, starosta Gostyński, znajdziesz go z temi tytułami u *Karukowsk. de Primatu*, gdzie podpisał dekret elekeyi Króla Alexandra. Paweł proboszcz Poznański, kustosz Krakowski, sekretarz królewski, *Vir Virtutibus et nobilitate insignis Auriaci mortuus* 1506. któremu nagrobek wystawili w katedrze Krakowskiej. bracia jego rodzeni Krzysztof i Mikołaj. *Starowol. in Monum.*

Jest list do tego Pawła, Roderyka Dubrawiusza Czecha wydrukowany między inszemi listami 1515. w tym chwali jego osobliwszą ludzkość. Z tych Krzysztof najprzód podstoli Krakowski, potem podkomorzy koronny 1509. na liście Zygmunta I. danym miastu Lwowsk. dalej kasztelan Sandomierski, Barbarę Królową Polską z Węgier do Polski sprowadził. *Biel. f. 518.* W roku 1512. po śmierci Ramienieckiego, wziął województwo Krakowskie i starostwo, a po zejściu Mikołaja Firleja dano mu kasztelanią Krakowską, przy których nad prawo koronne, trzymał oraz najprzód pieczęć mniejszą, a potem i większą, i starostwa Sieradzkie, Łukowskie, Sochaczewskie, Gostyńskie, Nowomiejskie. Był to senator powagi w Polsce wielki mądry, i w uczonych ludziach kochający się, Erazma między inszemi Roterodama, któremu i listy i pańskie podarunki posyłał, jako się w swoich listach syczy Erazm, i książkę mu swoją przypisał. Jerzy arcybiskup Strygoński wiele go sobie szacował, i umierając ostatnią wolą siłą mu w złocie i w srebrze odkazał. Rupiwszy od biskupa Lubuskiego dobra Opatów dziedzicznym prawem, wszystkie restaurował w roku 1518. bramę tam wymurował, ołtarzami, apparatusem kościół ozdobił, kędy też po śmierci w r. 1532. złożony z nagrobkiem, i dwaj jego synowie niedorośli zmarli, Ludwik Mikołaj i Zygmunt 1525. Na zjeździe Wiedeńskim monarchów, honor Zygmunta Króla Polskiego i ojczyzny interessa, na nim najbardziej poległy, luboć pokój, który między temiż potentatami kleił, wiele jego zabiegom powinien, tymi sobie fawor u nich niepospolity zjednał, tak dalece, że go Cesarz między książęta Rzymskie chciał policzyć, podziękował za tę łaskę Krzysztof, wiedząc że w ojczyźnie swojej ta godność mogła go podać w podejrzenie, przecieź Cesarz, żeby był jego pracę regalizował, herb jego tym kształtem wyformował, że zwyczajny Odrowąż w węzu w cyrkuł skreconym, a w pysku ogon trzymającym nosić pozwolił, wszakże u Polaków i ta sama odmiana nie była bez censury, jako píše *Gasp. Siemek cap. 5. Civis boni.* Królową Bonę w r. 1518. do Polski sprowadził, tylko trzy córki zostawił, jedna z nich Elżbieta dostała się w małżeństwo Mikołajowi ks. Radziwiłowi wojewodzie Wileńskiemu, marszałkowi i kancelarzowi wielkiemu Litewskiemu, o niej tak píše *Hozjusz Epistol. tom. 2. fol. 261. Qua Faemina, vix ullam vidit aetas haec nostra sanctiorem et religiosorem.* Druga Zofia Janowi Tarnowskiemu kasztelanowi Krakowskiemu hetmanowi wielkiemu koronnemu, trzeciej Okolski nie wyrachował, była to Krystyna wydana za Jana książęcia Monsterberskiego, i Oleśnickiego na Szląsku, hrabię Glackiego, co poznać z jej nagrobku w tejże Oleśnicy na Szląsku w te słowa położonego. *Sub hoc monumento se-*

pulta jacet Illustr. omnique laude dignissima Princeps ac Domina, Domina Christina de Szydłowice, filia Illustr. et Incomparabilis Herois Christophori de Szydłowice Castellani Cracoviensis, et Consortis Illustr. Joannis Ducis Monsterbergensis, quae singulari pietate, ac vitae sanctimonia ac integritate praedita, omnibusque virtutibus ornatissima existens, relicto unico filio Christophoro obiit anno 1556. nata 1519. nupta 1536. Był to ten Jan książę Monsterberski z linii Jerzego de Podiebrath Króla Czeskiego, syn Karola księcia Monsterberskiego, umarł 1565. w tymże kościele Oleśnickim pogrzebiony, co o nim tenże nagrobek opowiada: miałci w prawdzie po Krystynie drugą żonę Małgorzatę Henryka księcia Brunświckiego córkę, ale *sterilem*, ta zaś Krystyna urodzona była z Zolji z Targowiska siostry Zygmunta Targowickiego proboszcza Krakowskiego, wspomina ją i Hubers tabula 104. w swoich genealogiach, ale ją omylnie Ratarzyną ochrzcił, i Schulowicz miasto Szydłowice, cudzoziemski pisarz podtrącił. Mikołaj brat rodzony Krzysztofa kasztelan Radomski, krajeży koronny, podkomorzy Krakowski r. 1515. tak się podpisał *nu liscie Zygmunta I. danym Miasta Lwow.* a potem kasztelan Sandomierski, podskarbi wielki koronny, starosta Radomski, Oświecimski, Zatorski, Olsztyński, Krzepicki, Grodecki 1528. *Vir ob singularem fidem et heroicis virtutes Sigismundo Regi apprime gratus*, mówi o nim *Wapow.* tenże rok był fatalny dla niego, który i dla brata jego Krzysztofa, i na nich dom ten ustał. Córka jego albo też Krzysztofa Zofia była za Tarnowskim kasztelanem Krakowskim. *Paproc. o herb. fol. 380.* Barbary także Szydłowieckiej żony Spytka Tarnowskiego wojewody Sieradzkiego zmarłej w r. 1565. nagrobek z Częstochowy wypisał *Starowol. in Monum. N.* była za Stanisławem Lasockim podkomorzym Poznańskim kolo roku 1500. Jędrzej z Szydłowca kasztelan Sandomierski w r. 1362. jako się mówiło w pierwszym tomie. Krzysztof z Szydłowca kawaler Jerozolimitański w r. 1410. wspomina go *Treterus in Histor. Miracul.*

Szydłowski herbu *Jelita*, ale z tą różnicą, że na hełmie powinna być wieża murowana, waląca się, na której wierzchołku dwa proporce, jeden z jednej, drugi z drugiej strony: tym herbem nadany Krzysztof Bernard Szydłowski pisarz skarbowy, który przy dobywaniu Pskowa, między pierwszymi, którzy na wały tej fortecy skoczyli znajdować się, i tam się długo i mężnie z Moskwą scinał, aż też ranny z tego boju wyniesiony: za tę odwagę hetman Zamojski do herbu go swego przyjął, Stefan Batory Król między rycerstwo Polskie policzył, i hełm w herbie w ten kształt uformował w r. 1581.

o czem przywilej kładzie, *Paproc. o herb. fol.* 210. miał za sobą ten Krzysztof Czerną, z tą zostawił potomstwo synów i córki, z córek jedna była za Waleszyńskim wicesgerentem grodzkim Krakowskim, syn zaś jego Zygmunt, pojął Belinównę. majątność jego była Śtradów, atoli wyszła do Ferdynanda Myszkowskiego, starosty Grodeckiego: to *Baran*. N. była za Pawłem Pikarskim podśędkiem ziemskim Rawskim.

Szydłowski herbu Rawicz, i jam widział jednego z nich z tym herbem nagrobek. Baler Szydłowski w księctwie Żmudzkiem 1632.

Szydłowski herbu Lubicz, w Mazowieckiem księctwie, piszą się z Szydłowa. Paweł Szydłowski, mąż odważny, i w rycerskich sprawach dobrze biegły, zkąd u Gastolda jednego z Panów Litewskich był w wielkiej łasce, prze dzielność w wszelkich sprawach, potem w domu osiadłszy, nie przestał kawalerskiej chwaly szukać, którą znalazł, gdy Krzyżaków za Króla Zygmunta I. dziwnemi fortelami w małym poczeie często gromił, aż też dostał się w ich ręce, za którego uwolnienie Król dał znacznych trzech szlachciców Pruskich, których sam mistrz affektował: był potem sędzią Zawskrzyńskim, miał za sobą Kobylnicką herbu Prawdzie, która mu powiła czterech synów. 1. Stanisława męża niezłego i dzielnego w boju, ten bezżenny wszedł do grobu. 2. Piotra chorążego Wyszogrodzkiego, a potem wojskiego Płockiego, tego z Krasińskiej Anny stolnikowny Ciechanowskiej było pięciu synów: a. Stanisław, kanonik Chełmski i Kurzelewski, a potem opat Hebdowski w Krakowskiej dycecezyi zakonu Ś. Norberta. b. Wojciech kustosz i kanonik Krakowski, także Kujawski, proboszcz Stężyeki, Radłowski, zszedł z tego świata w roku 1617. któremu synowiec jego Jan nagrobek w katedrze Krakowskiej postawił z tą pochwałą, *Vir juris et legum peritia insignis, liberalitate in aras et religiosos optime meritis*. Radłowski kościół i Szydłowski, tuż i szpital, w nowy porządek i prowenta opatrzył: deputatem zasiadał na trybunale koronnym kilkanaście razy. c. Jan z młodu rycerskim się chlebem bawił, na presidium w Połneku wystawiony, gdy tę fortecę Moskwa Polszcze wydarła, on wzięty w niewolę, do Astrahanu odesłany, dziewięć lat tam niewolą cierpiał, aż też za staraniem wują swego Krasińskiego biskupa Krakowskiego, na wolność wyszedł, był potem wojskim Płockim. d. Jędrzej, i ten rycerską traktował, i Tatarskiej niewoli, pojmany w okazyi doznał; z której wyszedłszy wziął podezastwo Płockie. *Uresnanus in mortis judicio*. e. Paweł, długo w obozie lata swoje trawił, z Potockim Janem wojewodą Braclawskim, chorągiew nosząc gdy go Tatarowie oskoczyli, chcąc mu ją odjąć;

przecież, lubo już szczęścią strzałami był ranny, długo się z niemi siekł, aż i siebie i onę salwował, umarł burgrabią Krakowskim 1601. pogrzebiony w Krakowie u Ś. Michała na zamku, miał za sobą Dorotę Narębską, z której spłodził córkę Annę, ta sobie Panieńskie życie na świeccie obrawszy przy Krakowie, wszystka się wylała na służbę Boską, na Krakowską *Domum Professam Soc. Jeżu* szczególnie dobroczynna, gdzie między innymi do kościoła Ś. Barbary, kielich i patynę szczerzłote oddała: i syna Jana dworzaniina królewskiego, ten z Podludowską zostawił potomstwo. 3. Jędrzeja kanclerza Płockiego, temu tam kościołowi dobrze zasłużonego. 4. Niemierze albo Erazma, porucznikiem będąc u Leśniowolskiego hetmana, pod Newlem silny był Moskwie, i w innych okazjach mężnie stawał, łowczym był Płockim, złączył się był dożywnie z Mostowską herbu Dołęga, z której się zostało pięciu synów. Nad to Krzysztof Szydłowski dworzaniin Króla Zygmunta Augusta umarł 1574. nagrobek jego w Krakowie u Ś. Trójcy. Mikołaj, Stanisław i Paweł bracia rodzeni, których mężtwo sławi *Konstytucya* 1662. fol. 38. że i życia swego i fortuny w różnych ekspedycjach dla ojczyzny nie żalowali. Paweł podczaszy Płocki, poseł na sejm 1666. tenże czy inszy Paweł, ziemski sędzia Płocki 1676. poseł na sejm, *Const. fol. 10.* w r. 1685. już kasztelan Sierpski i komissarz do dystrybucy hiberny, *Const. fol. 6.* córka jego Maryanna *1mo voto* weszła w kontrakty małżeńskie z Guńskim starostą Radzyńskim, *2do* z Remigianem Ludwikiem Bystranem podkomorzym Pomorskim. *3tio* za Piotrem Czapskim, syn zaś był kasztelanem Wyszogrodzkim. Jan Szydłowski podczaszy Płocki 1676. *Constit. fol. 10.* Jan łowczy Łomżyński, Maciej, Bartłomiej, Kazimierz i Wiktor w Płockiem 1674. Piotr łowczy Płocki, poseł na konwokacyą, ztamtąd naznaczony do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol. 13.* i 1675. *fol. 10.* Jan sędzia ziemski Zawskrzyński, starosta Piasecki, poseł Starodubowski, poseł na konwokacyą 1696. Michał chorąży Płocki, żona jego Justyna Wituska, z której potomstwo, Piotr, Antoni i Maryanna. Jakób cześnik Ciechanowski, deputat z Płockiego na trybunał koronny 1718. chorąży Ciechanowski, poseł na sejm 1738.

Teodor Szydłowski kasztelan Mazowiecki dalej wojewoda Płocki w publicznych interesach biegły, był wprzód chorążym i sędzią grodzkim Warszawskim z N. spłodził syna który młodzianem umarł i córkę wydaną za Szymanowskiego cześnika Warszawskiego; pojął Teodor kasztelan *2do voto* N. z której córki: Sobolewska pisarzowa ziemska Warszawska. — Elżbieta za Grabowskim generałem w wojsku Litewskim i N. za Riekim. — Synów trzech, z tych Antoni kanonik Gnieźnieński, opat Płocki, drugi N. starosta Mielnicki pojął *Kuczyńską*. — W r. 1778. Edward Szy-

dłowski sędzia ziemski Zawskrzyński. — Jan podczaszy Zakroczymski. — Jan cześnik Ciechanowski. — Kazimierz chorąży Prasnyski — w r. 1788. podkomórzy Ciechanowski. — R. 1778. Szymon Szydłowski kasztelan Żarnowski miał za sobą księżniczkę *Woronięcką*. — *Krasicki*.

Szydłowski herbu Paporona. Paweł z Szydłowca proboszcz Poznański, kustosz Krakowski, sekretarz królewski, któremu zmarłemu w r. 1566. bracia nagrobek wystawili w katedrze na zamku Krakowskim. *Pap. o herb. Okol.*

Szygowski herbu Trzaska, w województwie Mazowieckiem. Z tych jeden był w wielkiej łasce u księcia Sluckiego Jurgia. Marcin Szygowski z sejmu 1598. poborca w Rożańskiej i Makowskiej ziemi, *Constit. fol. 725.* i 1619. *Univer. Pobor.* N. Szygowski starosta Kruświeki, miał za sobą Lubstowska kasztelanę Nakielską. Wojciech Stanisław de Szygi Szygowski, poseł ziemi Rożańskiej i deputat *ad pacta Conventa* 1697. *Constit. fol. 23.*

Wojciech Szygowski w roku 1778. podsędek Zakroczymski. — *Przypisy Krasickiego.*

Szykier herbu Siostrzeniec, w księstwie Litewskiem. Michał Szykier lowczy Witebski w powiecie Wilkomierskim 1674. N. sędzia ziemski Żmudzki, mowca i statysta wielki.

Szymakowski herbu Prawdzie, w Płockiem województwie. N. Szymakowskiego wspomina *Hozysz tom. 2. fol. 251.* że jeździł do Króla Augusta I. w r. 1568. w interesach kościelnych, od Stanisława Karnkowskiego biskupa Kujawskiego, podobno był kanonikiem Kujawskim. Jacek w Płockiem roku 1674. Jadwiga Szymakowska była za Poczobodem Jerzym.

Szymanowski herbu Jezierza. Są i w księstwie Litewskiem, z których Mikołaj Szymanowski, umarł w Wilnie w roku 1596. *Kojal. in MS.*

Szymanowski herbu Ślepowron, w ziemi Warszawskiej. Marcin Szymanowski sędzia Sochaczewski, z województwa Rawskiego poseł na sejm Lubel. 1569. roku podpisał nią Litwy z Koroną. *Constit. fol. 172.* i 1577. *fol. 321.* Chryzostom zakonu Ś. Dominika, Ś. Jacek pomnażając część, wiele mu ozdoby przyczynił w Warszawskim kościele. N. miał za sobą Annę Dobrzyńską. Jan Stanisław skarbnik Sochaczewski, któremu na komisyi Żywieckiej pewną sumę w r. 1677. przysądzoną, oddać z skarbu Rzeczypospolitej *Konstytucya* 1690. *fol. 13.* successorom jego rozkazała. Jacek Stanisław skarbnik Warszawski, Wojciech 1674. Jan Kazimierz podstoli Warszawski 1676. poseł na sejm koronacyjny, *Constit. fol. 10.* i na konwokacyą 1674. *Constit. fol. 13.* Michał sta-

rosta Wyszogrodzki, poseł na sejm 1724. żona jego Krystyna Woleczyńska. Wojeiech podstoli Warszawski. N. Szymanowski kanonik regularny w Czerwieńsku. N. stolnik Dobrzyński na Wołyniu, syn jego Wojeiech w zakonie naszym temi czasy, córka za Janem Wyszokowskim. Szymanowscy fundowali *00. Piarum Scholarum* w Górze. Mikołaj podstoli Rawski, córki jego dwie, jedna Barbara poszła za Rutkowskiego podczaszego Dobrzyńskiego, druga Dorota za Chądzyńskiego skarbnika Rożańskiego, z której Antoni Chądzyński Soc. Jesu *Sacrae Theologiae Doctor*.

Wr. 1778. Melchior Szymanowski stolnik Warszawski. — Franciszek cześnik Rawski. — Do Szymanowskich w ziemi Warszawskiej należą żyjący teraz trzej bracia z których Błażej kanonik Warszawski i Płocki — drugi N. cześnik Warszawski z *Szydłowskiej* ma potomstwo, po której śmierci pojął *Szoldrską* i z tą także potomstwo zostawuje, — z *Szydłowskiej* syn Teodor i córka z *Szoldrskiej*. — Maciej Michał Szymanowski najstarszy ich brat kasztelan Rawski temi czasy z Anny *Luszczewskiej* spłodził córkę Józefę którą wydał za Waleryana Luszczewskiego starostę Sochaczewskiego; — z synów jego N. starosta Wyszogrodzki pojął córkę *Turny* stolnika Poznańskiego z *Szembekowny* urodzoną, ta temi czasy umarła zostawiwszy syna. — N. regent kancelaryi koronnej syn drugi kasztelana Rawskiego pojął *Górską*. — Józef trzeci syn kasztelana Rawskiego. — Dominik czwarty syn kasztelana Rawskiego pojął *Rosaszewską* na Ukrainie z *Krasickiej* urodzoną. — *Krasicki*.

Józef Szymanowski trzeci syn Macieja kasztelana Rawskiego, nasz znakomity poeta, urodzonym był r. 1748. z Anny *Luszczewskiej* podobno córki Michała *Korczak* Luszczewskiego stolnika ziemi Sochaczewskiej i Ceryli z *Zambrzuskich*. Lubo Józef Szymanowski nie wiele pisał, a po większej części tłomaczył, jednak wszystko co z pod pióra jego wyszło odznacza się słodyczą, wytrawnością doborem wyrazów i wykończeniem. W młodym jeszcze wieku zaszczycony został od Stanisława Augusta Króla, stopniem szambelana dworu jego, a w r. 1778. był posłem na sejmie. Od sejmu czteroletniego wyznaczonym został do deputacyi prawodawczej, i zajął się ułożeniem kodexu kryminalnego, brakującego prawom polskim. W r. 1794. był członkiem rady najwyższej. Umarł bezżenny, powszechnie szanowany i kochany d. 15. Lutego 1801. r. Ciało jego spoczywa na Powązkowskim smentarzu pod Warszawą bez kamienia i napisu. — Pisma jego o których wiemy i które z druku wyszły są: Przekład wierszem z prozy Francuzkiej Marmontela *Świątyni Wenusy w Knidos — trzydzieści siedm sztuk wierszy rozmaitych*; — prozą: *Tłomaczenie jednej powieści Woltera*, — *dwa listy o guście czyli o smaku*, — *wyprawa w podróż*, — *zasady do prawa Kryminalnego — tłomaczenie pamiętników o dawnym rycerstwie*. — Obszerniej życie jego opisane w dziełach autorki *Pamiętki po dobrej matce*. —

Szymański herbu Złota wolność. Jan Szymański miał za sobą Annę Krzywosądzką. N. była za Karolem Krzywosądzkim. Razimierz zakonu Kaznodziejskiego w roku 1668.

Szymborski herbu Ślepowron, w Płockiem województwie. Nagrobek w Warszawie u OO. Bernardynów, Stanisława Szymborskiego kanonika Warszawskiego, plebana w Piasecznie i w Stanisławowie, zmarłego w r. 1561. Stanisław podwojowodzy Płocki, z sejmu 1589. poborea w Płockiem. *Constit. fol. 558.*

Walenty Szymborski w r. 1778. komornik Bielski. — *Krasicki.*

Szymkowicz herbu Kościeszka, ale z tą odmianą, że na Strzale, jak w herbie Kościeszka, krzyża nie masz. Jan Szymkowicz marszałek i pisarz Litewski, starosta Wilkomierski i Tykoczeński, odprawował po trzykroć poselstwo do Moskwy, to jest 1555. 1559. 1567. umarł wojewodą Witebskim, córka jego Elżbieta poszła za Naruszewicza podskarbiego Litewskiego. *Royal. in MS.* Druga córka Bogdana, za Jędrzeja Sapiechę wojewodę Mścisławskiego. Felix chorąży Wileński, z sejmu 1578. Poborea w Wileńskim. *Constit. f. 352.* Temruk Szymkowicz przez Konstytucyą 1598. wziął w zasługach swoich dziedzicznym prawem wójtostwo Pojurskie. Jerzy kasztelan Połocki, wspomina go przywilej inkorporacyi Infantyskiej w r. 1567. Jan Grodzimont Szymkowicz 1632. Józef starosta Kołaczewski, miał za sobą Konstancyą Wańkowiezową podstolanę Mińską.

S Z Y N W E S K I H E R B

tak go opisuje *MS. o Famil. Prusk.* Mąż zbrojny na koniu zbrojnym z kopijami, z których jedną trzyma w jednej ręce, drugą w drugiej, w prawą koń i mąż zapędzony; na hełmie tenże mąż dwie kopie i oszczep w rękę trzyma. Jan Rejten Szynweski z Szynwerza w województwie Malborskiem. N. Szynweska urodziła Rabinę wojewodzina Pomorską, która leży w Starym targu. Ostatni z tego domu, takiej był siły, że jednym palcem mógł wbić w ścianę drewnianą bratna żelazny. *MS. o Familiach Prusk.* Atoli w księztwie Litewskim jeszcze kwitną Rejtenowie tego herbu, jako się wyżej mówiło.

Szypowski herbu Śreniawa, w Krakowskim województwie; poszli od Bielkich, piszą się z Biały od Lelowa. Hieronim, Krzysztof i Sebastyan Szypowscy kwitnęli w roku 1553. jako ich dział opisuje. Adam kanonik Krakowski sekretarz królewski, administrator żup Wielkich, przez co braeci swojej dóbr przyczynił, fundował kapelę muzyczną przy katedrze Krakowskiej. Brat jego jeden Jan Jakób, ten miał dwie żony, jedną Romatowską, od której syn. N. miał za sobą Barbarę Stradomską herbu Prus córkę Krzysztofa, i z nią zostawił potomstwo. Drugą żonę Jan Jakób miał Mirzewską.

z tą nie długo żył. Drugi brat Marcin, miał za sobą Bykowską wojewodzanę Sieradzką, ale z niej potomstwa, nie zostało. Jan tych brat stryjeczny urodzony z ojca Sebastjana dziedzica na Szypowicach, Szycach, Silbowicach, męża uczonego, i w rycerskich dziełach biegłego, z matki Małgorzaty Kwaśniewskiej, złączył się był dożywotnie z Anną Tegoborską, ale z nią *sterilis*, po niej z Izabellą Zaleską wdową po Zieleńskim. Z tegoż domu Anna Szypowska księżną była w klasztorze Ś. Jędrzeja Krakowskim. Wojciech Przemysław z Białej Szypowski w Łęczyckiem r. 1674. N. była za Krzysztofem Charzowskim. N. miał za sobą Sarnowską chorążankę Łęczycką. Ewa była za Wawrzeńcem Skrzyńskim chorążym Łęczyckim. Adam Szypowski w r. 1778. stolnik Piotrkowski. — *Krasicki*.

Szyrma herbu Lubicz, na Polesiu, ale miasto dwóch krzyżów, strzała z dołu ku gorze podkowę przesywa, na helmie trzy pióra strusie. N. Szyrma podsedek Piński, synowie jego Franciszek i Józef. Paweł Szyrma Mostowniczy Piński, regent trybunału Litewskiego. Antoni Soc. Jesu *Praepositus Domus Professae Varsav.* rządził i prowincją Litewską roku 1716. kaznodziejską też funkcją wsławiony: są jego kazania w druku. 1mo. *Dni skarbowe, to jest: Dni świętecznymi kazaniem ogłoszone w Wilnie 1719. in fol.* 2do. *Rok skarbowy, to jest: kazania na Niedziele, w Wilnie 1722. in fol.* 3tio. *Kazania albo Exhorty postue w Supraślu 1713. in 4to.* Balcer Szyrma do indygenatu przypuszczony na sejmie 1686. Są i Szyrmińscy w Wilkomierskiem. N. Szyrmiński chorąży Wilkomierski 1704.

W r. 1778. Michał Szyrma sędzia grodzki Piński. — Paweł podczaszy Piński. — W r. 1788. Paweł pisarz grodzki. — *Krasicki*.

Duńczewski w herbarzu T. I. Pizze a *Lachach* Szymach herbu *Dołęga*, utrzymując że *Niesiecki* mylnie im herb *Lubicz* z odmianą przypisał. — Opis *Lachów* Szymów herbu *Dołęga* z *Duńczewskiego* umieszczony będzie w dodatku w Tomie X.

Szystowski. N. Szystowski miał za sobą Katarzynę Zulińską.

Szyszka herbu Dołęga, w Grodzieńskim powiecie. N. Szyszka Wyszogrodzki kasztelan w roku 1373. *Stat. Masov. f. 67.* Mikołaj Szyszkwicz Doblinowicz, poseł, z województwa Braclawskiego na sejm 1569. podpisał unią Litwy z Koroną. *Constit. fol. 172.* Jan stolnik Braclawski poseł województwa Inflantskiego na konwokacyą 1696. podpisał konfederacyą generalną. Katarzyna Szyszczanka wojska Połocka, najprzód była za Korsakiem cześnikiem Połockim, po nim za Tomaszem Wańkowiczeni cześnikiem Mińskim. N. stolnik Lidzki poseł na sejm 1724. *Kojalowicz in MS.* do herbu ich Odyniec pociąga, ale trochę odmiennego, jako się mó-

wilo wyżej, jam zaś widział na konkluzjach Wileńskich taki herb: między dwiema księżycami barkami do siebie obroconemi, jest strzala do góry żeleźcem wyręchtowana prosto, pod żeleźcem z lewego boku strzala jest jak litera Z, tym się herbem pieczętował Szyszko deputat na trybunale Litewskim roku 1679. Daniel stolnik Lidzki fundator seminarji Wileńskiego.

Roman Szyszko r. 1778. skarbnik Witebski. — *Krasicki*.

Szyszkowski herbu *Ostoja*, w Kaliskiem województwie. Stanisław Szyszkowski kanonik Poznański, dziekan Wieluński, proboszcz Sieradzki. Katarzyna była za Jędrzejem Gawrońskim, umarła 1622. Brat jej rodzony Marcin najprzód biskup Łucki, z tego postąpił na Płockie 1607. z tego na Krakowskie 1617. na którym to życie śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w r. 1630. Z młodych lat swoich w szkołach Societatis, jako sam o sobie pisze, dwanaście lat na polerze w naukach przepędził, rok w akademji Krakowskiej, w Rzymie pod professorami, Markiem Antonim Muretem i Beneyuszem, a w teologii pod Bellarminem tyle postąpił, że między uczonymi ludźmi tamtego wieku, był niepośledni, szczególnie się w nim prawa tak duchownego jako i świeckiego, tuż teologii moralnej umiętność wydawała. Są jego książki w druku: 1mo. *De obitu Annae Poloniae et Sveciae Reginae, Epistola in 4to Cracov.* 1598. 2do. *In funere ejusdem Oratio in 4to Crac.* 1598. 3tio. *Pro Religiosissimis Patribus Soc. Jesu contra ficti Equitis Poloni actionem primam Oratio in 4to Cracov.* 1590. 4to. *Catechismi seu Doctrina Christianae tradendae practicus modus in 12. Cracov.* 1605. a w r. 1606. już obszerniej toż samo wydał pod tytułem: *Compendium doctrinae Christianae in 12. Cracov.* i po polsku, *Summarysz nauki Chrześcijańskiej in 12. Cracov.* 1608. toż samo *Compendium* wydał 1621. *in fol. Cracov.* do którego przydał *Reformationes generales Dioecesis Cracov. Descriptionem Officiorum Archiconfraternitatis Compassionis Christi*, którą on założył przy OO. Franciszkanach w Krakowie, i odpusty do niej u stolicy apostolskiej wyjednał. *Instructionem ad visitandas septem Ecclesias Cracoviae, indulgentiis Stationum septem Romanae Urbis Ecclesiarum ornatas*, za jego staraniem. 5to. *Synodus Dioecessana Cracov.* którą on złożył, także *Luceoriensis* 1607. Z Rzymu powróciwszy kanonikiem Krakowskim uczyniony, kanclerzem był Myszkowskiego i Maciejowskiego infułatów Krakowskich, koadjutorem Stanisławowi Gomolińskiemu od Zygmunta III. Króla dany, a po jego zejściu toż biskupstwo wzięwszy w r. 1604. wiele z pożytkiem w tych tam krajaeh sporządził, do Krzemieńca OO. Franciszkanów, do Brześciea OO. Bernardynów wprowadził, w Łucku

zaś kollegium Soc. Jesu fundować 1606. począł, i już za konsensem kapituły swojej, dobra biskupie, Błota, Stryków, i Łysiec na tę fundacyą odłożył, atoli przeniesienie jego w roku następującym na katedrę Płocką, ile że nie dotarty był zupełnie ten interes, sukcesorowi jego Woluckiemu fundatora tytuł zupełnie zostawiło. Usilnie się starał, o pozyskanie kościołowi, oderwanych od niego schizmatyków, synod w dyecezyi swojej złożył, na którym wiele ku poprawie lepszemu porządku postanowił: z Zygmuntem Myszkowskim marszałkiem koronnym, wysłany po drugą arcyksiężniczkę Rakuską, żeby ją Zygmuntovi III. za małżonkę do Polski sprowadził, gdy tę legacyą i splendorem wysokim i roztropnością znamienitą szczęśliwie zakończył, Płocką uczesony od niego infułą. Tu także przez lat dziesięć dobrego pasterza na sobie urząd wypełnił: bo i do ludzi sam często kazania miewał, i przykładem swoim wszystkich do Boga ciągnął, w Płocku kollegium zakonowi naszemu ufundował, wieś Lutobrok od stołu Biskupiego oderwaną na to przyłączywszy, i niektóre insze prowenta, kamienice, i domy, na kollegium poskupował, co approbowała *Konstytucya* 1616. *fol.* 36. Pałac biskupi w Pułtusk do ruiny nachylony, dźwignął, drugiego w Płocku od Baranowskiego zacezętego dokończył, kapitule Płockiej prowentów przyczynił, gdy Pułtusk pogorzał, w tem mieście i szpital dla ubogich, i Bursę dla studentów wystawił. Na Krakowskim biskupstwie osiadłszy, nie z swoich pobożnych zwyczajów nie ustąpił, co dzień na głos domowego dzwonka, litanie o Wszystkich ŚŚ. ze wszystkimi domowemi mawiał: Patronów ŚŚ. rozdawanie, na początku miesiąca każdego, świątobliwie zachował, krom innych postów, w Środy wszystkie post ścisły zawsze trzymał. W r. 1624. niebezpiecznie zachorowawszy, ślubem się Ś. Stanisławowi biskupowi Krakowskiemu obowiązał, jeżeli by go Bóg z tej niemocy salwował, grób temu świętemu kształtniejszy wystawić, ledwo co wymówił, gdy gorączka ciężka, która go trawiła, rześistym potem bez żadnego lekarstwa rzuconym ostygła, i zdrowym odeszła, sto pięćdziesiąt tedy tysięcy wysypał na samą ozdobę tego świętego grobu, *Hist. Dom. Prof. Crac.* gdzie trumnę srebrną kościom tego świętego sprawił, na który gdy fundamenta kopano, w nocy ei, którzy tam co noc psalterz śpiewają, widzieli, że z pewnego grobu obrośli satyrowie wyskakując, pęśami, skokami, krzykiem cały kościół napelnili. Drugi raz w r. 1629. w noc głęboką zasypiając, jakiś głos słyszał przez sen, że luho na obiedwie uszy nie dosłyszał, przecież się na niego porwał, w tem widzi, że w pałacu gore, lndzi tedy zbudziwszy, weześnie zabiezał dalszemu pożarowi, i wzniecony przytłumił: na podziękowanie tedy Ś. Aniołowi

Stróżowi za tę łaskę fundował dziesięciu kapłanów, którzy by w Poniedziałek każdy mieli msze o ŚŚ. Aniołach, w każdą Środę o Ś. Stanisławie biskupie, w każdy Piątek Requiem. *Pruszcz in Descript. Crocov. Histor. Dom. Profess.* Kapeli w katedralnym kościele prowentów przyczynił. Siła kościołów w swojej dyccezyi szczerobliwą ręką od upadku ratował, wielu na nauki im nakładając, ludźmi godnemi poczynił, niem mało w ubóstwie i nędzy zostających ratował, tak dalece że więcej niż czternaście tysięcy co rok na nich wysypał: kościół na cześć Ś. Karola Borromeusza i klasztor OO. Bernardynom w Kielcach przy górze Karczowka fundował 1627. Ilość relikwie tego świętego wprowadził. Bractwo compassyi Chrystusowi, przy kościele Ś. Franciszka ustanowił, kaplicę dla niego wymurował, tymże OO. Franciszkanom w Krakowie teologią ufundował: w Hły kościół murowany postawił, i kaplicę przy nim z ciosu, kędy rodziców swoich kości złożył: zamek tamże już upadający restaurował: ratuszem nowo wystawionym miasto ozdobił: dobra i grunta biskupie z rąk nieślusnych posesorów, kościołów zaś więcej niż czterdzieści, z rąk heretyckich windykował, kapitule Krakowskiej dochodów przydał. Niemniej i na potrzeby ojczyzny, szkatuły swojej nie żałował, pod Chocimską kampanią stolicę Kraków gdy mu w opiekę oddano, czterysta piechoty, sto jezdnych na jej przydium uzbroił, *Constit.* 1621. *fol.* 11. jego zabiegi na dobro ojczyzny słaui, *Konstytucya* 1613. *fol.* 28. jakoż był to człowiek w radzie głęhoki, przezorny w sprawach, poważny w mowie i akcyach, miły i ludzki wszystkim, pobożny i sprawiedliwy, lat 76. tak przeżył, na Krakowskiem lat czternaście. Ofiarowano mu było po Gembickim 1626. arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, ale go przyjąć nie chciał.

Mikołaj biskup Warmiński, synowiec Marcina biskupa Krakowskiego, kantor najprzód Krakowski i kanonik Płocki, z któremi tytułami nie raz zasiadał na trybunale koronnym, potem administrator opactwa Czerwińskiego, i sekretarz wielki koronny. Trafil na dyccezyą swoją od Szwedzkiej cheiwości złupioną, dla tego tak katedrze swojej, jako i inszym kościołom odartym z ozdoby swojej, jak na nowe musiał obmyślać porządki, monstrancyą i dwie puszki kosztowne do swojej katedry, oltarze, aparat, statuc Najśw. Matki srebrną odlewając: do inszych zaś, puszki srebrne porozdawał. Z affektu ku Ś. Franciszkowi Xawierowi do Goi, kędy ciało jego do tych czas nieskażone leży, kielich szczerozłoty posłał. W Szprynborku kościół na cześć Matki Boskiej murowany z fundamentów wyniósł, i przy nim OO. Bernardynów osadził. Rezydencyi naszej w Reszlu od Królów fundowanej, dochodów przyczynił:

1 do nowicyatu naszego Rzymskiego kosztowną dał argentyrą. Zgola tak dobrego pasterza jako i rozsądnego senatora obligacyi zadosyć uczynił, w roku 1643. wyzwał się z śmiertelności, śmierć mu przeszkodziła, że zadosyć nie uczynił woli stryja swego, którą go obowiązał umierając, aby był w Borkowie dziedzictwie Szyszkowskich, miła od Kalisza, kościół wymurował, i na to pieniądze mu swoje oddał. Brat rodzony Mikołaja Marcin dziedzic na Spytkowicach, starosta Lelowski, żona jego Eleonora Sapieżanka, córka Jerzego starosty Homelskiego, z księżny Radziwiłowny urodzona. *Hist. Sapieh. part. 3. f. 106.* Jerzy brat rodzony Marcina, o którym *Konstytucya 1616. fol. 9.* powiada, że pięć tysięcy Rzeczypospolitej dał na zapłatę skonfederowanemu wojsku, miał za sobą Słostowską, z tej syn N. najprzód chorąży Kaliski, a potem kasztelan Biechowski, miał za sobą Helenę córkę Jana Zychlińskiego, wnuczkę Hieronima Rozrażewskiego kasztelana Miedzyrzeckiego. Piotr urodzony z Rokszyckiej synowiec stryjeczny Marcina biskupa Krakowskiego, zwiedziwszy cudze kraje, tam się w językach różnych i w dziełach rycerskich przećwiczył: w ojczyźnie potem funkcyę na siebie włożoną nieporównaną dzielnością traktował, jeździł sekretarzem legacyi księcia Zbarazkiego do Porty Otomańskiej, także poselstwo sprawował do kurfirsztu Brandeburskiego, i w pięknej komitywie do Wiednia po Cecylią Renatę żonę Władysława IV. z Janem Kazimierzem Królewiczem: posłował na różne sejmy, osobliwie 1634. z kąd stanął komissarzem do zapłaty wojsku, *Const. f. 8.* deputatem zasiadał kilka razy na trybunale koronnym, i w nim marszałkował: w wielu także ekspedycyach i krwi swojej i fortuny dla ojczyzny nie żałował, kiedy znaczny komput ludzi swoją szkatulą do obozu sprowadzał, był najprzód kasztelanem Sądeckim, potem Wojnickim, i starostą Wareckim: trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą córką Jana Łaśockiego kasztelana Czerskiego, z Sapieżanki wojewodzanki Połockiej urodzoną, drugi raz z Zofią Zebrzydowską miecznikówną koronną, trzeci raz z Teofilą księżniczką Wiśniowiecką wojewodzanką Ruską z Muiszkowny wojewodzanki Sandomierskiej splodzoną, *sterilis.* Córka jego Krystyna zaślubiona Stefanowi Niszczyckiemu chorążemu Belzkiemu. Jędrzej brat rodzony Piotra kasztelana, scholastyk Krakowski, dziekan Sandomierski, proboszcz w Ilży, jeździł, w legacyi do Urbana VIII. Papieża, dalszym honorom śmierć przeszkodziła w Wilnie. Jan mąż rycerski wkroczył w związki małżeńskie z Zarembianką. Jakób miał za sobą Katarzynę Doruchowską 1613. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Adam kanonik Krakowski, oltarz w kaplicy Ś. Mikołaja w Bazylice Krakowskiej wystawił. *Pruszcz*

Descript. Cracov. Barbara panieńskie sobie życie obrała, przy kościele tedy naszym Kaliskim osiadłszy, pobożnie lat siedm-dziesiąt dopędziwszy, w roku 1630. dokoła. Mikołaj najprzód sędzia ziemski Wieluński, a potem podkomorzy, poseł na konwokacyą 1632. podpisał konfederacyą generalną, a w r. 1641. komissarz do granic od Szląska, mąż biegły w prawie Polskiem, miłosierny na ubogich, w kościele naszym Kaliskim po śmierci w roku 1650. pogrzebiony, przy którym kaplicę wystawił, blachą pobił i nadal, synowiec jego Jan. Atoli ten dom już dawno zszedł, ile się domyślają *Starowol. in Vit. Episcop. Warm. i Treterus in Vit. Episc. Cracov.* że dla tego, iż z kościelnych intrat, dóbr nabyli skupionych od Marcina biskupa Krakowskiego. Synowica tego biskupa, była za Olbrychtem Młodziejowskim.

KONIEC TOMU VIII.

CS Niesiecki, Kasper
874 Herbarz polski
N6
t.8

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

